הארץ

3.70 שקלים, יום ראשון כ"ט בניסן התשנ"ד, 10 באפריל 1994 VOL 76/22713 APRIL 10 1994
כולל מע"מ, באילת 3.20 שקלים

פתרונות בזמן!!!
לביא
* שעוני נוכחות ותוכנה לחישוב שעות עבודה *
לביא מחשבים בע"מ, הירדן 29 ר"ג, טל' 03-6775110 פקס' 03-6775233

שחל מתכוון למנות את אסף חפץ למפכ"ל המשטרה, במקום פלד שהתפטר

ייתכנו עתירות לבג"ץ בדרישה לפטר את סגן הרמטכ"ל, שקיבל אף הוא הנחות בבתי מלון

מאת ראובן שפירא, איתן רבין, גבי זהר ואבירמה גולן

שר המשטרה, משה שחל, צפוי למנות בתוך כמה ימים את ניצב אסף חפץ למפכ"ל הבא של המשטרה. חפץ משמש כיום כמפקד מחוז המרכז של המשטרה. אמש אמר שחל כי כבר החליט מי יהיה המפכ"ל הבא, אך סירב לחשוף בשלב זה את המינוי.

"בימים הקרובים אודיע מי ייכנס לתפקיד כמפכ"ל החדש. לנגד עיני עניין אחד בלבד – טובת המשטרה. טובת המשטרה כיום היא לסיים את הפרשה בהקדם האפשרי, כדי לא להביא לפגיעה במשטרה, בעיקר בתקופה זו, בה משמשת משטרת ישראל כגורם מרכזי בשמירה הבטחון של בבעיות הפנים של מדינת ישראל", אמר אמש שחל.

ראו עמודים 2א, 3א

אתמול אחר הצהריים הודיע מפכ"ל המשטרה, רב ניצב רפי פלד, על החלטתו להתפטר מתפקידו. במסיבת עיתונאים שערך בלשכתו במטה הארצי אמר פלד, כי החלטתו התקבלה בעקבות פסק הדין שנתן בעניינו בית הדין הגבוה לצדק, בו נקבע כי על היועץ המשפטי לממשלה לשקול מחדש אפשרות להעמיד לדין משמעתי על קבלת הנחות בבתי מלון.

פלד לא היה מוכן להיענות לבקשתו של שר המשטרה לחזור בו מהחלטתו, והסביר כי החליט להדיף את האינטרסים של המשטרה על האינטרסים שלו עצמו.

"כמפקד המשטרה שאיכות תפקודה בראש מעייני, והאדם שרכי ונוסרי, מבאותי שעליי לתת הדגמה אישית וציבורית, ולכן ביקשתי משר המשטרה לשחררני מתפקידי", אמר פלד. הוא הוסיף, כי למרות שקיבל בסיפוק את פסק הדין של

(סוף בעמוד 18א)

המפכ"ל רפי פלד מקריא את מכתב ההתפטרות: "אני שרואה את צרכיה העתידיים של המשטרה בתקופה הזאת בדרך שחשוב שהיא לא תהיה עסוקה בעניינים שוליים" תצלום: מגי אייזיק, "ישי"

היום יינתן גזר הדין של 14 מורשעי משפט הבנקאים

משפטו של ארנסט יפת יתחיל בעוד שבוע

מאת משה ריינפלד

גזר דינם של 14 מורשעי משפט הבנקאים יינתן הבוקר על ידי שופטת בימ"ש המחוזי בירושלים, מרים נאור. השופטת הרשיעה לפני כחודשיים את נאשמי משפט הבנקאים על חלקם בפרשת ויסות המניות, שהסתיימה בהתמוטטות שעריהן באוקטובר 83.

הנאשמים הועמדו לדין על שלושה אישומים פליליים: עבירות מנהלים, עבירות של ייעוץ כוזב ועבירות של רישום כוזב. התובע, עו"ד משה לדור, ביקש מהשופטת לגזור עונשי מאסר בפועל על שש מהנאשמים: מרדכי איינהורן מבנק לאומי, גיורא גזית מבנק הפועלים, רפאל רקנאטי, אלי כהן ואהרן רקנאטי מבנק דיסקונט, ואהרן מאיר מבנק המזרחי.

עם זאת הציע התובע לבחון את האפשרות כי המאסר יתבצע בעבודות שירות, כלומר יימשך חצי שנה לכל היותר. על שלושה נאשמים אחרים – חיים בקסטאום, דב גוה ודן בבלי – ביקש התובע להטיל עונשי מאסר על-תנאי בלבד. כן ביקש התובע להטיל על כל אחד מהנאשמים הבנקאים הנאשמים קנסות בסכומים הגבוהים מן הסכומים הקבועים בחוק.

באשר לארבעת הבנקים הנאשמים, ולתאגיד אידיבי, דרש התובע להטיל על כל אחד מהם קנס בסדר גודל של מיליון שקל.

ביום ראשון בעוד שבוע ייפתח בבית המשפט המחוזי בירושלים משפטו של ארנסט יפת, שהיה יו"ר בנק לאומי בתקופת הוויסות.

הממשלה תדון היום בהצעה להאריך את משך הסגר בשטחים

פיקוד הדרום הורה לכוחות צה"ל בעזה לשוב ולפעול בתוך מחנות הפליטים

ערבי דקר צעירה בשכונת ארמון הנציב בירושלים; מצבה בינוני

מאת איתן רבין, אלוף בן ושלמה דרור

כוחות צה"ל ברצועת עזה שבו בימים האחרונים לפעילות מלאה, בעיקר במחנות הפליטים ובערים הגדולות. כמו כן הוגברה הפעילות של יחידות המסתערבים, לפי הנחיות חדשות שניתנו לכוחות ברצועה מפי גורמי הפיקוד הבכירים.

ראו עמוד 4א

על פי הערכת מצב שנערכה בפיקוד הדרום, צפוי הסגר הכללי שהוטל על השטחים והפיקוח ההדוק של הסגר ברצועת עזה להביא להגברת הניסיונות לפיגועים, בשל תחושת התסכול של האוכלוסייה. לפיכך הוחלט להגביר את הפעילות של צה"ל במחנות הפליטים ובערים הגדולות.

ביום שישי פעלו כוחות צה"ל בתוך מחנה הפליטים דיר אל בלח, ועצרו מבוקש מהפתח, החשוד ברצח תושב כפר סבא בן 70 בחודש פברואר. בסוף השבוע היתה פעילות של כוחות צה"ל בתוך מחנות פליטים.

הממשלה תדון היום בהצעה להאריך את הסגר על השטחים, הנתונים עתה בסגר עד לאחר יום העצמאות. ראש הממשלה ושר הביטחון, יצחק רבין, נוטה להטיל סגר ממושך.

הממשלה תקבע אם הסגר יהיה מוחלט, או שיותר לנשים וגברים מבוגרים לעבוד בישראל. שר החקלאות, יעקב צור, הציע לממשלה להתיר את כניסתם לישראל של נשים בכל הגילים, גברים נשואים מגיל 30 ומעלה, ועובדים ותיקים לפי רשימות שמיות שיגישו החקלאים.

בישיבת הקבינט ביום שישי, שדנה בסגר, הזהיר צור כי סגר מוחלט יגרום לחקלאות נזקים במאות מיליוני שקל. בדיון תמך מפכ"ל המשטרה, רב-ניצב רפי פלד, בהטלת סגר מוחלט, ואילו הרמטכ"ל רב-אלוף אהוד ברק תמך במתן אישורי עבודה למבוגרים ולנשים.

ראש הממשלה אמר לשרי הקבינט, כי יש לנקוט כל צעד כדי להגביר את תחושת הביטחון האישי של הציבור. בהטלת הסגר תמכו כל השרים שהשתתפו בישיבת הקבינט, פרט לשרה שולמית אלוני. בתום הישיבה התקבלה החלטה קצרה בת שלושה סעיפים: לחזור היום לשיחות השלום עם אש"ף, לדון בממשלה בהמשך הסגר, ולדון ביבוא עובדים זרים ובהסכמי העסקת ישראלים בחקלאות ובבנייה, כדי לצמצם את פגיעת הסגר במשק הישראלי.

שרת העבודה והרווחה, אורה נמיר, שינתה את עמדתה הקודמת, ומשיקולי ביטחון מוכנה עתה להסכים להגדלה חסרת תקדים במספר העובדים הזרים שיקבלו היתרי עבודה

(סוף בעמוד 10א)

רמון צפוי להודיע מחר על התמודדות ברשימה עצמאית; שטרית לא מצטרף

מאת ירח טל, סופר "הארץ" לענייני מפלגות

ח"כ חיים רמון מהעבודה צפוי להודיע מחר על התמודדותו בראש רשימה עצמאית להסתדרות. אל רמון יצטרפו חברי הכנסת עמיר פרץ ושמואל אביטל מהעבודה. ח"כ מאיר שטרית מהליכוד, לו הציע רמון את המקום השני ברשימתו, הודיע אמש לרמון כי לא יצטרף לרשימתו.

עם הודעתו של רמון יתכנסו מוסדות מפ"ם, רצ ושינוי, ויתבקשו לאשר ריצה משותפת ברשימה אחת בראשות רמון. ראשי מרצ תומכים במהלך כזה.

ראו עמוד 6א

רמון החליט סופית על צעדו לאחר פגישה נוספת שקיים בליל שבת עם ראש הממשלה, יצחק רבין. בפגישה, שהתקיימה בביתו של רבין בתל-אביב סמוך לחצות, לא הצליח רבין לשכנע את רמון לסגת מצעדו.

רמון מסרב בינתיים לדבר עם עיתונאים, ויכנס ככל הנראה מחר מסיבת עיתונאים מיוחדת בה יודיע על החלטתו, יום אחד בלבד לאחר פתיחת מערכת הבחירות של העבודה להסתדרות.

רמון ושותפיו מקווים להקים בשלב ראשון סיעה עצמאית, ולאחר מכן מפלגת מרכז חברתי בגב הרשימה שתתמודד להסתדרות.

פלד דרש סגר מלא ומוחלט. ברק: אפשר להתיר יציאת מבוגרים ונשים לעבודה
עמ' 4א

120 חולי סרטן מהשטחים עלולים להחמיץ טיפולים בארץ מפאת הסגר
עמ' 4א

ערבי עם גרזן שלא ציית לקריאה לעצור, נורה למוות במחסום ארז
עמ' 4א

"גולדשטיין נכה בעימות במערת המכפלה ערב הטבח, כשהמוסלמים קראו אטבח אל יהוד" – העידה רעייתו
עמ' 5א

ביתו של עוזי משולם ביהוד הופך למעין מבצר; חסידיו מילאו שקי חול בחצר והניחו בלוקים על הגג
עמ' 7א

התאבד סולן נירוונה, קורט קוביין
עמ' 12א

המורדים ברואנדה פתחו במתקפה חדשה; צרפת, בלגיה וארה"ב מפנות את אזרחיהן
עמ' 12א

בגליון זה 28 עמודים בשלושה חלקים

שערי מטבע

	דולר	השינוי
יציג	2.9940	+0.03%
שחור	3.05	—
סל יציג	3.2137	-0.06%

החברה מס' 1 בארץ המייצרת מערכות אל פסק ON-LINE
גמאטרוניק
טל: 02-821777

הערכות ביפאן: לשר החוץ הסיכויים הטובים ביותר להחליף את ראש הממשלה המתפטר

שר החוץ צוטומו האטה קרא אתמול לחברים במפלגת האופוזיציה לנטוש את מפלגתם ולהצטרף לממשלה

(רויטר). ראשי הקואליציה הבי פלגנית של יפאן עסקו אתמול בניסיונות למצוא מחליף לראש ממשלת יפאן, מוריהירו הוסוקאווה, שהודיע שלשום כי הוא מתפטר מתפקידו.

ראו עמוד 11א

לפי ההערכות, שר החוץ היפאני, צוטומו האטה הוא בעל הסיכויים הטובים ביותר לרשת את מקומו של הוסוקאווה. האטה קרא אתמול לחברים במפלגת האופוזיציה לנטוש את מפלגתם ולהצטרף לממשלה. "ישנם חברים במפלגה הליבראלית-דמוקרטית שמסכימים עם מדיניותנו", אמר האטה אתמול בוועידת נוער שכונסה בחסות משרד החוץ.

האיתות החדש מהאטה, שהוא גם סגן ראש הממשלה, בא כאשר מנהיגי הקואליציה השלטת מתאמצים לשמור על אחדות הברית המפולגת. המריבות הפנימיות בקואליציה הוד לו לאחר התפטרותו הפתאומית של הוסוקאווה שלשום. אתמול נתנה לעצמה הקואליציה ארכה של שבוע ימים למינוי יורש להוסוקאווה.

האטה זכה לתמיכתם של חברי הפלג המרכזי בקואליציה הכולל את מפלגת שינסייטו, מפלגת קומייטו, הזוכה לתמיכת הבודהיסטים, ומפלגת יפאן החדשה של הוסוקאווה. להאטה עבר עשיר בניהול שיחות סחר עם ארצות הברית.

"הסכמנו בעיקרון להקים ממשלה חדשה עד לסוף השבוע הבא", אמר מזכ"ל המפלגה הסוציאליסטית, הואטארו קובו, במסיבת עיתונאים שכונסה לאחר פגישת מפלגות הקואליציה.

הוסוקאווה ימשיך לכהן כראש הממשלה עד שהפרלמנט יבחר בראש ממשלה חדש, צעד הצפוי בשבת הבאה.

התפטרות הביאה לסיום משבר סביב אישור תקציב המדינה לשנת הכספים הבאה, משבר שהביך את הממשלה המחדש את תולשת הקואליציה. המפלגה הליבראלית-דמוקרטית הודיעה אתמול כי היא מסירה את החרם הפרלמנטרי שעליו הכריזה כדי ללחוץ על הוסוקאווה לגלות פרטים על עסקיו הפיננסיים האישיים. החרם נמשך כ-4 שבועות.

קובו ציין שהקואליציה רוצה לפתוח מחדש את הדיון הפרלמנטרי על התקציב ב-18 באפריל. שנת הכספים החלה ב-1 באפריל, ללא תקציב מאושר.

הוסוקאווה אמר במסיבת עיתונאים שלשום, כי הוא מתפטר משום שהוא חש אחראי למשבר הפרלמנטרי שנגרם בעקבות הלוואה שלקח. לפי החשד התנאים שנלוו להלוואתו היו טובים באופן יוצא דופן. הוסוקאווה הוסיף כי גילה שישנן שאלות בקשר לחוקיות ניהול עסקיו הפרטיים, אך סירב לפרט.

טל הראל מוסיף: להתפטרותו של הוסוקאווה היתה השפעה מעורבת על שוקי ההון ביפאן ובעולם. ביפאן עצמה לא הגיב שוק ההון באופן שלילי. המסחר בבורסה של טוקיו נסגר עם עליות קלות למדד ניקיי, לנוכח ירידות חדות מיד לאחר פרסום ההודעה.

לעומת זאת ירד שער הין מול הדולר עקב פרסום ההודעה. המשקיעים סבורים כי עתה מצבה הפוליטי של יפאן רעוע ועל ארה"ב להימנע מנקיטת סנקציות כלכליות נגדה, כולל פיחות הדולר מול הין.

תגובת שוקי ההון בימים הקרובים תלויה בדעתם של המשקיעים על השאלה כיצד תשפיע ההתפטרות על שני גורמים: יכולתה של ממשלת יפאן למצוא מחליף להוסוקאווה ולהעביר תוכנית הבראה כלכלית אפקטיבית וכוונת ארצות הברית להפעיל סנקציות מסחריות כלפי יפאן.

10044155

שומרי הוואקף יעידו בוועדה הבוקר

שמגר עשוי לנזוף בשופט זועבי על דברים שצוטטו בשמו בעיתון "מעריב"

מאת דליה שחורי

שלושת שומרי הוואקף במערת המכפלה, שסירבו להעיד בפני ועדת החקירה לבדיקת נסיבות הטבח אף על פי שזומנו פעמיים, יגמרו את עדותם בפני הוועדה הבוקר.

עדותם תינתן לאחר שנגד שלושתם הוצאו ביום חמישי צווי הבאה. בעקבות הוצאת הצווים נעצרו השלושה באותו יום על ידי משטרת חברון והיו אמורים להישאר במעצר עד מועד מתן העדות, הבוקר בשעה 10:30. שומרי הוואקף השתחררו בערבות עצמית של 5,000 שקל, אפשרות הנתונה להם על פי חוק, לאחר שהתחייבו להתייצב לעדות.

ראו עמוד 5א

השלושה הם אסמעאיל מוחמד אל סלמון, האחראי על הסדר במערת המכפלה; האליד שריף, שבעת הטבח שמר באולם ג'אווליה, בו התפללו הנשים המוסלמיות, ומוחמד אבו-סואלח, שעמד בפתח אולם יצחק וניסה למנוע את כניסת ברוך גולדשטיין לאולם. על פי עדותו היכה אותו גולדשטיין בקת רובהו והפילו.

ביום שישי הותרה לפרסום העדות המלאה של מרים גולדשטיין, רעייתו של ברוך גולדשטיין שביצע את הטבח במערת המכפלה. עדות גולדשטיין נמסרה ביום רביעי שעבר בחשאי ובדלתיים סגורות, על פי תנאי שהציבה מראש. מעדותה עולה פרט חדש והוא, כי בערב הטבח כן היה ברוך גולדשטיין במערת המכפלה. עד כה היה ידוע, שגולדשטיין לא היה במערת המכפלה בערב פורים, כאשר התגלע עימות בין מתפללים מוסלמים ליהודים.

מרים גולדשטיין אמרה, כי בערב פורים התפלל בעלה במתנ"ס קרית ארבע, "לאם קודם, כשבותה הוא היה במערה, אני לא יודעת". היא אמרה עוד פעמיים, כי "לילה קודם הוא לא היה במערה". אך לשאלת השופט אליעזר גולדברג אם היא לא יודעת, שבעלה היה במערת המכפלה בעת העימות בין המתפללים המוסלמים והיהודים ועזב בגלל אירוע זה – השיבה: "כך סיפרו לי. שבמבוכה הוא היה. שהוא עלה להיות שליח ציבור, ובאמצע הפסיק את התפילה ויצא. כך נאמר לי. ידיעה על כך אין לי. רק מעדויות של אנשים".

ליו"ר ועדת החקירה, נשיא בית המשפט העליון מאיר שמגר, אין כוונה להפסיק את חברותו בוועדה של השופט המחוזי מנצרת עבד אלרחמן זועבי, בעקבות דברים המיוחסים לו בכתבה שהתפרסמה בגיליון "סופשבוע" של "מעריב". עם זאת שוקל השופט שמגר לנזוף בשופט זועבי, באומרו שלא היה מקום מצדו לכל שיתוף פעולה, לרבות הסכמה להצטלם, הן כשופט והן כחבר הוועדה.

אנשי אקדמיה וקצינים במיל' חתומים על "תדריך לחיילים" לסרב פקודה לפנות התנחלויות

מאת נדב שרגאי

"פקודה לעקור יישוב יהודי ולגרש את תושביו היא בלתי חוקית בעליל. קצין 'המתנדב' את חייליו לעקור יישובים יהודיים מסית לבצע מעשה בלתי חוקי", כך נכתב ב"תדריך לשיחות עם חיילים", שהופץ בימים אלה "המטה לסיכול תוכנית האוטונומיה".

על התדריך חתומים כ-30 אנשי אקדמיה וקציני מילואים והוא משרטט חמישה תרחישים, שאליהם יכולים חיילי צה"ל להיקלע, על רקע ההסכם המתגבש עם אש"ף. האפשרות הראשונה היא כאמור אפשרות של עקירת התנחלויות בשטחים. "לא קיים חוק המתיר עקירה וגירוש", נכתב בתדריך לשיחות עם החיילים, "להבדיל, מחבל שרצח, הורסים את ביתו אך ורק על פי חוק. "גם ליהודים חפים מכל פשע יש זכויות אדם ואזרח, ולכן פקודה לעקור יישוב יהודי היא בלתי חוקית בעליל. מסקנה: חייל ושוטר חייבים לסרב פקודה כזאת ואם לא יסרבו, הם עלולים לעמוד לדין. בקולותיהם של דראושה וחבריו תצטרך הממשלה להעביר חוק מחיקת יישובים מעל פני האדמה, הריסת בתים וגירוש תושביהם, כדי שהפקודה לא תהיה בלתי חוקית בעליל. רק לאחר שהכנסת תחוקק חוק נורא כזה יעמוד החייל בפני ברירה מצפונית: למלא פקודה אש"פיסטית, בלתי אנושית, אנטי ציונית ואנטי יהודית בזאת, או להודיע שאינו יכול ולקבל ברצון כל עונש". על הקריאה לסרב פקודה במקרה של פקודה לפינוי יישובים חתומים בין היתר פרופ' פול אידלברג (מדעי המדינה), פרופ' ישראל אלדד, ד"ר יואל אליצור (לשון), זאב ארליך (הש"ן ביל"ג), ד"ר גדעון ארליך (מתמטיקה), ד"ר בתיה ארליכמן (רפואה), ד"ר יעקב אשל. שלמה באום (סא"ל במיל'), סבעון ברס (שופט צבאי, סא"ל במיל'), אליקים העצני, פרופ' הלל וייס, יו"ר תנועת התקווה, ירום ויגר

(סוף בעמוד 10א)

אפליית נשים - בושה וחרפה

הנשים בישראל מהוות 40% מכוח העבודה,
אך סובלות מאפלייה בשכר ובקידום המקצועי:
בשוק הפרטי משתכרות נשים 50% משכר הגברים.
בשירות המדינה משתכרות נשים 65% משכר הגברים.
17.6% בלבד מהמנהלים במשק הן נשים.
8% בלבד מחברי מועצות המנהלים במשק הן נשים.
איפה היו נעמת וההסתדרות עד היום?

במרצ, כשמדברים על שיוויון לנשים, זו לא רק סיסמא,
ולבטח – לא מס שפתיים.
להזכירכם: מרצ הכניסה למילון הפוליטי בישראל את נושא שיוויון הנשים.
מרצ מובילה, מזה שנים, את המאבק לקידום מעמד האישה.

לכן:

ח"כ ענת מאור
רות רזניק
מייסדת מרכזי הסיוע לנשים מוכות

צריך מרצ בנעמת

هكذا من الأصل

התפטרות מפכ"ל המשטרה

"כמפקד המשטרה וכאדם מוסרי מצאתי שעלי לתת דוגמא אישית, ולהתפטר מתפקידי"

מאת ראובן שפירא

החלטתו של מפכ"ל המשטרה, רפי פלד, להתפטר מתפקידו, התג־בשה בשני הימים שחלפו מאז שניתנה החלטת בג"ץ בעניינו, ביום חמישי. פלד נועץ בבני משפחתו ובידידים אחרים, בהם עורכי דין ידועים, ושמע את חוות דעתם על פסיקת בג"ץ. אחדים מהמשפטנים עמם נועץ פלד סברו, כי גם אם יועמד לדין משמעתי הוא יזוכה, ויוכל להמשיך בתפקידו.

אולם פלד הסיק כי החלטת בג"ץ תחייב את העמדתו לדין משמעתי, ובעקבות ההתייעצויות החליט להת־פטר. מהלך זה, הוא סבור, הוא הצעד הראוי ביותר, הן מבחינה אישית והן מבחינה ציבורית.

לידידיו הקרובים מאוד, והמעטים שידעו על החלטתו שהתגבשה לקר־את יום שישי, אמר פלד כי מבחינתו האישית ההתפטרות היא צעד קשה, אך גם בלתי נמנע.

פלד הבין שבעקבות החלטת בג"ץ להמליץ ליועץ המשפטי את התיק שלו ולבחון אם יש מקום להעמידו לדין משמעתי צפויים עוד חודשים של חקירות ופרסומים שלי־ליים בעניינו. כל אלה יפגעו, הוא סבר, במערכת כולה.

בישיבת הקבינט הביטחוני שה־תקיימה ביום שישי בתל־אביב הודיע פלד לשר המשטרה, משה שחל, על החלטתו להתפטר. שחל הפציר בו, כך נודע, לחזור בו מהחלטתו. שר המשטרה הופתע מהחלטתו של פלד, ובשיחה אישית שקיים עמו העלה בפניו נימוקים רבים בניסיון להניאו מהחלטתו. אולם, פלד דחה את עמדתו של שחל, ויחד עמו נפגש עם ראש הממשלה, יצחק רבין, והודיע לו על החלטתו. רבין הביע צער על החלטתו של פלד. בתום השיחה המשולשת מסר פלד את מכתב התפטרותו לידי שחל.

בשעות הצהריים נסע המפכ"ל לישיבה עם בכירי המשטרה, שבה העלו הערכות המשטרה לגבי גל פיגועים האחרון. פלד לא גילה לאיש מחברי סגל הפיקוד הבכיר שהשתתפו בישיבה על החלטתו.

אתמול בבוקר מסר פלד לשחל כי בשעה 6 יודיע במסיבת עיתונ־אים על פרישתו. מיד אחר כך התקשר המפכ"ל לעוזריו הקרובים, בהם דובר המשטרה, ראש הלשכה ומזכירתו, והודיע להם להגיע למטה הארצי ב־4 אחר הצהריים.

"לא הופתעתי"

בשעה 6 שודרה בדרך ההודעה על התפטרות המפכ"ל, והפתיעה את כל צמרת המשטרה. בכירים במשטרה נדהמו לשמוע על החלט־תו של המפכ"ל, שרק יממה קודם לכן נערך עמם באווירה של "עסקים כרגיל".

במסיבת העיתונאים היה פלד עינייני ותכליתי. "למדתי בעיון רב את פסק הדין של בג"ץ בעניינו, וקיבלתי בסיפוק את קביעתו שאוכל להמשיך בתפקידי, ושלא היה מקום להעמיד אותי לדין פלילי. כמובן שלא הופתעתי. יש בהחלטה סיהור מוחלט בהיבט הפלילי, כפי שהכרז־תי מהיום הראשון. ניתנה בהחלטה גם תשובה ברורה למסע המגמתי שנוהל נגדי", אמר פלד.

"גם בעניינים המשמעתיים קבע בית המשפט שאין תשתית עובדתית לכל אחריות משמעתית שלי. אין לי ספק שגם בירור עתידי ממצה של היועץ המשפטי לממשלה בשאלות העובדתיות שהועלו על ידי בית המשפט, ואפילו בכפוף לנורמות שקבע בית המשפט, סופו שהיה מביא לזיכויי המוחלט מכל היבט ועניין.

"מדינת ישראל עומדת בפני תקופה קשה בחזיתות רבות, ומשט־רת ישראל מצויה בקו הראשון של כולן. מוטלים עליה אתגרים ומשי־מות בעוצמה ובהיקף שלא ידעה מעודה. עלינו להיות בשיא המקצו־עי, הפיקודי והארגוני כדי לעמוד בכבוד במכלול המשימות. למרות פסיקתו הטובה של בית המשפט, ברורה לי היטב המשמעות הארגו־נית הטמונה של כניסה מחודשת לתהליך ארוך של בדיקות, שמיעת ראיות והליכים משמעתיים מלווים במשא תקשורתי צפוי ומגמתי.

"כמפקד המשטרה, שאיכות תפ־קודה בראש מעייני, וכאדם ערכי ומוסרי, מצאתי שעלי לתת דוגמא אישית וציבורית, ולכן ביקשתי היום משר המשטרה לשחררני מתפקידי. לא היה לי קל להגיע להחלטה זו, אולם כיוון שמשטרת ישראל יקרה, וביטחון ישראל חשוב לי, החלטתי שזה הצעד שעלי לעשותו עתה".

בתשובה לשאלות אמר פלד, כי לא הפעילו עליו כל לחצים להתפ־טר מתפקידו, וכי ההחלטה התקבלה ביוזמתו. "נדמה לי שכך נכון לעשות, ומי שרואה את צרכיה ובעיותיה של המשטרה בתקופה הרת גורל יודע שחשוב שהמשטרה לא תהיה עסוקה בעניינים שוליים. לא חשב־תי שאני מפכ"ל על תנאי, תפקודי ותפקוד המשטרה בארבעת החודש־ים האחרונים היו שיעור לגבי הדרך שבה צריכה המשטרה לתפקד".

פלד אמר, כי חשוב שהמפכ"ל הבא של המשטרה יהיה אדם מקצו־עי. הוא הדגיש גם כי ישתתף בדיונים על קביעת המחליף שלו, ויישאר במשטרה כדי לבצע העברה מסודרת של תפקידו.

היום יכנס פלד את סגל הפיקוד הבכיר של המשטרה כדי לפרוס בפני הקצינים את השיקולים המלי־אים להתפטרותו.

שר המשטרה פרסם אמש הודעה, בה הביע את צערו על התפטרותו של המפכ"ל. "קיבלתי בצער רב את הודעתו של המפכ"ל פלד על רצונו לסיים את תפקידו. רוחשתי, ואני עדיין רוחש, אמון מלא והערכה מקצועית ואישית עמוקה למפכ"ל, כאיש משטרה, כמפקד וכאדם. המפכ"ל בחר בהחלטתו להעדיף את טובת המשטרה על פני עניינו האי־שי, ומבחינה זו החלטתו הקשה היתה אמיצה, וראויה להערכת הצי־בור כולו", נאמר בהודעה.

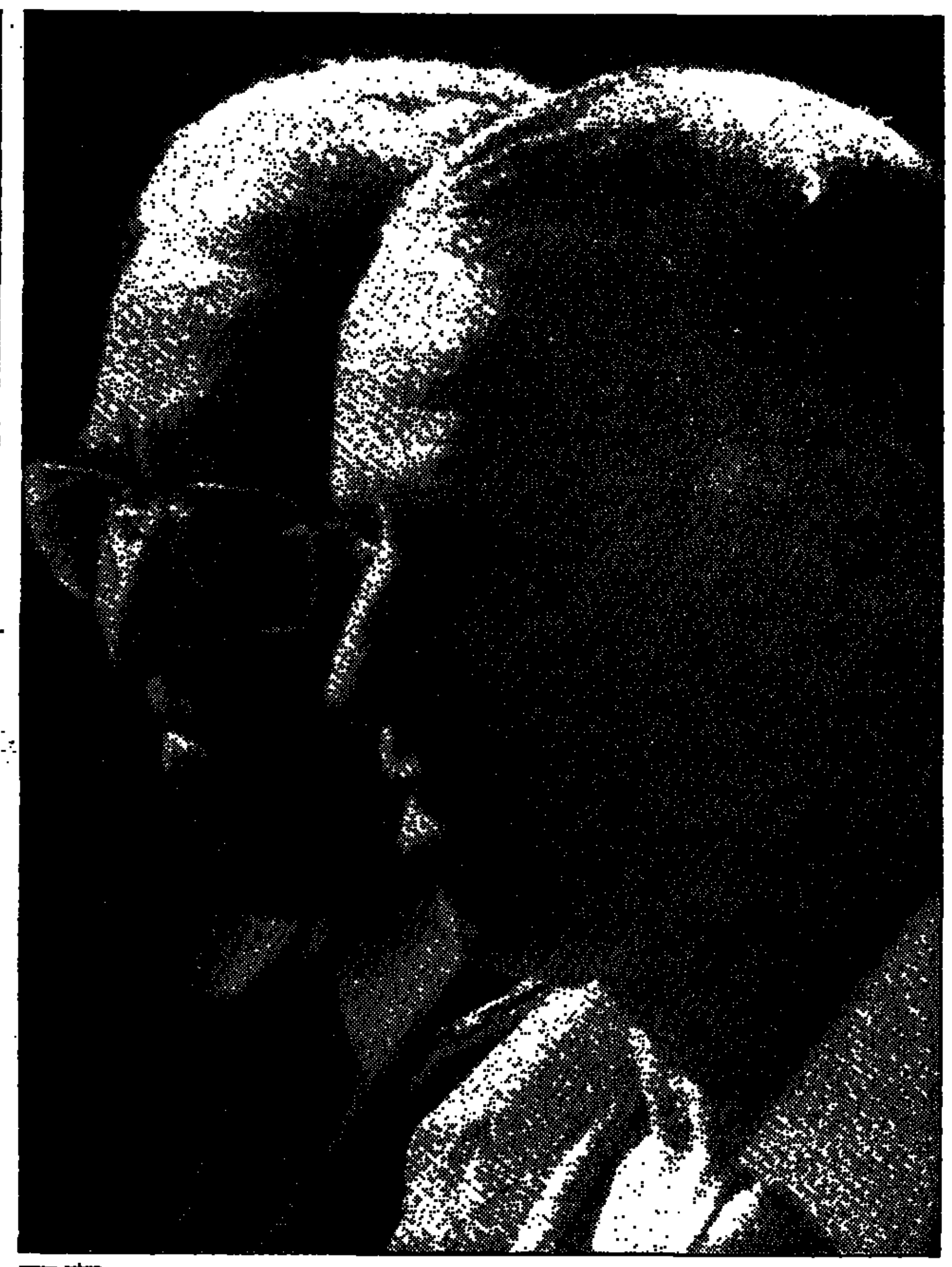

שר המשטרה, משה שחל (משמאל), והמפכ"ל המתפטר, רפי פלד. שחל הביע צערו על ההתפטרות וציין כי "המפכ"ל בחר בהחלטתו להעדיף את טובת המשטרה על פני עניינו האישי"

שיחת היום / עם מיכאל בן יוסף

על נחיתת החירום של מטוס ג'מבו של אל על בטיסה מלונדון בנתב"ג

אי הורדת הגלגלים – תופעה נדירה

האם מקרה של אי הורדת גלג־לים במטוסי הג'מבו היא תקלה הנחשבת שגרתית?

בהחלט לא. בהיסטוריה הת־עופתית שלי, ויש לי ניסיון של יותר מ־40 שנות טיסה, היה לי רק מקרה אחד של תקלה במער־כת הגלגלים והורדת גלגלים במ־צב חירום. זו תופעה בלתי שגרתית להחלטין, וקוראת לעתים רחוקות ביותר, למרות שאין על כך סטטיסטיקה מדויקת. זו תופ־עה שלא אמורה לקרות כלל, מא־חר שיש לכל מערכת גלגלים במטוס גיבוי מיותר. ככל הידוע לי, ב־25 שנות טיסה של מטוסי הג'מבו בעולם, לא היה מקרה אחד שבמטוס של דבר גלגלים לא הורדו והג'מבו נחת על הבטן.

האם היית קברניט במטוס במצב חירום?

אין לי הרבה שערות על ראשי, וכל שערה שאיבדתי, איבדתי בב־כל מצבים קשים באווירונים שה־טסתי בימי חיי. כמובן, רוב מקרי החירום שבהם נתקלתי היו ללא ידיעת הנוסעים שנמצאו במטוס. אלה דברים שקורים בקריירה של כל טייס שיש לו הרבה שעות טי־סה. למטוס יש מערכות שונות, הידראוליות ומכאניות, שעשויות להתקלקל, ואז אנו נכנסים באזו־ר לכל מיני מצבי חירום. אבל זה חלק מהלימודים והתרגולים של־נו, להתמודד עם זה.

כיצד נוהג קברניט ג'מבו או כל מטוס אחר כאשר המטוס נכ־נס למצב חירום?

קודם כול חוזרים מיד לרשימה האוטומטית שלמדת כל הזמן, איך לתפקד במצב חירום כזה או אחר. לא חושבים כמה נוסעים יש במטוס מאחור, 40 או 400 — זה חסר חשיבות. בתקופה הזאת הישבן שלך באוויר, ולא של אחר. התפ־קיד הוא לעשות תהליך נכון, שכל הזמן משננים אותו. כל חצי שנה אנו עוברים אימוני סימול־טור, כיצד לתפקד נכון במצב של חירום.

במצב של חירום, אם יש צורך מרגיעים את הנוסעים. אבל יש תהליך ברור, יש ספר של הוראות, רשימת תיוק למקרה חירום. במק־רה כזה מוציאים את הספר וקור־אים שוב את הפעולות לפי מה שצריך לעשות. מודיעים למגדל פיקוח או לאזור בו אתה נמצא. מתחילים לרדת, מדווחים כל הז־מן מה קורה עם הנחיתה. ברו־בית מכינים את מגדל הפיקוח למקרה שהמטוס לא יגיע לנייס.

בן יוסף הוא מוותיקי קברניטי הג'מבו באל על. היה בעבר טייס ראשי ומנהל צי מטוסי ה־747

קיים הבדל בנחיתת חירום בין מטוס ג'מבו גדול למטוס קטן יו־תר?

כן, בהחלט. מטוס ג'מבו מגיע במהירות גדולה יותר לנחיתה ל־עומת קטן. לכן הנגיעה של מטוס קטן בקרקע היא במהירות קטנה מזו של מטוס גדול. מצד שני, מ־טוס גדול יותר בטוח יותר לנחי־תה במצב של חירום, בעיקר אם הוא נאלץ לנחות על בטן, אם הג־לגלים לא יורדים.

כבעל ניסיון רב, האם היה מוצדק להכריז על מצב חירום כללי בנתב"ג, כפי שעשו ביום חמישי שעבר בלילה, למרות שרק שגלגלי הג'מבו ירדו?

אני לא בדיוק בתמונה של מה שקרה ביום חמישי. אני נחתתי עם הג'מבו שלי כמה שעות לאחר מכן. אבל ממה ששמעתי, הברק פגע במערכת הפיקוד של הגלג־לים, ולא במערכת ההפעלה. שם היה קצר, ולקח זמן להתגבר על כך. אם הגלגלים לא היו יורדים, היה מוצדק להכריז מצב חירום.

מאת אילן שחורי

ניצב אסף חפץ יועדף על פני לסט לתפקיד המפכ"ל

חפץ. הוותיק בין מפקדי המחוזות, בעל ניסיון ביטחוני ומשטרתי רב

מאת ראובן שפירא

מפכ"ל המשטרה הבא, אם לא יחול שינוי של הרגע האחרון, הוא ניצב אסף חפץ, המשמש זה כארבע שנים כמפקד מחוז המרכז של ה־משטרה וממלא מקום המפכ"ל.

החלטה זו התגבשה בסוף השבוע אצל שר המשטרה משה שחל, המע־דיף למנות לתפקיד המפכ"ל קצין משטרה המכיר את בעיותיה ואת תפקודה של המשטרה.

יחד עם חפץ התמודדו על תפקיד המפכ"ל ניצב גבי לסט, המשמש כמפקד מחוז ת"א, וניצב יהודה וילק, המשמש כמפקד מחוז ירוש־לים.

ניצבים לסט ווילק מכהנים בתפ־קידיהם כמפקדי מחוזות תקופה קצ־רה יחסית. ניצב חפץ הוא הוותיק מבין מפקדי המחוזות, ולו ניסיון ביטחוני ומשטרתי רב.

ניצב אסף חפץ, בן 49, נשוי ואב לשלושה, הוא בוגר אוניברסיטת בר אילן בקרימינולוגיה. חפץ התגייס למשטרה בשנת 75', והקים את היחידה המיוחדת ללוחמה בטרור במשמר הגבול, הנחשבת לאחת מי־חידות העילית בעולם בתחומה.

חפץ שירת במגוון תפקידים מש־טרתיים, והיה בין השאר מפקד היחידה המרכזית של משטרת ת"א, מפקד מרחב השפלה וראש אג"מ.

חפץ משמש כאמור כמפקד מחוז המרכז, המתאפיין בבעיות של ביט־חון שוטף (בגלל הקרבה לשטחי הגדה המערבית) ופעילות פשיעה מכל הסוגים. מבחינות אלה נחשב ניצב חפץ כקצין המנוסה ביותר מבין יתר המועמדים לתפקיד.

ניצב חפץ התמודד על תפקיד מפכ"ל המשטרה לפני שנה, בטרם מונה פלד לתפקיד. לאחר שנודע כי פלד הועדף על ידי שר המשטרה כמפכ"ל, הודיע חפץ במחאה על פרישתו מהמשטרה. לאחר ששר שחל הבטיח לו את תפקיד ממלא מקום המפכ"ל, בנוסף לתפקידו כמפקד מחוז, הסכים חפץ להישאר במשטרה.

פרשנות / ראובן שפירא

דרך ללא מוצא

התפטרותו של מפכ"ל המשטרה, רפי פלד, אף שהיתה מפתיעה בעיתויה, לא היתה בלתי צפויה. עד לפרסום החלטת בג"ץ בעניינו, ביום חמישי האחרון, היה פלד נחוש בדעתו להמשיך בתפקידו כמפכ"ל. בשיחות פרטיות הוא הבהיר כי לא ייכנע למלעיזים, ולא יוותר בקלות על תפקידו מאחר שלא עבר כל עבירה, ופעל על פי נורמות מקובלות על אישים רבים ובעלי תפקידים ממלכתיים, שגם הם, כמוהו, קיבלו הנחות בבתי מלון.

במשך כל חודשי הפרשה הקפיד פלד לשמור על קור רוח, והפגין ביטחון מלא שהוא יישאר בתפקידו. פלד אף קיבל באופן אישי ופומבי גיבוי מלא מהשר הממונה עליו, משה שחל. גם לאחר פרסומה של החלטת בג"ץ פירסם שחל הודעה רשמית, שבה הביע אמון מלא במפכ"ל ותקווה שהוא יישאר בתפקידו.

אולם, לאחר שניתנה החלטת בג"ץ הגיע פלד, בעצת ידידים קרובים, למסקנה, כי אין מנוס מהתפטרותו. שופטי בג"ץ, הוא חש, הביאו אותו על דרך ללא מוצא. מהחלטתם שדרשה לשקול מחדש את העמדתו לדין משמעתי, אף שזיכתה אותו מחשדות פליליים, הבין פלד, כי גדולים הסיכויים שהיועץ המשפטי לממשלה יורה על העמדתו לדין משמעתי.

אין תקדים במשטרה להעמדה לדין פלילי של המפכ"ל, ולפלד היה ברור שלא יוכל להמשיך לשמש כמפכ"ל בעל סמכות פיקודית אם יוחלט להעמידו לדין משמעתי. לכן העדיף פלד לפרוש עכשיו, לפני שהיועץ המשפטי לממשלה ייכנס שוב לעובי הקורה בעניינו, מאשר לדחות את ההחלטה בעוד שבועות או חודשים של עינוי דין נוסף.

בצעד זה צבר פלד גם קודות זכות רבות בקרב הציבור. הוא מסיים את תפקידו כמפכ"ל שעשה צעד בלתי שגרתי, והוליט לשאת באחריות אישית, תוך העדפת האינטרסים של המערכת המשטרתית על פני האינטרס האישי הצר.

ללא זעזועים גדולים

אף שהמשטרה נמצאת בתקופה קשה של מלחמה יומיומית בפיגועים, הרודשת מכנה לפתוח את שריריה עד קצה גבול היכולת, התפטרותו של המפכ"ל וכניסתו להתפקיד של מפכ"ל חדש לא אמורים ליצור זעזועים גדולים במערכת. שלד הפיקוד הבכיר והבינוני של המשטרה כמעט לא ישתנה. על פי כל ההערכות, המפכ"ל הבא יהיה ניצב בעל ותק וניסיון, משורות המשטרה. סביר להניח כי השר יפול על אסף חפץ, שהוא בעל ניסיון רב במשטרה. המפכ"ל הבא יהיה, אם כן, ממשיך דרכו של פלד. חפץ אף שימש כממלא מקום המפכ"ל, ומינויו יצריך רק שינויים אחרים בצמרת המשטרה.

שחל מתכוון להודיע כבר בימים הקרובים על מינוי המפכ"ל הבא, שייכנס לתפקידו בהקדם, על מנת למנוע במידת האפשר זעזועים למערכת.

מזג האוויר

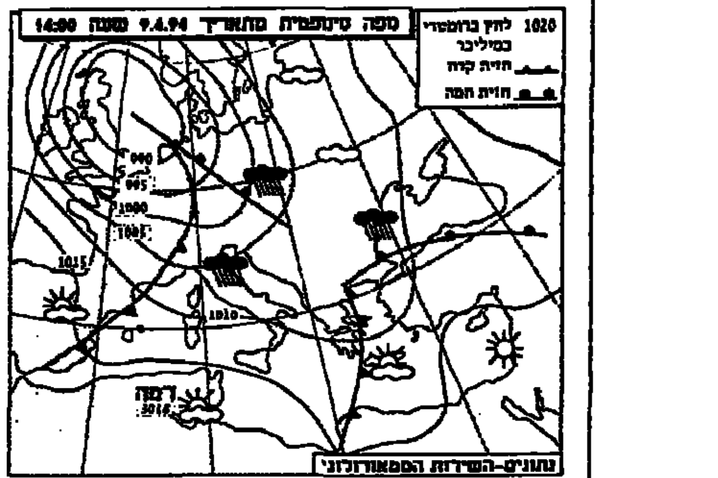

עלייה בטמפרטורות

היום יהיה בהיר עם עלייה בטמפרטורות.
הים יהיה נוח; גובה הגלים מ־40 עד 80 ס"מ; טמפרטורת המים 19 מעלות.

ינשבו רוחות צפוניות עד צפון־מערביות במהירות של 30 קמ"ש וישררו תנאים טובים לראייה.

תיאור המפה הסינופטית: שקע שמרכזו באזור בריטניה עם אפיק למרכז אירופה ועד לבלקנים גורם למזג אוויר מעונן וגשום באזורים אלה. רכס מעל אזורנו גורם למזג אוויר נאה ולעלייה הדרגתית בטמפרטורות.

התחזית להיום

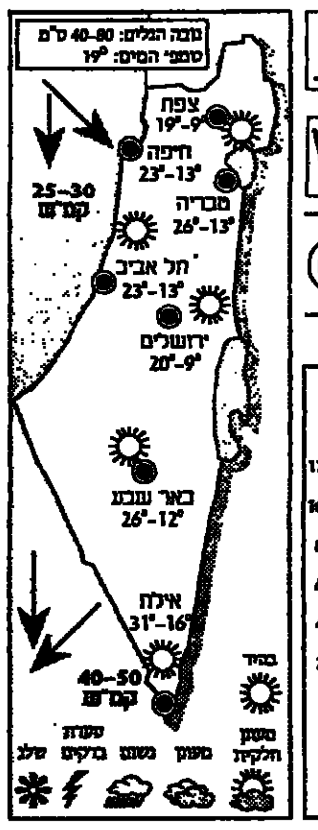

זריחת השמש - 06:17
שקיעת השמש - 19:05
זריחת הירח - 05:42
שקיעת הירח - 18:45

זיהום האוויר

ריכוזי גופרית דו-חמצנית, שנמדדו בימים 30.3 עד 6.4 (במיקרוגרם למ"ק אוויר)

מפלס הכנרת

כמות המשקעים (במילימטרים)

מעודכן ליום 9.4.94 שעה 20.00	הכמות שנוספה	מתחילת העונה	הממוצע רב שנתי
חיפה	—	426	550
שדה דב ת"א	—	343	524
נתב"ג	—	442	571
הגליל (מצפה הררית)	—	657	900
מרחביה	—	309	452
דגניה	—	227	408
ירושלים (עירונית)	—	494	590
באר שבע	—	115	206
חוף עזה	—	215	405
אילת	—	64	31
יריחו	—	93	163

הטמפרטורות בעולם

	מינימום	מקסימום	מזג האוויר
איסטנבול	8	12	גשם
אמסטרדם	0	6	גשם ושלג
אתונה	11	20	נאה
בודפשט	3	13	גשם
בוקרשט	2	9	גשם
בריסל	0	5	גשם ושלג
ברלין	2	6	מעונן
וינה	5	13	גשם
ורשה	0	10	מעונן חלקית
ז'נבה	3	7	גשם
[illegible]	1	7	גשם
לונדון	0	8	גשם ושלג
ליסבון	9	17	מעונן חלקית
מדריד	6	18	מעונן חלקית
מוסקווה	2	7	גשם
ניו יורק	5	14	גשם
פריז	0	8	גשם ושלג
פראג	3	9	גשם
פרנקפורט	0	7	גשם ושלג
ציריך	0	4	גשם ושלג
קהיר	13	29	נאה
קופנהגן	3	8	גשם קל
רומא	5	16	גשם

*הטמפרטורות אתמול

20 שניות והמשקפיים היסטוריה!

טיפול מהיר להסרת משקפיים ועדשות מגע ע"י מכשיר הלייזר המשוכלל ביותר
סניפים בכל הארץ
אזור המרכז והדרום: 177-022-4277
אזור הצפון: 04-305222
מכון הלייזר שבמרכז הרפואי הרצליה
HMC מרכז רפואי הרצליה
20 שניות ורואים 6/6

קו פתוח לבית החולים "מאיר" בכפר־סבא
בנושא
מניעת גופים זרים בדרכי הנשימה והרעלות אצל ילדים
היום, יום א' 10.4.94 בשעות 15:00-17:30
בהשתתפות:
ד"ר ברוך וולק, ד"ר גיורא גוטסמן, ד"ר פנחס פיינמסר
הינכם מוזמנים להתקשר לטלפונים:
900948, 900393, 09-900404
מרגישים את השיפור מיום ליום
קופת חולים כללית
לוח העיר
הלוח הנפוץ ביותר בגוש דן

כדאי לצפות הערב בתוכנית "בגוף בריא" בערוץ 8 בכבלים
שיטות אבחון חדישות בקהילה
במרכז לבריאות האשה
ב"גבעת סביון"
הערב בשעה 21:00
ובשידור חוזר: יום ב' בשעות 11:00, 16:00, יום ו' בשעה 20:00,
שבת בשעה 12:00
מרגישים את השיפור מיום ליום
קופת חולים כללית

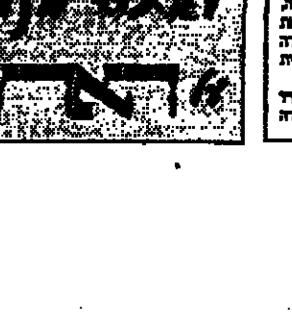

הועדה המקומית לתכנון ולבניה מבוא העמקים

gargoyles ltd.

יבוא פרטי עיצוב מארה"ב
ספות וכורסאות
רהיטים בסגנון כפרי
מתנות מיוחדות וחפצי נוי לבית ולגן
שעות: 09.00-13.00
16.00 עד 19.00
ימי ה'-ו' 09.00-13.00
גרגוילס ישראל בע"מ
מומלץ להתקשר מראש
מרכז מסחרי, כפר שמריהו טל': 09-588 805, פקס: 09-588807

פלד התנגד לשימוש בכוח בהר הבית לאחר הטבח בחברון והמהומות הסתיימו ללא נפגעים

במקרים רבים הפגין המפכ"ל קור רוח, וקיבל החלטות בניגוד לעמדות קצינים

מאת ראובן שפירא

רב ניצב רפי פלד, בן 49, נשוי ואב לשלושה, נכנס לתפקידו כמפכ"ל המשטרה לפני שנה, לאחר שמפכ"ל המשטרה הקודם, יעקב טרנר, הודיע על פרישתו המוקדמת לנוכח עימותים קשים עם שר המשטרה משה שחל.

פלד ידוע כאדם מופנם מעט המבקש להתרחק מאור הזרקורים. הוא מעורה מאוד בענייני ביטחון, שירת בעבר בשב"כ, ונראה כי הרקע הביטחוני שלו היה אחד השיקולים שעמדו בפני השר שחל כשהחליט למנותו במפכ"ל.

פלד נחשב למפכ"ל המתבונן לטווח ארוך ובעל ראייה כוללנית, איש שטח וקצין משטרה מקצועי, הודיע גם לבצע עבודת ניירת. פלד פועל על פי תכנון מחושב מראש, אך הוא גם בעל יכולת לאלתר על פי מצבים משתנים.

משטרה מתקדמת

כשנכנס לתפקידו הצהיר המפכ"ל פלד כי הוא יפעל לטיפוח משטרה מודרנית ומתקדמת עם אמצעים משוכללים, שתוכל להתמודד עם הפשיעה הגוברת ועם בעיות ביטחון הפנים. הוא אמר כי הוא שואף להשיג איזון בין צורכי הבטחון המיידיים לבין התמודדות בעבריינות ובפשיעה ושיפור השירות לאזרח.

פלד אמר כי יושם דגש מיוחד על חיזוק מעמד החקירות והמודיעין של המשטרה במגזר היהודי והערבי.

פלד גם הצהיר כי הוא מבקש להקים יחידות פיקוח ובילוש, שתפקידן יהיה לטפל בעברייני הסמים השוהים בתחומי הקו הירוק. הוא הבטיח כי המודיעין המשטרתי, יחד עם גורמי החקירות השונים, יזכו למשאבים, אמצעים מתוחכמים וכוח אדם איכותי, לצד פיתוח תורות הפעלה מתקדמות להתמודדות עם אתגרי הפשיעה.

פלד החל למלא את מרבית הבטחותיו, והכין תוכניות מבצעיות וארגוניות רבות, שמקצתן נמצאות בשלב יישום. כמפכ"ל המשיך פלד בקו המאפיין אותו — דיבור והצהרות מעטים, ועבודה רבה בשטח.

גם באירועים קשים וחמורים, כמו ההתפרעויות בהר הבית לאחר הטבח בחברון, הפגין פלד קור רוח, כושר חשיבה וניתוח, וקיבל החלטות שהיו מנוגדות לעמדותיהם של רבים מקציניו בשטח. כך למשל אסר פלד על השוטרים לפרוץ להר הבית בעת ההתפרעויות, בניגוד להמלצת המפקדים המקומיים. פלד העדיף לנטרל את המהומות בהר הבית, בו היו אלפי מתפללים פלשתינאים, ללא שימוש בכוח ומבלי לגרום לנפגעים — החלטה שהתבררה בדיעבד כנכונה ומוצדקת.

בתקופת פלד כמפכ"ל זכתה המשטרה לשבחים מהממשלה על תפקודה ודרך ניהולה. למרות שפלד כיהן בשנה קשה מאוד מבחינת האירועים הביטחוניים והפיגועים בתוך תחומי הקו הירוק, שהצריכו פעילות משטרתית בהיקף מלא ובמגבלות חירום, פעלה המשטרה לשביעות רצונם של שר המשטרה והממשלה, והודגש כי הפיקוד הבכיר בראשות המפכ"ל שולט על הנעשה בשטח.

באחרונה נמתחה ביקורת על תפקוד המשטרה בפרשת התבצרות עוזי משולם וחסידיו בביתו של משולם ביהוד, פרשה שעדיין לא הסתיימה, למרות שהוכנו תוכניות מבצעיות לפעולה.

המשטרה הואשמה כי נכנעה למשולם ולחסידיו, וכי בגלל פעילותה נפגע שלטון החוק. המפכ"ל וקציני משטרה בכירים טענו, לעומת זאת, כי צריך יהיה לבחון את פרשת יהוד עם סיומה ולנוכח התוצאה הסופית. לטענתם, מנעה המשטרה שפיכות דמים מיותרת, ופעלה כנדרש.

מרבית קציני המשטרה הבכירים היו שבעי רצון מתפקודו של המפכ"ל פלד, ונתנו לו גיבוי ואמון מלא גם לנוכח הפרשה שבגללה התפטר.

קציני המשטרה הבכירים ציינו את גישתו העניינית והמקצועית לענייני המשטרה השונים, וחייבו את מרבית ההחלטות שקיבל, למרות שהיו גם כאלה שמתחו עליו ביקורת בעניינים מסוימים, כמו בפרשת ההתבצרות ביהוד.

לפלד קשרים טובים עם אישים רבים בממסד הביטחוני, דבר שתרם רבות לשיתוף הפעולה בפעילות המשותפת למשטרה, צה"ל והשב"כ בענייני ביטחון הפנים.

רפי פלד (במרכז) במזרח ירושלים. ההוראה שנתן לשוטרים אחרי הטבח בחברון מנעה שפיכות דמים בהר הבית

תצלום: ארכיון

הנחות מפליגות ודימוי נהנתני

רקע / משה טובאל

התמונה שפורסמה בקיץ האחרון בעיתוני הערב, בה נראה מפכ"ל המשטרה, רפי פלד, משתכשך בג'קוזי בבית מלון בטבריה עם כמה ניצבים מהמשטרה, היתה ראשיתה של "פרשת פלד". התמונה עוררה ביקורת רבה על המפכ"ל ועל אנשי הפיקוד הבכיר של המשטרה, שלא נתנו דעתם על הדימוי הנהנתני שיצרו לעצמם בקרב הציבור. לא עבר זמן רב ובעיתון "ידיעות אחרונות" פורסמו שתי כתבות תחקיר על ההנחות שקיבל פלד כשהתארח בבתי מלון. בכתבה הראשונה התפרסמה תמונת הג'קוזי בהבלטה רבה.

בכתבה נטען, כי המפכ"ל התארח בבית מלון "מוריה פלזה" בכמה הזדמנויות באופן פרטי, וקיבל הנחות מפליגות המסתכמות באלפי שקלים. בכתבה השנייה נכתב, כי מפכ"ל המשטרה ערך לבתו חגיגת בת מצווה על חוף פרטי בכינרת, הנמצא בבעלותו, של תושב טבריה בעל עבר פלילי, מבלי לשלם עבור השימוש במגרש. המפכ"ל הכחיש את הפרסומים נגדו. הוא טען, כי פעל על פי הנורמות המקובלות. "אלה כתבות של רכילות רדודה, שנועדו להכפיש את שמי", אמר בתגובה.

בינתיים הועבר החומר גם למחלקה לחקירות שוטרים במשרד המשפטים (מח"ש), שהחל לחקור את הפרשה. בתום החקירה הועבר החומר ליועץ המשפטי לממשלה, מיכאל בן יאיר.

בסוף חודש דצמבר '93 הגיש היועץ המשפטי לשר המשטרה, משה שחל, דו"ח, שהשתרע על 22 עמודים, ממנו עלה כי לחלק מהעובדות שפורסמו בכתבות היה בסיס. בן יאיר קבע בדו"ח כי המפכ"ל קיבל הנחות מכמה בתי מלון בהם התארח באופן פרטי, בסכום כולל של 6,000 שקל. ההנחות נעו בין 25% ל־60% ממחיר האירוח. באחד המקרים שבו התארח המפכ"ל במלון מוריה פלזה בים המלח הוא שילם עבור שהייה של שני לילות עם שלושת בני משפחתו 424 שקל, בשעה שהמחיר המלא היה 1,500 שקל.

בחורף [illegible] כשהיה עדיין מפקד המחוז הדרומי של המשטרה, התארח המפכ"ל יחד עם אשתו [illegible] במלון מוריה אילת במשך שלושה ימים. על האירוח הזה שילם באמצעות כרטיס אשראי רק 1,205 שקל, במקום 2,700, כמקובל. המפכ"ל הסביר בשעתו, כי שהה באילת בתקופת הרצה של המלון, אחרי שנפתח מחדש בתום תקופה של שיפוצים.

פלד התארח שוב במלון מוריה אילת עם בני משפחתו בין 26 בנובמבר '92 ל־28 בנובמבר. בלילה השלישי הוא קיבל חדר נוסף. על פי מחירי המלון, היה עליו לשלם 2,000 שקל. בפועל הוא שילם רק 1,474 שקל — הנחה בשיעור של 25%. בזמנו הסביר פלד, כי המחיר הנמוך נקבע שכן האירוח היה במסגרת קבוצתית של 30 משפחות.

בשלושה הימים בין 20 במאי '93 עד 23 במאי התארחו אנשי הפיקוד הבכיר של המשטרה ובני משפחותיהם בבית מלון. המפכ"ל, אשתו ובתו לנו בחדר אחד. מחיר החדר לשלושה ימים היה 1,000 שקל. המחיר ששילם המפכ"ל היה 499 שקל — הנחה בשיעור של 50%.

באוגוסט אשתקד התארחה משפחתו של פלד בבית מלון במשך שלושה לילות, ולנה בשני חדרים. המחיר הנקוב היה 2,500 שקל. פלד קיבל הנחה בשיעור של 60% ושילם 1,087 שקל.

היועץ המשפטי כתב בדו"ח שהגיש לשר המשטרה, כי מנהלי בתי המלון הסבירו שאירוח המפכ"ל, כמו גם עובדי ציבור אחרים, בתנאים מיוחדים, הוא נוהג מקובל, המיועד לקדם את מכירות החדרים בבתי המלון. בן יאיר כתב, כי לא ניתן להצביע על כל פעולה שנעשתה בתמורה להטבות שקיבל פלד בבתי המלון, ולפיכך אין בהתנהגותו זו משום עבירה פלילית.

היועץ המשפטי לממשלה התייחס בדו"ח שערך גם למסיבת הבת מצווה, שנערכה לבתו של פלד על חוף הכינרת. בעניין זה [illegible] כך בעל החוף הפרטי הוא יחזקאל מודה. בקיץ האחרון הכיר המפכ"ל את מודה, והשניים נפגשו באופן פרטי כמה פעמים. למודה יש כמה רישומים פליליים, והרשעה אחת משנת 79. ב־16 באוקטובר '93 ערך המפכ"ל את חגיגת בת המצווה לבתו בחוף של מודה. השימוש בחוף היה ללא תשלום, אולם פלד נשא בשאר ההוצאות שהיו כרוכות במסיבה.

לסיכום הדו"ח ממליץ בן יאיר להסתפק במתן הערה למפכ"ל, ולא להעמידו לדין פלילי או משמעתי. נגד החלטה זו עתרו לבג"ץ סיעת לשכה אחרת בלשכת עורכי הדין, התנועה לאיכות השלטון, עמותת אמיתי, והסטודנט למשפטים מאיר טויסה.

הדיונים בעתירה, לפני השופטים אהרן ברק, אליעזר גולדברג ואליהו מצא, החלו לפני שלושה חודשים. ביום חמישי הם הגישו את פסק דינם, לפיהן לא היה דופי בהחלטת היועץ המשפטי לממשלה שלא להעמיד את פלד לדין. עם זאת, בהסכמת השופטים מצא וגולדברג הורה המשנה לנשיא בית המשפט העליון, אהרן ברק, ליועץ המשפטי, לבחון מחדש את העובדות בעניין פרשת החוף בטבריה.

דובר צה"ל מסרב למסור אם יינקטו צעדים נגד שחק, שזכה גם הוא להנחות

מאת איתן רבין
סופרו הצבאי של "הארץ"

דובר צה"ל סירב אתמול להגיב לשאלה האם צה"ל נתן את דעתו לכך שגם סגן הרמטכ"ל האלוף אמנון שחק ומשפחתו זכו להטבות בשהייה במלונות מוריה, כמו מפכ"ל המשטרה רפי פלד, שהודיע אתמול על התפטרותו.

"הארץ" פנה אתמול לדובר צה"ל בשאלה האם נערכה בדיקה לגבי סגן הרמטכ"ל שחק. דובר צה"ל אמר אמש כי עדיין אין לכך תשובות, ועד לסגירת הגיליון לא השיב לפניית "הארץ".

כזכור, מהפרסומים בכלי התקשורת על פרשת המפכ"ל פלד נודע כי לפחות שבע משפחות, ביניהן משפחת שחק ואישי ציבור אחרים, זכו להטבות, כפי שזכה לכך המפכ"ל.

עו"ד אליעד שרגא, יו"ר התנועה למען איכות השלטון בישראל, שהגישה את העתירה לבג"ץ נגד המפכ"ל פלד, אמר אמש כי התנועה קוראת ליועץ המשפטי לממשלה לבדוק את מתן ההנחות לאנשי צבא ואישי ציבור. לדבריו, "הנחיות בג"ץ ופסק הדין של בג"ץ מתייחסים לדעת התנועה לכל קבוצת האנשים שהיתה מעורבת באירועים שנדונו בבג"ץ פלד — ההנחות וההטבות שקיבלו אנשים אלה".

בימים הקרובים יבחנו עורכי דין, ביניהם עורכי דין הפועלים במסגרת התנועה לאיכות השלטון בישראל, אפשרות לפנות ליועץ המשפטי בעניין זה.

לא מן הנמנע שבסופו של דבר יוחלט להגיש בג"ץ גם נגד אישים שזכו להנחות.

ח"כ זנדברג: פלד עשה צעד אמיץ ונכון, אך גם על בן יאיר להסיק את המסקנות

מאת משה ריינפלד ועתים

מפקד מחוז המרכז וממלא מקום מפכ"ל המשטרה, ניצב אסף חפץ, סירב אמש להגיב על התפטרותו של מפכ"ל המשטרה, רב ניצב רפי פלד. "זה נושא רגיש מדי, במיוחד עכשיו, ולכן לא אגיב עליו", אמר.

ח"כ אליעזר (מודי) זנדברג (צומת), שהיה אחד הראשונים שהגישו תלונה לפרקליטות המדינה נגד המפכ"ל, אמר כי "רפי פלד עשה מעשה אמיץ ונכון, ומן הראוי שהיועץ המשפטי לממשלה, שכלפיו כוון עיקר הביקורת של בג"ץ, יסיק גם הוא את המסקנות המתבקשות והראויות".

שר החוץ, שמעון פרס, אמר כי הוא "מצטער על ההתפטרות, ומעריך את הנימוקים להתפטרות".

השר יוסי שריד אמר: "אני מאוד מצטער על כך. רפי פלד הוא אחד האנשים המעולים שיש לנו. קצין מהמדרגה הראשונה, איש תרומה ואיש סגולה, ומהימנותו באה לידי ביטוי גם בצעד הזה שהוא עשה". שריד העיד, כי הוא אינו מכיר הרבה אנשים שהיו מסוגלים לעשות מעשה כזה.

עו"ד פנחס מרינסקי, הנמנה עם סיעת "לשכה אחרת" בלשכת עורכי הדין, שעתרה נגד המפכ"ל לבג"ץ, אמר אמש בתגובה על הודעת ההתפטרות, כי "המפכ"ל עשה בחוכמה בכך שמנע מעצמו ומאתנו את כל ההליכים המשפטיים שהיו מתפתחים, אלמלא השתחרר מתפקידו".

עו"ד מרינסקי, שאף ייצג את "לשכה אחרת" בדיון בבג"ץ, ציין, כי מצד אחד פסק הדין מראה שבג"ץ לא רצה להתערב באופן בוטה כדי להעמיד את המפכ"ל לדין משמעתי, אך מצד שני ברור היה כי לא נותר ליועץ המשפטי לממשלה הרבה חופש פעולה בעניין זה, לנוכח ההנחיות שניתנו לו בפסק הדין.

עו"ד יהונתן יובל, היועץ המשפטי של התנועה לאיכות השלטון, שאף היא היתה בין העותרים, אמר אמש: "אנו מקבלים את החלק האפוטרופי של הודעת המפכ"ל בברכה ובכבוד. אף כי תאורטית היו כל האפשרויות פתוחות, לדעתנו לא היה מנוס מהעמדת המפכ"ל לדין משמעתי, והדיון בבג"ץ אף הצביע על הדרך לעשות זאת, בניגוד לטענת המדינה כי אי אפשר להעמיד לדין את מי שעומד בראש המערכת".

הוא הוסיף, כי "נראה שהמפכ"ל העריך שאם יועמד לדין משמעתי ייאלץ לפרוש, והעדיף להקדים ולהתפטר". עם זאת הדגיש עו"ד יובל, כי המשמעות העיקרית של הפרשה היא עקרונית, ונוגעת לעתיד: "מעתה, שוב לא יוכלו עובדי ציבור להתכסות באמתלה של 'שטח נורמטיבי אפור' כאשר הם מקבלים טובות הנאה. אני מקווה שהחלטת בג"ץ והתפטרות המפכ"ל יפתחו עידן חדש של התנהגות ציבורית בתחום זה", אמר.

אתמול בטלוויזיה / אילן לוקאץ'

בנפתולי החוק

"לינגו" – שעשועון טלוויזיה בהנחיית גיל אלון. ערוץ 2, שבת, 19:30

הנה עוד משחק טלוויזיה, לא יותר טוב ולא פחות טוב מתאומיו, כמעט תאומיו. יש מנחה צעיר, גיל אלון, שלבוש כמו מנחה צעיר (יש כנראה אסכולה אופנתית כזאת). יש תפאורה של משחק טלוויזיה, כלומר משהו גיאומטרי עם צבעים פסטליים שמשהו מאיר מאחוריהם. יש מחשב שמצייר את לוח המשחק ומשמיע ביפים וזמזומים של מחשב. הכל כרגיל וכצפוי.

יפה עשה המנחה כשבחר להציג את המשחק כ"שעשועון שמבוסס על מלים בעברית, בנות חמש אותיות, ואם מנחשים נכון אפשר להגיע לעשרת אלפים שקל". החוקים כל כך מסובכים (לפחות ככה הם נראים לי אחרי תוכנית אחת), שצריכים להניח שהצופים יבינו עם הזמן.

אני לא בטוח שההנחה הזאת נכונה. בכל זאת: יש שני זוגות שמתחרים במשחק שמבוסס במעורפל על לוח בינגו, בן 25 משבצות. לוח אחד מלא מספרים אי־זוגיים, השני זוגיים. אחר כך המחשב מסמן עיגולים צהובים על שמונה מספרים. אחר כך מתגלה לוח נוסף, בלי מספרים, ומי ישובצו חמש מלים בנות חמש אותיות. המחשב נותן את האות הראשונה במלה שאותה יש לגלות, והמשתתף צריך לנחש מהי המלה. המחשב מסמן ומצפצף כשהוא נתקל באות נכונה. אחר כך מנסה בן זוגו.

יש חמש הזדמנויות, ואחר כך התור עובר לזוג המתחרה, שמקבל גם את בונוס, ואחרי שמתגלה המלה הוא מערבב כדורים ומוציא מספרים ומנסה למלא שורות בלוח הבינגו, ויש גם כדור אדום, שהוא רע, כי התור עובר. וכשהתור עובר המנחה אומר איי־איי־איי, ואם זה בגלל כדור אדום הוא אומר חמש פעמים: איי־איי־איי־איי־איי.

בשלב השני מתמודד הזוג שזכה בשלב הקודם (המפסידים קיבלו פרחים ואת ה"תודה רבה על הרוח הספורטיבית" השגרתי. מה ספורטיבי פה, אני לא מבין. אחרי התוכנית דפקתי אצל השכנים, ביקשתי חצי כוס חלב ואמרתי תודה על הרוח הספורטיבית. הם הינהנו כאילו כלום. אולי מתהווה פה חלופה ל"תודה" המיושן).

בשלב השני יש הרבה יותר עיגולים צהובים שהמחשב מסמן, והפעם זה רע לערבב ולהוציא כדורים, כי עכשיו כמדומני מילוי שורה בלוח נקרא לינגו וזה כמו להפסיד. ויש גם כדור זהב, שיש לו איזושהי משמעות, וסכומי הכסף גדלים אבל אפשר גם להפסיד הכל – בקיצור, קל יותר להיות אסטרופיסיקאי מאשר להבין ב־25 דקות את חוקי ה"לינגו" (שהרי איינשטיין אמר, כמדומני, ש"אלוהים לא משחק בקוביות").

בלעדי לבנק המזרחי – "הלוואת ברירה תלת-מסלולית"

קח הלוואה עם ההחזר הנמוך ביותר

את הקרן והריבית תחזיר בתום שנה, לפי המסלול שיהיה הנמוך ביותר מבין השלושה:

מדד + 3.85% או 12.50% ריבית קבועה או פריים + 0.75%

פטור מעמלות ביצוע וסילוקין

בסכומים שבין 25,000 ש"ח – 1,500,000 ש"ח.

בנק המזרחי שוב נותן לך את ההלוואה הכי כדאית!

עמלת הבטחת עלות בשיעור של 0.4% בלבד מסכום ההלוואה תיגבה מראש להבטחת העלות הנמוכה ביותר מבין שלושת המסלולים. פרטים בסניפים.
מתן ההלוואה מותנה בבטחונות לפי שיקול דעת מנהל הסניף.
הבנק רשאי לשנות את תנאי המבצע בכל עת.

בנק המזרחי מקצוען ולעניין

גיתם מערכות תדמית

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

פלד דרש סגר מלא ומוחלט. ברק: אפשר להתיר יציאת מבוגרים ונשים לעבודה

צילום: גבי אהרון

שוטר משמר הגבול מכוון כלי רכב מהשטחים במחסום בכניסה הדרומית לירושלים. עמותת הרופאים הישראלים-פלשתינאים לזכויות האדם הביעה דאגה מההשלכות שיהיו לסגר על חיי חולים שהסיכויים להצילם.

מאת אלוף בן
סופרו המדיני של "הארץ"

ועדת השרים לענייני ביטחון (הקבינט) התכנסה שלשום לישיבה דחופה, שזומנה בעקבות הפיגוע בעפולה, כדי לדון בצעדים שיינקטו לנוכח הפיגועים. עיקר הדיון הוקדש להארכת הסגר שהוטל על השטחים, והשלכותיה הביטחוניות, המדיניות והכלכליות.

ראש הממשלה ושר הביטחון, יצחק רבין, אמר כי יש לנקוט כל צעד כדי להגביר את הביטחון האישי. שרים שהתבטאו בישיבה אמרו ששמירת הביטחון האישי חיונית לשמירה על המשך התהליך המדיני. מנכ"ל משרד ראש הממשלה, שמעון שבס, התערב בדיון ואמר שאחרי הטלת הסגר המוחלט במארס 93', "היה שקט במשך חצי שנה".

גורמי הביטחון מסרו לשרים סקירות על המצב הביטחוני, והציגו עמדות שונות ביחס להטלת הסגר. מפכ"ל המשטרה, רב-ניצב רפי פלד, דרש שהסגר יהיה מלא ומוחלט ויימשך זמן רב. הרמטכ"ל, אהוד ברק, אמר שהסגר יוצר לחצים פנימיים בשטחים, ולדעתו אפשר להתיר לנשים ולגברים מעל גיל 35-30 לצאת לעבוד בישראל.

השר בנימין בן-אליעזר הביע תמיכה בהטלת סגר ממושך על השטחים. בן-אליעזר אמר כי "נקודת המוצא צריכה להיות שמירת הביטחון". לדעתו, מצב הביטחון יוחמר ככל שיתקרב לסיום המו"מ על הסכם עזה ויריחו. "זוהי שעת חירום ואין לנו ברירה, אלא ללכת לסגירה הרמטית", אמר בן-אליעזר. "אם ילוו את הסגר בענישה וקנסות למעסיקים עובדי שטחים ללא היתר, תהיה מידה רבה של הצלחה בצמצום הזיהום".

בן-אליעזר העריך כי הסגר ילחץ על אש"ף להתקדם במשא ומתן, בגלל החשש מאבדן שליטתו בשטחים, והזכיר כי שיחות אוסלו הולדו אחרי חודשיים של סגר מוחלט. הוא אמר שאחרי השלמת הסכם עזה ויריחו, אפשר יהיה לדון עם אש"ף בפתיחות הסגר, תוך פיקוח משותף על כניסת עובדים מהשטחים לישראל.

גם השרים משה שחל וישראל קיסר תמכו בהטלת סגר ממושך. שר החוץ, שמעון פרס, לא התבטא בדיון ועזב את הישיבה באמצעה. השרה שולמית אלוני התנגדה להטלת הסגר. לדבריה, "המצב הכלכלי בשטחים לא היה מעולם כה גרוע כמו מאז ה-13 בספטמבר, אז מה, אנחנו רוצים להרעיב את התושבים? המצוקה מצמיחה יותר טרור".

אלוני התייחסה לטענות בדבר שחיקת התמיכה הציבורית בממשלה ובתהליך השלום בגלל הפיגועים. "התמיכה לא נשחקת בגלל האוסף, אלא בגלל ההסתה של הימין. היו בעבר פיגועים קשים כמו אוטובוס הדמים, ואסור לשכוח מה שקרה בחברון, והיה ברור שזה יקרה. אך בעבר לא היתה הסתה כמו היום". היא קראה "להוקיע במלוא החריפות את הימין. לא ייתכן שהם יסיתו, ואנחנו נרקוד לפי החליל שלהם".

ליבאי: לבחון הארכת הסגר מדי פעם

השר דוד ליבאי אמר שאין להתחייב מראש להטלת סגר לזמן לא מוגבל, אלא לבחון את הארכתו מפעם לפעם. "מה יקרה אם אש"ף יודיע שאינו יכול להמשיך בשיחות כשיש סגר, ותקום צעקה בעולם על המצב הקשה בשטחים", שאל ליבאי.

שר החקלאות, יעקב צור, אמר שהסגר יגרום "נזקים אדירים" לחקלאות, הנמצאת עתה בעונת יצוא הפרחים ותחילת הבציר והטיפול בפירות הקיץ. "כיום יש תלות בעובדי השטחים, ולא שיפוט ענייני של כניסה ויציאה. תמיד הסגר נפתח בלחץ שוק העבודה", אמר. צור אמר שצריך להגדיל את מספר העובדים הזרים בחקלאות, שבה מועסקים יותר מ-20 אלף פלשתינאים מהשטחים. אך לדבריו, כניסת העובדים הזרים תדרוש חודשיים-חודשיים, ובהם ייגרמו נזקים של מאות מיליוני שקל לחקלאות. "לא נעצור בסגר מוחלט, או שנשלם נזקים בסכומים עצומים", אמר צור. "אני בעד להביא זרים, אבל בחקלאות יצטרכו לשחרר קצת את הסגר, בגלל הזמן הדרוש להבאת הזרים".

שר הבינוי והשיכון בן-אליעזר אמר שיש כיום 40 אלף התחלות בנייה, וענף הבנייה מיצה את יכולתו לקלוט ישראלים. הוא אמר שהענף זקוק ל-60 אלף עובדים, והעריך שיהיה צורך לקלוט 25-30 אלף עובדים זרים. שרת העבודה והרווחה, אורה נמיר, שהתנגדה בעבר להכנסת עובדים זרים רבים לישראל, אמרה שמשיקולי ביטחון יהיה צורך להגדיל את מכסת העובדים הזרים. היא הציעה להכניס לארץ למשך חצי שנה 15 אלף עובדים לבניין ו-3,250 לחקלאות, ולסבסד את העסקתם של 2,000 ישראלים. "המצב קשה ביותר בחקלאות, שבה יש כמעט רק עובדי שטחים מאז 1967", אמרה נמיר.

לדברי נמיר, מאז הסגר הקודם הוחלפו 40 אלף עובדים מהשטחים בישראלים, אך ערב הטלת הסגר הנוכחי עבדו בישראל 50 אלף פלשתינאים מהשטחים ברשיון ועוד 40-10 אלף בצורה לא חוקית.

השר יאיר צבן תומך בהטלת סגר סלקטיבי. לדעתו, הטלת סגר מוחלט אינה אפשרית מכיוון שהניסיון מלמד שאינה מתבצעת, "לא מועיל לדבר במונחים כאלה". הוא אמר שהסגר מחמיר את המצב בשטחים ובמיוחד ברצועת עזה, ויקשה על אש"ף להתקדם בתהליך השלום. "אינני רואה איך ערפאת מקבל את הרצועה לידיו עם שי לחץ של 35 אלף מובטלים שיהיו גורם מתסיס", אמר צבן.

צבן הזהיר מההשלכות התרבותיות של הכנסת רבבות עובדים זרים לארץ, ואמר שמכל בחינה עדיף לסבסד עבודה ישראלית. הוא קרא לגבש תוכנית ארוכת טווח לצמצום התלות בעובדים מהשטחים.

נמיר תגיש לממשלה הצעה להביא 18 אלף פועלים מחו"ל; רשיונם יוגבל לחצי שנה

מאת רלי סער
סופרת "הארץ" לעבודה ורווחה

שרת העבודה והרווחה, אורה נמיר, מעריכה כי "הסגר הנוכחי על השטחים, לאחר אירועי הטרור בשבוע שעבר, יהיה ארוך. ראש הממשלה, יצחק רבין, היה נחרץ בהחלטתו שאינו מוכן לקבל שום סיכון ביטחוני שינבע מהכנסת עובדי שטחים לעבודה בארץ, וישראל תהיה חייבת לסגור את השטחים".

נמיר השתתפה שלשום בישיבת הקבינט שדנה בסגר. היא תגיש היום לאישור הממשלה את הצעתה להבאת יותר מ-18 אלף עובדים זרים — 15 אלף לענף הבניין ו-3,250 לעבודה בחקלאות, כדי לאפשר לענפים אלה לתפקד בזמן הסגר. נמיר תגביל את הרשיון להעסקת העובדים הזרים לחצי שנה. לדבריה, מעולם לא אושרה העסקתם של עובדים זרים כה רבים, בבת אחת.

בנוסף לכך, תביא נמיר לאישור הממשלה הצעה להעסקת עוד 2,000 עובדים ישראלים בחקלאות, בסבסוד ממשלתי, בנוסף ל-2,000 העובדים המסובסדים שכבר מועסקים בחקלאות.

נמיר אמרה אתמול כי אין מנוס מהבאת העובדים הזרים. לדבריה, "מבין 107 אלף דורשי העבודה במשק, רק 10,000 הם צעירים מתחת לגיל 35 שאותם אפשר לגייס לעבודות כפיים קשות בבניין ובחקלאות, ומתוכם יש 8,000 נשים, שאותן אי אפשר להכריח לעבוד בבניין". נמיר אמרה כי "צריך להבין מה יקרה למשק אם כל פועלי השטחים יפסיקו לעבוד בישראל. עד לפני הסגר, נכנסו כל יום לישראל 50 אלף פועלי שטחים ברשיון, ובין 10,000 ל-40 אלף עובדים ללא היתר כניסה". לדברי נמיר, "המשק הישראלי התרגל להעסיק מאז '67 עובדי שטחים בחקלאות ובבניין, עד לפני הסגר העסקו מדי יום 120 אלף פועלי שטחים. המעסיקים הישראלים אהבו להעסיק את פועלי השטחים בגלל שכרם הנמוך, והעובדים הישראלים יצאו משני מגזרים אלה כמעט באופן מוחלט. מאז הסגר שהוטל על השטחים לפני שנה, הכנסנו 40 אלף עובדים לענפי הבניין, החקלאות ועבודות השירותים".

נמיר אמרה כי האישור לעובדים הזרים מוגבל לחצי שנה, בהתחשב בשיחות הכלכליות בין ישראל לאש"ף. לדברי השרה, הפלשתינאים מתנים את המשך השיחות בהסכמת ישראל לכניסת עובדים מהשטחים. "ברגע שהפלשתינאים ייכנסו לעזה וליריחו, אש"ף יעשה מאמצים על-אנושיים לשמור על הביטחון, כי אין להם ברירה, הם חייבים להיות מועסקים בארץ, ואצלנו, ברחוב היהודי, בלי שמירה על השקט הביטחוני לא יהיה אפשר לקיים את תהליך השלום". נמיר ציינה כי ישראל מוציאה עשרות מיליוני שקלים ברצועת עזה על מימון עבודות יזומות ורווחה, "וכשאנחנו נצא משם, הם יהיו במצב נורא אם לא יוכלו לעבוד בישראל".

נמיר אמרה עוד כי "הבעיה החמורה ביותר שיש לתת לה מענה היא שבין 107 אלף דורשי העבודה, הצלחנו לגייס רק 1,400 לקטיף. 1,100 דורשי עבודה שפנינו אליהם סירבו לצאת לקטיף, ואיבדו את זכותם לדמי אבטלה". כדי להתגבר על המצוקה הקשה בעבודות הקטיף המיידיות, כמו קטיף השסק, ישוחררו תלמידי הכיתות הגבוהות בבתי הספר התיכוניים לעבודות קטיף, וכן חיילות בנח"ל.

ממשרד העבודה והרווחה נמסר כי עד היום אושרה הבאת 11 אלף עובדים זרים לענף הבנייה, מתוכם 5,000 לאחר הסגר שהוטל בעקבות הטבח במערת המכפלה. עובדים אלה עדיין לא הגיעו לארץ. עוד 2,000 פועלים זרים, בעיקר מתאילנד, מועסקים בחקלאות. בנוסף לכך, אישרה ועדת השרים, לפני כחודש, להביא עוד 2,750 עובדים זרים לחקלאות, שעוד לא הגיעו לארץ.

נשיא התאחדות הקבלנים, מרדכי יונה, אמר כי לענף הבנייה נחוצים 50 אלף עובדים "כדי לתת לענף אוויר לנשימה". לדבריו, מאז הסגר שהוטל לפני כחודש וחצי, "הענף מצוי בשיתוק מוחלט. התפוקה ירדה ביותר מ-2 מיליארד שקל".

לדברי יונה, הסגר גרם נזק גם לתעשיות הנלוות לבנייה. "אנחנו מעסיקים בכל המעגלים המשניים 300 אלף עובדים בתעשיות המתכת, המלט, מפעלי אלומיניום ואביזרים אחרים לבתים. יש מפעלים שיוותרו על שיתוק מוחלט".

יונה מסר כי בבנייה הועסקו כ-50 אלף פועלי שטחים, מתוכם 27 אלף ברשיון. לדבריו, הקבלנים היו מעדיפים להעסיק ישראלים, ובעדיפות שנייה עובדים זרים, על פני פועלי שטחים. "העובד מהשטחים מוסת, והוא מרגיש שהוא בונה את מדינת האויב. הקבלנים נאלצים לקבל לעבודה עובדים שמחבלים בבניין. הם חותכים קווי טלפון ושוברים כלי סניטציה בבתים".

120 חולי סרטן מהשטחים עלולים להחמיץ טיפולים בארץ מפאת הסגר

מאת עמירה הס
סופרת "הארץ" ברצועת עזה

הסגר החדש שעליו הכריזה הממשלה ביום שישי מעורר קודם כל את דאגתם של אנשי בריאות בעזה. ד"ר ריאד זענון, המיועד לעמוד בראש משרד הבריאות העתידי לכשתיכון האוטונומיה, חרד לחייהם של כ-120 חולי סרטן ברצועה, הזקוקים לטיפול שבועי קבוע בישראל, ולגורלם של חולים שיש חשש כי לקו בסרטן. כבר בתקופת הסגר שהוטל לאחר הטבח בחברון, אמר זענון, החמיצו חולי הסרטן כמה טיפולים — שאפשר לקבלם רק בבתי חולים ישראליים — משום שהיתרי היציאה שלהם בוטלו ואין במינהל האזרחי הסדר לחידוש אוטומטי של היתרי יציאה לחולים.

אם היתה תקווה שהסגר יוסר בימים אלה, או שהפקידים האחראים על מתן היתרים יזרזו את ההליכים, הסגר החדש מחזיר את כולם לנקודת ההתחלה של הגשת בקשות ועמידה בתור ובירורים עם הגורמים המאשרים השונים. גם בעמותת הרופאים הישראלים-פלשתינאים לזכויות האדם הביעו אתמול דאגה עמוקה מההשלכות שיהיו לסגר על חיי חולים והסיכויים להצילם. בהתערבות העמותה הוסדר אתמול באם לעבודה של אנשי הצוות הרפואי החיים בעזה ועובדים בבית החולים אל מקאסד שבמזרח ירושלים.

לדברי ניב גורדון, מנהל העמותה, ביום שישי אחר הצהרים הבטיח השר יוסי שריד שעניין כניסתם של צוותים רפואיים לעבודה בירושלים נמצא בטיפול. למרות זאת, אתמול בבוקר התקשר מנהל בית"ח אל מקאסד והודיע לגורדון שכמה עשרות עובדים רפואיים מעוכבים במחסום ארז. גורדון עירב את ח"כ יעל דיין ופנה ללשכת מתאם הפעולות בשטחים, ובסופו של דבר הגיע למחסום אדם קצין שבאופן אישי הורה לאפשר את מעבר העובדים. עדיין אין מדובר באישורים קבועים, אך גורדון, מנהל העמותה, מעריך שבמוקדם או במאוחר תיפתר בעיית הצוותים הרפואיים.

גורדון מביא כדוגמה את מקרהו של תינוק בן שנה וחצי, מחוסר אל-היסי מעזה, שהתגלה אצלו גידול סרטני בבטן בסוף פברואר. באמצע מארס ניסו הוריו להביאו לטיפול באל מקאסד, אך החיילים במחסום ארז הורידו אותם מהאמבולנס, אומר גורדון, משום שחרף ההפניה הרפואית לא היו להם אישורי היציאה הדרושים. רק בהתערבות העמותה הושגו האישורים הדרושים ליציאה לאל מקאסד, ושם הוברר שהטיפול אפשרי רק בתל השומר.

אמנם על פי החוק זכאי כל ילד מתחת לגיל 3 בטיפול רפואי ממשלתי חינם, אך ניסיונה של העמותה לימד אותה שהמינהל מייחס זכות זו לטיפול בשטחים בלבד ולא בישראל. לכן בהמלצת העמותה עשה האב ביטוח רפואי ב-30 במארס, אך במשך ארבעה ימים התרוצץ לשווא בין משרדי המינהל השונים כדי להשיג היתר יציאה ולהביא את בנו לניתוח לכריתת הגידול. ב-4 באפריל מת התינוק. במקרים כאלה, מדגיש ד"ר זענון, ידוע שכל יום איחור בטיפול במחלה מחמיר את הבעיה ומסכן את חיי החולה.

המקרה הובא אמש לידיעת דוברת המינהל האזרחי אך תגובתה המפורטת טרם התקבלה.

ערבי עם גרזן שלא ציית לקריאה לעצור נורה למוות במחסום ארז

מאת איתן רבין
סופרו הצבאי של "הארץ"

צעיר פלשתינאי בן 19 נהרג אתמול אחר הצהרים על ידי חיילי צה"ל במחסום ארז, לאחר שהבחינו כי בידו גרזן. מקורות פלשתיניים מסרו כי הצעיר הוא עטאף עוביד, תושב שייח רדואן.

לפי בדיקה ראשונית התברר כי החיילים סברו שמדובר בניסיון פיגוע. לדבריהם, הם קראו לצעיר לעצור, וכשלא ציית ביצעו נוהל עצירת חשוד, ואחר כך פתחו בירי והרגו אותו.

דובר צה"ל מסר אתמול כי לגבי אמבולנסים המסיעים פצועים מהשטחים לישראל, תותר הכניסה, וכן לעורכי דין. פלשתינאים שירצו לצאת לישראל ייאלצו לפנות למינהל האזרחי, ובקשתם תיבדק.

בשטחים דווח על תקריות רבות במהלך סוף השבוע. כוחות צה"ל לכדו אתמול בפעילות מבצעית, מבוקש מחוליית נצי הפתח, החשוד ברצח קשיש מכפר סבא ב-25.2.94.

בשטחים נפצעו 10 תושבים. מקורות פלשתיניים דיווחו על תקריות עם כוחות צה"ל בג'באליה ובשאטי שברצועת עזה, במהלכן נפצעו 5 איש. תקריות של יידוי אבנים, נרשמו בעיר עזה, וכן על צירי התנועה המרכזיים, בכביש עוקף עזה.

גם בגדה המערבית דווח על תקריות: 3 בקבוקי תבערה הושלכו שלשום לעבר סיור צה"ל, שנע במרכז העיר חברון, לא היו נפגעים ולא נגרם נזק. חיילי הסיור הגיבו בירי, השליכו רימון הלם, ופתחו בסריקות.

בכפר מגארה ברמאללה נפצע צעיר פלשתינאי מירי של קליע גומי. נתפסו 9 מיידי אבנים. כמו כן דווח על הבערת צמיגים במספר מוקדים ברמאללה ובחברון. מקורות פלשתיניים דיווחו על תקריות של יידוי אבנים בצירי התנועה הראשיים, בעיקר על כלי רכב של צה"ל, במהלכן נפצעו 2 תושבים.

פלשתינאי שנחשד כמשתף פעולה נרצח ליד טול כרם.

ארגון החמאס הודיע על שביתה כללית היום במלאת 78 חודשים לאינתיפאדה. אתמול הופצו כרוזים נוספים של החמאס בשטחים הקוראים להתעמת עם כוחות צה"ל וכן חוזרים אנשי החמאס על איומיהם להמשך הפיגועים כנקמה על הטבח בחברון.

(עו). עלי אל-ציפאווי, המחבל שביצע את פיגוע הרצח ביום חמישי בתחנת אשדוד, הותיר אחריו מכתב בו נאמר, בין היתר, כי ברצונו "לעמוד ליד אלוהים בגן עדן כחלל שמסר את נשמתו לאלוהים".

ניו יורק בין־לילה

טיסה 001 של אל על.
הדרך היחידה להגיע לניו יורק על הבוקר... ולהרוויח יום.

רק אל על מקיימת טיסות לילה ישירות לניו יורק, ללא חניית ביניים.
בטיסה 001 אתה ממריא מתל אביב ב-1 בלילה, מקבל במתנה ערכת שינה מיוחדת, ישן טוב, ומתעורר על הבוקר בניו יורק-רענן ונינוח ליום חדש.

אל על מספר 1 לאמריקה. פנה עוד היום לסוכן הנסיעות שלך.

EL AL אל על

זה לא שלום
זה טרור!

דם יהודי נשפך-וזרעבת מקבל עוד ועוד. הטרור משתולל והממשלה ממשיכה בדרכה.
צריך להגיד להם די. צריך לעצור את הבכיעה. כי זה לא שלום - זה טרור!

ביום ראשון הקרוב, כ"ט בניסן, 10.4, בשעה 19.00,
נצא כולנו לצמתים ברחבי הארץ ונתבע מהממשלה:

עיצרו את תהליך הטרור !

ירושלים: מול בית ראש הממשלה-רח' עזה, בשעה 19.00

צומת גיבור - קרית שמונה	צומת בית השיטה	תל אביב-תחנת הרכבת-ארלוזורוב
צומת מירון	צומת עין הנצי"ב-בית שאן	צומת תל השומר
צומת כרמיאל	צומת עירון	צומת גבעת שמואל-(קוקה קולה)
צומת גולני	נתניה-קניון השרון	יהוד-צומת העצמאות
צומת צבר-קרית אתא	צומת כפר שמריה	ראשון לציון-צומת גן הוורדים
מרכז חורב-חיפה	הרצליה-צומת הסירה	רחובות-צומת בילו
צומת טירת הכרמל	צומת רעננה	צומת אשדוד
צומת כפר חסידים	צומת קסם	צומת קסטינה
צומת כפר יהושע	צומת מורשה	צומת פלוגות
צומת צמח	צומת סירקין-פתח תקוה	צומת אשקלון
עפולה (ע"י המשטרה)	צומת גהה	צומת שוקת
נצרת — צומת רדן	צומת ז'בוטינסקי-מורשה	באר שבע — רחבת העירייה

*רשימה חלקית

המטה המשותף:
הליכוד, צומת, מפד"ל, יעוד, מולדת

מועצת יש"ע, מטה מאמ"ץ, מטות ערים,
חוג פרופסורים ומרצים למען חוסן מדיני,
תנועות הנוער: בני עקיבא, בית"ר, עזרא, אריאל.

לפרטים טלפון: 02-822224, 02-522111, 03-384379.
תרום שקל יפה לחיזוק ההתיישבות, בנק הפועלים סניף 695, חשבון מס. 247700.

"גולדשטיין נכח בעימות במערת המכפלה ערב הטבח, כשהמוסלמים קראו אטבח אל יהוד" – העידה רעייתו

מאת דליה שחורי

עדותה של מרים גולדשטיין, רעייתו של ברוך גולדשטיין, בפני ועדת החקירה לבדיקת נסיבות הטבח במערת המכפלה ביום רביעי שעבר עלה, כי גולדשטיין היה במערת המכפלה ערב הטבח בניגוד לאירוע עד כה.

עימות בין המתפללים המוסלמים ליהודים במערת המכפלה התרחש אמש השעה 7 בערב. היהודים הגיעו באולם יצחק והיו אמורים לסיים את התפילה בשעה 8 בערב ולפנות את האולם. בינתיים הגיעו כמה מאות מוסלמים באולם האיבראהימיה הסמוך, ולפי תיאורי עדים שונים, היתה בקרבם קבוצת צעירים שליבתה את הרוחות ותבעה שהיהודים יפנו את אולם יצחק. תוך כך נשמעו צעקות "אטבח אל יהוד", שלדברי מספר עדים לא נשמעו עד אז במערת המכפלה, ו"אללה הוא אכבר". התקרית הסתיימה כאשר חיילי צה"ל פינו את היהודים.

לשאלת יו"ר הוועדה מאיר שמגר, איך היא מסבירה את מעשהו של בעלה, השיבה מרים גולדשטיין: "זה עדיין חידה בעיני. זו הגמבה. אני כל הזמן מנסה להעמיק ולהפוך בסוגיה הזו, אבל לתשובה עדיין לא הגעתי". לשאלת שמגר אם ברוך גולדשטיין הביע רצון או ביטוי מילולי כלשהו, שהוא רוצה לעשות דבר כזה, השיבה מרים, "לא". היא הכחישה פרסום לפיו כאילו ביקשה לעצור את בעלה והתחננה שיעצור אותו. "זה שקר גמור", אמרה. "אנו אחראים למה שאנשים אומרים. יש הרבה מאוד אנשים שמדברים".

ביום שישי הותרה לפרסום עדותה המלאה של מרים גולדשטיין, לאחר שהיא התנתה את באה להעיד בבקשה שהתקשורת לא תדע מראש על עצם מתן העדות, שתינתן בדלתיים סגורות. גולדשטיין הוגנת, כי עוד תוה הפורסם רק למחרת, יום חמישי בבוקר. בכל זאת הותרה העדות המלאה לפרסום רק ביום שישי, לאחר שהיא נתנה אישור לכך.

העדה: שמענו ברמקולים

במתן עדותה הביע בפניה השופט שמגר הערכה על שבאה להעיד. השופט גולדברג שאל את מרים גולדשטיין אם בעלה לא סיפר לה על העימות שהיה במערת המכפלה בליל פורים. היא השיבה, שהוא לא צריך היה לספר לה על כך. "אנחנו שמענו ברמקולים של המואזין בחברון 'אטבח אל יהוד' ו'אללה הוא אכבר'".

בתשובה לשאלת גולדברג, האם ברוך גולדשטיין הביע אהדה למעשה כזה, השיבה מרים, "הוא תמיד קבל על אוזלת היד של ממשלת ישראל, של הצבא, של המשטרה, שהם לא עושים את תפקידם כראוי ושאנחנו מופקרים והיינו מופקרים, אבל מעולם לא דיבר על דבר שכזה".

גולדשטיין העידה, כי התעוררה בבוקר הטבח ו"המיטה שלו היתה ריקה. תיארתי לעצמי שהוא יצא בוודאי לאירוע. לא שמעתי את מכשיר הקשר, לא התעוררתי מהטלפון ולא מהאזעקות. ישנתי. לא שמעתי שום דבר". היא התקשרה למוקד ולמשטרה, היא לא זכרה למי התקשרה קודם, כדי להתעדכן ולדעת איפה בעלה נמצא. לתשובה התקשרה כי חשבה שבעלה אולי הוזעק לטפל בפציע.

לשאלת שמגר באיזה שלב בשיחתה עם התורן במוקד קרית ארבע שלמה ארלשטיין, היא אמרה לו ש"ברוך לא יצא למילואים" ואיך זה עלה במחשבתה — השיבה גולדשטיין: "ראשית, ראיתי את הטלית והתפילין, ואת מגילת אסתר על השולחן. ברוך הכין את זה יום קודם, והתוכנית היתה, שהוא יקח את הילדים לקריאת המגילה בקרית ארבע. הבנו את ההתמשמעות, את הטלית, את התפילין, הכל על השולחן, גם את מגילת אסתר, ולא עלה בדעתי, שהוא הלך, מכיוון שתיכננו אחרת, וגם אם הוא שינה את דעתו, הרי לא ייתכן שהוא ישאיר את הטלית והתפילין בבית".

גולדשטיין אמרה, כי אינה זוכרת אם התקשרה באותו בוקר למוקד קרית ארבע פעם או פעמיים. גם ארלשטיין לא היה בטוח אם היא התקשרה פעם או פעמיים, ורק רישום "בוקר" הראה, כי היו שתי שיחות. גולדשטיין אמרה, שאם היא התקשרה שוב, "זה היה מאחר והתורן ארלשטיין היה חצי רדום, מגומגם, מבולבל, לא יכול היה לתת לי שום תשובה".

גולדשטיין ציינה, כי הפעם האגה מאחר ש"זה המקרה היחיד שלא היה שום סימן מצה, בירדוני ולא ידעתי איפה הוא נמצא. זה המקרה היחיד שניסיתי לברר האם אחר לא יכול היה לתת לי תשובה". היא אמרה, כי לא ראתה שבעלה לבש באותו בוקר מדים. לשאלת שמגר, אם קרה תדיר שהוא לבש מדים, השיבה, כי הוא לבש מדים כשנקרא למילואים או לתרגיל "אבל אף פעם לא לבש מדים כאשר לא היה צורך".

נשא גלילון ואקדח

היא אמרה, שהיה לבעלה גלילון. "הוא היה אדם גבוה, והיה לו הרבה יותר קל להיכנס לרכב, לצאת מהרכב, לנסוע ליישובים עם גלילון. הבנתי שרובים אחרים היו ארוכים מדי ומסורבלים בשבילו", אמרה, "ואילו גלילון היה, לדבריה, נשק פראקטי וקל לנשיאה. כן אמרה כי היה לבעלה אקדח ברטה 9 מ"מ.

גולדשטיין הוסיפה, כי כשהביא לה קצין הביטחון מוטי אגנר, שהסיע את בעלה למערת המכפלה בג'יפ הביטחון של היישוב, את מפתחות המכונית שלהם, "זה היה לי מוזר. זה היה מאד מוזר. הוא הביא את המפתחות וזה היה לי מאד מוזר, ואני הבעתי את פליאתי לפניו". לדבריה, היא שאלה את אגנר "מה זה" והוא השיב שאלה הם מפתחות המכונית. היא אמרה, "אני יודעת שאלה מפתחות של האוטו, אבל איך זה הגיע אליך?" הוא השיב, "קיבלתי מבעלך".

לדבריה שאל אותה אגנר אם בעלה במילואים, היא השיבה בשלילה, אך שאלה אותו: "למה אתה שואל? הוא צריך לצאת למילואים בקרוב. למה אתה שואל?" אגנר השיב, "כי הוא היה במדים". גולדשטיין אמרה לאגנר, "זה מאד משונה". אגנר, לדבריה, ראה את דאגתה ואמר לה "משהו כמו, אולי קראו לו לפעילות מבצעית. יכול להיות" והיא השיבה: "יכול להיות" ואמרה לחברי הוועדה, כי "זה כאילו שזה מקום הרגיע אותי ונתן לי איזושהי תשובה לחידה הגדולה הזו".

על פי עדותה נודע לה על הטבח בסביבות השעה 8 בבוקר, כאשר הרב ולרמן והעובדת הסוציאלית סימונה וזיון התייצבו בפתח ביתה.

בתום העדות ולאחר שיו"ר הוועדה הודה למרים גולדשטיין, היא שאלה אם יש להועדה כוונה לברר, "אם כבר דשים באירוע הזה", את נסיבות הירצחו של בעלה "בצורה מוסאלית". שמגר השיב, "אנחנו נדון בשאלה שלך".

האם התקשה לזהות

בהמשך ציינה כי התעודה הפתולוגית מראה שבעלה נתפס חי, ואחר כך "נרצח בידי ערבים בצורה אכזרית בכלים חדים ומתכתיים, לא כלי נשק. הגולגולת שלו היתה רצוצה והפנים היו כמעט בלתי ניתנים לזיהוי. אחיו, שזיהה את הגופה, אמר, שהתקשה לזהות את הגופה, וזה אחיו. לא אדם זר".

גולדשטיין ביקשה לקבל גם את חפציו של בעלה הזיק הסגול שנמצא באולם אברהם, המכתב שהיה בו, אקדחו, המסמכים בכיס מכנסיו וספרי קודש קטנים. חברי הוועדה הבטיחו כי תקבל את העתקי שני המכתבים שגולדשטיין השאיר.

אביו של גולדשטיין, ישראל, שלוה אל מרים, ביקש את רשות הדיבור והראה לחברי הוועדה תעודות שונות של בנו. בעברית רצוצה סיפר לחברי הוועדה על מעשיו הטובים ומסירותו של בנו ומחה על כי כונה בעיתון ובטלוויזיה "משוגע".

שמגר עשוי לנזוף בשופט זועבי על דברים שצוטטו מפיו בעיתון "מעריב"

מועצת יש"ע תובעת מהשופט לפסול את עצמו מהמשך השתתפות בוועדה

מאת דליה שחורי, נדב שרגאי ודויטל ברבה

לנשיא בית המשפט העליון מאיר שמגר, העומד בראש ועדת החקירה לבדיקת נסיבות הטבח במערת המכפלה אשר מינה את חבריה, אין כוונה להפסיק את חברותו בוועדה של השופט המחוזי מנצרת עבד אלרחמן זועבי, בעקבות דברים המיוחסים לו בכתבה שהתפרסמה בגיליון "סוף שבוע" של "מעריב". עם זאת שוקל הנשיא שמגר לנזוף בשופט זועבי, מאחר שלא היה מקום מצדו לכל שיתוף פעולה לשם הכנת כתבה, לרבות הסכמה להיצלם כשופט וכחבר בוועדה.

בכתבה נאמר, בין היתר, כי השופט זועבי אמר באותו פרטי: "כשבאתי לוועדה, ידעתי שהצד האכזרי בשטחים זה המתנחלים, אבל לא היו לי שום נתונים. אין לי תחקירנים שיעבדו בשבילי. אני רק מפי העדים. אפילו את התגלית שהסעירה את המדינה, הוראות הפתיחה באש, גיליתי במקרה. ידעתי שהצבא מתייחס אחרת למתנחלים, אבל לא העליתי בדעתי שיש הוראות בכתב. שאלתי את כל שאלותי על סמך תחושות וניחושים, לא מידע. קיויתי שמישהו יכשל בלשונו, וזה באמת קרה".

בעקבות דברים אלה, שיוחסו לשופט זועבי, הודיע דובר מועצת יש"ע, אהרן דומב, ביום ששי לפני המהומים, כי נשלח מברק לשופט זועבי, בו הוא נדרש לפסול עצמו מלשבת בוועדת החקירה, "בשל דעותיך הקדומות על המתנחלים".

דומב אמר, כי אם יסרב זועבי לפסול עצמו, תפנה מועצת יש"ע ליו"ר ועדת החקירה, נשיא בית המשפט העליון מאיר שמגר, בבקשה כי ינקוט צעדים נגד השופט זועבי ואם גם פנייה זאת לא תיענה, תישקל עתירה לבג"ץ.

מזכ"ל מועצת יש"ע, אורי אריאל, אמר כי אין זה מתקבל על הדעת, שבוועדה מעין שיפוטית יישב אדם, מכובד ונשוא פנים ככל שיהיה, שופט בישראל, שבא לוועדה בידיעה שהצד האכזרי בשטחים הם המתנחלים. "זאת ידיעה משובשת ומסולפת שהופכת את המצב האמיתי על פיו", הוסיף אריאל, "עוד לפני שנכנסים לוויכוח עם האיש, מותר לתמוה ולשאול, כיצד הוא מרשה לעצמו לשבת בוועדה, כאשר הוא מודה, שהוא בא עם דעה קדומה".

ח"כ צחי הנגבי (ליכוד) שיגר מכתב לשופט שמגר בו הוא קורא לו להפסיק את חברותו של זועבי בוועדה אם לא תימסר הכחשה נמרצת לפרסום זה. "הצהרות זועבי מעידות, שאין הוא מסוגל לשפוט משפט צדק ולא להכיר פנים", אמר ח"כ הנגבי.

ממשרד המשפטים נמסר אתמול, כי "אין תגובה" על הפרשה. כן נאמר, כי לא התקבל כל מכתב מח"כ הנגבי ו"אי אפשר לענות על מכתב שלא מגיע".

אתמול לא היה ניתן להשיג את השופט זועבי בביתו. שלשום הובאה תגובת זועבי בחדשות ערוץ 2. הוא אמר כי אינו מוכן להגיב על תוכן הכתבה, אך לדבריו לא אמר את שיוחס לו ו"הכל שקר". לעומת זאת מסר ערוץ 2 כי "מעריב" טוען, שכל הדברים המיוחסים לזועבי נאמרו על ידיו במהלך שיחה בנוכחות עדים. אם יהיה צורך ישדר "מעריב" את שמות העדים ואת דבריו המלאים של השופט באותה שיחה".

עורך עיתון "מעריב", יעקב ארז, מסר כי העיתון עומד מאחורי פרסום הכתבה על השופט. ארז ציין שהדברים שפורסמו ב"מעריב" ביום ששי נאמרו על ידי השופט זועבי ושיש בידי העיתון הוכחות לכך.

אופל-הבחירה הנכונה

וקטרה 2000
למנהלים חכמים!

אופל אסטרה
גאוות המשפחה

קורסה טייג.ר
היפה והחיה

החל מ- 90,229* ש"ח
לדגם 4 דלתות G.L.

החל מ- 52,801* ש"ח
לדגם 1.4 5 דלתות

החל מ- 63,804* ש"ח
לדגם 1.6 5 דלתות

החל מ- 51,375* ש"ח
לדגם SWING 5 דלתות

* כל המחירים כוללים מע"מ (לא כולל אגרות רישוי וטס כלים).
* ע"פ מחירון 94043 מתאריך 18.3.94

עכשיו קונים אופל.

GM OPEL

UMI Israel

יוניברסל מוטורס ישראל בע"מ. יבואנים בלעדיים לדגמי: GM, אופל, איסוזו, סאאב.

עוצמת ג'נרל מוטורס לשרותך

אנשי החמאס הפכו את ביקורו של ג'סי ג'קסון בחברון לעימות עם הצבא

צעירי חמאס הסתתרו מאחורי האוטובוס של ג'קסון ויידו בלוקים; חיילי מג"ב השיבו אש

בעימותים נפצעו 20 פלשתינאים. ג'קסון ביטל את ביקוריו בעזה וביריחו

מאת עמירה הס

אנשי החמאס בחברון השתלטו שלשום בבוקר על ביקורו של הכומר ג'סי ג'קסון בחברון, כאשר ניסו לאלץ אותו לצעוד בראשם לעבר מערת המכפלה. בעוד ג'קסון ומלוויו קיבלו אישור להגיע למערה באוטובוס, עם קבוצה מצומצמת. במקום התפתח עימות בין אנשי מג"ב לבין צעירי החמאס, שכלל יידוי בלוקים ויריות. בעימותים נפצעו 20 פלשתינאים.

סיורו של ג'קסון, ממנהיגי השחורים בארה"ב, התנהל באיחור של שעתיים, לאחר ששר החוץ שמעון פרס הבטיח לו כי יותר לו לבקר במערת המכפלה בלווית קבוצה מצומצמת מאוד, וכי האוטובוס בו יסע ללא ליווי צבאי, על פי דרישת מארחיו הפלשתינאים.

למרות ההבטחה, הליווי הצבאי הגיע למלון אמבסדור במזרח ירושלים, מארחיו של ג'קסון התקוממו, נציג משרד החוץ לא הצליח להשיג את פרס, ושהושגה פשרה — האוטובוס ילווה רק עד מחסום קבר רחל. אך חיילי המחסום לא שמעו על הפשרה, ואף דרשו להסיר את דגל אש"ף שהתנוסס בקדמת האוטובוס.

את אולם הכנוס של אוניברסיטת חברון גדשו אנשי החמאס, ובראשם האימאם בירוח אל תאמימי. לאחר חילופי נאומים, כולל נאום מבריק ומתנשא מעט של ג'קסון, החל המסע אל מערת המכפלה. אנשי החמאס מילאו את האוטובוס הערבה של ג'קסון, ובאחריו, אנשי אש"ף, נדחקו לירכתי האוטובוס. ברחוב החלה התגודדות המונית של צעירי חמאס ואנשי עז אדין אל קסאם, שהקיפו את האוטובוס בקבב הליכה והצליחו לשכנע את ג'קסון לצעוד אתם עד למערת המכפלה.

מאות צעירים נסערים, שהותססו על ידי איש חמאס שנשא רמקול, דוחקו את ג'קסון אל מרכז כיכר בבמאזיה ואל אנשי מג"ב. בראשות מג"ב מאיר טייר. ג'קסון לא התרגש, והיה עסוק רוב הזמן בשליפה של העיתונאים שתולו אליו מהזמן. מג"ב טייר שכנע את ג'קסון לשוב לאחור, ואנשי החמאס התקוממו וחסמו את דרכו. מארחיו של ג'קסון נהדפו הצדה, הוא העלה יחד עם האימאם על גג של מכונית הגבה. לרגע קל נראה היה שג'קסון מצליח להרגיע את ההמון, שאף נשא אותו על כתפיים אל תוך האוטובוס.

ברגע שנסגרה אחריו דלת האוטובוס החלה ההשתוללות, שמסתבר כי תוכננה היטב. עשרות בלוקים החלו להיזרק לעבר החיילים, שהגיבו בירי ובריסוס גז והלם לכיוון האוטובוס, שמאחוריו הסתתרו מיידי האבנים. רעולי פנים ונקמו בכל הקיצואות מהרחוב, וצעירי עז אדין אל קסאם החלו ליידות בלוקים משמאל לאוטובוס, אל מעבר למכלי הדלק של התחנה המקומית. שם ניצב כוח נוסף של צה"ל ומג"ב, שהגיב מיד בירי גומי.

"הראינו לאש"ף מי נותן את הטון"

"אנחנו מהמתנחלים שהיו לנו", אמר אחד הצעירים המקומיים, "הראינו לאש"ף מי נותן פה את הטון". "התמרר מיד את הדלתות והחלונות", אמר ג'קסון, עדיין רגוע, כשהחלו היריות מכל הכלים. "וכולם לשכב על הרצפה", אמר לאשתו ולמלוויו. "גם אתה תתכופף", צעקה אשתו, ג'קלין.

האימאם תאמימי ביקש מג'קסון לרדת, להתגר ולהרגיע את הרוחות, וג'קלין ג'קסון התנגדה בתוקף. מכונית אדים קטנה שהגיעה למקום כמעט התהפכה, וד"ר גאבילי מאוניברסיטת חברון צעק שמוציאים את האוויר מגלגלי האוטובוס. ג'יפ צבאי הגיע לשם מולקה המערי של העיר, העיד בסיקה מהירה את המהומים. המאלתרים שהמונית סביב האוטובוס, ונהג האוטובוס התעשת, ביצע סיבוב של 180 מעלות ונס מהמקום, כשהוא משאיר מאחוריו 20 פצועים.

מר ג'קסון, אתה לא מרגיש שהשתמשו בך?

ג'קסון צוחק את השאלה הזו, והוא אומר, הוא שומע כבר הרבה שנים. "אני מבין שישתמשו בי, אם בעקבות זה אנשים יחזרו הביתה בריאים ושלמים. מה שהיה פה זה המון מתוסכל, אנשים מבוהלים ודחוקים, מתבוך ידוע לפיצוץ. מה שקרה פה היום מוכיח לי שהתהליך חייב להימשך, שהצבא הישראלי חייב לצאת מחברון, כמו מעזה ויריחו, ולתת למשטרה הפלשתינית להשתלט על המצב ולשירותים המוניציפאליים לשקם את חיי התושבים. צריך להפסיק מיד את הרה המוניציפה ולעבור לרה המוניציפה. צריך ליישם מיד את ההבנות שכבר הגיעו אליהן".

לא הרגשת מאוים? לא חששת לחייך?

"לא, ראית בעצמך. חששתי לחיי. יש לי הרבה ניסיונות במאבקים והפגנות, וכבר הרוחתי גז בעבר. כשמרטין לותר קינג נרצח והתבצרו ליד הבית הלבן כמה שנקרא 'קמפיין העניים' בממפיס, עברתי כבר הכול".

עכשיו אתה מבין מדוע הממשלים הישראלי והאמריקאי ביקשו למנוע את המיקוד שלך בביקור הזה?

"אני לא יודע על כך".

לא הומלצו עליך להימנע לבטל את הביקור?

"להפך: לפני ששמעתי הבה נפגשתי עם בכירים בממשל קלינטון וגם שוחחתי בטלפון עם וורן כריסטופר. איש לא לחץ עלי לבטל, כולם בירכו על הביקור וקיוו שייערך בי".

ג'קסון ביטל את ביקוריו המתוכננים בעזה וביריחו ואת פגישותיו עם אנשי החמאס שם, והמיר אותם בביקור אצל פצועי הפיגוע בעפולה, לשם הגיע אתמול. ייתכן כי הסיבה לכך נעוצה באירועים בחברון שלשום. לדברי איש המפלגה שלו, "ג'קסון לא אוהב תרגילים כאלה". מבוהלת מארחי ג'קסון, אנשי אש"ף, התחים ביקורו.

ג'קסון ביקר בבית החולים העמק בעפולה, הכינוס מסיבת עיתונאים מאולתרת בחדר מנהל בית החולים. הוא התחמק משאלות על ביטול כנס אש"ף שלשום בו, ועל הסיבות לכך שלא מחה רשמית על ביטולו.

ג'קסון ואשתו עברו ממטע למטע, התפללו עם הפצועים ובני משפחותיהם והראו נרגשים מהביקור.

בניו משטרת עפולה הצליחו לשכנע את ג'קסון לחזור על הביקור באתר פיגוע מכונית התופת, בגלל שמועות על התגודדויות אלימות שם.

ג'קסון יסייר היום בירושלים ויהיה אורחו של ראש העיר אהוד אולמרט.

במאמר בעיתון התלמידים

מנהל בי"ס דתי: מעשהו של גולדשטיין הוא תוצאה ישירה של חידלון השלטונות בהבטחת העם היושב בארץ

מאת אור קשתי
כתב "הארץ" לענייני חינוך

"ההרג הנורא שנעשה על ידי רופא הגר בקרית ארבע (ד"ר ברוך גולדשטיין) הוא תוצאה ישירה של חידלון השלטונות בהבטחת העם היושב בארץ". כך כתב מנהל בית הספר התיכון הדתי עירוני ה' בתל אביב, הרב צבי סלושץ, במאמר בעיתון בית הספר, שפורסם לפני כמה ימים. "אלו שממונים על ביטחון העם, והגים ריקים מערכי יהדות של תורה ושפויש מעצמם אהבת הארץ — מתרפסים בפני השמאלנים, העם הערבי הגר בארצנו. הם מבינים 'על ומשא' כשמדובר ערבי, ואין הנם מתרגש על רציחות יהודי, כשם שהם מתרגשים על רציחות ערבי".

דובר משרד החינוך מסר בתגובה כי המשרד יערוך בירור, ובעקבותיו יוחלט אילו צעדים יינקטו כנגד מנהל בית הספר.

עוד כותב הרב סלושץ, שנמצא כעת בחופשה מניהול בית הספר, כי "פה אוכל להוסיף על כל התגובות שהגיבו אישי תורה ואישי ציבור אשר גינו את עצם המעשה. האיש הגה עשה מעשהו בלי לראות את הנולד, הכביס את תושבי ארץ ישראל, הפקיר תושבי יהודה ושומרון, לכלל סכנת פיקוח נפש, כאשר ההמון הערבי הוסת על ידי מנהיגיו וקוראים לנקמה ביהודים".

לדעתו, את העם הפלשתינאי ניתן עוד להבין משום שגאולה ממנו מולדתו על ידי העם היהודי. "אבל בשום פנים לא ניתן להבין את אותם היהודים התועים, או כפי שהם קוראים לעצמם 'ישראלים' — המלמדים זכות על מעשיהם של הערבים רוצחי העם היהודי. מאידך גיסא, להיטפל לאלה הזולגים שיישבו חבלי ארץ ביהודה ובשומרון, שהיו שוממים בידי הערבים מאות בשנים, ולצאת בבגדים ולומר שהם הנותנים לכל זה, ובגללם אין שלום עם העם הפלשתינאי — זו טענה אווילית שיש להודות, ולצאת כנגדה בכל הכוח המצוי בידינו ולשרש אותה מקרבנו.

"אהבתם המושפלת לאויבי העם שלנו גדולה יותר מאהבתם (או אולי שנאתם) לאחיהם, שומרי תורה ומצוות, אשר מגינים על העם בגופם ובתפקידם אותו, וכדי ביזיון וקצף".

בהמשך המאמר כתב המנהל ש"על כל אלה יש לצרף את העומדים בהנהגת העם בממשלה, שהיא כופרת באמונת אלוהים, וכשמה לחוקק חוקים הנוגדים את תורת ישראל, והופכת בטענות הדמוקרטיה המזויפת והחד צדדית את ערכי התורה והיהדות לחוקי עמים, והמבזים כבוד אל בלבול ועוצם ידיי".

לטענתו, "הפלא הגדול בימינו אלה, שנתן הקב"ה כוח לסטרא אחרא לחוקק חוקים עוקרי תורה ומצוות. כנראה שקיום הכוח הזה בא כעונש לכלל ישראל, יחד עם היסורים של רציחות מאויבינו מבחוץ ועקירת הדת על ידי אחינו התועים מבפנים.

"יסורים אלה הם הצרות שהבטיחו לנו חז"ל בטרם תבוא הגאולה, שיהיו שנות סבל ומדוענות, הן תימשכנה שבע שנים רצופות. כנראה שאנו נמצאים בתקופה של 'עקבות משיחא'".

דובר משרד החינוך, יצחק טוניק, אמר בתגובה כי ייערך בירור עם הרב סלושץ. "בדברים יש הוצאה ברורה כנגד שלטון החוק והממשלה הנבחרת. גם אם אנו מעודדים את הבעת העמדות השונות בציבור — אנו אוסרים לעשות זאת בדרך של הסתה לא מרוסנת".

هكذا من الأصل

هكذا في الأصل

ראשי מרצ דוחים קריאות של אנשי העבודה לא להצטרף לרשימה להסתדרות בראשות רמון

במרצ לא הוחלט רשמית על הצטרפות, אך ראשיה נוטים לאשר זאת. ח"כ שטרית הודיע כי לא יצטרף לרשימת רמון

מאת ירח טל
סופר "הארץ" לענייני מפלגות

ח"כ חיים רמון יודיע ככל הנראה היום או מחר, במסיבת עיתונאים מיוחדת, על הצגת מועמדותו לראשות ההסתדרות, ככל הנראה ברשימה משותפת עם מרצ. זאת לאחר שבפגישה נוספת שקיים רמון עם ראש הממשלה יצחק רבין לא הצליח רבין לשכנע את רמון לסגת מכוונתו.

במסיבת העיתונאים ישתתפו בנוסף לרמון חברי הכנסת עמיר פרץ ושמואל אביטל, שהודיעו לרמון על הסכמתם להתמודד ברשימה אתו בראשותו. ח"כ מאיר שטרית מהליכוד הודיע אמש לרמון כי הוא לא יצטרף לרשימתו להסתדרות. רמון הציע לשטרית את המקום השני ברשימה.

שטרית אמר כי קיבל את ההחלטה לאחר התלבטויות רבות, ולאחר שנועץ עם אישים רבים מהליכוד ומחוצה לו. שטרית אמר כי יו"ר הליכוד, ח"כ בנימין נתניהו, לא דיבר אתו על כך.

לדברי שטרית, החלטתו לא נבעה מהערכה כי לרשימה עצמאית בראשות רמון אין סיכוי להצליח בבחירות להסתדרות. "ההפך הוא הנכון. להערכתי, לרשימה כזו יש סיכוי לזכות ברוב בבחירות ולכבוש את ההסתדרות", אמר שטרית. לדברי שטרית, הוא החליט לדחות את פניית רמון משום שלא רצה לגרום לקרע בליכוד בתקופה הנוכחית.

שטרית אמר כי אם היה נענה ומצטרף לרשימת רמון, היו מצטרפים אליו רבים, גם מהליכוד, וגם בכירים שבשמם סירב לנקוב. לדברי שטרית, הצטרפותו לרשימה של רמון היתה יוצרת אצלו דילמה מוסרית, האם להחזיר את המנדט לליכוד ולהתפטר מן הכנסת, דבר שהיה פוגע במהלך שתכנן עם רמון – הקמת סיעה עצמאית בכנסת, שתהיה בסיס למפלגת מרכז חברתי חדש.

לדברי גורמים בש"ס, מכיוון ששטרית לא יצטרף לרשימתו של רמון, הסיכוי שש"ס תתמוך ברשימה קטן, שכן הרשימה ללא שטרית תצטייר בציבור כשמאלנית מדי. נודע כי הרב עובדיה יוסף נתן באחרונה את ברכתו לתמיכת ש"ס ברשימה בראשות רמון להסתדרות, אך הוא התייחס לרשימה שבראשה נכלל ח"כ שטרית.

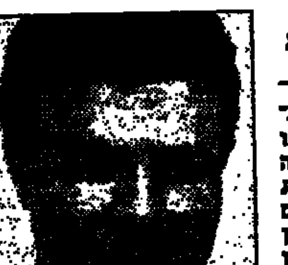
שטרית. קרע בליכוד

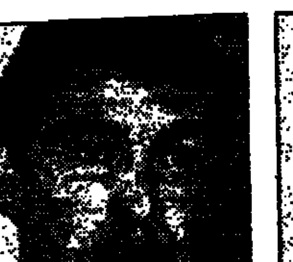
רמון. סיכוי לזכות

במרצ עדיין לא הוחלט רשמית על התמודדות ברשימה אחת בראשות רמון, אך ראשי המפלגה נוטים לאשר מהלך כזה. השר שמעון שטרית, יו"ר חוג "כיוון חדש" בעבודה, ח"כ רפי אלול, יו"ר השדולה החברתית בכנסת, משה כהן, יו"ר חוג דור ההמשך בעבודה, ח"כ עמנואל זיסמן, יו"ר מחוז ירושלים בעבודה, וגבריאל מוקד, יו"ר חוג מס"ע, פנו אתמול בקריאה למפ"ם שלא להצטרף לרשימה בראשות רמון, אלא להעדיף ריצה משותפת בגוש אחד עם מפלגת העבודה.

מפ"ם תכנס את מוסדותיה

השר שטרית שוחח בעניין זה עם יו"ר מפ"ם, חגי ארז, וביקש ממנו להזמינו להופיע בפני מוסדות מפ"ם ולשכנע אותם להמשך בהליכה משותפת עם העבודה, ולא עם רמון. ארז השיב כי מפ"ם מחויבת להליכה עם רצ ושינוי, אך לדבריו אם רמון יודיע על התמודדותו, יתכנסו מוסדות מפ"ם להחליט על עמדתם.

במרצ דחו אתמול את קריאות אנשי העבודה שלא להצטרף לרשימה בראשות רמון. השרה שולמית אלוני אמרה כי אם מצעו של רמון יתאים למצע מרצ, אין כל סיבה כי מרצ לא תרוץ עמו ברשימה אחת, ואף בראשותו, שכן גם מרצ גורסת כי יש צורך דחוף ברפורמה יסודית בהסתדרות.

השר יוסי שריד אמר כי אם רמון יודיע על התמודדותו, הוא יתמוך בהצטרפות מרצ לרשימה בראשות רמון.

גם ח"כ רן כהן, מראשי רשימת מרצ להסתדרות, דוחה את קריאתו של השר שטרית, והאשים אותו כי הוא מנסה להציל את "השלטון המעופש" בהסתדרות. שטרית אמר בתגובה כי כהן "מתקשט בנוצות מושאלות", והליכוד יביאו להרס האיגוד המקצועי ותביעות היסוד של העובדים בישראל.

מ"מ יו"ר סיעת העבודה, ח"כ יוסי כץ, קרא ליו"ר מרצ השרה אלוני למנוע את הצטרפות מרצ לרשימה בראשות רמון, וטען כי צעד כזה יהיה בבחינת "תקיעת סכין של מרצ בגבה של השותפה הקואליציונית הבכירה – מפלגת העבודה". לדברי כץ, זכותו של רמון לפרוש מהעבודה, אך חובתה של מרצ לשמור על הגינות ואתיקה בפוליטיקה. ח"כ כץ אמר כי "כל מי שגלגל עיניים בעקבות 'התרגיל המסריח' של 1990 יצטרך לבדוק את עצמו בפרשה זו".

בסוף השבוע ניסו בכירים בעבודה, בהם השרים משה שחל ומיכה חריש, להשפיע על ח"כ שמואל אביטל שלא להצטרף לרשימתו של רמון, ובכך להסתכן בסילוק משורות העבודה. מנגד, בכינוס של חברי מושבים חברי מפלגת העבודה, היה הרוב בעד הצטרפות אביטל לרשימה, בנימוק כי מצב המושבים תחת ממשלת העבודה הרע.

ח"כ אביטל החליט כאמור להיענות לפנייתו של רמון, ויוצב ככל הנראה במקום חמישי או שישי ברשימת רמון-מרצ.

במפלגת העבודה גוברים הקולות הקוראים לעכב את מיצוי ההליכים עם רמון ותומכיו עד לאחר שיוודעו תוצאות הבחירות להסתדרות, ב-10 במאי.

"ייתכן שרמון יביס את הברפלד"

למרות שחוקת המפלגה מחייבת הוצאת חברים המתמודדים ללא היתר ברשימה נגדית לרשימה של העבודה, בכירים בעבודה אמרו כי לא מדובר בהוצאה אוטומטית, וכי מתחייב הליך של הגשת עתירה לבית הדין של המפלגה והכרעתו בעניין. לדבריהם, מסיבה זו מוטב להמתין עד לאחר הבחירות, שכן ייתכן מאוד כי רמון יביס את הברפלד בבחירות, ובמקרה כזה מוטב כי רמון יישאר חבר מפלגת העבודה, כדי שההסתדרות תישאר בידי העבודה.

גורמים בכירים בעבודה מתחו ביקורת על מזכ"ל העבודה, ח"כ נסים זוילי, וטענו כי במהלכיו והתבטאויותיו הוא דוחק את רמון לפינה וגורם לצעד שיביא אולי לפרישתו מהעבודה.

הליכוד: החלטת ההסתדרות לא להציב קלפי בכל התנחלות מיטיבה עם העבודה

הליכוד מערער גם על ההחלטה להציב רק קלפי אחת במזרח ירושלים

מאת חיים ביאור

הליכוד ערער בסוף השבוע שעבר בפני רשות השיפוט הארצית של ההסתדרות על החלטות ועדת הבחירות המרכזית של ההסתדרות. ההחלטות – נטען בערעורים שהוגשו על ידי יו"ר סיעת הליכוד בהסתדרות, ח"כ יעקב שמאי – עלולות לפגוע בליכוד בבחירות להסתדרות, שיתקיימו ב-10 במאי.

באחד המקרים מערער הליכוד על החלטת ועדת הבחירות, לפיה כל חברי ההסתדרות במזרח ירושלים – שמספרם כ-17,000 – יצביעו בקלפי אחת, הנמצאת בבית ההסתדרות בשכונת שייח ג'ראח. בערעור, שהוגש באמצעות עו"ד אהרן ברזילי, נטען כי ההחלטה לרכז את כל הבוחרים במזרח ירושלים בקלפי אחת, נוגדת את חוקת הבחירות היסודית לוועידת ההסתדרות.

לדברי שמאי, חוקת הבחירות קובעת, שהקלפיות יוצבו בהתאם למקום מגוריהם של בעלי זכות הבחירה, ולא כפי שוועדת הבחירות הוליכה לגבי חברי ההסתדרות במזרח ירושלים.

ההחלטה לרכז את הבוחרים במזרח ירושלים בקלפי אחת נומקה על ידי ועדת הבחירות בסיבות ביטחוניות. שמאי טוען, שאף איש ביטחון לא הופיע בפני ועדת הבחירות, כדי להביע דעה בעניין.

בערעור נטען, כי "סעיף 2 ב' בחוקת הבחירות של ההסתדרות אמנם מאפשר במקרים מיוחדים הצבת תחנת קלפי לפי מפתח אלטרנטיבי ולא לפי אזור בחירה, אך ודאי אין הוא מאפשר הצבתם של 12 מוקדי הצבעה בקלפי אחת ובבניין אחד. סעיף 2 ב' לחוקת הבחירות קובע, שבכל תחנת קלפי יהיו רשומים לא יותר מ-800 בעלי זכות בחירה".

בערעור נוסף שהגיש הליכוד, נטען, כי בעוד שבכל הקיבוצים תוצב קלפי ביום הבחירות להסתדרות, הרי שבכמה יישובים, שמספר חברי ההסתדרות בהם גדול מזה שבקיבוצים מסוימים, החליטה ועדת הבחירות לא להציב קלפיות. לדוגמה, בקיבוץ קליה תוצב קלפי, ולעומת זאת בגבעון החדשה, ביתר ובמקומות נוספים שבהם יש לליכוד פוטנציאל מצביעים גדול יחסית – לא נקבעו קלפיות.

בירושלים תערוך היום מפלגת העבודה את עצרת הפתיחה של מערכת הבחירות להסתדרות, בהשתתפות ראש הממשלה, יצחק רבין, מזכ"ל ההסתדרות, חיים הברפלד, שרי העבודה וחברי כנסת. בכינוס של ראשי מוסדות ההסתדרותיים, שנערך שלשום בבית הוועד הפועל, הביעו המשתתפים דאגה מהאיום שייווצר על המשך שלטון המפלגה בהסתדרות, במקרה שח"כ חיים רמון יעמוד בראש רשימה עצמאית, שתתמודד בבחירות להסתדרות.

מינהל התעופה יחקור את האירועים שהובילו לנחיתת החירום של מטוס הג'מבו

מנכ"ל אל על: "כולם פעלו בסדר, האירוע נופח בגלל התקשורת". מטוס התרסק בעטרות, הטייס לא נפגע

מאת אילן שחורי
סופר "הארץ" לתעופה ותיירות

מינהל התעופה האזרחית במשרד התחבורה הודיע בסוף השבוע לקיים בדיקה בעקבות נחיתת החירום של מטוס הג'מבו של אל על ביום חמישי שעבר, כשהתעורר החשש, כי אי אפשר יהיה לפתוח את גלגלי המטוס בגלל פגיעת ברק במערכת פיקוד הגלגלים. גם באל על יקיימו תחקיר מקיף של המקרה.

ראש המינהל, מנחם שרון, ביקש לבדוק את השתלשלות האירועים ואת השאלה אם היו סביב הכרזת מצב החירום בנתב"ג "מספר דברים בעייתיים". נמסר, כי בדרך כלל המינהל לא מתערב במקרים של מצבי חירום, שמסתיימים בשלום.

שרון אמר אתמול, כי רק לאחר איסוף הממצאים אפשר יהיה לקבוע אם היו כמה דברים בעייתיים בסיטואציה. מבדיקה ראשונית עולה בינתיים, כי שני ממסרים במערכת החשמלית הקשורה לגלגלי המטוס, נמצאו שרופים. "מדובר בשלב זה בממצאים ראשוניים בלבד ותוך יום יומיים נדע בדיוק מה קרה ואם נהלים לגבי המשך פעולותינו", אמר שרון.

אחת הבעיות שנוצרו בעקבות הכרזת מצב החירום בנתב"ג ביום חמישי היתה משך הזמן, שבו נאלץ המטוס להישאר באוויר. במהלך אותו זמן נותר במכלי המטוס דלק ל-18 דקות טיסה בלבד.

באל על הסבירו אתמול, כי קברניט המטוס קיבל הוראות להישאר באוויר במשך זמן כה רב, משום שהיה צורך להמתין עד שמערכת גיבוי החירום להורדת הגלגלים פעלה ואפשר היה להפעיל את המערכת ההידראולית המשנית. כמו כן היה צורך לארגן את שדה התעופה למצב חירום.

גם באל על יקיימו היום תחקיר מקיף של האירוע. מנכ"ל אל על, רפי הרלב, אמר אתמול, כי ישוחח היום עם קברניט המטוס. "יש לי הרושם שכל האירוע הזה קצת מפרופורציות. בסך הכול לא היתה כל סיבה למהומות ולכיסוי כה רחב של התקשורת. זה נבע ככל הנראה מהעובדה שהקשב מיכאל גורדוס האזין לדיווחי הטייס והעביר אינפורמציה זו לגופי תקשורת אחרים, ולעובדה שבמטוס עצמו היה עיתונאי", אמר הרלב.

לדבריו, "אחרי כל אירוע מסוג זה עושים תחקיר מסודר. כולם פעלו בסדר גמור, כל המערכת פעלה בסדר גמור", אמר הרלב. באל על משבחים את קברניט המטוס, מישל סימבן, ואת הצוות על האופן שבו תפקדו. גם מנהל נתב"ג, שאול חון, ומנכ"ל רשות שדות התעופה, מוטי רבי, זכו לשבחים מאל על.

מטוס דו מנועי קל מסוג "אבטק" התרסק אתמול במהלך ניסיון של טייס פרטי להנחיתו בנחיתת אונס בשדה התעופה עטרות. הטייס, יורם אגנביר, בעל חברה פרטית, לא נפגע.

התאונה אירעה לפנות ערב, כשהמטוס הנמיך לקראת נחיתה, מול השמש השוקעת. בחקירה ראשונית הסביר הטייס, כי קרני השמש סנוורו אותו, ולכן הנמיך את המטוס יותר מדי ופגע בגדר השדה. נראה, שהוא טעה בהערכת המרחק. הוא הצליח להמריא בחזרה, עשה סיבוב מעל המגדל ושב לנחות, אך בגלל שגלגלי המטוס התקפלו, המדחף שלו נפגע, ונגרמו חבלות קשות למנועי ולכנפי המטוס – המטוס התרסק על המסלול.

הרב אברהם שפירא: צריך לומר לרבני השמאל שרק לגדולי הדור מותר לפסוק בעניין כלל ישראל

מאת אבירמה גולן

"אסור לרעבעלך לפסוק בענייני הכלל" – כך אמר שלשום הרב הראשי לשעבר וראש ישיבת מרכז הרב, אברהם שפירא – בראיון לעיתון "הצופה". הרב שפירא – אחד משלושת הרבנים שפסקו את פסק ההלכה הקורא לחיילים לסרב לפנות יהודים – התייחס לדבריו של הרב ליכטנשטיין, ראש ישיבת "הר עציון", שיצא בראיון ל"הארץ" נגד אנשי "מרכז הרב" ואמר שבעיניהם כיבוש ארץ ישראל מחייב שפיכות דמים.

"זו עלילת דם נגד ישיבת מרכז הרב", אמר שפירא. "שמעתי שכמה רבנים, שהם אמנם רבנים אבל לא בני סמכא בענייני כלל ישראל, מחווים דעה בענייני כלל ישראל, וזה גורם לתקלות מעשיות".

בתשובה לשאלה מדוע השתתף בכנס הרבנים בקרית ארבע אמר הרב: "באתי לומר שבענייני כלל ישראל רק זקני וגדולי הדור מוסמכים לפסוק, וגם הם עושים זאת לאחר שנועצו ביניהם. כעת נוכחתי שגם לרבני השמאל צריך לומר את אותם הדברים. מי שאינו מוסמך יכול לפסוק בענייני הלכות קשות כמו עגונות וגטין, ואינו בקי בש"ס ושולחן ערוך, אינו רשאי לפסוק בענייני הכלל. בענייני הכלל", מדגיש הרב שפירא ונוקט בביטוי הנחשב מזלזל, "אסור לרעבעלך לפסוק".

בתשובה לשאלה למי הוא מתכוון בביטוי "רעבעלך", נמנע הרב מציון שמות, אבל אמר, כי כל אחד יודע אם הוא נמנה עם הרעבעלך או לא, וכי "אם אחד חושב שאני מתכוון אליו, אז באמת אליו אני מתכוון".

הרב גם סיפר, כי הוא כתב כמה מכתבים לרב עובדיה יוסף ובהם ביקש לברר אתו סוגיות בענייני ארץ ישראל, אך הרב יוסף לא השיב לו. בתגובה על מאמרו של הרב יואל בן נון, שהתנגד לפסק ההלכה של רבני המפד"ל, אמר שפירא "אינני נכנס לשמות ומה שאמרתי קודם ביחס לרעבעלך אמור ודאי לגבי אנשים שלא הגיעו לכלל פסיקה".

הרב גם התייחס לפסק ההלכה הקורא לחיילים לסרב לפנות יהודים. הוא אמר, כי "כל הולכה צבאית יש לקיים. במקרה שלפנינו אין מדובר בהולכה צבאית אלא בהולכה פוליטית".

רבני המפד"ל אינם רוצים, לדבריו, לגרום לקרע בעם, אך על הממשלה להכיר בכך, שאמור לה לגרום לקונפליקט בקרב הציבור הדתי, שכן "חיילים דתיים לא יוכלו לקיים את ההוראה הזאת, שהיא מדינית ובניגוד להלכה".

בעניין הפער בין הולכות פוליטיות הלכתיות, מסתמך הרב שפירא על חוק שירות חובה לבנות בצה"ל.

"קיים כידוע חוק בעניין שירות בנות בצה"ל", הוא אומר, "אך מכיון שהרבנים הסבירו שמבחינת ההלכה בנות אינן יכולות לשרת בצה"ל, הן שוחררו ולא נגרם קרע בעם. חוץ מהעניין הזה של גיוס בנות לצה"ל בשנותיה הראשונות של המדינה, לא היה מצב שבו נוצר עימות בין המדינה לבין ההלכה, שכן הממשלה היתה מאוחדת כמעט. עכשיו, כשבתוך הממשלה יש מרכיבים עיקריים שאינם רגישים לעניינים דתיים, קיים החשש לעימות אפשרי בין הפוליטיקה לבין ההלכה".

רון נחמן פועל לאיחוד הליכוד, צומת ומפד"ל

מאת ירח טל, סופר "הארץ" לענייני מפלגות

ח"כ רון נחמן (ליכוד) החל במגעים לאיחוד מפלגות המחנה הלאומי – ליכוד, צומת והמפד"ל – למפלגה אחת. נחמן טוען, כי מנהיג המפד"ל, ח"כ זבולון המר, ומנהיג "צומת", רפאל איתן, תומכים ברעיון. נחמן אמר, כי כבר עכשיו יש להקים צוותים שיעסקו בהרכבת הרשימה לכנסת הבאה ובקביעת יחסי הכוחות בין מרכיביה.

לטענתו, מפלגת מרכז זו, שתורכב ממפלגות המתנגדות לטראנספר של יהודים וערבים כאחד, תמשוך תומכים שאינם נמנים עם התומכים המסורתיים של המחנה הלאומי, בכללם קולות ממרכז המפה הפוליטית, דרוזים וערבים.

נחמן הוסיף, כי המדינה נמצאת במצב חירום ביטחוני, ולכן צריך להעמיד מחנה לאומי-יהודי מאוחד מול הממשלה. "אחדות כל המחנה הלאומי תורה את הפלת הממשלה והקדמת הבחירות", אמר נחמן.

גורמים המקורבים לבנימין נתניהו (ליכוד) ציינו, כי הקמת מפלגה מאוחדת כזו, מותנית בכך שרפאל איתן יסיר את מועמדותו לראשות הממשלה, ובכך שהמפלגה המאוחדת תבחר בנתניהו, לכהן כיו"ר המפלגה הגדולה וכמועמדה היחיד לראשות הממשלה.

לאחרונה ניכר שיתוף פעולה ושיפור רב במערכת היחסים בין איתן לנתניהו. איתן אמר מספר פעמים, שיהיה מוכן להסיר את מועמדותו לראשות הממשלה לצורך איחוד המחנה הלאומי.

אפרידר חברה לשיכון ולפיתוח אשקלון בע"מ
בונה את אשקלון

מכרז פומבי מס' 4/94
שיפוץ מרכז מסחרי אפרידר

חברת "אפרידר" פונה בזאת לקבלנים להציע הצעות לביצוע שיפוץ במרכז מסחרי אפרידר.
העבודה כוללת החלפת רצפות ומערכות ביוב ומים וכו'.
קבלנים רשומים בענף הבינוי ובעלי סיווג מתאים והמעוניינים להגיש הצעת מחיר, יפנו לחברת "אפרידר", מרכז מסחרי אפרידר, אשקלון לרכישת תיק המכרז.
מחיר התיק 500 ש"ח שלא יוחזר לרוכש. את תיק המכרז ניתן לרכוש במשרדי החברה החל מיום א' 10.4.94 במשרד הראשי.
את ההצעות הנ"ל יש להגיש עד ליום ה' 28.4.94 בשעה 16:00 במעטפה חתומה.
סיור קבלנים יערך ביום 18.4.94 בשעה 11:00. היציאה לסיור ממשרדי החברה.
החברה אינה מתחייבת לקבל את ההצעה הזולה ביותר או כל הצעה שהיא.

אלי אלוני
מנכ"ל בפועל

חישובית זהב
תוכנה להנהלת חשבונות וניהול עסק
לעצמאים ובעלי עסקים
לקבלת תוכנת הדגמה חינם פקס 03-496119
מערכת מידע קולי 24 שעות 03-6476858
המחיר החל מ- 350 שקל כולל מע"מ
אוטוסופט
רח' הרוגי מלכות 7 תל-אביב טל' 03-6471488

מוסדות המחקר וההשכלה הקיבוציים מקיימים יום עיון:

חברה ומחקר

לרגל עשרים שנות פעילות של מרכז יד טבנקין

יום העיון יתקיים ביד-טבנקין (בבית ברנד) סמינר אפעל ביום ה', י"ז באייר התשנ"ד – 28 באפריל 1994 (שעת התחלה 09.00)

המרצים: פרופ' יהודה אלקנה – אוניברסיטת ת"א
פרופ' מנחם רוזנר – המכון לחקר הקיבוץ (אוניברסיטת חיפה)
ד"ר עמיר לוי – התק"ם
ד"ר יעקב מרון – יד-טבנקין
ד"ר צבי למיר – המכון לחקר החשיבה האסטרטגית

יו"ר – יצחק גרשון

הציבור מוזמן

מחבטי טניס וסקווש
"פישר" במבצע בחנויות
"פישר". ניצחון הטכנולוגיה
FISCHER
היבואן: בש-גל, טל: 03-6961121

חבר הכנסת חיים אורון (מימין), השר יוסי שריד וח"כ רן כהן בפתיחת מסע הבחירות של מרצ להסתדרות אתמול. ראשי המפלגה נוטים להצטרף לרשימה משותפת עם חיים רמון, אם יחליט האחרון להתמודד

שני צעירים שנסעו על טרקטורון הידרדרו לתהום בעומק 300 מ' בנחל חבר ונהרגו

צעיר נהרג בתאונת דרכים בתל-אביב. 8 ילדים, הסובלים מליקויי שמיעה ודיבור, נפצעו בדרכם לביה"ס

מאת אמנון יוסף, משה מובאל וסוכנות עתים

ארבעה נהרגו ו-14 נפצעו בתאונות דרכים בסוף השבוע.

שני צעירים נהרגו אתמול במערה בנחל חבר לאחר שהידרדרו לתהום בעומק של 300 מטרים. השניים, בדווים בני 25 מאזור הנגב, הידרדרו ברכב שדה מסוג טרקטורון.

הודעה אנונימית על טרקטורון שנפל לתהום באזור המצוקים מערת האימים בנחל חבר התקבלה אתמול בשעה 14.30 אחר הצהריים. עם קבלת ההודעה יצאו למקום אנשי צוות החילוץ של עין גדי. הצוות שהגיע למקום לא יכול היה לעשות הרבה. הוא הזעיק מסוק צבאי. רופא, שהורד מהמסוק לתהום, קבע את מותם של סולימן אל'ג'בלי, בן 25, מתל ערד ויוסף אל'ג'בלי, בן 25, מחורה. שני הבדווים שבנו את הטרקטורון המאולתר הגיעו למדבר יהודה דרך הר הבטנים כנראה משמורת מדבר יהודה התיכון. הם נסעו בשביל הישר המוביל לאזור המצוקים מעל נחל חבר, לא הבחינו בתהום ונפלו לתוך הנחל מגובה רב. להערכת המחלצים, השניים נסעו בלי שהבחינו היטב את הדרך המסוכנת, כאשר שהשביל הוא ישר ועשוי להטעות את מי שלא מכיר את המקום. על השביל התגלו סימני בלימה מאוחרים.

כ-6 שעות עמלו צוותי החילוץ של המשמר האזרחי מערד להוציא את הגופות מערוץ נחל חבר. בגלל התנאים הקשים, נאלצו המחלצים לצעוד ברגל כל הדרך חזרה. על החילוץ פיקד מפקד תחנת ערד, רב פקד חיים אייל. משטרת ערד ממשיכה לחקור את נסיבות האירוע.

האזור נחשב למסוכן למטיילים שאינם בקיאים בו. בשבת שעברה נהרגה באזור אירית גרינוולד, בת 47 מרחובות, כאשר מעדה ונפלה מגובה של כ-100 מטרים לתהום בנחל ערוגות.

נהג המכונית שנפגע בתאונת דרכים ביום שישי מת מפצעיו. התאונה אירעה לאחר שמכונית פרטית התנגשה באוטובוס בכביש העולה לשכונת גילה בירושלים. נהג המכונית נלכד במכוניתו, וחולץ על ידי מכבי האש. הוא הועבר לבית החולים הדסה עין כרם בירושלים, שם מת מפצעיו.

תושב כפר שבב שלום, בשיר אלחריב בן 25, נהרג אתמול בבוקר, כאשר רכב פגע בו סמוך לדרך קיבוץ גלויות בתל-אביב. בשעה 4 לפנות בוקר היה אלחריב עד לתאונת דרכים קלה בין שני כלי רכב פרטיים שארעה כמה מאות מטרים מרחוב קיבוץ גלויות.

ככל הנראה הוא סבר כי במקום יש נפגעים והוא רץ לעבר מקום התאונה כדי להגיש עזרה. לפתע הגיחה מכונית נהוגה בידי תושב לוד ופגעה בו. צוות של מד"א, שחש למקום התאונה, קבע את מותו. נהג המכונית הפרטית שפגע באלחריב, צעיר בן 26 מלוד, עוכב לחקירה במשטרה.

בתאונה אחרת שאירעה ביום שישי בבוקר בצומת אחיעזר-יגאל ידין, הסמוך ללוד, נפצעו 8 ילדים הסובלים מקשיי שמיעה ודיבור. אחד הילדים נפצע באורח בינוני עד קשה.

בשעה 8.30, הוסעו הילדים במיניבוס למוסד שבו הם מתחנכים ברמלה. בצומת אחיעזר, התנגש מיניבוס הילדים ברכב מסחרי אחר מסוג ג'יאמסי שנסע מימין. כתוצאה מההתנגשות התהפך מיניבוס הילדים. 8 מהם נפצעו. כן נפצעו גם שני הנהגים. למקום הוזעקו שלושה אמבולנסים וניידת טיפול נמרץ של מד"א, אשר העבירו את הפצועים לבית החולים אסף הרופא.

בעדות ראשונית שמסר נהג המיניבוס לבוחני התנועה של מרחב השפלה הוא היה מבולבל ונרגש. הוא טען כי עצר בעצור ואינו יודע מה בדיוק אירע. ראש לשכת התנועה של משטרת מרחב השפלה, רפ"ק ישראל שלום אמר ל"הארץ", כי מחקירת המשטרה, על פי המדידות שבוצעו בשטח והעדויות של חיילים שעמדו בצומת, עולה כי נהג מיניבוס הילדים לא עצר לפני תמרור "עצור" ולא נתן זכות קדימה. רשיונו של הנהג נשלל ל-60 יום והוא יועמד לדין.

בתאונת דרכים אחרת שהתרחשה ברמת-גן בין ערב, נפצע קשה השוטר תומר אללוף המשרת במחלק בילוש משיטור ביחידה המרכזית של משטרת מחוז תל-אביב. הוא רכב על אופנוע והתנגש ברכב פרטי בצומת. משם פונה לבית החולים איכילוב בתל-אביב. כן נפצעו שלושה אנשים שנסעו במכונית. אף הם פונו לבית החולים. מחקירה ראשונית עולה, כי אחד משני כלי הרכב המעורבים בתאונה נכנס לצומת באור אדום.

במבצע ענף התנועה של לשכת התנועה במשטרת תל-אביב בליל שבת, נשללו 25 רשיונות של נהגים שעברו עבירות תנועה קשות. 5 מהם היו צעירים.

חברת החשמל לישראל בע"מ
מכרזים

חב' החשמל מבקשת לרכוש טובין/שירותים כמפורט להלן:

מכרז מס':	תאור הנושא:	תשלום כולל מע"מ עבור טפסי המכרז (התשלום לא יוחזר)
17311	התקשרות לאספקת כפפות לעבודה קלה (בד-בד, ובד-עור) תוקף ההתקשרות הינו לתקופה של שנתיים עם אפשרות הארכה בשנה נוספת. תנאי מוקדם: יחד עם ההצעה למכרז יגיש המציע 5 זוגות מכל סוג כפפות אותן הוא מתחייב לספק במשך כל תקופה ההתקשרות.	468.- ש"ח
17386	מחולל קיטור ומיכלי לחץ לתחח"כ "רידינג" תנאי מוקדם: על המציע להיות מאושר לעמידה בתקן א.ת. 9 של מתי"י. יש לצרף המסמכים והאישורים המתאימים לעמידה בתקן הנ"ל.	468.- ש"ח
17396	עבודות גינון והשקיה בתחח"כ חיפה תנאים מוקדמים: 1. על המציע להצהיר ולצרף אישורים כי הינו בעל רשיון עסק מתאים לעבודות הנ"ל. כן עליו להצהיר כי הינו בעל הידע, הכישורים והציוד הנדרשים לעבודות הנ"ל וכי יש לו סניפים בקרבת האתר. 2. על המציע לצרף רשימת מוסדות גדולים בהם עסק בעבודות הנ"ל בשנים האחרונות. 3. סיור חובה לכל המציעים יערך באתר ביום א' 17.4.94 בשעה 10.00. מקום היציאה: מדור שרותים ומשק בתחח"כ חיפה. יש להצטייד בתעודת זהות.	175.5 ש"ח
17422	צנים תנאים מוקדמים: 1. על המציע להיות בעל נסיון מוכח באספקה ושרות של צנים דומים בכמויות דומות ללקוח יחיד ולצרף להצעתו רשימת לקוחות. 2. על המציע להיות בעל מעבדת שרות לצנים המוצעים על ידו למכרז.	468.- ש"ח
17388	כבל מתח בינוני	175.5 ש"ח
17399	עמודי משא ומתיחה	1,170.- ש"ח
17451	מהדק למוליכי נחושת ואלומיניום	175.5 ש"ח
17452	מחברי טבע לתילי נחושת	175.5 ש"ח

המועד האחרון להגשת ההצעות למכרזים הנ"ל הינו: 24.04.94, שעה 11:00

מכרז מס':	תאור הנושא:	תשלום כולל מע"מ עבור טפסי המכרז (התשלום לא יוחזר)
17454	מזוודת עם כלי עבודה (7,500 מזוודות) תנאים מוקדמים: מחיר - המחיר למזוודה עם כלי עבודה שיוגש ע"י המציע יהיה בסכום של עד -.68 ש"ח (ללא מע"מ) חבי החשמל לא תדון בהצעות שיוגשו עם מחירים גבוהים מ-.68 ש"ח למזוודה עם כלי עבודה. דוגמא - המציע יגיש יחד עם הצעתו למכרז, מזוודה עם כל כלי העבודה בהתאם לכל דרישות המכרז. חבי החשמל לא תדון בהצעות שיוגשו ללא דוגמא. את הדוגמאות יש להמציא למשרדנו שבחיפה (יחד עם מעטפת המכרז) לא יאוחר מהמועד האחרון להגשת ההצעות.	468.- ש"ח

המועד האחרון להגשת ההצעות למכרז הנ"ל הינו: 01.05.94, שעה 11:00

תנאים מוקדמים לכל המכרזים (בנוסף לתנאים המוקדמים המפורטים לגבי כל מכרז):
א. המצאת כל האישורים הנדרשים לפי חוק עיסקאות גופים ציבוריים.
ב. המצאת ערבות לקיום ההצעה בשיק פרטי בשיעור 5% מערך ההצעה.
ג. תנאים מוקדמים נוספים מפורטים בטופס המכרז.

את טפסי המכרזים ניתן לקבל במדור חקר שווקים ומכרזים שד' פל-ים 11, חיפה, בימים א'-ה', בין השעות 09:00-12:00, כנגד הצגת שובר תשלום המעיד על תשלום לחשבון חבי החשמל בכל אחד מסניפי בנק הדואר (התשלום לא יוחזר). שוברי תשלום ניתן לקבל בכתובת הנ"ל או באמצעות פנייה לטל: 04-615454/5.

על ההצעות למכרזים הנ"ל להגיע במעטפות סגורות לתיבת המכרזים שנמצאת במדור חקר שווקים ומכרזים בכתובת הנ"ל (קומה 3), עד למועד האחרון שניקבע להגשת ההצעות, כמפורט לעיל.

הערה: ביום הזכרון ולרגל יום העצמאות משרדי החברה יהיו סגורים בתאריכים: 13.4.94-14.4.94.
אין החברה מתחייבת לקבל את ההצעה הזולה ביותר או כל הצעה שהיא.

ביתו של עוזי משולם ביהוד הופך למעין מבצר; חסידיו מילאו שקי חול בחצר והניחו בלוקים על הגג

נאמניו של משולם לגלגו על דברי שר המשטרה לפיהם הם ייכנעו לבסוף. "לעולם לא ניכנע, זה מצור וזה? אנחנו יוצאים ונכנסים חופשי", אמרו

מאת משה זונאל

עוזי משולם ונאמניו ממשיכים להתבצר בביתו של משולם ברחוב ביאליק ביהוד, זה השבוע השלישי ברציפות. ביום שישי עסקו נאמניו של משולם, בביצור הבית. עשרות מנאמניו, חלקם הנשים, וביניהם גם כמה נערים, מילאו שקים בחול והניחו אותם כעמדות ירי בחזית השער וכן, בשני מקומות בחזית הגדר של משולם.

אוהל ללימוד תורה

בחצר הקים משולם אוהל גדול שמשמש מעין ישיבה ובה מבלים נאמניו במשך רוב שעות היום בלימוד תורה. ביתו של משולם הפך למעין מבצר. מעל גג הבית הניחו הנאמנים בלוקים, שבשביל משמשים קירות ארעיים לסכך. מקורביו מספרים כי לבלוקים נועד שימוש נוסף למקרה שהמשטרה תפרוץ לבית.

בסוף השבוע לגלגו נאמני משולם על דברי שר המשטרה משה שחל לפיהם בסופו של דבר הם ייכנעו. "אנחנו ניכנע? אמרנו לכולם לא נתייאש", הם אמרו, "זה מצור זה? אנחנו יוצאים ונכנסים חופשי. לא חסר לנו כלום ובעזרת השם עוד נצליח להקים ועדת חקירה".

נאמניו של משולם מגלים חשדנות רבה כלפי כל מי שמתקרב למתחם המבוצר שהקימו. בחזית הבית ניצב אחד מהנאמנים ומצלם כל אדם הנכנס וזה שמתקרב למקום.

בינתיים, הפכו חיי התושבים הוותיקים ברחוב ביאליק השליו לבלתי נסבלים. מדי יום הם מגדלים במשטרה ובפני ראש המועצה המקומית יהוד על איכות החיים שלהם שנפגעה כתוצאה מהביקורים התכופים של נאמני אוהדי עוזי משולם, שנוסעים במכוניותיהם במהירות ברחוב. הם קובלים גם על הרעש הבלתי נסבל לדבריהם המגיע מכיוון ביתו של משולם בשעות לא מקובלות.

ראש מועצת יהוד שלמה בקשי אמר בתגובה: "אני חסר אונים נוכח ההפרה הבוטה של החוק והסדר הציבורי של משולם. אין בידי בשלב הזה כדי להקל על מצבם של התושבים. מה שאני מסוגל לעשות זה אולי לנתק להם את המים. אבל אני לא מעלה את זה על דעתי. מה שנותר לי לעשות זה להמתין לפעולת המשטרה".

מדיניות של הרדמה

המשטרה מצדה ממשיכה לנקוט במדיניות של "הרדמה". המשטרה לא מרוצות על תלונות שהיא מקבלת משכניו של משולם. גם התגובה של שכני משולם במחאה על אוזלת ידה של המשטרה, שבמהלכה הובערו צמיגים, לא רוותה לאנשי התקשורת. בשיחות לא רשמיות מבכירים גורמים במשטרה זה שזה רק עניין של זמן והפרשה תסתיים.

צילום: מיקי קרצמן
נאמניו של עוזי משולם מילאו שקי חול, אותם הניחו בחצר הבית. אחד מהם מצלם את התנועה שהולכת ליד הבית

פלילים

● רענן שפק האשם ברצח שרה גרנית בחולון. "האשם הכל אנושות בראשה של אשתו ובפניה באמצעות מוט ברזל, ונבע מהשכבים להגיש לה עזרה ראשונה", נטען בכתב האישום שהוגש ביום ו' לבית המשפט המחוזי בתל אביב נגד רענן שפק, מחולון, המואשם ברצח אשתו שרה גרנית, בת 51, לפני כשבועיים. בכתב האישום נאמר, כי שפק נישא לגרנית בהסכם בישואים וחי עמה במשך כארבע שנים. בסוף שנת 93 נפרדו השניים עקב סכסוכים שהיו ביניהם. עפ"י כתב האישום, בבוקר ה-24 במארס 94 אורב הנאשם לאשתו ליד ביתה בחולון בכוונה לגרום למותה כשהוא מצויד במוט ברזל באורך של כ-30 ס"מ, המשמש לפתיחת ברגים ברכב. בשעה שיצאה שרה גרנית מביתה בדרכה לעבודה, הגיח הנאשם ממארב, התנפל עליה והחל להכות בה בחוזקה במוט הברזל בראשה ובפניה מספר רב של פעמים. עוד נאמר בכתב האישום, כי שרה גרנית התמוטטה מעוצמת המכות, נפלה על הרצפה והנאשם המשיך במעשיו ונבע משכבים שהוזעקו למקום להגיש לה עזרה ראשונה, תוך שהוא מאיים עליהם וצועק כי הוא רוצה במותה. שרה גרנית הובהלה לבית החולים ושם מתה כעבור כשעה וחצי. עפ"י האישום היא מתה כתוצאה מהחבלות הקשות שגרם לה הנאשם בחבטות במוט בראשה ובפניה. (ע)

● קשיש בן 85 נעצר כחשוד במעשה מגונה בילדה בת 9. קשיש בן 85 תושב רמת גן נעצר אתמול בחשד לביצוע מעשה מגונה בילדה בת 9. מקורות המשטרה מסרו, כי הקשיש ראה את הילדה ברחוב, נתן לה סוכרייה על מקל והציע לה להתלוות אליו להכנ־ סת בית כנסת. שם, לטענתה, ביצע בה מעשה מגונה ואחר כך הניח לה ללכת לדרכה כאשר פרצה בבכי, כאמור, הקשיש נעצר לחקירה. (ע)

● שני עובדים בקאנטרי חשודים שגנבו סחורות ב-200 אלף שקל. בית משפט השלום בתל אביב הורה שלשום לעצור לעשרה ימים את עובדיה פסל, בן 35, מרמת השרון ודוד אברהם, בן 28, מאור יהודה, עובדי רשת הקאנטרי, בחשד שגנבו ממעביד הרשת בלונדון מיניסטור בתל אביב סחורות בשווי של כ-200 אלף שקל. מנהל הסניף חשד, כי זה כמעט שנה נוהגים השניים לגנוב באופן שיטתי מהסניף סחורות, הכוללות סיגריות, משקאות, קפה, שימורים ועוד. השניים צולמו במצלמת וידיאו בשעת מעשה. בחקירתם הודו השניים בגניבות בהיקפים קטנים ביותר. נציג המשטרה, רס"מ מרים של סעו, כי לשני החשודים יש שותפים הוסיף, כי פסל ואברהם הודו בגניבות בהיקף של כ-14 אלף שקל בלבד, אולם מנהל הסניף ומנהל המחסן טוענים, כי היקף הגניבות מסתכם בכ-200 אלף שקל. החוקר הוסיף, כי ידועה עד כה מעורבותם של שלושה אנשים נוספים בפרשת הגניבות. פרקליטיהם של החשודים טענו, כי מרשיהם הודו מיוזמתם בארבעה עד חמישה מקרי גניבות והמשטרה מנסה "להלביש" עליהם את כל החוסר במלאי במוסדי הסניף. השופט משה שמאי ציין, כי מדובר בפרשה מסועפת של גניבת סחורות בשווי רב ושחרור החשודים עלול להביא לסיכול החקירה ולגרום לשיבוש. השופט הורה אפוא לעצור לעשרה ימים את שני החשודים. (ע)

● שריפה בחנות בשר בתל-אביב, דליקה במכונית ברמת-גן. שריפה פרצה ביום ו' לפנות בוקר בחנות למכירת בשר ברחוב התקווה 8, בשכונת התקווה בתל-אביב. מוקד האש היה בערימת משטחים וקרטונים סמוך לחנות. נגרם נזק בינוני לתכולת החנות. ברחוב גיבורי ישראל בבני-ברק פרצה אש לפנות בוקר ברכב פרטי מסוג רנו, השייך לתושב העיר. נגרם נזק כבד. במשטרה המבכבי האש חוקרים חשד הצתה. (ע)

רוני מילוא פיטר את מנכ"ל מרכז הירידים; מבקש למנות את מקורבו, ריעני, לתפקיד

מועצת המנהלים של חברת מרכז הירידים צפויה לאשר ביום שלישי את מינוי יוסי ריעני למנכ"ל

מאת רוניאל ברינה

ראש עיריית תל־אביב, רוני מי־ לוא, פיטר את מנכ"ל החברה העי־ רונית מרכז הירידים, אלחנן כהן. מועצת המנהלים של מרכז הירידים צפויה לאשר ביום שלישי הקרוב את מינוי מקורבו של מילוא, יוסי ריעני, למנכ"ל החברה. לפני כשלו־ שה חודשים הודיע מילוא את כהן מתפקידו כמנכ"ל קרן תל־אביב לפיתוח.

מילוא הודיע ביום חמישי האחרון לאלחנן כהן על כך שלילו לסיים את תפקידו. הוא הציע לו לגול את חברה העירונית היכל המשפט. כפגישה נכח גם יו"ר חברת מרכז הירידים, ראובן וישלה, שביקש מכ־ הן להניע את הפיטורין כהחלטה הדדית. כהן סירב ואמר לוישלה ומילוא שהוא לא מוכן להתפטר והם אלה שיצטרכו להס־ ביר את פיטוריו.

כהן העסק בעיריית תל־אביב 18 שנים. בתחילה שימש כעוזרו של ראש העירייה לשעבר, שלמה להט ולפני כשנתיים וחצי מונה להיות מנכ"ל מרכז הירידים. לפני כשנה וחצי, כשמנכ"ל קרן תל־אביב לפי־ תוח דאז, חנן בן יהודה, מונה לשמש כמבקר העירייה, מונה כהן לשמש גם כמנכ"ל הקרן.

ראש עיריית תל־אביב לשעבר, שלמה להט, אמר אתמול שהוא תמה מאוד על פיטוריו של כהן. "הוא היה מנכ"ל מצוין ותנופת הפיתוח שהוא הביא לחברת מרכז הירידים. בתקופת כהונתו החברה פרחה, והוא ניהל אותה ביד רמה. ואין זו הדרך להוקיר לו תודה", אמר להט.

"מילוא הבטיח לי פעמים שלא יפטר את אלחנן כהן", אמר להט, "הוא כמובן לא חייב את אישורי לעניין, אבל יש מה שנקרא יחסים קולגיאליים. קודמי למילוא להיבחר לראשות עיריית ת"א ולא ציפיתי ממנו להתנהגות כזו". לדברי להט ריעני מוכר כמקורבו של מילוא.

הוא האיש אמונו במשך שנים רבות. ריעני, חבר ליכוד וחבר מרכז הלי־ כוד לשעבר, סייע למילוא במערכת הבחירות שלו בתל־אביב ושימש כמנהל המטה שלו. כשמילוא היה יו"ר אגף ההסברה של הליכוד, שימש ריעני כמנהל מטה ההסברה של הליכוד. כשמילוא שימש כשר לאיכות הסביבה הוא מינה את ריעני לשמש כיו"ר רשות הגנים הלאומיים. בנובמבר 91' אישרה מועצת המנהלים של הרשות לריעני משרה בהיקף מלא.

השר לאיכות הסביבה יוסי שריד ביקש לפטר את ריעני וריעני עתר לבג"ץ ודרש שימוע וקבלת פרטים עובדתיים מספיקים לפיטורין. שריד אמר אז כי ביקש מריעני להתפטר, אולם הוא לא עשה כך. "הוא ביקש דברים שאני לא יכול לקבלם מבחי־ נה ציבורית, אלא להביא את הדברים בפני הממשלה", טען שריד. ברי בטוח לשאלה אם מילוא פנה אליו בעניין ריעני, אמר שריד: "הגיעו אלי כל מיני פניות. הסברתי את נימוקי, ואני מקווה שמבינים שאין מדובר כאן בשום שיקול שאינו עניני. יש אנשים שמתאימים יותר מריעני לתפקיד. בשעתו הוא היה מינוי של מילוא, אולם רציתי באדם מתאים יותר לקריטריון של אמות מידה מקצועיות מובהקות. אני לא ממנה את אנשי שלומנו. אצלי אין מינויים פוליטיים", אמר.

שריד הוסיף כי "ריעני מאשר הוצאות לעצמו וחותם על צ'קים לעצמו. במסגרת זו התברר כי הקבי־ לות התשלומים הללו כללו גם הוצאות אישיות ופרטיות". ריעני, שלא ניתן היה להשיג את תגובתו, טען בעבר כי מדובר בהשמצות על רקע פוליטי.

סגנית דובר עיריית תל־אביב, אביבה שמר, מסרה בתגובה כי "בפגישה שהתקיימה הודיע ראש העיר שהוא מתכוון להמליץ למוע־ צת המנהלים של מרכז הירידים להחליף את המנכ"ל. ראש העיר פירט למנכ"ל את הסיבות להחלטתו ונענה לבקשתו שלא לפרסמן".

אלחנן כהן מסר בתגובה כי ביקש מפורשות לפרסם את הסיבה לפיטו־ ריו. "העובדה שהציעו לי להיות מנכ"ל היכל המשפט מוכיחה שהסי־ בה האמיתית לפיטורי היא מינוי, הצפוי של ריעני". כהן הוסיף כי הוא שוקל את המשך צעדיו.

מילוא אמר, בתשובה לשאלה, האם מועצת המנהלים תמנה את ריעני לתפקיד, כי "בישיבתה הקרו־ בה תדון מועצת המנהלים של מרכז הירידים בהחלפת המנכ"ל והמועמ־ דים האפשריים לתפוס את מקומו". בתשובה לשאלה, אם ריעני הוא אחד המועמדים, השיב מילוא, כי ריעני הוא אחד המועמדים.

ניצולת שואה, נכה בת 90, עתרה לבג"ץ לחייב את המדינה להמשיך במימון אשפוזה

מאת משה ריינפלד

פרידה ויזנברג, נכה בת 90, עתרה לבג"ץ לבטל החלטה של הלשכה לשיקום נכי רדיפות הנא־ צים – להתנות את המשך השתת־ פות במימון אשפוזה, בהעברתה למוסד אחר.

"דרישה לא אנושית"

לעתירת ויזנברג הצטרפה בתה, פרופסור יונה טייכמן מאוניברסיטת תל אביב. העותרות טוענות, באמצ־ עות עו"ד שמעון שובר, כי הדרישה להעביר את ויזנברג למוסד אחר "אינה מתחשבת בגילה ובמצבה, ולכן היא בלתי מקצועית, בלתי אנושית ובלתי מכובדת".

ויזנברג מאושפזת בעתירתה את ראשי הלשכה בהתעללות בנכי רדי־ פות הנאצים.

השופט התורן בבג"ץ, ד"ר מיש־ אל חשין, הורה בסוף השבוע להע־ ביר את העתירה לדיון בהרכב של שלושה שופטים.

ויזנברג עברה את השואה בפולין. ב־63' היא הוכרה כנכה נפשית, בשיעור של 25%, לפי חוק נכי רדיפות הנאצים. ב־80' עלה שיעור נכותה ל־30%, והיא קיבלה תגמולי נכות. בעשרים השנים האחרונות חלה הידרדרות בתפקודה.

רק ב־89' נודע לבתה, פרופ' טייכמן, כי אמה לא ניצלה הזכויותיה לפי החוק, שכללו הגדלת אחוזי הנכות, מימוש זכאות לנצרכות ותשלום עבור אשפוז.

הבת, שמינתה בארבע השנים הקודמות את הוצאות האשפוז, פנ־ תה ללשכה לשיקום נכי רדיפות הנאצים. מ־90' עד־93' השתתפה הלשכה בדמי הטיפול הרפואי והוצ־ את האשפוז.

ב־90' העלה שיעור הנכות של האם ל־50% לצמיתות, והיא קיבלה מעמד של "נצרכת" על פי חוק.

בסוף 92', עם כניסתו של רוד צור לתפקיד מנהל הלשכה, חל שינוי ביחס הלשכה לויזנברג.

במאי 93' התבקשה טייכמן לה־ גיש מסמכים הקשורים בהכנסותיה ההכנסות בעלה, כתנאי להמשך תש־ לומי דמי הטיפול הרפואי והאשפוז של אמה.

הפסקת מימון האשפוז

ראש הלשכה טען, כי בהתאם להכנסות הבת, אין האם זכאית לקבל את התשלומים. כעבור חוד־ שיים, שלח צור לטייכמן מכתב שבו הוא מודיע על הפסקת השתתפות הלשכה בהוצאות האשפוז. במכתבו, לא התייחס צור להכנסות טייכמן ובעלה, אלא טען שאין קשר בין אשפוז הנכה לבין הפגיעה שלפיה הוכרה נכותה.

במכתבו טען צור, כי קביעתו מתבססת על החלטת הרופא הראשי של הלשכה, ד"ר מיכאל מאיר. טייכמן הגישה ערר על החלטת הרופא. ד"ר מאיר דן בערר והודיע, כי הוא מכיר בקשר חלקי בין הצורך באשפוז לבין רדיפות הנאצים.

לפנים משורת הדין

צור הודיע לטייכמן, כי הוחלט לבטל את השתתפות הלשכה בדמי הטיפול הרפואי. צור טען, כי השת־ תתפות הלשכה בתשלומים בעבר היתה לפנים משורת הדין.

לאחר פנייה נוספת של טייכמן לד"ר מאיר, הוא הודיע כי השתת־ פות במימון האשפוז מותנית בהעב־ רת ויזנברג לאחר מארבעת המוסדות בהם, על פי החוק, ממומן אשפוז החולים.

לטענת טייכמן, מוסדות אלו אי־ נם מתאימים לאמה. שניים מהם מיועדים לחולי נפש בלבד, אחד מיועד לתושבי תל אביב והשני נמצא בנהריה. לדברי טייכמן, הרו־ פא הראשי הקודם בלשכה לשיקום נכי רדיפות הנאצים, אישר את תשלום דמי הטיפול האשפוז במו־ סד הנוכחי, למרות שאינו שייך למוסדות אלה.

עוד טוענת טייכמן, כי העברת ויזנברג למוסד אחר עלולה להחמיר את מצבה.

בעתירה טוענת טייכמן, כי מנהל הלשכה מתעלל בנכים ופוגע בזכו־ יותיהם.

לעתירה מצורפים מכתבים מאר־ גוני נפגעי הנאצים המתלוננים על תפקודו של צור, ובכלל זה החלטתו להפחית את מספר ימי ההבראה שמקבלים הנכים.

"הריגה מסמכות"

בעתירה מתבקש בג"ץ לקבוע, כי החלטותיו של צור בטלות משום שניתנו שלא בתום לב, ומתוך חרי־ גה מסמכות.

העתירה מבקשת מבג"ץ לקבוע, כי החלטת הלשכה להתנות את התשלום, בהעברה למוסד אחר, אי־ נה סבירה ועלולה לגרום לנכה נזק בלתי הפיך.

בעתירה נאמר, כי "הדעת מת־ קשה לתפוס את העובדה שבעלי תפקידים במדינת ישראל, שמונו לשרת את קרבנות הנאצים, לדאוג לרווחתם ולהעמיד לרשותם כספים שהעביר ממשלת גרמניה לצורך טיפול בהם, מתירים לעצמם להתע־ לל באופן כה אכזרי באשה בת 90, שאינה יכולה לדאוג לעצמה והמוב־ רת עליהם כבעלת פגם נפשי".

תושבת נהריה ילדה בן מזרעו המוקפא של בעלה המנוח

מאת גבי זהר

אלמנה בת 42 מנהריה ילדה לפני כעשרה ימים בן מזרעו המוקפא של בעלה, שנפטר לפני כשנתיים לאחר מחלה. הבן נולד בביתה קיסרי בבית החולים בנהריה והוא בנה הראשון של האלמנה. במשך 6 שנות נישואיהם לא הצליחו בני הזוג להביא ילד לעולם. בניסיון אחד של האלמנה, כעוד בעלה בחיים, להרות באמצעות הפריית מבחנה האשה נכנסה להריון אבל הפילה את העובר בחודש השני להריונה.

בטיפולי ההפריה חלה הבעל ויודע כי לא יחיה זמן רב, אבל הוא ביקש מרעייתו להמשיך ולנסות להרות באמצעות הזרע המוקפא. הניסיון הראשון להפריית מבחנה אחרי מות הבעל, כך מגלה בסוף השבוע העיתון "צפון 1", היצא בגליל המערבי, עלה יפה ובכל מהלך ההריון הייתה האלמנה בשמירת הריון, בפיקוחו של מנהל מחלקת היולדות בבית החולים בנהריה, ד"ר משה אשינגר.

הבן שנולד לפני כשבוע קיבל את שם אביו המנוח. סקס בריית המילה התקיים בסוף השבוע בבית החולים בנהריה. האם מסרה לעיתון צפון 1 כי היא מתכוונת להשתמש שוב בזרע המוקפא של בעלה המנוח כדי להוליד אח או אחות לשאול, שנולד במשקל 3.05 ק"ג.

היום יושבתו המעבדות בבתי החולים ובמרפאות הקהילה של קופת חולים

מתחדשת העבודה במכוני הרנטגן, לאחר שהושג הסכם זמני בביה"ד לעבודה

מאת עדנה ארידור
סופרת "הארץ" לענייני בריאות

היום צפויים שיבושים בבתי החו־ לים ומרפאות הקהילה עקב החלטת הסתדרות הביוכימאים והמיקרוביו־ לוגים להשבית את המעבדות עד להודעה חדשה. השביתה תקיף את כל המעבדות בבתי החולים, לשכות הבריאות, מרפאות הקהילה של קו־ פת חולים הכללית, מוסדות המחקר האקדמיים והמכונים הווטרינאריים.

8,000 עובדי המעבדות מוחים על סחבת במשא ומתן על הסכם שכר לעובדי המעבדות. המעבדות בבתי החולים הבנק הדם יפעלו במתכונת שבת ויינתנו שירותים חריגים באישור מנהל המחלקה.

יו"ר הסתדרות הביוכימאים והמ־ יקרוביולוגים, אשר גולדשלגר הסביר כי שכרם של עובדי המעב־ דות נשחק בפער גדול של 30% עד 40%. לדבריו, האוצר פירץ את הסכ־ מי השכר עם מגזרים במערכת הבריאות ועם המרצים במוסדות להשכלה גבוהה. כתוצאה מכך יצר מצב שבו קבוצה מסוימת במערכת הבריאות ובמוסדות להשכלה גבוהה נהנית משכר משופר. גולדשלגר הוסיף כי כדי למנוע את השביתה, עובדי המעבדות מבקשים מהאוצר הצהרת עקרונות לפיה שכרם יוצמד מול המרצים והוא יישב למשא ומתן בתום לב.

גולדשלגר קרא אתמול לעובדי המעבדות בקופת חולים מכבי, לי־ אומית ומאוחדת להצטרף לשביתה.

לאחר שביתה בת יומיים מתחד־ שת הבוקר כסדרה העבודה במכוני הרנטגן בבתי החולים, בעקבות הס־ דר ביניים זמני, שהושג בבית הדין האזורי לעבודה בירושלים בין המע־ סיקים לארגון טכנאי הרנטגן. הט־ כנאים שבתו במחאה על אי היענות לדרישותיהם בדיונים על הסכם שכר ל־4 השנים הבאות.

משרד הבריאות פנה ביום ששי לבית הדין האזורי לעבודה בבקשה להוציא צווי מניעה נגד טכנאי הרנטגן. השופט לא נענה לדרישתם אולם בדיון הצליח להביא להסכמה בין הצדדים, לפיה השביתה תימשך עד הבוקר, ותופסק עם חידוש המ־ משא ומתן עם ארגון הטכנאים.

"בגדת באלה ששלחת למוות" – כתב אלמוני על קברו של מנחם בגין

במשטרה מעריכים שקיצונים מהימין כתבו את הסיסמאות

מאת שלמה דרור

"בגדת באלה ששלחת למוות" – כך כתבו אלמונים שלשום, בטוש אדום, על קברו של מנחם בגין בהר הזיתים בירושלים.

על הקבר התגלתה כתובת נוס־ פת, לא ברורה, שבה נרשם: "ויחסך מהחיים מארץ החיים".

גורמים במשטרה אומרים, כי ייתכן שהאלמוני התכוון לפסוק "ויחוידך אלוהים מארץ החיים".

עדיין לא ידוע מי כתב את הסיסמאות, אבל במשטרה מעריכים, שמדובר באנשים מתנועות הימין הקיצוניות.

שלשום דיווחו מבקרים שהגיעו להר הזיתים על הכתובות. צוות סיור שנשלח למקום, תחקר את שומרי האתר וצילם את הכתובות לצורך השוואות כתב היד בהמשך החקירה. כמו כן ניקו השומרים את הקבר ומחקו את הכתובות.

לא הפעם הראשונה

זו הפעם השנייה, שנכתבות סי־ סמאות על קברו של בגין. לפני כשנתיים כתבו אלמונים, כנראה ערבים, סיסמאות על הקבר ולאחר מכן התקין משרד הדתות מיקרופים שאיגדו את חלקת הקבר.

מכיוון שמדובר באתר גדול שאי־ פשר להיכנס אליו מכמה שערים או דרך מעברים בגדר, ולאחר מגיעים כל יום מאות אנשים – יש קושי להתקין במקום מערכת הגנה.

במשטרה מזכירים, שבעבר היה קברו של בנימין זאב הרצל מטרה לכתיבת סיסמאות – על ידי חרדים. גם על קברו של יגאל שילה, הארכיאולוג שהיה אחראי על חפי־ רות עיר דוד, נכתבו סיסמאות על ידי חרדים.

4 חיילים עיראקים חצו את הגבול מירדן; מבקשים מקלט מדיני בישראל

הארבעה, שלא היו חמושים, הסגירו עצמם

מאת איתן רבין
סופרו הצבאי של "הארץ"

ארבעה חיילים עיראקים ללא מדים חצו בסוף השבוע את הגבול לישראל בצפון, ליד מבוא חמה, ונתפסו על ידי כוחות צה"ל. הארבעה נלקחו לחקירה על ידי כוחות הביטחון וצה"ל. נודע כי הארבעה מבקשים מקלט מדיני בישראל.

הארבעה לא היו חמושים כאשר חצו את הגבול, אך מיד עם קבלת הידיעה על חדירה סמוך לגבול עם ירדן הוזנקו למקום כוחות גדולים של צה"ל, שסגרו את האזור ופתחו בסריקות.

ארבעת העיראקים הסגירו את עצמם ללא התנגדות.

עשרות מסתננים

בשנה האחרונה חצו את הגבול ממצרים ומירדן כמה עשרות מסתננים, ביניהם חיילים עיראקים ואזרחים מצרים.

לדברי גורמים צבאיים, נוכח המצב הביטחוני הרגיש בגבול ישראל, כוחות צה"ל לאורך הגבולות נמצאים בכוננות גבוהה מאוד, מחשש לחדירות למטרת פיגועים. בשנה האחרונה הסגירו את עצמם ארבעה אזרחים עיראקים שחצו את הגבול מאילת.

AEROMART INTERNATIONAL

מקבוצת אסיה סנטר

פתוחים להזמנות לבתי מלון לאנשי עסקים

בגרמניה, אוסטריה, מרכז אירופה ובמזרח הרחוק

MANDARIN ORIENTAL

רשת בתי מלון מהמובילים בעולם. מחירים מיוחדים לישראלים:

החל מ- 90 $ בלבד לשניים בחדר

במזרח הרחוק וארה"ב:

The Oriental Bangkok
Mandarin Oriental HKG
The Excelsior HKG
Mandarin Oriental Macau
Mandarin Oriental Manila
The Oriental Singapore
Mandarin Oriental Jakarta
Mandarin Oriental S. Francisco

QUEENS QL LINE

QUEEN HOTELS

בתי מלון F/C מותאמים לאנשי עסקים. מיקום מרכזי.

החל מ- 96 מ"ג לאדם בחדר זוגי

25 בתי מלון כולל: ברלין, דיסלדורף, מינכן, פרנקפורט, הנובר, המבורג, ברמן, לוגנו (שוויץ) ואחרים.

הקצאת בתי מלון גם לתקופות של ירידים ותערוכות.

מחירים מוזלים בסופי שבוע שישי-שני

AUSTROTEL ★★★★

רשת בתי מלון באוסטריה ומרכז אירופה.

החל מ- 594 שילינג אוסטרי

בתי מלון F/C: וינה, זלצבורג, אינסברוק, וולס, ברנו (צ'כיה), לובליאנה (סלובניה) ובגרמניה (מינכן ונירנברג).

הקצאת חדרים בתקופות ירידים והפסטיבל בזלצבורג.

המחירים כוללים ארוחת בוקר ומיסים מקומיים

AEROMART INTERNATIONAL

פרטים והזמנות רק אצל סוכני הנסיעות.

נציגים: אירומרט, טל: 03-5247715, 03-5243871 פקס: 03-5271370, 03-5231241

מבצע מיוחד לרגל 25 שנות פעילות באפריקה

ספארי בקניה 100$ פחות

המבצע באפריל-מאי-יוני מספר המקומות מוגבל

● 8 ימים ספארי בקניה - $500 פחות
● 8 ימים קניה וטנזניה - $485 פחות
● 15 יום ספארי בקניה - $771 פחות
● 15 יום קניה וטנזניה - $605 פחות
● 15 יום קניה ואיי סיישל - $665 פחות
● 8 ימים נופש במומבסה - $124 פחות

פרטים והרשמה אצל כל סוכני הנסיעות

החברה הגאוגרפית • נאות הכיכר

מגיעים רחוק ביחד

הרנטגן מאיר קלמר

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

ספורט

עורך אבי רצון

טבלת הליגה הלאומית

	משח'	נצ'	תיקו	הפ'	שערים	נק'
1. מכבי חיפה (1)	31	23	8	-	20–77	77
2. מכבי תל אביב (2)	31	24	4	3	26–68	76
3. הפועל באר שבע (4)	31	15	8	8	31–45	53
4. בית"ר ירושלים (3)	31	16	5	10	47–57	53
5. הפועל תל אביב (5)	31	14	4	13	46–47	46
6. מכבי נתניה (7)	31	12	6	13	58–54	40
7. מכבי הרצליה (9)	31	9	9	13	39–52	38
8. צפרירים חולון (6)	31	9	11	11	44–35	38
9. הפועל פתח תקוה (8)	31	10	9	12	38–38	37
10. מכבי פתח תקוה (10)	31	8	11	12	35–28	35
11. בני יהודה (11)	31	10	5	16	54–36	35
12. עירוני אשדוד (12)	31	7	7	17	50–43	28
13. הפועל כפר סבא (13)	31	6	7	18	49–25	25
14. הפועל חיפה (14)	31	3	10	18	70–22	19

(בסוגריים – מיקום הקבוצות במחזור הקודם)

במחזור הבא

הפועל חיפה – בני יהודה (1–3, 0–0)
מכבי פ"ת – הרצליה (0–1, 0–0)
אשדוד – הפועל פ"ת (1–1, 1–3)
כפר סבא – הפועל ת"א (0–3, 0–3)
מכבי חיפה–מכבי נתניה (4–2, 2–2)
מכבי ת"א – חולון (6–0, 0–0)
הפועל ב"ש – בית"ר י-ם (2–0, 2–3)

מלך השערים

1. אלון מזרחי (מכבי חיפה) 27
2. נ. קודריצקי (בני יהודה) 20
3. איציק זוהר (מכבי ת"א) 18
4. אמיר תורג'מן (אשדוד) 16
5. מוטי קקון (הפועל פ"ת) 15
6. אמיר אביגדור (באר שבע) 12
–. אלי אוחנה (בית"ר י-ם) 12
–. רונן הררי (בית"ר י-ם) 12
–. י. גרשנייב (בית"ר י-ם) 12
–. רומן פליטצ'וק (נתניה) 12

הקבלן מוסקוביץ במו"מ לרכישת נתניה התובעת 2 מיליון דולר

מאת אשר גולדברג

איש העסקים, הקבלן יוסי מוסקוביץ, פתח בסוף השבוע במו"מ לרכישת מכבי נתניה עם נשיא הקבוצה יצחק לנר והיו"ר רוני שרשבי.

מוסקוביץ, המקורב לאחד מחברי הנהלת נתניה, הודיע על נכונותו לרכוש את הקבוצה בצורה שפעל יעקב שחר במכבי חיפה. בפתיחת המגעים דרשו ראשי מכבי נתניה 2 מיליון דולר. מוסקוביץ הבהיר, כי אם יסתיים המו"מ בחיוב ברצונו למנות את מרדכי שפיגלר לתפקיד המנכ"ל האחראי מטעמו על הקבוצה. בנתניה יש המתנגדים לבואו של שפיגלר, וברור שאם תרכש הקבוצה רק באופן חלקי לא יאפשרו לו לשמש בתפקיד. אתמול, אגב, חזה שפיגלר במשחקה של מכבי הרצליה נגד בני יהודה.

נודע, כי אם ייכשל המו"מ עם נתניה עשוי הקבלן מוסקוביץ לשקול רכישת קבוצה לאומית אחרת. בהקשר זה הוזכרו בני יהודה תל־אביב ומכבי הרצליה.

יו"ר באר שבע רן פסח: נבצע ניפוי בסגל אם לא יחול שינוי

מאת אברהם אבו רקייק

שוב איכזבה הפועל באר שבע את קהל אוהדיה במשחק ביתי. כשנשמעה שריקת הסיום של השופט בני כהן, לאחר ה-0–0, ירדו כדורגלני הפועל חיפה בשריקות והיבוקים. פניו היו תניכים של ויקו הדד עצבניים מאד, ובדרכם לחדר ההלבשה סיננו השחקנים: אי־לבושה.

רן פסח, יו"ר הנהלת באר שבע, אמר: "אני מאוכזב מאוד מיכולת הקבוצה בתקופה האחרונה. חשוב שיהיה ברור, כי אם במשחקים הקרובים לא יחול שינוי אסיק מסקנות ואאלץ לבצע ניפוי רציני מאד בסגל".

פסח הודיע, שבשבוע הקרוב יכנס מסיבת עיתונאים שבה יודיע סופית, אם ימשיך עונה נוספת בבאר שבע. גם ויקו הדד דיבר על עתידו בקבוצה: "אם באר שבע לא תלך בגדול בעונה הבאה, לא אמשיך".

נודע כי בסוף השבוע קיבל הדד עוד הצעה ממרכז הארץ, בנוסף לשתי קבוצות שכבר גישש אצלו, בני יהודה והפועל פתח תקוה.

בבאר שבע דחו אתמול על הסף את הפרסומים מסוף השבוע, כאילו קשר הפועל חיפה גברי גרישין מצוי על כוונת הקבוצה הדרומית לעונה הבאה. תגובת רן פסח "לא היו דברים מעולם. לא חשבנו להביאו, והוא לא ישחק אצלנו בעונה הבאה".

רובי שפירא, נשיא הפועל חיפה, אמר בפגישתו עם רן פסח לאחר המשחק כי אינו רואה את החלוץ הישאם זועבי חוזר בעונה הבאה לבאר שבע, וכי בכוונתו לרכוש את כרטיס השחקן שלו. אתמול התקבל זועבי בתשואות רבה בבאר שבע.

שפיגלר מועמד לאימון צפרירים

מאת אליהו מנחם

מרדכי שפיגלר הוא המועמד המועדף על צפרירים חולון לאימון הקבוצה בעונה הבאה.

צפרירים כבר ניהלה עם שפיגלר כמה שיחות, ומה שעלול לטרפד את המגעים היא העובדה שעלותו של שפיגלר עלולה להיות גבוהה מדי לחולון. מכל מקום, ידוע כי בין שפיגלר לאיש החזק בצפרירים, ששון חלובה, שוררים יחסי קירבה.

תקוה יצא לבלגיה לניתוח בברכה; לא ישחק העונה

מאת אשר גולדברג

חלוץ מכבי נתניה שלום תקוה לא ישוב העונה לפעילות.

תקוה, שהמריא בסוף השבוע לבלגיה לבדיקות אצל הפרופסור מרטנס, חייב לעבור ניתוח בברכו. זמן ההחלמה המשוער למצות שלושה חודשים. נמסר, כי הניתוח יהיה הלילה או מחר בבוקר.

בן עמי פצוע; ספק אם יסע עם הנוער לאירלנד

מאת אילן פיש

אייל בן עמי, הכדורגלן הצעיר המוכשר של הפועל תל אביב, נפגע אתמול בקרסול וספק אם יסע היום עם נבחרת הנוער לאירלנד, שם תקיים שלושה משחקי ידידות.

בן עמי נפצע והוחלף במשחק הניצחון נגד עירוני אשדוד. גם של אוסובסקי נפצע אתמול בקרסול והוחלף.

מפיקים סרט על שחקני חבר המדינות בישראל

ארנון צדוק ורומן קוסלביץ מפיקים בימים אלה סרט על הכדורגלנים הרוסים מחבר המדינות המשחקים בארץ.

נמסר, כי בחבר המדינות מגלים התעניינות וסקרנות רבה לגבי השחקנים שעזבו, רבים מהם לישראל. צוות ההפקה של הסרט יטפל בכל קבוצה בנפרד ויעקב אחר כל שחקן בנפרד.

אמיר יבאי

הפועל ר"ג הגדילה יתרונה בליגה א' צפון

הפועל רמת גן הגדילה את יתרונה בליגה א' בכדורגל, מחוז צפון, בעקבות התיקו 1–1 (0–0) שהושג בין מכבי עפולה להפועל קרית שמונה, יריבותיה במאבק על העליה לליגה הארצית. רמת גן ניצחה בטירת הכרמל את הפועל המקומית 2–1 (0–1). אחרי 25 מחזורים יש לרמת גן 37 נקודות, לפני עפולה 34 וקרית שמונה 33.

תוצאות אחרות בצפון: אחי נצרת – מכבי חדרה 0–2 (0–1), אום אל פאחם – מכבי שפרעם 3–2 (2–0), בית"ר נהריה – הפועל טבריה 2–1 (1–1), גבעת אולגה – הפועל עכו 1–6 (1–3), מכבי טמרה – מכבי עוספיה 1–2 (0–1), אור עקיבא – נצרת עילית 2–0 (0–0).

במחוז דרום מוליכה מכבי קרית גת עם 41 נקודות, לפני הפועל לוד 40 והפועל קרית אונו 36.

התוצאות: מכבי השקמה רמת חן – הפועל מרמורק 2–1 (0–1), אור יהודה – בית"ר רמלה 2–1 (0–0), צעירי יפו – לורוס חולון 0–0, הפועל ירוחם – כפר שלם 0–2 (0–0), מכבי שעריים – מכבי קרית גת 0–3 (0–2), בית"ר באר שבע – הפועל באר יעקב 3–0 (1–0), הפועל קרית אונו – קרית מלאכי 0–2 (0–0), הפועל לוד – מכבי רמת עמידר 2–1 (2–0).

טוטו

17 ביחשו 15

לאחר בדיקה של 90% מטופסי הטוטו, נמצאו 17 משתתפים שניחשו ב-15 התוצאות. 646 ניחשו ב-14 ו-8,232 ב-13. הפרס הרביעי והחמישי לא יחולקו השבוע.

הניחוש הנכון: א, 2, 2, 1, 1, א, א, 1, 1, 1, 2, 2, 2, 1, 1.

רק חמישה משחקים הרשומים בטופס הטוטו־ניק התקיימו בתיקו. מספרי המשחקים: 1, 6, 7, 22, 26.

14 משתתפים ניחשו את כל המשחקים: 1,168 ב-4 תוצאות. הפרס השלישי והרביעי לא יחולקו השבוע.

נימני שוב ניצח – גם את אוהדי בית"ר המתפרעים

באווירה פרועה באיצטדיון טדי כבש אבי נימני שער מכריע, 2–1 בבעיטת 11 (86), לאחר שסיביליה מחק (28) יתרון של גרשנייב (27). המנצחים ששמרו על פיגור של נקודה אחת ממכבי חיפה, נאלצו להמתין בסיום המשחק על כר הדשא דקות ארוכות מזעם הקהל

מהומה גדולה בשער מכבי תל אביב. מימין: רונן הררי, אלכסנדר פולוקארוב, אלון ברומר, אלכסנדר אובארוב, תומר אזולאי ואמיר שלח. תצלום: מיקי קרצמן

בית"ר ירושלים – מכבי תל אביב 1–2 (1–1)

מאת צבי ברילי

העובדה ששלושת הנצחונות של מכבי ת"א בשבוע החולף, הושגו מהנקודה הלבנה, הראי לא תוסיף לה נקודות במאבק על אהדת הציבור מול האלופים בירוק. אבל לנקודות ליגה, כמו לכסף, אין ריח, כך שאברהם גרנט עדיין אוהב מאחורי כתפו של שפיגל.

מכבי ת"א (בלי אבי כהן הפצוע ומליקה המורחק, שלא נהנה מעולם בטורי), השלימה ניצחון כמול שם השנה, בצורה מעוררת הערכה. בית"ר ירושלים, אמנם בלי אלי אוחנה הפצוע, והלי אופציה ספסלית ראויה לשמה (גם רונן שחייב פצוע), נראתה לאחר השפלה בחיפה והפסד הגביע למכבי פ"ת, כמו אריה פגוע שלא מתכוון לוותר על נתח הבשר האחרון שנותר בצלחתו. האפשרות שנפתחה השבוע להשתתפות בגביע אירופה, הוסיפה מגר מהותי למשחק מעבר לכבוד.

את התפאורה המלחמתית בטורי, השלימו הבקבוקים והמצתים שנזרקו לעבר התל אביבים בקצב של הרבה מאד לדקה. בדקה ה-6 נפגע קלינגר בראשו מבקבוק, המשחק נפסק עד שהתאושש.

בדקה ה-27 נכנס לפעולה גרשנייב, שלמרות חולשתו במקרה המתרחש, היה הנשאר עבור אוהדי בית"ר – גרשון. התקפת בית"ר הולה בהתמצה של זוהר מול אסייג ברחבה. בית"ר התפרצה דרך הררי שמסר לגרשנייב וזה הי אחרון התקים ובעט מ-17 מ' לקורה ופנימה, 1–0. שער דומה מאד לשער שכבש גרשנייב במשחק הקודם מול מכבי ת"א בר"ג (3–2 לבית"ר).

למולה של מכבי ת"א נכבש השוויון, בעוד אוהדי בית"ר מתלבטים איזה שיר לשיר לכבוד גרשון. ניר סביליה קיבל כדור משמאל, פרץ לאיטו בין בלמי בית"ר והשית מול אסייג (28), 1–1.

שתי הקבוצות שיחקו במערכים דומים: חוליית קישור מעובה וחלוץ אחד. בית"ר ביססה את משחקה על הטוב בשחקניה, רונן הררי, שהפיק את המקסימום מהמגעים בינו לבין אמיר שלח. הררי הרבה לסגת עד 30–40 מטר משער מכבי, כשהוא מושך אחריו את שלח. הטעיה קטנה, שלח נותר מאחור והדרך פנויה לפריצה קדימה, או למסירה לקשלוק, גרשנייב או שוורץ. לפעמים קיבל הררי את הכדור ברחבה, וגם זו – סכנה.

בדקה ה-30 גבר הררי על שלח והופל על ידי פולוקארוב ברחבה. הבית"רים זעמו והבעיר בעיטת 11. השופט סבי אלנקווה סימן להחזרה חופשית בחוק, "נהנה" ממבצע מידי של אוהדי בית"ר: אחרי 500 בקבוקים אישיים – בקבוק משפחתי.

מכבי, בידיעה שחולשתה העיקרית של בית"ר נעוצה בהגנה והירה המסבית, הפעילה לחץ בפרצת מגרשה של בית"ר, תוך הסתמכות על הזרה מהירה לאחור של הכדורים הטובים, שוחם, הלל המשחקי וכל היתר. בהתחשב בעובדה שבית"ר רחוקה מהכושר שהפגינה לפני כמה חודשים, כשניצחה 3–2 בר"ג, לקח עליו גרנט סיכון מחושב של מתפרצות.

בית"ר אכן התקשתה רוב הזמן להוצאת את קו האמצע, אולם השיגה כמה מתפרצות מסוכנות. דקה 55: הררי מסר נהדר לשוורץ שנגח מקרוב, אך אבוארוב קלט. 76: שמוליק לוי פרץ לרחבה ובעט החוצה מ-7 מ'.

אבי נימני, שגלומות בו רוב האופציות ההתקפיות של מכבי ת"א, בכלם היטב. בפוזיציה הראשונה על ידי שמוליק לוי ובפוזיציה השניה, כששמוליק לוי הוסט קדימה, על ידי מאיר קרוש. סרטיאק סייע מיד לכל אחד מהם ברגע שנימני הראה כוונות לתקוף משמאל.

בית"ר נאלצה לוותר בדקה ה-75 על גרשנייב הפצוע, ובמקומו נכנס אלהרר. כניסתו של דריקס (70) במקום זוהר הגבירה את הלחץ המכבי על הגנת בית"ר, שנפרצה בדקה ה-86:

נימני אותר במסירה מדוייקת לרחבה, הטעיה קלה, קרוש הכשיל ונימני עצמו בעט מהנקודה הלבנה להיכרעים. 1–2 מתוק וחיוני למכבי ת"א.

● בית"ר ירושלים: אסייג, שמואל לוי, מרטיאק, אזולאי, שמואלי, קרוש, קשלוק, שוורץ, גרשנייב (אלהרר), מורוזי, הררי. המאמן: דרור קשטן.

● מכבי ת"א: אבוארוב, גדי ברומר, פולוקארוב, שלח, הלל, קלינגר, שוחם, זוהר (דריקס), אלון ברומר, נימני, סביליה (מקאנקי). המאמן: אברהם גרנט.

שפט סבי אלנקווה, 12,000 צופים, באיצטדיון טדי בירושלים.

הירושלמי יעקב שוורץ מרחף מעל התל אביבי גיא שוחם.

יו"ר מכבי ת"א קליימן יתלונן במשטרה ובהתאחדות על התפרעות של אוהדי בית"ר. נעצרו 6 מתפרעים

מאת רוני דיאמן

יו"ר הנהלת מכבי ת"א, רוני קליימן, מתכוון להגיש היום תלונה במשטרה ובהתאחדות לכדורגל נגד בית"ר ירושלים, בעקבות התפרעות של אוהדי ירושלים אתמול באיצטדיון טדי ומחוצה לו.

קליימן, שהיה נסער ונרגש בתום המשחק, ציין, כי תופעות כמו אלה שהיו אתמול, "ניתן לראות רק בעזה ובחברון". בעיקר התקומם קליימן נגד כמה מהומי מוח, שבמהלך כל המשחק ניצבו בתחום המגרש, מרחק של מטרים אחדים מהספסל של מכבי ת"א, ולא פסקו לקלל ולהשמיע איומים לעבר היושבים על הספסל.

קליימן: "לוא היתה המשטרה מתערבת בזמן, אולי היו מצליחים למנוע מה שקרה. בשלב מסוים הפקירו אותנו. כאשר ראו שזה מתגבר – הלכו לפעולה".

קליימן ביקש להדגיש, כי לאגודת מכבי ת"א אין דבר חוצי דבר נגד בית"ר ירושלים, והוא אישית אף מודה למנהלה אברהם לוי ומעריך את מאמציו בסיוע למכבי להוציא מתחום המגרש ללא פגיעות. אבל קליימן מרגיש, כי מאחר שחובתו לגנות, להוקיע ולהתלונן על תופעות כאלה, כמו זריקות בקבוקים ואיומים, לא נותרה לו ברירה אלא להתלונן על בית"ר, אף שהוא מודע לכך שתלונות אלה עלולות לגרור הטלת עונשים על בית"ר.

בתום המשחק שוחחו אברהם לוי וקליימן שיחה ידידותית, ולוי הדובן בפני קליימן שלא יגיש תלונה נגד בית"ר, אולם קליימן נותר בשלו.

אלמלא יוזמה של מפקד כוח השיטור באיצטדיון, סנ"צ הודי בן יאיר, ספק רב אם ההתנהגות של המוני המוח שניצבו בתחום המגרש לא היתה גורמת פגיעות פיסיות באנשי מכבי.

המשטרה עצרה 6 מתפרעים שכנראה יועמדו לדין על הפגנת גבול במקום ציבורי.

מאמן מכבי ת"א, אברהם גרנט, הודה שבית"ר אמנם גילתה יכולת טובה, שלטה יותר במרכז השדה ולפרקים אף גילתה עליונות על מכבי, אולם לדבריו שיחקה קבוצתו בצורה טקטית נבונה ולכן יצרה יותר הזדמנויות, והשיגה את הניצחון.

בחדר ההלבשה של בית"ר השמיעו המנוצחים תלונות קשות נגד השופט סבי אלנקווה, על שקיפח לדעתם את קבוצתם, כשהתעלם לשווא פעם אחת מהכשלה ברורה של החלוץ רונן הררי בתוך רחבת מכבי. בבית"ר שררה אכזבה גדולה במיוחד למכה העבודה שמוצבר בהפסד שלישי ברציפות.

שפיגל: היו משחקים ששיחקנו יותר גרוע ולא ניצחנו

גיורא שפיגל: משחק לא טוב שלנו, אבל היו הרבה משחקים ששיחקנו יותר גרוע ולא ניצחנו. אחרי שלושה שבועות קשים ועם פצועים, אני שמח שניצחנו גם במשחק לא טוב שלנו.

אלי גוטמן: המשחק היה שקול במחצית הראשונה והרמה בינונית. במחצית השניה היינו יותר דומיננטים והגענו למספר מצבי הבקעה, אך לא הצלחנו. חיפה הבקיעה שער ניצחון בהזדמנות אחת. זהו כנראה ההבדל בין קבוצה שרוצה לאליפות לבין חולון.

אלון מזרחי: אחרי הפסד ובלי שלושה שחקני הרכב ראשון, ניצחנו במשחק חוץ קשה. אני חותם על תוצאה כזאת כל שבוע.

עופר מזרחי: הגענו להרבה מצבים ולא הצלחנו להבקיע. היה חסר לנו את המשחק שבין הכדור והרשת – רגל מסיימת. לחיפה היה את זה פעם אחת והיא ניצחה.

מנחם כהן

אבוקרט: גם למכבי חיפה מותר פעם אחת לנצח ולוותר על יופי

מאת דרור מרשלקוביץ

במכבי חיפה נשמו ביום שישי לרווחה, לאחר הניצחון בחולון. החיפאים חששו מאד מן המשחק בחולון, לאחר שהפסידו בגביע למכבי תל אביב ושיחקו בחולון בלי ארבעה שחקני הרכב.

הצוות המקצועי מודע לכך שהקבוצה לא הציגה נגד צפרירים את אחד ממשחקיה הטובים. המאמן אברהם אבוקרט: "היה חשוב לנו לנצח את חולון כדי לשמור על היתרון שלנו בפסגה. נכון שלא הצגנו כדורגל טוב, אבל גם מכבי תל אביב ניצחה בצורה כזאת בהרבה מאד משחקים. גם לנו מותר פעם אחת לנצח ולוותר על היופי. העובדה הכי חשובה, בעקבות המשחק, שאנחנו ממשיכים להיות במקום הראשון והכל תלוי בנו".

לקראת המשחק הקרוב נגד מכבי נתניה, יחזרו להרכב משה גלאם ואריק בנאדו שהיו מושעים במשחק האחרון, וקרוב לוודאי גם ראובן עטר. המשחק נגד מכבי נתניה אמור להתקיים ברדיוס של 50 ק"מ מחיפה, עקב עונש שהוטל עליה, אבל בהנהלה עדיין לא מחפשים מגרש חלופי, כי מאמינים שעונש הרדיוס יבוטל ביום שני בדיון בערעור שהגישה חיפה.

מכבי חיפה: לא חשוב איך, העיקר הנקודות

הפועל צפרירים חולון – מכבי חיפה 0–1 (0–1)

מאת דרור מנר

הכל שהנהלת צפרירים חולון הסכימה לשידור הישיר בטלוויזיה. עדיף היה שברמה הירודה של משחק הכדורגל יחזו רק 2,000 הצופים שמילאו רק חלק מיציעי המגרש בחולון, ולא מאות אלפים ברחבי הארץ, שודאי סבלו, ואולי סגרו את הטלוויזיה או עברו לערוץ אחר.

כבר למדנו בתקופה האחרונה, בעיקר ממכבי ת"א שהתמודדה נגד מכבי חיפה, שלא חשוב איך משחקים, העיקר להשיג את הנקודות. ביום שישי פעלה כך גם חיפה.

רוב להוראי שהיעדרם של שחקני מפתח גרם לכך (ראובן עטר, רונן פז, אריק בנאדו ומשה גלאם). מובן לא היתה לחיפה מחצית שניה שבה נסגרה במתכוון כדי לשמור על ניצחון מינימלי. מגמה הגנתית זו כמעט עלתה לה ביוקר, מאחר שבמחצית זו הגיעה חולון למצבי הבקעה נהדרים – שהוחמצו.

מזלה של חיפה היה שגם חולון היתה חלשה ובעיקר שחקני הקישור שלה, שלא הצליחו לשלוט בכדור במרכז השדה. מרקו בן ברוך וישראל מאיה כמעט לא הורגשו, חיים גולדברג חסר דיוק לחלוטין, אבי פס היה עסוק בשמירה אישית הדוקה על אייל ברקוביץ, כפי שעשה משה קונסטנטין על אלון מזרחי.

כמה דקות טובות של חיפה במחצית הראשונה הספיקו לה להראות מי הטובה יותר. סרגיי קנדאורוב פעל ללא ליאות בכל שטח המגרש והיה הבולט בחיפה. אלון חזן, לפני שנסגר ועזר לרוני לוי בהגנה, ניהל מספר פריצות מוצלחות באגף הימני. המגינים בלבול ואורזני לא תקפו מן האגף וברקוביץ' נשמר אישית.

נשאר איפה שי הולצמן הוא שהביא את הניצחון. בדקה ה-22 החל שי במסירות כפולות עם אייל ברקוביץ', קיבל ממנו את הכדור, חלף על פני השוער שיצא מולו ובעט פנימה, 0–1.

במחצית השניה ניסתה מכבי חיפה לבסס את משחקה רק על התקפות מתפרצות, אך משחקה הנסוג רק הזמין התקפות חולוניות. חלוץ חולון, עופר מזרחי, השקיע מאמץ רב כדי להצליח מול קבוצתו לשעבר, אך בשני מצבים נוחים בעט מקרוב החוצה (44, 75). החולונים לא היו מדייקים, הקישור חלש והגנת חיפה היתה יעילה.

בדקה ה-62 החטיא רן הפיפי מקרוב ובדקה ה-71 ניתנה לחולון ההזדמנות הטובה במשחק לכיבוש, כאשר קלוטובקין הגביה משמאל וישראל מאיה נגח מ-5 מ' לידיו של רפי כהן. בדקה ה-80 החמיץ גם איציק טויסה, והבך אפשר למאות האוהדים הירוקים מחיפה, שלא פסקו לשיר ולעודד, לצאת שבעי רצון ומאושרים בדרכם הביתה.

● צפרירים חולון: דידקוב, הרשליקוביץ', אוזן, קונסטנטין, קלוטובקין, גולדברג (טויסה), פס, בן ברוך, הפיפי, מאיה (סרגן), מזרחי. המאמן, אלי גוטמן.

● מכבי חיפה: רפי כהן, אהרוני, חזרי, צבר דניאל, בלבול, חזן, רוני לוי, קנדאורוב, ברקוביץ' (גליטה), הולצמן, מזרחי (בצקה). המבול הבקבוצי: גיורא שפיגל; המאמן: אברהם אבוקרט.

שפט רחמים דיגבאלי, 2,008 צופים, בחולון.

מגן חולון קלוטובקין (משמאל) חוסם את החיפאי אלון חזן.

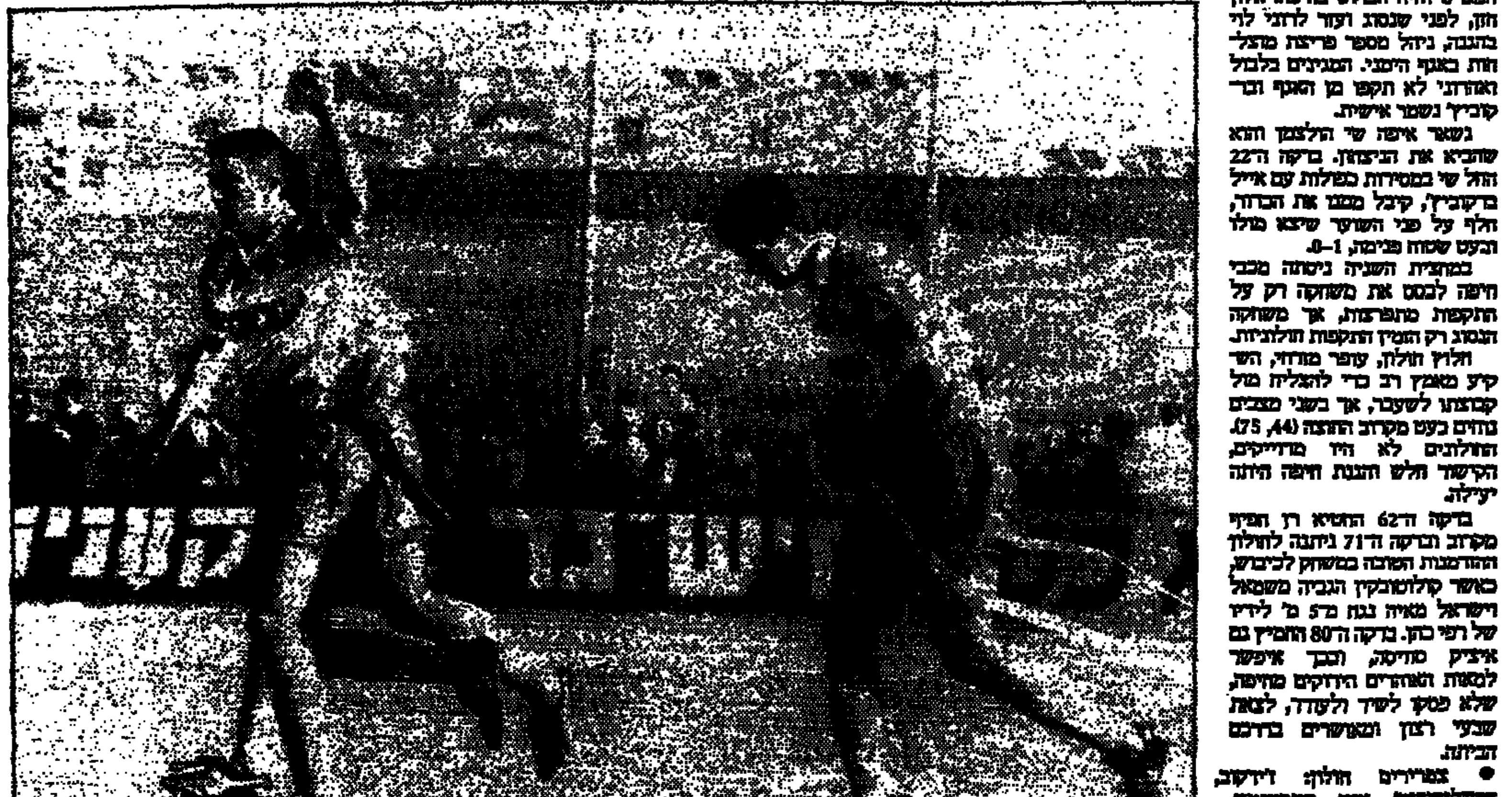

שי הולצמן (משמאל) מניף את ידו לאחר שכבש את שער הניצחון. מימין חברו רוני לוי. תצלום: דן קייזר

אמישה הפצוע בספק הערב נגד מכבי ת"א במשחק השני בגמר־סל

מאת אלי פרוסי

קורץ אמישה, שסובב את קרסולו במשחק הראשון בחצי גמר הגמר־סל עם מכבי ת"א, עשוי לא לשחק הערב בהרצליה (20.30, ישפטו דוד דגן וזאב נוימן) במשחק השני בין הקבוצות.

אמישה התפקע אמש בריצה קלה באימון המסכם של הקבוצה. את מקומו יתפוס כנראה רוחם אריליך. הרצליה נוצחה בכל חמשת מפגשיה העונה עם מכבי ת"א, בהם רק ג'ון הארסון גילה יכולת גבוהה. בקבוצה מקווים שפול תומפסון יידע הערב להתגבר על השמירה ההדוקה של נדב הנפלד שניטרלה אותו בכל המשחקים בין שתי הקבוצות.

חיים קיטלמן, עוזר המאמן: "יתכן שזה המשחק האחרון שלנו בהרצליה העונה ולא נרצה להפסיד בו. קיבלנו העונה 5 סטירות והשחקנים חייבים להבין שהם צריכים להתעלות מעל ליכולת הרגילה שלהם. משחק אחראי בהתקפה צריך להיות התשובה שלנו להגנה האגרסיווית של מכבי".

● 800 כרטיסים נותרו למכירה למשחק השני בחצי גמר הגמר־סל, מחר במלחה, במאבק בו מובילה הפועל ירושלים 1–0 על הפועל ת"א. ראשי הקבוצה מעריכים שהקופות מחר לא ייפתחו.

בהפועל ת"א לקחו בצורה קשה את ההפסד ביום חמישי. כמה שחקנים התלוננו על קיפוח בזקת המשחק מצד הצוות המקצועי, אולם סירבו להתראיין. המאמן צבי שרף ערך שיחות הבהרה עם גנאר מרקוביץ', נוכח יכולתו הדלה במשחק הפתיחה, בו זרק רק זריקה אחת לסל. נראה ששרף המודע לבעיות הקבוצה ברזובות עשוי להטיל על שמעון אמסלם את מלאכת השמירה על פיני לוי, כדי לאפשר לתומר שטיינהאואר לשמור בקירבת הסל (על יוברט רוברטס) ולמנוע יתרון מוחלט של ירושלים בריבאונד.

הערב במבחנים: גבעתיים – גבת, נתניה – חיפה

מאת אריה ליבנת

ההפתעות במחזור הראשון בליגת המבחן בכדורסל יצרו מצב מעניין ולא צפוי: בתום המחזור השני הערב יהיו לאחת מקבוצות לאומית א' שני הפסדים, ולאחת מקבוצות לאומית ב' – שני ניצחונות.

הפועל גבעתיים תארח הערב (20.00, ישפטו: קמינר ווילברברג) את הפועל גבת. גבעתיים פייבוריטית לאור העונה, שבכל מיפגשי העבר בין השתיים ניצחה תמיד המארחת.

מכבי נתניה תארח (20.30, ישפטו: ורדיק ועליבי) את מכבי חיפה. חיפה, שניצחה בכל המפגשים הקודמים (ארבעה) בין השתיים, מועמדת גם הפעם לניצחון.

הנוער חמישי בטורניר מנהיים; נצחונות על צרפת וסלובניה

מנהיים, גרמניה (מיוחד ל"ספורט הארץ"). נבחרת הנוער של ישראל בכדורסל, המתכוננת לגמר אליפות אירופה שתהיה ביולי בארץ, דורגה חמישית בטורניר אלברט שוייצר שהסתיים כאן. בקרב האירופיות מדורגת ישראל שלישית, לאחר ספרד שנוצחה בגמר הטורניר ע"י ארה"ב 97–70, וליטא שסיימה רביעית לאחר הפסד לאוסטרליה.

ישראל ניצחה שלשום במשחקי הדירוג 8–5 את צרפת 91–79 בהארכה (73–73). לישראל: שטיין 29, זנו 26, רוזו 22, רועי אייל (המצטיין במשחק) 8 נק' ו־7 אסיסטים.

אתמול ניצחה ישראל את סלובניה במשחק על המקום החמישי, 83–72 (42–34). לישראל: שטיין 22, אייל 19, רוזו 18, זנו 17.

מאמן הנבחרת אריק שיבק: "הטורניר היה מוצלח, מבחינת התוצאות וגיבוש השחקנים", אם כי לדעתו "מדובר בטורניר הכנה בלבד".

הנבחרת תשוב הלילה לישראל.

להקת העידוד של אן.בי.איי. תופיע בפיינל־פור בתל אביב

מאת אלי פרוסי

"מג'יק גרופ", להקת העידוד הרשמית של ליגת אן.בי.איי. תופיע בטורניר הפיינל־פור האירופי, שיהיה בתל אביב בשבוע הבא. הלהקה מופעלת ישירות על ידי חטיבת הבידור בליגה המקצוענית, ומסיירת בין 27 האולמות של קבוצות הליגה.

הלהקה כוללת ספורטאים עם יכולת אתלטית גבוהה מאוד באר כתה. המופע המרהיב כולל בין היתר הטבעות כדור תוך כדי קפיצה על מקפצת (טרמפולינה). בארץ תופיע הלהקה בפסקי הזמן במשחקים ובהפסקות בין המחציות. ליגת אן.בי.איי. תיוצג כאן על ידי משלחת שתמנה 14 בעלי תפקידים, ובראשה יעמוד המפקח הכללי של הליגה דייויד סטרן.

רוי טארפלי וזארקו פאספלי מועמדים לשוב לאן.בי.איי

יאניס יאנידיס, מאמנה של אולימפיאקוס, עשוי לחזור לאריס סלוניקי בעונה הבאה. רוי טארפלי, שחקן החיזוק האמריקאי של אולימפיאקוס, מעוניין לחזור לדאלאס מאבריקס, קבוצתו לשעבר בליגת אן.בי.איי, ממנה הורחק בגלל התמכרות לסמים ולאלכוהול. גם זארקו פאספלי, הגר הרכזי של אולימפיאקוס, מועמד לשחק בעונה הבאה באחת מקבוצות אן.בי.איי. בשנת 1990 הופיע פאספלי, בקבוצת סאן אנטוניו ספארס. אתמול ניצחה אולימפיאקוס באתונה את אה"ק 79–57 ומובילה 1–0 ברבע גמר הפלייאוף ביוון. במשחק נוסף הביסה פאניוניוס את פרישטרי 90–63.

גאליס: "אם אזכה בגביע אירופה יתכן שאפרוש"

ניקוס גאליס, כוכבה בן ה־36 של פאנאתינאיקוס אתונה, התראיין בסוף השבוע לעיתון יווני "מאקס סינרדיני", ואמר שהפיינל־פור בתל אביב, הוא ההזדמנות האחרונה שלו לזכות בפעם הראשונה בקאריירה הארוכה שלו בגביע אירופה לאלופות. בהמשך הראיון אמר גאליס, כי על אף שיש לו חוזה לעונה נוספת בפאנאתינאיקוס, יתכן שיפרוש מכדורסל בסוף העונה הנוכחית, אם אכן יזכה בגביע אירופה.

● ספרד. בפתיחת משחקי שמינית גמר הפלייאוף (בשיטת הטוב משלושה משחקים) הפתיעה סאראגוסה בניצחון בברצלונה 67–64 על חובנטוד, אחת המשתתפות בפיינל פור. היום יהיה המשחק השני ואם תנצח סאראגוסה תשחק חובנטוד עד סיום העונה ב"פליי אאוט" – המשחקים לקביעת הנציגה הרביעית של ספרד בגביע קוראץ'. ברצלונה ניצחה את אל פרול 91–77. אפי קלע 24 נקודות לברצלונה.

פילדלפיה הפתיעה את ניו יורק

פילדלפיה (רויטר). פילדלפיה 76' השיגה את נצחונה השני ברציפות, הפעם על ניו יורק ניקס 100–97. קלארנס וית'רספון עם 26 נקודות ו־10 ריבאונדים ואורלנדו וולרידג' עם 18 נק' הוליכו את פילדלפיה לנצחון בית. ניו יורק שיחקה בלי פאטריק יואינג שחלה בשפעת. צ'ארלס אוקלי בלט בניו יורק עם 18 נק' ו־18 ריבאונדים.

אורלנדו מג'יק – הורנטס שרלוט 117–103. שאקיל אוניל עם 40 נק' ו־16 ריבאונדים הוליך את אורלנדו לנצחון, שהעלה אותה לראשונה לפלייאוף.

סאקרמנטו קינגס – פיניקס סאנס 104–101. מיץ' ריצ'מונד עם 33 נק', ספאד ווב עם 18 נק' ו־13 אסיסטים ואנדריי ספנסר, לשעבר שחקן מכבי ראשל"צ, עם 13 נק' ו־10 ריבאונדים הוליכו את סאקרמנטו לנצחון על סגנית האלופה. צ'ארלס בארקלי היה הבולט בפיניקס עם 30 נק' ו־16 ריבאונדים.

יתר התוצאות: וואשינגטון – קליבלנד 108–98, בוסטון – מינסוטה 112–108, שארלוט – ניו ג'רזי 99–78, שיקאגו – אינדיאנה 100–94, סיאטל – דאלאס 111–93, דנבר – לוס אנג'לס לייקרס 112–99.

משחקי יום שישי

ניו יורק ניקס – קליבלנד קאבלירס 97–94 (בהארכה). 6.7 שניות לסיום ההארכה קלע דרק הארפר את סל הניצחון של ניו יורק בשווה 3 נק'. בלטו בניו יורק: צ'ארלס אוקלי עם 24 נק' ו־15 ריבאונדים, דרק הארפר עם 22 נק'. בלטו בקליבלנד: תרל ברנדון עם 21 נק', ג'ון וויליאמס עם 18 נק' ו־16 ריבאונדים.

יתר התוצאות: ניו ג'רזי – אטלנטה 93–87, יוסטון – גולדן סטייט 134–102, דנוור – סיאטל 104–90, יוטה – דאלאס 99–82.

3 נצחונות לאלופה האולימפית רודקובסקיה בתחרות בחיפה

יילנה רודקובסקיה, האלופה האולימפית ב־100 מטר חזה בברצלונה, בלטה בתחרות השחיה הבינלאומית על גביע חיפה, שנערכה בסוף השבוע בבריכת הסביון בהשתתפות שחיינים מישראל, רוסיה והונגריה.

רודקובסקיה ניצחה בשלושה מישחי חזה: 50 מ' – 34.21, 100 מ' – 1:14.27, 200 מ' – 2:39.10 דקות.

שחייני ישראל ניצחו בחמישה מישחים. האדים אלכסייב קבע ב־50 מ' חזה 30.14 שנ' וב־100 מ' חזה 1:04.16 דקה. יואב מאירי ניצח ב־200 מ' פרפר – 2:07.44. איתן אורבך ב־100 מ' גב – 1:00.16 ועידו מרון ב־50 מ' גב – 28.35 שניות. השיא הלאומי היחיד בתחרות היה והוא של ההונגרי לאקוש גוויגר ב־50 מ' חתירה – 26.65 שניות.

סמדג'ה וזינגר במקום השביעי בברמינגהאם

אורן סמדג'ה במשקל עד 78 ק"ג ושי גיא זינגר במשקל עד 60 ק"ג סיימו במקום השביעי באליפות בריטניה הפתוחה בג'ודו בברמינגהאם. שניהם השיגו ארבעה ניצחונות כל אחד. יתר שמונה הישראלים נוצחו כבר בסיבוב הראשון.

גאסקוין ייעדר כשמונה חודשים

רומא (רויטר). פול גאסקוין עלול להיעדר 8 חודשים אחרי ששבר את רגלו באימון לאציו – הודיע רופא המועדון קלאודיו בארטולוני.

בעיטה חופשית

ירושלים וטייבה התרחקו מהצמרת

התבהרות בצמרת הטבלה הארצית: ירושלים הובסה בחדרה 3–0 וטייבה נוצחה במגרשה 1–0 בידי המדורגת שניה הפועל בית שאן. נצחונות למוליכה עירוני ראשל"צ, לשלישית בית"ר תל אביב ולרביעית הפועל בת ים, שהתבססו בפיסגה

מאת אילן פיש

המחזור ה־23 בליגה הארצית לא בישר על שינוי בצמרת ובתחתית, זאת אחרי שארבע הראשונות ניצחו (עירוני ראשון לציון, בית שאן, בית"ר תל אביב והפועל בת ים) וארבע האחרונות הפסידו (הפועל אשדוד, הכח רמת גן, מכבי עכו והפועל דליית אל כרמל). למרות הסטטוס קוו היו בשולי הצמרת קבוצות שנפגעו בשל הפסדיהן, כמו הפועל טייבה שנכנעה 1–0 לבית שאן והפועל ירושלים שהובסה 2–0 על ידי הפועל חדרה. ירושלים וטייבה התרחקו עד כדי 7 נקודות מהמקום השלישי המוליך לליגה הלאומית. במרחק 6 נקודות מהמקום השלישי נמצאות מכבי יבנה ושמשון תל אביב שזכו בנצחונות על ס.ב. נס ציונה ומכבי עכו.

הניצחון של מכבי יפו על דליית אל כרמל הרחיק אותה מסיכוי אפשרי בתחתית.

עירוני ראשון לציון – הפועל אשקלון 3–0 (0–0)

השערים: ניר שיקוה (51), יוסי גורדנה (72), איתן שלום (76).
המצטיין: יוסי גורדנה.

מוליכת הטבלה עירוני ראשון לציון קטעה בצורת של שלושה משחקים בלי ניצחון במשחק משכנע באשקלון. המקומיים היו עדיפים במחצית הראשונה, אבל השניה היתה אחת הטובות של ראשל"צ. בדקה ה־51 הגביה יוסי גורדנה המצויין כדור לרחבה וניר שיקוה שהתמקם מצויין נגח לרשת 1–0. ראשל"צ המשיכה לשלוט ובדקה ה־72 הבקיע גורדנה את לבוא קוניצקי בבעיטה מ־20 מטרים. כעבור 4 דקות בעט איתן שלום מקרוב לרשת.

שפט אריה פרוסט, 1,500 צופים, באשקלון. רוני בראון

בית"ר תל אביב – הפועל אשדוד 4–0 (0–0)

השערים: יובל פילוס (60, 73, 85), אייל חיים (63).
המצטיין: יובל פילוס

במשחקה הראשון בהדרכת המאמן החדש יעקב בן ניסן השיגה בית"ר תל אביב ניצחון 4–0 על הפועל אשדוד. אחרי מחצית שקולה הדלה התעוררו הבית"רים עם כניסת יאיר סנדורי במחצית השניה. בדקה ה־60 פרץ סנדורי והגביה לרחבה לפילוס שקבע 1–0. כעבור 3 דקות, אחרי הרחקה לא טובה של הגנת אשדוד, הבקיע אייל חיים שער שני לבית"ר. המקומיים תקפו ובדקה ה־73 בעט פילוס כדור חזק מ־25 מ' לרשת. 5 דקות לסיום השלים פילוס שלושער כשבעט לרשת מטווח קצר 4–0.

שפט יצחק בן יצחק, 300 צופים, בשכונת התקוה. ברי לבנון

הפועל בית שאן – הפועל טייבה 1–0 (1–0)

השער: רונן רוקמן (25)
המצטיין: מאיר כהן

בדקה ה־25 שלח שמעון דגן האודה את רונן רוקמן שכבש את שער הניצחון. אחר כך שלטה טייבה במרבית דקות המשחק, אך יכולתו המצויינת של שוער בית שאן, מאיר כהן, העניקה לקבוצתו את הניצחון.

שפט יעקב בן חבר, 3,000 צופים בטייבה.

הפועל בת ים – הכח רמת גן 2–0 (1–0)

השערים: אורן יוסף (33), דוד סמולפר (63)
המצטיין: אבי אזולאי

יכולת בינונית של בת ים הספיקה מול חולשת האורחת מרמת גן. 30 הדקות הראשונות היו שקולות, אך לאחר מכן נטלו המקומיים את היוזמה ובדקה ה־33 עלו ליתרון, כשאורן יוסף הבקיע בבעיטה חזקה מ־15 מ' את שוער הכח שרון כהן. במחצית השניה ניסו האורחים להשוות, אך הרחקת משה יהלומי שיבשה כוונתם. בדקה ה־63 נחתמה התוצאה, כאשר דוד סמולפר הבקיע את כהן.

שפט יוסף בנישתי, 1,300 צופים, בבת ים. פיני רושל

● בוליוויה ניצחה את קולומביה 1–0 במשחק ידידותי, כהכנה לטורניר גביע העולם. פינדו כבש את השער.

עולה מאתיופיה ניצח במירוץ הקפת התבור

אילה סמאי, עולה חדש מאתיופיה, חבר אגודת סולם צור, ניצח שלשום במירוץ התבור ע"ש יצחק שדה שנערך בפעם ה־42. בצוותו הפתיע משום שגבר על האיטלקי סאבינו קאפוטי, המדורג שני בעולם במירוץ הרים, שהוליך בקלות כמעט לאורך כל המסלול. אולם בקילומטר לפני הסיום התקפי קאפוטי עליידי גדול דברים, נאלץ לפרוש לזמן מה, וכשחזר לא הצליח להדביק את הפיגור וסיים במקום השני.

הפועל חדרה – הפועל ירושלים 3–0 (0–0)

השערים: אסף דגאי (46), יעיש פריסה (55), אייל עמר (83)
המצטיין: יעיש פריסה

אחרי מחצית שקולה עברה השליטה להפועל חדרה. בדקה ה־46 הגיע הכדור לאסף דגאי שבעט פנימה 1–0. יעיש פריסה המצטיין קיבל בדקה ה־55 כדור מאייל עמר ומקו ה־16 העלה ל־2–0. שבע דקות מהסיום גמל פריסה לעמר כשהגביה לעברו ועמר קבע 3–0.

שפט יהושע ליה, 500 צופים, בחדרה.

מכבי יבנה – ס.ב. נס ציונה 2–0 (0–0)

השערים: מירו בן שמעון (53), עמי רזאבה (62)
המצטיין: ג'קי צרפתי (יבנה)

למכבי יבנה היה יתרון במרבית המשחק לעומת חולשת נס ציונה. בדקה ה־53 הגביה ג'קי צרפתי ומירו בן שמעון נגח 1–0 ליבנה. חלפו 9 דקות וקילוס אולראן, מגן נס ציונה, שגה. עמי רזאבה ניצל זאת וחתם את התוצאה.

שפט יעקב שמש, 000 צופים, בנס ציונה.

שמשון תל אביב – מכבי עכו 3–1 (0–1)

השערים לשמשון: זורי ברמבר (70, 79), חיים סירוטקין (82 מ־11 מ'). לעכו: דוד חלפון (28).
המצטיין: זורי ברמבר

בדקה ה־28 בבעיטה חופשית מ־30 מ' לזכות עכו כבש דוד חלפון שער 1–0 לעכו. עד לדקה ה־70 לחצו השמשוניים ללא תוצאות. אז העביר אבינועם עובדיה הגביה כדור לזורי ברמבר שהשווה מקרוב. אחרי 9 דקות הגביה יוסי אלפיה משמשון וברמבר נגח שער שני 1–2 לשמשון. בדקה ה־82 שוב החל ברמבר במהלך שהביא לתוצאה הסופית: הוא הסיט כדור לאסף טובי שבעט לשער והשוער היימן והלילה הרחיק את הכדור ביד. הלילה הורחק וחיים סירוטקין דייק מנקודה הלבנה 1–3.

שפט אייל צור, 100 צופים, בלוד.

מכבי יפו – דליית אל כרמל 1–0 (0–0)

השער: מחמיד נידל (57)
המצטיין: מחמיד נידל

אחרי חמישה משחקים ללא ניצחון גברה ביום שישי מכבי יפו על האורחת דליית אל כרמל 1–0. שער הניצחון הובקע בדקה ה־57: חיים גזית הגביה לרחבה ומחמיד נידל בעט לשער 1–0.

שפט דוד מלכה, 200 צופים, ביפו. יוסף חבס

טבלת הליגה הארצית

1.	ראשון לציון	23	14–32	48
2.	הפועל בית שאן	23	15–20	39
3.	בית"ר תל אביב	23	23–27	39
4.	הפועל בת ים	23	24–32	37
7.	מכבי יבנה	23	25–25	33
8.	שמשון תל אביב	23	26–25	33
5.	הפועל ירושלים	23	22–24	32
6.	הפועל טייבה	23	23–24	32
9.	הפועל חדרה	23	18–37	30
12.	מכבי יפו	23	19–17	28
10.	הפועל אשקלון	23	25–22	27
11.	נס ציונה	23	32–24	26
13.	הפועל אשדוד	23	23–18	21
14.	הכח רמת גן	23	28–30	20
15.	מכבי עכו	23	38–24	19
16.	דליית אל כרמל	23	46–15	6

● מהכח רמת גן הופחתו 14 נק'
● מחדרה הופחתו 12 נק'
● מדליית אל כרמל הופחתו 5 נק'

מלך השערים

1.	ניר לוי (נס ציונה)	10
2.	אסף טובי (שמשון ת"א)	9
–.	דני משה (נס ציונה)	9
–.	רמי ברדה (בת ים)	9
–.	ניר שיקוה (ראשל"צ)	9
–.	יוסי גורדנה (ראשל"צ)	9
–.	יובל פילוס (בית"ר ת"א)	9

במחזור הבא

הפועל אשדוד – מכבי יפו (0–0)
דליית אל כרמל – שמשון (0–0)
מכבי עכו – הפועל טייבה (2–1)
בית שאן – הפועל אשקלון (0–0)
עירוני ראשל"צ – נס ציונה (2–1)
מכבי יבנה – הפועל בת ים (1–0)
הכח רמת גן – הפועל חדרה (3–0)
הפ. ירושלים – בית"ר ת"א (2–1)

מטה אשר – אלופת הכדורעף

מאת אייל הורן

הפועל מטה אשר זכתה בפעם הרביעית בתולדותיה באליפות הכדורעף (הקודמות בשנים 1987, 1988, 1992), כשהשלימה ניצחון 2–3 בסידרת הגמר על האלופה היוצאת והמחזיקה בגביע הנוכחית, הפועל בת ים.

ככבל משחקי הגמר השנה הבהיר גמר מוחלט לסידרה אשתקד (1–2) לבת ים על מכבי ת"א, ניצחה המארחת. אתמול, במשחק המכריע, היתה זו מטה אשר 1–3 (11–15, 17–16, 5–15, 3–15).

בת ים סבלה ממשחק הגנה לקוי, בעיקר בקבלה לא יעילה. יעקב הרשקו התקשה לפתוח התקפות ממשיות, והסיטות לא פעלו כדרוש. אלון גרינברג, המוציא להפועל העיקרי, נחסם פעם אחר פעם ע"י סרגיי קוחסין ושמאי גל.

כשלון למתאבקי ישראל באליפות אירופה

מתאבקי ישראל כשלו באליפות אירופה בסגנון חופשי באיסליה. מקסים גלר (68 ק"ג) וזוטיטלב איזברג (82 ק"ג) ניצחו בקרב הראשון, אך נוצחו בקרב השני בידי יריבים מחבר העמים ויצאו ממעגל התחרויות.

ניגריה – זמביה הערב בטוניס בגמר אליפות אפריקה בכדורגל

טוניס (רויטר). ניגריה וזמביה יתמודדו הערב (19:00) בטוניס בגמר אליפות אפריקה בכדורגל לאומות. הניגרים מועמדים ברורים לניצחון, למרות שבחצי הגמר ניצחו את חוף השנהב רק בסידרת בעיטות־11 מטר, כנראה בשל בישחון עצמי מופרז.

המאמן ההולנדי של ניגריה, קלמנס וסטרהוף, הבהיר אתמול כי ניגריה עשויה להיות הנבחרת האפריקאית הראשונה, שתגיע לחצי גמר המונדיאל. ראשיד יקיני בן ה־32, שחקן הנבחרת שהפסידה בגמר אליפות אפריקה ב־1988 וב־1990, מקווה לזכות להניף את הגביע.

יריבתה של ניגריה בגמר, זמביה, מהווה הפתעה גדולה. 18 משחקני נבחרת זמביה ניספו באסון המטוס לפני כשנה, אך המאמן הסקוטי איאן פורטרפילד, יחד עם הקפטן קאלושה בואליה מאיינדהובן – שלא היה במטוס שהתרסק – הקימו נבחרת חדשה, המפתיעה אפילו את עצמה. קאלושה אמר אתמול, כי אם יניף היום את הגביע יהיה זה הרגע המאושר בחייו.

היום מירוץ האופניים פאריס–רובא

מירוץ האופניים פאריס־רובא (בגבול בלגיה) יוזנק היום בפרברים בבירת צרפת. המירוץ, המתקיים מאז 1988, הוא במסלול שאורכו 267.5 ק"מ – חלקו בדרכים צרות מאוד, מרוצפות חלוקי אבן. המירוץ יסתיים בהקפת מסלול בולודרום של רובא.

הנם שהתנאי שטח, זה אחד ממירוצי האופניים הקשים ביותר והמשכים יום אחד, המשמשים בסיס לניקוד לאליפות העולם.

בשני המירוצים האחרונים ניצח הרוכב הצרפתי ז'ילבר דוקלו־לאסאל, מקבוצת "גאן". בשנה שעברה הקדים דוקלו־לאסאל בן ה־37 בקטע הסיום בולודרום, בהפרש של סנטימטרים, את הרוכב האיטלקי באלאריני אחרי מאבק צמוד ב־50 הק"מ האחרונים. דוקלו־לאסאל קבע זמן של 6:25.20 שעות.

אשתקד פתחו במירוץ 137 רוכבים, אך בגלל תנאי הדרך הקשים סיימו רק 66 מהם. על האופניים מותקן ציוד מיוחד לתנאי זה. אחדים מהרוכבים משתמשים גם בבולמי זעזועים.

השעתיים האחרונות במירוץ יועברו היום בשידור ישיר בערוץ היורוספורט, החל ב־14.00.

צ'לסי מחכה בגמר הגביע האנגלי למנצ'סטר יונייטד או אולדהאם

גברה 0–2 על לוטון. דרמה בנוריץ': סאות'המפטון פיגרה 1–3 וניצחה 4–5

לונדון (רויטר). גווין פיקוק, שכבר הבקיע השנה ארבעה שערים בגביע האנגלי, כבש אתמול צמד והעלה את צ'לסי לגמר הגביע אחרי ניצחון 0–2 על לוטון בחצי הגמר בוומבלי.

פיקוק הבקיע שער ראשון בדקה ה־13 וכבש שני דקות אחרי פתיחת המחצית השניה כדי להעלות את צ'לסי לגמר הראשון שלה מאז 1970, כאשר זכתה בגביע. המנהל־שחקן של צ'לסי, גלן הודל, לא שיחק אתמול בגלל פציעה, אבל יוכל לחזור ולשחק בגמר. הודל שיחק בעבר פעמים בגמר הגביע האנגלי וזכה פעמים בגביע.

היום תשחק מנצ'סטר יונייטד המוליכה בחצי הגמר השני נגד אולדהאם, והמנצחת תתמודד עם צ'לסי בגמר ב־14 במאי.

בליגה מתמודדים המאבק נגד ירידה. בנוריץ' היה אתמול אחד המשחקים הדרמטיים של העונה האחרונות. הלוך נבחרת אנגליה, מתיו לה טיסייה, כבש שלושה שערים והוליך את סאות'המפטון שלוש פעמים מפיגור כדי להעניק לקבוצה המאבקת בתחתית ניצחון דרמטי 4–5 על נוריץ'. נוריץ' כבר הובילה 1–3, אבל צמד של לה טיסייה השווה ל־3–3. נוריץ' עלתה ל־3–4 משער השני במשחק של כריס סאטון, אך לה טיסייה השווה שוב וגם בישל את שער הניצחון, שהובקע בדקה ה־90 על ידי קן מונקו.

מצבה של סאות'המפטון בתחתית המתבך מאוד לאחר הפסד 0–1 בקובנטרי. שער הניצחון הובקע על ידי נדלובו בבעיטת 11 מעוררת מחלוקת. יריבותיה של סאות'המפטון בתחתית ניצחו. אברטון גברה 0–1 על ניוקאסל, ואילו מנצ'סטר סיטי ניצחה בפעם השלישית ברציפות, הפעם 1–2 נגד ליברפול. לידס גברה על איפסוויץ' 0–1 בבעיטת 11 של ג'וליאן דיקס, ואילו שפילד וונסדיי ניצחה את ק.פ.ר. 1–3. המשחק בין ארסנל לווימבלדון נדחה.

● ליגה ראשונה. קריסטאל פאלאס ניצחה את מילוול 0–1 והבטיחה מעשית את עלייתה לליגה הבכירה. שאר התוצאות: צ'ארלטון – בר־מינגהאם 0–1; ברמינגהאם – סאנדרלנד 1–0; ברנסלי – נוטס קאונטי 1–3; דרבי – סטוק 2–4; מידלסברו – אוקספורד 1–2; נוטס קאונטי – בולטון 1–2; פורטסמות – בארנסלי 1–2; טרנמיר – וולבס 1–2; ווסט ברום – לסטר 1–2; טרנמיר – לסטר? – פיטרבורו 1–1.

● סקוטלנד. חצי גמר הגביע: דאנדי יונייטד – אברדין 1–1. חצי הגמר השני, קילמרנוק – ריינג'רס, ייערך היום. בליגה: סלטיק – הארטס 2–2; דאנדי – סט. ג'ונסטון 1–0.

הטבלה האנגלית

1.	מנצ'סטר יונייטד	36	36–72	79
2.	בלקברן	36	29–57	76
3.	ניוקאסל	37	36–70	65
4.	ארסנל	36	21–46	63
5.	לידס	36	34–52	59
6.	שפילד וונסדיי	37	50–67	57
7.	ליוורפול	38	49–56	57
8.	ווימבלדון	36	46–43	52
9.	אסטון וילה	36	36–39	51
10.	ק.פ.ר.	35	53–54	50
11.	נוריץ'	38	58–62	48
12.	קובנטרי	37	42–38	47
13.	וסטהאם	36	50–38	44
14.	צ'לסי	35	44–39	42
15.	מנצ'סטר סיטי	38	43–34	42
16.	איפסוויץ'	38	56–33	41
17.	אברטון	38	56–38	40
18.	טוטנהאם	37	53–47	39
19.	אולדהאם	35	56–37	37
20.	סאות'המפטון	37	56–39	36
21.	שפילד יונייטד	37	54–35	35
22.	סווינדון	37	87–41	26

באיירן בדרך לאליפות גרמניה אחרי נצחון 2–1 על פרנקפורט

בון (רויטר). באיירן מינכן הבטיחה לעצמה מעשית את תואר האליפות בגרמניה, אחרי שגברה על פרנקפורט 2–1. פרנקפורט, שהיתה שניה בטבלה ערב המחזור, ירדה למקום השישי. הפער של באיירן מלוורקוזן, שעלתה למקום השני, הוא ארבע נקודות. לסיום העונה נותרו ארבעה מחזורים.

שער של של בדקה ה־39 העלה את באיירן ליתרון, אך אנטוני יבואה השווה שניות לסיום המחצית. לותאר מתיאוס (בעיטת 11 בדקה ה־54) הבטיח לבאיירן את הניצחון, לעיני 62 אלף צופים באיצטדיון האולימפי במינכן.

לוורקוזן גברה על פרייבורג 1–2 משערים של קירסטן ואנדריאס תום. שאר התוצאות: שטוטגרט – קרלסרוהה 0–3; דינאמו דרזדן – שאלקה 1–0; המבורג – ורדר ברמן 1–1; ואטנשייד – מנשנגלאדבך 1–1; דורטמונד – פ.צ. קלן 2–1; לייפציג – נירנברג 0–2.

המחזור יושלם הערב במשחק בין קייזרסלאוטרן לדויסבורג.

הטבלה הגרמנית

1.	באיירן מינכן	30	32–60	39
2.	לוורקוזן	30	41–54	35
3.	דורטמונד	30	42–43	34
4.	קייזרסלאוטרן	29	34–46	33
5.	דויסבורג	29	40–36	33
6.	פרנקפורט	30	35–43	33
7.	קרלסרוהה	30	34–39	33
8.	המבורג	30	42–45	33
9.	שטוטגרט	30	48–46	32
10.	פ.צ. קלן	30	41–42	32
11.	מנשנגלאדבך	30	53–56	30
12.	ורדר ברמן	30	39–42	30
13.	דרזדן	30	40–39	29
14.	שאלקה	30	42–35	28
15.	נירנברג	30	45–38	25
16.	פרייבורג	30	56–47	22
17.	ואטנשייד	30	58–41	21
18.	לייפציג	30	68–26	16

הפסד של מארסיי לקון קירב את סן ז'רמן, שלא שיחקה, לתואר

פאריס (רויטר). למרות שלא שיחקה אמש, התקרבה סן ז'רמן לכתר האליפות הצרפתית בעקבות הפסדה של מארסיי 1–0 לקון. המשחק בין סן ז'רמן למונאקו נדחה ל־17 באפריל, מפני ששתי הקבוצות מעורבות השבוע במשחקי גביע אירופה.

ההפסד של מארסיי השאיר את הפער בצמרת על חמש נקודות, ארבעה מחזורים לסיום. שאר התוצאות: ליון – בורדו 2–4; אוקזר – סנט אטיין 3–0; מרטיג – נאנט 1–2; קאן – לה האבר 1–0; מץ – מונפלייה 1–1; לנס – טולוז 4–0; סושו – שטרסבורג 1–3; אנז'ה – ליל 1–2.

הצמרת (מחזור 34): סן ז'רמן 50 (משחק חסר); מארסיי 45; אוקזר 42; נאנט 41; בורדו 41; קאן 39.

● ספרד. ביום חמישי ניצחה לה קורוניה 1–2 את אתלטיקו במשחק שהשלים את מחזור אמצע השבוע. אתמול: לוגרוניים – ברצלונה 0–0; ספורטינג גיחון – סביליה 0–1.

● פורטוגל. הפסד מפתיע למוליכה בנפיקה, 1–0 לסאלגואירוס; פורטו סיימה 0–0 עם אסטרלה אמדורה.

● בלגיה. גנט – שארלרואה 0–0; פ.צ. ליאז' – מכלן 2–3; לומל – לירסה 0–0; ורגאם – בורן 2–0; סרקל ברוז' – אנקן 1–1.

● הולנד. גו אהד – הארנהם 2–3; קאמבור – אוטרכט 2–1.

ראשון לציון תשחק הערב בנס ציונה

אלופת המדינה בכדוריד הפועל ראשון לציון תתארח הערב (20.30) אצל א.ב. נס ציונה במחזור השני בחצי גמר אליפות המדינה. במחזור הקודם ניצחה ראשל"צ 29–21. במשחק השני תארח מכבי ראשון לציון את מכבי רעננה (בראשון 15–18 לרעננה).

אס"א תל אביב תארח הערב (20.30) את מכבי מצקין, במשחק המבחן הראשון לעליה לליגה הלאומית. אריה ליבנת

תיקו 0–0 למילאן

רומא (רויטר). מילאן עשתה צעד נוסף לקראת זכייה באליפות שלישית ברציפות, אחרי שסיימה אתמול 0–0 את משחק החוץ שלה עם טורינו. אם תפסיד היום יובנטוס בבארי, וסמפדוריה לא תנצח בדרבי עירוני את גנואה, תוכתר מילאן לאלופה. האירוע הבולט במשחק הולש של מילאן היתה ההופעה ה־600 של פרנקו באריזי בליגה.

ארבעה משחקים הוקדמו לשבת ושישי, כדי לאפשר לארבע הקבוצות האיטלקיות המשתתפות בגביעי אירופה להתכונן למשחקיהן באמצע השבוע. קליארי ואינטר, שיפגשו בחצי גמר גביע אופ"א, השיגו תוצאות מרשימות. קליארי הביסה את רג'יאנה 3–0 משלישייה של דאלי האלדו ואילו אינטר, אחרי ארבעה הפסדים רצופים, הביסה את לצ'ה 4–1. יונק כבש צמד, ברגקאמפ ובורגי הוסיפו שער כל אחד. פארמה הפסידה שוב, הפעם 2–0 ברומא לרומא, המשיכה להתאושש.

הטבלה: מילאן 48 (31 משחקים); יובנטוס 41 (30); סמפדוריה 40 (30); פארמה 38 (31); לאציו 38 (31).

צ'אנג וסמפראס היום בגמר בטוקיו

טוקיו (רויטר). מייקל צ'אנג ופיט סמפראס יתמודדו הבוקר בגמר טורניר טוקיו. צ'אנג, המדורג שני, גבר על המדורג שלישי בוריס בקר 6–7, 6–2. סמפראס, המדורג ראשון בטורניר ובעולם, מחץ את השוודי מאגנוס הולם (המדורג 11) 2–6, 1–6 תוך 47 דקות.

סמפראס זכה בראשית השנה בשישה טורנירים, שבמהלכם ניצח ב־20 משחקים רצופים.

פוצ'באלוב שמר על הנקודה

הפועל באר שבע – הפועל חיפה 0–0

מאת יגאל פלג

הפועל חיפה הוכיחה מדוע היא אחרונה בטבלה: אין דבק בין שחקניה, כל מה שהם עושים חובבני וחסר התלהבות, והעיקר, הם אינם לוחמים כדי להיחלץ ממצבם הקשה.

באר שבע נגררה אחר המשחק הגלש של יריבתה ולא ידעה להתמודד מול הגנה צפופה, שבה התמקמו כל שחקני הקישור. אם בכל זאת הצליחו שחקני באר שבע לסכן את שער חיפה, הם לא יכלו לשוער המצויין פוצ'יבאלוב. נתון סטטיסטי משקף מה שהתרחש במגרש: 11 קרנות לזכות באר שבע לעומת אפס לחיפה.

בדקה ה־50 ניתנה הזדמנות מצויינת לאילוז לכבוש שער, אך הוא בעט לשחקנים משני מטרים מול שער ריק. בדקה ה־78 בעט מורוז כדור קרן לרוחב שער חיפה, ארבעה באר שבעים ניסו לנגוח, אך כשלו. בדקה ה־89 נגח אביגדור מחמישה מטרים לפינה, אך פוצ'יבאלוב התעופף והדף לקרן.

● באר שבע: ריחמים, בישוק, אילוז, דווידי, ביוך (אגרון), חזות, אילסלק, אביגדור, מורוז, הפר, סקנפור (מכחס). המאמן: ויקי חדד.

● הפועל חיפה: פוצ'יבאלוב, מלכה, לוי, מלכין, גבגרול, עדן בוק, רוזלס (טועבי), זהר, בירשוין (אלבז), מטבי, נידואן. המאמן: רוני דויה.

שפט בני כהן, 3,000 צופים, בבאר שבע.

פתח תקוה מחכה למיפגש הגביע

הפועל פתח תקוה – מכבי פתח תקוה 0–0

מאת אשר גולדברג

הדרבי הפתח תקואי הסתיים בתוצאה מאכזבת של 0–0, אבל קבע עובדה סטטיסטית מעניינת: שמונה שנים לא הצליחה מכבי לנצח את הפועל. תהיה לה הזדמנות נוספת בעוד כשבועיים, כאשר ייפגשו שתי הקבוצות ברבע גמר הגביע.

הפועל פתח תקוה היתה הטובה בדרבי. הקישור בהנהגת בני קרשוילי, יוסי לוי ומייקל אסרה שלט במרכז המגרש ולחץ את המכבים, שנאלצו להתגונן תוך משחק הקרבה של הבלם רן בן שמעון והשוער גולן מלול שהיו מצויינים. שתי הזדמנויות גדולות היו להפועל במחצית הראשונה: ירון כהן בעט מקרוב והצדה ומשה קקון סחט עצירה של השוער מלול. גם המחצית השניה נפתחה בלחץ של הפועל, שלא הצליחה לכבוש מול בונקר של המכבים. אבל 20 הדקות האחרונות היו בשליטה של המכבים. המאמן שייע פייגנבוים העלה לשדה חלוץ נוסף, טל בנייה, ושחקניו הגיעו לזמינויות מצבים ממלאים.

● הפועל פ"ת: זנו, עודה, ג. קייסי, ברמבר, א. קייסי, קרשוילי, אסרה, לוי (אבדבגאל), מישיש, כהן, קקון. המאמן: אלי מוסזה.

● מכבי פ"ת: מלול, ש. צופין, ר. בן שמעון, רבינוביץ, אוחיון, לסקיב, ג. יצחק, צחי, בנלייבסר (בנייה), פיטוסי, א. בן שמעון. המאמן: שייע פייגנבוים.

שפט עמית קליין, 4,000 צופים בפתח תקוה.

גם ב־10 לא נמנע ניצחון נתניה

מכבי נתניה – הפועל כפר סבא 3–1 (1–2)

מאת משה הר־נעם

מה עדיף: משחק ברמה גבוהה ללא שערים או רמה נמוכה עם ארבעה רכים? אוהדי מכבי נתניה הראו לא התלוננו על כך שצפו באפשרות השניה, כאשר קבוצתם ניצחה 1–3 את הפועל כפר סבא.

הקישור של כפ"ס, בראשות מוטי יברביים ויניב כהן, ניסה לשחק מאורגן, אך לא סיכן את שער הדיב. בדקה ה־27 הגביה אבישי לאבו כדור ועדן פריגוב התמקם ברחבה, נגח בעוצמה כדור שקופץ לקרקע, תפס את ביזרא אבטמן לא עירני וחדר לרשת הנבחרה.

הכפר סבאים השוו בדקה ה־37, כאשר יברבים נגח והגביע את גבי אלבז. תקוות שחקני כפ"ס להשיג נקודה התבדו אחרי 2 דקות. הנגחה של אבישי לאבו סיכנה את שער כפ"ס ופריגוב נגח לרשת 1–2.

במחצית השניה נשלפו כרטיסים צהובים להרמן פליישמן ממכבי נתניה, יברבים ונגמרד אלבז מכפ"ס, ובנוסף לזהר שפירא שקיבל צהוב במחצית הראשונה. האירוע הבולט לא היה ספורטיבי: בדקה ה־62 הורחק אילן באורז מנתניה בגלל פגיעה בכתפי בן דיין. השופט המספרי לא הבחיל את בעיטותיהם ולמרות לחץ כפ"ס, הכבוה הרמנזיות לא מסוכנות, הצליחו בדקה ה־87 להגדיל את היתרון ל־1–3. סוזר פגע בפליישמן ברחבה ואבישי לאבו ביצע כהלכה את בעיטת ה־11 מ'.

● מכבי נתניה: אלבז, לאבו, קרגיל, וולמן, באורז, דרפייד, מקר, משעג, פריגוב (עטיה), פליישמן, שפירא (מלכה). המאמן: שמואל פרלמן.

● הפועל כפר סבא: אברגון, בן דיין, מורה, סוזר, ישראל חיים, דה סילבה, יברבים, כהן, בן חיים (אלבז), ימה, מוסקוביץ. המאמן: ניסים בכר.

שפט דאוד סהיל, 1,800 צופים, בנתניה.

לפתע פוולים למקום השלישי

הפועל תל אביב – עירוני אשדוד 2־5 (1–1)

מאת רוני בראון

בהפועל תל אביב נוכחו מאוחר מדי, שלושת הקבוצה הרכב הראוי לקצת יותר ממרכז הטבלה הלאומית. הכרטיס לגביע אופ"א עשוי להציל להפועל את העונה.

אשדוד הציבה הגנה מהודה, כשאייל רביבו (הלוך עבר מגליה בכפר סבא) ומאור גלילי, חלוץ הזוז, מתמסרים בבלמים. יגאל צ'ייקה, מבן מלך שערי הליגה הארצית אשתקד, תוקף מעמדת המגן השמאלי בעוד ששחקני הגנה טבעיים כמו אלון כהן ואייל אלמושלינו משחקים בקישור. עד הדקה ה־25 זה עבד. יוסי מרד החל במהלך שהוביל לשער הראשון ומסר לבן עמי, שהסתבך עם הכדור לפני לא הוזה כבבלות והוא בעט חזק בקשת לפינה. אשדוד השוותה בדקה ה־32 בהתקפה מתפרצת: שושני שלח את אמיר תורג'מן, הבולט בקבוצתו, שעקף את טל אוסובסקי והבקיע את באוקו. בדקה ה־57 היה באוקו חסר אונים גם מול בעיטה מפתיעה של צ'ייקה מ־25 מטר. 1–2 לאשדוד.

המהפך של הפועל החל בדקה ה־65. חיים רביבו, שהיה מעורב בארבעה מהשערים, הוכשל 20 מטר מהשער. קונסטנטין מרק בעט מעל החומה וקבע 2–2. כעבור דקה הוכשל המוליך חזי שירזי, שהרסיף מחוץ להתקפה, על ידי איתן רביבו. תוך שניות מעטות תגב רביבו של הפועל בשער נוסף למארחים. שלוש דקות לסיום מסר פרדר של לרביבו, ששלח את מרק בין שני שחקני הגנה של אשדוד והלה הקשית בהוכבה מעל גינזבורג. מרד שלח את אשדוד לקרשים בדקות הסיום אחרי מסירה נוספת של רביבו.

● הפועל תל אביב: באוקו, אוסובסקי (בגמורה), חזה, לוקאשיק, הרשליקוביץ, בן דב, תומר אליה, מרד, רביבו, בן עמי (שירזי), מרק. המאמן: משה סיני.

● עירוני אשדוד: גינזבורג, צ'ייקה, איתן רביבו, גלילי, טלמניקוב, אלמושלינו, אלון כהן, שושני, חלבי, סטרוב, תורג'מן. המאמן: זאב זלצר.

שפט אריה הלוך, 3000 צופים, בבלומפילד.

לפתות הבטיחו הישארותם בליגה

מכבי הרצליה – בני יהודה 2–2 (2–2)

מאת אמיר יבאי

מכבי הרצליה ובני יהודה עשו אתמול עוד צעד להבטחת הישארותם בליגה הלאומית, לאחר שסיימו בתיקו 2–2.

בדקה ה־8 שלח עודי הגעיד את גרסימן שמצא את אוטצ'י וזה מ־16 מ' בעט שטוח לפינה 1–0. השער עורר את המקומיים שתקפו את שערו של צ'אגוב. בדקה ה־21 נכבש שער השוואה. איתי מרדכי קיבל כדור מטוקריסטוב ובעט שטוח לפינה 1–1.

הרצליה שלטה בקצב ובדקה ה־36 עלתה ל־2–1: יגאל עטבי הקשית לרחבה, יובל אוחנה נגח וקבע 1–2. בטרם שריק השופט דני קורן למחצית נקבעה בעיטה חופשית לבני יהודה כ־30 מ' משערו של מצא, יצחק איזמילי בעט כדור שהשוער הדף ועל הכדור החוזר השתלט שי עודי שהשווה בנגיחה. 2–2.

● מכבי הרצליה: מצא, עטבי, למט, ששון, אלברט, דניאל, קורצקי, סוקריסטוב (יצחקוב), נסים כהן, מרדכי, אוחנה. המאמן: אלי כהן.

● בני יהודה: צ'אגוב, עופר לוי, ג. שרעבי, יצחק לוי, יניב שרעבי (פריג'), סיטבון, אוטצ'י, איזמילי, סהר מזרחי (דוזה שרעבי), עודי, גרסימן. המאמן: רמי לוי.

שפט דני קורן, 2000 צופים, בהרצליה.

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

אבו עלא מביע את סיפוקו מקצב ההתקדמות של המו"מ הכלכלי בפאריס

מאת ניצן הורוביץ, שליח "הארץ" בצרפת

פאריס (מיוחד ל"הארץ"). משלחות ישראל ואש"ף בפאריס שבו ונפגשו שלשום ואמש במאמץ לסיים את ניסוח ההסכם הכלכלי עד לסיום הדיונים הצפוי מחר בלילה. לקראת סוף השבוע כבר הושלם ניסוח רוב הנושאים על בסיס הנוהג, שהתקבלה על דעת הפלשתינאים, שבין ישראל לתחומי הממשל העצמי יונהגו גבולות כלכליים פתוחים. הדיונים צפויים להימשך בקצב מואץ היום ומחר. ראש המשלחת הפלשתינית אבו־עלא הביע בסוף השבוע קורת רוח מההתקדמות שחלה בסיבוב הנוכחי של השיחות שהחלו ביום ד'.

למרות הכנה והאווירה האופטימית השוררת בשיחות פאריס, מעריכים במשלחת הישראלית כי בדיוני הניסוח עלולים להתעורר קשיים לא מעטים ויתכן כי משום כך לא יספיקו הצדדים לסכם בכתב את כל הסוגיות ביומיים הקרובים. שני הצדדים נמנעים מלנקוב בתאריך לחתימה על ההסכם. "אנו מבקשים להתקדם ומקווים להשלים את ההסכם", אמר דובר המשלחת הישראלית.

במשלחת ישראל מעריכים כי לא יהיה מנוס מקיום סבב שיחות נוסף, עקב קוצר הזמן. בימים האחרונים סוכמו סוגיות המיסוי הישיר והעקיף, ואמש דנו הצדדים בנושאי המע"מ.

בעקבות הכוונות הפלשתינית להגיע להסכם לאיחוד מכס עם ישראל חלה התקדמות ניכרת בדיונים, המסייעת להגיע לסיכומים בוועדות המשנה. ביום ו' עמד במרכז דיוני ועדת הסחר הנושא החקלאי ששני הצדדים מייחסים לו חשיבות רבה. הדיונים בנושא זה התנהלו בהשתתפות מנכ"ל משרד החקלאות וראש השירותים הווטרינאריים, שהגיעו במיוחד מהארץ. "הסכם הכלכלי אשר צפוי להקיף עשרות רבות של עמודים חובק את כל מערכת היחסים הכלכלית בין ישראל לבין הממשל העצמי.

ההסכם יהיה ישים גם לאחר הרחבת הממשל העצמי לשאר השטחים, והוא ניתן להפעלה מיד לאחר החתימה. בשלב זה עומדת בפני המשלחות הסוגיה המרכזית של רשימות המוצרים והסחורות שלגביהם יוחלו שינויים בתעריפי המכס בין ישראל לממשל העצמי. הפלשתינאים מבקשים לקיים מערכת מכס מועדפת עם מדינות ערב, ובמיוחד עם ירדן, ואילו ישראל מבקשת לשים סייגים ליבוא מהמרחב הערבי כדי למנוע הברחות מוצרים לשטחה. נושא זה כבר גרם למשבר בשיחות בעבר.

עניין בלתי־פתור שטרם נדון לעומק בשיחות הכלכליות הוא דרישת הפלשתינאים למטבע עצמאי. טרם ברור כיצד יבוא הדבר לביטוי בהסכם הסופי. אם לא יגיעו הצדדים להסכמה בנושא זה, עשויה להימצא פשרה לפיה לא יתייחס ההסכם כלל לסוגיית המטבע. כמו כן ייתכן שהמגעים הכלכליים יימשכו גם לאחר התאריך הקובע, ובמסגרתם ידונו גם בנושא המטבע. במשלחת הישראלית מעריכים כי ההסכם יקבע במפורשות כי השקל והדינר הירדני הם ההילך החוקי היחיד בשטחים.

שחל צפוי

(סוף מעמוד 1א)

בג"ץ – שקבע כי הוא יכול להמשיך בתפקידו ושאין מקום להעמידו לדין פלילי – הוא החליט להתפטר כדי לא לפגוע בתפקוד המשטרה.

פלד הדגיש, כי יעביר את הפיקוד על המשטרה בצורה מסודרת למחליפו בתפקיד.

יו"ר התנועה למען איכות השלטון, עו"ד אליעד שרגא, אמר אמש, כי תנועתו שוקלת להגיש עתירה לבג"ץ בעניין ההטבות שקיבל סגן המפכ"ל, אלוף אמנון שחק, בבתי מלון. הוא אמר כי התנועה קוראת ליועץ המשפטי לממשלה לבדוק עניין זה. "הנמקות בג"ץ ופסק הדין שניתן בעניינו של פלד, מתייחסים לעניות דעתה של התנועה, לכל קבוצת האנשים שהיתה מעורבת באירועים שנדונו בבג"ץ, ובעיקר בקבלת ההטבות הניתנות בבתי מלון", אמר.

לדבריו, "מדובר בקבוצה של שבעה אנשים ומשפחותיהם, ולכן מן הראוי שהיועץ המשפטי לממשלה יקום בעצמו יזמה ויבדוק את חלקו היחסי של כל אחד ואחד מחברי אותה קבוצה בפרשיות שנדונו בבג"ץ".

דובר צה"ל סירב אמש להתייחס לשאלה על המשקל שתהיה למעורבות של שחק בעניינים שנדונו בבג"ץ, ובעיקר בהטבות שקיבל מבתי מלון, על המשך דרכו.

שר המשטרה אמר אתמול, כי התפטרותו של פלד היא אבדה גדולה למשטרה. "זו החלטתו האישית. ואני מביע את צערי העמוק עליה, אבל כמובן מכבד אותה", אמר. הוא הוסיף, כי "פסק הדין של בג"ץ זיכה את רפי פלד מכל עבירה פלילית. היועץ המשפטי הודיע את החלטתו על דעת הממשלה, ובית המשפט נתן לכך תוקף. נותרה רק הסוגיה של העמדה לדין משמעתי. אני מעריך אותה יציבות במשטרה, שייתכן כי היתה נפגעת מהבירור בעניין פלד, אבל היה לי ברור שרפי פלד יזכה דיכוי מוחלט".

בהתייחסו להיבט האישי של הפרשה אמר שחל, כי "ישראל היא מדינה האוכלת כל אדם ציבורי. לרפי פלד מגיעה הערכה רבה. הוא לוחם ושוטר מצוין, שמילא את תפקידו בצורה טובה מאוד, ותרם תרומה יוצאת מן הכלל לדמוקרטיה של המשטרה. המיכתונה לגבי מקצועי מדרגה ראשונה".

היועץ המשפטי לממשלה, מיכאל בן יאיר, הביע אמש צער על החלטתו של המפכ"ל. בן־יאיר הבהיר, כי החלטת הפרישה היא החלטה אישית, שהתקבלה על דעתו של פלד בלבד.

עו"ד ד"ר חיים משגב מעמותת "אמיתי" למען מינהל תקין, שהיה בין העותרים לבג"ץ בפרשת המפכ"ל, אמר כי "פלד עשה את הדבר המתחייב מפסק הדין של בג"ץ. כל מי שחשב שפלד יוכל להמשיך בתפקידו טעה, וכל מי שאמר זאת בימים האחרונים, עשה זאת ממניעים פסולים".

עו"ד משגב טען, כי המפכ"ל נכשל וחטא, אבל גם היועץ המשפטי לממשלה צריך לקום ולעשות מעשה, כפי שעשה פלד. "היועץ המשפטי לממשלה חיפה על המפכ"ל ומרח את החקירה נגדו. בג"ץ הורה לו בפסק הדין לעשות שוב 'שיעורי־בית', והביקורת עליו בפסק הדין היתה קשה יותר מהביקורת על מפכ"ל המשטרה", אמר.

ח"כ אברהם רביץ מסיעת "יהדות התורה" מחה אתמול על כך שמפכ"ל המשטרה הודיע על התפטרותו במוצאי שבת, שנערכה כחצי שעה לפני צאת השבת. "המפכ"ל מסיים את תפקידו באקורד צורם מאוד מבחינת חוסר הרגישות שלו כלפי הציבור הדתי והמסורתי שבציבור. רשמיים אינם גורמים לחילול שבת בפרהסיה, אם לא מדובר בפיקוח נפש", אמר.

רביץ הדגיש, כי "המשטרה הזו שמעלה את רגישותה של הממשלה הזאת, שנציגיה באים ונוסעים בשבת, ומחללים מאה ואחת בשבת בשם אזרחי ישראל. חלק גדול מאזרחי ישראל שומר שבת, וכאן ומתמיד היה מקובל להתחשב ברגישותיו של הציבור הזה. אני מקווה ששר המשטרה ימצא לנכון להעיר לו שכך אין נוהגים, אפילו אם אין אדם נתפס בשעת צערו".

מכתב אנשי

(סוף מעמוד 1א)

(מנ"ע בריטוס), אמציה חן (תא"ל מיל'), משה לשם (תא"ל מיל'), אריה סתיו (עורך "נתיב"), הסופרת נעמי פרנקל, ד"ר דן רום (המכון לחינוך), פרופ' יעקב רוטא (מדעי המדינה), פרופ' יעקב שוויקה (מתמטיקה), ד"ר יריב שפירא (היסטוריה) והרב שלום שאול מקרית־ארבע.

המודיע מעלה אפשרויות כמו, "מה יעשה חייל כשהוא בעצמו נמצא בסכנת חיים והברית בין הממשלה לאש"ף אוסרת עליו בפקודה לפתוח באש ולהגן על חייו, כי הרג ערבי מפריע לתהליך השלום. הרג יהודי לאו ואם חייו חיי חבריו הפקר לא ולא. גם פקודה המעמידה את החייל בפני ברירה מרה: חייך או 'תהליך השלום', יכולה להיות 'בלתי חוקית בעליל'".

שתי הודעות שווא על מכונית תופת בדיזנגוף

(ע). המשטרה פינתה אמש סמוך לשעה 20.00 מאות אורחים מכל המפלסים בלב דיזנגוף בתל־אביב, בעקבות הודעה אנונימית שהגיעה בטלפון למוקד המשטרה מאדם בעל מבטא ערבי, שהודיע על הטמנת מכונית תופת במקום.

כוחות גדולים של משטרה, משמר הגבול, מתנדבי המשמר האזרחי וחבלנים הוחשו למקום, ואחרי שפינו את האורחים מתוך מרכז הקניות והבילוי, ערכו חבלנים ושוטרים סריקה יסודית של המבנה. כן נבדקו ונסרקו מאות חנויות ואתרי בילוי שונים במקום. לא נמצא דבר חשוד.

סמוך לשעה 23.00 הגיעה עוד הודעה אנונימית למשטרה על הטמנת מכונית תופת באותו מקום. חבלני המשטרה שוב פינו אורחים וערכו בדיקה יסודית נוספת במקום. כוחות גדולים של משטרה מנעים גישת סקרנים, ומאבטחים את המקום.

פיקוד הדרום

(סוף מעמוד 1א)

זה בישראל.

גמיזר תציע היום לממשלה לאשר את הבאתם של 15 אלף עובדים זרים לענף הבנייה, ו־3,250 עובדים זרים לחקלאות. בנוסף לכך תציע לממשלה לאשר העסקתם של עוד 2,000 ישראלים, ולהאריך עד לסוף השנה את העסקתם של 3,900 עובדים בעתיקות ובייעור.

במשרדי הממשלה מגבשים עתה תוכניות להעסקת תלמידי תיכון וחיילות בסיוע לחקלאים.

היום יתחדשו בקהיר השיחות עם אש"ף על הסכם עזה ויריחו תחילה. ראש הממשלה נפגש ביום שישי עם חברי המשלחת הישראלית, והנחה אותם שלא לסטות מהסיכומים עם אש"ף בעניין המשטרה הפלשתינית וכניסתה לשטחים.

גורמים מדיניים בכירים בירושלים הביעו תקווה, שמשלחת אש"ף תהיה נכונה לדיון רציני, כדי למנוע סחבת ועיכובים בשיחות כמו בשבוע שעבר, שבו לא הושגה שום התקדמות. לדבריהם, אין חילוקי דעות משמעותיים על הפרק, והמצב המדיני בישראל אינו צריך להשפיע על השלמת ההסכם.

שר החוץ, שמעון פרס, אמר אמש, כי לא מן הנמנע כי ייפגש במשך השבוע עם ראש אש"ף יאסר ערפאת. באש"ף הביעו אתמול אכזבה מהקיפאון בתהליך השלום. אחד מראשי הארגון, יאסר עבד ראבו, אמר כי "תהליך השלום גווע".

תושבת ירושלים בת 18 נדקרה אתמול בערב בטיילת ארמון הנציב בירושלים, כנראה בידי ערבי. הצעירה, אילנית פיטוסי, תושבת השכונה, צעדה לעבר הטיילת. היא הולכה בלווית דודתה, ובמקום לנסוע [illegible] הנערה [illegible] ואמרה לה [illegible] וכשהגיעה [illegible] מסבת ונמלט מהמקום. פיטוסי הצליחה ללכת עוד 50 מטרים, כשהסכין בין גופה נעוצה בבטנה. היא הגיעה לבניין האו"ם, שם החלה לצעוק לעזרה. לאחר מכן הוציאה את הסכין מבטנה, והתמוטטה.

תצלום: אלה אנוס

הבוקר גיסי ניקמן ביקר אתמול את פצועי הפיגוע בעפולה, המאושפזים בבית חולים "העמק" בעיר. במצבם של תשעה מתוך עשרה הפצועים, הנמצאים בבית החולים, חל בסוף השבוע שיפור

אילנה שרייבר, שנהרגה בפיגוע בעפולה, הובאה למנוחות בקיבוץ ניר דוד

לא חל שיפור במצבן של ארבע הפצועות המאושפזות בביה"ח רמב"ם

מאת גבי זהר

אילנה שרייבר ז"ל, שנהרגה בפיגוע בעפולה, הובאה שלשום בצהריים למנוחות בבית העלמין בקיבוץ ניר דוד. שרייבר היא אחרונת ההרוגים שהובאה למנוחות.

סגן שר החינוך מיכה גולדמן, ח"כ חיים אורון ממפ"ם, ראשי הקיבוץ הארצי ואלפי מחברי הקיבוץ ומחבריה של שרייבר ליוו את ארונה. לבקשת בעלה של שרייבר, איתן, לא הושמעו הספדים. רותי הכהן, חברת ילדות של ההרוגה, סיפרה על שרייבר לנאספים. אילנה, שהשאירה אחריה חמש בנות ושני נכדים, "היתה מוכנה לקבל כל פנייה במאור עיניים, ונרתמה לכל משימה בחורף", סיפרה הכהן.

יוסי רופאייזן, מנהל בית הספר האזורי בקיבוץ מסילות, בו לימדה שרייבר 23 שנים, שאל ליד הקבר: "איך פגעה בך יד מרצחים, דווקא בך, שהושטת ידך לשלום". אחת מבנותיה של אילנה שרייבר היא פעילה בתנועת רעות, תנועה יהודית־ערבית.

סוף השבוע עבר בעפולה ללא תקריות מיוחדות. ליד תחנת האוטובוס הוקם אוהל מחאה על ידי גופים המזוהים עם תנועות הימין. רבים מתושבי העיר באו לאוהל המחאה, הדליקו נרות נשמה והביעו צער.

סמוך לאוהל המחאה עמדה אתמול, במשך כל היום, קבוצה קטנה של צעירים, שנשאו את תמונותיו של ברוך גולדשטיין, הרוצח ממערת המכפלה, וקראו קריאות הזדהות עמו.

מפקד המחוז הצפוני של המשטרה, ניצב יעקב גנות, הנחה את השוטרים המופקדים על שמירת הסדר בעיר לנקוט בעפולה מדיניות נוקשה בכל מקרה של הפרת סדר, אבל השקט נשמר, ולא היה צורך בהתערבות המשטרה.

מטיילים רבים שעברו בעפולה בדרכם לכינרת נעצרו ליד אתר הפיגוע, ברחוב חטיבה 9, והמשיכו בדרכם.

כמה מתושבי העיר גינו אתמול בתקיפות את תקיפתו של ח"כ מיכה גולדמן, בהלוויה של אחת מההרוגות בפיגוע. הם הגדירו אותה כ"התנהגות אומללה, שגרמה נזק רב לתדמית של עפולה". ח"כ גולדמן עצמו טען בסוף השבוע, כי דבריו של ראש העיר, צדוק באורי, על שהוא נאלץ להספיד לבדו את הקרבנות, בלי השתתפות של נציג הממשלה, חימם את האווירה. גולדמן הביע צער על שבאורי וח"כ עבודיה עלו לא עשו להרגעת הרוחות.

שיפור מסוים

אתמול נמסר, כי במצבן של ארבע הפצועות המאושפזות בבית החולים רמב"ם לא חל בסוף השבוע שינוי. הפצועות מאושפזות ביחידה לטיפול נמרץ, ומצבן קשה.

במצבם של תשעה מתוך עשרה הפצועים הנמצאים בבית החולים העמק בעפולה חל בסוף השבוע שיפור מסוים. מצבם של התשעה מוגדר קל עד בינוני. במצבה של הפצועה העשירית, מיטל יונה, שמוגדר בינוני עד קשה, לא חל שינוי. [illegible] הפצועים הסובלים מכוויות [illegible] לשהות בבית החולים תקופה ממושכת.

בסוף השבוע חזרו לבית החולים אחדים מהפצועים ששוחררו ביום הפיגוע לבתיהם, לאחר שקיבלו טיפול ראשוני. נפגעים אלה דיווחו בסוף השבוע על כאבי ראש, חרדה, והפרעות בשינה. הם הושארו למעקב בבית החולים, אולם כעבור כמה שעות שוחררו שוב לבתיהם.

ד"ר שמואל קריסטל, הרופא הראשי של קופת חולים בעמק, הנחה את הרופאות המטפלות במצוקי התקרית להעניק להם סיוע נפשי, בנוסף לטיפול הרפואי. צוותים סוציאליים בבית חולים העמק עוקבים אחר המהלך הרפואי של כל פצועי התקרית, וכן במצבם של בני המשפחות. צוותים מתוגברים של פסיכולוגים ימשיכו גם הבוקר לסייע לתלמידים במערכת החינוך בעפולה.

ללא גינוי

יוסף אלגזי מוסיף: ביטאון התנועה האיסלאמית בישראל, "סאות אל־חק ואל־חוריה" (קול הצדק והחירות) נמנע בגיליונו השבוע מלגנות את הטבח בעפולה. זהו העיתון הערבי היחידי בישראל שלא גינה את הפיגוע. העיתון הביא תיאור של הלווייתה של הצעירה פאריה שלבי מהכפר הערבי איכסאל, וכתב, כי היא "נפלה באירוע מכונית התופת בעפולה".

הכותרת הראשית של העיתון היתה "פיצוץ מכונית תופת בעפולה גרם למותם של שמונה אנשים ולפציעתם של עשרות; הוטל עוצר מלא על השטחים הכבושים מתוך הנחה שיהיו פעולות נקם חדשות". העיתון הביא בהבלטה ראיון עם מוחמד עבדאללה זהארנה, אביו של מפעיל מכונית התופת. הרוצח מוגדר אר "כמבצע פעולה. עפולה, מכפר קבטייה". מחבר המאמר הדגיש את המגורשים ששבו לשטחים. מוסף ביטאון התנועה האיסלאמית הקדיש את כתבת השער למעלליו של "הלוחם השהיד אמג'ד אבו חלף, "בן חוליות עז אדין אלקסאם"".

תצלום: האפי

גופת הצעיר הפלשתינאי שנהרג אתמול במחסום ארז. החיילים, שהבחינו בצעיר החשוד בגדר, סברו שמדובר בניסיון פיגוע. לדבריהם, קראו לו לעצור, וכשלא ציית ביצעו נוהל עצירת חשוד, ואחר כך פתחו ביריות, והרגו אותו (ראו ידיעה בעמוד 4א)

3 מחבלים נהרגו בדרום לבנון

(ע"ד). חיילי צה"ל וצד"ל הרגו שלושה מחבלים ופצעו שלושה נוספים בחילופי אש שהיו אתמול בדרום לבנון. מקורות ביטחוניים מסרו, כי צה"ל וצד"ל השיבו באש טנקים, תותחים ומכונות ירייה, לאחר שמחבלים פתחו באש מרגמות ומכונות ירייה על מוצב צד"ל ברצועת הביטחון. לא נמסר על נפגעים בקרב אנשי צד"ל.

שני מטעני חבלה הופעלו אתמול בצהריים כנגד רכב אזרחי בגזרה המערבית של אזור הביטחון. לא היו נפגעים ולא נגרם כל נזק. בתגובה הפגיזו אנשי צד"ל כפרים מצפון לאזור הביטחון.

בתגובה לממצאי כתבת תחקיר במוסף "הארץ"

יו"ר התנועה לשינוי שיטת הממשל דורש חקירה משטרתית נגד שר השיכון בן־אליעזר

מאת סופר "הארץ"

בתגובה לכתבת התחקיר של יוסי בר מוחא, על עסקה בלתי כשרה במשרד השיכון, שפורסמה במוסף "הארץ" שלשום, פנה אבי קריש, יו"ר התנועה לשינוי שיטת הממשל, אל היועץ המשפטי לממשלה, בבקשה שיורה למשטרה לפתוח לאלתר בחקירה משטרתית מקיפה. זאת לנוכח הממצאים החמורים העולים לכאורה לגבי סוגיות מנהל תקין, טוהר מידות, מינויים פוליטיים לא כשרים, ודברים חמורים שנוטשו מפי השר בנימין בן־אליעזר.

ח"כ מיכאל איתן (ליכוד), פנה אף הוא ליועץ המשפטי לממשלה, בתלונה נגד שר השיכון, ותבע להדיחו אותו, והודיע שיגיש היום תלונה נגדו במשטרה. איתן ציין כי השר בנימין בן אליעזר מוחשד במתן הטבות למקורבים ולידידים פוליטיים בעסקאות מקרקעין של מאות מיליוני דולרים.

איתן הדגיש כי לאחר ששר השיכון בתגובה להאשמות נגדו, טען כי "אם יפתח את פיו הציבור ישב במעשיה", האמר אחר כך כי לא ימסור את המידע המפליל שברשותו מפאר ואינו מלשין.

לטענת איתן, יש לראות את דברי בן אליעזר בחומרה רבה.

יקירנו דוד גבון איננו

הלויה תתקיים היום
בשעה 13:30 בבית העלמין ירקון

אבלים:
תמר גבון
נורית, אלי ועומר רסה
יעל, אילן ונועם שוורצבורד
חיה גבון, דסי וגור וב"ב
נעמי פיטל וב"ב
אלונה תגי וב"ב
חיה גבון
חנה בלומנטל

בצער רב אנו מודיעים על פטירתו
של יקירנו

צבי מנחם ליפשיץ

ב"ר יוסף ז"ל ותבדל"ח"א חוה

ההלויה תתקיים היום, יום ראשון, כ"ט בניסן תשנ"ד
(10.4.94), בשעה 15:00
בבית העלמין רמת־השרון שבצומת מורשה.

מתאבלים: אימו: חוה
אשתו: חיותה
ילדיו: ליאורה, רוני, ורדית, ומירב
חתניו ונכדיו

השבעה בבית המנוח רח' סיני 28 רמת־השרון

אליאס בלבן איננו

ההלויה תתקיים היום, ה־10.4.94
בשעה 17:00, בקיבוץ ברור חיל
בשער הנגב

המשפחה

חברתינו – אמנו

רבקה אופז (אופהייזר)

איננה

ההלויה היום, יום ראשון, כ"ט בניסן תשנ"ד
(10.4.94), בשעה 16:00 בקיבוצנו.

בנה: גד אופז
בתה: מיכל אנדורן וב"ב
בית אילת–השחר

אמי היקרה

אילנה קולר

(אלמנת משה קולר ז"ל)

איננה

ההלויה תתקיים היום יום ראשון כ"ט בניסן תשנ"ד,
10.4.94, בשעה 14.00, בבית העלמין שדה יהושע בשער מס' 1.

האבלים: הבת רונית והמשפחה

בצער רב אנו מודיעים על פטירתו של יקירנו

יוסף פלדקימל

ההלויה תתקיים היום יום ראשון כ"ט ניסן תשנ"ד, 10.4.94
בשעה 1.30 אחה"צ בבית העלמין בקרית שאול.
יושבים שבעה בבית המנוח סמטת מבוא הפודים 6 רמת גן.

אחותו וגיסו: מלכה וגדי גורדצקי וב"ב
אחותו וגיסו: ציפי ומיכה רוזן וב"ב

אבשלום עופר איננו

ההלויה תתקיים מחר יום שני ל' ניסן תשנ"ד 11.4.94
בשעה 10.00 לפנה"צ בבית העלמין הירקון (כביש חוצה שומרון).

דבורה עופר
משה ופרדריק עופר
אורלי ויוסי סגל
המשפחה

בצער רב אנו מודיעים על פטירת אמנו וסבתנו היקרה

רחל טופר

בת ר' מאיר כהן ז"ל

ההלויה תתקיים היום, יום ראשון, כ"ט ניסן תשנ"ד, 10/4/94
בשעה 14:30 אחה"צ, בבית העלמין "סגולה" פתח־תקוה
השבעה בבית משפ' טופר נוה־עוז, פ"ת.

האבלים: בנה וכלתה: ד"ר איתן ונורית טופר
נכדותיה: דלית ואיל משיח
אסנת טופר
ליאת טופר
נינה: ניב ונדב משיח

למשפחת מעוז
משתתפים באבלכם הכבד
על מות יקירתכם

דליה ז"ל

עמותת בתי־הספר הקהילתיים
והחברה למתנ"סים

במלאת שנה לפטירתו של יקירנו

פנחס שטן ז"ל

נעלה לקברו להתייחד עם זכרו
היום יום ראשון כ"ט ניסן תשנ"ד 10.4.94
בשעה 17.00 בבית העלמין בקרית־שאול.

משפחת שטן

אזכרה וגילוי מצבה
של יקירנו

יוסף יעקבזון ז"ל

תתקיים ביום שלישי, ב' דר"ח 12.4
בשעה 16:00 בבית העלמין ברחובות

המשפחה

ביום הזיכרון לחללי מערכות ישראל
נתייחד עם אהובנו

סג"מ צור גולן ז"ל

ביום ד' ב' באייר תשנ"ד 13.4.94
בשעה 11.00 בבית העלמין בקיבוץ גבים

משפחת גולן
ובית גבים

חדשות חוץ

הקואליציה ביפאן לא הצליחה למנות מחליף לראש הממשלה המתפטר הוסוקאווה

שר החוץ לשעבר, מיצ'יו וואטאנבה, עשוי לערוק מהאופוזיציה ולהתמודד על ראשות הממשלה

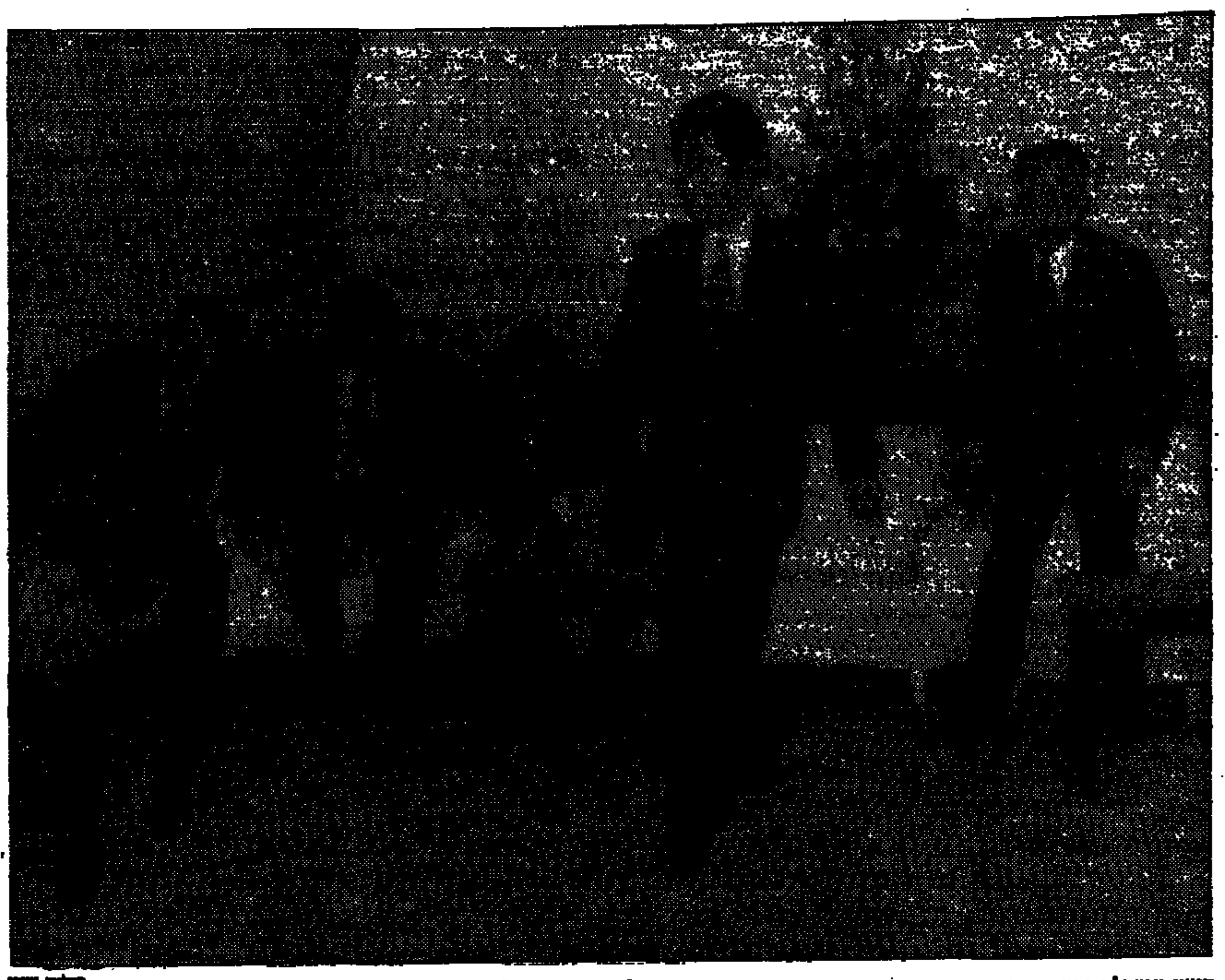
ראש ממשלת יפאן, מוריהירו הוסוקאווה (שני מימין), יוצא מהחדר לאחר שהודיע לשרים על התפטרותו

טוקיו (רויטר). הקואליציה המפלגת של יפאן ניסתה אתמול, ללא הצלחה, למנות מחליף לראש הממשלה המתפטר מוריהירו הוסוקאווה, שהתפטר שלשום.

פוליטיקאים שנכחו בישיבת הקואליציה, שהתקיימה בדלתיים סגורות, אמרו כי הצליחו להסכים רק על הצורך בבחירת מועמד חדש. פגישות נוספות של מפלגות הקואליציה נקבעו להיום.

מריבות פנימיות

הקואליציה היפאנית ידעה מריבות פנימיות רבות בשמונת חודשי קיומה. הקושי לבחור במהירות מנהיג חדש עשוי להביא למאבק ממושך בצמרת הפוליטית. רבים העריכו כי שר החוץ, צוטומו האטה, ימונה כמחליפו של הוסוקאווה, אבל ככל הנראה נכשל האטה בגיוס תמיכה מספקת.

"אנו לא בשלב שבו ראוי לומר מי מתאים לתפקיד ומי לא", אמר אתמול טומיצ'י מוריאמה, מוביל המפלגה הסוציאליסטית, המפלגה הגדולה ביותר בקואליציה.

כשעלה הוסוקאווה, בן ה־56, לשלטון, הוא הבטיח לטפל בשחיתות הרווחות בפוליטיקה היפאנית, אבל דווקא שערוריית טובות הנאה הביאה להתפטרותו. שערוריות דומות הפילו ארבע מחמש הממשלות הקודמות ביפאן. אתמול אמר הוסוקאווה, כי הוא לא מתחרט על התפטרותו.

הסערה שנוצרה בשל השערורייה סביב הוסוקאווה עיכבה את הפעילות הפרלמנטרית בחודש האחרון, ומנעה את אישור התקציב.

הוסוקאווה יישאר בתפקיד עד שימצא מחליף

הוסוקאווה, שיישאר בתפקיד עד שימצא לו מחליף, אמר כי הוא מקווה שהממשלה החדשה תמשיך במאמציו לביטול נרחב של נהלים ביורוקרטיים המקשים על גישת משקיעים זרים לשוק היפאני.

"לאחר שהגשנו את מחויבותנו להביא לרפורמות פוליטיות, הופקדה בידינו המשימה להביא לרפורמות כלכליות. אני בטוח שגם הממשלה החדשה תתאמץ לעשות זאת", אמר הוסוקאווה.

אתמול ניסו מנהיגי מפלגת האופוזיציה הליבראל־דמוקרטית, ששלטה ביפאן במשך ארבעה עשורים עד שהודחה על ידי הקואליציה של הוסוקאווה, להעריך האם הצעד הבלתי צפוי של הוסוקאווה יאפשר להם לחזור לשלטון.

שר החוץ לשעבר, מיצ'יו וואטאנבה, עשוי לערוק יחד עם מיטב מהמפלגה הליבראל־דמוקרטית לקואליציה, ולהתמודד על ראשותה, ועל ראשות הממשלה.

התמורה בסכסוך הסחר

בדברו עם כתבים לא הכחיש וואטאנבה שקיימת אפשרות כזו. "ישנם מספר נושאים דחופים עתה, בכללם הבעיה הצפון קוריאנית והבעיות שלנו כלפי ארה"ב. עלינו לבחור לאיזו מפלגה יש מצע הקרוב ביותר לעמדותינו, וליצור עמה ברית", אמר וואטאנבה.

סכסוך הסחר עם ארה"ב החמיר בחודשים האחרונים. ממשלו של הנשיא קלינטון מפעיל לחץ על יפאן לנקוט בצעדים שיפחיתו את עודף הסחר שלה לעומת ארה"ב, שהגיע בשנה שעברה לשיא של 59.3 מיליארד דולר.

ביפאן ובארה"ב לא צופים חידוש מהיר של שיחות הסחר, שאינן מתקיימות מאז כישלון פגישת הפסגה בין הוסוקאווה לקלינטון בפברואר. בחודש שעבר הרשה ארה"ב צו המאפשר לה להטיל מגבלות על מדינות המציבות מחסומים בפני משקיעים זרים. הצעד מכוון בעיקר כלפי יפאן.

"בגד באמון הציבור"

במאמרי מערכת שהתפרסמו אתמול בעיתוני יפאן הובעה אכזבה עמוקה מהאירועים שהובילו להתפטרותו של ראש הממשלה.

עמדתו הרפורמיסטית של הוסוקאווה וסגנונו האישי האלגנטי היו שונים מהסגנון הישן של הפוליטיקה היפאנית. בתקופת שלטונו הקצרה הצליח הוסוקאווה להעביר בפרלמנט מספר רפורמות, ולמרות כשלונותיו, זכה לפופולריות.

"הוסוקאווה בגד באמון הציבור ופגע באמינותה של יפאן בעיני הקהילה הבינלאומית", נכתב במאמר המערכת של העיתון "יומיורי שימבון", העיתון הגדול ביותר ביפאן. "אין להימנע מהגדרתו של הוסוקאווה כמנהיג בלתי אחראי", נכתב במאמר.

פרשנות / מיכל יניב

קשיים ביישום הרפורמה

התפטרותו של ראש הממשלה, מוריהירו הוסקאווה, מבשרת קשיים חדשים הרובצים לפתחה של המערכת הפוליטית ביפאן, והיא תעורר אכזבה אצל כל מי שציפה לשינוי בשנה האחרונה. עליית הוסקאווה לשלטון סימלה התנתקות מהפוליטיקה השמרנית רווית השחיתות של מפלגת השלטון, המפלגה הליברל־דמוקרטית (LDP), ששלטה ביפאן 38 שנים רצופות. הסתלקותו עלולה להביא לקשיים בעיקר בהמשך יישומה של הרפורמה האלקטורלית, בתפקוד הקואליציה שבראשה עמד, ביציבות הכלכלה וביחסי ארה"ב־יפאן.

הוסקאווה – שייך בטבעו, צעיר ומבריק – פעל בשמונת חודשי כהונתו כראש ממשלה למען שינוי שיטת הבחירות ביפאן משיטה אוליגרכית־יחסית לשיטה אנגלו־סקסית. הרפורמה האלקטורלית זו נועדה לשים קץ לשיחוד מתמשך ומקיף של חברי קבינט, פרלמנט ועובדי מדינה על ידי גורמים אינטרסנטיים – בעיקר כלכליים – שמימנו מפלגות ואישים בעת מסעי הבחירות וביניהם.

הוסקאווה, שנחשב לפוליטיקאי נקי מרבב, הבטיח לאזרחי יפאן לנקות את המערכת הפוליטית מהסיאוב, אך הוא עוזב את תפקידו – כקודמיו – בשל האשמות בדבר אי ניקיון כפיים. ראש הממשלה המתפטר אמנם לא הודה באשמות אלה וטען כי אי סדרים מסוימים שנמצאו בחשבונותיו נעשו על ידי מקורביו וללא ידיעתו, ובכל זאת יש בנסיבות לכנו יותר מקמצוץ של אירוניה.

התפטרותו של הוסקאווה עלולה להסיג את הרפורמה האלקטורלית לאחור. עלייתו המטאורית, כאביר על הסוס הלבן שנועד להציל את כבודה של המערכת הפוליטית היפאנית ולאוורה, מסתיימת, לפי שעה, במפלה מכאיבה. זה אינו תמריץ מעודד לפוליטיקאים רפורמיסטים שירשו אותו בתפקיד. לכן ספק אם ראש הממשלה הבא יעז לצאת באותה מידה של מרץ והעזה נגד הממסד הפוליטי המסורתי ונגד נוהגי השחיתות שלו.

הדרתו של הוסקאווה כבר הביאה להתרוצצות מבוהלת בקואליציה, המונה שבע מפלגות, בניסיון למצוא לו מחליף. העובדה שהקואליציה נקלעה למשבר כה רציני פחות משנה לאחר המהפך הפוליטי בבחירות של יולי 93', אשר העלה אותה לשלטון, אינה מבשרת טובות. שיתוף הפעולה בין חבריה היה ממילא רצוף קשיים, ולבד מכוונתם להתגייס ליישום הרפורמה בממשל הם היו חלוקים בכל. התפטרותו של הוסקאווה תביא להתרופפות נוספת בקואליציה שבירה זו.

להתפטרות, שאירעה זמן קצר לפני הגשת תקציב 94' לאישור הדייט – הפרלמנט היפאני – תהיה גם השפעה כלכלית מזיקה. העברת התקציב מחייבת גיוס תמיכה נרחבת בקואליציה ובפרלמנט. התפטרות ראש הממשלה וההשפעה שתהיה לה על הקואליציה יקשו עתה עוד יותר על העברת התקציב, בשעה שהכלכלה היפאנית מצויה בשפל הנמשך כבר כשנתיים.

למשבר הפוליטי האחרון עלולות להיות גם השלכות על יחסי יפאן עם המערב, בעיקר עם ארה"ב. התקשורת המערבית אהבה להשוות את הוסקאווה לנשיא ארה"ב, ביל קלינטון. שניהם צעירים, דינאמיים ונאים ושניהם תאבי שינוי. נראה היה גם ששררו ביניהם הבנה ופתיחות, שנעדרו מיחסי ראשי שתי המדינות בעשורים האחרונים. תחת הנהגתו של הוסקאווה הפכה מדיניות החוץ היפאנית לפחות בדלנית ונוקשה. בתקופתו, למשל, מסרה יפאן התנצלות פומבית ראשונה מסוגה על פשעיה במלחמת העולם השנייה. במקביל גם גילה התקווה שיפאן וארה"ב יפתרו, לפחות באופן חלקי, את מחלוקות הסחר ביניהן. אין זה מן הנמנע שנפילתו תעלה מנהיג שמרני יותר, דבר שיתרום, בין השאר, גם לחזרה של יפאן לעמדותיה המסורתיות הבדלניות וגם להגברת המתחים בינה לבין ארה"ב בנושאי הסחר.

דרכו הפוליטית של הוסוקאווה

- מאי 92' – הוסוקאווה, מושל לשעבר של מחוז קומאמוטו בדרום יפאן, מודיע על הקמת מפלגת "יפאן החדשה" ונשבע לפעול לניקוי הפוליטיקה היפאנית משחיתות.
- יולי 92' – "יפאן החדשה" זוכה בארבעה מושבים בבחירות לבית העליון של הפרלמנט היפאני ופותחת במסע נגד המפלגה השלטת, המפלגה הליבראל־דמוקרטית.
- אוגוסט 92' – שין קאנמארו נאלץ להתפטר מתפקיד סגן נשיא המפלגה הליבראל־דמוקרטית, לאחר שהודה כי נטל כספים שלא כחוק מחברת ההובלה סאגאוואה קיובין.
- יולי 93' – המפלגה הליבראל־דמוקרטית אינה זוכה ברוב בבחירות הכלליות ו־38 שנים של שלטונה הרצוף באות לקצן. מפלגתו של הוסוקאווה זוכה ב־51 מ־512 המושבים בבית התחתון של הפרלמנט. כל המפלגות, למעט המפלגה הליבראל־דמוקרטית, מחליטות להקים קואליציה בראשות הוסוקאווה.
- אוגוסט 93' – הוסוקאווה מתמנה לראש הממשלה.
- פברואר 94' – הוסוקאווה מודיע לפתע על הטלת מס ערך מוסף חדש, כדי לממן קיצוצים מתוכננים במס הכנסה. לאחר חמישה ימים הוא נאלץ לבטל את התוכנית. ב־11 בפברואר שיחות הסחר שלו עם קלינטון, בוואשינגטון, מסתיימות בכישלון.
- מארס 94' – המפלגה הליבראל־דמוקרטית מחרימה את הדיון על תקציב המדינה, בניסיון לאלץ את הוסוקאווה לספר את האמת על ההלוואה מסאגאוואה. מתעוררות נגדו האשמות חדשות.
- אפריל 94' – התקציב ל־94'–95' אינו מועבר עד לתאריך היעד (1 באפריל). ב־8 באפריל מודיע הוסוקאווה כי הוא מתפטר ולוקח על עצמו את האחריות לכישלון הפרלמנטרי ולניהול כושל של עסקיו הפיננסיים האישיים מאז 81'.

ספקות כבדים בוואשינגטון ביחס לסיכויי הרפורמה בסחר עם יפאן

מאת עקיבא אלדר
שליח "הארץ" בוואשינגטון

וואשינגטון (מיוחד ל"הארץ"). התפטרותו של הוסוקאווה מעוררת בוואשינגטון ספקות כבדים ביחס לסיכויי הרפורמה ביחסי הסחר בין ארה"ב ויפאן. בבית הלבן התקיימה אתמול התייעצות בהשתתפות מומחים לכלכלה ולסחר בינלאומיים.

ממשל קלינטון הימר על הוסוקאווה כמנהיג שיוביל לאיזון ביחסי הכלכלה בין שתי האימפריות הכלכליות הגדולות. באחרונה הבטיח קלינטון להוסוקאווה כי אף שלא ירפה מהלחץ לצמצום הפער במאזן המסחרי בין שתי המדינות, הוא יימנע מצעדים קיצוניים. בתמורה הבטיח הוסוקאווה לנקוט צעדים הדרגתיים להגדלת היבוא האמריקאי לארצו.

הממשל האמריקאי גם מייחס חשיבות מיוחדת לשיתוף הפעולה עם יפאן במשבר מול צפון קוריאה.

בבית הלבן מעריכים כי התפטרות ראש ממשלת יפאן תוליד תקופה של חוסר יציבות פוליטית בטוקיו, וכי קטנים הסיכויים שבטווח הקצר יקום מנהיג בעל שיעור קומה שיוכל להנהיג את השינויים שוואשינגטון מצפה להם ביחסי יפאן־ארה"ב.

פרשנים מכירים כי באחרונה תרמה ארה"ב לפגיעה במעמדו של הוסוקאווה, לאחר שבעקבות ביקורו בוואשינגטון בחודש שעבר איים קלינטון לפתוח במלחמה כלכלית נגד יפאן. פרשנים צופים כי המשבר יעדיף מחדש את הסקפטיקה הנוקשה שבה נקט מול טוקיו.

קלינטון אמר כי אינו צופה להידרדרות ביחסים עם יפאן. "אנחנו חשובים מדי זה לזה ולשאר העולם", אמר. הוא התקשר להוסוקאווה והביע באוזניו את צערו על התפטרותו. הנשיא סיפר לכתבים כי בשיחה אמר לראש הממשלה המודח כי גילה כושר מנהיגות מרשים והחדיר בבני עמו את האמונה בשינוי.

פקיד בכיר במחלקת המדינה הביע את ביטחונו כי ראש הממשלה החדש יבוא מקרב הגרעין השמרני ויהיה מחויב למדיניות חוץ וביטחון דומה, וכי גם הדינמיקה של שינוי שהוסוקאווה החדיר היא בלתי הפיכה.

ה"ניו יורק טיימס" מסר אתמול כי שלושת המועמדים לרשת את מקומו של הוסוקאווה אינם מתקבלים בוואשינגטון בהתלהבות יתרה. העיתון מזכיר כי המועמד המוביל, שר החוץ טסוטומו האטה, התנבא בעבר בגנות יבוא בשר מארה"ב באומרו כי מערכת העיכול של היפאנים אינה יכולה לעכל את ההמבורגרים האמריקאים.

מועמד אחר, שר החוץ לשעבר מיצ'יאו וטאנבה, אמר שהבעיה עם ארה"ב היא שהשחורים אינם משלמים את חשבונות כרטיסי האשראי שלהם.

ת.א 438/92

דקו תעשיות מזון 1989 בע"מ

(בפרוק ובכינוס נכסים)

הודעה על הזמנה להציע הצעות

ניתנת בזאת הודעה על פרסום הזמנה להציע הצעות לניהול מו"מ על רכישת עסקיה ונכסיה של דקו תעשיות מזון 1989 בע"מ (בפרוק ובכינוס נכסים) (להלן: "החברה") כ"עסק חי". החברה בעלת מפעל לייצור ועיבוד ירקות מיובשים.

מפעל החברה נמצא בשטח הצמוד לקיבוץ ברור חיל ומעסיק כיום 39 עובדים קבועים.

הח"מ אשר מונה על ידי בית המשפט המחוזי בתל־אביב כמפרק וכונס נכסים של החברה מפעיל את החברה בהתאם לתוכנית שאושרה על ידי בית המשפט לתקופה של שנתיים.

גורמים המעוניינים להציע הצעות לרכישת עסקיה ונכסיה של החברה כ"עסק חי" ידרשו לצרף ערבות בנקאית בגובה 5% מסכום ההצעה, וכן לחתום על הסכם מכר ועל כתב התחייבות לשמירת סודיות. המעוניינים יפנו בכתב אל מר שלמה זיו רו"ח בכתובת שלהלן לשם קבלת פרטים, נוסח הסכם מכר וכתב ההתחייבות:

שלמה זיו ושות' רו"ח
רחוב קויפמן 6 בית גיבור
תל־אביב 61500

לאחר המצאת כתב התחייבות חתום כדין לשמירת סודיות כנדרש, בצירוף המחאה בנקאית על סך 585 ש"ח לפקודת דקו תעשיות מזון 1989 בע"מ (בפרוק ובכינוס נכסים), ישלח אל המעוניינים העתק מהסכם מכר ותיאור החברה הכולל מידע פיננסי ונתונים אחרים על החברה.

את ההצעות בצרוף ערבות בנקאית והסכם מכר חתום יש להגיש בכתב למשרד הח"מ עד יום 18 במאי 1994 בשעה 12:00

הערבות תחולט במקרה והמציע יחזור בו מהצעתו.

הח"מ שומר לעצמו את הזכות לשנות בכל שלב את מסגרת המכר כראות עיניו ולכלול בה נכסים וזכויות כרצונו ולפי שיקול דעתו הבלעדי.

הח"מ לא יהיה כבול לדיני המכרזים, אינו מתחייב לקבל את ההצעה הגבוהה ביותר או כל הצעה שהיא, ושומר זכות לעצמו למסור מידע ופרטים בנוגע לחברה למי מן המציעים ו/או לנהל משא ומתן עם המציעים ו/או מי מהם ביחד או בנפרד ו/או לנהל משא ומתן עם אנשים וגופים שלא במסגרת ובעקבות פרסום הודעה זו ו/או לקיים תחרויות בין המציעים ו/או מי מהם ו/או לשנות את מתכונת ההזמנה ו/או לחזור בו מן ההזמנה, הכל לפי שיקול דעתו הבלעדי.

ההתקשרות הסופית עם המציע שהצעתו תתקבל תהיה כפופה לאישורו של בית המשפט. בית המשפט יהיה רשאי לאשר את המכר, להתנותו בתנאים, לא לאשר את המכר, או להורות על קיום תחרות בין מציעים שונים, או ליתן למפרק ולכונס הנכסים כל הוראות שהן, כראות עיניו.

שלמה זיו, רו"ח – מפרק וכונס נכסים של דקו תעשיות מזון 1989 בע"מ (בפרוק ובכינוס נכסים)

רחוב קויפמן 6, בית גיבור תל־אביב 61500, טלפון: 03-5179611 פקס: 03-5179418

הודעות בעניין
תכנון ובנייה

חוק התכנון והבניה, התשכ"ה־1965
מרחב תכנון מקומי הגליל המזרחי
הודעה בדבר הפקדת תכנית המהווה שנוי תכנית מתאר מקומית
[illegible]
אפרים קריצלר
יו"ר הועדה המחוזית לתכנון ובניה
מחוז צפון

ועדת המשנה לתכנון ובניה
עיריית באר שבע
הודעה על פי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה/1965.
[illegible]
י. רגר
יו"ר ועדת המשנה לתכנון ובניה
ראש העיריה
באר שבע

עיריית עפולה
הועדה המקומית לתכנון ובניה
הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה־1965
[illegible]
בברכה,
יו"ר ועדת המשנה לתכנון ובניה עפולה

חוק הליכי תכנון ובניה (הוראות שעה), התשנ"ד־1990
חוק התכנון והבניה, התשכ"ה־1965
מרחב תכנון מקומי מבשרת ציון
הודעה בדבר אישור תכנית המהווה שנוי תכנית מתאר מקומית
[illegible]
ד"ר חיים קופלמן
יו"ר הועדה לבניה למגורים ולתעשיה
מחוז ירושלים

הועדה המקומית לתכנון ולבניה "מבוא העמקים"
[illegible]
ג'אק לאוריר
יו"ר הועדה

חוק התכנון והבניה, התשכ"ה־1965
מרחב תכנון מקומי רמת גן
הודעה בדבר הפקדת שנוי תכנית מתאר מקומית
[illegible]
שמואל לסקי
יו"ר הועדה המחוזית לתכנון ובניה
מחוז תל־אביב

הועדה המקומית לתכנון ובניה - נתניה
[illegible]
צ. שלג - יו"ר הועדה

הועדה המקומית לתכנון ובניה רעננה
הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה־1965
[illegible]
זאב בילסקי
יו"ר ועדה מקומית
לתכנון ובניה רעננה

הועדה המקומית לתכנון ולבניה "מבוא העמקים"
[illegible]
ג'אק לאוריר
יו"ר הועדה

הועדה המקומית לתכנון ולבניה מבוא העמקים
[illegible]
ג'אק לאוריר
יו"ר הועדה

עיריית חיפה - משרד מהנדס העיר
הועדה המקומית לתכנון ולבניה
העיר חיפה
הודעה על פי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה־1965
[illegible]

הועדה המקומית לתכנון ולבניה "מבוא העמקים"
[illegible]
ג'אק לאוריר
יו"ר הועדה

הועדה המקומית לתכנון ולבניה "ראש העין"
עפ"י סעיף 149 (1) לחוק התכנון והבניה
[illegible]
יגאל יוסף
יו"ר הועדה המקומית
"ראש העין"

יש מעצבים גדולים בעולם-אנו מביאים אותם ארצה

M. ZANINI. E. SOTTSASS. A. CIBIC

דגם MARALUNGA מעוצב ע"י VICO MAGISTRETTI עבור CASSINA איטליה.

לאנשים יש פרושים שונים לעיצוב טוב.
פונקציונליות, נוחות, יופי, נוחות, פרקטיות,
ידידותיות ועוד.
טולמוס — חברה עם רגש על עיצוב מזמינה
אתכם לבקר, להתרשם וליהנות.

ייעוץ ותכנון איתך ובביתך צלצל/י
03-6053135 ,09-544390

טולמוס

הרצליה פיתוח, מרכז הסחרים 87 09-544390
תל־אביב, ה' באייר 72, 03-6053135
מפרץ חיפה, תקליף 5, 04-413729
ירושלים, הסורה 4 תלפיות, 02-723223

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

חדשות חוץ

המורדים ברואנדה פתחו במתקפה חדשה; צרפת, בלגיה וארה"ב מפנות את אזרחיהן

בולינגי, רואנדה (אי־פי). כוחות המורדים ברואנדה פתחו אתמול בהתקפות חדשות נגד כוחות המ־משלה ברואנדה. צרפת, בלגיה וארה"ב החלו בהערכות לפינוי אזרחיהן במדינה.

גל הלחימה החדש החל פחות מ־24 שעות לאחר שהאו"ם הודיע כי כוחות הביטחון ברואנדה מינו ממשלה זמנית והסכימו על הפס־קת אש עם המורדים, בניסיון להשיב את הסדר במדינה על כנו.

אולם אחד ממנהיגי המורדים אמר כי איש לא התייעץ אתם באשר להפסקת האש. "אנו לא בוטחים לקיום הסכם כזה, ולכן המלחמה נמשכת", אמר פטריק מאזימפאקה, סגן יו"ר החזית הרואנ־דית הפטריוטית במליגני.

נשיאי רואנדה ובורונדי – שני־הם בני שבט ההוטו – נהרגו ביום רביעי שעבר, לאחר שמטוסם נורה מעל לשדה התעופה של קיגאלי.

בקרבות שפרצו לאחר מותם הרג המשמר הנשיאותי – המורכב בעיקר מבני שבט ההוטו – את ראש הממשלה בפועל, וחמשי שלו־שה שרים בממשלה. לפי ריווחים בלתי מאושרים, שלושת השרים נהרגו גם הם.

בני ההוטו, השולטים ברואנדה, ובני שבט המיעוט, הטוטסי, נלח־מים זה עשרות שנים ברואנדה ובבורונדי. מטוסם של נשיא רואנ־דה, ז'ובנאל האביארימאנה, ונ־שיא בורונדי, סיפריאן נטאריאמירה, התרסק כשחזרו בדרכם הורה מועידת שלום בטאנ־זניה, שנועדה להביא לסיום הלי־חימה.

צרפת שלחה צנחנים לקיגאלי

אתמול הטיסה צרפת 280 צנח־נים לקיגאלי, כדי להתכונן לפינוי 600 אזרחים צרפתים מבירת רו־אנדה. 330 חיילי מארינס אמריק־אים נחתו בבוג'ומבורה, בירת בורונדי. בלגיה שלחה חמישה מ־טוסים צבאיים לקראת פינוי אפש־רי של 1,500 אזרחים בלגים.

"עתה צריך הצבא למלא את תפקידו", אמר סגן ראש הממשלה הבלגי, אליו די רופו, שהוסיף כי הפעולה תימשך כמה ימים.

דובר של שגרירות ארה"ב בניי־רובי, בירת קניה, רמז כי כל פעולת לפינוי אזרחים זרים תתו־אם על ידי ממשלת בלגיה.

האו"ם שוקל לשלוח תגבורת של 1,500 חיילים לכוח השלום שלו ברואנדה, כדי לעזור בפינוי האזרחים הזרים.

גנראל פול קאגאמה, יו"ר המ־טה הכללי של המורדים, אמר כי הם נלחמים במשמר הנשיאותי. "אנו פונים לכל אזרחי רואנדה לעזור לנו להילחם נגד הקליקה הזו. פנייה זו מופנית גם אל חיילי ממשלה שאולי רוצים להצטרף אלינו", אמר קאגאמה ברדיו ה־מורדים.

מנהיג נוסף של המורדים, פאוסטן רוואסיגנגיזה, אמר כי החזית הפטריוטית של רואנדה מנסה להתקדם לעבר קיגאלי כדי לתגבר את 600 המורדים, רובם בני טוטסי, הנלחמים שם נגד משמר ההוטו.

הלחימה ברואנדה הותירה מ־אות הרוגים, כולל כ־20 כמרים, תיירות ונזירים עובדי סיוע. לפי הריווחים, בבורונדי נשמר השקט.

"מספר ההרוגים מגיע למאות", אמר ד"ר פייר הארוה, דובר של הארגון ההומניטארי "רופאים ללא גבולות" בפאריס. הוא ציטט חב־רים בארגון הנמצאים בקיגאלי, שטענו כי ברחובות העיר יש מספר עצום של גופות.

מנהיגים ממפלגות האופוזיציה

נשיא מועצת הביטחון של האו"ם אמר, כי הממשלה החדשה מייצגת מגוון רחב של מנהיגים פוליטיים ממפלגות האופוזיציה, אולם איש בממשלה החדשה אינו בא מהצבא.

האו"ם מסר כי הנשיא הזמני החדש הוא תיאודור סינדיקובואב־בו, לשעבר יו"ר הפרלמנט. פורס־מו גם שמותיהם של ששה שרים, וביניהם ראש הממשלה, ג'ין קמבנ־דה. השרים נלקחו ממפלגות שהיו שותפות בממשלה הקודמת.

לפי הצהרה ששודרה אתמול בבוקר ברדיו רואנדה החלה המ־משלה החדשה לתפקד, וסינדיקוב־ואבו נכנס לתפקידו כנשיא.

בדרא"פ נכשל ניסיון פיוס נוסף. בותלזי: תומכיי הכועסים יילחמו למען אוטונומיה

יוהאנסבורג (אי־פי). מנהיג הזולו בדרום אפריקה, מנגוסוטו בותלזי, אמר אתמול כי תומכיו ה"כועסים יילחמו לקבלת אוטונומיה". בכך הבהיר בותלזי כי לא הגיע להסכם עם הממשלה ועם הקונגרס הלאומי האפריקאי (הא"אק"ס) בשיחות שנ־ערכו יום קודם לכן.

"למרות שאין לנו צבא או כוחות ביטחון, אנשינו עצמם כאן הם קו ההגנה שלנו, משום שהם כועסים על מה שנעשה להם", אמר בותלזי לכתבים באולונדי, בירת מדינת החסות קוואזולו שבראשה הוא עו־מד, בעת הפסקה בפגישות של מפלגת אינקאתה, בראשה הוא עו־מד.

בותלזי תידרך את הוועדה המרכ־זית של מפלגתו לגבי שיחות שקיים שלשום עם מנהיג הקונגרס, נלסון מאנדלה, עם הנשיא פרדריק דה־קלרק ועם מלך הזולו, גודוויל זווליתני.

מאנדלה ודה קלרק נכשלו בניסי־ונם לשכנע את מנהיגי הזולו ל־השתתף בבחירות המתוכננות ל־26–28 באפריל, הבחירות הראשו־נות בדרום אפריקה שבהן ישתתפו גם בני הרוב השחור. יחד עם זאת, הצליחו הצדדים להסכים ולהזמין מתווכים בינלאומיים למדינה. הם הסכימו לקיים עוד פגישה בשבוע הבא, בניסיון ליישב את ההבדלים בין הצדדים לפני הבחירות, שאמו־רות להתקיים בעוד שלושה שבו־עות.

בהצהרה שפירסם הקונגרס שלשו־ם, נאמר כי הגיע לידי המפלגה "מידע מהימן" על תוכנית התנקשו־ת במאנדלה ובעוזריו הבכירים, טאבו מבקי וסיריל ראמפוזה. כן נאמר שחברים במפלגת אינקאתה אוגרים כלי נשק באזור יוהאנסבורג כדי לנסות להפריע במהלך סוף השבוע לעצרות לזכרו של כריס האני, מנהיג של הקונגרס שנרצח על ידי אנשי ימין לבנים ב־10 באפריל אשתקד.

"כל ניסיון להפריע לפעילויותינו לזכר חייו ופועלו של כריס האני ישופל בתוקף", הודיע הקונגרס. "לא ניתן למקלקלים ולהורסים להר־וס את סיכויה של דרום אפריקה לבחירות הוגנות וחופשיות".

לפחות 11 אלף שחורים נהרגו באלימות הפוליטית בשלוש השנים האחרונות, רובם בעימותים עקובים מדם בין תומכי האינקאתה לתומכי הקונגרס.

הפסגה הראשונה מסוגה, שהתקיי־מה שלשום בין ארבעת המנהיגים, נחשבה כסיכוי האחרון להביא לסי־ום האלימות בין תומכי אינקאתה לבין תומכי הקונגרס, בעיקר במחוז המזרחי נטאל, מעוז כוחה העיקרי של אינקאתה.

מאנדלה אמר אתמול כי הקונגרס הציע לזווליתני מעמד דומה לזה של המלוכה הבריטית, אך זווליתני דוחה את ההצעה.

"אני מצטער שהוד מעלתו לא קיבל את הצעתי. השבתי שיקבל אותה", אמר מאנדלה במסע בחירות בצפון המדינה. "נמשיך לנסות לש־כנעו לקבל את הכבוד שאנו מוכנים לתת לו".

אולם ההצעה אינה מספקת את בותלזי וזווליתני, הדורשים ריבונות למדינת החסות שלהם. זווליתני אמר כי לא שינה את דעתו באשר להחרמת הבחירות.

"הם הופכים לרזים יותר ויותר משום שהם מורעבים לאוכל", אמר דה קלרק לגבי אינקאתה. "מזון למפלגות הוא ההשתתפות בבחירות וקבלת קולות מצביעים. אולם אינ־קאתה לא רוצה קולות ומסרבת להשתתף".

פקידים במערכת הבחירות אמרו אתמול כי למרות החרם של אינקא־תה, והחשש מפני לחימה בקלפיות, יקיימו את הבחירות כמתוכנן בקו־אזולו.

ועדת הבחירות הבלתי תלויה מתכננת להקים קלפיות בבטסולנדיה של מדינת החסות, וחיילים יסופ־לו לאזור המסולים לקלפיות.

זווליתני ובותלזי מתנגדים לבחי־רות, משום שהם חוששים כי הניצ־חון הצפוי של הא"אק"ס יביא לרמיסת תרבות שבט הזולו. הא־אק"ס מתכוון לבטל את כל מדינות החסות, דוגמת קוואזולו שבמחוז נטאל, שהוקמו על ידי שלטון האפרטהייד הלבן ושבהן הוענקו זכויות לאנשי הזולו ובעיקר למנ־היגיהם.

יומן

הדלת עדיין פתוחה

מנהיגי הפלגים בדרום־אפריקה טרם הצליחו להגיע להסכם שיאפשר את השתתפותה של תנועת אינקאתה, בבחירות הרב־גזעי־ות הראשונות שייערכו בסוף החודש. בפסגה המשולשת מאנדלה־דה קלרק־בותלזי שנערכה בסוף השבוע, תבעו ראשי אינקאתה, המתיימ־רים לייצג את בני הזולו לדחות את הבחירות כתנאי להשתתפותם בהן. אולם לדרישתם אין סיכוי רב להתקבל לנוכח ההתנגדות העזה בשורות הקונגרס האפריקאי הלאומי.

מלך הזולו ואדוניו בותלזי חוששים כי הבחירות יביאו לחיסול המעמד הנפרד של האזור החצי־אוטונומי של קוואזולו, דבר שיפגע כמובן בזכויות היתר של המנהיגים המקומיים, ויחשפו את העובדה שאינקאתה אינה מייצגת בעצם את כל בני הזולו ואף לא את מרביתם. אולם התנועה עדיין נהנית מהשפעה בחוגים רחבים וביכולתה להחריף את האלימות בחבל נטאל, ומשום כך שומה על הצדדים לחתור לפשרה עמה.

הממשלה כבר הכריזה על מצב חירום בנטאל, והמשך הדיבות בסוגיה הגורלית של הבחירות עלול לגרום להסלמה במאבק שכבר מקבל גוון של מלחמת אזרחים. גם הפעם מצטייר דה־קלרק כגורם היחיד הרוצה והמסוגל להביא לפשרה. "אני מאוכזב שלא הגענו להתקדמות רבה יותר, אולם הדלת עדיין פתוחה", אמר הנשיא.

הדיונים, אם כן, צפויים להימשך על בסיס מורחב, אולם בניגוד לדה־קלרק לא ברור אם הקונגרס הלאומי האפריקאי מעוניין בפשרה עם אינקאתה, או שהוא רואה בבחירות הקרובות הזדמנות מצוינת לחסל את התנועה היריבה. בפסגה המשולשת הגדיל מאנדלה לעשות והבהיר כי תאריך הבחירות הוא "קודש". לדבריו, לא בא בחשבון לדחות את הבחירות והארגון לא יסכים לשום פשרה בעניין זה.

הסיכוי האחרון אולי להגיע להסכמה לגבי ההשתתפות בבחירות טמון בשליחות התיווך של הלורד קרינגטון, שר החוץ הבריטי לשעבר, שיבוא לדרום־אפריקה השבוע.

ציון הדרוביין

התאבד סולן להקת נירוונה, קורט קוביין

מאת מיכל פלטי

ניו יורק (מיוחד ל"הארץ"). קורט קוביין, סולנה בן ה־27 של להקת "נירוונה", נמצא מת בביתו בסיאטל ביום ו' בבוקר. קוביין התאבד ביר־יית רובה בראשו ונמצא על ידי גרי סמית, החשמלאי שהגיע לביתו.

על פי ההודעה שמסרה משטרת סיאטל, ייתכן שקוביין שם קץ לחייו 48 שעות לפני שגופתו נמצאה.

קוביין הקים את להקת "נירוונה" בסיאטל ב־1988, יחד עם כריס נובוסליק ודייוויד גרול. פרשני ומ־בקרי הרוק הגדירו אותו כמייסד זרם הגראנג' בארה"ב – זרם שהפך למרכזי ביותר ברוק האמריקאי בש־נים האחרונות.

אלבומה הראשון של הלהקה, "בליץ'", יצא בחברת התקליטים העצ־מאית "סאב פופ" ועורר עניין בקרב אנשי תעשיית המוסיקה בארה"ב. לאחר שהלהקה הוציאה מיני אלבום נוסף בשם "נירוונה" היא התחתמה בחברת התקליטים "גפן", שם הוציאה את אלבום הרוק המצליח ביותר ב־91' – "לא מש־נה".

ביום ו' ניסו פרשנים להתחקות אחרי סימני הדיכאון של קוביין כבר באלבום הזה, וטענו שהפרסום וההצלחה "העיקו על מי שרק רצה לעסוק במוסיקה, ופתאום קנו את אלבומיו מיליוני אנשים בכל העו־לם".

קוביין. נמצא מת בביתו

קוביין ואשתו, סולנית להקת הרוק "הול" קורטני לאב, עמדו בשנתיים האחרונות במרכזן של כמה שערוריות, ובמרכזן טענות שפורסמו בעיתונות, שלפיהן בתם, פראנסיס בין, נולדה מכורה להרואין בגלל התמכרות הוריה לסם. ההורים הכחישו את ההאשמות.

לפני כחודש אושפז קוביין ברו־מא, לאחר ששקע בתרדמת כשהיה בסיבוב הופעות של הלהקה באירו־פה. לדברי מקורות ההופעות של הלהקה – "גולדן מאונטן" – קוביין התמוטט כתוצאה מערבוב של אל־כוהול ומשככי כאבים. שמועות בד־בר ניסיון התאבדות של הזמר הוכחשו אז בתוקף.

ביום ו' העלתה כתבת הרדיו בניו יורק ההשערה כי מקרה זה היה ניסיון ההתאבדות הראשון של הז־מר. רעייתו של קוביין שהתה בלוס אנג'לס, שם היא מתכוננת לצאת תקליטה החדש – "תעבור את זה" – שאמור לצאת בארה"ב בעוד כש־בוע.

ביום ה' פורסמה בארצות הברית רשימת המופיעים בפסטיבל ה"לולה פלוזה" – פסטיבל רוק שמתקיים במשך חודשיים ברחבי ארה"ב. לה־קת "נירוונה" לא הופיעה ברשימת המשתתפים, וסוכנות הלהקה הוד־יעה למעריצים שהרופאים ציוו על קוביין לחדול מפעילות בינתיים. זה היה אות ברור שמצבה של הלהקה אינו יציב.

אמו של קוביין צוטטה במהדורות החדשות של ארה"ב כמי שאמרה מיד אחרי מותו: "הוא הצטרף עכשיו למועדון הטיפשי הזה, של זמרי רוק שמתו מקרים מרי. אמרתי לו שלא להצטרף למועדון הזה".

מבוי סתום בשיחות על הפסקת אש בבוסניה

סרייבו (רויטר). השיחות לגבי הפסקת האש בין הסרבים והמוסל־מים בבוסניה הגיעו אתמול למבוי סתום, לאחר שכוחות סרבים כבשו גבעה בעלת חשיבות אסטרטגית מחוץ לעיירה המוסלמית הנצורה גוראז'דה.

מזכ"ל האו"ם, בוטרוס ראלי, דחק בסרבים הבוסנים לסגת מגוראז'דה, הנתונה עתה תחת איום ישיר של תותחים סרבים.

הדובר הצבאי של האו"ם, רוב אניק, מסר כי הסרבים השתלטו על פסגת גראדינה סאליינס, שגובהה 1,000 מטר, במשך הפסקת אש זמנית שהוכרזה שלשום. אניק הס־ביר כי ממרומי הפסגה יש לכוחות הסרביים ולתותחיהם "קו ראייה י־שיר" לתוך מרכז גוראז'דה.

בשיחה עם כתבים לאחר כישלון שיחות השלום שהיו בשדה התעופה של סרייבו בחסות מפקד כוחות האו"ם ביוגוסלביה לשעבר, לויטר־ננט־גנראל סר מייקל רוז, אמר המנהיג הצבאי המוסלמי ראסים דליץ' שהמוסלמים הסכימו להכריז על הפסקת אש בת 14 יום, אולם הסרבים רצו כי תוכרז הפסקת אש בלתי מוגבלת בזמן.

הממשלה הבוסנית המוסלמית חוששת שהפסקת אש כללית בקווי העימות הנוכחיים תהפוך את הכי־בושים הסרביים לעובדה מוגמרת. הסרבים שולטים כיום בכ־70% מש־טח בוסניה.

סוכנות הידיעות היוגוסלבית טאניוג דיווחה, כי הסרבים אינם מעוניינים בפתרונות חלקיים, אלא רוצים הפסקת אש מקיפה וללא תנאי בכל רחבי בוסניה.

המתקפה האחרונה של הסרבים הביאה אותם למרחק של 4 ק"מ בלבד ממרכז גוראז'דה, לאחר כמעט שבועיים של לחימה, שבהם נהרגו 92 מוסלמים ונפצעו 403. על פי הערכות שונות, כ־63 אלף בני אדם לכודים בעיירה.

המתקפה גרמה לפעולה מאומצת יותר מצד האו"ם, שהואשם בהמע־טת תיאור הסבל של תושבי המובל־עת, שהיא אחד ה"מקומות המוגנים" שבחסות האו"ם.

דוברת של האו"ם מסרה שבוט־רוס ראלי הורה לשליחו המיוחד ליוגוסלביה לשעבר, יאסושי אק־אשי, "להשתמש בכל האמצעים הק־יימים" כדי לאלץ את הסרבים להסיר את המצור מעל העיירה.

משטרת גרמניה חושדת שערבים הציתו את בית הכנסת בלובק

מאת יהודית וינקלר
שליחת "הארץ" בגרמניה

בון (מיוחד ל"הארץ"). ערבים, ולא ניאו־נאצים, הציתו ככל הנראה את בית הכנסת העתיק בעיר לובק. ממצאים חדשים אלה עלו בסוף השבוע בהמשך חקירת המקרה.

ב־27 במארס הושלכו שני בקבו־קי תבערה לבית הכנסת העתיק בעיר לובק שבצפון גרמניה. המעשה עורר סערה ציבורית, לנוכח מה שהצטייר כניסיון נוסף שעשו ניאו־נאצים לפגוע באתרים יהודיים וכ־הוכחה נוספת להתגברות האנטישמ־יות בגרמניה.

בעקבות ניסיון ההצתה, שנעשה בעיצומו של חג הפסח, יצאו אלפי מפגינים לרחובות בערים שונות. בלובק עצמה התייצבו משמרות מד־אה ליד בית הכנסת ושמרו על באיו, לבל ייעשה ניסיון מחודש לפגוע בהם במשך החג. ליד בית הכנסת הונחו זרים וסיסמאות בגנות האנטי־שמיות.

המשך החקירה העלה בסוף השב־וע כי ככל הנראה, ניסיון ההצתה בוצע על ידי ערבים, שביקשו למ־חות בדרך זו נגד הטבח בחברון ונגד ההסכם ההולך ומתגבש בין ישראל לבין הנהגת אש"ף. פרטים מדויקים על זהות החשודים בביצוע ההצתה לא פורסמו לפי שעה.

בקצרה

● קלן. בקבוק תבערה הושלך שלשום בלילה אל משרד השייך למפלגה הניאו־נאצית "דויטשה לי־גה" בקלן. המשטרה מסרה כי לא היו נפגעים, אך בקבוק התבערה הרס לחלוטין את משרדי המפלגה. (ע"צ)

● אתונה. פולין הגישה ביום ששי בקשה רשמית להתקבל לאיחוד ה־אירופי. לאחר הונגריה, זו המדינה השנייה מן הגוש המזרחי שהגישה בקשה כזאת. שר החוץ הפולני, אנדז'יי אולשבסקי, העביר את הב־קשה לשר החוץ היווני, תיאודורוס פאנגאלוס, המכהן עתה כיו"ר שרי החוץ של האיחוד האירופי. (ע"צ)

● וושינגטון. בשיחות עם משלחת אמריקאית הסכימה אוקראינה לס־גור שני כורים שהמשיכו לפעול בתחנת הכוח בצ'רנוביל. משרד הא־נרגיה של ארה"ב מסר כי סגן ראש ממשלת אוקראינה, ואלרי שמרוב, והמשלחת האמריקאית הגיעו להס־כם עקרוני על סגירת שני הכורים בתחנת הכוח שבה אירעה התאונה הגרעינית החמורה ביותר עד עתה, ב־1986. (רויטר)

● כוויית. ממשלת כוויית התפטרה אתמול, פחות משבוע לאחר שראש הממשלה הודיע לפרלמנט שהוא מתכוון לערוך שינויים בממשלה. סוכנות הידיעות הרשמית של כווי־ית מסרה כי השרים ימשיכו למלא את תפקידיהם עד להודעה רשמית על מינוי ממשלה חדשה. (רויטר)

● בייג'ין. משטרת סין עצרה את אחד הלוחמים הוותיקים למען הד־מוקרטיה במדינה, צ'ז ויליי. צז, ששוחרר בערבות במאי 93' לאחר תקופת מאסר של 12 שנים, נעצר בביתו בבייג'ין ביום חמישי בבוקר ונחקר במשך הלילה. לאחר מכן הורשה לו לראות את אשתו ואת בנו ומיד לאחר מכן שוב נלקח למעצר. לא ידוע בינתיים היכן הוא עצור. (ע"ד)

● ניו דלהי. לפחות שלושה אנשים נהרגו אתמול בהודו וששה אחרים נפצעו קשה, כשמטען חומר נפץ התפוצץ באתר לקידוח נפט. סוכנות הידיעות של הודו מסרה כי המטען התפוצץ במגדל קידוח השייך לחב־רת הנפט והגז שבמדינה המערבית גוג'ראט. (ע"ד)

● קמפלה. אנייה ששייטה באגם אלברט באוגנדה טבעה בסערה, וקי־ים חשש כי 65 מהנוסעים שהיו עליה טבעו. התאונה אירעה ביום רביעי, באזור מבודד ומרוחק במערב אוגנדה. נראה כי הספינה נשאה עליה 77 נוסעים והעמיסה פסגת דגים – מטען גדול בהרבה מהמותר. (ע"ד)

● כף קנאוורל. מעבורת החלל אנ־דוור שוגרה אתמול בצהרים מכף קנאוורל שבפלורידה. ששת אנשי הצוות שעל המעבורת אמורים לב־צע במשך תשעה ימים רישומי־מכ"ם של סביבת כדור הארץ. השיגור היה אמור להיות ביום ששי, אך נדחה עקב תנאי מזג האוויר. (ע"ד)

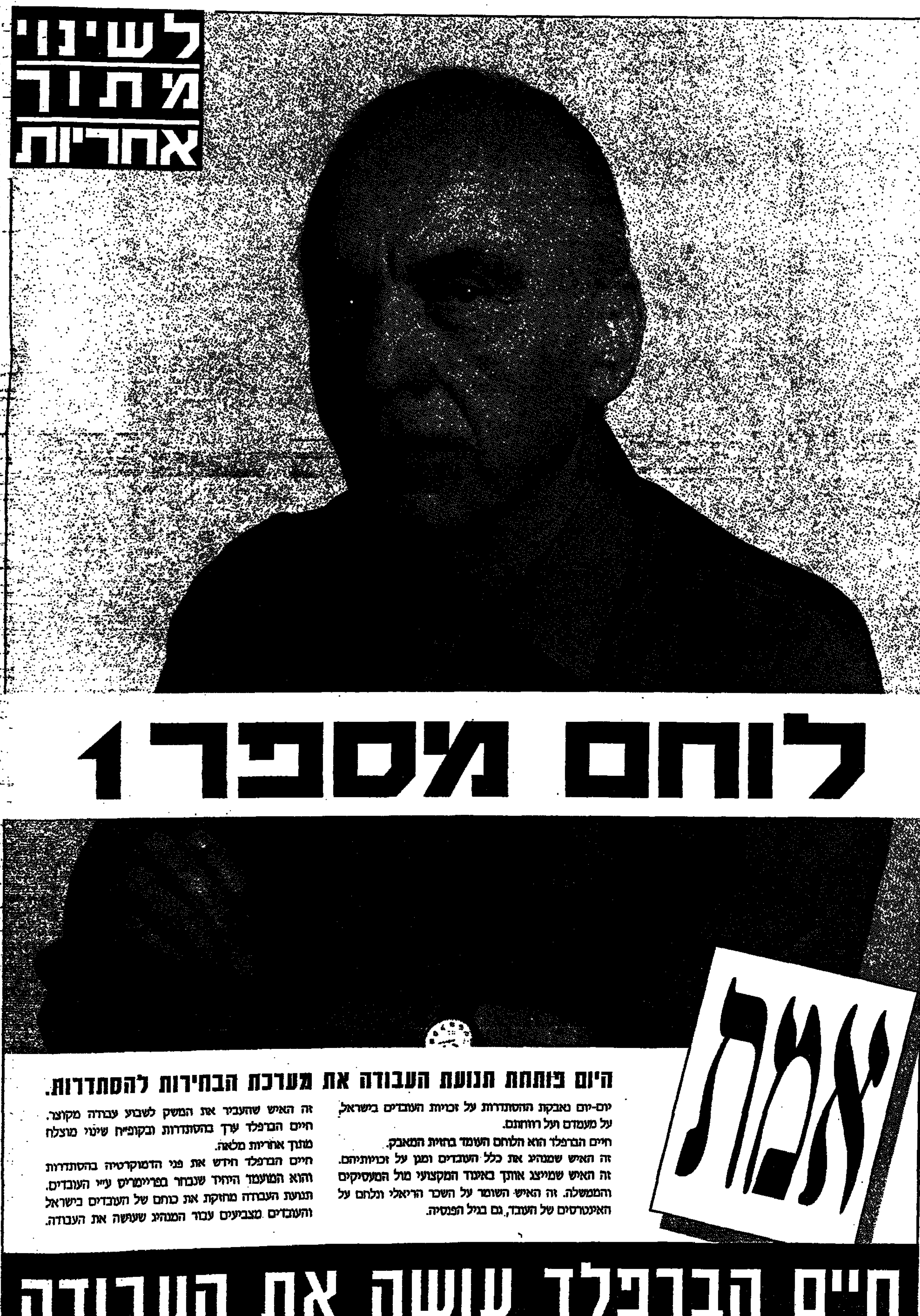

מחלקת האוטובוסים
VOLVO
בכתובת חדשה ובטלפון חדש:
רח' המסגר 50, ת"א
טל. 03-5621180
"מאיר" חברה למכוניות ולמשאיות בע"מ

רבין יתמוך כנראה בהקמת קזינו באילת

מאת אילן שחורי

ראש הממשלה, יצחק רבין נוטה לתמוך בהצעה להקים קזינו באילת. נודע כי גורמים במפלגת העבודה מנסים בימים האחרונים להגיע לתיאום בנושא זה עם ש"ס, כדי שזו לא תתנגד להצעה, בעת שהנושא יובא בקרוב לאישור הממשלה.

ככל הנראה ההחלטה להקים קזינו במלון הילטון טאבה במצרים, והכוונה לפתוח קזינו ביריחו בשטחי האוטונומיה, הביאה את רבין וגורמים נוספים בממשלה, לתמוך באפשרות כי קזינו, בהגבלות מסוימות, יופעל גם באילת או בסביבתה.

גורמים ממשלתיים אמרו באחרונה כי עדיף שכספי ישראלי יעשה דרכו לקזינו שיופעל בישראל, מאשר מליוני דולרים של ישראלים ישקעו בקזינו בטאבה או ביריחו.

עד היום נמנעה הממשלה מלעסוק בעניין הקזינו בעיקר בשל החשש להתנגדות ש"ס. ואולם, באחרונה הביעו גורמים בכירים בש"ס באופן בלתי רשמי, נכונות להסכים להפעלת קזינו בישראל, בתנאי שיוכפף לתנאים ולהגבלות.

שר התיירות, עוזי ברעם, אמר כי "האפשרות להקמת קזינו בישראל תלויה עתה יותר בידי גורמים תורניים מאשר בידי רבין".

משרד התיירות תומך במתן זיכיונות הקזינו לסול קרזנר, שהגיש כבר לרשויות תוכנית להקמת אתר תיירות בינלאומי בתמנע.

מבזק

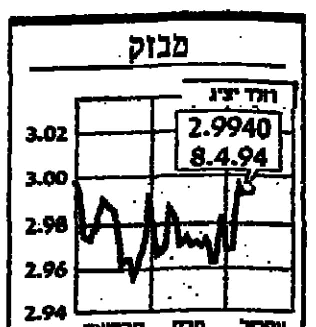

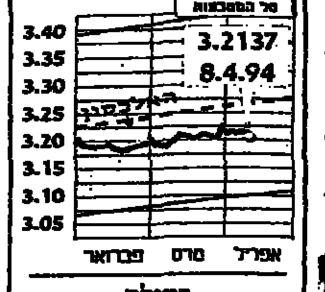

בעולם

שערי המטבעות העיקריים כלפי הדולר אתמול בניו יורק:
מארק – 1.7130, ‎-0.15%
ליש"ט – 1.4458, ‎-0.05%
ין – 105.30, ‎-0.43%

שלום חבשוש לקרנות הפנסיה: להקפיא לאלתר מכירת נדל"ן

מאת חיים ביאור

יו"ר האגף לביטוח סוציאלי בהסתדרות, שלום חבשוש, הנחה בימים אלה את קרן הפנסיה של פועלי הבניין ואת קרן הפנסיה של העובדים החקלאיים להקפיא את כל הליכי המכירה של נדל"ן שבבעלותן.

לדברי חבשוש, הקפאת המכירה של הנכסים תהיה בתוקף לפחות עד לחתימת ההסכם בין ההסתדרות לבין משרד האוצר לגבי עתיד קרנות הפנסיה, או עד שיושלמו ההכנות למיזוג קרנות הפנסיה ההסתדרותיות לשני מרכזי פנסיה.

גורמים בהסתדרות הוסיפו שההנחייה נמסרה לרגל ההחלטה להקים את החברה לניהול נכסי ההסתדרות, האמורה לרכז בידיה את ניהולם של נכסים אלה ואת בדיקת האפשרות להשביחם ולמכור חלק מהם.

קרן הפנסיה של העובדים החקלאיים העמידה למכירה בראשית פברואר, 840 דונם, ליד רמת השרון, הקרקע, שבחלקה נטועים פרדסים מניבים, מוערכת בכ-17 מיליון דולר. בעבר מכרה הקרן מגרש של 43 דונם ליד צומת בית דגן, ופרדס בשטח 160 דונם ליד כפר סבא.

קרן הפנסיה של פועלי הבניין מכרה עד כה 350 דונם פרדסים ליד צומת מסמיה, בנס ציונה, ברמלה ובאשקלון, וקיבלה תמורתם כ-2.25 מיליון דולר. בבעלות הקרן נותרו פרדסים בדרום הארץ, בשטח המתקרב ל-1,500 דונם.

בית רמז כבר נמכר

בטרם יצאה ההנחיה על הקפאת המכירה, הספיקה הקרן למכור את בית רמז שבבעלותה, ששימש בית הבראה בכניסה לזכרון יעקב, ב-4.5 מיליון דולר. בב"ש מכרה הקרן את בניין שלנוע קרן שהיה בבעלותה, בכ-1.5 מיליון דולר.

חבשוש. עד להסכם עם האוצר

קרני הודיע כי לא יתמודד על תפקיד יו"ר התאחדות סוכני הנסיעות

מאת אילן שחורי

יו"ר התאחדות סוכני הנסיעות, קובי קרני, הודיע בסוף השבוע כי לא יתמודד על תפקיד יו"ר התאחדות הסוכנים. מחר אמורה האסיפה הכללית של התאחדות סוכני הנסיעות לבחור יו"ר חדש.

קרני הודיע כי הפרסומים שהיו באחרונה, בעיקר ב"הארץ" הביאו לאווירה עכורה סביבו, ולכן אין לו כל רצון להמשיך בתפקידו.

בשבועות האחרונים, התברר כי קרני מתנה את המשך כהונתו כיו"ר התאחדות סוכני הנסיעות בתגמול כספי מכובד, וועדה מיוחדת בהתאחדות סוכני הנסיעות, קבעה כי קרני יקבל משכורת של 4,000 דולר לחודש אם ימשיך בתפקידו.

למעשה, הודיע קרני, בעל רשת משרדי הנסיעות "סיגנל", כבר לפני כחצי שנה כי לאחר שבע שנות כהונה, לא ימשיך בתפקידו כיו"ר ההתאחדות. לדבריו, החליט להקדיש את זמנו לעסק שלו, המצוי בהפסדים כספיים. ואולם בשלב מסוים חזר בו, והבהיר כי יסכים להיבחר מחדש רק אם יתוגמל בכספים.

קרני. 4,000 דולר לחודש

במכתב שהעביר קרני ביום ששי למנכ"ל התאחדות סוכני הנסיעות, דני מוזס, כתב, כי "פרק הזמן הנוסף שהקצבתי מינואר האחרון למציאת המועמד להמשך תפקידי הגיע לקצו באסיפה קרובה. לצערי נוצל הזמן שחלף על מנת להלעיט את ציבור החברים במסכת שקרים. זאת תוך פגיעה חסרת רסן, בי אישית ובמשרדי סיגנל טורס. אי לכך הנני חוזר בי מהודעתי כי מסקנות הוועדה, שהחליטה על תגמול כספי ליו"ר, יועמדו לאישור על ידי האסיפה הכללית. הנני מאחל הצלחה ליו"ר החדש שייבחר באסיפה הקרובה".

התאחדות סוכני הנסיעות מסרה כי עד לתחילת האסיפה החלטתו של קרני יכולה להשתנות. אם אכן הסרה מועמדותו של קרני, לקראת הבחירות מחר נותר מועמד אחד לכהונת יו"ר ההתאחדות והוא משה גפן, מנכ"ל משרד הנסיעות "ניצה טורס". לגפן מתנגדים רבים בצמרת התאחדות סוכני הנסיעות.

ייתכן שהועד מועמדים נוספים לכהונת היו"ר, יציע מנכ"ל ההתאחדות לאסיפה הכללית, להסתפק באסיפה בבחירות ועד בלבד, ורק לאחר מכן יחליט הועד מי מביניהם ישמש כיו"ר ההתאחדות. בין היתר לא נפסלת האפשרות שבתקופה הקרובה, נוכח המצוקה של סוכני הנסיעות יכהנו ארבעה חברי הועד ברוטציה בתפקיד היו"ר, כל אחד מהם למשך כחצי שנה, וזאת לשנתיים הקרובות.

כלכלני בנק הפועלים: אם לא יחול שיפור ביצוא – תתחייב האצה בפיחות שער החליפין

מאת מרית בילת

בחודשים ינואר-פברואר נותר היצוא התעשייתי ברמה נמוכה יחסית של 845 מיליון דולר לחודש, לעומת רמה ממוצעת של 921 מיליון דולר בחודשים שקדמו להם. הירידה אפיינה את מרבית ענפי יצוא הסחורות, למעט יהלומים. ענפי המתכת, מכונות, האלקטרוניקה, שבעבר הובילו בעליות, רשמו בחודשים הנדונים ירידה בת 9.7% לעומת נובמבר-דצמבר. כך כותבים כלכלני בנק הפועלים בסקירת ההתפתחויות הכלכליות האחרונות במשק שפורסמה בסוף השבוע.

"אם תתמיד רמת היצוא הנמוכה, יחייב הדבר בין השאר האצה בפיחות בתוך האלכסון", מזהירים כלכלני הבנק.

לעומת זאת, נכתב בסקירה, הקצב המואץ של יבוא הסחורות נמשך. בחודשים ינואר-פברואר גדל יבוא הסחורות, למעט יהלומים ודלק, בשיעור של 12.3% לעומת החודשים שקדמו להם. בלט גידול משמעותי ביבוא נכסי השקעה בשיעור של 30.6%. הגידול המצטבר גדל בשיעור חד של 43.9% ועבר על ממוצע של 723 מיליון ד' לחודש.

בעניין מדד המחירים לצרכן ציינו כלכלני הפועלים, כי סעיף הדיור עלה בחודש פברואר בשיעור של 1.3%, "שיעור גבוה יחסית, אבל נמוך משיעורי העלייה שנרשמו בחודשים שלפני כן". כלכלני הבנק טוענים, כי מוקדם עדיין להצביע על מגמה של ירידה במחירי הדירות. הם מזכירים כי מדד תשומות הבנייה, המשקף בדרך-כלל את ההתפתחויות העתידיות בסעיף הדיור במדד הכללי, עלה בפברואר בשיעור גבוה יחסית של 1.1%, בעקבות תשלום תוספת יוקר לעובדים בענף הבנייה בחודש זה. מרכיב השכר במדד זה, הם מציינים, מהווה 45%.

עוד עולה מהסקירה כי ב-93', כמו גם בשנה לפניה, בלטה עליית השכר בענף הבינוי – עלייה ריאלית בת 4.5% לאחר עלייה בת 9.4% ב-92'. השכירים תושבי השטחים היוו ב-93' כ-38% מכלל המועסקים בענף ובעקבות הסגר ירד חלקם ב-23%. שכרם של עובדי השטחים בענף זה עלה ריאלית בשיעור של 8.6% לעומת השנה הקודמת, בעוד שכר הישראלים בענף עלה בשיעור נמוך יותר של 0.5%.

יומן

בין אינטרסנט לאינטרסנט

קאול. הגדרת המונופול

באחד מעיתוני העסקים פורסם לא מכבר מאמר המגן בדביקות רבה על עמדותיו של מנכ"ל חברת בזק, יצחק קאול, בעניין הרישיון הכללי החדש שעליו חתמה שרת התקשורת. הכותב – לשעבר חבר דירקטוריון חברת בזק – עושה את מלאכת ההגנה תוך שהוא מבקר מאמרים שפורסמו "באחד מעיתוני הבוקר" (הכוונה לעיתון זה), ומתנו ביקורת על מהלכיו של קאול מזוויות שונות.

אחת הטענות של בעל המאמר היא שקשה להבין איך עיתונאים הדוגלים בהפרטה ובתחרות חופשית, יכולים לכתוב מאמרים הנוגדים עקרונית את התפיסות האלה. התשובה לכך היא, שגם מי שדוגל בתחרות חופשית ובהפרטה לא צריך לשכוח – דווקא משום שהוא דוגל בתחרות חופשית ובהפרטה – את סכנות המונופול.

מונופול הוא בדרך כלל פגע רע, אבל יש להבחין בין מונופול בבעלות המדינה לבין מונופול בשליטת אנשי עסקים פרטיים. מונופול מדינה הוא גוף ציבורי, ויש עליו ביקורת של רשויות ממלכתיות, החל בשרים הממנים את חברי הדירקטוריון וכלה במבקר המדינה. חזקה על רשויות המדינה שיקפידו, מכוח מעמדם כנציגי בעלת מניות, שהמונופול לא יפגיע בעושק ציבור הנזקקים לשירותיו.

כאשר המונופול נמצא בשליטת אנשי עסקים פרטיים, הסכנה שינצל את מעמדו לרעה גדולה לאין ערוך, ואילו יכולת הציבור לפקח עליו מצומצמת בהרבה. לכן, כאשר מפריטים מונופול מדינה, יש להקפיד על כך, שאיכות הפיקוח הציבורי עליו לא תיחשק.

בעל המאמר כותב כי העיתונאים הנ"ל שכחו שבזק איננה "עוד חברה ממשלתית", אלא חברה שהופרטה בחלקה. העיתונאים הנ"ל לא שכחו כלום, להיפך, הם זוכרים היטב שבזק היא עדיין חברה ש-76% ממניותיה בידי המדינה. אך מה שחשוב באמת בהקשר זה, הוא שבטווח הבינוני הממשלה מבקשת להעביר גרעין שליטה של 50% במונופול התקשורת הישראלי למשקיע פרטי. דווקא לקראת אירוע טראומטי זה חובה לוודא, שתנאי הפעולה של המונופול יוגדרו בהתאם לאינטרס הציבורי.

קשה למי שאינו מעורב עמוקות בעניין מבחינה עסקית, משפטית ומקצועית, להביע דעה על פרטי הרישיון הכללי החדש. נכון גם, ששיקול הדעת של משרד התקשורת אינו מחוסן מטעויות. אבל אפריורי יש לשיקול הדעת של משרד התקשורת עדיפות על שיקול הדעת של דירקטוריון בזק: שניהם אינטרסנטים, אבל בעוד שמשרד התקשורת שואף במקרה הגרוע ביותר לשמור בידיו סמכויות הכוונה מופרזות, דירקטוריון הבזק שואף באופן טבעי ביותר למקסם את רווחיו לטובת בעלי המניות, המנהלים ובעקיפין גם העובדים. לכן, אם זה יגיע להכרעת אראו, הרי גם שוחר תחרות והפרטה יעדיף קצת יותר מדי פיקוח ממלכתי על קצת יותר מדי ניצול הצרכנים.

אברהם טל

17 מכרזי הרדיו האזורי יוצאו בהדרגה

מאת עידית רוזנבלום

ועדת הרדיו של הרשות השנייה אישרה חלק גדול מהכללים להוצאת המכרז לתחנות הרדיו האזוריות: כללי אתיקה, שיבוץ פרסומות, הקמת ועדות אזוריות וכדומה.

בנוסף נקבע כי המכרז יתפרסם בשלושה שלבים כשבשלב הראשון והשני יוצאו ששה מכרזים ובשלישי – חמישה, סה"כ 17 מכרזים.

באזורים שבהם יש יותר מתחנה אחת, יוצא מכרז על תחנה אחת בשלב. הוחלט כי בתל אביב ובירושלים יהיו שלוש תחנות ובחיפה שתיים.

לדברי יו"ר הועדה, דני בלוך, החליטה הוועדה שלא תהיינה תחנות נפרדות בשפה הערבית, אך באזורים של אוכלוסיה ערבית תהיה הדרישה לכך שחלק מזמן השידור יהיה בערבית. על שפות אחרות לא תהיה הגבלה.

שני נושאים נותרו פתוחים: גובה התמלוגים ודמי הזיכיון, שאמורים להיקבע על ידי המועצה ועל ידי שר האוצר.

בינתיים, טרם הובא להכרעת הממשלה מי השר הממונה על תחנות הרדיו: שרת התקשורת, שולמית אלוני, או שר הכלכלה והתכנון הממונה על הרשות השנייה, שמעון שטרית.

המועצה גינתה את התופעה של הפעלת תחנות רדיו מקומיות האזוריות, שאינן מעוגנות בחוק, ושמטרתן את סמכותה של הרשות השנייה להעניק זיכיונות לתחנות רדיו אזוריות. ההודעה מרמזת לתחנות הרדיו החינוכיות של משרדי החינוך, התקשורת וקול ישראל.

לדברי מנכ"ל הרשות השנייה, נחמן שי, מתמלא האוויר באותות וסימנים וכשיקומו התחנות האזוריות המסחריות, לא יישארו להן מאזינים. בלוך אמר שהם רוצים להקדים רפואה למכה ולמנוע מצב שבו התחנות החינוכיות יהפכו לתחנות אזוריות.

מנהל קול ישראל, אמנון נדב, דוחה את הטענות ואמר שכל מי שרואה מקרוב את המשדר בן חצי הקילוואט של התחנות החינוכיות מבין שזו צרות עין. "זהו רדיו של הורבנים המיועד לתלמידים. אם יזמי הרדיו המסחרי רואים תחרות בתלמידי מכללות, אז אני יכול לישון בשקט".

המועצה קראה לממשלה לאסור לאלתר הפעלת תחנות רדיו פיראטיות והיא פונה לבעלי תפקידים ממלכתיים וציבוריים להמנע מהופעה בתחנות אלה ובכך למנוע "מתן לגיטימציה לתופעה פסולה זו".

שאלה טובה!
בטח שאנחנו רשומים בהתאחדות הקבלנים והבונים

✓ ערבויות ובטחונות
✓ עובדים מקצועיים
✓ עבודה בתו תקן
התאחדות הקבלנים והבונים בישראל
חברת בניה הרשומה בהתאחדות הקבלנים והבונים
רכישה נבונה בראש שקט
התאחדות הקבלנים והבונים בישראל, רח' מקוה ישראל 18 תל אביב 65115, טל. 03-5604701, פקס: 03-5604091

צווארון לבן / צבי הראל

דמעות של משקיע

מנהלי חברת ההשקעות "מקבץ", שמואל ואקנין, רב לנדאו ונסים אביעוז, מואשמים בהרצת ני"ע ובקבלת דבר במרמה. איש העסקים יעקב אמיד העיד כי גרמו לו הפסד של מיליון ש' וגם נזק נפשי

שמחוני. הודה בקיאות בשוק ההון

ואקנין. הואשם בתרמית מתוחכמת

יעקב אמיד בן ה-53 מירושלים היה בעבר שותף במלון המלכים בירושלים, שהוקם ונוהל על ידי משפחתו. לאמיד היתה ששית מן הבעלות במלון, שנו עבר עד למכירתו ב-1987.

אמיד הוא עד תביעה במשפטם של חברת "מקבץ השקעות ניירות ערך בע"מ" ושלושת מנהליה: שמואל ואקנין (33) מרמת-גן, רב לנדאו (45) מתל-אביב ונסים אביעוז (43) מיהוד. החברה ומנהליה מואשמים בבית המשפט המחוזי בתל-אביב בעבירות של תרמית בניירות ערך וקבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות. בימים אלה עומד המשפט בשלב שמיעת ראיות התביעה. אמיד טוען כי מנהלי החברה גרמו לו נזק נפשי והפסדים כספיים בסכום של מיליון שקל. הוא הגיש נגדם גם תביעה כספית, התלויה ועומדת בבית המשפט.

בכתב האישום המקורי ישבו על ספסל הנאשמים, בנוסף למנהלי מקבץ, שניים שנשאו בעבר תפקידים ציבוריים: האלוף (במיל') אורי שמחוני, שהיה בעבר ראש מה"ד ונספח צה"ל בוואשינגטון, ועמוס לוטן, לשעבר סגן ראש עיריית צפת. מאז פתיחת המשפט לפני כשנה הסתיים משפטם של שמחוני ולוטן במסגרת עסקת טיעון עם התביעה. התובעת עו"ד אתי דוידוב, נציגת רשות ניירות ערך, הסכימה לעסקת הטיעון אחרי שהבחינה בין שמחוני ולוטן ובין מנהלי החברה מהטעמים הבאים: מנהלי מקבץ רימו את השניים, שכלל אינם בקיאים בשוק ההון. בית המשפט אימץ את עסקת הטיעון לגבי השניים. לוטן ושמחוני נידונו למאסר על תנאי ולקנסות קטנים יחסית: 25 ו-23 אלף שקל בהתאמה. בשבועות הקרובים הם יופיעו כעדי תביעה במשפטם של מקבץ ושלושת מנהליה.

שמחוני ולוטן הורשעו על פי הודאתם בכך שסייעו למנהלי מקבץ בהרצת מניות בנק החקלאות (השפעה בדרכי תרמית על שער ניירות ערך). בעקבות הרשעתם של השניים תוקן כתב האישום בבית המשפט נגד החברה ושלושת מנהליה.

העבירות המיוחסות להם מתייחסות למסחר במניות בנק החקלאות, שחלק קטן יחסית שלהן היה רשום למסחר בבורסה והרוב החזוק על ידי המדינה, מושבים, קיבוצים ואגודות חקלאיים. בגלל הסחירות הנמוכה של המניות, בוצע בהן מסחר רק פעם בשבוע. ב-1988 פעלו מקבץ ומנהליה לרכז בידיהם מניות של הבנק מתוך המניות שהיו רשומות למסחר בבורסה והציעו לשמחוני ולוטן בהצעה לרכוש מניות אלה. טענתם של מנהלי מקבץ היתה, כי הם שולטים במסחר של אותן מניות ונוקטים הליכים משפטיים כדי לחייב את הממשלה להגיש הצעה לרכוש מהציבור את אחזקותיו. שמחוני ולוטן נענו להצעה ורכשו באמצעות מקבץ מניות של בנק החקלאות בסכום כולל של 939 אלף שקל, וכתוצאה מכך נוצרה יתרת חובה בחשבונם במאות אלפי שקלים.

עוד נטען נגד החברה ומנהליה, כי הם יצרו מצג שווא כלפי לוטן ושמחוני כאילו מדובר בעסקה סולידית, וללא סיכונים, בעיקר מאותו הטעם שהם (ארבעת הנאשמים) מודיעים ושולטים ברוב המניות שבידי הציבור ומשיבי רווחים בהן. בבר, טוענת עו"ד דוידוב, לא גילו להם הנאשמים כי אין בכוונתם לקנות חלק בעסקה זו וכי בדעתם למכור את אחזקותיהם במניות אלה.

וכך מסיימת התובעת את טענותיה בעניין: "הנאשמים הביאו את לוטן ושמחוני לרכוש מניות בהבטחה ותנאים שידעו, או היה עליהם לדעת, שהן כוזבות ומטעות תוך העלמת עובדות מהותיות, וקיבלו במרמה, בנסיבות מחמירות, את הרכוש של שמחוני ולוטן לרכוש מניות ויופוי כח לפעול בחשבונותיהם. מעשי המרמה נעשו בתכנון ובתחכום, תוך ניצול יחסי האמון ביניהם כמנהלי תיקים ובהתחשב שהנאשמים עשו שימוש לרעה בכספיהם מחד ובחוסר ניסיונם של לוטן ושמחוני מאידך".

> **בשלב קודם במשפט הורשעו אורי שמחוני ועמוס לוטן, במסגרת עסקת טיעון, בסיוע למנהלי מקבץ בהרצת מניות בנק החקלאות**

משפטם של הנאשמים, הכופרים בכתב האישום נגדם, מתנהל בפני השופט נתן עמית. באמצעות עדותו של אמיד מבקשת התובעת להוכיח את הדפוס שהיה לנאשמים למכור לעד את מניות בנק החקלאות ולגרום עלייה מלאכותית בשערן. להלן קטעים מעדותו של אמיד.

שאלה: "ספר איך הכרת את הנאשמים".

אמיד: "כשמכרתי את המלון קיבלתי את חלקי ואת הכסף השקעתי בדיסקונט דולר. הסכום זה הכניס לי 0.7% בחודש והייתי מקבל זאת בסוף כל חודש. הקרן היתה מיליון וחצי דולר וההכנסה של 0.7% נתנה לי מדי חודש עשרת אלפים דולר – השקעה שפסורה ממש. באותה תקופה, בשנים 87'-88', היה קיפאון בשער הדולר ואז פניתי לחברי שהוא עורך-דין במקצועו, עו"ד שילוני מירושלים. שאלתי אותו מה אפשר לעשות בקשר להשקעה זו והוא אמר לי שהוא מכיר אנשים מתל-אביב שמתעסקים בהשקעות בניירות ערך.

"באפריל-מאי 1988 התקיימה פגישה ביני לבין הנאשם ואקנין במשרדו של עו"ד שילוני. הוא עשה עלי רושם של גאון, בחור נחמד שבוודאי יעשה לטובתי. אמרתי לו שאני רוצה שהוא ישקיע לי באג"ח בתוכניות סולידיות. הוא אמר במוצר שהוא יטפל בי באופן אישי, כי אני קליינט רציני בשבילו. באותו שלב חשבתי שכל המגע שלי הוא עם נאשם זה בלבד ולא ידעתי שבמשרד הזה יש עוד שלושה שותפים, שבבוא הזמן יהרסו את ביתי ויפגעו בי נפשית.

"בינתיים אני הלכתי לעשות סקר שווקים. בנק כללי בירושלים הבטיח לי שאם אני אשקיע את הסכום אצלו, הוא יתן לי מדד פלוס 0.5% לחודש. באתי לוואקנין ואמרתי לו שהבנק הציע לי מה שהציע. הוא אמר לי שאני צריך להיות טיפש, כי הוא מומחה באג"ח ויכול לתת לי יותר. אמרתי לו שיבטיח לי את המדד פלוס 0.5% בחודש, ומה שתיק ההשקעות שלי יעשה מעבר לזה – הוא יקבל מזה 25% ואני 75%. בזה נחתם בינינו הסכם.

"עו"ד שילוני הציג לי אותו כמומחה גדול שעבר גם עבר נסים גאון (...) ככה זה עבר בחודשים יוני עד אוקטובר 1988. אני הייתי בא אליהם לתל-אביב והייתי עושה את השטויות של התיק ואת החשבון כמה מגיע לי מעבר ל-0.5%. בסוף אוקטובר-נובמבר 1988 התקשר אלי ואקנין ואמר לי שיש לו עסקה בשבילי שתניב רווחים יפים. הוא אמר לי לפתוח לי חשבון בבנק המזרחי ולהפקיד 60 אלף שקל, ועשיתי כמצוותו. חתמתי על הסכם. הפעם עם חברת מקבץ.

"כשהשקעתי את ה-60 אלף שקל כפי שהם אמרו לי, חלק היה במניית דשנים וחלק בבנק החקלאות. כעבור זמן מה הגעתי למשרד בתל-אביב, פגשתי את לנדאו ושאלתי אותו מהי מהות העסקה שואקנין עשה לי. הוא ענה לי שהוא לא יכול להגיד לי. אני מבקש להבהיר שוואקנין אף פעם לא אמר לי שיקנה לי מניות. רק אחרי שראיתי שיש מניות של דשנים וחקלאות ידעתי שמדובר במניות.

> **אמיד: מאוחר יותר התברר לי, שהמניות הועברו מחשבון של ואקנין ולנדאו בבנק הפועלים. התעורר אצלי חשד: אם המניות האלה כל כך טובות, למה הוא העביר אותן מחשבונו לחשבוני?**

"דשנים הניבה פירות יפים. תוך שבועיים הרווחתי 30 אלף שקל על השקעה בסכום של 60 אלף שקל. זו היתה הזכה שנוקה לי. שבוע לאחר מכן מצלצל אלי לנדאו ואמר לי: 'יעקב, יש לי עסקה, בוא לתל-אביב'. הגעתי לתל-אביב ושאלתי אותו מה עושה מניית דשנים בבורסה, והוא ענה לי שאין לי יותר מניית דשנים, שהיא נמכרה. הוא הציע לי לקנות חבילת מניות של ברטון בסכום של 250-300 אלף שקל. ואני ברוב תמימותי, שראיתי כי דשנים הרוויחה יפה, סמכתי על האמינות והיושר של לנדאו. אמרתי לו, 'אם העסקה הזו טובה, תבצע לי אותה'.

"העברתי מבנק כללי לבנק המזרחי סכום של כ-300 אלף שקל על מנת שיהיה אפשר לבצע את העסקה הזו. אחר כך נודע לי שזו היתה עסקה מחוץ לבורסה. אני לא ידעתי שאפשר לעשות דברים כאלה. לאמיתו, הוא החתים אותי על טופס לקנות מניות ברטון מחוץ לבורסה ואני חתמתי. . . המניות של ברטון התחילו להידרדר. שאלתי את לנדאו מה יהיה ואז הם גררו אותי לקנות מניות ארוים כדי שזה יחזיר את ההפסדים במניות ברטון. לנדאו שיכנע אותי להעביר לבנק המזרחי עוד 300 אלף שקל והם רכשו בזה מניות ארוים.

"ואז לנדאו זרק לי עוד הכה: הוא אמר לי שיש לו מכתב חתום שבעוד כמה חודשים, בספטמבר 1989, ניקח ממנו את מניית ברטון בשער של 1,500 נקודות, בשעה שערך המניה עמד אז על 750 נקודות. שאלתי את לנדאו איפה המכתב. רציתי לראות את המכתב והוא אמר לי שהמכתב נמצא בכספת בנק לאומי סניף אלנבי פינת בן-יהודה בתל-אביב. באתי לאותו בנק. לא ניגשנו לכספת, כי הוא הקדים אותי והמכתב היה בידו. קראתי את המכתב שהיה מופנה אלי. על המכתב היה חתום ואקנין".

שאלה: תפרט את הרכישות שנעשו עבורך של מניות בנק החקלאות.

אמיד: "מנהל מחלקת ניירות הערך בבנק כללי התקשר אלי הביתה ואמר לי כי ואקנין צילצל אליו והוא מבקש לקנות מניות של הבנק בסכום של 30 אלף שקל. איש הבנק שאל אותי אם אני מסכים. מתוך אמונה שהבחורים האלה פועלים לטובתי, הסכמתי (...) מאוחר יותר התברר לי שהמניות האלה הועברו לא דרך הבורסה אלא מחשבון של שמואל ואקנין ורב לנדאו בבנק הפועלים סניף כרמים בגבעתיים. התעורר אצלי חשד: למה היה צריך לעשות את ההעברה הזו אם המניות האלה כל כך טובות, למה הוא העביר את זה מחשבונו לחשבוני.

"יום אחד התקשר אלי רב לנדאו ואמר לי, תשים היום מניות של בנק חקלאות ללא הגבלת שער, ובשל התמימות שלי עשיתי כמצוותו. זה היה בערך 30 אלף שקל. רק היום אני מבין למה הוא עשה זאת. לפחות היום עקבתי מה קרה בבורסה התברר לי שזה עשה באותו יום קונים בלבד. אני חשבתי אז שמה שהם עושים, הם עושים לטובתי. אם הייתי ספקולנט, כמו שהם אומרים, אני לא הייתי צריך אותם".

שאלה: "האם יש לך היום מנהל תיקי השקעות?"

אמיד: "חס ושלום. מספיק מה שהיה לי. ההשקעות שלי באמצעות הנאשמים גרמו לי להפסדים של מיליון שקל. באשר למניות בנק החקלאות, הפסדתי 50 אלף שקל".

בחקירתו הנגדית ביקש הסניגור, עו"ד יעקב הצרוני, להוכיח, כי העד היה מודע לפעולות שנעשו עבורו ומטעמו מפני שהיתה לו כוונה לגרוף רווחים תוך זמן קצר. "העסקות שלך במט"ח בהיקפים כמו שאתה מכיר", נשאל העד, "היו עסקות לזמן קצר כדי להפיק רווחים. מה יש לך להגיד על זה".

אמיד השיב כי נגרר לעסקות מט"ח כדי לכסות את ההפסדים בכספים שהשקיע במניות שרכשו לו הנאשמים. באותו הקשר אמר העד: "כשאני הייתי מפסיד כ-200-300 אלף שקל בברטון ובבנק החקלאות, לנדאו הציג לי את שמואל ואקנין כאחד המומחים הגדולים בעולם בעסקות מט"ח והציע לי לבצע עסקות כאלה כדי שזה יחזיר לי את ההפסדים. כך הפסדתי עוד 250 אלף דולר".

שאלה: "האם כתבת להם באיזה שהוא שלב שהם גרמו לך הפסדים ושאתה תובע מהם שיפצו אותך?"

אמיד: "המכתב הזה נכתב בדמעות בעיניים".

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

אנשים ועסקים

מרגלית. מראיין

פרס. תיירות ופוליטיקה

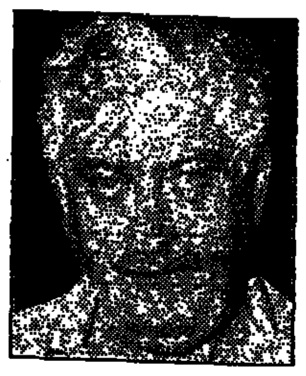
ברעם. חוסר בחדרי מלון

לובלסקי. יוגבר הפיקוח

תיירות ועסקים

שלושם בבהרים פותח חברת ישראקורד המגורה לקידום התיירות את מועדון "תיירות ועסקים". בפורום זה ייפגשו אנשי עסקים ובודמי תיירות לארוחות צהרים וראיונות של פוליטיקאים ואנשי עסקים מהארץ ומהעולם.

שלושם ראיין דן מרגלית את שר החוץ שמעון פרס, ואת שר התיירות עוזי ברעם. ברעם אמר כי ישראל זקוקה לכעשרת אלפים חדרי מלון נוספים, לנוכח צפי הגעת תיירים בשנים הקרובות.

שר החוץ אמר כי לאחר ההסכם עם הפלסטינאים תעדיף ישראל לקדם את המו"מ עם סוריה ורק לאחר מכן עם ירדן.

אילן שחורי

מסחר עם האוטונומיה

"עם הקמת האוטונומיה צפוי פיתוח תעשייתי נרחב בשטחים ויש לצפות להגברת הלכות הגבר לת משטח האוטונומיה לישראל", אמרה סגנית שר התמ"ס, מאשה לובלסקי. היא אמרה כי יוגבר הפיקוח על סחורות נכנסות.

זוהר בלומנקרנץ

מינויים

● מנחם מגור מונה למנהל מפעל בעלי "נמרוד" באזור התעשייה בבאר-שבע.
● יעקב בק ומאיר מרון מונו כסמנכ"לים בחברת הביטוח "שמשון".
● יואב חביב מונה כיו"ר דירקטוריון V.R.I.C.

דו"ח על דו"ח / דורון ארניה

תעוזה – לנועזים ומתוחכמים

תעוזה, קרן הון סיכון הראשונה אשר הנפיקה את מניותיה לציבור, לפני שנתיים, מתעסקת בהשקעות באלקטרוניקה מתוחכמת, תקשורת, תוכנה, רובוטיקה, מכשור רפואי, תרופות ומוצרי בריאות. בין בעלי המניות הגדולים בחברה ניתן למצוא גופים מוסדיים כבנק לאומי והתאגיד העסק Fairchild מארה"ב.

עד לתאריך המאזן השקיעה הקרן 21 מ' שקל בפרויקטים השונים (ראה מסגרת) סכום המהווה שליש מסך תמורת ההנפקה. הקרן מחויבת להשקיע לפחות 40% נוספים מאמצעיה הכספיים (עד לסך של 75% מאמצעיה הכספיים בשנתיים הקרובות, וזאת לאור המגבלות הקיימות עליה בהיותה קרן להשקעות בנו"ע שלגביה חלה התחייבות "ענבל" לרכישת מניותיה המונפקות. שאר כספי ההנפקה (כ-25% מהם) מיועדים לכיסוי הוצאות כולל דמי ניהול.

בשאלת השאלה האם וכיצד יכול משקיע לדעת, מהמידע הגלוי כיום, מה מידת הכדאיות בהשקעה בקרן שכן לאור המגבלות השונות שמטילה "ענבל" אך מחויבותה מנגד, וכן לאור העלויות הגבוהות לכאורה אשר כרוכות בניהול הקרן.

מדיניות השקעות

ב-'93 הגבירה החברה את קצב השקעותיה באופן חד (ראה מסגרת) אך מעצם טבען של השקעות אלה, טרם קצרה את הפירות המיוחלים. תעוזה הפסידה ב-'93 6.6 מ' שקל לעומת רווח של 1.1 מ' שקל ב-'92. ניתן לראות כי השינוי בתוצאות העסקיות נובע ברובו מן ההפסד מהשקעה באג"ח ממשלתיות בגובה 1.7 מ' שקל, לעומת רווח של 3.6 מ' שקל בשנה שעברה.

אין בנתונים אלו כדי לעזור למשקיע בקבלת החלטות, שכן אין פעילות זו מהווה את עיקר פעילות הקרן לטווח הארוך. הסעיף העיקרי אשר אמור לעניין את המשקיע בקרן, לאורך זמן, הינו חלק החברה ברווח או הפסד החברות הכלולות. מכיוון שלקרן השפעה מהותית על החברות בהן היא משקיעה, נעשית הצגת ההשקעה בחברות על בסיס השווי המאזני, דהיינו, סכום ההשקעה בתוספת רווח או הפסד תקופתי ובניכוי חלק יחסי מעודף העלות.

ההפסד הכולל של הקרן ב-'93 מפעילות החברות הכלולות, בגובה 2.4 מ' שקל, מורכב מהפסד השנה בגובה 1.8 מ' שקל והפחתת עודף העלות בגובה 0.6 מ' שקל. הפסדים אלו נובעים, מן הסתם, מאופי חברות הנמצאות בשלבי ה-start-up ומשקיעות חלק גדול ממשאביהן במחקר ופיתוח, כאשר הכנסותיהן נמוכות באופן יחסי בשלב זה. לא נראה כי יש במדיניות הצגה שכזו כדי לעזור למשקיע בבחינת הערכת הביצוע של הנהלת הקרן או כבסיס להחלטה על השקעה או מימוש חלקו בקרן. הדו"חות הכספיים של חברות בהן השקיעה הקרן אינם משקפים את שווין מכיוון שהוצאות המו"פ הגבוהות מקטינות את ההון העצמי, מבלי שיינתן ביטוי לתוצאות המחקר והפיתוח ולסיכוייהם. האבסורד בדרך הצגה זאת הינו שככל שהחברה תשקיע משאבים רבים יותר במו"פ, ויהיו מבטיחים ככל שיהיו, כך יקטן השווי המאזני.

מכאן שאין דרך הצגה זו מתיישבת עם עקרון הרלוונטיות כמשמעותו את שמטרתו להציג מידע כספי שמטרתו להיות זמין, משמעותי ולשמש כבסיס סביר לחיזוי תזרים מזומנים ותוצאות עתידיות. על פי גילוי דעת של רשות ניירות ערך בארה"ב, הוחלט כי יש להעדיף את הרלוונטיות במקרה זה ולכן מוצגות השקעותיהן של קרנות הון סיכון בארה"ב לפי השווי ההוגן (fair value) שלהן, והשינויים בשווי זה שוטף נזקפים לדו"ח רווח והפסד.

שווי נאות של השקעה הינו הסכום אותו יכול בעליה לקבל במימושה, בדרך העסקים הרגילה, אפילו אם בעת אומדן השווי הנאות אין בכוונתו למכור את ההשקעה. יחד עם זאת, מוטלת החובה להקפיד על מהימנות מירבית של הנתונים ועקביות בכללי ההערכה. האחריות לכך מוטלת על הדירקטוריון של הקרן. ניתן להבחין כי גילוי הדעת מביא בחשבון את העובדה שהמשקיעים בקרנות הון סיכון הם מקצועיים ומתוחכמים יותר ממשקיעים בחברות אחרות, ובהיותם מודעים לסיכון בעצם השקעתם הם מודעים גם לסיכון של סטיות בנתונים בדבר שווי ההשקעות של הקרנות בהן השקיעו. לאור כל הסיבות הנ"ל נראה כי יש לשקול הצגת ההשקעות בשווים הנאות.

ביטוח "ענבל"

ענבל – חברת ביטוח בבעלות המדינה, התחייבה לרכוש מכל מחזיק מניה מוגנת, אשר יהיה מעוניין בכך, את מניותיו המוגנות בסכום השווה ל-80% מהערך הנקוב של כל מניה, צמוד לשער הדולר. מועד ההתחייבות הינו 7 שנים ממועד ההנפקה (דהיינו אפריל 99'), וזאת בתנאי שהקרן תשלים בשנתיים הקרובות השקעה מצטברת של 75% מאמצעיה הנזילים.

כלכלית, מדובר באג"ח דולרית אשר מחיר הפדיון שלה 80 נקודות ואין היא נושאת ריבית. חישוב מהיר מראה כי ערך האג"ח כיום, בהנחה של ריבית ריאלית שנתית בגובה 5%, הינו 63 נקודות. כלומר, מחיר הרצפה של כל מניה מוגנת, ששערה 126 נק' כיום, הוא 63% ממנה – 79 נק'. אולם אין בכך כדי להציג את מלוא התמונה. מניירות הערך הי מוצעים לציבור, רק המניות המוגנות כלולות בהסדר זה, כך שלמעשה משקיע אשר מחזיק בתעודת ניירות ערך של החברה מבוטח בהרבה פחות, כ-35% בלבד. כלומר, כל מגבלות ענבל באות לכסות רק חלק קטן יחסי מניירות הערך של החברה. מכיוון שמדובר בביטוח יש להביא בחשבון את הפרמיה הכלכלית, הישירה והעקיפה, אשר משלם המשקיע עבור ביטוח זה. באופן ישיר, משלמת הקרן 0.2% עמלה שנתית מסכום ההתחייבות ענבל לפי שוויה בדולרים. סכום זה מוערך בכ-80 אלף שקל לשנה. אולם הפרמיה הישירה הינה מוערית ביחס לפרמיה העקיפה. פרמיה זו הינה למעשה שווה של מגבלות אשר חלות על הקרן ועלולות לפגוע בכל מחזיקי ני"ע שלה, הן המוגנים והן הבלתי מוגנים.

המגבלה המשמעותית ביותר בשלב זה של חיי הקרן הינה שכספי הקרן הפנויים יושקעו באג"ח מדינה בלבד. אי מתן דרגת חופש למנהלי הקרן בנושא זה הביא להפסד של כ-1.7 מ' שקל ב-'93. לא ברור מהו ההיגיון הכלכלי העומד מאחורי מגבלה זו. אם המדינה סומכת את ידיה על מנהלי הקרן בהשקעות שונות ומסוכנות בתחום ההיי-טק, האם אין היא בטוחה ביכולתם להשקיע כספים פנויים באפיקים השונים בשוק ההון?

מגבלות אחרות אשר מוטלות על הקרן קשורות בקצב ההשקעות ובשיעורן. הקרן מחויבת להשקיע 75% מכספיה תוך 4 שנים מיום ההנפקה (דהיינו עד אפריל 96') עם מגבלות ביניים. למרות שמגן זה נראה סביר, אין בו שום הגנה על המשקיע, שכן השקעות שתהיינה מאולצות רק תפגענה במחזיק ניירות הערך.

מגבלות אחרות הינן מגבלות יתר וקשורות בשיעור ההשקעה של הקרן בכל חברה (10% לכל הפחות מהון המניות של החברה ו-49% לכל היותר) ושיעור ההשקעה המקסימלי של הקרן מההון העצמי (20%). מעבר לכך, חשוף המשקיע לסיכון שענבל תבטל את התחייבותה לקרן בכל מועד שהוא.

יש לציין כי בבורסה נסחרות כיום עוד שלוש קרנות הון סיכון מרכזיות: מופת, מרתון ופורד. למופת אין כל קשר לענבל. פורד פועלת בימים אלו לביטול התקשרותה עם ענבל, בין היתר בגלל המגבלות שמטילה ענבל על מנהלי הקרן. למרתון, בדומה לתעוזה, קשר לענבל. היה רצוי שמנהלי תעוזה ישקלו את ההסכם עם ענבל כפי שנעשה בקרן פורד. אך יש להביא בחשבון את הפעולות שינקטו מי שמחזיק רק במניות המוגנות של החברה ואשר עלול להיפגע כתוצאה מפעולה זו בטווח הקצר.

דמי הניהול

בקרנות הון סיכון נהוג להקים חברת ניהול אשר אחראית לניהול השוטף של הקרן ומקבלת עבור זה תמורה. אחד מהסעיפים הבולטים בדו"ח רווח והפסד הינו דמי הניהול אשר שולמו לחברת "תעוזה – ניהול ופיתוח", לצורך הניהול השוטף של הקרן. ב-'93 שולמו 2.6 מ' שקל לעומת 1.8 מ' שקל עבור שמונת חודשי הפעילות ב-'92, אשר מהווה 4% מתמורת ההנפקה המגמה לדולר. ריאלית, מדובר בשינוי קטן אמנם, אולם היה רצוי לבחון את מערכת התמריצים למנהלי החברה וההשפעתה על ערך החברה.

מערכת התגמול כוללת, בנוסף לשכר הכולל בדמי הניהול הקבועים, גם זכות ל-10% מסכום הדיבידנד אשר יחולק בעתיד (סכום ומועד החלוקה כפופים גם הם לכללי ענבל). לא ברור כיצד ייתכן שמנהלים אשר מקבלים דמי ניהול קבועים יתמרצו למקסם את ערך החברה עבור המשקיעים. תמריץ למנהלים חשוב דווקא בסוג פעילות כמו של תעוזה, לאור המעורבות והמומחיות הנדרשת מצד מנהלי הקרן. דמי הניהול הקבועים עלולים לעודד אדישות מצדם, אשר עלולה לפגוע בתשואה במשקיעים.

גם ה"סוכריה" בצורת 10% בדיבידנד שיחולק, אשר לכאורה תלויה בהצלחת הקרן, לא מבטיחה תמריץ אופטימלי מצד המנהלים למקסום ערך החברה, שכן היא עלולה לעודד משיכת כספי החברה על חשבון השקעות בעתיד. יש מקום לשקול את השוואת תמריץ המנהלים למטרות העיקריות של המשקיעים והוא – מקסום ערך החברה. לפיכך, יש מקום לשקול הצמדת דמי הניהול לשווי החברה בדרך כלשהי.

השקעת הרבעון הראשון

ברבעון הראשון המשיכה הקרן במדיניות השקעותיה הנבונה. לתחום הרפואה – תחום הרש עבודה. מדיניות של הרחבות לתחומים שונים עשויה לפזר סיכוני השקעה. ביחס לרוב השקעות הקרן, נראה שיהיה זה מוקדם מדי לשפוט את הביצועים. השפל בשוק ההון ברבעון הראשון עלול לפגוע בחברה, למרות שאחזקותיה בני"ע סחירים הינן באג"ח ממשלתיות. תיק ההשקעות של החברה – המהווה כשליש משווי החברה בבורסה – עלול לספוג הפסד כולל של כ-2% ריאלי.

חישוב זה מתבסס על מבנה תיק ההשקעות של החברה לסוף השנה, שכלל 30% אג"ח צמוד דולר (אשר ירדו בשיעור של כ-3.7% ברבעון הראשון) ו-70% אג"ח צמוד מדד (אשר ירדו בשיעור של כ-1.8% באותה תקופה). למרות שתשואה זו הינה סבירה ביחס לתשואות אחרות בבורסה יש לבחון את התשואה המצטברת של הקרן על פני זמן רב כאשר אינה גבוהה באופן יחסי.

מבט לעתיד

הקרן הצליחה לעמוד עד היום במגבלות ההשקעה של ענבל, ואף התפרסה על פני תחומים שונים בעלי פוטנציאל עתידי רב, עובדה שעשויה להקטין את הסיכון של המשקיע. אולם מעבר לכך נראה שיש לאפשר למנהלים גמישות רבה יותר בהשקעותיהם ואחריות רבה יותר מנגד. מטרות אלו יכולות להיות מושגות על ידי צמצום מגבלות ענבל מחד, הצגת השקעות החברה בדו"חות בשווי הנאות שלהם מאידך, על מנת לעזור למשקיע בקבלת החלטות ולתרום להצלחת הקרן. שיקול נוסף של המשקיע להביא בחשבון הינו בשלות השקעות של הקרן, אחת מדרישות המשקיעים הינה תשואה מהירה על ההשקעה. בחינה של השקעות הקרן משאירה רושם כי רוב החברות בהן השקיעה הקרן נמצאות בשלב התחלתי ויקח זמן רב עד למועד שבו יקטפו את הפירות.

ישנן קרנות הון סיכון אחרות הנוטות לפזר חלק מהשקעותיהן בחברות בשלות יותר, אסטרטגיה המייקרת את העלות מצד אחד אך מקטינה את הסיכון מצד שני. הינם זה של אחזקי השקעות תעוזה מגביר במידה רבה את הסיכון בהשקעה בקרן ועשוי למשוך משקיעים נועזים ובעלי אורך רוח.

הכותב הינו סמנכ"ל בחברת מבנה גרוס בע"מ

דו"ח רווח והפסד
לשנה שנסתיימה ב-31 בדצמבר, 1993
באלפי ש"ח מותאמים לחודש דצמבר 1993

	1993	1992
הכנסות		
מהשקעות באג"ח ממשלתיות סחירות	–	3,625
ממתן שירותים	187	13
	187	3,638
הוצאות והפסדים		
מהשקעות באג"ח ממשלתיות סחירות	1,741	–
דמי ניהול	2,600	1,787
	4,341	1,787
רווח (הפסד) לפני מסים על הכנסה	(4,154)	1,851
מסים על ההכנסה (הקטנה)	(33)	295
רווח (הפסד) לאחר מסים על הכנסה	(4,121)	1,556
חלק החברה בהפסדי החברות הכלולות	(2,435)	(424)
רווח (הפסד) נקי לתקופה	(6,556)	1,132

מאזן ליום 31 בדצמבר, 1993
באלפי ש"ח מותאמים לחודש דצמבר 1993

	1993	1992
רכוש שוטף		
מזומנים ושווי מזומנים	1,409	4,013
חייבים שונים והוצאות מראש	836	751
סה"כ רכוש שוטף	2,245	4,764
השקעות		
אג"ח ממשלתיות סחירות	36,716	56,437
חברות כלולות	17,989	2,577
סה"כ השקעות	54,705	59,014
סה"כ	56,950	69,778
התחייבויות שוטפות		
זכאים שונים	53	396
הון עצמי		
הון מניות – נטו	62,250	62,250
התאמות הנובעות מתרגום דוחות כספיים של חברות כלולות	71	–
יתרת רווח (הפסד)	(5,424)	1,132
סה"כ הון עצמי	56,897	63,382
סה"כ	56,950	69,778

השקעות תעוזה

שם החברה*	השקעה נטו לסוף 1993 (אלפי ש"ח)
ארמדיר (92)	1,682
מייסאם (92)	1,091
א.ב. זרעים (93)	3,598
די.ג'י. (93)	1,258
נ.א.ס.ס. (93)	1,238
נובה (93)	495
אלביט א.מ.אי. (93)	7,136
סנטק (93)	1,491
סה"כ	17,989

* בסוגריים – שנת ההשקעה בחברה.

תיאור השקעות תעוזה

ארמדיר – ציוד למוליכים למחצה: חברה המפתחת את פרוייקט L-STRIPPER, מערכת להסרת הפוטורזיסט שהוא שלב חשוב בתהליך הייצור של התקני המוליכים למחצה (Semi Conductors).

המערכת מבוססת על גישה חדשנית העושה שימוש בלייזר לביצוע תהליך ההסרה על ידי אבלציה של הפוטורזיסט. לתעוזה 33.3% מהון המניות של ארמדיר ושותפיה לחברה הינן חברות RDC (ישראל, דיסקונט השקעות) וחברת The Fairchild Corp. סך התחייבות תעוזה להשקעה מגיע לכ-1.2 מ' דולר, כאשר עד היום השקיעה כ-1 מ' דולר.

מייסאם: חברה המפתחת מערכת קרקעית לקליטה ושידור של תקשורת לוויינים. לדעת החברה, התקשורת בין תחנות קרקע באמצעות לוויינים הולכת וגדלה. החברה קיבלה לאחרונה את המענקה בסך 1.2 מ' דולר. תעוזה משקיעה בחברה זו החל מדצמבר '92 ועושה זאת בשלבים. עד כה השקיעה ב-32.2% ממניות מייסאם תמורת כ-0.8 מ' דולר.

א.ב. זרעים בע"מ: החברה עוסקת בפיתוח וטיפוח זרעי מבלוא המיועדים בעיקר לשווקי יצוא והחלה את מכירותיה בשנת 1993. במאי 1993 השקיעה תעוזה בחברה 1.4 מ' דולר תמורת 25.5% ממניותיה.

דיאגנוסטיק טכנולוגיס בע"מ: החברה עוסקת בתחום הרפואה ומפתחת מערכת לאבחון רפואי. בין המערכות שפותחו – זיהוי מוקדם של רעלת הריון, אבחון התפתחות עוברים ואבחון מוקדם של סכנת לידה מוקדמת. תעוזה השקיעה עד כה 0.5 מ' דולר תמורת 13% מהזכויות ברווחים ויש לה התחייבות, בתנאים מסוימים, לרכוש 13% נוספים תמורת אותו מחיר ואף להגדיל את אחזקותיה ב-4% נוספים ללא השקעה, עד לסך של 30%.

נ.א.ס.ס. – נוירוסקולר אלקטריקל סטימולישן סיסטמס בע"מ: החברה עוסקת בפיתוח מערכת לשחזור תפקודן של חלק מהפונקציות של הידיים למנוגעים כתוצאה, למשל, משבץ מוחי או מפגיעה בחוליות העליונות של עמוד השדרה. באוקטובר '93 השקיעה תעוזה בחברה קרוב ל-0.5 מ' דולר תמורת 49% מהון מניותיה.

נובה מכשירי מדידה בע"מ: החברה פועלת בתחום תעשיית המוליכים למחצה ומפתחת ציוד ייחודי אשר ישפר משמעותית את תהליכי הייצור של רכיבי מיקרו-אלקטרוניקה מתקדמים. באוקטובר '93 התחייבה תעוזה על הסכם להשקעה בשלבים של 1.4 מ' דולר תמורת מניות בכמות המקנות לה 25.5% מהון המניות של החברה. שיעור אחזקה זה עשוי לגדול בתנאים מסוימים עד ל-37%. עד מרץ '94 השקיעה תעוזה בחברה 0.35 מ' דולר.

אלביט א.מ.אי בע"מ: החברה פועלת בתחום התהודה המגנטית וסיימה את פיתוח אב הטיפוס של מערכת המיועדת לבדיקה של תבולת גחלים שנים בדיוק רב יותר. בנובמבר '93 השקיעה תעוזה בחברה כ-2.5 מ' דולר. בחברה שותפה גם חברת אלביט.

סנטק ישראל בע"מ: סנטק מפתחת כלי תוכנה מתקדמים לתכנון רכיבים בתחום המיקרו-אלקטרוניקה. בדצמבר '93 השקיעה תעוזה 0.5 מ' דולר תמורת 48% מהון החברה.

פרים טק בע"מ: ההשקעה האחרונה שביצעה הקרן: בסך 100 אלף דולר תמורת 10% מהון מניותיה של החברה. לקרן אופציה להשקיע 400 אלף דולר נוספים בתמורה ל-20% מהון המניות. עד כה השקיעו בחברה כמיליון דולר, בין היתר, על ידי חברת תרופות צרפתית המחזיקה 7% מהון המניות.

החברה עוסקת בפיתוח בתחום הביוגנטי להפקת חלבון אנושי מחלב עזים באמצעות ידע שפותח במכון וולקני.

פלייזר בע"מ: גם השקעה זו, בסך של כ-0.6 מ' דולר תמורת 26% מהון מניות החברה, מותנה באישור המדען הראשי. החברה עוסקת בפיתוח, ייצור ושיווק של מוצרים לענף הדפוס.

קרן ההלוואות לעסקים קטנים מבקשת מהאוצר עוד 400 מ' ש'

מאת זוהר בלומנקרנץ

בהט. להאריך הפעילות בשנה

ועדת ההיגוי של הקרן להלוואות לעסקים קטנים בערבות מדינה החליטה לחשב הכללי באוצר להרחיב את הקרן, תוך הוספת 400 מיליון שקל, שיאפשרו את המשך פעילותה של הקרן שנה נוספת.

בפגישה שהתקיימה בסוף השבוע שעבר בין חברי הוועדה, בראשותו של המשנה למנכ"ל משרד התמ"ס, יוחנן לוי, לבין יו"ר הרשות לעסקים קטנים, שמואל בהט, והחשב הכללי, ראובן קוקולביץ, הוצג סקר שערכה חברת מכלול שהצביע על הצלחתה של הקרן עד עתה.

עד סוף מארס 94' אישרו ארבעת הבנקים המפעילים את הקרן הלוואות בסכום כולל של 225 מיליון שקל.

יונה: תפוקת ענף הבנייה ירדה במארס ב-900 מ' ש'

מאת דן לאופר

התפוקה בענף הבניה ירדה ב-60% במארס והירידה ממשיכה גם באפריל, כך אמר אתמול מרדכי יונה, יו"ר התאחדות הקבלנים, לשמעון שבס, מנכ"ל משרד ראש הממשלה. המדובר בירידה של 900 מיליון שקל לחודש, ממיליארד וחצי שקל ל-600 מיליון בלבד.

לדברי יונה, הסגר שהוטל בשטחים שיתק אתרי בניה רבים, וכיום ישנו מחסור מיידי של 30 אלף עובדים. יונה הוסיף כי כמאה אלף ישראלים שעובדים בענף הבניין במקצועות "יבשים", כמו תבנון, נגרות, חשמל, נמצאים כיום בסכנת הפלטות מהענף.

לדבריו, היעדרם של עובדים מהשטחים מונע ביצוע עבודות "רטובות" כמו בניית קירות, טיח, ריצוף ויציקות בטון המבוצעות בדרך כלל על ידי עובדים מהשטחים.

אישורים להבאת עובדים זרים

יונה הוסיף כי הקבלנים בישראל מוכנים להעמיד את פוטנציאל קליטת כוח האדם הישראלי. לדבריו, מ-'90 נקלטו לעבודה 20 אלף ישראלים, הדרושים כעת אישורים להבאת עובדים זרים לבניין, שכן ישראלים לא יהיו מוכנים לעבוד עם עובדים מהשטחים במצב הביטחוני הנוכחי.

לאחר הפגישה עם שבס, אמר יונה כי הפסקת המסלול הייחודי של הפשרת קרקע חקלאית לפי החלטה 611 של מינהל מקרקעי ישראל, היא זעזוע שאינו תורם דבר.

לדבריו, בממשלה מקבלים החלטות הפוגעות לבקרים, מה שגורם לבלבול במערכת ולעליית מחירים. "נחתמו עשרות עסקות בעידוד הממשלה וביוזמתה, ולפתע הממשלה עוצרת זאת. צריך לזכור כי מדובר בקרקעות שזמן התכנון שלהם ארוך. לא מדובר בקרקעות זמינות לבנייה", אמר יונה.

עלמ"א – עסקים למען אמנות
מברכת את
קרן זבלודוביץ
ואת
טלגרף
עיתון העסקים החדש של ישראל
ומודה להם על הענותם להצעתה להיות נותני החסות של
האופרה הישראלית החדשה
בעונת 1994-5, עם המעבר לביתה החדש במרכז אמנויות הבמה.
אנו גאים על שיזמנו את הקשר, ומקווים שגופים עסקיים נוספים ילכו בעקבות "טלגרף", יעשירו את חיי האמנות והתרבות בישראל
ויוכיחו שיש רווח ברוח!

רב-בריח בע"מ
רב בריח בע"מ
הודעה לבעלי המניות של החברה על אסיפה כללית שנתית
האסיפה הכללית השנתית של בעלי המניות של החברה תתקיים ביום שני, 2 במאי 1994, בשעה 16:00 במשרדי הנהלת החברה, באזור המלאכה ביבנה.
על סדר היום:
1. קבלת המאזן, חשבון רווח והפסד ודוח הדירקטוריון לשנה שנסתיימה ב-31 בדצמבר 1993, ודיון בהם.
2. אישור הרכב הדירקטוריון.
3. מינוי רואי החשבון לשנת 1994 וקביעת שכרם.
4. אישור תשלומי דיבידנד הביניים בסך 3.5 מליון ש"ח כדיבידנד סופי לשנת 1993.
5. כל עניין אחר שאפשר לדון בו באסיפה כללית רגילה של החברה.
הערות:
שני חברים הנוכחים בעצמם או ע"י שלוח והמחזיקים או המייצגים שליש מקולות ההצבעה של החברה יהוו מנין חוקי. אם תוך חצי שעה מהמועד שנקבע לאסיפה לא ימצא המנין החוקי, תדחה האסיפה מאליה בשבוע אחד לאותו יום לאותה שעה ולאותו המקום.
בעל מניה הזכאי להופיע ולהצביע באסיפות החברה רשאי למנות מיופה-כוח להצביע בשמו באסיפה. מיופה הכוח אינו חייב להיות בעל מניות בחברה. בעל מניות המעוניין למנות מיופה כוח כאמור מתבקש להמציא לחברה את כתב יפוי הכוח, או העתק מאושר ע"י נוטריון, לפחות שעתיים לפני מועד כינוס האסיפה.
המחזיקים במניות החברה באמצעות חבר בורסה, ומעוניינים להשתתף באסיפה, מתבקשים לפנות לחבר הבורסה בו מתנהל חשבונם לשם הסדרת השתתפותם באסיפה.
ראובן בורקובסקי, עו"ד
סמנכ"ל מינהל ומזכיר החברה
רב בריח בע"מ

עו"ד רו"ח
(מאז 1962)
בכל הקשור ברשום החברות.
רשום חברות חדשות רשומים
בנחשב הרשם + מידע מחשב
מרכז כלל חדר 1227 מתחת
למשרדי רשם החברות ירושלים
טל' 02-240989
פקס 02-250202

הפרעות והפסקות חשמל?!
טנסור
מערכות אל-פסק
סדרת פיתוחים טכנולוגיים מתקדמים, הביאו להכרה בין-לאומית במערכות האל פסק של טנסור, אשר הוכתרו כמערכות האל פסק מהמתקדמות ביותר בעולם (לפי סקר PC MAGAZINE
טנסוסט 93)
טנסור-חשמל ללא הפסקה
טל: 09-556110

לוח העיר
הלוח הנפוץ ביותר בגוש דן

מחשבה קדימה בע"מ
יום עיון יחודי
העסק המשפחתי המצליח ודור ההמשך
נדון על: מבנה העסק המשפחתי * תופעות אופייניות לעסקים משפחתיים מצליחים * מחזור החיים של העסק המשפחתי * דמויות בעסק המשפחתי המצליח – מייסדים, נשים, בנים, בנות * חתנים וכלות * משקיעים חיצוניים * "פרות קדושות" * תחרות אחים * סמלים * תופעת מה יגידו * מה מאפשר לעסקים משפחתיים לעבור בשלום מדור לדור * מדוע כדאי לקיים את העסק המשפחתי * כיצד להעביר שליטה * כיצד לפרוש * צעדים הכרחיים למניעת מאבקי שליטה * המודל הדינמי * העסק המשפחתי על מיטת הפסיכולוג * על צרכים וציפיות * מודל השליטה * מודל השיתוף ומודל הפירוק * דרכים לקביעת מחיר הוגן במכירת מניות בין קרובים * שיטות מימון במכירת מניות * שיטות תיגמול לבעלי מניות פעילים ובלתי פעילים * מצנחי זהב * מנהלים חיצוניים בעסק משפחתי * עיסקאות בין קרובים * כיצד להגביר מחויבות אירגונית * כיצד לפתח מועצת מנהלים * פיצול ומיזוג עסקים.
* עסק משפחתי הוא כל עסק הנמצא בשליטה ישירה או עקיפה של משפחה או קבוצת משפחות
המרצה: רו"ח אלון ברוידא – מחבר הספר מחשבה אחת קדימה.
המקום: מלון הילטון תל אביב
המועד: יום שישי 6.5.94 בין השעות 8.30 עד 14.00 (התכנסות החל משעה 08.00).
הרשמה: בטלפון 03-5252972 או בפקס 03-5252817
מחשבה קדימה בע"מ, מגדלעל, דיזנגוף סנטר, דיזנגוף 50, ת.ד. 23933 תל-אביב.
אל תחמיץ
סופר תקשורת

מעוניין לקנות בית או להשקיע בנדל"ן ? עשה זאת בקלות עם מגוון מסלולי המשכנתא של כלל משכנתאות:
המשכנתא היחידה שקל לקבל וקל להחזיר
כלל משכנתאות – פרטנר מצויין למשקיע בנדל"ן
תל-אביב: רח' נחמני 40, 03-5660033 ■ ירושלים: דרך יפו 97, מרכז כלל, 02-258623 ■ חיפה: רח' המגינים 53, בית רסקו, 04-528343
סופר תקשורת

צרכנות

עורכת לאה פורת

מסתרי מס אחיד (ב)

חור בכיס

אברהם טל

פרסום טבלת המס האחיד של ההסתדרות בעמוד זה (27.2) איפשר לחברי קופת החולים ההסתדרותית לראות איך מחשבים את המס הגבוה מהם. מפעם לפעם שמעתי את הטענה שבלשכות המס האזוריות במקומות שונים בארץ לא ששים, או אף לא מסכימים, להעמיד לעיון החברים את הטבלה המלאה. מתגובות אחרות שקיבלתי הובהר כי היו חברים שראו את הטבלה המלאה בראשונה כאן בעיתון.

קיבלתי גם מכתבים אחרים שהתייחסו לאופן העבודה של לשכות המס והטבלה. ללשכת המס יש לשכות המפוזרות ברחבי הארץ וגם במקומות קטנים יחסית – אחת העדויות לאנכרוניזם של מערכת הגבייה הזאת. אמנם לשכת המס הבירה מונה בגבייה מרוכזת, ויש גם מחשב, אבל עדיין יש חברים המשלמים את המס בכסף ידיהם, בהמחאה או במזומן, וגם לשם כך יש צורך בלשכות מקומיות. כל הלשכות האלה, עם הלשכה המרכזית השוכנת בבניין גדול ברחוב ארלוזורוב בתל אביב, יתבטלו כמובן אם תועבר הגבייה למוסד לביטוח לאומי.

התופעה העיקרית בתחום הגבייה, שהיתה עוברת מן העולם עם העברת הגבייה למוסד לביטוח לאומי, היא המערכת המסועפת של הנחות לקבוצות מועדפות (כמו הסתדרות הפועל המזרחי, אגודת ישראל, ש"ס, קיבוצים, מושבים, ועוד). המס היה נגבה על בסיס אחיד וקבוע, הוא בסיס השכר לצורך ביטוח לאומי, בלי הנחות ו"סידורים". כך היו עוברים מן העולם גם "מבצעים" שלשכת המס עורכת מפעם לפעם.

למבצע הזה צד שני, שעליו אעמוד בסוף הטור.

סכומי המס לתשלום

שכר החייב במס	ליחיד/ה או נשוי שאשתו עובדת	** לראש המשפחה	* לאשה נש. עובדת שבעלה חבר הסתד.
5550	291.40	411.10	204.00
5700	297.00	419.30	207.90
5850	302.60	427.50	211.80
6000	308.30	435.90	215.80
6150	313.90	444.10	219.70
6300	319.50	452.30	223.70
6450	325.10	460.50	227.60
6600	330.80	468.70	231.60
6750	336.40	477.10	235.50
6900	342.00	485.30	239.40
7050	347.60	493.50	243.30
7200	353.30	501.70	247.30
7350	358.90	510.10	251.20
7500	364.50	518.30	255.20

מבצע סודי

לא מזמן נודע לי (ממכתב של אחד הקוראים) שלשכת המס ערכה בנובמבר 1993 מבצע תשלום. תוכנו איפשר באופן חד-פעמי לחברים שפיגרו בתשלומיהם מאז ינואר 1990 לשלם את המס בהנחה של 50% (אך לא פחות ממס המינימום), וזה עד סוף השנה. נראה שבאותה תקופה היו ההסתדרות וקופת החולים במצוקה כה גדולה, שהיו מוכנות לוותר על 50% מהחובות. כל מי שפיגר – יצא נשכר; כל מי ששילם את המס כסדרו, מרצון או שלא מרצון (וכך כל הכלולים בגבייה מרוכזת), יצא פראייר.

דבר המבצע לא פורסם בכלי התקשורת – הודעות לעיתונות או מודעות. לשכת המס אומרת כי שלחה הודעות אישיות "לכל אותם חברים שלא שילמו את דמי החבר בעד חודשי החוב ינואר-ספטמבר 1993". חייב שלא קיבל את המכתב מסיבה זו או אחרת, ולא נודע לו על המבצע ממקור אחר כלשהו, לא יכול היה כמובן לנצלו.

תרגיל במס אחיד

דוד ישי מהרצליה הסב את תשומת לבי לתופעה מוזרה במבנה טבלת המס. לגבי נשוי שאשתו אינה עובדת כדאי לגשת ללשכת המס ולהצהיר על "עבודת" אשתו, בשכר המחייב תשלום מס אחיד מינימלי של 99 שקלים (עד 2,480 שקלים).

איני יודע אם הדבר ניתן לביצוע בפועל, אבל בניה שכן: במקרה זה עובר האיש מהטור "ראש משפחה" (מס גבוה יחסית) לטור "נשוי שאשתו עובדת" (מס נמוך יותר), ואשתו מתחילה לשלם את המס המינימלי. בדרך כלל מבטיחה עסקה זו לבני הזוג חיסכון של עשרות שקלים; במקרה קיצוני – כאשר "ראש משפחה" משתכר 10,000 שקלים – החיסכון מסתכם ב-79.80 שקלים.

ניקח מקרה הפוך: במשפחות שבהן שני בני הזוג עובדים סך המס שהם משלמים יחד עשוי להיות נמוך מזה שישלם הבעל, אם אשתו תפסיק לעבוד. למרות הירידה בהכנסות המשפחה עקב הפסקת עבודתה של האשה, המס האחיד שגובה ההסתדרות עולה. לזה ייקרא פרוגרסיביות.

חדשה לא משמחת

לסיום נושא זה – הערה כללית שלא תשמח רבים. עדיין לא ברור איזה חוק ביטוח בריאות יתקבל ומי יגבה את "מס הבריאות", אבל דבר אחד צריך להיות ברור כבר עכשיו: טובים הסיכויים (אם מותר להשתמש בהקשר זה במלה "טובים") שהשכיר הממוצע ישלם הרבה יותר מס בריאות מאשר מס אחיד. לכך כמה סיבות:

● מס הבריאות ייקבע בשיעור אחיד של 4.8%, בתוספת 0.8% בגין מה שקרוי "מס רווחת הארם", סה"כ 5.6%. במקרים רבים, ביחוד כאשר שני בני הזוג עובדים, ישלמו יותר מס בריאות מאשר מס אחיד לפי הטבלה. לדוגמה "נשוי שאשתו עובדת" (הגיגונה – מטבלת המס) המשתכר "שכר חייב במס" 7,000 שקלים, ו"אשה נשואה עובדת שבעלה חבר ההסתדרות" המשתכרת 3,500 שקלים, משלמים יחד 484 שקלים; כאשר יאושר החוק ישלמו מס בריאות ורווחת הארם בסך 588 שקלים. כאשר שני בני הזוג משתכרים 5,000 שקלים כל אחד הם ישלמו 560 שקלים לעומת 462 שקלים.

● מס הבריאות ישולם על בסיס השכר החייב בביטוח לאומי, בעוד היום, כנראה, במקרים רבים מאוד, "השכר החייב במס" נמוך יותר (גם בלי הנחות מוסדיות או "סידורים"). המקורבים אומרים לא רק במס האחיד שאותו גובה ההסתדרות, אלא גם במסים שאותם גובות קופות אחרות.

● על שולחן הממשלה מונחת הצעת חוק שתעלה את תקרת השכר החייב בדמי ביטוח לאומי מפי שלושה מהשכר הממוצע במשק לפי ארבעה. תקרת השכר לצורך ניכוי מס בריאות ורווחת הארם תעלה אף היא, בהתאם, ב-33% (בערך מ-10,500 ל-14,000 שקלים).

● כפי שציינו לעיל, יתבטלו אוטומטית כל ההנחות, הסידורים והמבצעים, מעל ומתחת לשולחן, שהפחיתו את שיעור המס האפקטיבי לקבוצות שונות ולחברים רבים. כאשר הגובה יהיה המוסד לביטוח לאומי – המס ייגבה במלואו, בלי הנחות ובלי הנחות.

כמובן, אם יתוקן החוק בתוכנית המקורית כרצון ההסתדרות, והגבייה של 50% ממס הבריאות תישאר בידי לשכת המס או קופת החולים, יישאר גם מקום ברוב לכל אותם הסדרים, סידורים ומבצעים. מנקודת הראות של הכיס האישי, כדאי לנו לקוות שההסתדרות תצליח לסכל את החוק.

ההורה קונה והילד צורך?

ממצאי מחקר של שניים מבוגרי שנקר מגלים שההוצאה השנתית הממוצעת לביגוד לכל ילד היא 400–600 שקלים, וכי המחירים ברמת השרון יקרים פי שלושה מאלה שבדרום תל אביב

מאת מרים בורן

הגורמים המשפיעים על קניית בגדי ילדים בישראל הם – על פי סדר חשיבות יורד – איכות, מחיר, אופנתיות, קלות טיפול ושם מותג; רובם המכריע של הצרכנים רוכשים בגד עקב צורך ממשי של הילד, ואינם רואים בקנייה הנאה או בילוי. כך עולה ממחקר שכותרתו "דפוסי קנייה והתנהגות צרכנים בשוק בגדי הילדים בישראל", שערכו אשר צוקר וערן מלוך בהנחיית יצחק להב, כפרויקט גמר הלימודים במגמה לניהול תעשייתי ולשיווק במכללת שנקר ברמת גן – בית הספר הגבוה למדעי הטקסטיל והאופנה.

החוקרים ביקשו לבדוק בין השאר מי קונה, מתי קונים, היכן קונים, ומהי השפעתו של הילד על תהליך הקנייה. הם ראיינו כ-200 ילדים שגילם נמוך מ-12, הורים, יצרנים, משווקים וקמעונאיות אופנה. כמו כן קיימו תצפיות על התנהגותם של קונים.

בענף בגדי ילדים מקובלת ההבנה, כי ההורה קונה והילד צורך. ואולם, במחקר התברר שבמקרים לא מעטים הילד משפיע השפעה לא מבוטלת על החלטת הקונה. ואלה כמה מממצאי המחקר:

● ככל שעלתה רמת ההכנסה של משתתפי המחקר, קטן גורם המחיר הצורך האישי בקנייה וגדל גורם הספונטניות הנובעת לשם הנאה.

● בקרב הנשאלים, האם ביצעה 78% מהקניות והשתתפה ב-98% מהן.

● כשליש מהחוקרים דיווחו על נאמנות לחנות קבועה, אשר גוברת ככל שעולה רמת ההשכלה ורמת ההכנסה. התנהגות זו מאפיינת בעיקר אמהות, שנימקו אותה בכך שהמוכר תואם את צורכיהן, המוכר ממליץ על בגד שימצא חן בעיניהן וקיימת אפשרות להחליף את המוצר. על הנאמנות משפיעה גם העובדה שאין אחידות במידות בבגדי ילדים, והמוכרים בחנות שקונים בה בקביעות כבר יודעים מהי המידה המתאימה.

● קניותיהם של שליש מן המשתתפים בוצעו בעיתוי עונתי מתוכנן. לנשאלים מכל שכבות האוכלוסייה נטייה גבוהה לקנות בגדי ילדים בסוף העונה, אך ככל שההורים משכילים יותר הם נוטים לקנות בהוזלות.

● 38% מהקניות נערכו בחנויות המתמחות בבגדי ילדים, 20% ברשתות, 20% בשוק המשני – בווארים, מביאנים, שווקים פתוחים – ו-22% בחו"ל.

● בחירת החנות באוכלוסיית המחקר נעשתה – בסדר יורד – על פי נוחות הגישה, המחיר, המגוון, חלון הראווה והמיקום.

● ב-38% מן המקרים שנבדקו לא ביקשו הילדים בגד מסוים. במקרים שהצביעו על מוצר, 26% מההורים נענו לבקשה ו-25% דחו אותה.

● בקרב הילדים שהשתתפו במחקר היתה נטייה שלא לזכור שמות יצרנים, אבל חנויות הרבות לפרסם בתוכן יותר ביוקרה. הגורם החשוב בעיני הילד, בכל הגילאים, היה נוחות הבגד. 58% מהילדים העדיפו ג'ינס ותפריק, 30% בגדי ספורט ורק 12% בגדים חגיגיים. ככל שגיל הילד היה גבוה יותר, ניכרה העדפה גבוהה לג'ינס.

● 85% מהילדים היו בגד תלבושת אהודה – בנים פחות מבנות. 53% מהם ענו, כי הם אוהבים לקבל בגדים מאחים. לרובם יש טעם אישי כבר מגיל צעיר – לבנות מוקדם יותר מאשר לבנים. עם ההתבגרות בנות מושפעות יותר מ"מלכות" הכיתה.

● רוב הילדים דיווחו שאינם רואים בבגדי מתנה, ומעדיפים בעלי התעמלות או משחק. בנות היו מוכנות יותר מבנים לקבל בגד כמתנה.

● הסכום הממוצע שההורים הוציאו על בגדים לכל ילד הגיע – בעת שנערך המחקר, בסוף החורף שעבר – ל-400–600 שקל בשנה.

בשוק בגדי הילדים בארץ קיימות כ-100 חברות, 20 מהן חברות גדולות. אף תוצרת המתאימה לאירופה או לארה"ב איננה מתקבלת בכל המקרים על ידי הצרכן הישראלי. היצרנים, המתקשים להיפטר מעודפי יצוא, נוהגים לעתים לגזור את תוויות הבגדים ומוכרים אותם בשוק הפתוח או במגזר הערבי. גם אופנה מיובאת איננה זוכה להצלחה ניכרת, עקב פער מחירים של 200%-300% בהשוואה למוצרים מתוצרת הארץ.

פתיחת הקניונים, טוענים החוקרים, גרמה שינוי משמעותי בתחום: שטחי המכירה גדלו במאות אחוזים והתחרות גברה. משקל רב בענף יש לשוק המשני. קונים רבים אינם מוכנים לשלם סכומים גבוהים תמורת בגדים המתבלים תכופות, מתבלים במהירות ואינם מתאימים לילדים בתוך זמן קצר. אף על פי שהסחורה איננה תמיד באיכות טובה – ומראיינים הודו שנפלו בפח – ממשיכים רבים לקנות בשוק המשני עקב החיסכון הכספי.

סחורה מן השוק המשני, מתברר מן המחקר, לא תמיד עומדת בסטנדרדים של איכות תקינה. מראיינים סיפרו על מקרים שבהם הבגדים התכווצו, איבדו את צורתם אחרי הכביסה הראשונה. אולם גם מראיינים אלה, שהודו כי נפלו לא אחת בפח, ממשיכים לדבריהם לקנות בשוק המשני. לדברי המראיינים, החיסכון הכספי המצטבר כשקונים בשוק המשני מכסה על הפסד חד פעמי. בשביל רבים מהקונים, מתברר, יש קסם מסוים באווירת הבזאר השורה בשווקים הפתוחים, והם נהנים לקנות בהם יותר מאשר בחנויות "מבוססות" ומסודרות, שמרגע היכנסם אליהן הם חשים מחויבים לבצע קנייה.

> הגישה הרווחת היא, כי בגד לילדים צריך להיות זול מבגד למבוגרים. הציבור אינו מקבל את העובדה, שעלות הייצור בשני המקרים דומה

באשר לחנויות המפעל, החוקרים מציינים שעודפי יצוא ובגדים סוג ב' נמכרים בהן בהנחה ממוצעת של 20%–30%. בסוף העונה עשויות ההוזלות להגיע אף ל-50%–65% במקרים שהיצרן רוצה להיפטר מהמלאי. עם זאת, יש יצרנים ששומרים על הסחורה משנה לשנה ואינם מורידים מחירים במידה דרסטית.

יותר מאשר אצל מבוגרים, מוסיפים החוקרים, קיימת בבגדי הילדים חלוקה לבגדי יום יום ובגדים חגיגיים. אך אם בעבר נחשבו ג'ינסים וסווטשירטים לבגדי יום יום, ואילו חצאית, שמלה ומכנסי כותנה נחשבו לחגיגיים – בשנים האחרונות חל שינוי: גם ג'ינס וטי שירטס נחשבים חגיגיים, ורק סווטשירטים ואימוניות הם בגדי יום יום.

הגישה הרווחת היא, כי בגד לילדים צריך להיות זול מבגד למבוגרים. הציבור אינו מקבל את העובדה, שעלות הייצור בשני המקרים דומה. בגדי חול קונים הרבה בשוק המשני או בחנויות מתמחות ברמה בינונית, ואילו בגד חגיגי קונים יותר בחנויות רשת, בתי כלבו או חנויות מתמחות ברמה גבוהה.

החוקרים השוו מחירים של פריטי לבוש במידות 8–10 ב-4 מוקדים – רמת השרון, קניון איילון, רחוב ביאליק ברמת גן ודרום תל אביב. הממצאים, שנאספו בסוף החורף 1992, מראים שרמת השרון יקרה מהדרום ב-214% בממוצע, קניון איילון ב-193% ורחוב ביאליק ב-13% בלבד.

איור: נעם נדב

כמה מהנאות החיים

טעמים

דניאל רוגוב

אף אם כתיבה על יוגורט בטעם פרי, גבינה דלת שומן, או פיצה קפואה, היא חלק מעבודתו של כל כותב צרכנות, מגיע הרגע לעסוק גם בהנאות החיים המעודנות יותר. להלן סקירה של כמה מהמוצרים הטובים ביותר שנתקלתי בהם בשנים האחרונות.

● פירות ים:

לטעמי, פירות הים הטובים ביותר במדינה, סרטנים וקשואים, הם אלה שמייבא כיום שלום מתרובסקי. בין אלה לובסטרים משובחים שהוא מביא מנובה סקוטיה וקוקי סן ז'אק, עסיסיים וטעימים, המגיעים מקנדה. בשבוע שעבר אכלתי, לכבוד היבוא החדש שלו, רגלי סרטן ענק מאלסקה. הסרטנים האלה, הקרויים באנגלית Alaskan King Crab, אינם יקרים וחגבים במיוחד. הם שוקלים עד 11 קילוגרמים וארכם, או רוחבם, יכול להגיע לשני מטרים מקצה לקצה. אולם למרות מראם המרתיע, בשר הרגליים שלהם נחשב כבר שנים למאכל מהודר ואלגנטי בצפון אמריקה ובאירופה. לבד מטעמו המעודן והמתקתק ומגעו המתוק, רגלי הסרטן הענק מאלסקה גם קלות לאכילה יותר מאשר הלובסטרים. את הבשר אפשר אמנם להגיש בלוויית רטבים שונים, סלטים, ובמרקים, אך הדרך המקובלת ביותר, ולטעמי המוצלחת, היא להגיש עם חמאה מומסת. רגלי סרטן ענק עולות 128 שקלים לק"ג; קוקי סן ז'אק – 117 שקלים לק"ג, ולובסטרים חיים, שמשקלם 675 גרם בממוצע, עולים 80 שקלים האחד. להזמנות אפשר להיכנס ל"ימי ומי בכבוג-שובל", ברחוב בני ראשב פינת רחוב פינסקר בתל אביב, או לטלפן 03-292955.

● ירקות ועשבי תיבול מיוחדים:

למרות השיפור העצום במבחר ובאיכות של התוצרת הטרייה הנמכרת אצל הירקנים, במרכולים ובשוק, יש עדיין ירקות ועשבי תיבול רבים שאי אפשר כמעט להשיגם בשוק הפתוח. במקרים כאלה אני פונה תמיד לחברה אוחיון, הבעלים והמנהלת של חברת "אקוקיטה". אוחיון, למשל, היא המקור היחידי במדינה לבצלצלים ולאגריב (סוג של שלש). היא מגדלת גם פריטים אקזוטיים יותר כמו פרחי קישואים, שאותם אפשר למלא בתערובת של כבד אווז מוקפץ, פטריות ובצל קצוץ, ופרחים אכילים. חשובים לא פחות הם האספרגוס הלבן והירוק המשובחים שלה, מבחר מגוון של עשבי תיבול טריים, ושישה סוגים לפחות של חסה ופטריות. בצלצלים עולים כ-21 שקלים לק"ג; אגריב (המצוי רק לפרקים) עולה כ-23 שקלים לק"ג; ושישה פרחי קישואים יעלו תשעה שקלים. מידע או הזמנות יתקבלו בנוא דואר 818, קיראון 55404, או בטלפונים 03-9711430 ו-03-9711427.

● סלמון מעושן:

יוסף יעקובוביץ מייבא סלמון מסקוטלנד ומנורווגיה, וכאן הוא מעשן אותו ואורז אותו. אני משתמש בהרבה סלמון מעושן, ומשום כך אני מעדיף לקנות פילה סלמון מעושן שלם (כ-2.5 ק"ג במחיר 94 שקלים לק"ג) ולפרוס אותו בעצמי. יעקובוביץ מוכר גם סלמון פרוס באריזות של קילוגרם (100 שקלים) או בחבילות השוקלות בין 60 ל-100 גרם (105 שקלים לק"ג). המשתלם ביותר: אלה המבינים פס סלמון, פרוסה סלמון, אומלט סלמון, או מנות אחרות שצורת הפרוסות בהן איננה חשובה, ישמחו לדעת שקילוגרם שאריות סלמון מעושן עולה רק 53 שקלים. אפשר לרכוש דרך מעדניות או היישר מהסיטונאי: "סלמון יעקובוביץ", רח' הבאר 6, קרית שאול, טלפון 03-6476048.

● תפוחי-אדמה:

שנים רבות היו שלושת הזנים המוכרים ביותר בארץ – דזירה, אלמא וקפרה. שני הראשונים מרבים לטיגון אך לא לאפייה, והשלישי במיטבו כשהוא אפוי, אך אף אחד מהם אינו נמנה עם זני תפוחי האדמה הטובים בעולם. באחרונה הגיעו לישראל חמישה זנים חדשים: תפוחי ניקולה, שהם אידיאליים לאפייה בתנור ולסלטים; ניקולה בייבי מתאימים לבישול בקליפותיהם, לאפייה או להגשה עם סלטים, כשהם קרים; תפוחי רוזוולט, הפופולריים מאוד באירופה, טובים במיוחד לאפייה או לבישול במים ונחשבים מושלמים להכנת מנת "תפוחי-אדמה אנה" או כשהם פרוסים בקליפותיהם, נקלים לסיום הבישול עם חמאה בגומת לאסכלה חמה, ומוגשים עם קימל; הטמסה והולנדריים האלוסה הסקוטיים, שניהם זנים חדשים יחסית, נחשבים טובים לכל שימוש. את כל הזנים האלה מגדלת כאן כיום חברת שירותי החקלאות מרעיים בע"מ. מידע נוסף או הזמנות אפשר לקבל בכתב אצל ראובן סלומון, ת"ד 5584, הרצליה 465154, או בטלפון 03-5662920.

● בשר מעושן ונקניקים:

ב"פתוחים שלוחי", ברחוב ריצמן 13 בנס ציונה, שיכלל גדי לוסטיג את העישון למדרגת אמנות. אפשר למצוא אצלו ירך הודו (4.40 שקלים ל-100 גרם), שוק אווז (3.80 שקלים), עוף מעושן (3.40), חזה אווז (4.50) או סינטה מעושנת (7 שקלים). בנוגע לנקניקים ולנקניקיות, קל להמליץ על רבים מהמוצרים של מעדני מרע (לא כשר) וסיב טירת צבי (כשר). בין הנקניקים המועדפים – מילנו, פפרוני, הרץ ונקניקים כפריים של מרע, והפרוזולט של סיב טירת צבי. כולם מתובלים בדיוק אך לא בגודש, גניסים במידה, ומשלמים בתוספת לחם כפרי טוב והודל דייזון. כל נקניקיות הבקר, הנקניקיות האמריקאיות והמיניסטר של מרע מצוינות. בין שאר המוצרים של חברות אלה אפשר להמליץ בלב שלם על הרוסטביף והפסטרמה בקר של טירת צבי ועל חזה האווז המעושן והשינקן הפולני של מרע. המחירים נעים בין 18 ל-70 שקלים לק"ג.

● גלידות:

הטובות במדינה כיום הן הגלידות של "בן אנד ג'ריס". הן עשויות ממרכיבים טבעיים, עם תכולת שומן בשיעור של 15.5% בממוצע, והן חלקות ועשירות בטעמים. בין הטעמים – טעמים שמרניים כמו וניל, וניל צרפתי ושוקולד, אך יש גם שוקולד בראוני, וניל מאריג תלרי כאריסה. נוסף על סניפי בן אנד ג'ריס, אפשר להשיג את הגלידות גם בכל סניפי סופרסל. המחיר: 13–14 שקלים לפיינט (0.45 ליטר).

שמן זית – עידכון

לפני כמה שבועות (20.2), בסקירה של שמן זית מכמה סוגים, ייתכן שפגעתי שלא במתכוון בחברה הספרדית "כורמוס" כאשר דיווחתי את שמן הזית הזך שלה כסולם משותף לכמה סוגי שמן כתית טוהר וכתית. שמן זית כתית טוהר הוא אמנם השמן המועדף על צרכנים אנינים-טעם בעולם כולו, אך גם לשמן זית זך יש מקום חשוב וביקוש רב.

שלא כמו שמן הכתית, בשמן זית זך, המכונה לעתים שמן זית טהור, יש בתחילה עודפי חומצה ודית, טעם וצבע עזים מאוד. כדי לרכך אותם עוברים שמנים אלה שלושה שלבי זיקוק: הפחתת צבע, הפחתת ריח ונטרול. לשמן זך יש בדרך כלל פחות טעם ופחות ארומה מאשר לשמן כתית, אולם גם הוא שמן באיכות טובה ויש לו קהל אוהדים. למעשה, רבים סבורים שגם אם שמן זה טוב פחות לרוטב לסלט, הוא השמן המתאים ביותר, אפילו יותר משמן כתית, לבישול.

קשיים בהבנת הנקרא

דין פרוטה

לאה פורת

אחד מקוראי "הארץ" שלח מכתב מחאה למנכ"ל המוסד לביטוח לאומי, יוסי תמיר, על כך שדמי הביטוח הלאומי למי שאינם שכירים או עצמאיים, עלו מ-275 שקל ל-447 שקל לשנה – עלייה של 50% וזאת בשנה שהאינפלציה ב-93' היתה רק 11%.

הקורא זכה לתשובה מהירה יחידית מסגן מנהל מחלקת הגבייה מלא-שכירים, רפי בן סימון. אני מקווה שהוא הבין את התשובה. לי עצמי היו קשיים בהבנת הנקרא.

הנה המכתב כמעט במלואו: "מבוטח שאינו עובד שכיר ואינו עובד עצמאי, שאין לו הכנסה, משלם דמי ביטוח בשיעור 7% מהכנסה, השווה ל-15% מהשכר הממוצע על פי חוק הביטוח הלאומי.

"העלייה הגבוהה בדמי הביטוח בשנת 1993 נבעת מביטול המודאת עלות העבודה שניתנה בעבר לכלל המבוטחים הלא-שכירים. בעוד שכוונת החוק היתה להוזיל רק על ציבור המבוטחים העצמאיים וזאת בעקבות מאמצי המעצר להקטנת עלויות העבודה להפחתת האינפלציה. המשתמע מכך הוא כי ההטבה ניתנה לכלל המבוטחים והם נהנו מכך מספר שנים. לאור האמור לעיל סכום דמי הביטוח בשנת 1993 העצמ' על סכום זה הוא בשל השינוי שחל בשכר הממוצע והן בשל עלייה בשיעור דמי הביטוח כמוסבר לעיל – משיעור של 5.33% ל-7%".

ביקשתי מדוברת המוסד לביטוח לאומי, הנה קרן ישי, לעזור לי בפענוח המכתב. מעבר לשפופרת הטלפון שמעתי מעין גיחוך, ואחר כך אמרה הדוברת שתפנה לכותב ותשלח לי גרסה מתוקנת. ואכן כבר למחרת היום הגיע מכתב משופר ומתוקן, שלפיו בהתאם לחוק הביטוח הלאומי, מבוטח שאינו עובד שכיר ואינו עובד עצמאי ואשר אין לו הכנסה, משלם החל מ-93' דמי ביטוח בשיעור של 7% מהכנסה השווה ל-15% מן השכר הממוצע במשק. ב-93' היה השכר הממוצע במשק 38,716 שקל בשנה. 15% מסכום זה הם 5,807 שקל ו-7% מתוכם הם 407 שקל.

ב-92' ניתנה הקלה בתשלום דמי הביטוח לכלל העובדים על חשבון האוצר, זאת כדי להגביר את התעסוקה במשק על ידי הפחתת עלויות העבודה למעסיקים. ב-93' בוטלה ההנחה הזאת לגבי מי שאינם עובדים, משום שלא היתה קשורה בהפחתת עלות העבודה ומתן תמריץ למעסיקים. כתוצאה מכך עלה שיעור המס למי שאינם עובדים מ-5.33% ל-7%. העלאת שיעור המס מצד אחד ועליית השכר הממוצע במשק מצד אחר, הם שגרמו לעלייה הגדולה יחסית בגובה סכום המס.

אולי המקרה הזה ילמד את מנסחי המכתבים במוסדות ציבור להקפיד יותר בניסוח מכתבים.

מנוי יקר ב-200%

הנה עוד סיפור על עליית תעריפים בתחום אחר – טלוויזיה בכבלים. ייק היתה מראשוני החותמים על טלוויזיה בכבלים. היא זוכרת שבעת החתימה, לפני כשלוש שנים, שילמה דמי מנוי בסך 29.50 שקל לחודש. מאז זחל המחיר בעקביות כלפי מעלה והיום הוא כבר עומד על 86 שקל לחודש. מדובר אפוא בעלייה של כמעט 200%.

בחברת תבל, שייק היא מנויה שלהם פיענחו את חידת ההתייקרות במהירות רבה. המנויה בהנחה בחצי השנה הראשונה לשירות מהמחה של 50%, כהודעה פנסיונרית. המחיר הבסיסי בעת שהתחברה לכבלים היה 59 שקל. מאז, מסרה חברת תבל, עודכנו תעריפי המנוי על פי מדד המחירים לצרכן.

בכל זאת מתעוררות שתי תהיות: הראשונה, מה ההצדקה לדמי מנוי כל כך גבוהים 1,032 שקל בשנה בעבור תוכניות טלוויזיה שרק מעטות מתוכן הן ברמה מתקבלת על הדעת, הוא סכום מופרז. שנית, מדוע אין מזכים בהנחה קבועה (ולא זמנית או חד פעמית) את הפנסיונרים שהם קהל יעד חשוב מאוד של הכבלים. יש כיום חברות רבות, רשתות שיווק, ומוסדות בידור שמעניקים הנחות לגמלאים ולא מובן מדוע דווקא הכבלים נמנעים מכך.

עד גיל ששה חודשים

תיקון חשוב לתקן הרשמי למוצצים ופטמות לתינוקות נכנס לתוקף בחודש שעבר. על פי התיקון, אביזרים (מוצצים, פטמות ועזבי-עים לשיניים) שאינם עשויים גומי טבעי חייבים לשאת על האריזה את המלים: "לשימוש עד גיל ששה חודשים בלבד". הכוונה היא בעיקר למוצצים העשויים מסיליקון, שהוא חומר נשיך, וקיים החשש שתינוקות בעלי שיניים ינשכו את המוצץ ויבלעו חלק ממנו.

התייחסנו לבעיה האמורה במדור זה בדצמבר 91'. התברר אז שמוצצי סיליקון שמיובאים מחו"ל ומוצצי סיליקון מתוצרת שרוקגום נושאים את האזהרה האמורה, אך מוצצים מתוצרת מפעלים אחרים בארץ, כגון דגניה סיליקון, לא נשאו את האזהרה הנדרשת בתקן.

בדיקה במכון התקנים, העלתה שיש הבדיקה להנהיג סימון כזה גם בארץ. ואכן בספטמבר 92', במסגרת רוויזיה של התקן, הושלם ופורסם גם הסעיף הזה בסימון אביזרים שאינם עשויים מגומי טבעי. לפני חודש קיבל הסעיף הזה תוקף.

המתווך חרג מתפקידו

תביעה קטנה

בני הזוג עדנה ושלמה צדוק בקשו לקנות דירה בת שני חדרים בגוש דן והגיעו אל מתווך המקרקעין יוסי מזרחי. לאחר שמצאו את מבוקשם, מסר להם המתווך שמחיר הדירה הוא 72,500 דולר, וכי עליהם לשלם מקדמה על חשבון הרכישה במזומן. בו במקום נערך מסמך שכותרתו היתה "פיקדון" ובו נאמר: "שולם ע"ח דירת שני חדרים ברח'... סך של 1,000 שקל כפיקדון עד לעריכת זיכרון דברים. מחיר הדירה נקבע ל-72,500 דולר, שמהם יופחת דמי אחת לעורך דין..."

לטענת בני הזוג, לאחר שחלפו של חודש ימים הודיע להם המתווך שמחיר הדירה הוא 80,000 דולר (7,500 דולר יותר מכפי שהוסכם). הם לא די בכך, אחרי חודשיים נוספים הודיע המתווך שאינו מוסמך למכור את הדירה.

עדנה ושלמה צדוק הגישו לתבוע את המתווך בבית המשפט לתביעות קטנות בפתח תקווה. לטענתם, הם הוטעו על ידי המתווך שהציג עצמו כמיופה כוח כאשר במוחו של דבר העמיד שאינו מוסמך למכור את הדירה. הדבר גרם להם אובדן זמן, התרוצצות מיותרת, הפסד עסקה טובה בזמן שמחירי הדירות עולים וכן שבירת תוכנית חיסכון טרם זמנה, שגרמה הפסד כספי. בגין כל אלה דרשו התובעים דמי נזק מהנתבע.

בכתב ההגנה כתב הנתבע שקיבל אישור מבציג הבעלים להציע למכירה את הדירה ב-72,500 דולר, לפני שנערך המסמך הנזכר בתביעה וכי הפיקדון נעשה בהמחאה דחויה שלא הוגשה כלל לפירעון. עוד כתב כי היה מעוניין לבצע את העסקה ולקבל את שכרו. כישלונה של העסקה גרם לו להפסד זמן ומאמצים ללא תכלית. לכן, לטענתו, הכתובת לתביעה היא בעל הדירה או בציגו.

השופט דני ארנסט, שבפניו התבררה התביעה בחודש שעבר, קבע בפסק הדין כי נראה שלהיטתו של המתווך – הנתבע – לבצע את העסקה הביאה אותו לבצע שורה של טעויות: הוא התיימר לייצג את בעלי הדירה, או לפחות הציג מצב כזה כאשר למעשה לא היה הבציג, הוא ניסה לערוך מסמך משפטי אף שלא היתה לו ההשכלה המתאימה לכך (השכלה משפטית) והוא לקח פיקדון על חשבון דירה כאשר לא היה מקום לעשות זאת. במלים אחרות, כתב ארנסט בפסק הדין, הנתבע חרג מתחומי מקצועו – מתווך מקרקעין, והתיימר לעשות פעולות השמורות בדרך כלל לעורכי דין.

אסור למתווך, כתב השופט, להכין מסמך שמטרתו לקשור את הצדדים לעסקה, מהסוג שהכין הנתבע במקרה הנדון. מסמך כזה גורם בדרך כלל נזק לצדדים וכל מטרתו אינה אלא להבטיח את שכרו של המתווך שהיה מעוניין מאוד, לעידוזו שלו, שהעסקה תצא אל הפועל והוא יקבל את שכרו. המסמך היחיד שמתווך יכול להחתים עליו את הלקוח הוא התחייבותו של האחרון לשלם את שכרו של המתווך – אם העסקה תצא אל הפועל.

ייתכן, אמנם, ציין השופט, שהנתבע הוטעה על ידי אחרו בציג (אם היה כזה) אולם גם אם קיבל מצג מטעה מטעם הבציג אסור היה לו לפעול כפי שפעל כלפי התובעים.

הפיצוי שהוטל על הנתבע: הנתבע חויב לשלם לתובעים סך 5,000 שקלים וכן אגרת משפט ותשלום הוצאות משפט בסך 500 שקל. כל הסכומים בצירוף הפרשי הצמדה וריבית חוקית – מיום מתן פסק הדין ועד התשלום בפועל.

מוסר השכל: כדאי שצרכנים הזקוקים לשירותי מתווכים, יידעו כי אלה אינם מוסמכים לא לגבות מהם פיקדון על חשבון הדירה ולא להחתימם על שום מסמך פרט להתחייבות הלקוח לשלם את דמי התיווך, במקרה שהעסקה תצא אל הפועל.

מי שמסתכן – שיבטח

תגובות

למכתבה "הבנקים כחברות ביטוח" מאת צילה שני ("הארץ", צרכנות, 6.3) ברצוני להעיר:

אני בהחלט מסכים עם המאמר כי לבטח נכס ולא את סכום ההלוואה זו איוולת. על כן טוב עשה העיתון שהביא את העניין לתודעת הציבור. יש גם להתעקש על שחיקיקן הולם, אולי אפילו לדרוש דו"ח שמאי.

אבל מדוע בכלל צריך הצרכן לממן ביטוח? הרי מי שעשוי להפסיד הוא זה שמבטח. אם הבנק חושש לרכושו – שיראג לביטוח. מדוע כל הוצאה עסקית, כאשר מדובר ביחסים עם בנק היא על חשבון הלקוח? הרי הבנק מרוויח מהעסקה, שאם לא כן לא היה עושה אותה. מדוע שההוצאות כמו ביול, שכר טרחת עו"ד וכו' לא יחולקו בין מבצעי העסקה, כמו בין כל שני שותפים אחרים?

טענת הבנק לתת-ביטוח היא כל כך מטופשת שבכלל משום להתעלם ממנה. האם לא למדנו כבר בביטוח ר' שהשלם תמיד גדול מחלקיו? אם חברת ביטוח מבטחת נכס על פי דו"ח שמאי וההלוואה היא שמינית או תשיעית מערך הנכס, איפה ואיך ייתכן תת ביטוח?

עם זאת, המאמר מתעלם מעניין נוסף: אם הנכס מבוטח בבנק ואירע נזק, מי יטפל בכך? סניף הבנק מפנה את הלקוח מיד למרכזו בתל אביב, והמבטיח אישי שלי ושל לקוחותי, קורה שההוצאות על הטלפונים בעניין זה עולים על הנזק עצמו. סוכן ביטוח אישי וסניף החברה עומדים לרשות הלקוח, אף לה יכולים לספק לו גם שירותי שמאי ושירותי מוקד. על כן, הציבור בהחלט שכל אדם יבטח את הנכס על פי ערכו בצורה מקצועית ורק במקרה של נזק טוטלי – ישעבד את הפוליסה לבנק.

לגבי ביטוח חיי הלווה: טוב – יש לשעבד לבנק ביטוח קיים בגר בה יתרת החוב בלבד. יתרה מזאת, ברוב החברות ניתן לקבל ביטוח מוגדר לפרק זמן מוגדר מסוג של סיכון יורד decreasing risk שעלותו מועטה. יש מקרים שבהם ביטוח קיים הוא עדיף. למשל אם יש למבטח הזרדי מס או שהוא נהנה מהמודרים אחרים של ביטוח זה.

בכל מקרה, מומלץ להתייעץ עם הסוכן, במקום עם פקיד בנק, שמטרתו היחידה היא להאדיר את הבנק שבו הוא עובד ולהגדיל את הונו.

יגאל גם
ירושלים

הרפורמה במשק הגז

כמי שעבד במשק הגז במשך כ-40 שנה, ברצוני להתייחס לכמה סוגיות בעניין שבו עסקה הכתבה "היתה רפורמה" מאת הדל לדור ("הארץ", צרכנות, 13.3).

הרפורמה במשק הגז, שהכריז עליה שר האנרגיה לפני למעלה משלוש שנים, נועדה לפתור את כל בעיותיו של משק זה אולם בפועל קרה דבר אחד בלבד: ירידת מחיר הגז לצרכנים גדולים ומקבלים גז בצובר, וכן לצרכנים המקבלים גז במכלים ניידים – מצד אחד, ועליית המחיר לצרכנים המקבלים גז בהספקה מרכזית – מצד אחר. זאת בגין שיטות חישוב מסויימות.

לדוגמה גז בצובר, שמחירו לצרכנים ערב הרפורמה ב-1780 שקל לטון, נמכר כיום ב-600 עד 1000 שקל; מחיר גז במכלים של 48 ק"ג ירד מ-125 שקל ל-75–105 שקל למכל; מחיר הגז במכלים של 12 ק"ג ירד אף הוא במקצת. לעומת זאת, גז בהספקה מרכזית התייקר בגין חיוב חודשי קבוע, עליית מחיר הגז לכל מ"ק ומבנה מחיר של חישוב פרוגרסיבי, כך שמי שצורך פחות משלם יותר בשביל כל מ"ק.

אבל מחיר הגז לצרכן היה רק חלק ממרכיבי השירות שמקבל הצרכן מחברות הגז. ישנם גם שירות ותיקונים למתקני הגז (לא למכשירים): בדיקות תקניות אחת לכמה שנים; בדיקות תקופתיות למכלי הגז הנייחים ובדיקות תקופתיות למכלי הגז הניידים; פיקוח על טיב הגז במכל ובשר האידוי שלו, והפעול יוצא מכך כשר האידוי של שאריות גז במכל, בעיקר בחורף; התקשרות עם קבלני בניין והתקנת הספקת גז מרכזית; פיקוח על טיב העבודות וההתקנות לכל מגורה; טיפול בתקנים ורוויזות לאור התקדמות הטכנולוגיה במשק הגז. בעבר כל אלה הוטלו על חברות הגז כחלק במבנה המחיר (ולא תמיד בהיגיון ובצדק) אולם מאז הרפורמה, הם הוגנים והיום אינם מתבצעים כלל.

במחירי הגז הנוכחיים, ונוכח יוקר העלויות לביצוע הדברים – שום חברה לא תוכל ולא תסכים לבצע את השירותים הנוספים ללא תמורה כספית מלאה. ודאי וודאי ששום חברה לא תיקח על עצמה לספק שירותים אלה חינם אין כסף, כפי שהיה בעבר. פקידי הממשלה הקשורים לנושא, צרכנים, ארגוני צרכנים – כולם מאמינים כי חברות הגז חייבות לספק את השירותים האלה אבל מי יישא בהוצאות? העתקן טוב היה לו קם גוף ציבורי של יודעי דבר ובעלי מקצוע הנכ-יים את ביצוע הרפורמה על כל היבטיה, לרבות הכספיים.

יעקב בוקסר
רחובות

הנעליים הוחלפו לאחר שימוש

לפני כשלושה שבועות נכנסתי לחנות תומר"ס ברחוב דיזנגוף 120 בתל אביב כדי לנסות למצוא זוג נעליים שיתאימו לרגלי. לאחר תהליך ארוך ומייגע נראה היה לי שמצאתי סוף סוף הצלחתי. אולם כשנעלתי את הנעליים החדשות, לאחר כמה ימים, התברר לי עד כמה, ובדרך כאבת ביותר, שטעיתי.

החלטתי לחזור עם הנעליים לחנות, לצורך התייעצות בלבד, משום שלא האמנתי שיסכימו להחליף לי את הנעליים כשעל הסוליה ניכרים כבר סימני ההליכה על המדרכה. אולם בחנות צפתה לי הפתעה. כשהסברתי את הבעיה ביהוה ה' מוכרת לקחת את הנעליים בידי, ואמרה לי בחיוך: "אין שום בעיה. בואי ננסה שוב, ואולי נמצא משהו שבאמת יהיה לך נוח". במקרה קצה ארוכה ניסתה אין ספור נעליים עד שלבסוף נמצא הזוג הנכון, שבגנו אני נועלת כעת.

נראה לי שאפילו בין החנויות האדיבים זהו טיפול יוצא דופן. הוא בהחלט ראוי לכל שבח.

לילה ארזי
תל אביב

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

שוק ההון

עורך גיא רולניק

לידר

לאומי: דעות שונות בנושא הצמיחה. הסקירה השבועית של בנק לאומי מדגישה את נושא הצמיחה במשק: "בזמן האחרון, נשמעות דעות שונות בנושא היקף הצמיחה הצפוי, ועתיד שוק הנדל"ן. אנו נביא רק כמה מהדעות.

"בנק לאומי – המחלקה הכלכלית של בנק לאומי צופה צמיחה של כ-6.5%. הממונה על הכנסות המדינה במשרד האוצר, יורם גבאי, אמר בשבוע שעבר שאינו צופה האטה בצמיחה, אלא אם כן יימשך הסגר בשטחים. לדבריו, המשק צמח בשיעור שנתי גבוה של 7%–8% ברבעון הראשון של השנה. לפיכך הירידה ברמת ההכנסות בחודש מארס.

"השבוע פורסמה גם תחזית של חברת 'מודלים כלכליים', בבעלותו של ד"ר יעקב שיינין. להלן הנקודות העיקריות מתוכה: "1. על פי התחזית, האטת הצמיחה תחל במחצית השנייה של 94', קצב הצמיחה יורד מכ-6% לשנה במחצית השנייה של 93' והמחצית הראשונה של 94', לכ-3.7% בלבד. 2. ביחס לשוק הנדל"ן חברת 'מודלים' צופה שמחירי הדיור הריאליים יירדו בשיעור ניכר בשנתיים הקרובות. 3. האינפלציה צפויה להסתיר ולקטון. שיעורה יהיה פחות מ-8% ב-94', ויירד בהדרגה בשנים הבאות. 4. 'מודלים' צופה הורדה בשער הריבית בטווח הקרוב, עקב סדרת מדדי מחירים נמוכים. 5. להערכת מודלים, טווח המחירים הכלכלי למניות המשתנים הבכירות הוא בסביבות מדד של 200 עד 230".

פועלים: היציבות טרם הושגה. "הגורמים המרכזיים שבל־סו בהשפעתם היו ירידות השערים הבלתי סלקטיביות שפקדו את השוק מאז תחילת פברואר ועד לסוף מארס, אשר הביאו לכך שמספר לא מבוטל של מניות עבר בשערים נוחים להשקעה. 'עיכול' תוצאות הדו"חות הכספיים לסיכום שנת 93' לרבות 'צוקי' שוק ההון בסעיף בכוונות סוחרות של החברות ברבעון הראשון של 94'. אותן האינדיקציות לכך יכולה להיות עלייה בריווחי רכישה של בעלי עניין במספר רב של חברות. פרסום תוצאות עסקיות טובות של מספר חברות שהתפרסמו לאחרונה (בסיכום ביניים של 286 דו"חות כספיים עולה, כי 53% מהחברות שיפרו את רווחיותן), מו"מ מתקדם לקראת סיכום סופי של הסכם עזה־יריחו ועוד.

"מנגד יש לזכור כי קיימות הערכות סותרות ביחס להתפתחויות הכלכליות במספר ענפים בולטים במשק כמו: הנדל"ן תלויה, השפעת הסגר, הגברת התחרות בשוק המקומי והקושי בחדירה לשווקים חדשים בחו"ל ועוד.

"על רקע האווירה החיובית בשוק יש לזכור כי טרם הושגה היציבות וכי שוק המניות עדיין רגיש לארועים פוליטיים וכלכליים".

מועדים בבורסה

10.4	גליל סד' 3701	– יום מסחר אחרון, תשלום 25.4.94.
	לידר	– אקס דיווידנד 119%, תשלום 1.5.94.
	דסק"ש	– אקס דיווידנד 168.1675%, תשלום 5.5.94.
	מטבעד	– אקס דיווידנד 22.73%, תשלום 1.5.94.
11.4	המגידה	– אקס דיווידנד 13.7%, תשלום 2.5.94.
	בית הזהב	– אקס דיווידנד 6.22%, תשלום 2.5.94.
	סאני	– אקס דיווידנד 9%, תשלום 3.5.94.
12.4	אורדיין	– אקס דיווידנד 27.16%, תשלום 4.5.94.
	משכן אג"ח סד' 39	– אקס ריבית ופדיון חלקי, תשלום 11.5.94.
13.4	יום הזכרון	– הבורסה סגורה.
17.4	אשטרום תעש' אופ' א'	– יום מסחר אחרון. מימוש אחרון 19.4.94.
	גיבור מבנים	– אקס הטבה 750%, הקצאה 20.4.94.
	מאקסל אג"ח כ'	– אקס ריבית, תשלום 5.5.94.
	אמיס	– אקס הטבה 20%, הקצאה 28.4.94.
	שגיא סד' 4224	– יום מסחר אחרון, תשלום 30.4.94.
	גליל סד' 3828	– יום מסחר אחרון, תשלום 30.4.94.
19.4	דנבר מבנ אג"ח א'	– אקס ריבית, תשלום 10.5.94.
20.4	עלית אג"ח 5	– אקס ריבית, תשלום 10.5.94.
	מהדרין	– אקס דיווידנד 80%, תשלום 1.6.94.
21.4	תבניי אג"ח ב'	– אקס ריבית, תשלום 10.5.94.
	רנבאר משכב אגודאים	– אקס ריבית, תשלום 10.5.94.
25.4	נכסי הדרים	– אקס דיווידנד 58%, תשלום 18.5.94.
	נכסים ובנין	– אקס דיווידנד 178%, תשלום 24.5.94.
	רלק	– אקס דיווידנד 50%, תשלום 18.5.94.
	גלבוע סד' 6153	– יום מסחר אחרון, תשלום 18.5.94.
26.4	פועלים המשכת סד' 15	– אקס פדיון חלקי וריבית, תשלום 25.5.94.

מקור: בנק המזרחי

אנליסטים, מנכ"לים ומשקיעים טועים, מבלפים ולא מבינים

העלייה המהירה במספר החברות הנסחרות בבורסה הופכת את הניתוח בשוק ההון הישראלי להכרחי. נגמרו הימים ש"כולם מכירים את כולם". דווקא היום כשהשוק מתפתח במהירות כה גדולה והגופים המוסדיים לא מצליחים להדביק את קצב ההתפתחויות – יכולה עבודת ניתוח לתרום רבות לקבלת החלטות השקעה נבונות

השבוע בבורסה

גיא רולניק

1. אל מושג "האנליסט" התוודע המשקיע הישראלי הממוצע דרך המניות הישראליות בוול־סטריט. ב-91' ו-92' הפכו הישראליות לאפיק השקעה פופולרי. הקומבינציה של חברות מצליחות, הצמודה לדולר, תשואות גבוהות וניחוחות וחו"ל משכו אל הישראליות מעגלים גדלים והולכים של משקיעים ישראלים.

המשקיע הישראלי למד, כי בארה"ב ההתייחסות לבורסה ולהשקעות במניות היא הרבה יותר רצינית, ומי שמנהל את המשחק הם האנליסטים – מנהלי השקעות יודעי כל המספרים לומר לך מה יהיו הרווחים של החברה אותה הם מנתחים בעוד שנתיים. האנליסט האמריקאי היה למושג. "אלסינט תרוויח 40 סנט בשנה הבאה ואי.סי.איי תרוויח 28 סנט ברבעון הרביעי".

דרך מקובלת נוספת היא הכנת דו"ח, ומסירתו ל"עיון" ההנהלה. "נדמה לי שכאן קצת הגזמת", מהמהם המנכ"ל מתחת לשפמו, "אבל פה אנחנו קצת יותר אופטימיים בנקודה הזאת". חם, קר, מתחמם, מתקרר – בסוף מתכיילים להם המנתח והמנכ"ל על מספר

זוהי רצינות. כך משקיעים. עם תחזיות כה מדויקות, עם אנליסטים כל כך מכובדים הרגישו המשקיעים הישראלים כי הם בידיים בטוחות. כאן לא מדובר בספקולנטים של ת"א – אלה כלכלנים רציניים, המשתכרים 6 ספרות דולריות בשנה, ובודקים בשבע עיניים כל מניה לפני שהם נוגעים בה.

ואז הגיעה סאיטקס. הישראלים היו מטורפים עליה. האנליסטים האמריקאים המליצו עליה. כל רבעון סיפקו לנו תחזית רווח מדויקת. רבעון אחד, שניים, שנה ושנתיים קדימה. "סאיטקס היא איגרת חוב דולרית עם פוטנציאל אדיר", הסבירו לנו. אריה רונפלד, נשיא סאיטקס, הרגיש טוב עם התחזיות של האנליסטים, המשקיעים הרגישו בידיים בטוחות, האנליסטים הרגישו טוב עם רונפלד שמרגיש טוב איתם. הכל היה טוב. עד שערב אחד התברר, כי התחזיות לפיהן היה לכולם נוח – היו הרבה יותר אופטימיות מהמציאות. "האג"ח הדולרית עם הפוטנציאל" ירדה תוך שעה ב-25% ותוך יומיים ב-35%.

ההפתעה היתה גדולה, והכעס אצל המשקיעים בא. תחילה הוא הופנה לכיוון נשיא החברה, רונפלד ש"הרגיש בנוח". האם הוא טעה, בילף, עיגל, קיווה, ציפה? אבל, לאחר שכולם גמרו לצלוב את רונפלד, הם גילו שהיו שם עוד כמה גורמים מעורבים. האנליסטים כמובן. אלה שציירו אותם בתחזיות רווח מדויקות שנתיים קדימה עד הסנט האחרון.

איך יתכן? הרי בסקירות המנהלים והדו"חות של החברות אין בדרך כלל תחזיות רווח – או כיצד יש למנתחים תחזיות רווח? כן, זהו הסוד הידוע ביותר בעולם ניירות הערך והאנליסטים.

מנהלי חברות נוהגים למסור למנתחים מידע ותחזיות שהם אינם מוסרים לציבור בהודעות הרשמיות. זה מוגדר כמסור רקע, כשיחה או הערכות – אך זה בעיקר תחזיות המנתח "המוצר החדש הוא מעניין, האם הוא יכול להביא לגידול של 30%?" – "אני לא יכול למסור לך מידע. אבל אנחנו מאוד מקווים". השורה התחתונה של האנליסט בדו"ח שלו תהיה "ב-94' צפויה החברה, להערכתנו, לצמוח ב-25%".

דרך מקובלת נוספת היא הכנת דו"ח ומסירתו ל"עיון" ההנהלה. "נדמה לי שכאן קצת הגזמת", מהמהם המנכ"ל מתחת לשפמו, "אבל פה אנחנו קצת יותר אופטימיים בנקודה הזאת". חם, קר, מתחמם, מתקרר – בסוף מתכיילים להם המנתח והמנכ"ל על מספר. המנתח הזהיר ישאיר ממנו בדרך כלל מקום ביטחון של כמה אחוזים. מנתח נלהב עשוי להעלות את התחזית שלו מעל לתחזית המנכ"ל – שהרי אין לך דבר יותר מדכדך מאכזבות.

בישראל, בה המקצוע עדיין בחיתוליו והשוק קטן, יש לכך היבט נוסף. העבודה רבה, הזמן קצר ומשאבי הניתוח מוגבלים. מנתח שהקדיש שעות רבות לחברה ולמנהליה יפתח אליה "חיבה", ואולי גם יקשור קשרים עם הנהלתה. הוא יאמין בחברה ובהנהלה, ולעתים יתקשה לראות התפתחויות שליליות. לא אחת אנחנו רואים מנתחים העושים הכל כדי לגרום להנהלת החברה לשקר להם. הם רוצים לשמוע תחזיות אופטימיות, "תצמחו רק ב-10%? לא יכול להיות. השוק טוב ויהיה לכם הרבה כסף אחרי ההנפקה". רק לעתים רחוקות יתעקשו המנכ"לים נוכח האופטימיות של המנתח היושב מולם.

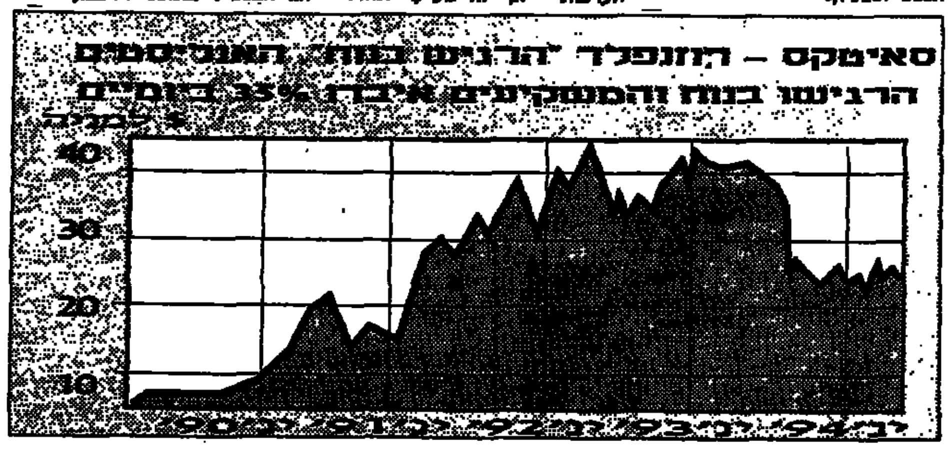

2. נפילת סאיטקס היא כמו עם היסטוריה, והישראלים למדו כבר להכיר את יתרונות האנליסט ומגרעותיו. והם, כאשר בסביבות הסיטי של אותו העם מסתובבים יותר ויותר כלכלנים המכנים עצמם בשם "אנליסטים" – זוהי שעה יפה להציץ לתוך המקצוע הזה.

נפתח עם ניפוץ הבלוף הגדול שהוא תחזית הרווח. האנליסטים האמריקאים, ובאחרונה גם כמה תל־אביביים, מספקים ללקוחותיהם תחזיות רווח מדויקות להפליא ועל פיהן גוזרים מסקנה – קנה באגרסיביות, קנה, החזק, מכור, חסל במהירות, מכור בשורט. מאין להם התחזיות המדויקות הללו? נוסחאות מסובכות? בדיקות שוק מעמיקות? מודלים עתידניים מתוחכמים? במרבית המקרים התשובה היא שלילית. ישנן שתי שיטות עיקריות עליהן מתבססות תחזיות הרווח של האנליסטים. הראשונה היא גזירת תחזית מהעבר. אם החברה צומחת כל שנה ב-20% היא כנראה תצמח גם בשנה הבאה ב-20%, כאשר לעתים עושים המנתחים התאמות שונות למעלה ולמטה. השיטה הראשונה היא הנפוצה ביותר. התבססות על תחזיות ההנהלה. לכמה משקיעים זה יישמע מפתיע. תחזיות של הנהלה כיבד ומידע שלו מצוי בידי הציבור הרחב. במרבית הענפים, ברוב החברות יש להנהלה יכולת חיזוי טובה לטווח של רבעון, שניים ולפעמים גם

זהו הסוד הידוע ביותר בעולם ניירות הערך והאנליסטים. מנהלי חברות נוהגים למסור למנתחים מידע ותחזיות שהם אינם מוסרים לציבור בהודעות הרשמיות

שנה ושנתיים. כאשר לחברות יש אינטרס שמניותיהן יהיו מסוקרות על ידי מנתחים הן מוסרות לאלו הרבה מידע. ככל שהקשר עם האנליסט יותר מתמשך – הוא בדרך כלל זוכה ליותר מידע ולתחזיות יותר מדויקות. יש דרכים שונות למסירת התחזיות. זה יכול להתנהל כך: אומר המנתח: "האם אתם יכולים לצמוח ב-20% בשנה גם בעתיד". משיב המנכ"ל: "זה מאוד יאכזב. אנחנו עם צמיחה רק ב-20%".

3. עכשיו, כשאנחנו מכירים את שתי השיטות הפופולריות ביותר, [illegible] טוב יותר כיצד להתייחס אל האנליסטים ודו"חותיהם. המסקנה מהשיטה הראשונה, המניה שמה שהיא תהיה פחות או יותר, היא שצריך להיזהר מאוד משינויים בתוואי הצמיחה של החברה. משום שהמנתחים העובדים בשיטה זאת חושבים לטווחים קצרים בדרך כלל.

רבעון אחד של שינוי במגמה יכול לגרום, כפי שראינו, היתוך מהיר במחיר החברה. המסקנות מהשיטה השנייה – ברורות. בשלושה מקרים יכזבו התחזיות של האנליסטים. המקרה הראשון, הוא הפופולרי ביותר – בעיקר ערב הנפקות הוא כשהמנכ"ל פשוט מבלף. הוא רוצה להשיג מחיר גבוה ומוכן לשלם במניעה באמינות. הוא מקווה שאולי, בכל זאת, יהיה יותר טוב.

בישראל הבעיה כפולה. מערכות הניתוח עדיין לא מפותחות, חסרות ותק. המנכ"לים למדו כי אפשר לשקר, לבלף ולעגל פינות "and to get away with it". המנתחים ישכחו, יתחלפו או יסלחו.

בשוק רחב אין תחליף למנתחים. גם אם רבות מהתחזיות מבוססות על ההנהלה – זוהי מסתבר, עדיין, השיטה הטובה ביותר להעריך חברות

המקרה השני הוא שהאנליסט לא מבין את המנכ"ל. הוא רומז לו שהשנה תהיה קשה – וזה האחרון ממאן להבין. הוא רומז לו שמשהו גדול עומד לקרות – והמנתח לא קורא את רמזיו. המקרה השלישי הוא הבעייתי ביותר. המנכ"ל לא שיקר, הוא והאנליסט היו מכויילים היטב. אבל מה לעשות – הוא טעה. השוק השתנה, התחרות התריפה, סגר הוטל, המפעל הושבת, המוצר נכשל – החברה לא עמדה בתחזיות. כולם היו בסדר אבל המניה קרסה.

4. הכישלונות של מנתחים, וההפתעות שניחתו על המשקיעים, והשיטות בהן הם פועלים גורמים לעתים ללקוחות לאבד אמונם במנתחים. "זה הכל בלוף" נכתב בעתונים. זוהי מסקנה נמהרת שאינה במקומה. בשוק הון רחב אין תחליף למנתחים. גם אם חלק ניכר מהתחזיות מבוססות על ההנהלה – זוהי מסתבר עדיין השיטה הטובה ביותר להעריך חברות במגבלות הזמן והמשאבים שיכולים גופים מוסדיים להקדיש לניתוח. העלייה המהירה במספר החברות הנסחרות בבורסה הופכת את הניתוח בשוק ההון הישראלי להכרחי. נגמרו הימים ש"כולם מכירים את כולם". יש כאן עשרות פרצופים, ענפים, שמות, יזמים, שווקים ומוצרים חדשים. דווקא היום, כשהשוק מתפתח במהירות כה גדולה והגופים המוסדיים לא מצליחים להדביק את קצב ההתפתחויות, יכולה עבודת ניתוח לתרום רבות לקבלת החלטות השקעה נבונות.

השבוע שעבר – נתונים עיקריים

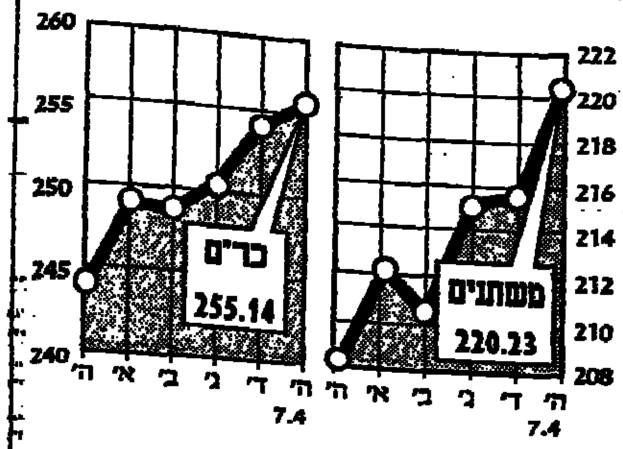

כהן פיתוח מתאוששת לקראת המעבר למשתנים

בשבוע שעבר בלטו לטובה מניות בשתי קבוצות: מניות החברות הרשומות, אשר החלו להיסחר לאחרונה ומניות העומדות להיכנס לרשימת המשתנים. עם הקבוצה הראשונה נמנות ביטאר, שעלתה בשבוע שעבר ב-34%, נגה שעלתה ב-27%, פלסטו שק ב-23% ובירי בראשי, אשר עלתה ב-25%. האחרונה פירסמה בתחילת השבוע שעבר את דו"חותיה השנתיים. על פי הדו"חות, הסתכם הרווח הנקי ברבעון הרביעי של 93' ב-561 אלף שקל, לעומת 53 אלף שקל ברבעון המקביל ב-92'.

בקבוצה השנייה בלטה מניית כהן פיתוח. המניה, אשר נחבטה קשות כשנודע שהיא מעורבת בפרשת הונאה בה נחשדים אנשי הקבוצה הרוסית, שבה והתאוששה השבוע בעלייה של 28%. עוד לפני שהבשיל הפרויקט המרכזי של כהן בהוד השרון וכבר מודיעה החברה להחריג על בונוסים למנהליה. ד"ר דוד כהן, [illegible] (כהן) ו[illegible] יקבלו 270 אלף שקל, 135 אלף שקל ו-135 אלף שקל בהתאמה.

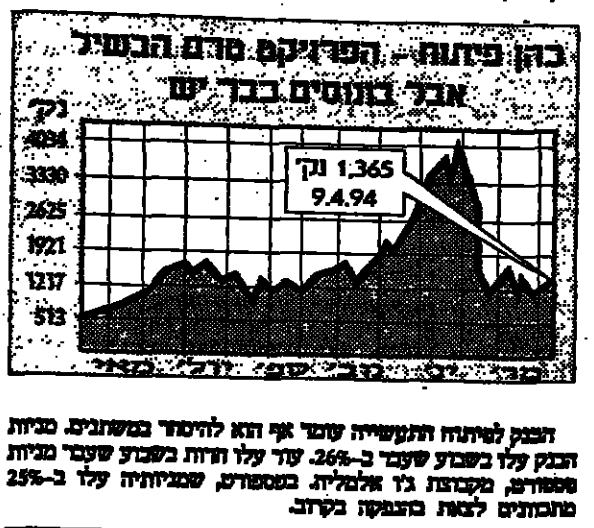

הבנק לפיתוח התעשייה עומד אף הוא להיסחר במשתנים. מניות הבנק עלו בשבוע שעבר ב-26%. עוד עלו חדות בשבוע שעבר מניות מספורט, מקבוצת גז אלבליה. במספורט, שמניותיה עלו ב-25% מתכוננים לצאת בהנפקה בקרוב.

20 המניות הטובות והגרועות בשבוע שעבר

המניות הטובות	העליה ב-%	המניות הגרועות	הירידה ב-%
1. ביטאר	+34%	1. גמא תקשורת	-22%
2. שוף טבא	+29%	2. איילון בישה	-17%
3. כהן פיתוח	+28%	3. פרדס	-15%
4. נגה	+27%	4. מן	-15%
5. פיתוח תעשייה	+26%	5. מטעי הדר	-13%
6. מספורט	+25%	6. יוניקורן 5	-12%
7. בירי בראשי	+25%	7. פרג	-11%
8. לנייק מסחר	+24%	8. מגב	-11%
9. מבנן מכנב.	+24%	9. הפניקס 5	-10%
10. מ.ל.ל	+23%	10. עמינר	-10%

ניו-יורק /08.04.94

שם המניה	מחיר סגירה	שינוי יומי	שינוי יומי ב-%	גבוה יומי	נמוך יומי	מחזור במניות	מחזור בדולרים	גבוה ב-94'	נמוך ב-94'	אחוז שינוי מ-1.1.94	הון עצמי (במיליוני דולרים)	רווח שנתי	מכירות	שווי שוק	מכפיל
מדד ד.ג'	3674	-19	-0.5	3701	3655			3979	3552	-2					
מדד נ'	1289	-22	-1.7					1676	1284	-23					
סאיטקס	24	-5/8	-1.5	24 1/2	23 3/4	45700	1096800	26 7/8	21 7/8	-3	716.3	89.4	628.0	1025	11
אי.סי.איי.	21 1/2	-1 1/4	-5.5	22 3/4	21	459900	9887850	28 1/2	19 1/2	-16	249.8	61.9	295.7	1636	26
טבע	25 1/2	-7/8	-3.3	26 1/2	24 3/4	517400	13193700	34 1/2	23 3/4	-15	267.5	57.5	501.9	1403	24
אלביט	37 3/8	+1/8	+0.3	37 3/8	36 1/2	2200	82225	44 1/4	31	-13	279.0	40.8	600.2	696	17
אלסינט	3 1/8	-1/8	-3.8	3 1/4	3 1/8	23700	74063	5 1/8	3	-34	163.6	26.4	237.8	249	9
אלרון	16 1/4	—	0					21 1/4	14 1/2	-22	162.4	10.5	797.0	263	27
לקנט	9	+1/8	+1.4	9	8 3/4	14800	133200	12 3/4	8 1/8	-23	71.9	4.1	49.3	98	24
תדיראן	19 7/8	-1/8	-0.6	20	19 7/8	11400	226575	26 1/2	18 1/4	-25	189.7	62.3	784.4	398	6
אינטרפרם	14 1/2	+1/2	+3.6	15	14	2500	36250	23 1/2	11	-31	21.0	7.4	53.1	90	12
ביו טכנול'	4	-1/4	-5.9	4 1/4	4	89800	359200	5 7/8	4	-24		-7.6	8.9		
נייר חדרה	42 7/8	+1/8	+0.3	42 7/8	42 1/4	1700	72888	45 3/4	36 1/2		139.1	10.5	252.0	163	15
פי.אי.סי.	27 7/8	+3/8	+1.4	27 7/8	27 3/8	8400	234150	34 3/4	27 1/8	-11	800.6	42.0	65.2	524	12
[illegible]	7 9/16	-3/16	-2.4	8	7 3/8	27700	209495	24 1/2	6 1/2	-68	50.6	7.0	27.7	85	12
סאפיאנס	12	+1/8	+1.1	12	11 3/4	14500	174000	23 1/4	11	-37	36.7	3.1	52.0	152	43
אי.אי.אם.	8 1/2	—	0	8 5/8	8 1/8	5000	42500	26	7 1/2	-67	75.1	11.1	104.9	111	10
אורבוטק	9 1/2	—	0	9 1/2	9 1/2	100	950	45 1/2	8 1/4	-29	31.1	3.8	100.7	120	32
[illegible]	14 7/8	-1/8	-0.8	14 7/8	13 7/8	41900	623263	18	15	-15	49.4	9.7	36.9	155	16
לאנאופטיקס	8 1/2	-3/8	-4.2	9	8 1/2	2800	23800	18 3/4	8 3/8	-53	31.9	4.2	14.7	51	12
אמפל	8 1/2	-1/4	-2.9	8 3/4	8 1/2	26500	225250	13 1/8	8 1/2	-26	115.3	-1.3	62.1	156	
חב' הישוב	24 3/4	—	0					30 1/4	19 3/4	-5	124.1	3.8	156.0	225	59
גילת	11 3/4	-3/8	-3.1	12 1/4	11 3/4	7300	85775	15	11 1/2	-13	38.5	4.1	17.0	98	24
מגל	6 1/2	+5/8	+10.6	6 1/2	6 1/2	500	3250	9 3/8	5 7/8	-25	12.4	0.6	10.8	31	51
מכנומטיקס	7 7/8	-1/8	-1.6	8 1/4	7 7/8	10600	83475	12 3/4	7 7/8	-10	33.3	2.6	16.8	63	24
קומברס	10 1/8	+1/4	+2.5	10 3/8	9 3/4	255100	2582888	15 5/8	8 1/8	-28	90.5	12.7	70.4	210	17
[illegible]	7 1/8	+5/8	+9.6	7 1/8	7	1800	12825	14	6 1/2	-48	17.6	2.3	10.0	43	
[illegible]	6 1/2	—	0	6 1/2	6 1/8	5000	32500	8 5/8	5 7/8	-16	9.8	-0.2	28.9	64	
תא"ם	3 1/16	—	0					3 7/8	2 1/4	-16	42.5	-3.3	119.7	73	
אר רובוטק	2 3/4	—	0	2 3/4	2 5/8	3400	9350	3 3/4	2 3/8	-15	10.2	-0.5	7.9	28	
מג'יק	12	—	0	12 1/4	11 7/8	4500	54000	17 3/4	11 1/2	-16	19.7	2.5	16.9	47	18
אלאדין	7 1/2	+1/4	+3.4	7 7/8	7 1/4	4400	33000	10 1/4	6 1/2	-6	10.1	1.5	4.2	32	25
איי.אם.בי.	5 7/8	—	0	5 7/8	5 7/8	500	2938	45 1/2	5 1/4	-36	11.8	1.5	3.9	26	18
ראדא	6 1/4	+1/8	+2.0	6 1/4	5 7/8	4100	25625	10 1/8	5 3/8	-33	13.0	-1.8	29.0	36	
עץ לבנד	8 3/8	—	0	8 5/8	8 1/8	6000	50250	15 3/4	7 1/8	-42	21.1	2.6	100.2	25	10
עץ לבנד א	7 1/4	—	0	7 1/4	7 1/4	700	5075	11 7/8	6 5/8	-32	21.1	2.6	100.2	25	16
קרסט	4 1/8	—	0					6	3 5/8	-11	16.1	3.7	29.8	28	8
בי.טי.אר.	10	+1/4	+2.6	10	10	600	6000	19 5/8	9	-48	14.7	0.8	17.4	58	75
ת' ליזר	6 3/8	—	0	6 1/2	6 3/8	1500	9563	9 3/4	5 1/2	-32	6.4	2.3	31.0	38	17
[illegible]	12 1/2	+1/2	+4.2	12 1/2	11 5/8	8100	101250	19	10 3/4	-12	7.1	1.5	8.8	58	38
כיטל	9 1/2	—	0	9 1/2	9 1/2	300	2850	11 7/8	9	-6	15.7	1.9	68.5	24	12
תאות מכבול	5 1/8	—	0	5 1/4	4 7/8	21400	109675	8 5/8	4 3/4	-37	11.0	2.3	14.8	45	20
די.אס.פי.אי	8 5/8	-1/8	-1.4	9	8 5/8	12900	111263	15 3/4	7 1/2	-52	31.0	2.8	57.9	55	27
[illegible]	7 1/8	-1/8	-1.7	7 1/8	7 1/8	100	713	14	6 3/4	-49	8.4	-1.9	1.5	35	
הלוג' קר	2 5/16	-1/16	-2.6	2 7/16	2 1/4	6000	13878	3 5/8	2 1/16	-23	10.5	0.4	5.8	27	69
אירית	3 7/8	—	0					6 3/4	3 1/4	-34	12.1	0.5	17.7	31	126
נאוטק	11	-3/16	-1.7	11 1/4	10 1/2	185600	2041600	16	10 3/8	-30	66.7	-5.0	37.7	440	
מריטל	6 5/16	—	0					13 5/8	6 5/16	-47	5.8	-2.0	0.9	54	
סיליקום	5 1/8	—	0	5 1/8	4 3/4	3200	16400	6	4	+5	6.2		1.2	21	513
רובומטיקס	3 7/16	-7/16	-11.3	4 1/8	3	103000	354114	8 3/4	3	-56	6.4	-1.0	10.5	15	
קידן	1 1/8	+1/32	+2.8	1 1/8	1 1/8	4500	5063	1 15/16	15/16	-31	11.9	0.1	4.8	31	438
ישטק	1 1/4	—	0	1 1/4	1 1/4	6100	7625	2 9/16	1	-39	2.8	0.3	0.6	10	34
בי.וי.בי.	2 3/8	—	0					4 5/8	2 3/8	-32	7.0		0.4	13	1347
מלגרף	5 1/8	+1/8	+2.5	5 1/8	5	4000	20500	10	4 1/4	-47	7.0	-0.1		15	
אג"ח כור	100 1/2	-1	-1.0							-5					
איי.אס.אל.	15 1/4	-1/4	-1.6	15 5/8	15 3/4	5500	83875	20 1/4	14 3/4	-2					

הנתונים מבוססים על הדו"חות של ארבעת הרבעונים האחרונים שפורסמו.

אי.סי.איי – ירידה של 24.5% מהשיא; טבע – 3.3%-

וול סטריט

צבי רבין

המניות הישראליות, ובעיקר אלו הבכירות שמזוהות עם פעילות של משקיעים אמריקאים, ממשיכות לרדת לאיטן, כאשר מדי פעם מתבצע תיקון קל. המניות הבולטות בירידות ממשיכות להיות אלו של טבע ו-אי.סי.איי.

השוק האמריקאי שינה כיוון בסוף השבוע ורשם ירידות קלות. מדד דאו ג'ונס רשם ירידה קלה 0.51% ל-3,674 נקודות, כאשר במהלך המסחר הוא אף הגיע לירידה של 40 נקודות. הבורסה שמעבר לדלפק ירדה ב-0.63%.

בישראליות נמשכת מגמת הירידות, כאשר בסוף השבוע בלטו מחזורי המסחר הנמוכים ברוב המניות. ב-12 מניות לא נפתח כלל המסחר. מניית אי.סי.איי פתחה את המסחר במחיר של 22.75 דולר, ונסחרה כמה שעות תוך ירידות קלות, אלא שאז החלה לרדת חדות למחיר הנמוך של 12 דולר, כאשר בהמשך היא תיקנה מעט למחיר האסק – 21.5 דולר.

בשבוע החולף נפגשה מניית אי.סי.איי במחיר נמוך יותר – 19.75 דולר – אך באותו יום היא ביצעה מהפך וטיפסה חזרה ב-15% ל-23 דולר. גם שלשום היינו עדים למהפך חד במסחר. בשיא נסחרה מניית אי.סי.איי במחיר של 28.5 דולר ושווי שוק של 2 מיליארד דולר, כיום נסחרת המניה בשווי שוק של כ-1.6 מיליארד דולר ומכפיל של 27.5.

טבע, שלפני כחודש נעה סביב מחיר 32 דולר, נסחרת בתקופה האחרונה ברמת מחירים חדשה של 25–26 דולר למניה. גם מניה זו רשמה בסוף השבוע ירידה חדה של 3.3% למחיר אסק של 25.5 דולר. סאיטקס ירדה מדרגה ונסחרה במחיר של 24 דולר.

חמש המניות הפעילות ביותר

שם המניה		מחיר מניה בדולרים	שינוי באחוזים	מחזור במיליוני דולרים
טבע	▼	25.5	−3.3%	12.6
אי.סי.איי	▼	21.5	−5.5%	9.9
ג'יאוטק	▼	11.0	−1.7%	2.0
סאייטקס	▼	24.0	−1.5%	1.1
רובומטיקס	▼	3.0	−11.3%	0.3
מדד דאו ג'ונס	▼	3674	−0.51%	
מדד נאסד"ק	▼	786	−0.63%	

הירידה ברובומטיקס נמשכת זה היום השני ברציפות, ושלשום היא ירדה ב-11.3% למחיר של 3.5 דולר במחזור נמוך. כדאי לזכור כי החברה לא הוציאה שום הודעה על התפתחות כלשהי, ובשני ימי מסחר ירדה המניה ב-37%.

מניית ביוטכנולוגיה רושמת ירידה של 5.9% למחיר של 4 דולר. בסוף השבוע הודיעה החברה כי משרד הבריאות של מקסיקו אישר לה לשווק שם את הורמון הגדילה. בנוסף, חתמה החברה על הסכם הפצה של הורמון זה עם אחת המעבדות הגדולות במקסיקו.

סימני התאוששות – בעיקר באירופה

בורסות בעולם

שי אבנית

מדד	מחיר יום ו'	שינוי שבועי ב-%	שינוי מ-1.1.94 ב-%
דאו ג'ונס (ניו יורק)	3,674	+1.0	-2.1
אס אנד פי (ניו יורק)	447.1	+0.3	-4.2
אמקס (ניו יורק)	441.2	-0.4	-7.5
נאסד"ק קומפוזיט (ניו יורק)	748.7	+0.7	-3.6
ניקיי (טוקיו)	19,885	+3.4	+14.5
פייננשל טיימס (לונדון)	3,121	+1.1	-8.7
דקס (פרנקפורט)	2,203	+3.4	-2.8
סי.איי.סי (פריס)	2,115	+1.6	-6.8
מיבטל (מילנו)	12,086	+2.7	+21.0
אס.בי.אס (ציריך)	2,873	+2.8	-2.9
האנג סנג (הונג קונג)	9,288	+3.0	-21.8

לאחר פתיחה חלשה של השבוע החולף, שהיתה צפויה למעשה בעקבות צניחת שערי איגרות החוב של ממשל ארה"ב ביום ו' לפני כן, נרשם תיקון טכני חיובי בבורסה של ניו יורק, ואחר כך התייצבות. התייצבות זו, משולבת עם גורמים מקומיים, הביאה לעליות שערים בבורסות האירופיות והאסיאתיות, ובמיוחד בפרנקפורט ובטוקיו.

העצבנות בניו יורק לא נעלמה. המפתח לכיוון של הבורסות ב"תפוח הגדול" בחודשים הקרובים עדיין נעוץ בשוקי איגרות החוב, או אם מסתכלים מעבר לזה – בקצב האינפלציה בארה"ב והסיכויים להעלאות ריבית. מכיוון הפדרל ריזרב כבר מיהרו לצאת בהכרזות מרגיעות, כגון הרמזים שפיזר היו"ר אלאן גרינספאן נגד הידוק מוניטרי נוסף בתקופה הקרובה.

העצבנות בניו יורק לא נעלמה. המפתח לכיוון של הבורסות ב"תפוח הגדול" בחודשים הקרובים עדיין נעוץ בשוקי איגרות החוב

התשואה על איגרות החוב הארוכות ל-30 שנים נמצאת כעת באזור 7.25%, וההערכות הן כי אם לא תעלה יותר, יתמוך הדבר בשוק המניות. מנתחי אג"ח אופטימיים בוול סטריט מעריכים, כי בסוף השנה יעמדו התשואות על 6.5% ואף פחות, כתוצאה לצמצום הגירעון הממשלתי הענק. בשבועות הקרובים ייכנס גורם נוסף לתמונה: החברות יתחילו לפרסם את הדו"חות הכספיים לרבעון הראשון של השנה. רווחיות גבוהה, טובה יותר מהצפוי כעת, עשויה בהחלט לשפר את מצב הרוח ולמתן את המגמה השלילית.

מבחינה טכנית, למדד דאו ג'ונס יש עדיין יותר מקום לרדת מאשר לעלות. קו התמיכה הראשוני שלו נותר בסביבות 3,580 נקודות, רחוק יותר למטה מאשר קו ההתנגדות ב-3,700 נקודות.

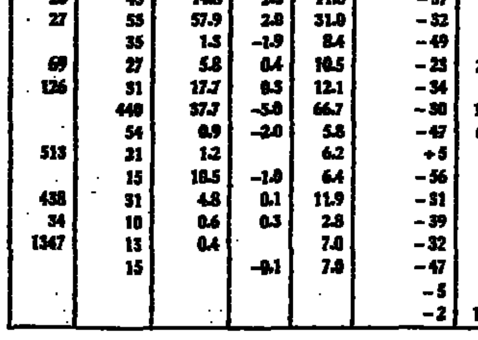

במישור הבין חברתי בבורסות ניו יורק בלטה עסקת הרכש הענקית בתחום התעשיות הצבאיות. חברת נורתרופ זכתה בקרב שניהלה עם מרטין מארייטה על רכישת חברת גרומאן, לאחר שהציעה מחיר של 62 דולר למניה (בסך הכל 2.11 מיליארד דולר), לעומת 55 דולר של מרטין מארייטה. מועצת המנהלים של גרומאן אישרה את הצעת הרכישה, שהקפיצה את מחיר המניה בחודש שעבר בכ-80%.

השפעת התפטרותו של ראש ממשלת יפאן, מוריהירו הוסוקאווה, לא באה לידי ביטוי כמעט במניות של חברות יפאניות הנסחרות בוול סטריט, כפי שבסופו של דבר לא שינתה את התנופה בבורסה של טוקיו. המסחר ביום ו' נפתח בירידה של 400 נקודות במדד ניקיי תוך 5 הדקות הראשונות, אולם לאחר מכן חלה תפנית והמדד סיים בעלייה של 44 נקודות, כשהוא נמצא שוב על סף קו ה-20 אלף נקודות. רוב המשקיעים העדיפו לפרש את התפטרותו של הוסוקאווה כגורם חיובי, שיפסיק את מחול השדים סביב פרשת ההלוואות הלא כשרות שקיבל לפני עשור בעת היותו מושל מחוזי. בנוסף, הסיכוי שהאופוזיציה תתמוך כעת בהצעת התקציב, גדולה יותר.

משקיעים אחרים היו ספקניים יותר, בהעריכם כי השוק עדיין לא עיכל את הודעת הפיטורין. גם החשש שארה"ב תפעיל כעת יותר לחץ על יפאן בנושא הסחר הבילטראלי, תוך שהיא מנצלת את החלל הריק שיצרה ההתפטרות, עלול להיות בעוכרי הבורסה. קרוב לוודאי שיום המסחר מחר יהיה המדד הטוב ביותר לכיוון המסחר בשבוע הקרוב.

הבורסות האירופיות בלטו בהתאוששות נאה, שלא פסחה על אחת מהן. את המגמה החיובית הובילה פרנקפורט, שעלתה ביותר מ-3%. בגרמניה הולכות ומתגברות הציפיות להפחתה של ריבית הלומבארד הרשמית ביום ה'. כיום עומדת הריבית על 6.75%.

רוב המשקיעים העדיפו לפרש את התפטרות הוסוקאווה כגורם חיובי, שיפסיק את מחול השדים סביב פרשת ההלוואות הלא כשרות שקיבל לפני עשור בעת היותו מושל מחוזי

עם זאת, מחר יחזרו למסחר משקיעים רבים שנעדרו ממנו בשבוע שעבר לרגל חג הפסחא, הרבה תלוי במה שהם יחליטו ויעשו. לא מן הנמנע שהעליות החדות יביאו לידי מימושי רווחים. בנוסף, יתפרסם השבוע מדד המחירים לצרכן, שייתן תמונה על מצב האינפלציה במדינה. טיפוס דומה צפוי גם בבריטניה.

במילנו התחדשו העליות, לאחר שהתברר כי 2 המפלגות שיהוו שותפותיה של פורזה איטליה לקואליציה מנהלות ביניהן שיחות באווירה טובה ליישוב המחלוקות האידיאולוגיות. פעילות ערה בצד הביקוש של קרנות נאמנות ופנסיה הקפיצה את מדד מיבטל בסוף השבוע לשיא של יותר מ-12 אלף נקודות.

הכותב הוא רואה חשבון.

קל לשכנע עם Unibind
תן למסמכים היוצאים ממשרדך גימור מרשים

הצעות מחיר, תזכירים, חוזים, קטלוגים, דו"חות מחשב, ספרי הדרכה, מאזנים-
כל המסמכים מרשימים יותר כשהם כרוכים ביוניבינד

Unibind הכריכה המשכנעת

להזמנת הדגמה חייג עכשיו: 03-664701

הכריכה מתבצעת תוך שניות במכשיר משרדי קטן וקל להפעלה

רח' גאולה 12 תל-אביב פקס': 03-5101531

שוב מתפתחות ציפיות להורדת הריבית

מחיר הכסף

מרית גילת

השוק שמפגין שוק המוסדים בשבועיים האחרונים מפתיע גורמים בשוק ההון. התשואות הן אותן תשואות שרק לפני כמה שבועות החרידו את השחקנים ארישים. ליתר, לא רק שלא ניכר שיפור בנושא זה, המגמה החיובית בשוק דווקא דוחפה את התשואות מטה, בעיקר בטווח הקצר. לתקופות של שנה-שנתיים האג"ח הממשלתיות מניבות 2.7% בברוטו – מתחת לנקודת שיווי המשקל של 3% שאליה מתייחסים בדרך-כלל בשוק ההון.

הבורסה החליטה בסוף השבוע להחזיר את המסחר באג"ח למסחר בסדרות הבודדות במקום בקבוצות

גם בצד ההנפקות אין שום בשורות. בממשלה עדיין מדברים על גיוס שלילי כולל של 8 מיליארד שקל ב-94: מול פדיונות קרן וריבית של 29.8 מיליארד שקל, מתכנן האוצר לגייס 16 מיליארד שקל בלבד באג"ח סחירות, ועוד כ-5.8 מיליארד שקל באג"ח מיועדות. אבל נתונים אלה ידועים מזה תקופה ארוכה. לטווח המיידי האוצר רק מאריך את קצב ההנפקות, לאחר ייבוש השוק בפברואר-מארס.

בחודשים אלה הציעה הממשלה מדי שבוע 50 מיליון שקל אג"ח בלבד – סך של 250 מיליון שקל בחודש. באפריל היא מתכננת לגייס 700 מיליון שקל. בחודשים שאחריו היא צפויה להאיץ את קצב ההנפקות, שהרי על מנת לעמוד בתוכנית הגיוסים של 16 מיליארד שקל בכל השנה, היא תצטרך לגייס כ-1.8 מיליארד שקל בשמונת החודשים האחרונים של השנה.

בשבוע החולף הוצעו 138 מיליון שקל אג"ח. השבוע, מפאת החג הנופל על יום העצמאות, יוצעו לציבור רק 100 מיליון שקל אג"ח בצמודי המדד – 50 מיליון שקל בגליל ל-15 שנה ו-50 בשגיא ל-6 שנים. בשבוע הבא יעלה קצב ההנפקות ל-230 מיליון שקל.

אז למה בכל זאת המחירים עולים במחוזות בדילים?

הסבר אחד אפשר למצוא בהתנהגות של שוקי המניות. אופטימיות בבורסה מקרינה גם על האג"ח, בדיוק כפי שנפילות במניות מעיבות עליה. יש מי שרואה במגמה החיובית – שנובעת בעיקר לא מתורת ביקושים גדולים, אלא בעיקר מהעדר מוכרים – בולטון שיחזיר את האג"ח למה "שהבעית" שלום, שרום המשבר בבורסה.

הסבר שני נעוץ בעלייה היפה שנרשמה בחודשים האחרונים בארפיקים השקליים. המק"ם נתן למשקיעים מתחילת השנה 6.65% במונחים ריאלים ואילו הגילון סיפק כ-1.12%. מחירי הגילון יקרים היום באופן יחסי – כ-2% מעל המפרי. בתנאים כאלה, ולאור המחירים הגבוהים יוסיפו הצפויים באפריל, יש כבר מי שרואה עדיפות קלה למודדות, בעיקר עבור הברוקראיסטיות – עדיפות שמסבירה את המחוזים הגבוהים בגילון.

"רצוי אפילו לשקול מימוש של הגילונים", אמר לנו שחקן מרכזי בשוק. לדבריו, "אם המדדיות הרציונליות מעניינות למי שאינו משלם מיסים, הרי שלנטואיסטים המתחשבים או של של יציבות, כדאי להתגבן בכספיר – איגרות חוב צמודה בריבית משתנה".

התשואות בכספיר עומדות באפורנה על יותר מ-2% נוו לתקופות קצרות; הן פותחות תשואה לירידות שערים בכמדים מאחר שהן מתגנת פיצוי חלקי על ירידה שבו רדך העידכון התקופתי של התלוש ובמרות התיקות יותר מתגלה אפקט מעניין, שרגם בו במחדר זה כבר כעבה עידכון הריבית של הכספיר בעשה לפי התשואה הממוצעת במדי השנה החולפת של האג"ח הממשלתיות לתקופות של 3-5 שנים. לכן, כאשר קונים אג"ח כפיר לשנתיים, מקבלים איגרת חוב קצרה, שמשלמת ריבית של אג"ח לתקופה כפולה.

נציין, עם זאת, שמרבית השחקנים הנטואיסטים שאיתם שוחחנו לא הביעו לפי שעה נכונות להפרד מהאופיקים השקליים, שהיוו מקלט מוגן בחודשים האחרונים. "אנחנו בעצם יושבים על הגדר," אמר לנו כמה מהם. "לא קונים ולא מוכרים שקליים ולא קונים ולא מוכרים צמודים."

אך בשורה התחתונה, ההתנהגות בשוקים המולידים חוזרת לשאלת האינפלציה והריבית – והשבועיים האחרונים אינם יוצאים מן הכלל בעניין זה. את ההתעוררות בצמודים אפשר לייחס, אומרים גורמים בשוק ההון, לציפיות המתחדשות להורדת הריבית – שבוטאו באותן ספורים בשבוע החולף על ידי חברות "מודדים כלכליים". הורדת הריבית מבטיחה למשקיעים רווחי הון.

למה השוקים בשוק שהריבית עומדת לרדת? ניתן למנות לכך שלוש סיבות:

● הערכות להאטה בשיעור הצמיחה בחמישיית השנייה של השנה, ובשנעת, בין היתר, על נפילת הבורסה, התנונים מאכזבים לגבי היצוא ברבעון הראשון והכן על האטה בהתפתחות בבייצ"א עקב המשבר בשטחים.

● תחזיות אופטימיות לגבי האינפלציה הכוללת בשנת 94, בולקן בשל הערכות לירידה צפויה במחירי הנדל"ן. במוסדות כלכליים מדברים בימנה חזויה במחוזר הצמודים אינפלציה של פחות מ-8%.

● המחירים הגבוהים הצפויים במארס ובאפריל. בבנק הפועלים חזים עלייה של 6.8% במדד מארס ושל 1.3% במדד אפריל, שהוא מסתובת חזויש עם אינפלציה גבוהה. גורמים אחרים אומרים כי העלייה באפריל תהיה חזקה פחות מאחר שפסח נפל השנה על מארס ולכן עליות המחירים העונתיות בסעיפי המזון והפירות ירקות הקדימו ב-94' לחודש זה.

בכל מקרה, אומרים בשוק ההון, הזה מגמאי אותנו צופים להיכנס לחודשי הקיץ, המסמנים ירידה ברמת האינפלציה. ירידה זו תאפשר לבנק ישראל להתיר את הסגן המוניטארי על המשק ולהוריד את הריבית.

השאלה היא, כמו תמיד, עד כמה הערכות אלה הן ריאליות. ראשית, בשלב זה אין לנו נתונים אפילו לגבי חודש מארס, שאמור היה לשקף בסעיף הדיור את האפקט של התמוססות בבורסה בחודש פברואר.

גם לא ברור כרגע באיזה מידה מגבולה מגמה זו על ידי המשבר בשטחים, שמהותיו כדאי יבואו לידי ביטוי בחודשים הבאים. בנסרך לחכות ולראות מה יוליד מדד מארס, שיתפרסם ביום שישי.

נזכיר עוד כי בחודשים האחרונים הרגיש בנק ישראל כי כוונתו הראשונית היתה להוריד את הריבית שוב כלפי מעלה. לכן העובדה שהותיר אותה על כנה, כמוה כ"הורדה" של הריבית. מבאן שכדי שמחיר הכסף יוזר מכאן, צריך להתגבר על "התגנבות חיכוכית" מסוימת של המלוקה המוניטארית המניות הנדל"ן וסיבכה את תהליך הורדת האינפלציה. יש להניח שבנק ישראל לפר מבנה את הלקח, ולפי כך, גם אם תהיה ירידה בריבית היא קרוב לוודאי תהיה מתונה, לפחות בשלב הראשון: בגיח פריבית של 10.5% במכרזים המוניטארים ל-10.2%.

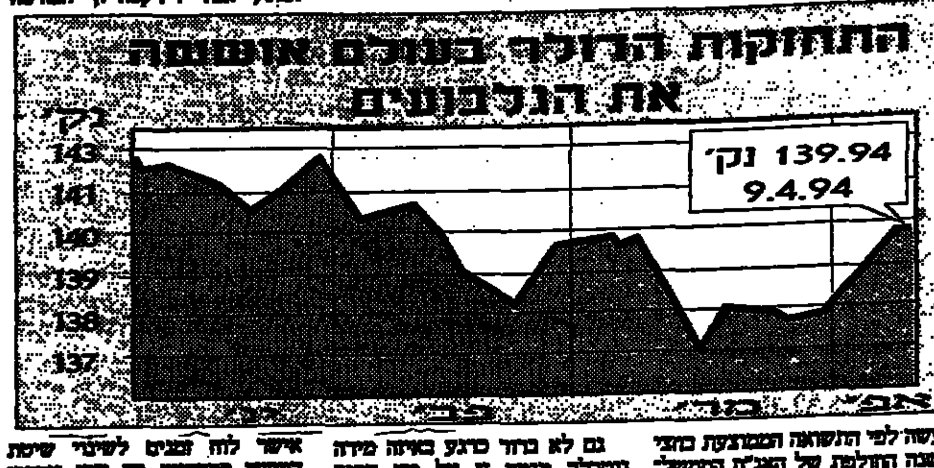

תחזורים לשערים

בשנים האחרונות התרגלנו לדבר על האג"ח רק במונחים של תשואה. אבל בסוף השבוע האחרון קיבלה הבורסה החלטה שתחייב את השחקנים לחזור ולחשוב במונחים של שערים. לא מדובר בשינוי מהותי למסר, אבל דירקטוריון הבורסה אישר להו צמיט לשינוי שיטת המסחר במדידות כך שוק ייסחר בסדרות ולא בקבוצות כפי שקיים היום. המעבר למסחר בקבוצות, שבהן מאוגדות כמה סדרות יחד, נעשה לפני כשלוש שנים במטרה לקצר את משך המסחר. האוצר שאר אפשר לתכנן יותר קבוצות עליפי שערים, המסחר התבצע על בסיס של תשואות.

אולם באחרונה עבר האוצר להנפיק סדרות ענק של 380-500 מיליון שקל – בגודל של קבוצה ממוצעת. סדרות אלה הן גדולות מספיק בפני עצמן כך שאין סיבה לאגד אותן לקבוצות גדולות יותר.

לכן החולט להחזיר את כל המסחר למסחר בסדרות, שיאפשר גם לחזור ולנקוב בשערים במקום בתשואות.

עם זאת, האוצר וידא כי הבורסה תמשיך לפרסם את התשואות כדי להקל על המשקיעים שעלולים למצוא את ההורה לשיטה הישנה כבד לכלה. התשואות יופיעו בגליון התשואות כפי שקיים כיום וייתכן שיוספו גם בכעמודה בבגי המחשב.

כיום, כאשר הורדות נסחרות בתוך קבוצה, לקוח שסומן פדרה מסוימת עלול לקבל פדרה אחרת שבכסות איתה. מאחר שבתוך קבוצה מסוימת יכולות להיות פדרות שכבר שילמו ריבית וקבוצות שעדיין לא שילמו, זה עשוי להיות בעייתי ללקוח שיש לו העדפה בנושאי ריבית, מטעמי מיסוי, למשל.

משה שגיא, סגן בכיר למנהל על שוק ההון, אמר כי העובדה שגם סדרות קטנות שהונפקו בעבר ייסחרו שוב באופן בדיד איננה מגבירה את הסיכון לתנודתיות ולמניפולציה סבונה בשערי הולדריין, אם סדרה מסוימת תתחיל לרוץ ביחס לסדרות כמעט זהות לה, שנסחרו איתה יחד בעבר באותה קבוצה, הציבור מייד יבלוט לעין ויעודד את מנגנוני הבקרה של הבורסה.

הגלבוע לכר"ם

עוד שינוי שעליו החליטה הבורסה בסוף השבוע הוא להעביר את הגלבועים צמודי הדולר למסחר בכר"ם. בכך הן יצטרפו לאג"ח הקונצרניות שעשו את המעבר כבר בחודש הקודם.

הגלבועים, אגב, עלו בחוזקה בשבוע האחרון בעקבות התחזקותו של הדולר בעולם וביחס לשקל. שיפור זה קיזז חלק מהפסדים שהוליד למשקיעיו מאז תחילת השנה, שהביאו לעגמת הנפש שהבחיל להם גם אשתקד. בשל ההיסטוריה עגומה זו, למרות הדיעות הרווחות לגבי הסיכוי שהדולר ימשיך להפגין עוצמה, קשה לסמוך על הגלבוע בשתי ידיים.

לאור הלקח של הורדת הריבית בקיץ שעבר, יש להניח שהורדת הריבית השנה תהיה מתונה יותר, בשיעור של כמה פרומיל

מלבד זאת, כאמור כי המודדים מתפרסמים באיחור של חצי חודש. מדד אפריל הגבוה יתפרסם רק במחצית מאי. את מדד מאי, שאמור צפוי להיות נמוך יותר, ב"ע רק במחצית יוני. בנק ישראל איננו נוהג לשנות את הריבית על סמך אינפלציה של חודש בודד, ולכן להגיע המתגים שבבאי, תעודות עד מאי, הוא עשוי להמתין עוד חודש – לאמצע יולי או תחילת אוגוסט.

תאריך זה הוא נוח במיוחד מאחר שכולל צפוי גם עידכון כלפי מטה בשיעור האלכסון של שער החליפין. גם בשנה שעברה עידכן הבנק המרכזי בחודש יולי את השיפוע, מ-8% לשנה ל-6% לשנה. בעקבות זאת הוריד באוגוסט את הריבית.

אבל אם ההתרחשויות ב-93' מתאימות כמודל להיקש, אסור לנו גם לשכוח שהורדת הריבית בשיעור של כמה אחוזים שביצע בנק ישראל בשנה שעברה תרמה לנסיקה בשוקי

ריבית	
ריבית בנק ישראל	
מכרז מוניטרי שבועי לבנקים (הממוצע)	10.51%
ריבית דביטורית	
מכרז מוניטרי לציבור (הממוצע, לא כולל עמלות בנקים)	10.72%
מכרז מוניטרי לציבור (הממוצע, כולל עמלות)	12.60%
אשראי בריבית קבועה, אמפקיבי	13.92%
חח"ד – חשבון חוזר דביטורי, אמפקיבי	17.66%
ריבית קרדיטורית	
פק"ק ליום – 50 עד 100 אלף ש"ח	8.20%
פק"ק ליום – חצי מיליון ש"ח	8.30%
פק"מ לחודש – 50 עד 100 אלף ש"ח	8.75%
מק"ם לחודשים	10.20%
מק"ם לשנה	10.45%
תשואה ריאלית	
אג"ח צמוד מדד לשנה (גמו)	0.70%
אג"ח צמוד מדד ל-5 שנים (גמו)	1.90%
אג"ח צמוד מדד ל-10 שנים	1.50%
ריבית בינלאומית	
דולר – ליבור – ל-3 חודשים	4.000%
שטרלינג – ליבור ל-3 חודשים	5.333%
מארק – ליבור – ל-3 חודשים	5.698%

מה עשתה הבורסה מתחילת השנה

	נומינלי	ריאלי
מניות המר"ם	-20.38%	-22.04%
מניות המשתנים	-11.08%	-12.94%
אג"ח צמוד מדד	1.87%	-1.04%
אג"ח צמוד מט"ח	-0.06%	-2.03%

(מדד המחירים לצרכן עלה מתחילת השנה ב-2.13%)

וול סטריט: פחד מצמיחה?

שוק זר

איתן אבריאל

משהו, לעזאזל, לא מובן בשווקים האמריקאים: כשמתחילים לזרום נתונים טובים על גידול בקצב הצמיחה, עלייה בייצור וירידה באבטלה, דווקא אז מגיע הבנק המרכזי, מעלה את הריבית ומכניס את השווקים הפיננסים לבהלת מכירות

האמריקאים, כהרגלם, אוהבים להתבטא בז'רגון המקצועי של שוק ההון. מאחר ואצל דוברי האנגלית שוק עולה מכונה "שור" ואילו שוק יורד נקרא "דוב", הרי שכל כותרות העיתונות המקצועית היו כמו לקוחות מעולם הזואולוגיה: "פחד מדובים", "עקבותיו של הדוב", "שחיטתו של השור". כי זו הרי השאלה היחידה שמטרידה את כולם, את המקצוענים הגובים מיליוני דולרים תמורת ייעוץ, כמו גם את "המשקיע הקטן".

הנתונים הכלכליים ידועים לכולם: ברבעון הרביעי של 93' גדל התוצר הלאומי האמריקאי בקצב שנתי מרשים של 7% מול קצב של 2.9% ברבעון שקדם, והציפיות הן לקצב גידול שנתי של כ-4% ברבעון הראשון. ההכנסה האישית הממוצעת עלתה בפברואר השנה ב-1.3% – העלייה החדה ביותר בחודש אחד מזה כשנה. קצב הצריכה, נתון המהווה לפני שליש מכל הפעילות הכלכלית האמריקאית, עלה בפברואר ב-1%, עלייה רצופה מזה 11 חודשים, ואילו מספר המועסקים זינק במארס בכמעט מיליון – העלייה החזקה ביותר בתעסוקה מאז 87', לרמת אבטלה של 6.5% בלבד. בסקטור העסקי מתבטאת הצמיחה בתפוקה ממוצעת במפעלים של כ-84%, והציפייה היא לגידול ניכר ברווחי החברות. אז אם כל כך טוב, מדוע הבורסות מפיפות? האמת היא, כמובן, שאיש אינו יודע.

כעת כולם שואלים את עצמם: ההיה זה רק תיקון טכני או שמא תחילתה של דעיכה עקבית וכואבת

ההסבר הפשטני ביותר נוגע לאינפלציה. נכון להיום, לא מצביעים נתוני המחירים על עלייה באינפלציה, הנמצאת עתה ברמה של כ-3%, אך מתוך נתונים אחרים יודע זרם אחר של כלכלנים להולץ את האינפלציה העתידית: ניצולת המפעלים גבוהה מדי, האבטלה נמוכה, הדולר החבש נמוך מדי, יש עליות שכר בסקטור השירותים, ובלאו הכי נראה לרבים כי קצב אינפלציה שנתי של 1.9% בשלושת החודשים האחרונים לא יכול להימשך זמן רב. לעומתם, מאמינים כלכלנים אחרים כי העולם השתנה, כי עודפי ייצור אמריקאים יופנו לשווקי חו"ל ולא ילוצו על האינפלציה המקומית, וכי הנתונים מצביעים על כלכלה היכולה בהחלט לצמוח בקצב סביר, מבוקר ולאורך זמן.

העניין הוא שלאחר הכלכלנים הרואים את שד האינפלציה מציץ מהחלון קוראים אלן גרינספן, והוא יו"ר הבנק המרכזי האמריקאי – הגוף האחראי על המדיניות המוניטרית ושערי הריבית בארה"ב. גרינספן רואה אינפלציה עתידית ולכן הוא מעלה את שערי הריבית לטווח קצר ומכניס את השווקים הפיננסיים למערבולת. ב-4 בפברואר השנה העלה גרינספן את הריבית ברבע אחוז ל-3.25% – עלייה על תקן של "מכת מנע" לאינפלציה, אך כבל שהנתונים הטובים ממשיכים לזרום ממשיך גרינספן לעלות את הריבית, הפעם ב-22 למארס ובשיעור של רבע אחוז נוסף ל-3.5%. אם האינפלציה עולה והבנק המרכזי מגיב בהתאם, או גם מחיר ההון עולה.

התגובה המיידית היתה גל מכירות אדיר וירידות מחירים חדות בשוקי איגרות החוב. התשואות של אג"ח קצרות (מק"מים בתל-אביבית) זינקו תוך שבוע ל-4%, ואילו התשואות על אג"ח ל-30 שנה עלו מ-6% באוקטובר 93' ל-7.25% בימים אלה.

מחירי המניות בארה"ב בכמה שנים אינם זולים, לדעת כולם, אלא שלמשקיעים האמריקאים, מוסדיים וגם משקי בית, לא היה עניין בריבית של 3% בפקדונות בנקים או השקעות בזילות אחרות, בתקופה של אינפלציה בסדר גודל דומה, שבקושי הספיקה כדי לשמור על ערכו של הכסף. מתוך העדר אלטרנטיבות, הזרימו האמריקאים סכומי כסף אדירים לשוק המניות, בעיקר לקרנות נאמנות המתמחות במניות, וכך העלו את מחירי המניות – לא תמיד תוך קשר ישיר לביצועי החברות. עתה, יש מספיק אמריקאים שהעדיפו לצאת מהסיכון שבמניות לטובת תשואה ריאלית בטוחה.

ניו-יורק – נתונים עיקריים	4/94	4/93
מכפיל רווח היסטורי: דאו ג'ונס	24.9	34.9
מכפיל רווח היסטורי: S&P 500	20.36	23.9
מכפיל רווח עתידי 94: דאו ג'ונס	14.8	–
תשואת דיבידנד: דאו ג'ונס	2.81	3.84
תשואה על הון: דאו ג'ונס	4.01	2.86
תשואת מק"מ לשנה	4.03	3.09
תשואת אג"ח ל-30 שנה	7.3	6.5

לעליית מחיר ההון יש גם אפקטים טכניים חריפים לא פחות. כמו אצלנו, אך בשיעורים חריפים הרבה יותר, ממומנים חלק ניכר מהשקעות על ידי האשראי הזול, גם בהשקעות במניות וגם בהשקעות באג"ח. הקרנות הממונפות השקיעו בשוקים אלה כספים שלקחו בריבית נמוכה, אך ברגע שזו עולה מעט הופך הצפוי למשקולת כבדה וקרנות אלה נאלצות למכור בפניקה, תוך ירידות. אינדיקציה שבה לכמות ההשקעות הממונפות היא נתוני ההלוואות של הבנקים לטובת השקעה בניירות ערך, מתוך סך תיק ההלוואות של המערכת הבנקאית נתון זה עלה מ-2% ב-92' לכמעט 4% ערב התיקון הזה שעבר על הדאו ג'ונס מרמה של כמעט 4,000 נקודות באמצע ינואר ל-3,674 נקודות ביום ששי – ירידה של מעט פחות מ-8%. בנקים, מה לעשות, אוהבים לעבוד רק מול ביטחונות, וכאשר הריבית עולה והמניות יורדות, הם דורשים מהמשקיעים הממונפים למכור סחורות, גם במחירי הפסד. העלאת הריבית על ידי הבנק המרכזי עצרה, ואולי בכמידה מסוימת הפכה, את תהליך רכישת המניות באשראי, וכמו אצלנו, הורידה את מחירי המניות. קרנות ממונפות אלה נחשבות היום בארה"ב לשעיר לעזאזל העורך, עם הירידות האחרונות. יחד עם זאת, בישראל כמו בארה"ב, אין לבלבל בין הסיבה לתוצאה: המשקיעים הממונפים יוצאים מהפוזיציה בגלל שהשוק יורד, ולא להיפך.

מעבר לכך, נשאלת תמיד השאלה לגבי רמת המחירים של מניות אלה בשוק. השוק האמריקאי עלה בציפיות מזה כמה שנים על בסיס הורדת כספים של הציבור וציפיות להתאוששות כלכלית. עתה, האם המחירים הנוכחיים מוצדקים? רמת המכפילים הממוצעת בארצות הברית היא מהגבוהות אי פעם: עבור מניות הדאו ג'ונס המכפיל הממוצע עמד לפני כשבוע על כ-25. תשואת הדיווידנד ירדה לרמה של 2.8% ביום ל-3.04% לפני שנה, ואילו תשואת הרווח הנקי על ההון עומדת על 4% מול 2.9% לפני שנה. אלו נתונים היסטוריים שנראים גבוהים למדי, אך מה שמעניין באמת הם הנתונים העתידיים. על פי ממוצע הערכות האנליסטים, יעמוד המכפיל הממוצע של הדאו ג'ונס על בסיס נתוני הרווחיות ל-94' על כ-14.8 בלבד, בזכות ציפייה לזינוק חד ברווחי החברות האמריקאיות. על פי המחירים העתידיים, לפחות, נראה כי רמת השוק האמריקאי לא גבוהה מי יודע מה מנופחת.

אז מדוע השווקים האמריקאים מקפצים? אחת הטענות הנפוצות היא כי לשווקים פיננסים יש לעיתים דינמיקה משל עצמם, שאינה בהכרח קשורה לכלכלה ולרווחיות החברות. בדיקה היסטורית של התנהגות הבורסה האמריקאית בחצי המאה האחרונה מספקת חיזוק מאלף לטענה זו: ב-19 התקופות מאז 1932 בהן מחירי המניות ירדו, נרשמו ירידות ברווחיות החברות רק ב-5 מקרים, וברוב המקרים בהם השוק עלה היו הרווחים בירידה – כלומר, לרוב מעריך שוק המניות רווחיות יורדת. הטענה האחרת היא ששוק המניות צופה את ההתפתחות הכלכלית לטווח ארוך: עליית מחירי המניות עד כה התבססה על הצמיחה הבאה עתה לידי ביטוי, וייתכן כי הירידות, אם יימשכו, מבטאות את עתיד הכלכלה האמריקאית מ-95' ואילך.

יבואן, משווק, מפיץ, תעשיין מחשבים והייטק

אתה בלב העניינים

שכור מקום לעסקך בלב מגור באיזור התעשיה חולון

כניסה החל מאי 1994

קרוב ללקוחותיך, רחוק מהפקקים והצפיפות של תל-אביב
מחכה לעסק שלך מקום מעולה במרכז. מרכז לב מגור.
עכשיו תוכל להיות בלב העניינים ולהנות משורה של יתרונות
שתמיד רצית להנות מהם:
- מרכז עסקים המותאם לצרכיך.
- מיקום מעולה בכניסה הראשית לא.ת. חולון.
- בקרבת נתיבי איילון וכביש גהה עם גישה נוחה אליהם ולכביש ירושלים.
- כביש דו-מסלולי רחב ונוח.
- כניסה מהירה ממפלס הכביש.
- רמפת גישה לכל אחת מהיחידות.
- אפשרות פריקה וטעינה.
- 2 כניסות לכל יחידה מלפנים ומאחור.
- 200 מ' חניה.
להשכרה בלבד יחידות של 185 מ"ר ברמת גימור גבוהה
מותאמת לתעשיות הייטק, מחשבים, משרדים, תצוגה ואחסנה.
חברת ניהול תתחזק את המרכז ותבטיח
רמת אחזקה גבוהה ותמהיל שוכרים נכון.

לב מגור מרכז העסקים באזור התעשייה חולון

ייזום וניהול: מגור החזקות בע"מ - גרנית הכרמל השקעות בע"מ.
פרטים: משרד מכירות באתר: רח' המכתש 6 חולון, טל. 03-5596603/492121

מלונות ים סוף – עדיין צומחת אבל בקצב מתון יותר

דו"חות כספיים

יורם גביון

שנים ארוכות דיווחה מלונות ים סוף על ירידה בהיקף פעילותה ושיעורי רווחיות נמוכים. בעל השליטה בים סוף ניצל את ההיתר שניתן לו על ידי בנק ישראל להשקיע את כספי הפיצויים של מלון מנססה בטאבה, ועסק באותן שנים במסע רכישות של נכסי נדל"ן בארה"ב, אנגליה והולנד.

האסטרטגיה של החברה – להתרכז בנכסים מסחריים, שתשואתם מובטחת על ידי השכרתם לגופים גדולים, החלה לתת את פירותיה ב-92', שהיוותה שנת המהפך בתוצאותיה הכספיות של החברה. הכנסותיה של מלונות ים סוף הוכפלו ב-92' ל-33.7 מיליון שקל, לעומת 15.4 מיליון שקל ב-91', הרווח הנקי נסק ל-10.2 מיליון שקל, בהשוואה להפסד של 8.3 מיליון שקל ב-91'.

קצב הצמיחה של מלונות ים סוף התמתן ב-93', אך החברה עדיין שקועה בפעילות אינטנסיבית של השקעות, כששיאם הנעתק לפעילות בשוק המקומי.

הכנסותיה של מלונות ים סוף צמחו ב-93' ל-37.2 מיליון שקל, לעומת 33.7 מיליון שקל ב-92', כתוצאה מגידול בחלקה של החברה ברווחי שותפויות ל-3.8 מיליון שקל, בהשוואה ל-2.1 מיליון שקל ב-92'. מחזור של השותפויות בהן מחזיקה ים סוף ב-75% גדל ל-7.4 מיליון דולר ב-93', בהשוואה ל-5.5 מיליון דולר ב-92'. עלייה מתונה יותר היתה בהכנסות מפעילות – 33.4 מיליון שקל, לעומת 31.5 מיליון שקל ב-92'.

השיפור בהכנסות מפעילות מבטא ירידה בהפעלת בתי מלון ל-6.5 מיליון שקל ב-93', לעומת 8.1 מיליון שקל ב-92', ככל הנראה בשל מכירת חלקה של החברה במלונות ימית ופארק בת"א ביוני 93'. הפעילות בתחום השכרת הנכסים הוסיפה לצמוח בקצב מהיר ל-24.2 מיליון שקל ב-93', לעומת 18.9 מיליון שקל ב-92'. עלייה של 11.8% בעלות הפעלה ל-18.3 מיליון שקל ב-93' ורגיעה בתחום הוצאות המכירה, ההנהלה והכלליות (5.8 מיליון שקל, לעומת 5.7 מיליון שקל ב-92') הביאה את הרווח התפעולי ל-13.1 מיליון שקל, בהשוואה ל-11.6 מיליון שקל ב-92'.

עלייה של 39 מיליון שקל באשראי השקלי לזמן קצר שנטלה החברה וחיסול תיק המניות שלה בסוף 92' גרמו למעבר להוצאות מימון של 4.2 מיליון שקל ב-93', בהשוואה להכנסות מימון בסך 2.4 מיליון שקל ב-92', שבה היו לחברה רווחי בורסה בסכום של 3 מיליון שקל. כנגד הוצאות המימון זקפה מלונות ים סוף ב-93' רווח הון של 4.8 מיליון שקל, ממכירת 50% ממניותיה בחברת פנורה, שהחזיקה במלונות פרק וימית בת"א.

השורה התחתונה במלונות ים סוף היא רווח של 10.5 מיליון שקל, לעומת רווח של 10.2 מיליון שקל ב-92'.

מלונות ים סוף רכשה ב-93' 33% ממניות קומפלקס מלון ויקטוריה באמסטרדם הולנד, הכולל מלון בן 321 חדרים ו-1500 מ"ר של שטחי משרד. בימים אלו מושלמת תוכנית שיפוצים במלון, שיצטרף למלון מנדיין באינדהובן הולנד. החברה המוחזקת, מבנה רב דירות, המרכזת את פעילות הבנייה של מלונות ים סוף, הגדילה את רווחיה ל-2.5 מיליון שקל ב-93', לעומת 1.5 מיליון שקל ב-92'. מבנה רב דירות חתמה על חוזה לבניית 109 דירות בכילה בהשקעה של 13.5 מיליון דולר כולל עלות הקרקע.

חברת הבנייה של קבוצת ים סוף זכתה גם במכרז של מינהל מקרקעי ישראל לרכישת קרקע לבניית 48 יחידות דיור ו-1000 מ"ר של שטחי מסחר בפרויקט המשתלה בצפון תל אביב תמורת 20 מיליון שקל. ההשקעה בפרויקט ללא עלות הקרקע מוערכת ב-12 מיליון דולר, ומשך ביצועו – שנתיים וחצי. כיום עומד הפרויקט לקראת סיום תכנונו.

פרויקט אחר בו מעורבת מבנה רב דירות הוא רכישת 21 דונם בסמוך למרינה באשקלון בעסקת קומבינציה לבניית מלון דירות נופש. מבנה רב דירות לא תהיה מעורבת בניהול הפרויקט הפעלתו לאחר השלמתו.

ים סוף שולחת ידה גם בתחום הפופולרי של דיור מוגן: החברה המוחזקת מרגיטים חתמה על עסקת קומבינציה להקמת 130 עד 150 יחידות לדיור מוגן או בית אבות. היקף ההשקעות בפרויקט, לא כולל הקרקע, מוערך ב-8 מיליון דולר, ומשך ביצועו – שנתיים. גם פרויקט זה נמצא בשלבי תכנון. נושא נוסף בו עסקה ים סוף ב-93' הוא הארגון של הפעילות בקבוצה, שבמסגרתו רוכזה פעילות הבנייה בחברת מבנה רב דירות, ואילו כל הפעילות המלונאית בישראל הועברה לחברת מלון הנביאים, שהונפקה בפברואר 94'. ההנפקה דיללה את חלקה של מלונות ים סוף בחברה מ-35% ל-28%, והצמיחה לה רווח הון של 7.3 מיליון שקל, שייזקפו בדו"חות לרבעון הראשון של 94'. הרווח למניה ב-93' – 8.58 שקל, לעומת 0.57 שקל ב-92'. שווי השוק של מלונות ים סוף הוא 50.2 מיליון דולר, והונה העצמי מסתכם ב-30.5 מיליון דולר.

מלונות הכשרה: נסיגה בתוצאות נפטון

מלונות הכשרת הישוב הרוויחה ב-93' 5.7 מיליון שקל, בהשוואה לרווח של 4.2 מיליון שקל ב-92'. השיפור נבע מהכללת עסקה של הר ארצי. מהדו"חות החלקיים שהועברו מלונות הכשרת הישוב עולה, כי הכנסותיה של החברה גדלו ב-93' ל-128.2 מיליון שקל, לעומת 62.9 מיליון שקל ב-92'. הגידול מבטא את הכנסותיה של הר ארצי, שהתכבמו ב-93' ב-58.7 מיליון שקל, בעוד שההכנסות מהפעלת בתי מלון ירדו ל-61.5 מיליון שקל, בהשוואה ל-62.9 מיליון שקל ב-92'. הרווח התפעולי של הרשת, המונה 581 חדרים, ירד ל-13.8 מיליון שקל, בהשוואה לרווח תפעולי של 14.5 מיליון שקל ב-92'.

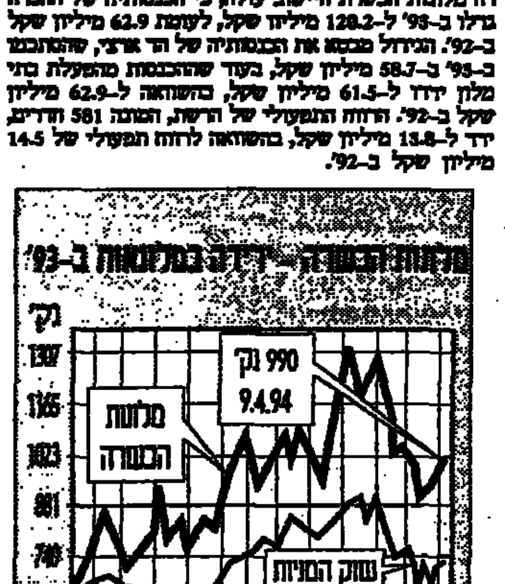

מקורה של הנסיגה הקלה במלונאות, למרות השנה הטובה שעברה על הענף, היא ירידה ברמת ההכנסות של מלון נפטון באילת כתוצאה מתחרות מחיר האירוח במלון, שנאלץ להתמודד עם התחרות הגוברת מצד בתי המלון החדשים בעיר. מלונות צופה, כי בשנים הקרובות תתעצם התחרות בשל גידול מתוכנן במספר חדרי המלון בעיר אילת וכן, מצרה של טאבה הסמוכה. על מנת להקטין עד למינימום את השפעתה של התחרות אוחדו הפונקציות המינהליות של שני בתי המלון של הקבוצה באילת – נפטון וגלי אילת. מלונות משפצת את נפטון אילת בהשקעה של 3.2 מיליון דולר, אך להערכתה השיפוצים לא יפגעו בתפוסת המלון.

מלונות תרשום ברבעון הראשון של 94' רווח הון של 4.7 מיליון שקל כתוצאה מהנפקת הר ארצי, שדיללה את החזקותיה של מלונות בה לאחרונה ל-72%. מנגד, יהיו למלונות הפסדי בורסה של 2.2 מיליון שקל. הרווח למניה ב-93' – 0.26 שקל, לעומת 0.23 שקל ב-92'. שווי השוק של מלונות הכשרת הישוב – 71.5 מיליון דולר, והונה העצמי מסתכם ב-41.5 מיליון דולר.

مكبرا من الأصل

هكذا من الأصل

בעולם

תבהלת הדובים החדשה

Newsweek

האם הירידות האחרונות בוול סטריט הן רק עוד מכה קצרה – או שמא תחילתה של הירידה הארוכה הראשונה מזה יותר מעשור?

סוקרים את הנזקים בבורסה של ניו יורק אחרי הירידה הגדולה של 139 נקודות שהיתה במדד דאו ג'ונס לפני שבועיים

המצב היה כל כך קשה בבורסות בשבוע שעבר שאפילו פט רוברטסון נתן עצות. המטיף הטלוויזיוני, לשעות, יכול היה להבטיח תשואה על השקעות אחרות: בשמים אין בורסות דוביות.

השלווה השמימית יכולה להראות טובה למדי בעיני משקיעים רבים. במשך 5 ימים רצופים ירד לפני שבועיים מדד דאו ג'ונס ב-242.71 נקודות, או 6.3%, ואחר עלה מעט ביום ה' כדי להעניק למשקיעים תקוה לקראת פגרת הפסחא. אבל אחרי החג הוא נפל שוב, התאושש ועלה מעט. אבל השאלה הגדולה נותרת בעינה: האם אחרי יותר מעשר שנים של שלטון בבורסות האמריקאיות מתחילים הפרים לפנות את מקומם לדובים? ואם כן, האם משמעות הדבר בהכרח היא אסון?

הפסימיסטים המקצועיים של וול סטריט כבר מפעילים את צופרי האזעקה יותר משנה ומהדרים שבורסה עם שאיפות להגיע לרמה של 4,000 נקודות תקבל בקרוב את המגיע לה. עם ירידה של 8.6% בדאו ג'ונס בשמונת השבועות האחרונים מבריחים הדובים שבא זמנם. הם אומרים דברים כמו "עוד לא ראינו את הסוף לירידות" ו"שנות ה-90 דומות בבירה רבה לשנות ה-20". הם נותנים תחזיות עגומות: הדאו מסוגל לאבד 20% או 30% או יותר, והירידה עלולה להימשך שלוש, ארבע, אפילו חמש שנים.

לפני שבועיים זה לא היה רק עגום, זה היה מטעה. במשך יותר משלוש שנים היו שוקי ההון יציבים בצורה בלתי רגילה. ביום רביעי לפני שבועיים ירד הדאו בכ-50 נקודות במשך חצי שעה, פעמיים. ביום ה' נפלו המניות ב-67 נקודות לפני שכבו ועלו ב-9.21 נקודות והגיעו ל-3635.96. בשבוע שעבר היתה התאוששות קלה והדאו נסגר ביום ה' על 3693.26 נקודות. אין בכך כדי לשמח את הלב.

החדשות הטובות הן שהמצב יכול היה להיות גרוע הרבה יותר. נראה שהמשקיעים קלטו את המסרים של שנות ה-80: כאשר רכבת ההרים מתחילה לנוע, אל תעשו כלום, רק תחזיקו חזק. בסקר של ניוזוויק 72% מאלה שהיו משקיעים בבורסה בשבוע שעבר אמרו שהם לא יעשו כלום. פידליטי, חברת קרנות הנאמנות הענקית, אומרת שיש יותר לקוחות המוכרים מניות, או מוציאים כסף מן השוק, אבל זה לא דומה לרמות שנראו ב-1987, כאשר השוק צלל ב-508 נקודות ביום אחד.

טום קארן, הסוחר הראשי בחברת הברוקרים בתכנון יורק סקיוריטיס, הבצפי ביום ה' בשיחות טלפון החל מן השעה 7:15 בבוקר. אבל, "קיבלתי יותר הוראות קנייה מהוראות מכירה". וביום ו' הגיעו חדשות טובות ממשרד העבודה: המשק יצר בחודש מארס 456,000 מקומות עבודה חדשים, העלייה הגדולה ביותר ב-6 השנים האחרונות, ורמות ההכנסה והוצאות הצרכנים עלו בצורה נאה.

אבל כפי שגם טירונים בשוק יודעים, חדשות טובות לגבי המשק אינן מבטיחות חדשות טובות בבורסות. החלק הקשה הוא שרבים מבין המשקיעים של ימינו אינם יודעים כיצד נראה דוב אמיתי. אין זאת אומרת שלא היו להם ימים רעים. היו אותם שבועיים רעים ב-1987, ובשיאם הנפילה של יום ב' השחור, 19 באוקטובר. היתה אי הנעימות באוקטובר 1989 ושוב ב-1990, כאשר הפלישה לכוויית גרמה לעצבנות שנמשכה שבועות אחדים.

אבל כל הירידות הללו היו קצרות או שטחיות מכדי שאפשר יהיה לסווגן כשוק דובי, לפחות לפי אמות המידה של המשקיעים. וקיים תמיד הסיפוק הבמעט מיידי של התאוששות מהירה. מאז התחיל הדאו את העלייה ההיסטורית שלו ב-1982 בוטלו באורח שגרתי דבריהם של הדובים, הם הוכחו טועים, והתחיל דור של משקיעים, טירונים ומומחים כאחד, שלמרבה מזלם לא הכירו את אותו סוג של שוק השובר את לבך בקביעות.

מכל מקום, שוק דובי במובנו שנות ה-90 יהיה שונה. ההיסטוריה אינה חוזרת בדיוק על עצמה. בשוק הזה יש יותר משקיעים בקרנות נאמנות מבפי שהיו בקודמו. יש יותר השקעות גלובליות. ויש לחצים שונים על המשקיעים. אילו רצו אלה לחזור למקלט בטוח ב-1987 או 1989 הם יכלו להשקיע את כספם בתעודות פיקדון או באג"ח שהתשואה עליהן היתה דרסטית. עכשיו שיעורי הריבית כה נמוכים שביטחון עשוי להיות גמול בלתי מספיק. ועם ירידתן של תוכניות הפנסיה המסורתיות חייבים יותר אמריקאים מאי פעם קודם לכן לקבל החלטות משלהם כיצד להשקיע את מיליארדי הדולרים המצויים בקרנות הפנסיה.

למרות כל החששות השקשוקים, יש יתבן שהדוב לא יופיע. יש עדיין משקיעים רבים המאמינים שכבר היה ה"תיקון" המחויך או שהוא לא יימשך עוד הרבה זמן. חילוקי דעות הם, מהגדרתם, מה שיוצר את השוק: חייבים להיות בו גם קונים וגם מוכרים. "למרות מה שנאמר שכולם מוכרים", אומר הכלכלן זוכה פרס נובל ויליאם שארפ, "ברור שלא כולם עושים זאת. כאשר מניה כלשהי נמכרת, "מישהו מכר מניה, אבל מישהו אחר קנה מניה". אבל חילוקי דעות אינם מספקים נחמה רבה. הם רק משאירים שאלות רבות פתוחות:

מהו בכלל שוק דובי?

דובים, כמובן, הם המשקיעים החושבים שהמחירים הולכים ונעשים גרועים יותר, ושוק דובי הוא שוק המניות שבו צודקים. מרבית ספרי הלימוד מגדירים שוק זה בפשטות כתקופה של ירידה במחירי המניות. אבל מומחי השוק מדויקים יותר והם יוציאו מעבר בירידות חוקות לפני שיחליטו ש"תיקון" בשוק נעשה "דובי" אמיתי.

דייוויד שולמן, אסטרטג ראשי למניות בסלומון ברדרס, קובע ששוק דובי הוא "שוק שבו יש ירידה של 20%. זה נתון קלאסי, חוק מן הפולקלור של וול סטריט". לאבס סטובסיפר מבר דייוויס ריבריך מדויק יותר: ירידה של 30% במשך 50 יום, או ירידה של 13% במשך 145 יום.

המשבר של 1987 כונה "אסון דובי של יום אחד", אבל הוא היה חלק מירידה של 36% בתוך 55 יום. האמא של הדובים, כמובן, היתה ב-1929, כאשר המפולת ותוצאותיה הורידו את השוק מ-381 ל-41 – או 89% – בתוך שנים אחדות. אחרי המלחמה מקושרים הדובים בעיקר בשנות ה-70, כאשר החששות לגבי חשרגיים המזומני בנפט תרמו לכמה ירידות של שנים אחדות שקיצצו עד 45% משווי השוק.

מהו התרחיש הגרוע ביותר?

כדי להפסיד באמת את התחובו, הקשיבו לדבריו של מנהל הכספים מהונג קונג מארק פאבר. הוא חושב שהדאו יירד בלפחות 30% במשך 3-5 שנים, ואילו הבורסות של משקים מתעוררים יירדו עד 50%. הוא מונה את המפסידים: מניות של חברות הדמוים, מניות של מסעדות, מניות של חברות ברוקרים ("אסון המבתין להתרחשות"). או נגמו את צ'רלס אלמון, העורך של כתב העת "תחזית למניות צמיחה". בתיקים של אלמון יש עכשיו 70% מזומנים. "יש הגיון שהבועה נתקף לה כאן בסיכה", הוא אומר. "זה מסוכן יותר מאשר ב-1987".

האם הבהלה קטנה איננה דבר טוב?

לא. מרבית ההיסטוריונים של הבורסה יאמרו לכם להתנגד לדוב הזה להיחלם. "קשה למצוא תקופה בת 10 שנים שבה ביצועיהן של המניות לא היו טובים יותר מאלה של האג"ח או המזומנים", אומר שארפ. פרופ' לכלכלה ריצ'רד תאלר מקורנל מסכים איתו. כאשר ידידיו מבקשים את עצתו הוא אומר להם, ולא בלצון מוחלט, "להשאיר את כספם בבורסה ולא לקרוא עיתונים". המקצוענים, בינתיים, רואים הזדמנויות קנייה. ג'ף ויניק, מנהל קרן מגלאן של פידליטי, חטף בשבוע שעבר מניות של מוטורולה, שמחירן היה לפתע מחיר מציאה.

מדוע הבורסה תיפול כאשר המשק נראה כה טוב?

התשובה האמיתית לשאלה זו ולכל השאלות האחרות לגבי הבורסה היא: איש אינו יודע. "אנחנו מסבירים את הבורסה יותר מדי", אומר תאלר. "אם אוקטובר 1987 לימד אותנו משהו, הרי זה שאי אפשר להסביר את כל התנודות של שוק המניות". קרוב לוודאי שההתקדמות הגדולה ביותר בתוכנת השוק בשנים האחרונות היא ההכרה – או ההודאה – בכך שלרגשות יש תפקיד גדול יותר בהתנהגות השוק מאשר לניתוחים מפוכחים של אדם הגיוני.

אבל, אם אתם עומדים על כך... תיאוריה אחת גורסת שהשווקים אינם משקפים את מהלך הדברים, הם צופים אותו מראש. זו אחת מן הסיבות לאמרה הקלאסית של הבורסה "קנה לפי שמועות, מכור לפי החדשות". אמרה זו איננה מתייחסת רק לשמועות כמו "יבמ עומדת לדווח על הפסדים גדולים", אלא גם לדיווחים על שורקה והתחדשות כלכלית.

לפי התיאוריה הזאת, עכשיו שהתאוששות נחשבת לעובדה מוצקה הגיע הזמן לצפות לירידה הבלתי נמנעת. אבל הכלל איננו מתאים תמיד. בראשית שנות ה-80 נפלה הבורסה והמשק בעוד: במיתון האחרון התקדם השוק לפני הכלכלה. ויש מומחים החושבים שההתאוששות תביא בעקבותיה שוק בריא. "ללא מיתון", אומר אלן סיני, כלכלן בליהמן ברדרס, "אני חייב להאמין שזה רק תיקון, לא שוק דובי".

סיבה אחרת לירידה בבורסה היא פשוט משום שהיא היתה בעלייה זמן רב מדי. כל כך הרבה כסף זרם לשוק בשנים האחרונות שאפילו המניות האיכותיות ביותר קיבלו יותר מדי תשומת לב – וכסף – מן המשקיעים. אנליסטים אינם חשים בנוח, למשל, כיום שבין מחירי המניות לבין מצבן הפיננסי האמיתי של החברות. היחס בין מחירי המניות לבין הדיווחי רווחים שמשלמת חברה היה בממוצע השנה בממוצע 23. בשלהי ינואר הוא הגיע ל-38. מומחים הרגילים בשיטה הזאת מאמינים ששוק דובי הוא תרופה הכרחית לכך.

אבל כל הגיון של השוק עלול להיכבש לגורם רב עוצמה אחד: שיעורי הריבית. סיבה חשובה ביותר לשוק הפרי של שנות ה-90 היתה שיעורי ריבית נמוכים בצורה היסטורית. כאשר תעודות הפיקדון שילמו רק 3.12% לשנה, נכנסו המשקיעים לשוק והכניסו בתוך 3 שנים את קרנות הנאמנות ב-250 מיליארד דולר. אבל כאשר השיעורים יעלו – או אפילו יאיימו לעלות – עלולים המשקיעים הרוצים להימנע מסיכונים לחזור לתעודות הפיקדון. בחודשים האחרונים התחילו שיעורי הריבית לעלות, בעיקר בשל הדחיפה של הפדרל ריזרב, שהעלה אותם כדי לוודא שהכלכלה המואצת לא תגרום לאינפלציה.

זו הסיבה לכך שכל חדשה טובה עלולה לפגוע בשוק. המשקיעים חוששים ששיעורי הריבית יעלו, הם מוציאים דולרים מן המניות. האין ספק שהעלייה בשיעורים גרמה עצבנות רבה בשוק האג"ח, עם השפעה גומלין על המניות.

לבסוף, הירידה האחרונה הושפעה קרוב לוודאי לרעה מהתנהגותם של משקיעים מוסדיים שעסקו ב"קוסמטיקה". מנהלי תיקים גדולים התקרבו ל-31 במארס, כאשר עליהם לדווח על תוצאות ההשקעות לתקופה. בזמן כזה הם רצו קרוב לוודאי "לייפות" את התיקים שלהם באמצעות רישום רווח או הכנסה שהם יודעים מתי לצאת מן השוק.

אם לא יהיו נפילות גדולות, האם זה סימן טוב?

לא בהכרח. רשויות הפיקוח על הבורסות פעלו כדי למנוע את אותה הפתעה שהתחוללה באוקטובר 1987. יותר מתריסר פעמים מאז הפעילה הבורסה של ניו יורק בוול סטריט את "בולמי הזעזועים", המגבילים את המסחר הממוחשב כאשר הבורסה יורדת ביותר מ-50 נקודות. אם תיפול הבורסה ביותר מ-250 נקודות ביום אחד, ייכנס לפעולה "שסתום ביטחון" דומה. נפילות של 90 ו-100 נקודות הפחידו במקום מאוד את הלקוחות. הכללים גורמים לירידות מסודרות יותר, אבל אין זאת אומרת שאין ירידה מדירה וקבועה.

אם כן מה יקרה עכשיו?

המשקיעים ימשיכו לעקוב בעיני בין אחרי הפד, אף שהוא לא יפעל בעניין הריבית לפני מאי, אם בכלל. הם ימתינו לסטטיסטיקות של הרבעון הראשון: רווחי החברות, צמיחה מקומית ואינפלציה. רבים יחזיקו ביותר מזומנים מבפי שהם עושים בדרך כלל. "אני אומר תמיד ללקוחות שלי שהשוק הוא מקום יקר מאוד לגלות מי אתה", אומר בוב הודלד, ברוקר בסמית בארני שירסון. עד כמה זה עלול להיות יקר הפעם? אלו הבאב השמה של השוק. איש אינו יכול לדעת לבטח.

הרעיון הענקי של ביל וקרייג

Newsweek

ביל גייטס וקרייג מקאו רוצים לקשר את כל העולם באמצעות 840 לוויינים

בעולם של חברות חדשות יש רעיונות, רעיונות גדולים ורעיונות עקיים. בהקשר זה יש לביל גייטס וקרייג מקאו רעיון ענק. לפני כשבוע ימים הם הודיעו על תוכנית לשגר 840 לווייני תקשורת קטנים, במעט פי שלושה מן המספר המקיף היום את העולם, כדי שבמעט כל אחד יוכל לשלוח ולקבל תמונות וידיאו ונתונים מתוחכמים. תאריך היעד שלהם, שנת 2001, אינו כה מרוחק כפי שהוא נשמע, בעיקר בהתחשב בגודל הפרויקט המשותף.

גייטס ומקאו רוצים שאנשים אחרים – לקוחות, יצרנים ואפילו רשויות ממשלתיות – יממנו את התוכנית. אילו העלה מישהו אחר תוכנית כזאת, קרוב לוודאי שהוא היתה מונה מלגלוג. אבל ג'יימס מור מגיאופרטנרס ריסרץ', חברת ייעוץ לטלקומוניקציה מקיימברידג', מסצ'וסטס, מציין כי: "אנשים נעשו מיליארדרים משום שיישמו רעיונות לא הגיוניים. אלה אנשים בעלי רקורד מוכח בתחום זה".

גייטס, 38, (שווי נקי 6 מיליארד דולר) יצר את מיקרוסופט, יצרנית התוכנה הגדולה בעולם. מקאו, 44, (שווי נקי מיליארד דולר) ייסד את מקאו סלולאר קומיוניקיישנס, ענק הטלפונים הסלולאריים. לכל אחד מהם 30% מן הבעלות בחברה החדשה, טלדסיק מקירקלנד, וואשינגטון. (בין יתר השותפים גם מקאו סלולאר והשקיע הון סיכון נומיק). לדברי השניים יהיו הלוויינים של טלדסיק דרך הגישה לכביש המהיר למידע באזורים כפריים ובלתי מפותחים בעולם, שאינם מקבלים שירות של מערכות סיבאופטיות. הם חוזים את היום, שבו יוכלו למשל מומחים בבית החולים בבוסטון לייעץ לרופאים בבית חולים שדה במרכז אפריקה, אחרי שיקבלו מידע באמצעות לוויינים.

גייטס ומקאו השקיעו כל אחד 5 מיליון דולר – דמי כיס בלבד לשני האנשים הללו. המשוכה הראשונה העומדת בפניהם היא גיוס יתרת הכסף הדרוש – כ-9 מיליארד דולר. זו עלולה להיות מלאכה קשה אם ישאל מישהו שאלות נוקבות.

"זה אינו כר ביצוע מבחינה טכנולוגית", אומר בריס ארלסון, מומחה לתקשורת לוויינים באוניברסיטת ג'ורג' וואשינגטון.

מקורות בתעשיית הלוויינים אומרים ש-20% מכלל הלוויינים ששוגרו אי פעם אינם מצליחים להגיע למסלולם. כאשר טלדסיק תצליח כבר לשגר 840 לוויינים, קרוב לוודאי שיהיה עליה להתחיל הכל מחדש, משום שסוג הלוויין שבו היא תשתמש מחזיק בדרך כלל מעמד 6 שנים בלבד.

קושי עצום נוסף הוא לקיים מערכת כה גדולה במסלול. הלוויינים יקיפו את כדור הארץ ב-21 נתיבים שונים המיועדים לכסות 95% משטח של כדור הארץ – בגובה 680 ק"מ. "אנחנו זקוק לאצבעות של פורץ קופות כדי לקיים את הלוויינים הללו במקומם", אומר האורד אנדרסון, מנכ"ל ינקי גרופ, אנליסטים של טכנולוגיה מבוסטון.

ראסל דאגאט, הנשיא של טלדסיק, אומר שמכשולים אלה אינם מפחידים אותו. לדברי דאגאט מתכננת החברה להשתמש בטכנולוגיות של פס ייצור הדומות לאלו של יצרני מכוניות. לטענתו לוח הזמנים לשיגור ריאליסטי ומבוסס על מערכות קיימות, וייתכן אף כי בעתיד הקרוב יהיו טכנולוגיות שיגור מדבות עוד יותר. לגבי מסלול הלוויינים, הוא אומר כי טלדסיק תתמקד על המחקר בפרויקט "מלחמת הכוכבים" (שמעולם לא נוסתה בחלל).

מעבר לקשיים אלה יש גם מכשולים פוליטיים, כמו קבלת אישור רשויות הפיקוח בארצות הברית ובעולם. לפני 10 ימים הגישה טלדסיק את תוכניותיה לרשות התקשורת הפדרלית, אך יש עדיים כ-100 מדינות שיש להגיש בהן את התוכניות לאישור. ייתכן מאוד שלגייטס ומקאו יש השפעה וכוח, אבל יש להם לפחות תריסר מתחרים מסוימים, שאחדים מהם כבר הגיעו להסכמים עם רשויות תקשורת בינלאומיות. המתחרה ביותר היא מוטורולה, שכבר גייסה 800 מיליון דולר בשביל מערכת תקשורת של 66 לוויינים בשם אירידיום. תאריך המטרה של אירידיום הוא 1998 ועד עתה, אומרים מנהלים, הוא מקיים את לוח הזמנים שלו.

שתי התוכניות שונות במהותיותן. לדברי דאגאט הלקוחות של טלדסיק יהיו מוסדות כמו בתי חולים, רשויות ממשלתיות ואוניברסיטאות. מטרתה של אירידיום היא לספק שירותי טלפון סלולארי בכל רחבי העולם, קרוב לוודאי למנהלים בנסיעות במדינות מתועשות.

נכון שמנהלי טלדסיק מתחילים בפיגור, אבל הם מלאי ביטחון עצמי. בתחום הטכנולוגיה, אחד מן המעטים שמגיע מראש את העתיד היה בזמן בעל תדמית יורמית מסיאטל. שמו ביל גייטס.

שווקים בעולם

שוב ירידה במדד דאו ג'ונס

בורסות

מעט מאוד שינוי חל בבורסות המרכזיות בסוף השבוע שעבר. נפחי המסחר היו נמוכים במיוחד עקב המתנת משקיעים רבים להרגעת שוקי ההון בארה"ב ושוקי האג"ח באירופה.

בטוקיו נסגר המסחר בעלייה מפתיעה של 0.22% במדד ניקיי, למרות ירידה חדה שנרשמה לאחר ההודעה על התפטרותו של ראש ממשלת יפאן. קרוב לוודאי שהשוק עדיין לא עיכל את משמעות ההודעה.

באירופה נעו רוב המדדים במגמה מעורבת, כשבלונדון ופאריס נרשמו ירידות קלות ואילו בפרנקפורט ומילנו היו עליות.

בבורסת מילנו נרשמו עליות גבוהות מהממוצע באירופה, עם התחדשות הציפיות להרכבה קרובה של קואליציה באיטליה. מדד מיבטל נסגר בעלייה של 1.49%.

גם בהונג קונג היו עליות קלות והציפיות הן כי הבורסה תתחזק גם השבוע עקב מעבר משקיעים מטוקיו לבורסות אחרות במזרח.

בניו יורק ירד מדד דאו ג'ונס ב-0.51% עקב החלשות מתמשכת בשוק האג"ח המקומי.

ניו יורק

מדד דאו ג'ונס 30, יום ו', סגירה: 3,674.26, שינוי -19.88
מדד SP 500: 447.10, שינוי -2.78
נפח מסחר – 264 מיליון מניות
מניות שעלו: 798, ירדו: 1390

ירידה נוספת במחירי אג"ח ממשלתיות בארה"ב ביום ו' גררה גם את הבורסה בניו יורק ומדד דאו ג'ונס נסגר בירידה של 19 נקודות, 0.51%. במשך היום ירד המדד ב-40 נקודות אך לקראת סיום המסחר התאושש.

הירידה במדד באה לאחר שלושה ימים של התאוששות השוק מהירידות החדות של השבוע וחצי האחרונים.

המסחר היה שקט לקראת סוף השבוע. הסוחרים סבורים כי השוק ממתין כעת להתייצבות תשואות האג"ח לטווח ארוך, המעורבות כעת בטווח שבין 7.25% ל-7.40%.

טוקיו

מדד ניקיי 225, יום ו', סגירה: 19,934.99, שינוי +44.01
נפח מסחר – 530 מיליון מניות

ביום ו' נסגר המסחר בבורסה של טוקיו עם עלייה קלה של 0.22% במדד ניקיי. במשך יום המסחר חלה ירידה של 370 נקודות בבורסה, עם פרסום הידיעה על התפטרותו של ראש ממשלת יפאן. אך לפני הסגירה הביאו התחזקויות של חוזים עתידיים, ובעקבות זאת התגברות הביקושים על רקע ארביטרז', לעליית מחירים גם בשוק המשס ולהתאוששות המדד.

העלייה במדד באה בהפתעה לסוחרים שציפו לירידה חדה עקב הודעת ההתפטרות וחלקם סבורים כי השוק עדיין לא עיכל את משמעותה. לטענתם יש כאלה הסבורים כי השוק לקח בחשבון שכעת תוכל ממשלת יפאן להרכיב תוכנית הבראה כלכלית טובה יותר וכי ארה"ב תימנע מלהטיל על יפאן סנקציות מסחריות עקב המצב הפוליטי המעורער במדינה.

לונדון

מדד פיננשל טיימס 100, יום ו', סגירה: 3,120.8, שינוי -8.2

ירידות בשוק האג"ח בבריטניה הביאו ביום ו' להחלשות גם בשוק המניות ומדד פיננשל טיימס נסגר בירידה קלה של 0.26%.

שוק האג"ח המקומי הושפע מגמולת המחירים המתורשות בשוק האג"ח בארה"ב, לאחר מספר ימים של התאוששות.

פרנקפורט

מדד דקס יום ו', סגירה: 2,203.34, שינוי +1.93

מדד דקס המשיך לשמור על חוזק במסחר ביום ששי ונסגר בעלייה קלה של 0.09%. לדעת מומחים תמשיך מגמת ההתחזקות גם השבוע, במקביל לגידול הדרגתי בנפחי המסחר עקב חזרתם של סוחרים נוספים מחופשת הפסחא.

הונג קונג

מדד האנג סנג, יום ו', סגירה: 9,298.22, שינוי +12.30

מדד האנג סנג רשם ביום ו' התחזקות קלה של 0.13% לאחר יום של מסחר שקט. לדעת סוחרים תתרום הידיעה על התפטרותו של ראש ממשלת יפאן להתחזקות הבורסה המקומית השבוע, עקב מעבר משקיעים מהבורסה בטוקיו לבורסות אחרות במזרח.

פאריס

מדד CAC 40, יום ו', סגירה: 2,114.77, שינוי -4.89

החלשות הפרנק הצרפתי ביום ו' הביאה לירידה קלה במדד סי.איי.סי לקראת סיום המסחר בפאריס. גם פה השפיעו נפח המסחר הנמוך והשפל בשוק האג"ח על האווירה הכללית.

מילנו

מדד MIBTEL יום ו', סגירה: 12,096, שינוי +1.49%

ביום ו' חלה עלייה יפה נוספת במחירי המניות בבורסה של מילנו ומדד מיבטל נסגר בהתחזקות של 1.49%.

העליות באו על רקע התחושות הציפיות כי תורכב בקרוב קואליציה באיטליה. עיקר הביקושים באו מצד קרנות מקומיות.

מחיר מניית פיאט עלה ב-3.28% לאחר שהחברה רשמה בחודש מארס עלייה במכירות.

מחירה של מניית פיאט עולה מאז סוף השנה שעברה, כאשר הציגה החברה לראשונה תוצאות טובות עם נרשיה. ביום ו' עלה מחיר המניה עקב פרסום נתונים על גידול במכירות החברה בחודש מארס

עלייה לדולר מול הין

מטבעות

ביום ו' חלה עלייה בשערו של הדולר מול הין, לאחר פרסום ההודעה על התפטרותו של ראש ממשלת יפאן.

לדברי הסוחרים האווירה בניו יורק היתה מתוחה, כשהשווקים ניסו להבין את משמעות ההתפטרות עבור הין. המסחר היה הפכפך ולא בטוח כי הדולר ימשיך להתחזק מול המטבע היפאני.

השאלה המרכזית היא כיצד תשפיע ההתפטרות על תוכנית ההבראה הכלכלית של ממשלת יפאן ועל עמדת ארה"ב לגבי נקיטת צעדי ענישה מסחריים כלפי יפאן.

המסחר הצולב באירופה

מעט מאוד שינויים חלו בשערי המטבעות השייכות למערכת המוניטרית האירופית ביום ששי. הלירה האיטלקית המשיכה לעלות אך לא עברה את רמת ההתנגדות של 950 לירות למארק גרמני.

מומחים מעריכים כי הלירה תגיע בטווח הקצר לשער של 900 עד 930 לירות למארק.

שערי חליפין בניו יורק
סגירה: 23:00 שעון ישראל

מארק	1.7120/30
פר"ש	1.4448/58
ליש"ט*	1.4750/60
ין	105.25/30
ד' קנדי	1.3839/44
פר"צ	5.8649/51
אקו*	1.1297/302
ד' אוסטרלי*	0.7243/48
ד' הונג קונג	7.7267/77
ד' סינגפור	1.569/7
באט תאילנדי	25.32/34
לירטה	1630/31
כתר שוודי	7.8744/94

* במונחי דולר אמריקאי

שערי החליפין במערכת המוניטרית האירופית

מטבע	שער מול המארק	מצב לעומת המטבע החלש
לירה אירית	2.4375	+3.80%
גילדן הולנדי	1.1229	+3.03%
פרנק בלגי	20.62	+2.73%
מארק גרמני	1.0000	+2.68%
פרנק צרפתי	3.4260	+0.51%
פזטה ספרדית	80.93	+0.38%
אסקודו פורטוגלי	101.53	0.03%
כתר דני	3.9165	+0.00%

סחורות

מגמה מעורבת למתכות היקרות

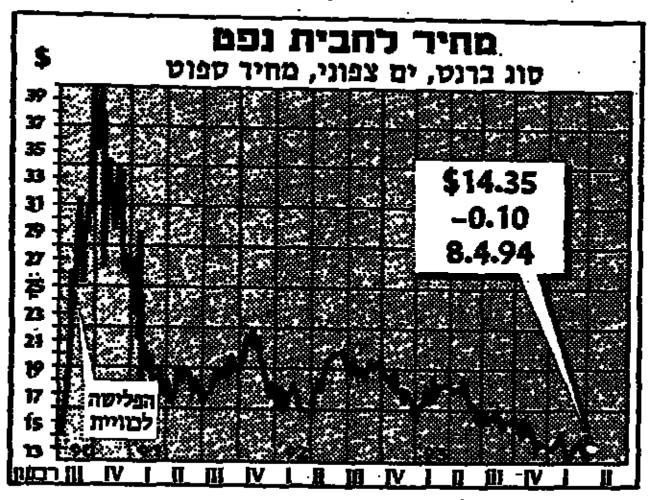

מגמות מעורבות נרשמו למתכות היקרות בשוק לונדון וניו יורק ביום ו'. מחיר הזהב והכסף עלה בעוד שמחיר הפלטינה ירד.

העליות באו על רקע מסחר שקט ונבעו בעיקר מכיסוי עמדות בחסר לקראת סוף השבוע. לדעת מומחים ימשיך הזהב לנוע בטווח הקצר ברמת ה-387 דולר לאונקיה, עם תמיכה ברמת ה-385 דולר לאונקיה, עד שיתקבלו נתונים חדשים רלוונטיים לשוק המתכות היקרות.

בטווח הבינוני, לעומת זאת, צופים המומחים כי מחיר הזהב יירד לסביבות ה-382 דולר לאונקיה.

השוק ממתין עתה לנתוני האינפלציה של ארה"ב לחודש מארס, שיפורסמו מחר.

מעט מאוד שינויים חלו במחירי הנפט ביום ששי. לדעת סוחרים השוק נמצא כעת בתהליך התייצבות לאחר עליות המחירים שנרשמו בשבוע שעבר.

חבית נפט ברנט ספוט נסגרה במחיר 14.35 דולר, ירידה של 10 סנט. נפט דובאי חוזה מאי נסגר במחיר 13.25 דולר לחבית, ירידה של 5 סנט.

שבוע שעבר נסגר במסחר שקט בשוק המתכות התעשייתיות בלונדון. בראשית היום נרשמו עליות לאלומיניום אך מאוחר יותר איבדה המתכת מחוזקה ונסגרה במחיר 1,324 דולר לטונה, עלייה של 14 דולר מיום חמישי.

עלייה נרשמה במחיר הסויה ביום ששי בשוק שיקגו עקב ידיעות על ירידה בהיצע של פולים מברזיל. היבול בברזיל השנה היה טוב אך משלוח הגרעינים מתעכב.

גשמים שירדו השבוע באזורי גידול החיטה בארה"ב הביאו לירידה במחירה ביום ששי, משום שהגשמים מעלים את הסיכוי ליבול טוב.

בשבוע שעבר עלה מחיר החיטה עקב מגע אוויר יבש שאיים לצמצם את תפוקת החיטה השנה.

מתכות יקרות – לונדון
סגירה: 19:00 שעון ישראל

	מחיר	שינוי
זהב (דולר לאונקיה)	386.70	+2.50
כסף (סנט לאונקיה)	551.00	+4.00
פלטינה (דולר לאונקיה)	405.50	-2.00
פלדיום (דולר לאונקיה)	134.00	+0.25

מתכות יקרות – ניו יורק
סגירה: שעה 22:00 שעון ישראל

	מחיר	שינוי
זהב אפר' (דולר לאונקיה)	386.76	+1.16
כסף אפר' (סנט לאונקיה)	548.20	+3.6
פלטינה אפר' (דולר לאונקיה)	404.00	-3.50

מחיר חבית נפט בדולרים

	מחיר	שינוי
ברנט (ספוט)	14.35	-0.10
ברנט (מאי)	14.35	-0.10
דובאי (מאי)	13.25	-0.05
סראץ (מארס)	12.50	-0.10

מוצרים – ממוצעים, דולרים לטונה. איכות ים תיכון (מקביל לאיכות לרוטרדם)

	מחיר	שינוי
בנזין (עופ' 0.15)	170	—
נפטא פר"ב	126	-1

סחורות רכות – ניו יורק
סגירה: 22:00 שעון ישראל

	מחיר	שינוי
רכז תפוזים מאי (סנט לליברה)	104.40	+0.35
כותנה מאי (סנט לליברה)	75.90	-0.75
קפה מאי (סנט לליברה)	83.30	-0.65
קקאו מאי (דולר לטונה)	1,126	-16
סוכר מאי (סנט לליברה)	11.20	-0.01

גרעינים – שיקגו
סגירה: 22:00 שעון ישראל

	מחיר	שינוי
פולי סויה מאי (סנט לבושל)	657.75	+2.75
חיטה מאי (סנט לבושל)	340.50	-4.25
תירס מאי (סנט לבושל)	274.00	-1.00

מתכות וסחורות רכות – לונדון
סגירה: 18:00 שעון ישראל

	מחיר	שינוי
נחושת ספוט (דולר לטונה)	1,882	+1
בדיל ספוט (דולר לטונה)	5,475	+89
עופרת ספוט (דולר לטונה)	442	+15
אבץ ספוט (דולר לטונה)	932	+2
אלומיניום ספוט (דולר לטונה)	1,324	+14
ניקל ספוט (דולר לטונה)	5,522	-28
קפה מאי (דולר לטונה)	1,437	-4
קקאו מאי (ליש"ט לטונה)	905	-6
גומי אפריל (פני לק"ג)	70.75	0.50

ריביות

שוב ירידה לטרז'רי בונדס

מחר יתפרסמו נתוני האינפלציה בארה"ב לחודש מארס. רוב הכלכלנים צופים עלייה של 0.1% במדד המחירים הקמעונאיים, בהשוואה לעלייה של 0.5% בחודש פברואר.

העלייה הקטנה הצפויה במדד נובעת ממחירי הנפט המוזלים והירידה במחירי המזון והרכיבים אחרים המושפעים מגורמים עונתיים.

מדד ה"ליבה" שאינו כולל מחירי מזון ואנרגיה צפוי לעלות ב-0.2%, בהשוואה לעלייה של 0.1% בחודש פברואר.

מדד המחירים לצרכן צפוי לעלות ב-0.2%, בהשוואה ל-0.3% בחודש פברואר. התפוקה התעשייתית צפויה לעלות ב-0.7%, לאחר שבפברואר עלתה ב-0.4%.

טרז'רי בונדס

ביום ו' נרשמה שוב ירידה בשוק האג"ח הממשלתיות בארה"ב, שהשפיעה גם על שוק המניות. הירידה נבעה ממימושים של משקיעים לעליות הקלות שחלו בשוק בשלושת ימי המסחר האחרונים, לאחר תקופה ארוכה של הדרדרות במחירי האג"ח.

סוחרים רבים גם סגרו עמדות לקראת סוף השבוע והמסחר היה דליל, מה שהדגיש את המגמה השלילית.

לדעת אנליסטים תחול עלייה במחירי האג"ח בטווח הבא משום שהמחירים הגיעו לרמות אטרקטיביות, דבר שיגרור ביקושים ברגע שיחזור אמון המשקיעים בשוק.

תשואות על הטרז'רי בונדס לפי תוצאות המסחר בניו יורק

3 חו'	3.64%
שנתיים	5.41%
10 שנים	6.93%
30 שנים	7.26%

ליבור – לונדון
סגירה – 19:00 שעון ישראל

	3 חו'	שנה
דולר	4.000%	4.938%
שטרלינג	5.323%	5.802%
ין	2.313%	2.594%
פר"ש	4.125%	4.047%
מארק	5.698%	5.448%
אקו	6.315%	6.125%
פר"צ	6.125%	5.949%
גילדן	5.320%	5.260%
ד' קנדי	5.747%	6.383%
ד' אוסט'	4.953%	

יורודולר – פרנקפורט
סגירה – 18:00 שעון ישראל

תקופה	דולר	מארק
3 חו'	3.95%	5.688%
6 חו'	4.31%	5.625%
1 שנה	4.91%	5.438%
3 שנים	–	5.750%
5 שנים	–	6.188%

שערי מטבע חוץ / 8.4.94

המטבע	בנקנוטים לאומי קניה	לאומי מכירה	הפועלים קניה	הפועלים מכירה	דיסקונט קניה	דיסקונט מכירה	העברות והמחאות לאומי קניה	לאומי מכירה	הפועלים קניה	הפועלים מכירה	דיסקונט קניה	דיסקונט מכירה	שער יציג	שינוי יומי	מתחילת חודש	מתחילת שנה נומינלי	שנה ריאלי
1 דולר ארה"ב	2.92	3.06	2.93	3.06	2.92	3.05	2.9712	3.0131	2.9741	3.0162	2.9704	3.0116	2.9940	0.09%	0.84%	0.27%	-1.85%
1 מארק גרמני	1.71	1.79	1.71	1.79	1.70	1.79	1.7358	1.7603	1.7336	1.7581	1.7362	1.7604	1.7467	-0.15%	-1.78%	1.49%	-0.65%
1 לירה שטרלינג	4.30	4.51	4.33	4.53	4.31	4.52	4.3855	4.4473	4.3913	4.4533	4.3887	4.4497	4.4133	0.30%	0.13%	0.00%	-2.11%
1 פרנק צרפתי	0.49	0.52	0.49	0.52	0.49	0.52	0.5065	0.5137	0.5069	0.5141	0.5067	0.5138	0.5098	-0.18%	-2.07%	0.65%	-1.49%
100 ין יפני	2.78	2.91	2.79	2.92	2.78	2.91	2.8284	2.8683	2.8309	2.8709	2.8264	2.8658	2.8441	-0.09%	-1.74%	6.52%	4.27%
1 גילדן הולנדי	1.52	1.59	1.52	1.59	1.52	1.59	1.5462	1.5680	1.5474	1.5693	1.5460	1.5676	1.5565	-0.15%	-1.67%	1.16%	-0.97%
1 פרנק שווייצרי	2.02	2.12	2.03	2.13	2.02	2.12	2.0568	2.0858	2.0586	2.0878	2.0561	2.0848	2.0684	0.00%	-1.56%	2.59%	0.42%
1 כתר שוודי	0.37	0.39	0.37	0.39	0.37	0.39	0.3767	0.3820	0.3766	0.3820	0.3767	0.3819	0.3787	0.19%	-0.13%	5.65%	3.41%
1 כתר נורבגי	0.39	0.41	0.39	0.41	0.39	0.41	0.4003	0.4060	0.4007	0.4065	0.3998	0.4054	0.4035	-0.05%	-1.32%	1.54%	-0.61%
1 כתר דני	0.44	0.46	0.44	0.46	0.45	0.46	0.4431	0.4493	0.4434	0.4498	0.4433	0.4495	0.4460	0.00%	-1.37%	1.09%	-1.05%
1 מארק פיני	0.53	0.55	0.53	0.56	0.52	0.55	0.5387	0.5463	0.5392	0.5469	0.5377	0.5452	0.5420	0.31%	-0.22%	5.09%	2.87%
1 דולר קנדי	2.11	2.21	2.12	2.21	2.11	2.21	2.1501	2.1804	2.1500	2.1804	2.1473	2.1771	2.1604	0.37%	1.06%	-3.52%	-5.56%
1 דולר אוסטרלי	2.09	2.21	2.06	2.21	2.07	2.19	2.1289	2.1589	2.1315	2.1617	2.1282	2.1578	2.1463	1.32%	3.06%	6.08%	3.85%
1 ראנד דרא"פ	0.75	0.85	0.71	0.86	0.72	0.84	0.8378	0.8496	0.8385	0.8504	0.8366	0.8482	0.8440	0.08%	-1.26%	-3.95%	-5.98%
10 פרנק בלגי	0.83	0.87	0.82	0.87	0.83	0.87	0.8422	0.8541	0.8423	0.8542	0.8426	0.8544	0.8474	-0.06%	-1.84%	2.50%	0.34%
10 שילינג אוסטרי	2.42	2.54	2.43	2.54	2.43	2.54	2.4657	2.5005	2.4708	2.5057	2.4689	2.5032	2.4842	-0.12%	-1.65%	1.48%	-0.66%
1000 לירטה איטל'	1.78	1.89	1.79	1.90	1.79	1.88	1.8226	1.8485	1.8263	1.8521	1.8223	1.8476	1.8346	1.03%	-0.52%	5.12%	2.98%
100 פזטה ספרדית	2.09	2.23	2.15	2.27	2.11	2.21	2.1443	2.1746	2.1508	2.1812	2.1494	2.1793	2.1642	0.25%	-0.79%	3.39%	1.21%
1 (ECU)	—	—	—	—	—	—	3.3560	3.4053	3.3597	3.4072	3.3544	3.4010	3.3807	0.00%	-1.41%	1.40%	-0.74%
1 דינר ירדני	4.10	4.36	4.09	4.37	—	—	—	—	—	—	—	—	4.2215	0.03%	0.49%	0.98%	—
10 לירה לבנונית	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	0.0176	0.00%	0.57%	0.00%	—
1 לירה מצרית	0.85	0.91	0.85	0.91	—	—	—	—	—	—	—	—	0.8870	0.03%	-0.42%	-5.70%	—
1 סל מטבעות							3.1928	3.2378	3.1928	3.2380	3.1991	3.2355	3.2137	-0.06%	-0.17%	0.94%	-1.19%

שערי חליפין מצטלבים / אירופה צהרים / 8.4.94

	דולר ארה"ב	לירה שטרלינג	מארק גרמני	100 ין יפני	פרנק שווייצרי	פרנק צרפתי	גילדן הולנדי	1000 לירטה איטלקי	10 פרנק בלגי
1 דולר ארה"ב	—	0.6784	1.7141	1.0527	1.4475	5.8729	1.9238	1.6320	3.5332
1 לירה שטרלינג	1.4740	—	2.5267	1.5517	2.1337	8.6569	2.8358	2.4056	5.2080
1 מארק גרמני	0.5834	0.3958	—	0.6141	0.8445	3.4262	1.1223	0.9521	2.0612
100 ין יפני	0.9499	0.6444	1.6283	—	1.3750	5.5789	1.8275	1.5503	3.3563
1 פרנק שווייצרי	0.6908	0.4687	1.1842	0.7273	—	4.0573	1.3290	1.1274	2.4409
1 פרנק צרפתי	0.1703	0.1155	0.2919	0.1792	0.2465	—	0.3276	0.2779	0.6016
1 גילדן הולנדי	0.5198	0.3526	0.8910	0.5472	0.7524	3.0528	—	0.8483	1.8366
1000 לירטה איטל'	0.6128	0.4157	1.0503	0.6451	0.8870	3.5987	1.1788	—	2.1650
10 פרנק בלגי	0.2830	0.1920	0.4851	0.2980	0.4097	1.6622	0.5445	0.4619	—

תערוכות כנסים-ירידים

עתון אינפורמטיבי לתערוכות וירידים

העורכים: יצחק שלו ועפרה קדרון
ת.ד. 32154 ת"א

רפואת שיניים בטורקיה- השקעות עצומות ביבוא ציוד

יצרנים ישראלים יכולים למצוא עניין רב בתערוכה הבינלאומית לרפואת שיניים DENTAL '94. התערוכה זו, היא חלק משבוע בינלאומי לרפואה ובתי חולים, שיתקיים במרכז הסחר העולמי באיסטנבול בין התאריכים 15-19.9.94.

בטורקיה פועלים כיום כ- 25.000 רופאי שיניים המשרתים אוכלוסיה של 70 מיליון נפש (רופא שיניים אחד ל- 2800 איש). זהו מצב, שהמדינה איננה יכולה ל"סבול" ובכוונתה לשנות את היחס, עד סוף העשור. מצב דומה קיים בשאר מרכיבי הרפואה.

הממשלה הטורקית מקדישה לנושא 4% מתקציבה הלאומי. סכום של 400 מיליון דולר מושקע מדי שנה ליבוא ציוד ותוצרים רפואיים.

הרשימות המעודכנות של מכון היצוא הישראלי מלמדות על 28 יצרנים ישראלים המייצאים מוצרים לחו"ל - ממערכות כוללות לחדר רופא שיניים ועד למברשות שיניים.

נציגי התערוכה בישראל - שבל בע"מ - מתכוונים לארגן ביחד עם מכון היצוא ביתן ישראלי בתערוכה חשובה זו.

ישראל תשתתף בתערוכת אופטיקה בגרמניה

יוצגו חידושים טכנולוגיים ואופנתיים

יצרנים ישראלים מהמובילים בענף משתתפים בתערוכה הבינלאומית לתעשיית האופטיקה OPTICA '94 שמתקיימים במרכז הירידים של קלן, גרמניה. בין המשתתפים: סקופוס, רוס לקס, שם טוב, איל, שמיר ושופלקס.

בתערוכה מציגות למעלה מ- 700 חברות מ- 30 מדינות חידושים טכנולוגיים ואופנתיים בתחום משקפי שמש, מסגרות, עדשות, עדשות מגע, משקפי מגן, מיכשור אופטי, מכונות וציוד לעיבוד עדשות, חומרי גלם לייצור עדשות ועוד.

במקביל לתערוכה מתקיים קונגרס מדעי בארגון WVAO (הארגון העולמי של יצרני האופטיקה). ההרצאות יתורגמו סימולטנית לאנגלית ולצרפתית.

מחברת איטקס, נציגת מרכז הירידים של קלן בישראל נמסר כי 33.000 קניינים מ- 80 מדינות מרחבי העולם מגיעים ליריד. לשירותם עומד צוות מתורגמנים של היריד.

תערוכת OPTICA '94 תפתח ב- 29 באפריל ותמשך עד ה- 2 במאי 1994.

שינוי במדיניות כרטיסי כניסה לתערוכת הנעליים בדיסלדורף

יריד דיסלדורף שינה לאחרונה את מדיניות השימוש בכרטיסי המציג בתערוכת הנעלים GDS. הוחלט כי מציגים מעבירים את כרטיסי המציג, המאפשרים כניסה חופשית גם מחוץ לשעות הפתיחה המקובלות של התערוכה, ללקוחותיהם ובכך עושים שימוש לרעה בהטבה שניתנה להם.

GDS, שהפכה להיות תערוכת הנעליים החשובה ביותר באירופה, מיועדת לקניינים ואנשי מקצוע בלבד. ההקפדה על כך היא רבה, כדי להבטיח את איכות המבקרים ואת האווירה העסקית הדרושה למציגים.

שימוש בלתי מבוקר בכרטיסים משבש את המהלך התקין של התערוכה ומשפיע על הכנסות היריד.

כרטיסי כניסה "כשרים", ניתנים להשגה בישראל, אצל נציגי התערוכה.

שינוי במועד תערוכת התכשיטים JUWELIA בוינה

תעשיית התערוכות באירופה, כמו גם ענפי כלכלה אחרים, עוברים שינויים הנובעים מהשוק המשותף.

התערוכה הוותיקה "אינטרגמה" מינכן שהתקיימה מדי שנה (20 שנים רצופות) בחודש ספטמבר בוטלה. לתערוכה זו היה אופי אזורי.

את מקומה תופס תערוכת התכשיטים הבינלאומית של וינה JUWELIA. יצוין כי התערוכה הבינלאומית לתכשיטים של מינכן "אינטרגמה - אביב" שומרת על - מקומה - ותערוכה - זו, התקיים בעתיד - כמו בעבר - בחודש פברואר כל שנה.

ליצרנים ישראלים בעלי עניין שווקי באזור זה המעוניינים לשווק מוצרים לקראת חג המולד, מומלץ להשתתף בתערוכה של וינה, בסתיו.

לאלו המבקשים לפגוש קניינים מכל העולם, מומלץ להשתתף בתערוכה של מינכן בחורף.

בסה"כ ביקרו בתערוכה האחרונה כ- 18.000 איש, 19.5% מהם זרים.

מדינת נורט ריין וסטפלייה ויריד דיסלדורף פותחים משרדים בתל אביב

מאת: אבי בן

בשתי מסיבות עתונאים בתל אביב ובדיסלדורף, הודיע יריד דיסלדורף באמצעות חברת הבת הבינלאומית "נוביאה אינטרנשיונל" על כניסתה לשני שווקים חדשים, ישראל ויאטנאם. מר ורנר דורנשייט מנהל חב' נוביאה, מסר כי שני שווקים אלו הם האטרקטיביים ביותר היום עבור היצרנים הגרמנים האירופים. "ישראל", ציין "עשויה לשמש עבורנו חלון למזרח התיכון, שכן אנו צופים כי בעוד מספר שנים היא תשמש כמרכז שווקי לכל האזור". ממשלת נורט ריין וסטפליה שותפה להערכה זו ופתחה לאחרונה משרד בתל אביב שיטפל בהשקעות גרמניות בישראל.

טכנולוגיות חדשות

מר דורנשייט הסביר את מדיניות החברה, בכניסה לשווקים חדשים באומרו שתערוכות בינלאומיות מקדימות תמיד שינויים מבניים בכלכלת מדינה.

ויאטנם לדבריו, נמצאת רגע לפני הפיכתה למרכז ייצור מרכזי בדרום מזרח אסיה. "המשאבים ישנם, כוח עבודה זול והממשלה ויזמים מכל העולם צריכים לכוון את הייצור לפי צרכי המדינה והאזור. כדי לעשות זאת, יש להחדיר שיטות, ציוד וטכנולוגיה מתאימים. הדרך הטובה ביותר לעשות כך היא באמצעות תערוכות".

נוביאה אינטרנשיונל אימצה מדיניות זו לפני למעלה משלושים שנה כאשר החלה בפעילות במזרח אירופה. בזמנו היא היתה החברה המערבית היחידה שארגנה תערוכות מקצועיות בבריה"מ, בהדרגה, לאור הצלחתה, נכנסו לשוק חברות נוספות, אך עד היום נוביאה היא הגוף המשמעותי ביותר בגודלו חבר העמים בכל הקשור לתערוכות.

לפני כשנתיים, החברה הרחיבה פעילותה באזור והקימה מרכז תערוכות משלה בוורשה - פולין.

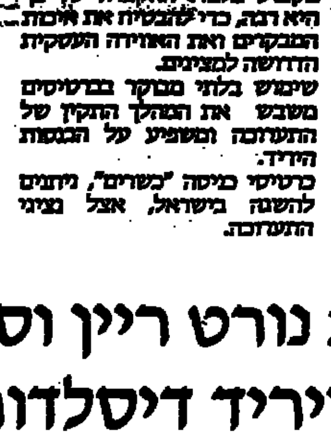

מר ורנר דורנשייט

פעילות באסיה

ישראל "גילתה" את תת היבשת הודו לפני כשנתיים, בהכריזה על הודו כמדינת יעד ליצוא הישראלי. שר התעשיה והמסחר מיכה חריש שסייר לאחרונה בסין, הסביר לנספחים הכלכליים של ישראל באסיה את חשיבות האזור ליצוא הישראלי.

שלום במזרח התיכון

דורנשייט סיפר לכתבים, בשתי מסיבות העתונאים, כי ההחלטה להיכנס לישראל נפלה במועצת המנהלים של החברה עוד לפני הסכם אוסלו, אבל זה האחרון השפיע על השיחות המתנהלות בין הצדדים, וזרז אצלם את ביצוע ההחלטה. "היום יותר מאשר לפני שנתיים" אמר "אנחנו משוכנעים שהחידושים הטכנולוגים, התעשיה עתירת הידע, הבנקאות והשירותים הפיננסים ומרכזי השווק של החברות אירופיות, שיפתחו עם האזור, ימוקמו בישראל ולא במדינות ערב".

מדינת נורט ריין וסטפליה, שדיסלדורף היא בירתה, פתחה באמצע בימים אלה משרד בתל אביב, כדי לדרבן את הסחר ההדדי ושיתופי הפעולה בין ישראלים וגרמנים.

לדברי מר א. שאפס ממשרד התעשיה של נורט ריין וסטפליה, התעשייניות בישראל היא עצמה ויצרנים בקנה מידה עולמי מבקשים לבצע פרויקטים כלכליים עם ישראל. נוצר צורך דחוף, לדבריו, להקים משרד בתל אביב כדי לתאם את הפעילות.

בסוף השנה שעברה התקיים ביקור של ראש ממשלת נורט ריין וסטפליה בישראל. נלוותה אליו משלחת של אנשי תעשיה וכלכלה ובעקבות המלצותיהם, התקבלה ההחלטה.

בסוף שנה זו תצא לגרמניה משלחת גמלין מישראל.

"נוביאה אינטרנשיונל", המייצגת בראש ובראשונה את האינטרסים הכלכליים של נורט ריין וסטפליה תארגן עבור היצרנים, ממדינה זו, את השתתפותם בתערוכות בישראל. זאת ועוד, היא אמורה ליישם את האינטרסים של איגודי התעשיה השונים בגרמניה, באינטראקציה שלהם עם ישראל לדברי דורנשייט, האיגודים יקבעו את השתתפות היצרנים בתערוכות בישראל, כפי שמכון היצוא הישראלי עושה ליצרנים ישראלים המשתתפים בתערוכות בגרמניה.

תערוכות עצמאיות

הפעילות של נוביאה בישראל תתחלק בין תערוכות בינלאומיות עצמאיות, שהיא תארגן בתל אביב חיפה וירושלים ובהקשר זה, היא פירסמה לאחרונה רשימה של 26 תערוכות בינלאומיות לשנים 1994-1996 ובין ארגון ביתנים בינלאומיים בתערוכות קיימות בישראל. בתערוכות עצמאיות, החברה פועלת בדיוק כפי שהיא עושה בשאר העולם. היא "מעבירה", בצורה זו או אחרת, את התערוכות המתקיימות ביריד דיסלדורף אל ארץ היעד. שם, היא מוסיפה את היצרנים המקומיים ו"לתוצרת" הזו היא מזמינה קניינים מכל העולם.

"המתכון הזה" אומר דורנשייט "עובד כבר 30 שנה במדינות חבר העמים, בהודו, סין, דרום אמריקה, פולין, יפן, ויאטנם ועכשיו גם בישראל".

התערוכות האוטונומיות בישראל הן בתחומי ענף העץ, פלסטיק, אריזה, דפוס, אחזקת מפעלים, אנרגיה, מוצרים לבית, תקשורת וכד'

מאלזיה מזמינה יצרנים ישראלים להשתתף בתערוכה

במשרדי חברת איטקס שרותי תערוכות וירידים בתל אביב, התקבלה לאחרונה הזמנה, עבור יצרני אופנה מישראל, להשתתף לראשונה בתערוכה בינלאומית לאופנה - ASEAN EXPO במאלזיה.

יודגש כי, מאלזיה איננה מקיימת יחסים דיפלומטיים עם ישראל, אך נראה כי "משב כנפי השלום" המרחף מכל המזה"ת הגיע עד לשם.

מאלזיה המוסלמית, מצטרפת למדינות ערביות כמו בחריין, מרוקו, תוניס ועומאן, אשר פותחות שעריהן בפני קשרים כלכליים עם ישראל.

היוזמה לפניה לישראל נעשתה ע"י לשכת המסחר מאלזיה-גרמניה.

יצוין כי גרמניה פעילה מאד בעידוד קשרים כלכליים מסוג זה. היא עצמה מעודדת "מדינות" גרמניות כמו נורד ריין וסטפליה, באוריה וחברות מסחריות, לפתוח סניפים ומשרדים בישראל.

IBA יריד עולמי לאפיה מרץ '95 דיסלדורף גרמניה

אחת לשלוש שנים מתקיים היריד העולמי לאפיה. ביריד ניתן למצוא את החידושים הטכנולוגים בכל תחומי הציוד, מיכון, מערכות, חומרי גלם, מוצרים חצי מוגמרים ומוגמרים של מוצרי מאפה.

הנתונים המרשימים של היריד מצביעים על בינלאומיותו עם צפייה מצד המארגנים לכ- 800 מציגים ולמעלה מ- 100.000 מבקרים. זו עשויה להיות הזדמנות חשובה מאד גם ליצואנים הישראלים לקחת חלק באירוע ביה"ל שיימשך 7 ימים.

בחברת איטקס מציגת מרכז הירידים של דיסלדורף בישראל נמסר כי רוב שטחי התערוכה כבר תפוסים וכי ההרשמה לתערוכה נסגרת בימים הקרובים.

התערוכה העולמית אקספו '96 - בודפשט - "תקשורת לעולם טוב יותר"

השקעה של 1 מליארד דולר. צפי של 15 מליון מבקרים

ההכנות לאקספו '96 בבודפשט בעיצומן וכחמישים מדינות כבר אישרו השתתפותן. ממשלת ישראל עשויה להחליט בקרוב על השתתפותה. יש לקוות כי ספור אקספו 92' בסיביליה לא יחזור על עצמו.

מאת: יצחק שלו *

ב- 27 בפברואר 1992 החליט ארגון התערוכות הבינלאומי BIE להיענות בחיוב לבקשתה של הונגריה לארח את התערוכה העולמית אקספו '96 בבודפשט.

בתקופה של כ- 6 חדשים (אקספו '96 יהיה פתוח בין התאריכים 11 במאי - 4 באוקטובר 1996) בודפשט תארח כ- 51 מליון תיירים מכל העולם. הונגריה תהיה המדינה הראשונה מ"מזרח אירופה" שתארגן אירוע מסדר גדול זה.

פרויקט לאומי

סוד גודל ההשקעה ופתיחותה של הונגריה כלפי העולם, באמצעות התערוכה, הביאו את הממשלה ההונגרית להכריז על אקספו '96 כפרויקט לאומי. משמעות הדבר היא, הפשרת שטחים בבודפשט, הגדרת שימושים עתידיים של מבני האקספו, הוצאת מכרזים בינלאומיים לבניית פרויקטים, הקמת גשרים וכבישי גישה וכן התחייבות מדינה, לעמוד בכל ההתחייבויות הנובעות מן האירוע.

מימון עצמי

אחד הלקחים, שנלמדו מ- 15 התערוכות העולמיות שהתקיימו מאז תום מלחמת העולם השניה, הוא שיש לבנות מערך תקציב שיתבסס על הכנסות מפרויקטים, שיוצאו ליזמים פרטיים.

החברה הרב לאומית BECHTEL הכינה מערך של פרויקטים בתחומי הנדל"ן, תיירות, מסעדות וכד' המוצעים ליזמים פרטיים מכל העולם. הפרויקטים משולבים בקומפלקס האקספו ויוצעו לשימושם של באי התערוכה ולמדינות השונות. התכנון מביא בחשבון גם את השימושים העתידיים במבנים שיוקמו.

סיטי חדש וקמפוס אוניברסיטאי

אזור האקספו משתרע על שטח של כ- 80 הקטר משני צידי הדנובה, בבסיסה הדרומית לעיר הבירה.

בצד אחד של הדנובה (44 הקטר) תמוקם התערוכה עצמה ובצידו השני של הנהר (63 הקטר) יוקמו הפרוייקטים בנדל"ן, שיהוו את הסיטי החדש של העיר.

מבני התערוכה ישמשו, לאחר האקספו, כקמפוס אוניברסיטאי ופארקים לרווחת הציבור. גשר חדש יחבר את שני האתרים. אגב, גם הגשר מוצע ליזמים, על בסיס זכיינות.

ביתנים לאומיים

כל הביתנים (בגלל השימוש העתידי) המוצעים למדינות, יבנו ע"י ההונגרים ועל המדינות לדאוג לעיצוב הפנימי, לתצוגה ולאיוש. הביתנים של החברות הרב לאומיות יבנו ע"י החברות עצמן. הביתן הלאומי ההונגרי ישתרע על שטח של כ- 12,000 מ"ר. בנוסף, יוקמו מבנים לקייטרינג, אזורים מסחריים ואזורי בידור ומנוחה.

נושא מרכזי

הנושא המרכזי באקספו '69 נקבע ל- "תקשורת לעולם טוב יותר". במסגרתו יוקמו ביתנים נושאיים וכן מומלץ למדינות ל"השתמש" בסיסמא זו במסרים שיבקשו להעביר למבקרים מכל העולם.

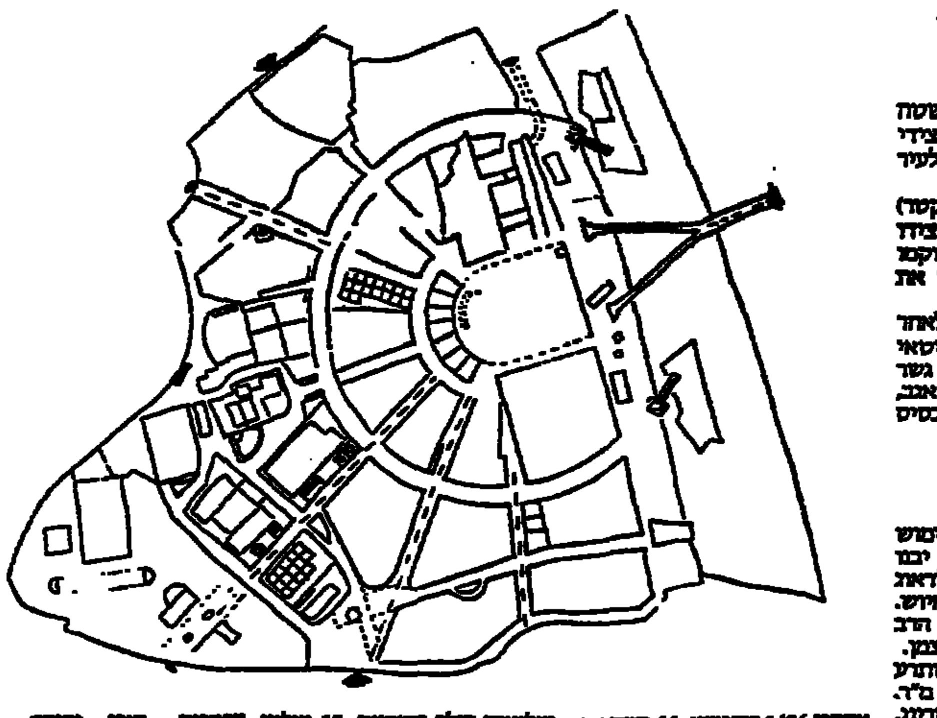

אקספו '96 - בודפשט. 44 הקטר. 1 מיליארד דולר השקעה. 15 מיליון מבקרים. היכן יוקם הביתן

הנושא מורכב מכמה תת נושאים: תקשורת ישירה בין אנשים באמצעות שפות, מחשבים, מאגרי מידע, טלקומוניקציה וכד'. תקשורת באמצעות המדיה - עתונים, ספרים, רדיו, טלביזיה. תקשורת בין תרבויות פרופילים של מדינות, תרבות והווי, תיירות, פולקלור, איכות סביבה וכד'.

השתתפות בינלאומית

ממשלת הונגריה הזמינה את המדינות להשתתף באקספו '96. מטרת ההשתתפות לחשוף את המדינות בפני 15 מיליון מבקרים. מאחר וזו פעם ראשונה, שאירוע בינלאומי כזה מתקיים במזרח אירופה, סביר כי יהווה אטרקציה אדירה לתושבי יבשת אירופה ולמבקרים מכל העולם. עבור מיליונים רבים, תהיה זו הזדמנות ראשונה להיחשף לתרבויות ולטכנולוגיות מערביות.

גורמים כלכליים בהונגריה מעריכים כי מדינות שידעו למצוא את הדרך הנכונה לשלב תרבות-מסחר- תעשיה ותיירות בביתניהם, ייהנו מקשרים מסחריים, שייווצרו בהלך האירוע.

"האפרוח" אשר נבחר ללוות את אקספו '96 בבודפשט. גם השמש, יהיה האפרוח המפורסם בעולם, בשנת 1996.

בזק ומאטב זכו במכרז של 80 מיליון דולר

בזק והחברה ההונגרית MATAV זכו בשותף במכרז לפיתוח רשת תקשורת בתחום הונגריה. מדובר ברשת של כ- 108 אלף קווי טלפון. סך ההשקעה כ- 80 מיליון דולר. הפעילות המשותפת תתחיל בסוף השנה.

45 פרויקטים משותפים

בביקורו של שר האוצר ההונגרי בישראל, בראשית מרץ, נמסר כי קשרי הסחר בין שתי המדינות נמצאים בתנופה לאחר שנתיים של פעילות בפרופיל נמוך.

כ- 45 פרויקטים משותפים נמצאים בתהליך ההשקעות מעורבות ב- 130 מיליון דולר בקירוב. צופים כי בשנתיים הקרובות הן יסתכמו ב- 40 מיליון דולר.

שתי דוגמאות לפרויקטים ישראליים הן: "אסם" המתבונן לרכוש את מפעל המזון הממשלתי ו"שופרסל" שזכתה לאחרונה במכרז של 24 סופרמרקטים של רשת קרט ההונגרית.

ישראל ואקספו '96

ישראל עדיין לא החליטה על השתתפותה באקספו '96, אך נמסר כי ועדה בינמשרדית "ישבה" על הנושא ועומדת להעביר בקרוב את המלצותיה לממשלת ישראל. היענות חיובית להזמנת ראש ממשלת הונגריה, תאפשר לישראל להצטרף אל שאר העולם ולקחת חלק פעיל באירוע עולמי.

ישראל איננה יכולה להיעדר מאירוע זה. הונגריה היא המדינה המזרחית "המערבית" ביותר וחלק ניכר מהפעילות הישראלית במזרח אירופה, המימון והקשרים, נעשים דרך בודפשט. עבור ישראל זו הזדמנות לקבוע עובדות במזרח אירופה, ולהפגין את יכולתה הטכנולוגית, התעשייתית, מסחרית ותיירותית. גורמים מקומיים משוכנעים שהציבור הרחב, אותם מליוני מבקרים מהמזרח, אשר יפקדו את האקספו, אינו מכיר את ישראל על היבטיה השונים. להם ולישראל, האקספו יהיה "מפגש מעניין".

הצעות ליזמים פרטיים

בתוך אזור התערוכה:

בינוי הביתנים והשכרתם
הקמת הביתנים הנושאיים
הקמה וניהול של בתי קלנוע, תיאטראות, פארק שעשועים
הקמת גשר להולכי רגל
ספינות להובלת מבקרים
מסעדות ומזנונים
הקמת רשת תקשורות ווידאו בכבלים
הקמת רשת המחשבים
חנייה לכלי רכב
גינון ושירותים לרווחה
פינוי אשפה
מערכות בטחון ובטיחות

פרויקטים של העירייה:

רכבות לאתר
פיתוח גדות הדנובה
סלילת כביש עוקף לעיר

פרויקטים לאומיים:

סלילת כבישי גישה לבודפשט
שיפוץ וחידוש הכביש המהיר וינה-בודפשט
הרחבת שדה התעופה
פיתוח רשת פלאפון

*כותב המאמר שימש כמנהל הביתן הישראלי באקספו '92 בסביליה.

כרטיס הטיסה שלך
לתערוכות וירידים ברחבי העולם
אל על EL AL

יצוא אופנה וטקסטיל לחו"ל מתקרב ל-1 מיליארד דולר

שיחה עם גילי ברזם מנהלת המרכז לאופנה ותכשיטים מכון היצוא

מאת עפרה קדרון

למרות האטה והמצב הכלכלי הקשה באירופה ובארה"ב, חל גידול משמעותי של 28% ביצוא של פריטי אופנה לשוק האמריקאי והסכומים עומדים על 320 מיליון דולר ב- 1993 לעומת 250 מיליון ב- 1992.

יצוא אפנה לארה"ב

רב היצוא לארה"ב, אומרת גילי ברזם, למעט בענף בגדי ים וטקסטיל לבית, הוא לפרייבט לייבל, כלומר, יצוא של מותגים, בין שיש להם outlet קמעונאי כמו MAISIS,GAP, ובין שאלו מותגים שמשווקים לרשתות ולחנויות המתמחות. העבודה היא קבלנית בעיקרה. לא מדובר ביצואנים המכינים קולקציות, אלא ביצואנים שמקבלים מפרט טכני או דוגמא ומבצעים לפיה. בשוק זה פועלים יצרנים כמו דלתא, מקפל, עמק, ציון, מוסטנג ואחרים.

לישראל יש מספר יתרונות בשוק האמריקאי:

- אין מכסים
- אין מכסות מגן (לעומת המזרח הרחוק ובמיוחד לעומת סין)
- זמן אספקה מהיר
- יחודיות בפיתוח תקנים
- אמינות
- תשתית טובה - מערכות טלפקס, תקשורת, שפה
- איכות טובה
- ניתן לייצא כל כמות

מכון היצוא התגייס לפרויקט גדול בנושא והתקשר לתכנית שווק מבוסטון, שלמדה את היתרונות היחסיים של ישראל, הכינה מאגר נתונים ופרזנטציה מתוחכמת באמריקאית, שלחה את הפרזנטציה ל- 250 קניינים פוטנציאליים, ועשתה FOLLOW UP טלפוני, והאיונות טלפוניים.

במקביל התקבלה החלטה להשתתף בתערוכה PRIVATE LABEL EXPO בניו-יורק, היצרנים הגיעו לתערוכה לאחר שנקבעו להם מראש פגישות אישיות.

כל הפעילות השווקית הזו נועדה לקדם את יצוא המוצרים הארוגים כמו: T SHIRTS, סווצ'רים למינהם והכרומה, שבהם יש לישראל יתרון על פני אחרים. ואכן כתוצאה מהפעילות הממוקדת הזו התחילו מספר חברות אמריקאיות לעבוד בארץ, תחילה בנושא פיתוח הבדים הארוגים, ובאחור יותר יעבדו גם למוצרים מוגמרים.

"לדעתי, אומרת גילי, השוק האמריקאי ילך ויגדל, למרות התחרות מאד קשה. קשה לנו להתמודד עם שווקים כמו המזרח הרחוק, ובגלל עלויות עבודה יקרות בארץ אפילו מצרים מהווה היום בעיה, שלא לדבר על טורקיה. יחד עם זאת מכסות המגן המוטלות על יבוא מהמזרח הרחוק רק הולכות וגדלות. בגלל המצב הכלכלי הקשה, אנשים מעדיפים לעבוד עם מלאים קטנים יותר, וההזמנות הן לטווחים קצרים יותר, וכל אלה מהווים יתרון עבור המפעלים המייצאים מישראל".

ההשתתפות בתערוכה PRIVATE LABEL EXPO הוכיחה את עצמה כחשובה והמכון ישתתף בביתן לאומי בתערוכה זו גם באוקטובר השנה.

אירופה זו אופרה אחרת

החלק הגדול של השוק הוא בריטניה, ובעיקר מדובר ברשת מרכס אנד ספנסר. היצרנים הבולטים העובדים עבור שוק זה הם: פולגת, דלתא, גבור ספורטה, וסולוג.

חלק שוק נוסף באירופה הוא השוק הגרמני. בשוק זה פועלים בעיקר יצרני אופנת נשים כמו גיבה, הוניגמן, סריגי הלן ואחרים, המשקיעים בקולקציות. 30 יצרנים משתתפים פעמיים בשנה בקביעות בתערוכת C.P.D בדיסלדורף, שהיא התערוכה החשובה באירופה לאופנת נשים והעסקים מאד משתתפים גם ב"איגדי". בכלל ניתן לומר שהמצב קשה. יצרנים אלו עובדים מול קטלוגים ומול הרשתות הגדולות ואלו מהווים רק כ- 30% מהשוק הגרמני.

ליתר השוק הגרמני הכולל חנויות מתמחות ובוטיקים ניתן להגיע רק דרך נציגות קבע באחד ממרכזי האופנה כמו זה של דיסלדורף, מינכן, שטוטגרט, המבורג ואחרים.

"לנציגות במרכז אופנה, אומרת גילי, יתרון רב. מצד אחד מגדילים את נפח השוק, הערך המוסף המתקבל על כל פריט גבוה יותר, אך מה שחשוב יותר הוא שגדל הסיכוי של היצרן להפוך לברנד ולהופיע תחת שמו".

למרות היתרונות הנראים לעין, לא פנו היצרנים הישראלים אל מרכזי האופנה הגרמנים בעיקר לבוטיקים, כי אין הם ערוכים לייצר כמויות קטנות מכל דגם.

השוק נעשה בעזרת משרדי הקניות בארץ המייצגים את הרשתות בחו"ל, דוגמת שירה טריידינג, סדייד פלוס ואחרים.

תצוגת אופנה ביריד הבינלאומי לאופנת גברים בקלן, גרמניה.

יצוא בגדי ים ובגדי חוף

13 יצרני בגדי ים וחוף אחראים על היצוא לחו"ל. בשל חוזקה של ישראל בכל הקשור לאופנת בגדי ים יצרנים אלו משתתפים אך ורק בתערוכות סולו בפריס ובדיסלדורף, ובמעט אינם מופיעים בתערוכות בינלאומיות. מכירות בגדי ים נעשות בעיקר בחודשים מאי יוני. היקף היצוא: מגיע ל- 70 מליון דולר.

אופנת גברים

"מעט מאד יצרנים בארץ עוסקים לעבוד ליצוא, אומרת גילי, ולמעט פולגת-בגיר שהוא יצואן ענק העשה יצוא גדול לארה"ב ואירופה, אין יצרנים עם תשתית מתאימה".

מספר קטן של יצרנים כמו: בונרט, גוסטה, ג'נודי, פינה, S.G.S ורוסצ'ה ואחרים, העובדים לשוק המקומי ניסו בעבר להיכנס למעגל היצרנים העובדים ליצוא, אך נשחקו בדרך.

"לדעתי, אומרת גילי, בשוק אופנת גברים קובע בעיקר הסוחר כי למקוריות יש פחות מקום. באשר למחיר, קשה מאד ליצרנים הישראלים להיות התחרותיים כאשר בישראל עומדים על 7 דולר לשעת עבודה מול 70 סנט של מצריים, מול 40 סנט של הודו ומול מחיר נמוך מאד בשוק המזרח אירופי, שהוא אחד השווקים הגדולים של מוצרי גברים".

יחד עם זאת, אין ספק כי גישה זו של אופנת גברים הולכת ותופסת תאוצה רבה בעולם. המגמה הזו באה לידי ביטוי בתערוכות הבינלאומיות לאופנת גברים בעולם ובעיקר בתערוכה המובילה בקלן, שהיא חלון הראווה המשקף את ההתפתחויות בשוק זה.

תרומת מכון היצוא, אומרת גילי, ליצרני אופנת גברים בארץ יכולה להיות בעיקר בהכוונה, בהדרכה בסיסית לגבי לוגיסטיקה, תמחיר, גיוון, ובבדיקת אפשרויות לשיתופי פעולה עם מזרח אירופה, למשל, במטרה להוזיל את המוצר הישראלי כדי שיהיה בר-תחרות. ביקור בתערוכות לאופנת גברים באירופה ובארה"ב, התקשרות עם נציג או סוכן ובדיקת השוק הבינלאומי, עשויים להוות נקודת התחלה חשובה ליצרנים המעוניינים להיכנס למעגל היצוא.

תערוכות מובילות באופנת גברים

שם התערוכה	שנה	מס' מציגים: סה"כ	מס' מציגים: זרים	מס' המבקרים: סה"כ	מס' המבקרים: מבקרים זרים	שטח נטו במ"ר: סה"כ	שטח נטו במ"ר: שטח של מציגי חו"ל
קלן HMW היריד הבינלאומי לאופנת גברים	1993	1628	684	42.463	12.432	78.534	16.424
פריס SEHM יריד בינלאומי לאופנת גברים ונערים	1993	934	502	42.018	16.468	23.000	12.800
בירמינגהם Premier Collection	1993	1100	–	25000	–	36.000	–
פירנצה Pitti Immagine - גברים	1993	370	–	14.163	3828	18.500	–
ניו יורק NAMSB תערוכה של איגוד קניני אופנת גברים	1993	700	–	25.000	–	6863	–

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

בעולם

עבר שבוע / רפי פרסיץ

כשטוב הוא רע ורע הוא טוב

לא לעתים קרובות נגלית נטייתם המולדת של שווקים להתעלם מן ההווה ולהתבייית בעתיד באותה עוצמה סגפנית שהפגינו בשבוע שעבר

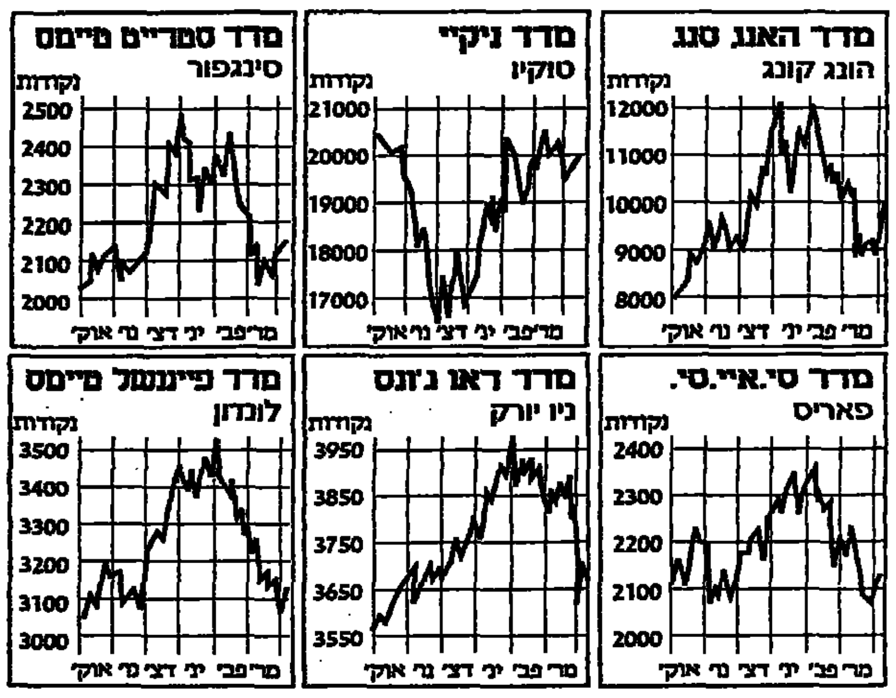

כשמדובר בפוליטיקאים יפאנים סטרוז, אין צורך בבלדוורים או בבסקנות מרשימות של ועדת חקירה כדי להדיחם מתפקידם: ביום ששי התפטר ראש ממשלתה של יפאן, מוריהירו הוסקאווה (שעלייתו לשלטון, לפני כשמונה חודשים, נזקפה במידה לא מעטה למלחמתו בשחיתויות שפשו בשנות כהונתה הארוכות של הממשלה הליברל־דמוקרטית), על רקע חשדות בקבלת שוחד וב"אירסורים" אחרים בתחילת שנות ה־'80.

תגובת השווקים להתפטרותו של ראש הקואליציה השלטת (שלא היתה בלתי צפויה) תאמה את נטייתם המולדת להפריז: בתוך חמש דקות, השיל מדד ניקיי 400 נקודות (כ־2%), וגם המטבע היפאני נחבט ביותר מ־1%. כעבור שעה קלה, התעשתו השווקים, ובתום יממת־מסחר סוערת, רשם מדד ניקיי עלייה ב־44 נקודות, וגם הין הזהיר לעצמו את מרבית אבידותיו.

מ־3% ל־3.5%, מ־5.79% ל־7.52%

היה זה סיום הולם לשבוע רב־עליות ותהפוכות בשוקי האג"ח הממשלתיות, ובמידה פחותה — בשוקי החליפין.

למי שאינו מנוסה באורחותיהם של שווקים, יקשה להבין את המפולת שניחתה על שוקי המניות באה"ב, שהדהדה ברוב הבורסות המובילות בעולם.

יקשה — משום שהיו נתוני תעסוקה מרשימים (מן המשופרים שנראו בעשור האחרון), צמיחה והכנסה ריאלית גואות, גידול קיצון בתמ"ג (7% ברבעון האחרון), מכירות רכב שופעות (+20%) והתחלות־בנייה בסימן עלייה מתמשכת — כל אלה לצד אינפלציה מתונה (כ־3%) — ספג מדד דאו ג'ונס סדרה של מהלומות, שרדרדוהו בתחילת השבוע בכ־12% מתחת לפסגה שאליה העפיל ב־31 בינואר השנה.

האשם העיקרי בתיקון אלים זה הוא, מעל צל של ספק, לא אחר מאשר שערי הריבית הדולרית לטווח קצר, שמאז הארבעה בפברואר השנה, טיפסו ב־0.5%, ועומדים כעת על 3.5%.

הכוונה לשערי הקרנות הליליות — אותן הלוואות מתגלגלות שמעמיד הפדרל ריזרב לרשות המערכת הבנקאית. במקביל לדי־בית־הניכיון (שטרם הועלתה), נחשבת הריבית הלילית שער־עוגן, שממנו נגזרים רוב שערי הריבית קצרי־המועד במשק.

העליות בריבית הקצרה, שיזם הבנק המרכזי, הציתו בהלה בשוקים וגררו עליות היסטוריות בשערי הריבית למועדים בינוניים וארוכים. הגדילה לעלות התשואה השנתית על איגרות החוב הממשלתיות ל־30 שנה, שניתרה מרמת שפל של 5.79% לפני חודשים אחדים ליותר מ־7.50% ביום שני שעבר (ננעלה ב־7.26% ביום ששי).

טעות או תפנית

מדוע נסקה התשואה על איגרת החוב הארוכה בכ־1.70%, בעוד שהעלייה בתשואה על שערי הריבית הקצרה התבטאה בכדי 0.5% בלבד ? — משום שאחרי תקופה ארוכה של קיצוצי ריבית, מפרשים השווקים את שתי הגבהות־הריבית כתחילתו של מפנה מהותי.

עם זאת, תוהים רבים מדוע נחפזו נגידי ה"פד" להעלות את הריבית, כשמצבי המשק האמריקאי בשנתו הראשונה של תהליך התאוששות ממיתון ועודו חף מסימנים של סממנים אינפלציוניים. תשובתו של ה"פד": העליות הן צעד־מנע, ונועדו לסכל התלקחות אינפלציונית בעודה באיבה.

בכלל, אין ריבית גבוהה, שנבליתה לבנן צמיחה נטולת־רסן, יפה למניות. לא רק ששערי ריבית גבוהים גורעים מבראיותן של השקעות הרשות ונוגסים בבריבה; אלא גם בכל שמתייקרת הריבית, נהיית השקעה באיגרות חוב (ובפיקדונות) אפיק יותר קרסם (ובמובנים אחרים, יותר בטוח) מהשקעה במניות.

גל המכירות הגיע לשיאו ביום שני שעבר, כשהרקיעה התשואה על איגרות החוב הארוכה ליותר מ־7.50%: מדד דאו ג'ונס צנח בתחילת המסחר ב־80 נקודות לרמה של כ־3,550 נקודות, כ־12% מתחת לפסגתו ב־31 בינואר (נסיגה שפיגרה הרבה מאחורי הנסיגה ב־30% בהונג קונג).

למחרת ראה אור מדד המחירים המשוקלל, שהעיד על הצטמקות חודשית ב־0.1%: לפתע השתכנעו השווקים כי הגדישו את הסאה והללו מתרוממים לאטם מן הקרשים. התאוששות זו התמידה עד סוף השבוע ואיפשרה לרוב מדדי המניות להתרומם בנימה חיובית, כשהעליות השבועיות הבולטות נרשמות במילאנו (+4.3%), בפרנקפורט (+3.3%), בהונג־קונג (+3%), באמסטרדם (+2.5%) ובציריך (+2.2%). אף מדד דאו ג'ונס התכול, שננעל ב־3,675 נקודות, רשם עלייה שבועית ב־1.1%.

לקחי השבוע

מה הלקחים שאפשר להפיק מן הטלטלות העזות שפקדו את הבורסות המובילות ברחבי העולם בעת האחרונה ?

● כי במגמה של שערי איגרות־חוב ומניות לגלם ציפיות לעתיד (במקום לשקף נתונים עכשוויים) טמון המענה לתהייה מדוע תדיר עולים שעריהם בעתות מיתון ונסוגים בעתות שגשוג; ומדוע לעתים רע הוא טוב וטוב הוא רע.

● כי לנוכח נטייתם המולדת של שוקי מניות (ושווקים אחרים) להפרזה — בירידה כבעלייה — נידפים שיקולים פונדמנטליים כעלים ברוח בפני משקיבנפיהם הזהירותיים של משקיעים מוכתווית או אמוציאימה.

● כי די בחששות אינפלציוניים, מופרכים ככל שיהיו, כדי להוציא את הרוח ממפרשיהם של שווקים גואים.

● כי אין כשיעורי ריבית — ועוד יותר, כציפיות משקיעים באשר לכיוון שיוטם — גורם דומיננטי בהכתבת מהלכיהן של בורסות (ומטבעות).

● כי אף שמשקלה היחסי של הכלכלה האמריקאית (והאירופית) הולך ופוחת בעוגה העולמית, בעיקר בגלל ההתפתחות הכלכלית במזרח הרחוק, עדיין יש בכוחה להקרין על בריאותן של בורסות אחרות. מכאן שהאמרות השגורות "העולם הוא כפר" ו"כשמתעטשת אה"ב, לוקות מדינות אחרות בצינה", אינן נטרלות־יסוד.

נחלש הפרנק הצרפתי

בשוקי החליפין, התחזק המטבע האמריקאי מול הין והמטבעות האירופיים המובילים, כשהוא חותם את המסחר בניו יורק ביום ששי ב־1.7120 מארק, 1.4450 פרנק שווייצי, 105.20 ין ו־1.4760 מול הליש"ט. במסחר הצולב, נחלש הפרנק הצרפתי — אולי על רקע האי־שקט החברתי תעשייתי הפוקד את צרפת באחרונה.

כפי שציינו פעמים אחרות, לעתים קרובות מודגשות תנודותיו של המטבע האמריקאי מול הין והמטבעות האירופיים המובילים ביתר שאת אצל הדולר הקנדי והאוסטרלי. במלים אחרות, כשנסוג שערו של הדולר האמריקאי מול הין והמטבעות האירופיים המובילים, נסוגים שעריהם של הדולר הקנדי והאוסטרלי מול מטבעות אלה ביתר שאת (וכתוצאה מכך, מתכרסמים שעריהם של הדולר הקנדי והאוסטרלי מול הדולר האמריקאי). מצד אחר, כשמתחזק המטבע האמריקאי מול הין והמטבעות האירופיים המובילים, נוטים עמיתיו הקנדי והאוסטרלי לחזק ביתר שאת (וכתוצאה מכך, מאמירים שעריהם אף מול עמיתם האמריקאי).

עדנה לקפה

את תפקיד הסמן האירופי לתנודות המטבעות האירופיים מול הדולר ממלא באחרונה הפרנק השווייצי, שתנודותיו–שעריו עדלה על זו של המטבעות האירופיים המובילים.

הטלטלות שאפיינו את שוקי האג"ח והמניות לא פסחו על כמה משוקי הסחורות. הזרקור בתן הבפילה בשערי פולי הסויה מ־6.82 דולר לבושל ל־6.58 דולר לבד של למסירה במאי; התאוששות בשערי הנפט מ־13.23 דולר ל־14.35 דולר לחבית מסוג ברנט למסירה במאי; והמשך העלייה בשערי הקפה, שהעפילו לשיא בן ארבע שנים: 1,437 דולר לליברת קפה מסוג רובוסטה (הבזאות, הנסחר בלונדון), ו־83.30 סנט לליברת קפה מסוג עראביקה (המשובח, הנסחר בניו יורק). שער זה גבוה הרבה מן הקרקעית שכרה קפה עראביקה בניו יורק אשתקד, אך עדיין נמוך הרבה מרמות השיא (1.40–1.20 דולר לליברה) שפיארו את שערי העראביקה בטרם התפרקה מועצת הקפה הבינלאומית לפני כחמש שנים.

ההסברים הרווחים להתייקרות גרגרי הקפה — שמשב לבולעם עם קמצוץ נדיב של גרגרי מלח — נעוצים בעיכוב משלוחי רובוסטה מחוף השנהב ובגיבולים דלים יחסית בברזיל ובקולומביה.

לעומת הקפה, לא שפר חלקם של הקקאו, הסוכר ורכז התפוזים. שער הקקאו למסירה במאי ננעל ב־1,130 דולר לטונה (‎-18 דולר) על בסיס שבועי; שער הסוכר למסירה במאי ננעל ב־11.18 סנט לליברה (‎-0.78 סנט) ושער רכז התפוזים ב־1.0440 דולר לליברה (‎-5.20 סנט). גם שערי המתכות, תעשייתיות ביקרות, נפלו, כשהבפילה הבולטת נרשמה בנחושת (‎-28 סנט על בסיס שבועי).

מלחמת בננות

● בטורקיה הונהג משטר צנע, עלו המסים והוכפלו מסי הקנייה על בנזין, סוכר, סיגריות ואלכוהול. שערה של הלירה הטורקית צנח ל־40,500 מול הדולר: פיחות בכ־50% מאז תחילת השנה. גירעונה התקציבי של טורקיה נאמד ב־17%.

● שיעור האינפלציה הממוצע באיחוד האירופי הצטמק אשתקד מ־3.4% ל־3.3%.

● בחודשים האחרונים פחת שיעור האינפלציה בארגנטינה ל־0%: השג העשוי לסייע לנשיאה, קרלוס מנם, בבחירות הקרבות.

● ב־1993 עלה נפח הסחר העולמי ב־2.5%, ב־1% פחות משעלה ב־1992.

● בעקבות הונגריה, הגישה גם פולין בקשת הצטרפות רשמית לאיחוד האירופי.

● אה"ב חזרה בה מתביעתה להעניש (במכסים) שותפות־סחר בגאט"ט, שבהן נהוג שכר עבודה נצלני (לטענתה).

● בחודש האחרון פחת מספר המובטלים בגרמניה המאוחדת בכ־140 אלף נפל, לראשונה מאז ספטמבר אשתקד, אל מתחת לרמת ארבעת המיליון. שיעור המובטלים במערבה (8.5%) עומד על כמחצית שיעורו במזרחה (16.8%).

● אף שבננות אינן פריט־מזון שבגינן אוסרות מדינות מלחמות, אין מסתמנת הפוגה במלחמת הבננות הניטשת בין מדינות אמריקה המרכזית הלאטינית, ובראשן אקוואדור, גוואטמלה והונדורס, לאיחוד האירופי — המעדיף לשמר את המכסות הקיימות ולהוסיף לרכוש בננות יקרות יחסית ממגדלות אפריקאיות, פאסיפיות וקאריביות.

כדי לעקוף את מכסי היבוא, מכרה באחרונה אקוואדור בננות לחברת מרגרס הגרמנית דרך רוסיה (שאינה מוגבלת ביבוא בננות לגרמניה), שסיפקה בתורה לאקוואדור רכב שיוצר במפעלה בברזיל. מעריכים שסחר־חליפין מסוג זה עשוי להסתכם בכמאה מיליון דולר כשנה.

● בעקבות המתח השורר בין נשיא אה"ב, ביל קלינטון, לבנק המרכזי, רבות הידיעות על כוונתו של הנשיא להציע תחיקה, שתשיים קץ לדיבנותו של ה"פד" בנושאים מוניטריים, ותגרום לו שיסוד לפרוזו של משרד האוצר. צפוים שההצעה להצר את צעדיו של מוסד־העל המוניטרי תיתקל בהתנגדות רחבה.

שרי האוצר של האיחוד האירופי בדיונים על תוכנית ההתאוששות

מחפשים מקורות למימון עבודות ציבוריות במיליארדי דולרים

אתונה (רויטר). שרי האוצר של מדינות האיחוד האירופי פתחו שלשום בשיחות על תוכנית מקיפה להשקעה בעבודות ציבוריות, כדי לעודד את כלכלותיהן השקעות במימון וכדי ליצור מיליוני מקומות עבודה חדשים.

שר האוצר בפועל של יוון, יאנוס פאפאנטוניו, פתח את הדיון באמצעים למימון תוכנית התאוששות כלכלית שאפתנית שאותה אימצו מנהיגי תריסר המדינות החברות באיחוד האירופי בדצמבר האחרון. יוון היא היום הנשיאה התורנית של האיחוד.

באירופה יש כ־19 מיליון מובטלים, ועל פי כל התחזיות יגדל מספרם בחודשים הקרובים, למרות הסימנים להתאוששות כלכלית במדינות רבות.

שר האוצר הגרמני, תיאו וייגל, אמור היה להזהיר בשיחות את השרים שמאמצים ליישם את תוכנית ההתאוששות חסרים כיוון ברור, ולקרוא להקמת קבוצה מיוחדת שתבדוק דרכים להקלה בחוקים ממשלתיים המפריעים להשקעות עסקיות.

השרים, שהגיעו לאתונה ביום ה', צפויים לדון גם בענייני כספים. בשל לחץ של הספקולנטים, באוגוסט ביטלו השרים למעשה את המערכת המוניטרית האירופית ששמרה על תנודות של שערי המטבעות של המדינות החברות באיחוד, בתחום של רצועות צרות. הם הרחיבו את הצרות, וכך יכלו מרבית המטבעות לעלות ולרדת במרווח גדול של 15% מהשער המרכזי.

עד עתה לא היו כל סימנים לכך שהם מתכוננים לפעול בקרוב לחזרה לרצועות הצרות. אבל מרבית המטבעות האירופיים נסחרים בתחום זה.

אוליבטי מצמצמת את הפסדיה

מילאנו (רויטר). עלייה גדולה במכירות וקיצוץ בעלויות העניקו בשנה שעברה תנופה גדולה לחברת אוליבטי. אולם למרות זאת, דיווחה יצרנית המחשבים והציוד המשרדי על הפסד נקי בסך 464.6 מיליארד לירטות (281.5 מיליון דולר) ב־1993.

נתונים אלה טובים הרבה יותר מאלה של 1992 שבה הפסידה החברה 649.9 מיליארד לירטות (393.8 מיליון דולר). ההפסדים ל־'93 כוללים הפרשה בסך 255 מיליארד לירטות (154 מיליון דולר) לעלויות של צמצום כוח העבודה, מסרה החברה.

ההכנסות עלו ל־8.61 טריליון לירטות (5.2 מיליארד דולר) לעומת 8.03 טריליון לירטות ב־1992. המכירות באיטליה היוו כ־34% ממכירותיה של הקבוצה.

אם המגמה של התאוששות הכלכלית באירופה תימשך, מסרה אוליבטי, קרוב לוודאי שהחברה תגיע לאיזון תפעולי כבר בסוף השנה הנוכחית.

אוליבטי שמרכזה בטורינו עשתה מאמצים גדולים להפסיק את הירידה בביקוש למחשבים ולמוצרים העצמיים שלה.

מגמת התאוששות בפיאט

מאת הולדה ליברנטה

פירנצה (מיוחד ל"הארץ"). לאחר 19 חודשים שבהם נרשמה ירידה במכירות פיאט באיטליה, הסתמנה מגמת התאוששות במארס, ומכירות החברה עלו ב־1.6%, לעומת מארס '93. זוהי עלייה מרשימה במיוחד לנוכח העובדה שבינואר '94 נרשמה ירידה של 10% במכירות לעומת ינואר '93 ובפברואר היתה ירידה גדולה עוד יותר, של 15.7%.

בסך הכל ירדו המכירות בשלושת החודשים הראשונים של השנה ב־8.12%, אבל בטורינו האווירה היא של אופטימיות זהירה. שערן של מניות פיאט עלה שלשום בבורסה בשיעור של 2.73%.

יו"ר פיאט, פאולו קאנטירלה, אמר שלשום כי פיאט הגדילה את חלקה בשוק המכוניות באיטליה ב־5.8% והוא מגיע כיום ל־45%. ב־5.8% עלה גם שיעור מכירות פיאט באירופה כולה. בגרמניה למשל, ירדו אמנם מכירות החברה ב־2.8%, אך חלקה בשוק המכוניות המכורות במדינה זו עלה דווקא ב־21.9%. בצרפת גדלו מכירות החברה ב־14.2% וחלקה בשוק הצרפתי עלה ב־18.3%.

את המפנה במכירות מייחס קאנטירלה להצלחה של הדגם החדש של החברה — פונטו. היום מגיע היקף ההזמנות של מכונית זו באירופה ל־300 אלף, מתוכן טופקו כבר מחציתן. מנתוני החברה עולה כי זוהי המכונית הנמכרת ביותר באיטליה במארס — 24,559, לעומת 12,159 מכוניות מדגם אונו.

פיאט תולה תקוות גדולות גם במכונית הספורט שלה מדגם קופה. חודש בלבד לאחר שיצאה לשוק נמכרו כבר 3,000 מכוניות מתוך 25 אלף מכוניות שתבנה החברה לכל סוף השנה.

דומינוס פיצה חתמה על חוזה זכיינות באפריקה ובמזה"ת

החוזה נחתם עם חברה סעודית ומקיף 12 מדינות

אן ארבור, מישיגן (עשית). רשת דומינוס פיצה חתמה על הסכם כולל עם החברה הסעודית "ספשלייזד קייטרינג סרוויסס" לפיתוח עסקי דומינוס פיצה במצרים, סוריה, מרוקו, תוניסיה וירדן.

זהו הסכם הזכיינות הראשון של דומינוס פיצה הכולל גם מדינות באפריקה.

חברת "ספשלייזד קייטרינג סרוויסס" שבסיסה בסעודיה קנתה ב־1991 את זכויות הזיכיון לסעודיה, עומאן, קטר ובחריין והיה זה הזיכיון הבינלאומי הראשון של החברה. ב־1993 נוספו להסכם הכ־ ייתות גם איחוד הנסיכויות הערביות, כוויית ולבנון.

ההסכם מדבר על פתיחתן של לפחות 150 חנויות של הרשת ברחבי אזור הכולל את 12 המדינות הקשורות בהסכם הזכיינות.

כיום פועלות 12 מסעדות של הרשת בסעודיה ומתוכננת פתיחה נוספת של מסעדות פיצה של הרשת בכוויית ובבחריין במהלך שנת 1994.

דומינוס פיצה היא רשת הפיצות הגדולה ביותר בעולם עם יותר מ־5,280 חנויות בארה"ב וב־37 שווקים בינלאומיים.

מגדלות הבננות מותחות ביקורת על האיחוד האירופי

גוואיאקיל, אקוואדור (אי־פי). שש מגדלות הבננות הגדולות בעולם גינו את הגבלות היבוא של האיחוד האירופי, וכינו אותן כבלתי חוקיות ומפלות לרעה. נציגי מקסיקו, אקוואדור, הונדורס, גואטמאלה, פנמה והרפובליקה הדומיניקנית, המגדלות יחד כ־85% מן הבננות בעולם, פירסמו הצהרה משותפת אחרי פגישה בת יומיים בגוואיאקיל.

ביוני האחרון קבע האיחוד האירופי תקרה של יבוא 2 מיליון טונות בננה והטיל מכסים על יבוא של בננות מאמריקה הלטינית.

Swiss Life

לה נסיונל חברה ישראלית לבטוח בע"מ

MEMBER OF THE SWISS LIFE NETWORK

הודעה חשובה

לכל חברי איגוד המוסכים

31.5.94 הינו המועד האחרון בו הנכם יכולים לצרף את עובדיכם לתוכנית ביטוח פנסיוני, הכוללת גם אלמנטים ביטוחיים בלעדיים נוספים. לאחר מועד זה יבוטחו עובדי המוסכים אוטומטית ב"מבטחים".

התוכנית היחידה והבלעדית שנבחרה ואושרה על־ידי איגוד המוסכים, הינה התוכנית המשווקת על־ידי חברת "לה־נסיונל".

רק נושא תעודה זו מוסמך ומאושר ע"י איגוד המוסכים ו"לה נסיונל" לשווק תכנית זו.

"לה נסיונל" תהיה אחראית אך ורק לסוכנים ולתוכנית אשר תשווק על־ידי נושא תעודה זו.

איגוד המוסכים

לה נסיונל
חברה ישראלית לביטוח בע"מ

מקבוצת הפניקס הישראלי · הדר

הארץ
יום ראשון, כ"ט בניסן התשנ"ד
10 באפריל 1994

מערכת, הנהלה, מודעות, הפצה ומנויים: תל אביב, רחוב זלמן שוקן 21, טל' 5121212 ת"ד 233 תל אביב 61001 פקס' 6810812 מערכת, 6813887 הנהלה, 6815859 מודעות ירושלים: טל' 254248-02, ת"ד 373 י-ם 91002 פקס' 254249-02 חיפה: רחוב בורוכוב 28, טל' 6231667-04, ת"ד 5259 חיפה 31052 פקס' 678715-04 שירות תלונות למנויים 5121333, 5121344-03 מודעות לוח ודרושים 6382828-03

המו"ל והוצאת עיתון הארץ בע"מ, רחוב זלמן שוקן 21, תל אביב
העורך: חנוך מרמרי עורך המשנה: יואל אסתרון
גרשום שוקן, העורך 1939–1990

HA'ARETZ Daily Newspaper, P.O.B 233 Tel Aviv 61001 Israel
21 Salman Schocken St., Tel (03)5121212, Fax 6810012

אל תסטה הממשלה מדרכה

מפלגות האופוזיציה קראו להמוני העם להפגין במוצאי שבת בעשרות צמתים תחת סיסמה אשר לא רק מגנה את הטרור, אלא מתריסה כנגד הממשלה, המנסה לקדם את תהליך השלום. ההפגנות נועדות להבליט תמיכה עממית בתקופה שמפלגות הימין מתכוננות לקראתה בזירה הפרלמנטרית. סיעת הליכוד יזמה ישיבת פגרה של הכנסת, לשם דיון ב"הידרדרות הביטחונית, בעקבות פיצוץ מכונית התופת בעפולה". הסיעה גם קראה להפסקת השיחות עם אש"ף.

לצורכי כרוז הקורא להפגנות די בסיסמאות צעקניות, כגון "ערפאת מקבל עוד ועוד... צריך להגיד להם די... צריך לעצור את הבכיסה", וכיוצא באלה מלים נרגשות; אך את הכנסת יש לשכנע בטענות מנומקות, וחמש הסיעות המתמודדות על כרוז ההפגנות צריכות להגיש למליאה הצעת החלטה ממשית יותר.

האם יצליחו סיעות האופוזיציה לגבש דעה אחידה שתשתקף בהצעת החלטה מעין זו? מחנה הימין יכול להתאחד בדרישה להועדת חקירה ממלכתית בעקבות הטבח בעפולה, אבל אין שום יסוד להנחה כאילו חקירה כזאת עשויה לגלות סודות ששירותי הביון – אמ"ן של צה"ל, השב"כ והמוסד – אינם יכולים לחשוף. הרוצח מקבטיה לא נמנה עם קבוצת המגורשים שהממשלה התירה את חזרתם ארצה; אין בכוחן של מפלגות הימין להרים תרומה מחשבתית משלהן כדי לשפר את הביטחון האישי של אזרחי המדינה.

הדאגה לביטחונם האישי של אזרחי ישראל איננה מונופול של האופוזיציה: היא מרבה להבליט אותה כדי להשיג מטרה פוליטית, ומותר בכנסת מוטל עליה לנסח במלים שלא ישתמעו לשתי פנים למה בדיוק נשואות עיניה. ייתכן כי סיעות צומת ומולדת שואפות להפסיק לחלוטין את תהליך השלום בכלל ואת השיחות עם אש"ף בפרט. כלום גם הליכוד, המפד"ל וייעוד תמימי דעים עם רפאל איתן ורחבעם זאבי? או שמא שלוש הסיעות הללו גרורות מקיצוניות כוח?

אם יידרשו ויסתפקו בדרישה "להשעות" את המגעים עם הפלשתינאים – באילו תנאים יסכימו לחידושם? ישראל זכאית לתבוע מיאסר ערפאת שיגנה בעצמו את הטבח בעפולה ואת הטרור בכלל; אבל כל אדם יודע כי גינוי זה לא ישפיע על החמאס וארגוני הסירוב של הפלשתינאים.

הח"כ בנימין נתניהו רוצה שהממשלה תדרוש מיאסר ערפאת שיבוא לקראתנו בכך שינקוט צעדים בוני אמון; למה הוא מתכוון, מלבד להפסקת שיתוף פעולה בין פתח והג'יהאד האיסלאמי. נניח בצד את השאלה אם באמת קיים שיתוף פעולה כזה; הדעה כי ערפאת יכול להשליט מרות על כל הארגונים המתנגדים לו ושאינו נאלץ להמתין עד שהכלי הרשמי – משטרה פלשתינית – יימצא בידו, נשמעת גם מפורץ לשורות האופוזיציה. אבל מי שסבור כי ראש אש"ף יערוך "טוהר" לחמאס מטפח תקוות שווא.

הח"כ נתניהו מאמין כי אש"ף יסתפק באוטונומיה נוסח בגין, אם ישראל תבהיר בגלוי מכל ספק כי לעולם לא תסכים למדינה פלשתינית; אבל, אם אי פעם היה סיכוי לכך, בגין עצמו החמיץ את ההזדמנות למימושו.

לאופוזיציה אין הצעה חלופית למדיניות הממשלה וזו איננה צריכה להיבהל מהפגנות; עליה להמשיך בדרכה; להילחם בטרור ולשאוף לשלום עם הפלשתינאים.

אין הנחות בתפקיד

מאת עוזי בנזימן

הודעתו של רפי פלד אתמול לפנות ערב על החלטתו להתפטר מתפקידו היא הפתרון האישי והציבורי הנכון לפרשה. אישי – משום שההערות של בג"ץ והשאלות שהעמיד לבירור מחדש על התנהגות המפכ"ל די בהן להעיב על סמכותו המוסרית בפני הכפופים לו ולהכביד על המשך תפקודו; והציבורי – משום שהאופן שבו הסתיימה הפרשה יקבע נורמה תקינה יותר לגבי המותר והאסור לאישי ציבור ולממלאי תפקידים בכירים בשירות המדינה.

רפי פלד נמנה עם שכבה של עובדי מדינה בכירים שבמשך הקריירה שעשו בשירות הציבור, שכשלעצמה היתה מסורה ונאמנה, איבדו את התגובה האינסטינקטיבית הראויה להתרמזויות מפתות קטנות ועקרות בדרכם. פלד נרתם למקרא השגות שהועלו על התנהגותו ובצדק זעם לנוכח המבוסים שקיבלה הפרשה. בעיני עצמו – ולכך נתן ביטוי מתמיד אמש בעת הודעתו על התפטרותו – הוא אדם ישר לחלוטין, שליח ציבור נאמן שבמסירה מסוימת נפל קורבן לעליהום עיתונאי ולפטפולים שיפוטיים. כאשר עשה את המעשים המיוחסים לו, לא חש שיש פגם בהתנהגותו ובדעה זו נשאר, כנראה, גם עתה. כך, מכל מקום, משתמע מהודעתו ומתשובותיו לכתבי המשטרה אמש.

למעשה, עשה פלד מעשים פסולים. עובד ציבור אינו רשאי לקבל הנחות שבין 25% ל־60% מבתי מלון, אינו רשאי לקבל ללא תמורה שמה גינה מבעל בית מלון ואינו רשאי לרתום את צמרת המשטרה לצילום קבוצתי בג'קוזי, לתועלתו של מסע מכירות של מלון פרטי. המחיר ששילם אמש בגלל שגיאותיו הוא התוצאה שהתנהגו מעטה מעל ראשיהם של כל מיני אוד"מים בשירות הציבור, שלא מבינים גם עתה מה בעצם רוצה העיתונות ומערכת המשפט מרפי פלד.

לא רק פלד עמד למבחן בפרשה זו; גם היועץ המשפטי לממשלה, מיכאל בן־יאיר, נדרש לעשות חשבון נפש. כאשר הגיע בן יאיר לתפקידו ליווה את מינויו גל מבוער של פרסומים שהטילו דופי במינויו ובן במבצעיו של ראש הממשלה לבחור דווקא בו לתפקיד. הטענה העיקרית שהופיעה בכלי התקשורת היתה שבן־יאיר לא ישכיל להיות שומר החותם של החוק והמוסר בחיי הציבור משום שלא ניחן בעצמו את אינטלקטואלית מוצקה דיה ומשום שהוא משולב, חברתית, במארג האוד"מים שיש להם קשר ישיר לניהול חיי המדינה.

בן־יאיר ראשי היה, בצדק, להיפגע מקבלת פנים זו: היא הסתמכה על רשמים, חלקם מגבתיים, ולא על עובדות מוכחות ומלכתחילה לא נתנה לו אשראי שישכיל למלא את תפקידו כהלכה. באה פרשת המפכ"ל וסיפקה לו הזדמנות לנסח את הכללים המוסריים, הציבוריים והמשפטיים המנחים אותו בכהונתו את התנהגותם של אישי ציבור. הוא מעד במבחן זה וסיפק לכאורה אישור שהיה משהו בדברי אלה שביקרו את מינויו.

הכרעתו של בן־יאיר בעניינו של פלד עודדה את הרושם שהוא גילה הבנה גדולה מדי לנסיבות שהכשילו את המפכ"ל. היא גם כמו אישה את הטענה השנייה נגדה: שהוא לא נחצק מתפלדה המאפשרת ליועצים ממשלתיים לממשלה לעמוד איתן על דעתם ולנקוט, במידת הצורך, את הכלל של "ייקוב הדין את ההר".

הכוונה לכך שבעוד שבן־יאיר התייחס בסלחנות להתנהגות הלאראית של פלד, וקבע שיש להסתפק בהערה שהעיר לו שר המשטרה, טרח "גורם משפטי רם דרג" להודיע לציבור כי ההנחות שקיבל פלד מבטאות חוסר רגישות במישור המשמעתי, אינן נקיות מרבב.

קשה להשתחרר מהרושם שמי שמצא לנכון שאין מקום להעמיד את פלד לדין כלשהו, גם לא משמעתי, ביקש עם זאת להרשם בתודעת הציבור כמי שאינו משלים עם מעשיו של המפכ"ל ובכך לצאת ידי חובה כלפי כולם. בא בג"ץ ביום חמישי והבהיר לבן־יאיר שאין הנחות בתפקיד היועץ המשפטי לממשלה: עליו להיות עקבי בעמדותיו, לבחון סוגיות עד תומן, ולהפעיל כללי שיפוט מחמירים על הממשלה ועל שירות המדינה; ובא אמש רפי פלד ואישר בהחלטתו להתפטר שעמוק בתוך לבו הוא יודע שבן־יאיר נתן לו הנחה לא מוצדקת.

אלכס ליבק / ירושלים, שבת בבוקר, פברואר '94

הסדרים חד־צדדיים

מול הנטייה הישראלית לצעדים חד־צדדיים של יישום הפינוי בעזה, מעמידים גם הפלשתינאים את גישתם החד־צדדית להמשך המאבק בגדה ובירושלים

מאת דני רובינשטיין

אחרי שישראל ואש"ף מתקשים כל כך להסכים על כל פרטי יישום ההסדר עזה־יריחו, נדמה היה בסוף השבוע שמה שמתרחש בשטח הוא הסדרים חד־צדדיים. כל צד מבצע את החלק בהסכם שנראה לו, בלי הרבה התחשבות בצד השני. לגבי הישראלים זה ברור: אנחנו מסתלקים מעזה. בציבור הישראלי יש לכך הסכמה רחבה למדי. אם הפלשתינאים לא באים לטקס לקבל את מפתחות בית השומרים שעל החוף, שלא יבואו. אנחנו הולכים משם.

הערבים מודעים לכך, ומאמר מערכת של העיתון המזרח ירושלמי "אל נהאר" מיום ששי אמר לקוראיו: "אין מה להיות מודאגים מכך שישראל מפנה מתקנים בעזה באופן חד צדדי, הישראלים הרי עוזבים את עזה לנצח". ד"ר פתחי שקאקי, איש עזה שגורש ללבנון ומפקד משם על פעולות הג'יהאד האיסלאמי ברצועה, לעג אתמול לפעילי אש"ף שחזרו לעזה כדי ליישם את ההסכם. הוא אמר שהללו הרי יכולים לקבל כבר מזמן את תנאי ישראל והוא לא היו מגרשים אותם כלל. אבל גם הוא הבטיח "אנשי לא יקחו חלק בשום מלחמת אחים".

אגודות המסגדים בעזה, שהיא מעין קואליציה של קנאי האיסלם ברצועה, מתייחסת אף היא בחיוב להעברת הסמכויות החלקית והמתבצעת ברצועה מבלי שנחתם הסכם. "אנו פונים לבני המסגדים לנהוג ביראת אלוהים, באיפוק ובחוכמה, נוכח חילופי השלטון", נאמר בהודעת האגודה.

אבל העניין לא נגמר בעזה. הפלשתינאים לא מוכנים להניח לישראל לבצע רק את מה שלכאורה נוח לה, כלומר לפנות את עזה בלבד, ואילו בגדה לחזק את ההתנחלויות ולהמשיך את המדיניות הנוקשה ובראשה את הסגר המנתק את מזרח־ירושלים ומפריד בין יהודה לשומרון. "אתם יכולים להכפיל ולשלש את הסגר", הבטיח ד"ר חיידר עבד אל־שאפי, "זה לא יעזור לכם ולא יפתור מאומה".

סמוך לבית המשלחת הפלשתינאית בירושלים אפשר לשמוע בימים האחרונים קבוצת תלמידים קוראות סיסמה בחרוזים שהפכה פופולרית מאוד: "את עזה ויריחו כבר לקחנו, ואת ירושלים לא שכחנו". וכרוז אחרון של יחידות עז אלדין אל־קסאם של החמאס דוחק בערפאת: "אנו מבקשים ממך אישית, עצור את המו"מ עם ישראל לשנה אחת ותן לנו הזדמנות להכות בישראלים ולסלקם כליל מעזה, ירדוף תפנה בדרך לשחרור מלא של הגדה המערבית, והמקדש בחזקנה". במלים אחרות, מול הנטייה הישראלית לצעדים חד־צדדיים של יישום הפינוי בעזה, מעמידים גם הפלשתינאים את גישתם החד־צדדית האומרת להמשיך את המאבק בגדה ובירושלים.

לא מדובר רק בסיסמאות של ילדים ובאופוזיציה קיצונית של מוסלמים קנאים, אלא בהסכמה פלשתינאית רחבה ביותר הדורשת לשנות את המציאות בגדה ובירושלים. ערפאת נאלץ להישמע לתכתיבים מהשטח. הוא התקשה, למשל, לגנות את החבלה בעפולה מפני שמכל עבר בגדה ובעזה הפנו את תשומת לבו לכך שאחרי הריגת ששת אנשי הפתח בג'באליה יצאו דוברי ממשלת ישראל בהכרזות שאילו צה"ל נהגו כשורה והיו אפילו שתלויים להעניק להם ציון לשבח; ואילו בכל העדויות הפלשתינאיות נאמר שהיה זה רצח בדם קר.

משרדי אש"ף בתוניס מוצפים זה זמן בשיטפון של תלונות ואזהרות מחברון, רמאללה, שכם ומזרח־ירושלים, על הצעדים הישראליים שמשתקים את החיים וגורמים לתושבים נזק וסבל. ישראל יכולה להמשיך בצעדיה ליישום ההסכם בעזה, נאמר ב"אל־נהאר" בסוף השבוע, "אבל הדרך עוד ארוכה, והשלום יבוא רק כאשר היא תמשיך ותוותר על האדמות הפלשתינאיות".

החטא הקדמון של ישראל

ההיסטוריוגרפיה הישראלית, ובעקבותיה גם השיח הציבורי הצליחו למחוק מן התודעה בשיטתיות את העובדה שעל התקומה המופלאה של ישראל שילמו מחיר יקר גם בצד השני

מאת דני רבינוביץ

העמוד הראשון של "ידיעות אחרונות" דיווח לפני ימים מספר על ביקור שעשו בצפת כמה ערבים "לבושים בקפידה" ומצוידים במצלמות. בעזרת מפות שהביאו עמם איתרו מבנים ברובע האמנים שהיו בשימוש לפני 1948. הלבוש המוקפד, המפות, ובמיוחד זווית הצילום המכוונות שמהן צילמו את הבניינים שעניינו אותם מעוררים רושם של מקצועיות ונחישות. אין ספק שהם שולבו בכתבה כאיתות שבי־טי ישראלי ברור: הצלמים לא באו כתיירים מזדמנים, ולא כדיירים לשעבר שנתקפו נוסטלגיה לבית סבא. אם אינם עדיין רק בשירות משפחות פלשתיניות שאיבדו את רכושן, הם בוודאי שלוחי המצמר הפלשתיני בארץ או בגולה, או למצער אנשי הווקף המוסלמי. אורות האזהרה הנדלקים במעמקי נפשו של כל ישראלי כבר מהבהבים.

מה שקרה לפלשתינאים ב־1948 הוא החטא הקדמון של ישראל. בלעדיו לא היתה המדינה באה אל העולם, אבל לפרטיו המביכים – כמו לפרטי המשגל באורתודוקסיה הקתולית – אין מקום בסיפור שאנחנו מספרים לעצמנו על עצמנו. ההיסטוריוגרפיה הישראלית, ובעקבותיה גם השיח הציבורי והתקשורת הצליחו למחוק מן התודעה בשיטתיות את העובדה הפשוטה שעל התקומה המופלאה של ישראל שילמו מחיר יקר גם בצד השני, אלפי משפחות פלשתיניות שכלו בניה. חצי מיליון עד 700 אלף פלשתינאים עזבו את בתיהם ורכושם ויצאו מגבולות ישראל – מי מבחירה, מי בגירוש. ועשרות אלפים אחרים היו ל"פליטים פנימיים" – כפריים שבתיהם נהרסו הם נקלטו, לאט, בקשיי ובעוני, בקהילות פלשתיניות אחרות בתוך גבולות המדינה.

בין שנות ה־50 ל־1976 הפקיעה המדינה בעקביות חלק ניכר מאדמותיהם של אזרחיה הפלשתינאים שנשארו על מקומם. כל אלו נשמטו בעקביות מההיסטוריוגרפיה הרשמית של 48', ונעלמו מהתודעה הישראלית. מה שנשאר היה רק מאזן פשוט וברור: יהודים כקורבנות הנאצים והאיסלאם, וערבים כתוקפים המאיימים לדחוק את האודים המוצלים ממוקש הצלה.

השילומים מגרמניה והדרישתם המוצדקת והמתמשכת של היהודים יוצאי ארצות ערב לפיצויים על הרכוש הרב שנאלצו לנטוש בארצות מוצאם מבוססים על ההכרה שלאירועים ההיסטוריים דוגמת מלחמות, הגירה כפויה ושינויי גבולות ודיבונות יש ביטוי מראי במונחים של סבל אישי ומשפחתי. הציבוריות הישראלית בנתה במשך השנים לגיטימיות והקפקסר למרירות הקרבנות הללו ולדרישה לפצות את קרבנותיהם היהודים. אובדן חיים, פגיעה פיסית, התעללות והשפלות, אובדן רכוש והדרדרות באיכות החיים כתוצאה ממלחמות ומספיחיהן הם תהליה המתוארת בין ספרי ההיסטוריה היבשים לבין חייהם של גברים, נשים, ילדים ומשפחות.

הבעיה היא שהצורה שבה תופסים רוב הישראלים את עצמם ואת מדינתם – כמקלט מקודש לקורבנות – מביאה לעיוורון ולאטמות מידה כפולות. ישראלים רבים היו וקיימים לטבח מובהן כדי להבין שהסיטואציה בשטחים הופכת דווקא את הפלשתינאים לקורבנות. בציבור הדתי יש מי שמוכנים לטעון גם עתה את הטענה האבסורדית והמסוכנת ש"היהודים, אשר עברו את השואה, אינם מסוגלים לגזענות".

תפיסות כאלו עומדות בבסיס השכחה הקולקטיבית של המחיר ששילמו הפלשתינאים ב־1948, ובבסיס הסירוב להחיל עליהם אותן אמות מידה שמוחלות על יהודים. מצב זה מאפשר לישראלים לראות בפלשתינאים קורבנות ההיסטוריה משום מן הסיפור. הסיפור שלהם, עם המפות ועם המצלמות, מרתק ומפחיד בעת ובעונה אחת. כבר אי אפשר להתעלם מהצללים הללו המגיחים מן העבר. עוד לא יודעים מה לעשות בהם.

סוגיית המבנים ששימשו כמגורים וכמבני ציבור אחרים לפני 1948 שונה מסוגיית הקניין הפרטי שאבד לפלשתינאים ומשאלת הסבל האישי השכול. עוזי בישרה כתב פעם שאי אפשר לעשות שלום של ממש מבלי להכיר בקורבן כקורבן. שלטים רשמיים שתציב המדינה בצדי הדרכים לציין את מקומם של כפרים פלשתיניים שהוחרבו ב־48' ובשנות ה־50 חשובים לא פחות מפתיחה מחודשת של שאלת גובה הפיצויים עבור גרלין פלשתיני שהועבר לידי המדינה ומסונה לטובת ההתיישבות היהודית, או של הבדיניות כלפי אלפי המשפחות הפלשתיניות בישראל המסרבות עד כה בעקשנות לקחת כסף מן המדינה עבור גזלות אבותיהן שנלקחו מהן.

קביעת מועד ממלכתי לציון הסבל שסבלו מאות אלפי משפחות פלשתיניות בתהליך תקומת ישראל חשובה לא פחות מהתמודדות בסוגיית הפיצוי הכספי תמורתו. יהיו אשר יהיו הפתרונות המעשיים לשאלות המסובכות הללו, ברור שפעמי השלום, הנכונות לראות באויבים לשעבר פרטנרים לחיים משותפים בעתיד, עשויים להיות האות לשבירת קשר השתיקה סביב החטא הקדמון של ישראל.

מבנה תיאולוגי חדש

מאת א"מ רוזנטל
ניו־יורק טיימס

ניו־יורק

איש עסקים אמריקאי, יליד הונגריה, חזר זה עתה מאחד מביקוריו הרבים בבודפשט. הוא דיבר בזעזוע על האנטישמיות הגואה שגילה שם. "טוב", אמר, "זה לפחות לא כה גרוע כמו ברומניה ובפולין". חשבתי על הידיעה שהופיעה בעיתון באותו בוקר: נרשמה עליה משמעותית בכוחם הפוליטי של הפשיסטים באיטליה. העיתון אמנם מכנה אותם "ניאו", אבל בכל הנוגע לפשיסטים ונאצים, איני עושה שום הבחנות כאלה ואיני מכיר שום ניאו.

ואז צצה בראשי מחשבה: כמה יפה היה אילו השמיע האפיפיור, יוחנן פאולוס השני, מעל הבמה שלו ביום ראשון אחד את הדברים שאמר לטד שולץ, הסופר והעיתונאי האמריקאי, על יהודים ונוצרים: "גישת הכנסייה כלפי עם הברית הישנה של האל – היהודים – יכולה להיות רק זו שהם אחינו הבכורים באמונה".

שולץ, יליד פולין, כותב את הביוגרפיה של יוחנן פאולוס השני. אבל הוא גם איש סקופים מצוין, שהיה בעבר כתב ה"ניו־יורק טיימס" וחשף בזמנו את הפלישה הקרובה למפרץ החזירים בקובה. לא איש כמותו יניח לראיון בלעדי עם האפיפיור להתיישן ולהתרקב עד אשר יופיע בספר. ואמנם, הראיון יתפרסם ביום ראשון הקרוב במגזין "פראד".

כאשר קראתי לראשונה את הראיון חשבתי שאין בו הרבה עניין. נזכרתי בזעזוע שספגו יהודים בעולם כולו ב־87', כשקיבל האפיפיור את קורט ולדהיים, אז נשיא אוסטריה, לאחר שנודע כי היה כלול ברשימת חשודים בפשעי מלחמה נאציים. לכן לא ייחסתי לדבריו הפעם חשיבות יתרה. אבל כששוחחתי עם מומחים לנושאים אפיפיוריים, וכהם הרב א' ג'יימס רודין, מנהל העניינים הבינדתיים מטעם הוועד היהודי האמריקאי – התברר לי שטעיתי. הרב רודין סבור שהראיון היה פריצת דרך חשובה. האפיפיור, אמר, עושה את חלקו בהקמת "מבנה" תיאולוגי קתולי־יהודי חדש, לבנה אחר לבנה, שיחליף את המבנה הישן שהוקם במאות שנות שנאה ליהודים שטופחה בחיקה של הכנסייה. מאות שנים שימשה התיאולוגיה הנוצרית נשק נגד היהודים. המשך קיומם נתפס כאיום על הנצרות.

מועצת הוותיקן השנייה ב־1962 ו־1965 פסלה את התורה התיאולוגית על היהודים כרוצחי ישו. זו היתה, עד כה, הלבנה החשובה ביותר במבנה. אם צודקים המשקיפים, יוחנן פאולוס השני אמנם העניק את הראיון להיות הלבנה השנייה – אף אלה הן חדשות טובות וחשובות. לתיאולוגיה השפעה עצומה – לטוב ולרע. מה שתיאולוגים חושבים נלמד בסמינרים לכמורה, והכמרים מעבירים את המסרים לקהילותיהם.

אולם גם אם האפיפיור וכל הכמורה שלו הפכו את המאבק נגד האנטישמיות לחלק משליחותם כבמברים, אין בכך כדי לבער את האנטישמיות מאירופה. האנטישמיות היא כלי יקר ערך בידיהם של פוליטיקאים בעלי מגמות פשיסטיות ובידי הבריונים שלהם, והללו יתקשו לוותר עליה, עם או בלי אפיפיור. אבל לכל קתולי המאמין באימוץ הדוקטרינות של האפיפיורות, אך עלול לחוש משיכה לאנטישמיות, תהיה עמדתו של יוחנן פאולוס השני כבחינת זעקה בלחמת האנטישמיות היא חטא כנגד דתך שלך, מקורותיה ומשמעותה.

האם די בפעולה זו לצמצם את האנטישמיות בקרב קתולים ונוצרים לא קתולים שזהות חשובה להם? ייתכן מאוד שכן. האנטישמיות לא תיעקר מהשורש לחלוטין, אולם שורשיה יוחלשו וזה, לכשעצמו, יהיה הישג עצום.

בינתיים / אמנון דנקנר

בחקירה מתמדת

הרעיון של ביבי נתניהו להקים ועדת חקירה נוספת שתעסוק בשאלת הטרור הערבי נראה רעיון עיוועים שעיקרו רטוריקה דמגוגית, אולם במחשבה שנייה נדמה שהוא מקפל בתוכו כיוון מהפכני בתורת הממשלים. כאורה נשימה יש לשבח גם את השר שמעון שטרית על הוראה שהכניס בו, כשהמליץ שתהיה מי סמכותה של ועדת שמגר יורחבו כך שיכללו את אירועי הטרור האחרונים מצד הערבים.

מהרעיון הזה אפשר לגבש דוקטרינה שלמה: החזיון של דיוניה הפומביים של ועדת שמגר היה עד כה מרשים ביותר, כיוון שמיד לאחר האירוע הולו פקידים וקצינים וסתם אזרחים יהודים וערבים להופיע מול חברי הוועדה ומול עיני העם כולו ולהעיד עדויות מלאות ומסודרות, להיחקר לעתים באופן נוקשה ודיקני ולהיזהר שלא ייתפסו בדבר שקר מאימת החוק. בשל כך נפרשה בפני העם תמונה מקיפה ומפורטת של האירוע ושל נסיבותיו, והשאלה היא למה זה לא מגיע במנות גדולות הרבה יותר.

היופי בוועדה מסוג זה הוא בהיותה מוסד תתרני של ממש. עיקר עוקצה מופנה כלפי השלטון וגם אם אין מסקנותיה גורות לו, עדיין היא חושפת מדי יום דיונים את סכלותו, את קוצר ידו ואת התהיות הפנימיות שבפעולתו. בכך היא ממלאה תפקיד שמוסדות אחרים מתקשים למלא: שרים ופקידים יכולים לסובב בכחש את הכנסת ואת ועדותיה, ובוודאי את העיתונות.

לפיכך הוועדה, במלאה את תפקיד הביקורת המיידית והמונית, חשובה עד כדי כך שעולה השאלה מדוע תפורק ועדת שמגר עם תום דיוניה ולא תושאר על כנה כמוסד קבע שידון מדי חודשיים־שלושה בעניין חשוב זה או אחר. נכון שזוהי מחשבה מהפכנית מעט המוסיפה לרשויות המדינה רשות נוספת, אבל מדוע לא לחדש חידושים עולמיים? אמנם קיים מוסד מבקרת המדינה, אולם הוא אינו עורך דיונים פומביים ואף הבג"ץ אינו מרשה להכניס מצלמות טלוויזיה לאולמו וגם אינו חוקר עדים.

שוו בנפשכם מה היה קורה אילו נדון למשל עניין המפכ"ל בפני "שמגר־מתמדת" כזאת ולא בבג"ץ. כל העדים המעורבים בפרשה היו נחקרים בפומבי, לא היה צורך להחזיר ליועץ המשפטי את התיק לבירור עובדות והעניין היה מסתיים במהירות.

האם אין בקיום מוסד כזה כדי לכרסם בסמכות השלטון שנבחר באורח דמוקרטי? ודאי שכן, אלא שהשלטון הזה, אם הוא של הליכוד ואם הוא של המערך, לעולם אינו מצטיין במילוי משימותיו, לעולם הוא מבטיח ואינו מקיים, לעולם הוא מעלים ומטשטש, מכזב ומשקר במצח נחושה. נכון שאחרי כמה שנים ועדת שמגר מתמדת תצבור כל כך הרבה כוח עד שיהיה צורך לשים לה איזה מחסום, אבל אז יהיה אפשר להקים ועדת חקירה מתמדת אחרת, ועדת ברק למשל, שתבדוק את דרכי פעולתה ודרך קבלת המסקנות של ועדת שמגר, וכך הלאה בשרשרת מאורעות היוצאות מבטנם של ביבי נתניהו ושמעון שטרית ונמשכת הישר לאינסוף.

אתמול ניו יורק, שלשום לונדון
אלפים צלצלו
וכולם דיברו בחינם.

אם התקשרת אתמול לניו יורק, או שלשום ללונדון - הרווחת שיחה חינם ואם לא, לא נורא. התקשר היום לאחת הערים הגדולות בעולם ומחר תדע אולי דיברת בחינם. כן, במבצע "עיר בלי חשבון" כל יום שיחות הטלפון בחיוג ישיר לעיר אחרת בעולם בחינם - אז תן צלצול לחו"ל.

*המבצע עד 18.4.94 לא כולל יום השואה ויום הזכרון.

בזק איזה עולם קטן

אגף השיווק

مكتزا من الأصل

هكذا من الأصل

גשר אחד מאוחר מדי

ועדת דותן, שבדקה את אסון מחלף שפירים וניקתה מאשם את מע"ץ ומשרד הבינוי והשיכון, התעלמה מאות אזהרה שעמד לפני האחראים: ארבעה חודשים קודם לכן היה צורך לתקן את התמוכות בגשר אחר

מאת יעקב צלאל

עשרה ימים אחרי התמוטטות גשר שפירים – ויומיים לאחר פרסום מסקנותיה של ועדת החקירה שמינה שר הבינוי והשיכון בנימין בן אליעזר לבדיקת נסיבות האסון – נסגר לפתע מחלף שפירים. אחד המהנדסים שעבדו במקום הבחין בסטייה קטנה של התמוכות, מיהר להודיע על כך לממונים עליו, והללו, בשיתוף פעולה עם מע"ץ, החליטו לסגור את כביש מס' 1 כדי לחזק את התמוכות הזמניות. למעשה הוקמה שם מערכת תמוכות חדשה. לאחר מעשה טענו במע"ץ שבעצם לא היה כלל צורך בחיזוק הזה, והוא נעשה רק למען השקט הנפשי. הטענה הזאת, כך נראה, משקפת את חוסר הביטחון השורר במע"ץ מאז התמוטטות הגשר.

להתמוטטות, מתברר, קדם אירוע אחר, שהיה יכול לשמש אות אזהרה. ארבעה חודשים קודם לכן, בתחילת דצמבר, התחילו להקים את הגשר במחלף שער הגיא. התברר אז שהתמוכות הזמניות שתוכננו במיוחד לא יעמדו בעומס, ולא יחזיקו את קורות הבטון שמשקלן 5,500 טונות. החשד לכך התעורר עוד בטרם הונחה הקורה הראשונה על התמוכות הזמניות, וכשזו הונחה, היא לא הותרה מהמנוף. כשהתברר סופית שהתמוכות הזמניות מתעוותות תחת משקל הקורה, הורדה הקורה, התמוכות פורקו, ובמקומן הוקמה מערכת תמוכות חדשה בתכנונו של המהנדס עמי בך.

שני הגשרים הללו – וגם הגשר במחלף בר אילן הנמצא בשלבי הקמה – תוכננו לפני כשלוש שנים בידי המהנדס יעקב גרושקו. בשלושתם יושמה שיטת הקמה חדשה בארץ – הכוללת תמיכה זמנית של הקורות הטרומיות – אשר נדרשה בשל המפתח הגדול של גשרים אלה. בגשר שפירים ובגשר שער הגיא יושמה השיטה לתמיכה זמנית באמצעות מלבנים מהזולריים של חברת "אקרו" האנגלית – בשני המקרים המערכות של אקרו לא עמדו בעומס. לגשר בר אילן בחרו הקבלנים שיטת תמיכה אחרת: הוקמו שם עמודי פלדה בקוטר של חצי מטר. לאחר התקלה בשער הגיא ואסון שפירים יושמה שיטה זו גם בשני הגשרים האלה. בגשר בר אילן עצמו עדיין לא הניחו את הקורות על התמוכות הזמניות.

בשיטות הישנות ששימשו להקמת גשרים הונחו הקורות הטרומיות על הסמכים הסופיים, שהיו עמודים יצוקים מבטון. בשלושת הגשרים החדשים, שכאמור שולבה בהם שיטה של תמוכות זמניות, יצקו את הסמכים הסופיים, אבל את הקורות הניחו על התמוכות הזמניות. בשיטה זו הסיכון גדול יותר. רק אחרי שמניחים את הקורות על התמוכות, וקושרים אותן עם אלמנטים נוספים ומחלקים את העומסים, מעבירים את העומס לסמכים הסופיים.

מתכנן הגשרים, יעקב גרושקו, תידרך את הקבלנים איך לתכנן את התמוכות הזמניות (בציבור הן מכונות "פיגומים"): בשלב מסוים היה עליהן לשאת במשך כמה שבועות את כל העומס של הגשר, כלומר הן היו חייבות להיות חזקות כמעט כמו הסמכים הסופיים היצוקים מבטון.

חברת "שגיא", המקימה את הגשר בשער הגיא, ו"סולל בונה", המקימה את הגשר בשפירים, בחרו לתמיכה זמנית את שיטת אקרו. בהתאם להוראות של מנחם קינגסברג, מנהל אגף בכיר האחראי במע"ץ להקמת גשרים, הם התייחסו לתכנון התמוכות ולהקמתן כמו אל בניית הסמכים הסופיים עצמם. תכנונים אלה עברו את אישור מע"ץ (הליך שאינו מקובל), אף שבחוזה שבין מע"ץ לקבלן נכתב באופן מפורש כי האחריות לתכנון הפיגומים ולהקמתם היא של הקבלן בלבד.

לשגיא תיכננה את הפיגומים חברת "תבסוך", שהיא גם הנציגה של פיגומי אקרו בישראל והיבואנית שלהם. אין להתפלא איפה שהתבסוך בחרו באקרו. "לא שקלנו שיטה אחרת. זה מה שאנחנו מספקים", אומר מיכאל קוברסקי, מבעלי תבסוך. בסולל בונה, לעומת זאת, התכנון הוא עצמאי, אלא שלחברה יש מלאי גדול של מוצרי אקרו, כפי שאישר קוברסקי.

פיגומי אקרו הם מסגרות מלבניות מצינורות בקוטר 2 צול, המתחברים זה לזה ויוצרים קונסטרוקציה שבה מתקנים חיזוקי רוחב ואלכסון באמצעות מחברים מתאימים. "אקרו הם פיגומים שגרתיים לבניינים", אומר מהנדס המתמחה בקונסטרוקציות, "ואפשר להשתמש בהם גם לגשרים. אם אגיד שכאן הם היו פיגומים שגרתיים לגשר לא שגרתי, זו תהיה אמירה מספיק טובה. מבחינת הנוחות הם הטובים ביותר".

"ברגע שהתמוכות הזמניות של אקרו לא עמדו בעומס בשער הגיא", אומר קבלן גדול לעבודות תשתית, "קינגסברג ואנשיו היו צריכים להבין שיש לבחון מחדש גם פרויקטים דומים. ושפירים הוא כמובן הפרויקט הדומה ביותר".

"היה אפשר, ולא היה אפשר, ללמוד מהאירוע בשער הגיא על שפירים", אומר המהנדס עמי בך, שהוזעק לתכנן את מערכות התמוכות הזמניות החלופיות בשני האתרים. "יש דמיון בשיטות ההקמה, אבל לא במבנה אחת. אבל אפשר ללמוד משהו מזה על זה".

לימוד כזה והבדיקה כזאת לא נעשו. "במע"ץ לא היתה סיבה לעשות בדיקה כזאת", אומר קינגסברג, "שני הגשרים שונים באופיים, אף על פי שבשני המקרים נאלצנו לעשות את הגשר ממקטעים ולחבר אותם". הוא עובד במע"ץ זה 28 שנה ונושא בתפקיד הנוכחי כבר 23 שנים. "בשפירים המפתח הרבה יותר גדול (מאשר בשער הגיא, י"צ), והוא על גבולות השיטה. בשער הגיא הגשר הוא בזווית (ביחס לתמוכות ולכביש העובר מתחתיו), ולכן יש בעיה של תחושת יציבות. בשפירים זה נראה בסדר, ורוב המהנדסים היו מתייחסים לזה כך".

ובכל זאת, הוא נשאל, האם אחרי התקלה בשער הגיא לא היה מקום לבדוק את שפירים מחדש? בשער הגיא, עונה קינגסברג, היתה עמיסה אקסצנטרית והעמודים לא היו מיוצבים. ואילו בשפירים הכל נעשה בזוויות ישרות, והפיגומים עמדו במשך זמן רב ושום דבר לא זז. בשפירים, הוא אומר עוד, היה מקדם הבטיחות גבוה בערך פי ארבעה מהנדרש, והעומס שהועמס על התמוכות הזמניות היה בערך 55% מזה שתוכננו לשאת. "כל זה היה אמור להספיק כדי לשאת את העומס האנכי והאופקי".

על הטענה שהתמוכות לא תוכננו לשאת עומסים אופקיים ומומנטים הנוצרים על ידי רוחות, למשל, או בעקבות אירועים כמו רעידת אדמה – הוא אומר שאינה נכונה. לדבריו, גרושקו הורה למתכנן התמוכות הזמניות של סולל בונה להכפיל את העמידות נגד הכוחות האופקיים. לדעתו, הקבלן אחראי לכל מה שקורה בשטח. "קבלן שווה פיגום, ופיגום שווה קבלן", הוא אומר. "האישור שלנו בא לידי ביטוי בקונצפציה. הקבלן הולך למהנדס מומחה. גם לפי תקנות משרד העבודה יש אחריות מלאה לקבלן הראשי".

בכלל, אין זאת הפעם הראשונה שהשיטה מיושמת בארץ, הוא אומר, כך נבנה גשר להולכי רגל בצעירים ועוד גשרים. בשמם של אלה אין קינגסברג נוקב. "שיטת עמודי האקרו", הוא נזכר, "נוצלה בבניית גשר הרכבת מעל לירקון", אך מוסיף כי "בעקבות האסון כנראה לא נשתמש בהם יותר. לא לוקחים סיכון אחרי מקרה כזה".

אלא שבסולל בונה סותרים את דבריו. משה טראוריג, דובר סולל בונה: "גשר כזה, במבנה הזה ובהיקף הזה, לא ביצענו, למיטב ידיעתנו, ואנחנו לא יודעים אם היה ביצוע כזה בארץ".

"אין קשר בין שני המקרים", אומר מיכאל קוברסקי מתבסוך. האם הפיגומים של אקרו מתאימים לתמיכת גשרים? "אני חושב שכן". אז מה קרה בשער הגיא? "זה משהו מכני. הם לא רצו לתקן, והקבלן החליט להחליף. אני לא חושב שמע"ץ נכנסה לעניין. קיבלתי את ההחלטה של הקבלן". אתה מכיר גשרים גדולים שנעשו בשיטה הזאת בישראל? "לא מכיר. ככל הידוע לי, יש שלושה כאלה בביצוע. אבל זה רק על פי היכרות". למרות דבריו של קינגסברג, קשה לקוברסקי להאמין שלא ישתמשו עוד באקרו להקמת גשרים. "אולי רק באותו גשר, באותם נתונים", הוא אומר.

שבוע אחרי האסון פירסמה ועדת החקירה, בראשות תא"ל (מיל') ישי דותן, את מסקנותיה. הדו"ח המלא, על כל פרטיו, לא נמסר לציבור. לדברי אנשי מקצוע שהיו בקשר עם הוועדה, היא לא התייחסה לבעיית החישוב של הכוחות האופקיים, וגם לא עסקה בפרשת הגשר בשער הגיא.

"הקשר התכנוני בין שני הגשרים הוא קשר עקיף, רק ברמה העקרונית", אומר דותן, "הגענו למסקנה שאין קשר ישיר בין השניים. האם אני מכיר עוד גשרים בארץ שהוקמו בשיטה זו? גשרים בעלי מפתח כזה? אני לא יודע".

על השאלה אם התמיכות הנוספות שבוצעו בשפירים היו על פי המלצת הוועדה הוא עונה: "אני לא יכול לתת תשובה כזו. ההמלצה היתה לחזק את הקיים ולהוסיף פיגומים מוליפים".

במסקנותיה הטילה הוועדה למעשה את האשמה על סולל בונה, וסייגה את קביעתה בכך, שגם מהנדסים סבירים לא היו מערערים על התכנון הזה. התעלמותה מהקשר שבין האירועים בשני הגשרים הביאה כנראה לכך שמע"ץ ומשרד הבינוי והשיכון יצאו נקיים. אך מע"ץ היא הרי החוליה המחברת בין פרויקטים.

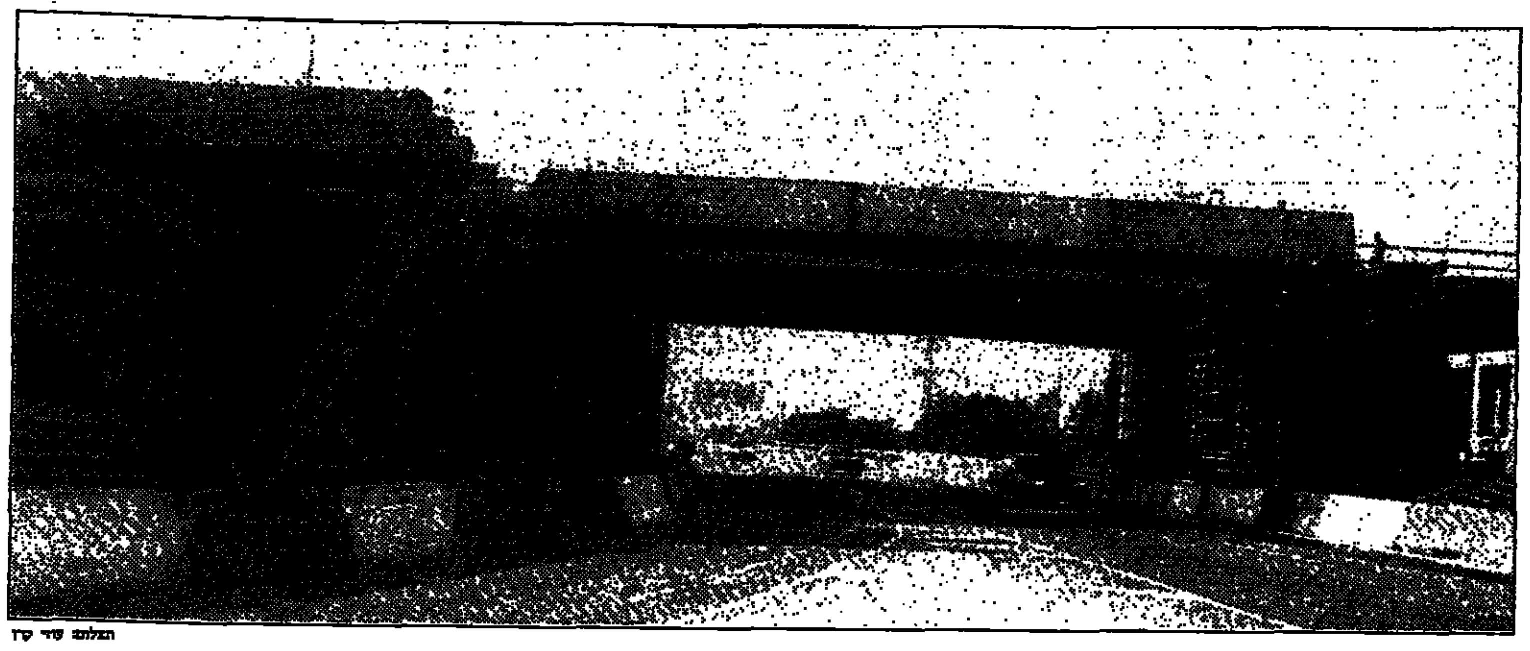

תצלום: עדי קרן

מחלף שפירים. בגשר שער הגיא, הנבנה באותה שיטה, התברר שהתמוכות הזמניות לא יעמדו בעומס ולא יחזיקו את קורות הבטון

טרזן וג'ון ורוחה של מרגרט

יותר מפעם אחת הספידו את הקריירה הפוליטית של מייקל הזלטיין, אך הוא השכיל לשקם אותה. עכשיו מזכירים את שמו של האיש שהביא לנפילתה של מרגרט תאצ'ר כיורש אפשרי של ג'ון מייג'ור

מאת דפנה ורדי

לונדון

מאז הדחתה של מרגרט תאצ'ר מראשות מפלגתה באוקטובר 1990 נשכח כמעט שמו של מייקל הזלטיין, אף על פי שהדעה הרווחת היא שיותר מכל אדם אחר, לרבות יריביה באופוזיציה, הוא האיש שהביא לנפילתה. משימתה האחרונה של תאצ'ר בתפקידה כראש הממשלה היתה לוודא שאויבה לא יירש אותה. "על גופתי המתה הוא יהיה ראש ממשלה", היא אמרה אז למקורביה. תאצ'ר הקדישה מאמצים כדי שנאמניה יתמכו בבן חסותה ג'ון מייג'ור ולא בהזלטיין. אך בשבועות האחרונים, ככל שגוברים הספקות באשר לכישוריו של מייג'ור ולסיכוייו להנהיג את המפלגה לקראת הבחירות הבאות, עולה שמו של הזלטיין בחוגים הפוליטיים ובכלי התקשורת כמועמד המועדף להחלפתו. על פי סקרי דעת הקהל, הציבור מחזיק בדעה דומה.

במהלך הקריירה הפוליטית שלו – שהחלה ב־1966, כאשר נבחר בראשונה לפרלמנט – ידע הזלטיין תנודות רבות בפופולריות שלו, ופעמים אחדות כבר נכתבו הספדים על הקריירה שלו. אך הוא חזר והוכיח שאלה היו מוקדמים, ולאחר כל משבר השכיל לשקם את מעמדו הפוליטי. עם זאת, בגיל 61 מייקל הזלטיין יודע שהזדמנויות רבות להגיע לבית ברחוב דאונינג מספר 10 כבר לא יהיו לו. כדי לממש שאיפה זו עליו לפעול עתה.

"דיילי מייל" הלונדוני, הנחשב לאחד העיתונים התומכים במפלגה השמרנית, השווה באחרונה את הקריירה של הזלטיין לזו של צ'רצ'יל. העיתון מזכיר לקוראיו את כל השגיאות הפוליטיות שצ'רצ'יל עשה בסוף השנות השלושים ואת הנבואות הרבות על קץ הקריירה הפוליטית שלו, ממש כפי שנכתב על הזלטיין במשך השנים מאז נבחר לחבר פרלמנט. כאשר בנאום שנשא באחרונה חזר הזלטיין והביע את נאמנותו לראש הממשלה, ראה כתב העיתון לאזכר דברים דומים שאמר צ'רצ'יל על צ'מברליין ב־1940, ימים אחדים בלבד לפני שירש את מקומו.

מספרים על הזלטיין, שכאשר נשאל בתקופת לימודיו באוניברסיטה באוקספורד מהן תוכניותיו לעתיד, השיב שהוא מתכנן לעשות בתוך זמן קצר את המיליון הראשון, ואז לפנות לפוליטיקה ולפלס לעצמו דרך אל הממשלה. זו אכן היתה דרכו, אף כי נערמו בה כמה מכשולים. הוא אמנם החל ללמוד הנהלת חשבונות, אך לא סיים את הלימודים ופנה לעסקים. בעזרת אלף ליש"ט שקיבל מסבו נכנס הזלטיין לעסקי נדל"ן וחברות הוצאה לאור עם אחד מעמיתיו ללימודים. לאחר הצלחה ראשונית ידע תקופה קשה, אך הזלטיין הנחוש בדעתו נמנע מלהכריז על פשיטת רגל ובמקום זאת שיכנע את הבנק לקבל לרשותו את כל נכסיו הפרטיים, כדי לאפשר לו לבנות מחדש את העסק. ההימור שקיבל עליו עלה יפה והזלטיין התעשר. את החלק השני של חלומו הגשים ב־1966 כאשר נבחר לפרלמנט.

הזלטיין פרח בוועידות השנתיות של המפלגה השמרנית. נאומיו לפני הצירים היו מן האירועים המבוקשים בשבוע הוועידה, ואיפשרו לו להפגין את הכריזמה שלו. הופעתו החיצונית תרמה לכך שנשות המפלגה שמרו לו בלבן מקום חם.

כאשר עלתה תאצ'ר לשלטון, מקומו של הזלטיין בממשלתה היה מובטח – לא בשל האהדה שרחשה לו ראש הממשלה, אלא משום שהכירה בתמיכה הרחבה שהוא נהנה ממנה בשדרות המפלגה. הזלטיין לא הסתיר את רצונו להתמנות לשר המסחר והתעשייה, בנימוק שהוא בקי בנושאים הקשורים למשרד זה, אך תאצ'ר העדיפה להרחיק אותו מאור הזרקורים ומרכזי הפעילות והפקידה אותו על המשרד לאיכות הסביבה.

בתפקידו זה נהנה מתמיכתה של ראש הממשלה כאשר יזם מכירה של דירות שהיו בבעלות הרשויות המקומיות. אך הוא גם עורר את זעמה כאשר בדו"ח על ליוורפול האשים את הממשלה בהזנחת האזור. הציבור זכר אותו לטובה בעיקר בשל הדרך שבה טיפל בהתפרעויות בטוקסטת, בתחילת שנות השמונים. הוא הצליח אז, בנוהגו הבלתי אמצעי, לתת לאנשי האזור את ההרגשה שהוא מבין ללבם והשכיל להעביר אליהם מסר של תקווה.

ב־1983 מונה לשר ההגנה ובכהונתו זו עמד במרכזה של שערוריית וסטלנד, שפרצה בשלהי 1985. שרי הממשלה היו חלוקים בשאלה אם למכור את וסטלנד, מפעל כושל לייצור מסוקים, ליצרנית המסוקים האמריקאית סיקורסקי – אפשרות שתמך בה שר המסחר והתעשייה ליאון בריטן – או למכור את המפעל לחברה אירופית, כפי שרצה הזלטיין. תאצ'ר ניסתה להרגיע את הרוחות בתוך ממשלתה, אך הזלטיין לא היסס למתוח ביקורת על מהלך הדברים בפרשה זו. בשיאה של הפרשה הודלף לכלי התקשורת מסמך סודי מתוך כוונה לפגוע בהזלטיין. לא ברור מי היה אחראי להדלפה, אך בריטן נאלץ להתפטר; עוד קודם לכן עזב הזלטיין את הממשלה בטריקת דלת. התפטרותו העמידה את תאצ'ר במצב קשה במשך שבועות אחדים.

תאצ'ר ראתה תמיד בהזלטיין "אחד שאינו משלנו", בעיקר משום שהיה קשה לשייך את עמדותיו לאלה של מחנה זה או אחר. בכל דרכו, כמו למשל בפרשת וסטלנד, הוא העדיף להישאר נאמן לעצמו, גם אם המחיר היה יקר במונחים פוליטיים. בעמדותיו האנטי־סוציאליסטיות קנה לו אוהדים רבים ואף זכה לכינוי "טרזן", לאחר שבעימות בפרלמנט עם נציגי הלייבור לקח לידיו את שרביט הספיקר והניף בו לעבר יריביו מהאופוזיציה, בעוד שערו הבלונדיני הארוך מתנפנף.

רבים סברו שהקריירה הפוליטית של הזלטיין באה לסיומה בעקבות פרשת וסטלנד. אולם חמש שנים לאחר מכן, כאשר מעמדה של תאצ'ר בתוך מפלגתה החל להתערער, עמד מייקל הזלטיין בראש הפועלים להדחתה. תאצ'ר הואשמה על ידי מבקרי האיחוד המוניטרי האירופי בכניעה מוגזמת לדרישות עמיתיה בקהילה האירופית. הזלטיין – הידוע כפרו־אירופי ואפילו פדרליסט – ניצל את ההזדמנות להביא להדחתה מראשות המפלגה. לאחר שהובס בבחירות הפנימיות במפלגה קרא לתומכיו לעבור עמו למחנה מייג'ור, ומידי מייג'ור זכה בתפקיד שרצה בו במשך שנים, שר המסחר והתעשייה.

אך גם בממשלתו של מייג'ור שמו של הזלטיין נקשר לשערוריות. ולאחר שהודיע על סגירת חלק ניכר ממכרות הפחם

> **תאצ'ר ראתה תמיד בהזלטיין "אחד שאינו משלנו", בעיקר משום שהיה קשה לשייך את עמדותיו לאלה של מחנה זה או אחר. בכל דרכו, כמו למשל בפרשת וסטלנד, הוא העדיף להישאר נאמן לעצמו, גם אם המחיר היה יקר במונחים פוליטיים**

בבריטניה ופיטורי עובדים רבים, ההספדים על הקריירה הפוליטית שלו חזרו להישמע. צעד זה היה לא פופולרי גם במפלגתו ועורר עימותים קשים בתוך הממשלה.

אולי לא בלי קשר לקריירה המפותלת שלו לקה הזלטיין ביוני שעבר, כשנפש בוונציה, בהתקף לב ונאלץ להיעדר מעבודתו במשך חודשים אחדים. מצבו הבריאותי לווה בשמועות על עתידו הפוליטי. בוועידת המפלגה האחרונה הוא נאם רק זמן קצר, ובמצוות רופאיו ויתר על נאומו. אך בעדותו לפני שבועות אחדים לפני ועדת סקוט, החוקרת את יצוא הנשק והציוד הצבאי לעיראק, החזיר לעצמו את שאולי הפסיד במהלך הקיץ ובוועידת המפלגה.

מלווה ברעייתו הגיע הזלטיין להעיד רענן ונמרץ. הוא ידע, כי בניגוד לרבים שהופיעו לפניו הוא לא ייפגע מהחקירה, ולמעשה יוכל רק להרוויח ממנה. הזלטיין הבהיר שעמד מול היועץ המשפטי וסירב להיות שותף לניסיון להסתיר מסמכים חשובים בעילה של נימוק "ביטחון לאומי", ועדותו אכן הבטיחה לו כותרות ראשיות אוהדות למחרת היום. בעקבותיהן שוב דנו בסיכוייו לרשת את מייג'ור.

עוד לפני פרסום מסקנותיה של ועדת סקוט, בינתיים, צפויים למייג'ור מבחנים קשים. בחודש הבא יתקיימו הבחירות למקצת מן המועצות האזוריות, והחודש לאחר מכן – הבחירות לפרלמנט האירופי. בשתי מערכות בחירות אלה אין הדים הצלחה לשמרנים. מערכה נוספת תהיה בחירות משנה להחלפת חבר פרלמנט שנפטר. ההערכה היא שעד הסתיו לפחות מעמדו של מייג'ור אינו מאוים, אך אם לא יעבור בשלום את מערכות הבחירות הקרובות, לא מן הנמנע שלאחר נאום המלכה בחודש נובמבר ייעשה ניסיון להחליפו, והמאבק על ראשות המפלגה יינטש אז בין הזלטיין לשר האוצר קנט קלארק. לפי שעה, וכל עוד המאבק לא נפתח רשמית, הזלטיין נהנה מיתרון על יריבו.

תצלום: איי־פי

מייקל הזלטיין. כשהביע את נאמנותו למייג'ור, ציטט "דיילי מייל" דברים דומים שאמר צ'רצ'יל על צ'מברליין ימים ספורים לפני שירש את מקומו

(משמאל לימין) דייוויד גילמור, גזלי בריסטו ומאיר ואנונו מפגינים למען מרדכי ואנונו, לונדון. בטקס בסולסברי התבקשו המתפללים להדליק שמונה נרות – נר כנגד כל שנת מאסר

אני הבורג, הטכנאי, הסוכן־המרגל שלכם

מאת לילי גלילי

"מן העולם השסוע של חיי היום יום, אנו מתכנסים יחדיו בחיפוש אחר השלמות, ועל מנת לזכור את מרדכי וכל האחרים, הסובלים כיוון שנקטו לשון של אמת ושלום". במלים אלה נפתחה ב־26 במארס התפילה המיוחדת למען מרדכי ואנונו בקתדרלה על שם "מריה הבתולה" בסולסברי, אנגליה. למשתתפים, חברי הקהילה המקומית ופעילי "הקואליציה נגד חימוש גרעיני", חולקו ששה עמודים צהובים של ליטורגיקה, מלים ותווים, שכולם תפילה מיוחדת למען ואנונו. בתחתית העמוד האחרון מופיע הלוגו של "המסע לשחרור ואנונו" – כף יד פרושה, שהפכה לסמלו המסחרי, וציון תאריך החטיפה: "נחטף ב־30.9.86". כזכור, לא הספיק ואנונו לממש את דתו החדשה. הוא הוטבל לנצרות ב־17.8.86, רק חודש וחצי לפני שפותה על ידי "סינדי" לצאת מלונדון לרומא, משם נחטף לישראל.

כמו גוף זר הנטוע בה, מוצב בעיבורה של הכנסייה הגותית הדוכן למען ואנונו. שלט צהוב עקוד מזמין את הפוקדים את המקום הקדוש לחתום בספר האורחים בקריאה לשחרורו של האסיר, וגלויות באותו נוסח מחולקות במקום. מטקס התפילה האחרון נותרו בדוכן גם דפי הליטורגיקה היוצאת דופן.

וכך התנהל הטקס המוזר הזה בקתדרלה של סולסברי, אחת הגדולות והעתיקות באנגליה: בתום תפילה קצרה התבקשו המתפללים להדליק שמונה נרות – נר כנגד כל שנת מאסר של ואנונו. על רקע הדלקת הנרות, ולקול נגינת העוגב, זימרו הנוכחים על פי התווים שחולקו להם: "הצת את הלהבה להאיר את החושך ולסלק כל פחד". בתום קריאת פסוקים נבחרים מן הברית החדשה קראו המתפללים קטע שירה, פרי עטו של מרדכי ואנונו עצמו.

תחת הכותרת "אני המרגל שלך, מאת מרדכי ואנונו", נפרשת על פני עמוד שלם סאגה ארוכה, שכולה מטאפורה של הטכנאי הקטן שהופקד רק על בורג אחד וחרג מן התפקיד שהוקצה לו. וכה אומר ואנונו: "אני הפקיד, הטכנאי, המכונאי, הנהג. הם אומרים, עשה כך, עשה אחרת, אל תביט ימינה ושמאלה. אל תראה את המכונה כולה. אתה אחראי רק לבורג... אל תנסה לחשוב במקומנו... הפקיד שלנו הוא איש הגון, הוא איש קטן. לאנשים קטנים יש אוזניים שאינן שומעות ועיניים שאינן רואות.

"לנו יש גם ראש, להם אין... גם לי יש ראש. אני רואה את כל המנוע, הפקיד, הטכנאי, המכונאי, הביט למעלה וראה – איזו מפלצת! לא מאמין. שפשף את עיניו, ואכן, זה שם, המפלצת. אני רק חלק ממנה... הבורג הוא חלק מהמפלצת. הבורג הוא הוא אני... מי עוד יודע? המלך באמת עירום. צא וזעק. קום וספר לאנשים. אתה יכול. אני הבורג, הטכנאי, המכונאי כן, אתה. אתה הוא הסוכן הנושא של האנשים. אתה העיניים של האומה. סוכן־מרגל, ספר לנו מה ראית... ספר לנו, מה הגדולים, החכמים, הסתירו מאתנו. בלעדיך נותרה רק תהום. אין לי ברירה."

בתום קריאת הקטע מתבקש הציבור לשבת בדממה 15–10 דקות. אחריהן מסכם המנחה: "התכנסנו להתפלל למען מרדכי, ולמען כל האחרים הסובלים בגלל אמירת האמת. וכעת בואו נתפזר ונצא אל העולם, בניסיון להפיץ את השלום והאמת של ישו". לאחר הטקס מוזמנים המשתתפים לכוס תה או קפה בבית הקפה של הקתדרלה.

במשרדי ה"קמפיין לשחרור ואנונו" בלונדון משיבה לטלפון בחורה דוברת עברית, המסרבת להזדהות בשמה "מסיבות אישיות". לעומת זאת, היא ששה לספר על העצומות, שעם פעיליה הבולטים נמנים המחזאי הרולד פינטר ופבן הנשיא לשעבר של סי־אן־די (הקואליציה לפירוק נשק גרעיני) באנגליה, ברוס קנט. אולי זה צירוף מקרים בלבד, אבל ההיגוי האנגלי של שמה של הקואליציה נשמע בדיוק כמו שמה של "סינדי" המסתורית, שפיתתה את ואנונו לצאת מלונדון לרומא.

עוד פעילים במערכה המתמשכת הזאת חברי פרלמנט בריטים מהלייבור, בהם רובין קורבט וג'רמי קורבין, וחבר הפרלמנט האירופי, איש השמרנים, פיטר פריים. עם התומכים בפעילות לשחרורו של ואנונו נמנה גם ראש הממשלה לשעבר, אדוארד הית'. הבחורה במשרדי הקמפיין בלונדון ידעה לספר כי בשל מעמדו הבכיר נמנע הית' מפעילות גלויה, אך "מקבלים ממנו מכתבים תומכים". לגמרי במקרה, הוא מתגורר בשכונה יוקרתית בסולסברי, לא הרחק מן הכנסייה שאירגנה את יום התפילה, ואף הקדישה לואנונו את "חלון אסירי המצפון" שבקתדרלה.

ראיתי שמעתי / אמנון ברזילי

קודם ניקח את ההסתדרות

בשעה אחת אחר חצות, בין ליל חמישי ליום שישי, נראה המהפך בהסתדרות מציאותי מאי פעם. מביתו של השר יוסי שריד יצאו השר יאיר צבן וראשי רשימת מרצ בבחירות להסתדרות, חיים אורון ורן כהן. כל הארבעה חשו שהם שותפים לאירוע היסטורי. זה עתה סיימו דיון של כמה שעות עם שר הבריאות לשעבר, ח"כ חיים רמון, ועם שני בעלי בריתו עמיר פרץ ושמואל אביטל. לפתע, מה שהיה חלום הפך ממשי. רמון הודיע להם שסיים את תקופת ההתלבטות: שהוא נחוש לעמוד בראש רשימת עצמאית ארפליטית, יחד עם מרצ, בבחירות להסתדרות.

בפגישה דובר על ניצחון גדול. על מהלך שאי אפשר להפסיד בו. די שהעבודה תאבד את הרוב המוחלט שלה כדי להכתיב כל שינוי. אבל אצל שריד דיברו על משהו גדול. על סיכוי להשיג, בתוך המומנטום שיווצר, ניצחון סוחף אפילו של יותר מחמישים אחוז. הפגישה היתה מעשית. הוחלט לשמור בסוד את דבר קיומה ולפעול, בשלושת הימים הקרובים, על פי התכנון המקורי.

אתמול פתחה מרצ במועדון "צוותא" בתל אביב את מערכת הבחירות שלה. היום תעשה זאת מפלגת העבודה בהיכל התרבות. מחר יכריז רמון על הקמת הרשימה שלו להסתדרות. ביום חמישי תתכנס ועידת מפ"ם כדי להכריע בעד הקמת רשימת רמון.

איפה רבין ופרס?

ביום שלישי התקשר רמון אל יצחק רבין. לדון בעתידו, בסיכוי להחזיר אותו לממשלה. אבל ראש הממשלה היה עסוק בהכנות לקראת הופעתו בוועדת החקירה הממלכתית. רבין, כך נראה, עשה מעט מדי למען רמון.

בתנועה הפנימית שסובבת את רבין גם לא כל כך נבהלים מהמהלך של רמון. בסתר לבם הם מרוצים. בטווח הקצר ייתכנו זעזועים, אבל הצלחה של רמון, הם מאמינים, תפעל לטובתו של רבין. ניצחון של רמון בהסתדרות יאפשר הסרת המכשולים להעברת כל החוקים הסוציאליים שרבין מאמין בהם. מקורבי רבין מאמינים גם שהישג של רמון יחליש את שר החוץ שמעון פרס, שנשען על מנגנון ההסתדרות.

לפרס, יותר מלרבין, היה אמור להיות עניין שרמון יישאר בתוך המפלגה, אבל היו לו חמש בעיות. האחת – פרס אוהב מצב של חוסר ודאות פנים מפלגתי, ובעיקר אם בראש המפלגה עומד יריב פוליטי. השנייה – הוא לא האמין שרמון ילך עד הסוף. השלישית – אישית: הוא אינו רוצה לעזור למי שלדעתו בגד בו. הרביעית – הליכה לקראת רמון פירושה התנגשות עם מקורבו מזכ"ל ההסתדרות חיים הברפלד. והבעיה החמישית היא מזכ"ל העבודה, ח"כ נסים זוילי. בניגוד לאינטרס של פרס, זוילי מעוניין לגרום משבר עם רמון. הקמת רשימה עצמאית להסתדרות היא שלב ראשון, של זוילי, בדרך להוצאת רמון מהמפלגה.

התוכנית הגדולה

אבל רמון לא מתכוון להכות לזוילי. התוכנית הגדולה שלו תלויה בניצחון בבחירות להסתדרות. אם יקרה מה שרמון וחבריו מאמינים שיקרה, הם יקימו רשימת מרכז, שתשנה את המפה הפוליטית. בשיחות הפנימיות בהשתתפות רמון וראשי מרצ הוצע ללכת בשיטת הסלאמי. השר שריד הפסיד זה לא כבר: "בואו נעבור את התוכנית הקטנה, ההסתדרות, ואחר כך נדבר על תוכנית גדולה".

סביב הקמת הרשימה עשויה להתחולל מהומה גדולה. זוילי ירצה לסלק את רמון מהמפלגה כבר בימים הקרובים, וגם לסלקו מהסיעה בכנסת. אבל שם מדברים על "הקייס של גוטמן": ביום ראשון פנה ראש מולדת ח"כ רחבעם זאבי אל יו"ר ועדת הכנסת ח"כ דני פרום בבקשה לסלק את ח"כ שאול גוטמן מהסיעה בכנסת. פרום אמר לזאבי ש"אפשר לפרוש מהסיעה בכנסת. אבל אי אפשר להפריש מישהו ממנה". הוא דיבר על גוטמן, אבל חשב על חברו רמון.

אם יהיה ניסיון לגרש, יציג עצמו רמון כמי שנאבק על המצע החברתי של מפלגת העבודה. "הוא ינסה להיות דרייפוס" אומר מקורב לשר לשעבר.

הנקמה של הברפלד

לפני כמה ימים הסביר הברפלד איך הוא מתכוון לנהל את מלחמת ההישרדות שלו. בשיחה עם אחד השרים אמר פחות או יותר שנראה לו ש"יש כוח לא לאפשר את צירופה של ש"ס לממשלה". הברפלד התכוון לסעיף 4 של סדר היום של ישיבת מרכז המפלגה, שתתכנס ביום ראשון הבא. המרכז יתבקש לאשר את ההסכם הקואליציוני עם ש"ס, וזו תהיה ההזדמנות של הברפלד לנקום בש"ס, שמנהיגה ח"כ אריה דרעי קורא לתמוך ברמון. רבין, מצדו, יעדיף שהסעיף לא יועמד כלל להצבעה.

ברית הברפלד־שמאי

ביום שישי בבוקר התקשר חיים רמון אל מאיר שיטרית, שותף פוטנציאלי לרשימה. "אל תשים לב להכחשות", אמר, "חיים הברפלד משוחח עם יעקב שמאי על קואליציה בהסתדרות בין הליכוד לבין העבודה, אחרי הבחירות. אתה צריך להביא את האפשרות הזאת בחשבון". גם אם האפשרות שרשימת רמון תנצח היא הפרועה ביותר, יעדיף הברפלד – כזאב ומושפל – לכרות ברית עם הליכוד, עם אויב המעמד. רק לא עם רמון. אבל לא בטוח שיש לשיטרית את אומץ הלב הפוליטי והציבורי לעשות מה שהוא מאמין בו, להסתפק במקום שני ברשימת רמון ולנטוש את הליכוד.

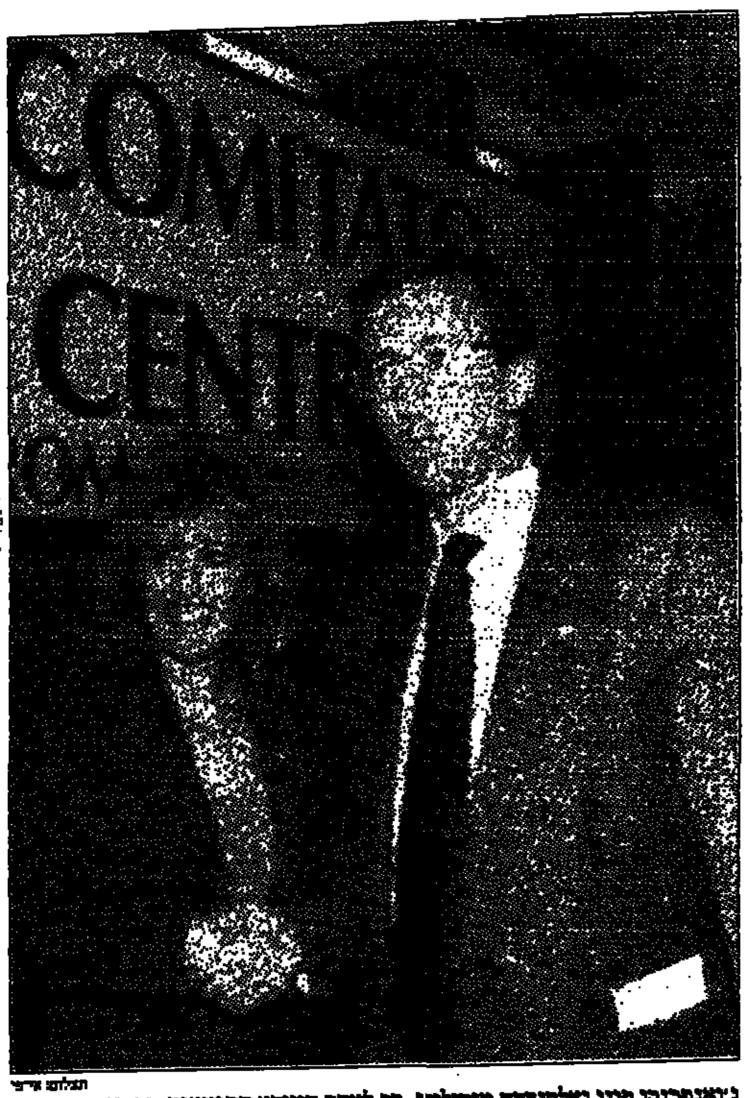

תצלום: איי־פי

ג'יאנפרנקו פיני ואלסנדרה מוסוליני. רק לאחר היוודע התוצאות הבהיר פיני שמנהיגה הבולט של איטליה במאה זו הוא סבה

ואם יגיע הרגע ללכת

בעקבות ניצחון הימין באיטליה חוששים רבים מפני התפרצות של אנטישמיות ומפני פגיעה בהישגיהם של איגודי העובדים. עם זאת הם מקווים שלמנהיגי הימין לא ישתלם להקצין את עמדותיהם

חולדה ליברנומה

פירנצה

נראה כי את ניצחונו בבחירות באיטליה חייב הימין – ובעיקר הברית הלאומית – לבוחרים הצעירים. על פי תוצאות הבחירות באיטליה, הצביע אחוז גבוה יחסית של בני 18–25 בעד הימין והביא אותו ברוב גדול לבית הנבחרים – 366 מבין 630 הצירים, לעומת 204 צירים לשמאל. ואילו בסנאט זכה הימין ב־155 מ־315 המושבים, לעומת 154 לשמאל – כנראה משום שזכות ההצבעה לגוף זה מוגבלת מגיל 25 ומעלה. התוצאות הבהירו גם שהצפון התעשייתי העשיר הצביע ברובו לליגה הלומברדית ול"קדימה איטליה", ואילו רומא והדרום החקלאי היו מעוזה של הברית הלאומית. רומא היתה גם המקום היחיד שבו נערכה למחרת הבחירות הפגנה גדולה של צעירים ניאו־פשיסטים.

עתה, שבועיים לאחר הבחירות, הדאגה כפולה: גם מעצם עליית הימין, וגם ליציבות הממשל. שכן אין כל ודאות אם יוכל הימין לכונן ממשלה. לנוכח חילוקי דעות גוברים בין הליגה הצפונית, המצדדת במבנה פדרטיבי של איטליה, לבין הברית הלאומית, המתנגדת לכך, מדובר עתה על בחירות כלליות חדשות בתוך שישה חודשים.

פוליטיקאים איטלקים, ובפרט אישים יהודים, מביעים איפוא דאגה לעתיד הדמוקרטיה באיטליה, אך בה בעת מקפידים לסייג את דבריהם שלהם. השר לאיכות הסביבה בממשלה היוצאת, ואלדו ספיני הסוציאליסט, מוטרד מהמסווה שעוטה הברית הלאומית. במסע הבחירות, הוא אומר, טישטש מנהיג הברית, ג'יאנפרנקו פיני, את קשריה של מפלגתו עם העבר הפשיסטי, אבל לאחר היוודע התוצאות לא היסס להכריז שמנהיגה הבולט של איטליה במאה זו הוא בניטו מוסוליני. על כן מבין ספיני את הדאגה בחוגי הקהילה היהודית, אך מקווה שבממשלת ימין עתידית ישמש אומברטו בוסי, מנהיג הליגה, משקל נגדי לפיני.

גם המשפטן ויטוריו פוטי, מראשי הסוציאליסטים בפירנצה, מזכיר את המסווה שעטתה הברית ומייחס את הצלחתו של פיני לעובדה שהציג עצמו כאיש הימין המתון. ואולם, הוא אומר, "אם יקצינו אנשיו, המפלגה תאבד את בסיס התמיכה בה". אך גם פוטי מודאג מכישרונותיו הפוליטיים של פיני.

לעומתם סבור ההיסטוריון סאלבו מסטלונה, כי "הרוב בימין מקבל את המשטר הדמוקרטי. הקיצונים, ובכללם הצעירים שהפגינו ברומא, הם מיעוט שולי", הוא אומר. לדעתו, הצלחתו של סילוויו ברלוסקוני נובעת בעיקר לנוכח מחאה עממית גרובה נגד השחיתות במפלגות השלטון הקודם. "איני מאתר כמיהה לשינוי המשטר", אומר מסטלונה. השמאל מנפח את הסכנה הניאו־פשיסטית לצרכיו.

כאשר בא ברלוסקוני להצביע בקלפי שמוקמה בבית ספר שליד בית הכנסת הגדול, קידמה את פניו הפגנה של צעירים יהודים. ברלוסקוני, שתיכנן להישאר שם לאחר הצבעתו כדי ללחוץ ידיים, עזב את המקום בתוך רגעים מעטים. האנה לאטס, עיתונאית יהודייה הכותבת ב"קוריירה דלה סרה", מוטרדת גם היא מהתמיכה הנרחבת בברלוסקוני, הנעדר כל ניסיון פוליטי. אך היא איננה מודאגת מהאפשרות של התפרצות אנטישמית באיטליה, ומצביעה על עמדות אנטישמיות ואנטי־ישראליות שנקטה בעבר גם המפלגה הקומוניסטית (כיום מפלגת השמאל הדמוקרטית), עמוד התווך של חזית השמאל.

ואילו טוליה צאבי, נשיאת איגוד הקהילות היהודיות, הערה לחרדה ברחוב היהודי, סבורה שיש להמתין להקמת ממשלת ימין ולבחון אותה על פי הצהרותיה. אנדריאה ידן, איש עסקים ומו"ל יהודי במילנו, אף מעריך כי מצביעים יהודים לא מעטים תמכו בימין מתוך אינטרס כלכלי ומתוך אמון מלא בברלוסקוני. הוא אמנם מודאג מניצחונם של הניאו־פשיסטים, אבל סומך על ברלוסקוני. לדעתו, על הקהילות היהודיות במדינה לשמור על קשר חיובי עם "קדימה איטליה" ולא להזדהות עם השמאל, כפי שעשו רוב יהודי רומא. "היהודים חייבים לעקוב מקרוב אחרי המתרחש ולא להיתפס לחרדה".

אנצו קאפף, פעיל בארגונים יהודיים ואיש שמאל המכהן בעיריית פירנצה, מודאג יותר. המצב כיום אמנם שונה מ־1922, ערב עלייתו לשלטון של מוסוליני, הוא מבהיר, אבל ממדיה של הצלחת הימין מדאיגים. קאפף מזכיר כי בשנות המשטר הדמוקרטי באיטליה לא נערכו משפטים שהוקיעו את פשעי המשטר הפשיסטי, ומשום כך הבוחר לא חוסן בפני משטר ימני קיצוני. בכך הוא מסביר את הנהייה של צעירים אחר הימין הקיצוני ומתן לגיטימציה לניאו־פשיסטים, בפעם הראשונה אחרי המלחמה. עתה הוא חושש משינוי החוקה והבחירה הישירה של נשיא בעל סמכויות רחבות, כפי שדורשת הברית הלאומית.

גם צעירים משכילים מביעים את חששם ממצב דברים אפשרי כזה. אדי תומאסי, מורה צעירה, רעייתו של מוסיקאי, אף מתכננת לעזוב את איטליה, וכמוה שוקלים צעד כזה רוברטו ולוצ'יה, זוג צעירים קתולים שעתידם באיטליה מובטח. לצעירים יהודים, וגם למבוגרים יותר, חששות דומים. "במשך הזמן תגביל ממשלת ימין את חופש הפעולה של בתי המשפט, ואחר כך, בעזרת משאלי עם, תשנה את החוקה הרפובליקאית. אחר כך, מי יודע, אולי יגיע הרגע ללכת", אומרת אנה וולף, יהודייה שבעבר עזבה את המדינה בגלל חוקי הגזע הפשיסטיים.

הקהילה היהודית עוקבת בחשש, לפעמים גם בדריכות, אחר כל ההתפתחויות. לקהילה הקטנה, המונה שלושים אלף נפש, קשרים הדוקים עם קרובי משפחה בישראל, ורבים רואים בה את ביתם החלופי במקרה הצורך. ויש מי שכבר דאגו לרכוש דירות בישראל.

גם לאיגודי העובדים באיטליה יש חששות משלהם. הם מנסים להיערך לתקופת כהונתה של ממשלת ימין, העשויה להצר את צעדיהם. בקיץ הקרוב, כשיתחיל המשא ומתן על חידוש חוזי העבודה של קרוב לעשרה מיליוני איטלקים, לרבות עובדי מגזר המתכות, תידרש הממשלה שתכונן להבהיר את עמדתה ביחס לזכויות שכבר הושגו. וכדי להקדים רפואה למכה הודיעו שלושת האיגודים המקצועיים הגדולים את המשא ומתן ביניהם על הסכם שיתוף פעולה. לדברי שר העבודה בממשלה היוצאת, הסוציאליסט ג'ינו ג'וגני, איגודי העובדים יגיבו בחריפות אם יינקטו צעדים להחלשה של קרן הפנסיות, למשל. "איני חושב", אומר ג'וגני, "שברלוסקוני, אם אמנם יקים את הממשלה, ירצה להתמודד עם המון זועם ברחובות. הוא רוצה בשגשוג כלכלי ובשמירה על האינטרסים האישיים שלו, ויוכל לפיכך לצעוד בשביל הזהב".

וכך, בעוד רבים באיטליה מקווים לעידן שלטוני חדש ונקי משחיתות, לשגשוג כלכלי ולממשלה איתנה, רבים אחרים צופים בפתיחות לצעדיה הראשונים של הרפובליקה השנייה. עם זאת, יישום מלא של הבטחות הימין לבוחריו במסע הבחירות – כלומר, הפרטה מזורזת של קרנות הביטוח הלאומי, ביטול קרן האבטלה ושינויים מרחיקי לכת בחוזי העבודה – יוציא מיליוני עובדים לרחובות. הימין יצטרך אז להכריע בין ויתורים לבין נקיטת יד חזקה, וספק אם פיני נושא את עיניו להתמודדות כזאת בנוסח המאבק שניהל מוסוליני בשנות העשרים נגד מתנגדיו. מכאן הבטחות של רוב מבריע בשמאל, וגם בין יהודי איטליה, לסייג את דברי החושש.

CabiNet - התוכנה החדשה לניהול מסמכים מבית א-ב פועלת בסביבת חלונות! שים אותה במחשב ומיד תרגיש כאילו היא תוכננה במיוחד בשבילך: כל "שולחן העבודה" שלך נפרש על המסך. **השליטה עוברת לידיך!**

- **שליטה בתיוק:**
  מערכת תיוק אחת למסמכים אלקטרוניים ומסמכי נייר.
  טיפול ביותר מ-100 סוגים של מסמכים: מעבדי תמלילים נפוצים, גליונות אלקטרוניים, קבצים גרפיים, פקס ודואר אלקטרוני.
- **שליטה באיתור:**
  לפי כל מילה מגוף המסמך.
  לפי מאפיינים הנקבעים ע"י המשתמש.
- **שליטה בהפצה:**
  ניתוב מסמכים למגש הדואר הנכנס הרלוונטי על שולחנו של הנמען.
- **שליטה בשיתוף:**
  מפתחות גישה קובעים את הרשאות הגישה לתיקים ולמסמכים.
  הצמדת הערות למסמכים בדומה להצמדת Memo.
  תיקי איתות מהבהבים עם כל כניסה של מסמך חדש לתיק.
- **טיפול במסמכי נייר:**
  סריקה OCR ורישום מסמכי נייר המתויקים בארון.
- **שליטה בניהול המערכת:**
  ניהול יישומי DOS ו-WINDOWS.
  תאימות מלאה לרשת NOVELL.
  פתיחות לתוכנות חיצוניות.

MICROSOFT WINDOWS COMPATIBLE

יש לך רשת? אתה חייב CabiNet עוד מוצר איכות מבית אב גרינברג מהנדסים בע"מ טל. 03-498288 פקס. 03-6476485

מפיצים בלעדיים: תל-אביב - כלנית מרכז לשיווק תוכנות בע"מ טל. 03-5372929, זודיאק טל. 03-5402386; ירושלים - לרנו הראל טל. 02-512515; חיפה - קומפיוטרסופט 04-514214

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

חולשה מזמינה התנגדות

מאת צלי רשף

בימה

מי שבוחר בדרך ההסדר המדיני חייב להביא בחשבון כי היא כוללת עימות קשה עם חלק מן הציבור

לכאורה בחר יצחק רבין בדרך של הסדר עם הפלשתינאים ועם סוריה. על פני הדברים נראה כי הוא מבין כי הסדר כולל דורש נסיגת ישראל מעזה, מהגדה המערבית ומרמת הגולן.

אם אכן זו הדרך שנבחרה, ברור שאין אפשרות ליישם אותה אלא תוך התנגדות משמעותית מצד מיעוט לא קטן בציבור הדוגל בארץ ישראל השלמה. יתרה מזאת, יש להניח כי מיעוט קיצוני מקרב המתנחלים גם לא יבחל באמצעים וינקוט דרכי התנגדות אלימות.

לכן, מי שבוחר בדרך ההסדר המדיני חייב להביא בחשבון כי בחר בדרך של עימות קשה עם חלק מן הציבור. הדרך היחידה לעמוד בעימות כזה היא בשידור של עוצמה ונחישות ובכוונות לנקוט את האמצעים הדרושים כדי לבצע את מדיניותו.

רבין, כך נראה, מקפיד להעביר את המסר ההפוך. לאחר פעילות של כמה חודשים של מתנגדי הנסיגה בגולן, הבטיח להם כי לא תהיה נסיגה ללא משאל עם. לאחר הטבח בחברון נשבע בנקיטת חפץ כי לא יפונו התנחלויות, וכי פינוי יהודים מחברון או מתל רומיידה אינו עומד על הפרק. בתשובה לפעולות הסתה המרדה של רבנים הוא שולח את מטה גור לחלות את פניהם.

ובכל שמתעצמים שידורי הפיוס של רבין, כך מתחזקים גילויי האיום מאי ציות לחוק מצד מנהיגי הימין, הוזל מאריאל שרון, דרך רבנים, ראשי המתנחלים, וציבור הולך וגדל. וכפי שקורה בכל מקרה של גילויי חולשה, ככל שהחולשה מופגנת יותר – הלחץ הנגדי הופך בוטלי יותר. וכך, ראש הממשלה מזמין לחץ שהולך ומתגבר ומקטין את יכולת ביצוע מדיניותו.

אפשר כמובן להסביר, שרבין רוצה לעבור כברת דרך ארוכה ככל האפשר עד לעימות הבלתי נמנע, וכי הסכם אוסלו אינו מחייב פינוי יישובים. לכן, ייתכן שראש הממשלה סבור שניתן לקיים את ההסכם מבלי להגיע לעימות על עתיד ההתנחלויות.

אלא שדחיית ההתמודדות רק מגבירה את עוצמתה. אילו ננקטה היום מדיניות של פינוי סלקטיבי של התנחלויות ממקומות בעלי פוטנציאל חיכוך מרבי, ובמקביל היתה ננקטת מדיניות של עידוד הגירה של מתנחלים המעוניינים בכך, עוצמת העימות הפוטנציאל היתה מצטמצמת באופן משמעותי. היה נקבע התקדים שניתן לפנות התנחלויות, והיה נמנע מצב שהמתנחלים נאלצים להישאר במקומותיהם בהעדר מוצא כלכלי לעזיבתם.

כך, בתגובה לאירועי השבועות האחרונים, צריך היה לפנות את המתנחלים מחברון, ובמקביל, להציע פיצוי למתנחלי רצועת עזה ויישובים אחרים ברצועת עזה שירצו לעבור אל תוך הקו הירוק. שתי פעולות אלו היו נתקלות בהתנגדות קולנית של הימין, אך ביצוען היה ממחיש יותר מכל הצהרה כי ממשלה זו אכן מתכוונת לבצע את מדיניות השלום שלה וכי היא לא תירתע מאיומים.

הכותב הוא מראשי שלום עכשיו

מדע / צפריר רינת

החיים הקשים בשוק האזרחי

"יש לנו מדענים וידע טכנולוגי כמו בארבע אוניברסיטאות", אומרים אנשי אלתא, חברת האלקטרוניקה של התעשייה האווירית, אבל כמות הידע הזאת הופנתה עד היום לפיתוח מוצרים צבאיים מתוחכמים. עכשיו מנסה החברה לפרוץ לשוק האזרחי

תרשים: דפנה רודיך

בחודש שעבר הפתיע צופי תחנת סי־אן־אן כשראו בטלוויזיה את נוסעי חברת התעופה "טווס־איר" צופים בשידורי רשת הכבלים בזמן אמיתי בעת טיסה. היו מי שהבחינו שעל אחד המכשירים במערכת המעבירה את השידורים הופיע שמה של חברת אלתא, אחת החברות של חטיבת האלקטרוניקה בתעשייה האווירית של ישראל. אלתא עסקה עד לאחרונה בפיתוח מוצרים צבאיים מתוחכמים, וכיום מדעני החברה והטכנאים מנסים לייצר מוצרים ייחודיים בעבור השוק האזרחי.

אלתא רכשה מוניטין בינלאומיים בזכות המוצרים הצבאיים שפיתחה. החברה, שהיא יצרנית המכ"ם היחידה בישראל, פיתחה מכשירי מכ"ם לגילוי כלי טיס ובני אדם, ומערכות לוחמה אלקטרוניות המשבשות מערכות תקשורת ובקרה של האויב. מדעני החברה גם פיתחו מערכות פסיביות לגילוי וחישנים של מתקני אויב ואמצעים לשיבוש פעולתם של כלי נשק נגד מטוסים. השיבוש נעשה באמצעות מתקלים (עצמים שנשק האויב מוסט לעברם) כמו נורים או אמצעים אחרים שהמטוס משגר. מתקלים אלה הם מקור חום נוסף שטיל האויב מתביית עליו, ומשום כך סיכוייו לפגוע במטוס קטנים.

העברת שידורי טלוויזיה בשידור חי למטוסים באמצעות לוויין היא אחד הפרויקטים שבאמצעותם מקווים באלתא להעמיק את החדירה לשוק האזרחי. מדובר בשיתוף פעולה בין החברה הישראלית לחברה האמריקאית IDB. בשלב ראשון יבוצעו שידורים באמצעות תחנת קרקע ולוויין רוסיים.

בתחנת הקרקע, הנמצאת בעיר דובנו, הותקן ציוד בידי אנשי אלתא, והיא תעביר את שידורי הטלוויזיה אל לוויין הנמצא בנקודה קבועה מעל כדור הארץ וצופה אל חלק ממנו. הלוויין ישדר לחלק זה את התוכניות, והמטוסים יקלטו אותן באמצעות מכ"ם מיוחד (phased array antenna) שתתקין בהם אלתא. שלא כאנטנות המסתובבות הנמצאות על מטוסי הביון האמריקאים "אייווקס" ו"הוקאיי", המכ"ם מורכב, בין השאר, מאנטנה המותאמת למבנה המטוס ומוצמדת אל גוף המטוס. עד לאחרונה שימשה האנטנה הזאת בעיקר מטוסי ביון.

האנטנה החדשנית מאפשרת לשלוט שליטה אלקטרונית באלומות המשודרות לכיוון המטוס. המקלטים המחוברים לאנטנה מסוגלים לקלוט את האותות החלשים של הלוויין הרוסי, המשודרים מגובה של 36,000 ק"מ אל מטוס הטס בגובה של 10 ק"מ. הם מעבירים את המידע אל מערכת הפצה, הנמצאת בתוך המטוס וכוללת מכשירי טלוויזיה ליד כל אחד מהמושבים. מערכת הקליטה הלוויינית המוטסת כוללת גם ניצול טכנולוגיה של דחיסת ערוצים שפיתחו מדעני אלתא, והיא מאפשרת להעביר כמה ערוצי שידור במכשירים שיועדו להעברת ערוץ יחיד. הדחיסה נעשית באמצעות אלגוריתמים מתמטיים ומבוצעת בסריקה של נתוני תקשורת מעטים, המאפשרים לקלוט מידע מכמה ערוצים, או בשידור של שינויים בין תמונות ולא של התמונות כולן.

לדברי אנשי אלתא, תשמש מערכת הקליטה הלוויינית המוטסת גם להזמנת מוצרים באמצעות כרטיס ויזה במהלך הטיסה. הם גם שוקלים הרחבה של המערכת לענף תקשורת אחר: הטלפונים התאיים, שנעשה בהם שימוש רב בעיקר במכוניות. כיום יש אזורים נרחבים בעולם שאין בהם תשתית מתאימה להפעלת הטלפונים האלה. אלתא ועוד חברות בעולם מתכוננות להצמיד לגג המכונית אנטנה שטוחה שתאפשר לבעל המכונית להתחבר ללוויין. הלוויין יעביר את השיחות לתחנה קרקעית ומשם אל רשת הטלפונים הקרקעית, כך שגם ממקום שאין בו רשת טלפונים תאיים יהיה אפשר להתחבר אליה באמצעות הלוויין.

אלתא אינה החברה היחידה בתעשייה האווירית המחפשת דרכים לנצל את שימושי הידע הטכנולוגי שבידיה. גם חברות אחרות בתעשייה האווירית עוסקות כיום בקנה מידה רחב בהשבחת מטוסים. טכנאים של התעשייה האווירית עוסקים בימים אלה בין השאר בשיפור המערכות האלקטרוניות ומערכות המכ"ם של מטוס מיג־21 – ידיד ותיק של מטוסי חיל האוויר הנמצא עדיין ברשות חילות אוויר שהיו בעבר חלק מברית ורשה. השבחה נוספת נעשית בעבור מטוסי F5 של חיל האוויר של צ'ילה.

פרויקט אזרחי מצליח שחברת תמ"מ של התעשייה האווירית השתלבה בו הוא "ניהול צי תחבורה". הפרויקט כבר מופעל על ידי שתי מערכות תחבורה בצרפת והודגם בהצלחה במערכת תחבורה בניו יורק. המערכת מנצלת מחשבים וחישנים כדי לקבל מידע על מיקומם של כלי תחבורה עירוניים ולפקח ולשלוט על תנועתם. המערכת היחידה הפועלת כיום לאיתור אמצעי תחבורה היא "תוכנת איתור גלובאלית" הפועלת באמצעות לוויינים ומטרתה לעקוב אחר מיקום מטוסים. המערכת שפיתחה תמ"מ מורכבת מציוד נייד הנמצא על אוטובוסים, וכן מחשב וחישנים הנמצאים על צמיגי האוטובוס. ציוד זה מעביר מידע מדויק על מיקומו של האוטובוס אל מערכת שליטה מרכזית, לרבות מסרים על מסלול האוטובוס או על האפשרויות לשנותו.

מרכז הבקרה גם מעביר אל הנהג מידע על שינויים במסלול, מודיע לו אם הוא מקדים או מאחר, ומעדכן אותו בנתוני תחבורה רלוונטיים, כמו תאונות או פקקי תנועה. התקשורת נעשית באמצעות מערכת רדיו. מפה אלקטרונית במרכז הבקרה מראה את מיקום האוטובוס בעיר, ומפה נוספת מציגה את מיקום האוטובוס בנתיב הנסיעה. המרכז יכול לקבל מידע על סטיות ממסלולו של האוטובוס ולעדכן את מיקומו על המפה שבמרכז.

צליינים מספרים על ירושלים

ארכיאולוגיה

מאיר בן דב

שני ספרים על ירושלים יצאו באחרונה, האחד מנקודת מבטם של עולי רגל מימי הביניים, והשני על מראותיה של העיר במאה ה־19 ובראשית המאה ה־20

בימים אלה ראה אור בהוצאת אריאל ספר ושמו "עליות לרגל לארץ ישראל". המחבר, נתן שור, ריכז תחת קורת גג אחת עשרות רבות של קטעים פרי עטם של עולי רגל שפקדו את ארץ הקודש, והם כמובן סוקרים לירושלים, גולת הכותרת של הביקור בארץ.

שור כרך יחדיו עולי רגל נוצרים, יהודים, מוסלמים, ואף בני קבוצות אחרות. מאחר שמדובר בחומר רב היקף, לא היה מנוס בידיו אלא לתת רק מעט פרטים ביוגרפיים על כל עולה רגל שנבחר, ולעתים ציטוט של כמה מקורות המצוירים פינות שונות בקורות הארץ וירושלים.

ספרות מסוג זה כבר ראתה אור בעבר, אלא שהיא התמקדה בקבוצה מסוימת: למשל, ספרו החשוב של אברהם יערי, "מסעות ארץ ישראל", או ספרו של מיכאל איש שלום, "מסע נוצרים לארץ ישראל". אבל חלקם של עולי הרגל המוסלמים שהותירו רשמי מסעותיהם בכתב, הגם שאינו רב, לא זכה לבוא לפני הקורא העברי אלא במעט, ובספר שלפנינו בא הדבר על תיקונו.

המחבר ערך את ספרו על פי סדר כרונולוגי של הנוסעים ולפי התייחסותם הדתית. אפשר היה כמובן גם לערוך זאת בצורה שונה, כמו תיאור ביצוריה של ירושלים, רבעיה, המבנים החשובים שבה, כמו הר הבית על מסגדיו, כנסיית הקבר וכיו"ב.

מובן שהמאסף, הכולל מספר כה רב של נוסעים, חייב להביא את החומר בקיצור נמרץ ובכך יצא שכרו בהפסדו. אבל כל מורה דרך ומטייל בארץ ישראל, ובמיוחד בירושלים, ימצא בו עניין רב.

החומר שנכלל בספר עוסק לעתים בתחום חיי היום יום, בעיקר בפיקנטריה, ולעתים במערכות הבנייה וחיי החברה והכלכלה של הציבור. כך או כך, הוא לא ניצל את חומר הרקע לשחזור מרקם החיים בעיר, או בארץ, באותם ימים.

בתחום הפיקנטריה מביא המחבר ציטוטים של הנוסע הגרמני ארנולד פון הארף, שביקר בירושלים בשנת 1498, ובמהלך ביקורו קשר קשרים רחבים עם תושבי הרובע היהודי בעיר העתיקה, אולי בשל קרבת לשונו הגרמנית ליידיש, שפתם של היהודים האשכנזים בירושלים. הוא אף חיבר מילון ראשוני לצליין העוסק בשפה המדוברת בעיר, ומאחר שכתב באותיות לועזיות, אפשר לעמוד על דרך המבטא האשכנזי האופייני לשפה העברית בעיר באותה העת.

מפתיעה מאוד הידיעה על הימצאותן של זונות יהודיות דוברות עברית בעיר באותם זמנים. פון הארף מצייד את קוראיו גם במשפטים שיסייעו להם בתחום הזה, כמו: "אשכב אתך זה הלילה", והמשפט הבא "אנוכי אתן לך זהב".

אך בספר זה כלולים גם פרטים חשובים יותר התורמים להבנת קורות העיר בתקופה הממלוכית, כמו למשל עדותו של המומחה לביצורים ז'ילבר דהלנו, שעשה בירושלים בשנת 1422. דהלנו מספר בין השאר: "ירושלים סגורה סביב סביב על ידי חומות, שאינן גבוהות ולא בנויות היטב" (שם, עמ' 69).

עדות זו תומכת בדעה שירושלים תחת שלטון הממלוכים, 1260–1515, היתה עיר מוקפת חומה. היא גם מצטרפת לכמה עדויות נוספות, שלוקטו בידי כותב שורות אלה, המחזקות הרעיון שהעיר הקדושה היתה מוקפת חומה במשך שנות השלטון הממלוכי, וזאת בניגוד לדעה הרווחת במחקר, שמאז ראשית המאה ה־13 ועד בניית חומת סולימן (1535), היתה ירושלים עיר פרוזה.

ספר אחר אשר ראה אור באחרונה, העוסק במראותיה של עיר הקודש, הוא ספרו של ולדימיר ציבקין ושמו "בעקבות אבני סגולה בירושלים". ציבקין, שעלה מרוסיה לפני כ־20 שנה, רכש ידע בשפה העברית עד כדי יכולת כתיבה בה. יתרה מזו, מאז עלייתו נרתם ציבקין ללימוד תולדותיה של ירושלים, אשר בקסמיה נלכד, והוא הרבה להשתתף בקורסים השונים המוקדשים לתולדות ירושלים וסייר ארוכות במבואותיה ובסמטאותיה של העיר העתיקה, לרבות השכונות החדשות אשר צמחו מחוץ לחומות.

במרוצת השנים החל עוסק בהדרכה בעצמו, במיוחד עם בני גל העולים הגדול מברית המועצות לשעבר. ציבקין גילה שחסר חומר מתומצת, הזוקק בעברית, העוסק בפעילות בירושלים במאה ה־19 ובראשית המאה ה־20. כדי למלא את החסר, הוא כתב מדריך לסיורים בירושלים של אותם ימים.

ציבקין בחר להביא את החומר בדרך של מסלולי סיור בעקבות אישים שביקרו בירושלים, למשל, "בעקבות קיסר גרמניה וילהלם השני ובנימין זאב הרצל בירושלים", או "ביקוריו של זאב ז'בוטינסקי בירושלים" ו"פעילותו של בן גוריון בירושלים".

מרתק במיוחד הוא הפרק המוקדש לקונרד שיק, מהנדס שווייצי שפעל ובנה בירושלים, ושמחקריו ההיסטוריים והטופוגרפיים נחשבים עד היום אבן יסוד במחקרה של ירושלים.

פרק חשוב אחר מוליכנו אל המבנים האתיופיים בירושלים, או בלשון המחבר, "מלכת שבא וצאצאיה בירושלים".

ספרו של ציבקין יכול בהחלט לשרת כל מטייל ישראלי השואף להציץ לפינותיה ולשכונותיה של ירושלים של המאה ה־19 וה־20. בגישתו החדשה המקורית, ובליווי פרטים שרבים מהם לא היו ידועים עד כה, מוליכנו המחבר לסיור מרתק בירושלים.

אין ספק שראוי ששני הספרים ימצאו דרכם אל מדפי ספרייתם של חובבי עברה ותולדותיה של ירושלים.

מדבר טרופי

עצים מזנים טרופיים, הגדלים בערבה ובחבל הבשור במטעים ניסיוניים, אמורים לגוון את מבחר הגידולים בישראל. עץ הארגן ממרוקו כבר רשם הצלחה בקליטתו

עצים מכוסים בשלל פירות גדולים וצבעוניים בלב נוף מדברי – זהו חזונו של פרופ' יוסי מורחי מהמכון לחקר שימושי באוניברסיטת בן גוריון. פרופ' מורחי אוסף זרעים של זנים טרופיים מאזורים שונים בעולם, ועד עתה אסף זרעים מ־40 זנים. חלק מהעצים כבר גדלים בהצלחה במטעים ניסיוניים בערבה ובחבל הבשור.

התעניינותו של פרופ' מורחי בזנים טרופיים קשורה במה שרווח בשווקים החקלאיים ב"עקומה השואפת לאפס". מדובר בעקומה (הנכונה למדינות רבות בעולם) המתארת את רווחיהם של גידולים חקלאיים שכיחים כמו כותנה או חיטה. על פי העקומה, בגידולים אלה נצפה דפוס חוזר של שלב שבו הם חדלים להיות רווחיים. לדברי מורחי, ישראל מנסה להגדיל את רווחיותם של גידולי חיטה וכותנה באמצעות מחקרים שמטרתם לשפרם ולייעלם. אך אף שמחקרים אלה הם מהטובים בעולם, הם לא ישנו את העקומה. לדעתו, על ישראל להשקיע בגידולים ייחודיים הן מבחינת הטעם הן מבחינת המראה, וזנים טרופיים עונים על דרישות אלה.

בחופשותיהם גילו מורחי וחוקרים נוספים בעולם את קיומו של מאגר עצום של זנים המוכרים רק לתושבי כמה מחוזות במדינות אסיאתיות או לבני שבטים באמריקה הדרומית ובאפריקה. כך באשר לשיזף ההודי, שפירותיו דומים לאלה של השיזף המצוי בישראל, אך הם גדולים יותר וטעמם עשיר ומתוק יותר. גם לקקטוסים שהביא מורחי מאמריקה פירות בטעמים מגוונים ועשירים. מורחי מוכיח שהצבר, המזוהה בעיני הישראלים וגם בעיני הפלשתינאים עם ארצם, הוא קקטוס שהובא לאזור הים התיכון בידי המגלים האירופים של יבשת אמריקה.

את צמח הקקטוס הראשון גידלו בגן בוטאני באיטליה כבר ב־1622. הנוסע הבריטי טריסטרם תיאר קקטוסים שראה במטעותיו בארץ ישראל ב־1863. הקקטוס מדגים את השימושים הרבים שאפשר למצוא לפירות טרופיים בעזרת ידע מדעי. בעזרת מניפולציה פיסיולוגית הצליחו החוקרים הישראלים להביא לגידול פירותיו גם בחורף. כיום נקטפים פירות הצבר בחודשים פברואר־אפריל והמגדלים מקבלים בעבורם מחירים גבוהים יותר.

מורחי הביא לישראל פירות טרופיים כמו הספטה השחורה ממקסיקו, Monkey Orange ממדבר קלאהרי באפריקה הדרומית, ומרולה, פרי ממשפחת המנגו שגם הוא מגיע מאפריקה הדרומית. העצים שעליהם גדל פרי זה יכולים לשאת פירות שמשקלם מאות קילוגרמים. הפירות נאספים מהקרקע. הם כמעט שאינם ידועים מחוץ לדרום אפריקה, אך במדינה זו הם זוכים לפופולריות רבה ואף מפיקים מהם משקאות. פרי נוסף שהביא מורחי לישראל הוא הספטה הלבנה, הגדל כיום בערבה ומושקה במים מליחים. השקייתו במים מליחים גרמה לגינוס העצים.

אחת ההצלחות של המחקר שעורך מורחי בזנים טרופיים היא גידול עצי ארגן (השם המדעי: ארגניה ספינוזה). עצים אלה, שמקורם במרוקו, התפרסמו בזכות שמן הארגן המופק מפירותיהם. אוניברסיטת בן גוריון היא המקום היחיד מחוץ למרוקו שבו מגדלים אותם במטעים בעלי פוטנציאל מסחרי. כבר בשנות השמונים הצליחו מורחי ואנשי צוותו לגדל מטע של 100 עצי ארגן.

ענפי הארגן ופירותיו. מקור רווחי לשמן איכותי באזור מדברי

עצי הארגן הם חלק מעולם הצומח הזהי של מרוקו. מרוקו היא בית גידול יוצא דופן של בעלי חיים וצמחים טרופיים הייחודיים לאזור. הארגן הוא בן למשפחה שבה יותר מ־1,000 זנים, שכולם, פרט לו, גדלים באזורים טרופיים לחים.

עצי הארגן צמחו בעבר בצפיפות ויצרו נוף מיוער. במרוצת הזמן הידלדלה תפוצתם, וכיום ריכוזי הארגן במרוקו מזכירים מטעים יותר מאשר יערות. לדעת חוקרים רבים, עצים אלה וזנים אחרים של צמחים האופייניים לאזור הם שרידים של צמחייה תת טרופית שכיסתה את אירופה וחלקים מצפון אפריקה עד לפני 25 מיליון שנים. עדויות לעבר הטרופי של אזורים אלה נמצאו במאובני צמחים שהתגלו במקומות רבים בדרום אירופה. שרידים מאובנים של הארגן התגלו בסוף שנות השבעים בסרדיניה.

שמן הארגן נחשב איכותי ויקר. המראה של ילדים ממוצא ברברי המוכרים בקבוקים של שמן ארגן לצדי הדרכים הוא אחד המראות השכיחים במזרח סמאגר שבמרוקו. גם בקרב יוצאי מרוקו בישראל השמן הוא מצרך מבוקש, וכאשר מגיעים משלוחים נדירים שלו לישראל הוא נמכר במחירים גבוהים במיוחד. במרוקו נמכר ליטר שמן ארגן במחיר הגבוה משכר יום עבודה של פועל חקלאי. בחנויות המזון ברבאט, הבירה, מחירו גבוה פי שלושה מזה של שמן זית רגיל, אף שהוא מוזל באמצעות מים ואיכותו לפיכך ירודה יותר.

הפירות שמהם מופק הארגן נאספים במישרין מהקרקע, או לאחר שעברו בקיבותיהם של עזים, האוכלות רק את החלק הבשרני והחיצוני של הפרי. השמן נמצא בזרעי הפרי, והפקתו נעשית בחימום הזרעים ובכתישתם באבני ריחיים מיוחדות. להפקתו של ליטר אחד נדרשות עשר שעות עבודה. כיום מנסים לפתח טכנולוגיות שיאפשרו הפקה יעילה ומהירה יותר של השמן.

בשנים האחרונות נשקפת סכנה להמשך קיומו של עץ הארגן במרוקו. התפשטות ההתיישבות והגידולים החקלאיים כרוכה בכריתה מאסית של עצי ארגן. חוקרים מרחבי העולם מנסים לסייע למרוקאים להתמודד עם הבעיה ולשמר את הארגן. הם העלו הצעות שונות ובהן השאר העברת עצים ממקומות המיועדים לעיבוד חקלאי למקומות אחרים ונטיעתם בשורות, כדי שלא יגזלו מקום משורות חקלאיות. לפני שלוש שנים נערכה ועידה שהוקדשה לארגן בעיר המרוקאית אגדיר. גורמים שונים בעולם מעוניינים לתרום למאמץ להציל את העץ וביניהם גם חברות גרמניות וצרפתיות, המפיקות מהארגן מוצרי קוסמטיקה. בשעה שהקשרים בין מרוקו לישראל הולכים ומתהדקים, ייתכן שגם המחקר הישראלי יוכל לסייע למרוקאים.

כשכוכב נולד

ההתפרצויות המסתוריות של קרני גמא המתגלות בחלל החיצון נגרמות עקב לידתם של כוכבי נייטרונים הנעים על צירם במהירויות של אלף סיבובים לשנייה ומוקפים בשדות מגנטיים חזקים ביותר. כך טוען האסטרופיסיקאי ולדימיר אוסוב ממכון ויצמן. אוסוב, חוקר במחלקה לפיסיקה של החומר המעובה, פיתח את התיאוריה על מקורן של ההתפרצויות לאחר שניתח מידע רב שהתקבל מ"קומפטון" – לוויין של נאס"א, העוקב אחר קרני גמא. את הממצאים התומכים בקביעתו הוא עומד לפרסם בגיליון הבא של ירחון החברה האסטרונומית המלכותית של בריטניה.

רוב המדענים מייחסים את ההתפרצויות התדירות של קרני גמא להתמזגות (ובעקבות כך גם מוות) של כוכבי נייטרונים, המביאה להיווצרות חורים שחורים. גם פרופ' צבי פירן מהאוניברסיטה העברית, שהיה מאלה שחזו שההתפרצויות אלה מגיעות ממרחקים קוסמולוגיים, ולא מהגלקסיה שבה נמצא כדור הארץ (תחזית שאומתה באחרונה על ידי התצפיות של "קומפטון"), סבור שמקורן בהתמזגות של כוכבי נייטרונים.

לעומתם סבור אוסוב שההתפרצויות הן חלק מהשתחררות אנרגטית אדירה הנוצרת במהלך לידתם של כוכבי נייטרונים. על פי התסריט שלו, ננס לבן (כוכב דחוס חם, הפולט קרינה לבנה), שעל פניו קיים שדה מגנטי חזק, מושך חומר מכוכב סמוך. בהגיעו למסה קריטית מסוימת קורס הננס הלבן ויוצר כוכב נייטרונים, הנע על צירו במהירות ויוצר שדה מגנטי הגדול פי כמה מיליוני מיליארדים מהשדה המגנטי של כדור הארץ. הסיבוב העצמי של שדה זה מוליך להיווצרות שדה חשמלי חזק מסביב לכוכב הנייטרונים, וכך נוצרת פלסמה של חלקיקים ואנטי־חלקיקים: אלקטרון־פוזיטרון. פלסמה זו זורמת מהכוכב הלאה במהירות קרובה למהירות האור ויוצרת משב של רוח ממוגנטת צפופה ביותר, המתגלה באמצעות לוויינים כהבזק עז של קרני גמא. משך ההבזק עשוי להיות בין שבריר שנייה לדקות אחדות.

כוכבי נייטרונים נולדים בדרך זו רק אחת למיליון שנים בקירוב בכל גלקסיה, ואילו ההתפרצויות של קרני הגמא, שהתגלו בראשונה לפני 25 שנה, מתגלות בקביעות אחת ליום בערך. בשל עוצמתן הרבה שיערו המדענים תחילה כי הן נובעות ממקור הנמצא בגלקסיה שלנו. אולם התצפיות שנערכו באחרונה הוכיחו, כאמור, שמקורן של ההתפרצויות הוא בגלקסיות מרוחקות. פרופ' אוסוב היה בין המדענים במכון לחקר החלל במוסקווה שהעלו כבר ב־1975 את ההנחה שמקורן של ההתפרצויות הוא במרחקים קוסמולוגיים.

כוכבי נייטרונים מורכבים בעיקרו של דבר מנייטרונים ארוזים בדחיסות. המאסה של כוכב כזה שווה כמעט למאסה של השמש, אבל קוטרו 30 קילומטרים בלבד, ואילו קוטר השמש הוא בקירוב 1.4 מיליון קילומטרים. כוכבי נייטרונים הנעים על צירם אחת לאלפית השנייה ומשחררים פולסים של גלי רדיו, המתגלים בגלקסיה שלנו, מכונים פולסארים של אלפית השנייה. בתסריט של אוסוב כוכבי הנייטרונים הצעירים המחוללים את התפרצויות קרני הגמא בגלקסיות מרוחקות הם כוכבים הנעים על צירם במהירות דומה, אלא שהשדות המגנטיים שלהם גדולים לאין שיעור.

לדברי פרופ' אוסוב, הבנת התהליכים המעורבים בלידה של כוכבי נייטרונים עשויה לספק למדענים הזדמנות מיוחדת במינה לצפות בחומר הנתון בתנאים קיצוניים, כמו שדות מגנטיים של כוכבי נייטרונים החזקים מיליוני מונים מהשדות המגנטיים החזקים ביותר הנוצרים במעבדות על פני כדור הארץ. אוסוב סבור שתצפיות נמשכות על גלקסיות רחוקות עשויות להפוך את החלל החיצון בסופו של דבר למעבדה ענקית שמדענים יוכלו לעקוב אחר המתרחש בה.

75 שנות הארץ / 9–10 באפריל

1925

ה"טאיימס" של ארץ ישראל

לונדון, 8. ...להלן מדבר העתון על האוניברסיטה ומעיד שהיהודים הרבו בהתלהבות ולא בתרומות לטובת האוניברסיטה. כיצד – אומר העתון – הם יכולים להזמין את הערבים לבוא וללמוד באוניברסיטה, אם אין בה די מקום אפילו בשביל הסטודנטים היהודים? רק כאשר תהיה האוניברסיטה העברית לאוניברסיטא הארץ ישראלית, לאוניברסיטה אמתית, רק אז צריך להזמין את הערבים. עכשיו ההזמנה רק מרגיזה.

1927

הוצאת "דבר"
יצא לאור ספר חדש
ספיח
שירים מאת
רחל
המחיר בא"י 5 ג"ם
בחו"ל 0.30 דול'

1929

החפירות באור כשדים

...אברהם היה אזרחה של עיר חשובה מאד, ולאור התגליות החדשות אי־אפשר לראות את אברהם כבידואי נודד פשוט. אברהם היה סוחר, שעזב לרצונו את הציביליזציה העירונית של אור, שהיתה מרכז החיים התרבותיים בארם נהרים. לדעתו של הפרופסור וד אוליי היה אברהם סוחר חשוב, שהיו לו גמלות רבות, ובזמן שיצא מאור כשדים הפסיקה המלחמה את כל דרכי המסחר העיקריות, ולפיכך יצא אברהם לארם נהרים הצפונית, במקום שם לא התפשטה המלחמה בין השבטים השונים.

1930

בני חברון רצחו וגם ירשו...

רבים מיהודי חברון היו מלוים כסף לערבי חברון עצמה ולבני הכפרים שבסביבה. לפני המאורעות עלה סכום ההלוואות שנמצא אצל הערבים לעשרות אלפים לא"י. לאחר המאורעות סרבו רוב בעלי החובות להכיר בחובותיהם ליהודים ומכל־שכן לסלקם. רבים מן המלוים נהרגו, וכמעט כל השטרות על חובותיהם – נשדדו. ...יהודי חברון הנשדדים מצאו עד תרופה שמשמשת עדות למצב שאנו נתונים בו: בעד תשלום של עשרה למאה מערך השטרות ממציאים להם מכתבי חקי הכפרים ונכבדי חברון את השטרות שנשדדו. יש לשער, שהרצחנים אשר שדדו את השטרות, קיוו למכור אותם בעד תשלום ידוע לערבים בעלי החובות, אולם כשנתאכזבה תקוותם זו הם מוצאים את שכרם אצל בעלי השטרות עצמם. יש לציין רק, שהמתווכים הזקים נזהרים שלא לגלות את שמות מחזיקי השטרות השדודים, אשר מהם קבלו אותם.

כל הציטוטים נלקחו מגליונות "הארץ" בתאריך המצוין ומובאים כלשונם בעת הפרסום

עורכת: יעל ארנבר

הבימה – התיאטרון הלאומי
זעקי ארץ אהובה
משרתם של שני אדונים
הדה גבלר
העלמה והמוות
אמדאוס
03-296071

הקאמרי של תל אביב
גורודיש
רומיאו ויוליה
מבקר המדינה
שיינדלה
טל' מח' מנויים 5245211
03-5233335

חיפה – התיאטרון העירוני
הדה גבלר
אמדאוס
משחקים בחצר האחורית
04-620670

תיאטרון באר שבע
בית המלאכה
07-238278

בית ליסין
פילומנה
הבית של מרים
03-6957966

האופרה הישראלית – ת"א
קטעי מוצרט
כך עושות כולן – מוצרט
שיח לקריאת בכורה
03-6816427

03-5664888

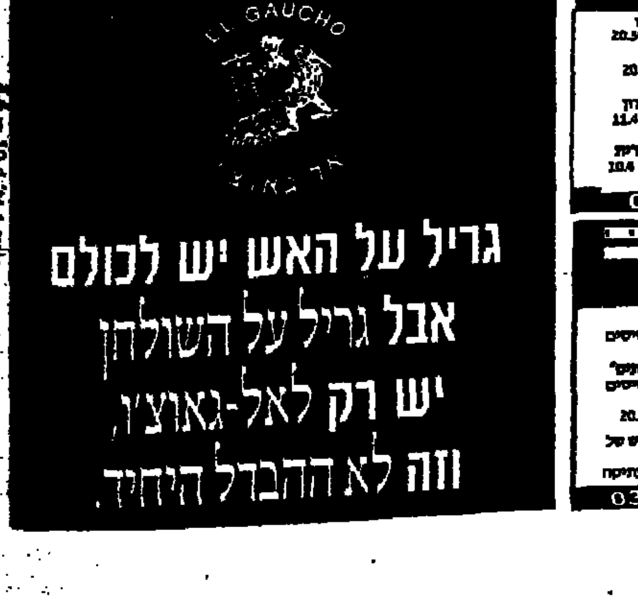

גלריה

התעמלות בוקר

1. באיזה מספריו מבקר נידו וולף, שאינו נוהג לצאת מביתו שבמנהטן, במולדתו?
2. מי אמר "המשחק לא נגמר עד שהוא נגמר"?

(התשובות בעמ' 7ב)

סנופ דוגי דוג, מאחורי הסורגים. יש אמנם ראפרים שמרגישים שהם מוכרחים לקיים את אישיות ההקלטות שלהם גם מחוץ לאולפן ולבמה, אבל הם לא הרוב

הגנגסטרים המהורהרים של הראפ

במקום ליצור דיון רציני במוסיקת הראפ, כיאה לאמנות, יש מי שמעדיפים להפוך אותה לשם נרדף לפשיעה של שחורים

מאת גרג טייט
ניו יורק טיימס

בזמן האחרון מרבים לקשר בין מוסיקת הראפ לבין אלימות, הקשר הוא לרוב בצורה של האשמת הראפ באלימות. אף על פי שסיפוח האנרכיזם, המרדה וההתנהגות הפלילית הוא מנוף השיווק היעיל ביותר של ההיפ־הופ (ובמקרים הטובים ביותר, כמו "פאבליק אנמי", "קדרים 1" ואייס קיוב, הם ממש דלקטילים), רוב המתפלמסים, הטוקרים ואלה שממנים את עצמם לדוברי השחורים אינם מבחינים בהבדל, שאינו דק בכלל, בין אלימות אמיתית לבין אלימות בריסק.

עכשיו, כשגנגסטר־ראפ נעשה נושא לחקירת הקונגרס האמריקאי (שני שימועים נערכו בחודש שעבר, ומתוכננים עוד שניים), הפללת המוסיקה מאיימת לקבל לבוש של חוק. מאחר שהנבחרים אינם מסוגלים לטפל בשורשי הבעיות הכלכליות, הפוליטיות והפסיכולוגיות של אמריקה השחורה, הם מאשימים עכשיו את דוקטור דרה וסנופ דוגי דוג. מה הטעם לסגור על ההיפ־הופ כאותו אנשים שרוצים לעסוק במוסיקה רק כשכתבי אישום פליליים נכבשים לתמונה במלים אחרות: אני אוהב היפ־הופ, אבל אני לא מוכן יותר להתווכח עם אנשים שאינם מסוגלים להבחין בין דיסק לבין פיגוע.

למה מנעים מההיפ־הופ דיון רציני, כיאה לאמנות, ומעדיפים להפוך אותו לשם נרדף נוסף לפשיעה של שחורים? התשובה היא שפני ההיפ־הופ הן פניהם של גברים עירוניים שחורים, צעירים, שנועלים נעלי התעמלות עם שרוכים פרומים, לובשים סווטשרטים עם קפוצ'ון ומכנסים מכנסי צבא. "כן, אני רואה מכאן את השחורים. רגע... הם שומעים ראפ. יש להתייחס אליהם באל חשודים ומסוכנים".

האשמות שהועלו באחרונה, כדבר אלימות עם נשק הם שמעורבים בה הראפרים סנופ דוגי דוג וטופאק שאקור, הגיעו כמובן לכותרות, אבל הדימויים שלפיהם האמנות שלהם היא עצמה פלילית נובעים יותר מן השאלה את מי מייצג ההיפ־הופ, ופחות מהשאלה איזה סגנון חיים מיוצג במילות השירים האלה.

הסיבות לאהבת היפ־הופ קשורות לאסטטיקה ולא לבליסטיקה. אני אוהב היפ־הופ מאותן סיבות שאני מתפעל מדיוק אלינגטון, ראלף אליסון, מלקולם אקס ומייקל ג'ורדן: תשוקה לדבר הפרוע הזה ששמו סווינג, וחיבה לאמנים שחורים שעושים שימוש וירטואוזי בשפת הדיבור האפריקאית־אמריקאית.

עבור רבים מבני הקהילה השחורה, ואני אחד מהם, ההיפ־הופ הוא העולם התרבותי שלנו, שנפתח למידות של הטיימס סקוור בלב מנהטן. בשכלול ההקלטה הדיגיטלית ובמשוקי הצריה השחורים, ההיפ־הופ מרגיש את המודעות שלנו לעבר, להווה ולעתיד של התרבות האפריקאית־אמריקאית – עם גיבוי של עוצמת סאונד אדירה.

אני לא מבין איך מי שאוהב את אמנות הנאום השחורה יכול שלא לאהוב היפ־הופ. הראפ הוא אמנות הנאום השחורה עם קצב, ששואפת ליצור הנאים של מוסיקה ותיאטרון. הכישורים הנחוצים לאמן ראפ מוצלח דומים לאלה של שחקני תיאטרון: הבעה מרשימה, שליטה במלה המדוברת והצגה משכנעת של דמויות שונות.

יש אמנם ראפרים שמרגישים שהם מוכרחים לקיים את אישיות ההקלטות שלהם גם מחוץ לאולפן ולבמה, אבל לרובם יש אישיות מפוכחת ומהורהרת יותר מכפי שאפשר להתרשם מהחומר שלהם. זאת טעות לראות בפלייבור פלאב, טופאק וסנופ גנגסטרי־ראפ קשוחים: שלושתם נתפסים בעולם ההיפ־הופ יותר כדמויות קומיות מאשר כדמויות מאיימות.

בלהקת "פאבליק אנמי" משחק פלייבור את תפקיד השוטה מול המלט של צ'אק די. טופאק, שערך את הופעת הבכורה שלו עם להקת "דיגיטל אנדרגראונד", בריקוד ארוטי עם בובת גומי, מוצג בקליפ שהביא לו את פרסומו הגדול הראשון, "I Get Around", כנסיך הליצנים בין הג'יגולוס. אומרים שהביישנות הגלויה של סנופ מול המצלמה כבשה את לב המעריצים שלו לא פחות מאשר המלים וצורת ההגשה הענברית שלו. למעשה, סנופ וטופאק הם אולי גנגסטרי־הראפ הראשונים שהתדמיות הקשוחות שלהם נוצרו יותר בעיתונות המזהבה מאשר אצלם.

אני אוהב את הראפרים לא מפני שיש להם גישה שלילית להברה, אלא מפני שהמלים שלהם עשירות בהמצאות, הם מבצעים מוכשרים ומבדרים מאוד. כשראפר מעולה עובר, הוא אמור לעודד צחוק לגלגני, צחוק טראגי־קומי שאינו נופל מזה שמעורר קומיקאי ברמה של ריצ'רד פריור. ההיפ־הופ בלי שנינות הומור הוא כמו פושי בלי האקשבי – זה אולי נראה טוב וזה אכיל, אבל זה לא יפתח לך את הראש (לדוגמה, שורה מהשיר "כושי אתה אוהב לשנוא" של אייס קיוב: "שאלו אותי אם ארסיניו מוצא חן בעיני. אמרתי: כמו הגינות המאמצים לייסוד ארצות הברית").

כסופר שמנצל את האנגלית השחורה לצרכיו הספרותיים, אני רואה בהיפ־הופ מקור של שפת הדיבור העכשווית שאיני יכול בלעדיה, מקור לגניבה ולהשראה. זה ל"אנטי־קפיטליזם" – הקפיטליזם מעל הכל. באופן מוזר, ההיפ־הופ עמד בפני כחות השוק בכך שרתם את כלי השיווק הקפיטליסטיים לצרכיו.

ההיפ־הופ מנוהל בז'אנרים אחרים של הפופ בכך שהוא מספק לצרכנים וריאציות על הז'אנרים הללו. בשלב מוקדם, כשהדיסקו שלט בתעשייה, ההיפ־הופ הציע הבלאה של היפ־הופ ודיסקו, באמצעות קרטים בלו ואפריקה במבאטא. במקום למות נגד האפרוהייר באנטי־דיו, כשהרוק הכבד שלט בצרוץ הזה, ההיפ־הופ פלש לזירה עם "רוק בוקס" מנפץ התבניות של "ראן די־אם־סי". "פאבליק אנמי" תירגמו לכסף רב את המיליטנטיות השחורה.

> ההיפ־הופ חובק תרבות עממית, תרבות צריכה המונית ואמנות. שליטתו של אמן ההיפ־הופ בטכנולוגיה הדיגיטלית חוסכת ממנו את תווית הפולקלור; פרימיטיביסטים הרי אינם עורכים הקלטות בסמפלרים. אבל כמו חלוצי הציור של המאה העשרים, ההיפ־הופ הוא תוצר של פרימיטיוויסטים משכילים, שממזגים אמנות אפריקאית קלאסית עם אמנות אירופית קלאסית

לא אומר שההיפ־הופ אינו אלא שפת דיבור עממית שמטרתה לסופרים מלוטשים שיגאלו אותה. כמו בלוז הרלם והבי־בופ, ההיפ־הופ חובק תרבות עממית, תרבות צריכה המונית ואמנות. ברור ששליטתו של אמן ההיפ־הופ בטכנולוגיה הדיגיטלית חוסכת ממנו את תווית הפולקלור. פרימיטיוויסטים הרי אינם עורכים הקלטות בסמפלרים מתוחכמים. אבל כמו חלוצי הציור של המאה העשרים, ההיפ־הופ הוא תוצר של פרימיטיוויסטים משכילים, שממזגים אמנות אפריקאית קלאסית עם אמנות אירופית קלאסית.

ברור שההיפ־הופ פועל בשוק המוסיקה הפופולרית, אבל לא בדיוק באותן שבו פועלים מצביים רוחיים אחרים. להבדיל מתנועות האוונגרד באמנות בעבר, ההיפ־הופ אינו משיך לאנטי־קפיטליזם. אלא

ההיפ־הופ מסרב לנוח על זרי הדפנה והוא ממשיך להמציא את עצמו מחדש בשוק שבו הוא עלול למות בכל יום. גם עכשיו, 15 שנה אחרי שנולד (ב־1979 יצא "תענוגות הראפ" של שוגר היל), עדיין שואלים האם הוא אופנה בת־חלוף.

בעיני הרבה משקיפים שחורים, אין שום מסתורין במכירות המצוינות של גנגסטר־ראפ במקביל לטיפוח הרעיונות הנועזים, הסקסיסטיים והריאקציוניים בנוגע למוסריות של האפריקאים־אמריקאים, לתרבותם ולהתנהגותם. אבל שום דבר שקשור לגזע בארצות הברית אינו פשוט. תהיה אשר תהיה הסיבה לביקוש להיפ־הופ מצד בני נוער לבנים, המעריצים השחורים מניפים את דגל ההיפ־הופ בגלל העוצמה שבה אנחנו רואים את עצמנו במקצב ובמלים האלה. ההיפ־הופ נוגע ללבי משום שהקולות שמשמיעים אותו מוכרים לי כל כך.

במלים אחרות: ההיפ־הופ מציג באופן מוסיקלי משהו שאהבתי להאזין לו כל ימי – הקול של שחורים מדברים, מעידים, מתרברבים ועוקצים זה את זה. השירה וההופעה של צ'אק די, אייס טי, אבסי לייס, "סאלט אנד פפה" וסנופ מייצגת ארכיטיפוסים אפריקאים־אמריקאים.

אם יש קשר בין ג'ז ובין היפ־הופ, הרי זה המילון הבלילי והקצבי שהם ינקו מסגנונות הדיבור של השחורים ומהתנגנות הקולות שלהם. ראלף אליסון תיאר את הקולות הללו בשנינות ובטיינות ב"האדם הבלתי נראה", רומן שקדם להיפ־הופ בכך שהציג שורה של הגוי דעות עממיים של אמריקה השחורה. הוא אף קדם לביג־בופ, כשכתב על צעירי הרחוב בהארלם שמופיעים "כאחד מאותם פסלים אפריקאים מעוותים למען האמנות", ומדברים "שפה חיה, מלאה זוהר עממי".

באשר להתעסקותו של ההיפ־הופ באקדחים, בג'יפים ובבגדים אופנתיים, למרתי משהו לפני זמן קצר מראיון עם אוסמן סמבנה, במאי והוגה דעות סנגלי. מספרים, היסטוריונים ומוסיקאי־הצר אפריקאים, אמר, "היו בקיאים בטכנולוגיה של זמנם, ולפני שהכירו את אומץ הלב של גברים ונשים, היו מדברים על כלי נשקם ועל לבושם בשדה הקרב". הצהרה זו מספקת תשובה למי שמותחים ביקורת על האזכורים התכופים של בגדים של חברות מסוימות ושל כלי נשק בשירי ההיפ־הופ. ייתכן שיש רציפות רבה יותר מכפי שסברו עד כה בין אמני הראפ לבין מספרי הסיפורים בעבר. אלה כמו אלה קיבלו שכר משום שהיה מי שאהב את צליל קולם.

מי שמדבר בשם השחורים באמריקה צריך אחריות וביקורתיות. עדיין לא ראינו עיתונאים או פוליטיקאים שחורים שנדרשים לתת דין וחשבון על הניצול שהם מנצלים את המסכנות השחורה (או את העובדה שאין להם פתרונות למצוקה), כשם שנדרשו לכך אמני הראפ. אולי כל עוד מי שאינו יודע דבר על ראפ יורשה לכוון אצבע מאשימה אל ההיפ־הופ כמקור הבעיות של השחורים, וכל עוד לא תהיה תגובה לבורותו, לעולם לא נגיע לכך.

הכותב פירסם באחרונה קובץ מאמרים על תרבות שחורה

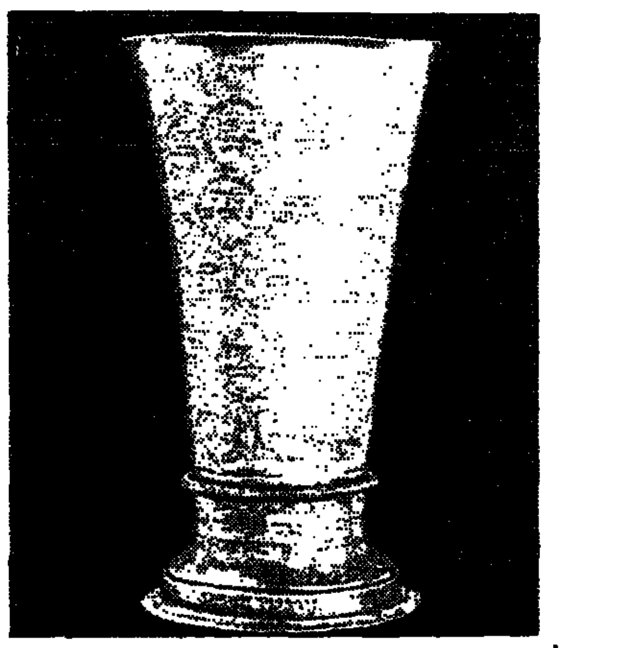

גביע של חברה קדישא מראשית המאה ה־18, אחד הפריטים החשובים במכירה. הוערך בכ־60 אלף דולר, נמכר ב־63 אלף דולר לאספן ישראלי

מחירים מאכזבים והשתתפות מעטה במכירת היודאיקה בסותביס

מחירים מאכזבים והשתתפות מעטה איפיינו את מכירת היודאיקה שנערכה בבית המכירות סותביס ביום שלישי שעבר. מיליון דולר, גובה הפדיון הכולל של המכירה, הוא כגובה ההערכה הנמוכה שקדמה למכירה. החלק הראשון של המכירה – ספרים וכתבי יד – לא עורר עניין רב בקהל, אף על פי שכמה פריטים קיבלו מחירים גבוהים.

סידור בכתב יד על קלף ממוראביה, שהוערך ב־40 אלף דולר, נמכר ב־74 אלף דולר. איורים של אל ליסצקי לספר ילדים "התרנגול שרצה מטרק", שהוערך ב־14 אלף דולר, נמכר ב־33,350 דולר.

כלי הכסף שהוצעו במכירה נמכרו היטב, אף על פי שהמחירים כמעט שלא עברו את ההערכה המוקדמת. אחד הפריטים החשובים במכירה – גביע של חברה קדישא מראשית המאה ה־18, שהוערך בכ־60 אלף דולר – נמכר ב־63 אלף דולר לאספן ישראלי. שני רימוני תורה עשויים כסף מוזהב נמכרו ב־43,700 דולר לאספן אמריקאי, מחיר הקרוב להערכה המוקדמת הגבוהה. פרוכת מווינה משנת 1818 נמכרה ב־34,500 למוזיאון היהודי בווינה. שני גביעי כסף לקידוש מגרמניה, שהוערכו בכ־25 אלף דולר בלבד, נמכרו במחיר גבוה – 48,300 אלף דולר.

כפי הנראה היתה בחירת מועד המכירה מוטעית. המכירה התקיימה בשעות אחר הצהריים (מאחר שערב יום השואה הל ביום שלישי) ונכחו בה כ־200 קונים בלבד, כשליש ממספר האנשים המגיעים בדרך כלל למכירות של סותביס. רבקה סאקר, ממנהלות הסניף הישראלי של סותביס, מייחסת את המכירות הנמוכות יחסית בעיקר לאווירה הקשה ששררה בגלל ערב יום השואה והפיגוע בעפולה.

פדיון שתי המכירות שערך סותביס בשבוע שעבר הסתכם בכ־4.25 מיליון דולר. מדובר אמנם בסכום נמוך בהרבה מזה של המכירות האחרונות שנערכו ב־93', אבל סאקר מדגישה שזהו עדיין סכום המקביל להכנסות השנתיות של סותביס בתחילת שנות ה־90. מוקדם עדיין לקבוע אם שתי המכירות החלשות של סותביס מסמנות מגמת ירידה בשוק הישראלי וההתעניינות הבינלאומית במכירות הנערכות כאן, דווקא ערב כניסתו של בית המכירות כריסטיס לשוק הישראלי.

סמדר שפי

האמן רוברט וילסון ירצה במוזיאון תל אביב ויציג את סרטיו

האמן רוברט וילסון מבקר השבוע בישראל כאורח של קאמרה אובסקורה, לרגל הגיגות 15 השנים להיווסדו של בית הספר לאמנות. מחר בערב ירצה וילסון במוזיאון תל אביב, במשך כשלוש שעות, על התפתחות עבודתו בתחומי התיאטרון, הפיסול, הרישום והמיצב.

מחר וביום רביעי יוקרן במוזיאון תל אביב מיתוך סרטים של וילסון, שחלקם מתעדים עבודות תיאטרליות ואחרים נעשו במקור כסרטים. בין העבודות הבולטות שיוקרנו: "איינשטיין על החוף", "התנות" ו"מכמר של חירש".

מאז שנות ה־70 התפרסם וילסון בעיקר בזכות עבודות תיאטרליות גדולות המכונות "תיאטרון דימויים". "תיאטרון הדימויים" מאופיין בצירוף דימויים שאינם קשורים זה לזה ובהעמדות מסתוריות, יפות ובעלות איכות סוריאליסטית. וילסון חוזר ומבריח על החוויה כעל שפה נפרדת, ולא אילוסטרטיבית, לטקסט. עבודותיו ארוכות בדרך כלל כמה שעות – לפעמים אפילו כמה ימים – והן כרוכות בתפאורות מסובכות ויקרות, ולעתים קרובות גם ריבוי משתתפים.

המקורות לעבודותיו מגוונים, וכוללים שימוש בשפה של נפגעי מוחין ונכים – וילסון עבד עם ילדים נכים וחולים סופניים לפני שפנה לתחום התיאטרון, קשריו עם שני נערים, האחד חירש והשני קשה למידה, הביאו לשיתוף פעולה אמנותי פורה.

בהפקות הענק שלו משתף וילסון פעולה עם אמני אוונגארד אחרים, במיוחד מתחום המוסיקה. פיליפ גלאס התפרסם אחרי שעבד עם וילסון על "איינשטיין על החוף" (לפני כן עבד גלאס כנהג מונית). בשנים האחרונות עובד וילסון עם הזמר טום וייטס. כמו כן הוא מציג תערוכות רישום וציור, ונחשב למצליח מאוד גם בתחום הזה.

וילסון זכה להצלחה בינלאומית גדולה, במיוחד באירופה, והקיץ שעבר זכה בפרס הפיסול בביאנלה בוונציה. בשנה הקרובה מתוכננים לעלות כמה אירועים תיאטרליים בבימויו באופרת הבסטיליה בפאריס.

סמדר שפי

צמד "ורטיגו" יצא ללונדון לחזרות עם להקת ריקושט הבריטית

"ורטיגו", המורכב מצמד הרקדנים נועה ורטהיים ועדי שעל, שיעלה בפסטיבל ישראל הקרוב את "סמביוזה" – מופע משותף עם להקת המחול הבריטית "ריקושט" – יבריא בראשית השבוע הבא ללונדון ויתחיל בחזרות משותפות עם חמשת רקדני הלהקה. את הכוריאוגרפיה להפקה החדשה יצרו ורטהיים ושעל, ובחזרות שיימשכו כשלושה שבועות ילמדו את הלהקה הבריטית את המחול, שיועלה בבכורה במסגרת הפסטיבל, ב־3 ביוני.

העבודה, שאורכה 20 דקות, תבוצע למוסיקה של המלחין הישראלי רן בגנו. על פי התוכנית, לאחר הפסטיבל תועלה "סמביוזה" בחוגי בריטניה בסיור הופעות שיימשך שלושה שבועות.

באמצע מאי, לאחר השלמת החזרות בלונדון, יצאו ורטהיים ושעל, בסיוע משרד החוץ ומשרד האמנויות, לביקור בן שבועיים לסין, שבו ישתתפו בפסטיבל שנגחאי לאמנויות שיתקיים בין ה־14 ל־24 במאי. במסגרת זו הם יעלו את "ורטיגו" ו"עדשות מגע", ובהמשך יקיימו מפגש מחול ב"אקדמיה לבלט" בבייג'ין.

יעל אפרתי

הצעת היום / נירה רוסו

סלט עם פטריות ובצל ירוק חרוך

אין לכם רעיון לארוחה הכינו מצע של חסה טרייה, מעלים פנימיים בלבד. חידבו עוף, בשר או ירק בגריל והניחו אותו על החסה בעודו לוהט, וצפו הכל ברוטב. הנה, למשל, איך להכין סלט מבצל ירוק.

חומרים:

- עלים פנימיים של חסה ערבית אחת
- 4 בצלים ירוקים גדולים
- 3 כפות שמן זית
- 4 כפות חומץ יין
- 1/2 כפי סוכר
- 200 גרם פטריות שמפיניון טריות מאוד, מנוקות ולבנות, חצויות לשניים
- 1/4 כוס שמן זית

הכנה:

1. שוטפים, מייבשים וקורעים את עלי החסה. מצננים במקרר עד להגשה.
2. קוצצים את שורשי הבצל ומסירים את החלקים העליונים של הגבעולים הירוקים. חוצים את החלק הלבן והירוק בהיר לאורך וחותכים לפיסות גדולות. את העלים הירוקים כהים חותכים לטבעות קטנות ושומרים בצד.
3. מחממים מחבת ברזל או מחבת כבדה אחרת, מבריקים את הבצלים בשמן וחורכים על המחבת 4 עד 5 דקות, תוך בזיקת מלח ופלפל. הופכים מדי פעם.
4. מושחים בשמן את חצאי הפטריות וחורכים גם אותן על המחבת, תוך בזיקת מלח ופלפל.
5. מערבבים חומץ יין וסוכר ויוצקים על הפטריות ובצלים החרוכים.
6. מניחים הכל על החסה וטבעות הבצל הירוק, זולפים את 1/4 כוס השמן הנותרת, ממליחים ומפלפלים מעט ומגישים. מערבבים מול עיני הסועדים.

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

הנה באות הילדות הרעות באמת

המוסיקה של להקות הבנות הניו יורקיות מורכבת יותר מהגראנג' של סיאטל, וגם הרכבים שמנגנים רוק כוחני נמנעים משירת איצטדיונים

מאת מיכל פלטי

קים גורדון. האם התגייסותה לעסקי האופנה מעידה על התברגנות הרוק האלטרנטיווי?

ניו יורק

"אין דבר שאני אוהבת יותר לראות על במה מאשר חבורה של בנים עם גיטרות, אבל זה הופך לעניין כל כך משעמם", אומרת לא מזמן קים גורדון מלהקת "סוניק יות'", שמתראיינת בשבועות האחרונים לכל מגזין אפשרי בניו יורק. הסיבה להתעניינות המחודשת של התקשורת בגורדון היא כפולה: מי שמסמלת בשנים האחרונות את הרוק האלטרנטיווי בניו יורק תהפוך בקרוב לאם, ובאחרונה היא חתמה על חוזה להנפקת קו אופנה חדש בייצוגה שייקרא "אקס גירל".

"לא מיועד דווקא בבגדים גדולים במיוחד", היא אומרת, "אלא בכל מיני פריטים שאני אוהבת ללבוש, ושתמיד הייתי צריכה לחפש המון זמן".

האם התגייסותה של גורדון לעסקי האופנה מעידה שהרוק האלטרנטיווי האמריקאי נמצא בדרך להתברגנות מסוימת? לא בהכרח, היא טוענת. אבל לא רק היא – גם חברי הלהקות שהופיעו בסוף השבוע האחרון בפסטיבל הרוק של NYU מעידים שניו יורק עדיין משמשת כחממה יעילה במיוחד ללהקות שוליים.

זו השנה השלישית שבה נערך הפסטיבל, והמארגנים באים לפרסם מדי שנה את הלהקות שהפכו להצלחה יחסית: "בראגס לי באפלו", "יו לה טנגו", "אליס דונאט" ואחרות. הפסטיבל נערך בסוף שבוע אחד, ומופיעות בו מדי ערב כשבע להקות, רובן עם שמות יצירתיים כ"המנר אנד סיק" ו"האחיות גרים", שרק בעבור היצירתיות מגיעה להן שעת הופעה על במה.

●

המגמה החדשה הבולטת אבל להקות השוליים הניו יורקיות היא התנועה המכונה כאן "באד גירלס", מעין תגובת המשך לתנועת ה"ריוט גירלס", שזכתה לסיקור נרחב בתקשורת בשנה האחרונה. כמו תנועות אחרות באמנות, גם ה"ריוט גירלס", שאליה שייכות בין השאר פי-ג'יי הארווי, "אל 7", "הול" של קורטני לאב ואחרות, אובחנה בעיקר בידי המבקרים, ולא על ידי המורות עצמן.

האם באמת חברות הלהקות האלה יצרו רוק שונה במהותו מהרוק המכונה גברי? לדברי פי-ג'יי הארווי, התשובה היא כן. בראיונות היא אומרת שחשוב לה להופיע בשמלות ולנגן רוק "שי-פיל את כולם על הרצפה, ולא יהיה מלא בקלישאות בנוסח למה עזבת אותי'".

מיד לאחר שאחת מהגירלס מוכנה לקחת אחריות על הברזת בתנועת רוק חדשה, החלו לדון בעיתוני הפופ בשאלה האם אין מדובר בעגלה שרבות ישמחו לקפוץ עליה גם אם לא התכוונו לכך מלכתחילה. קורטני לאב, שבשבוע הבא מוציאה כאן אלבום חדש, "Live Through This" (תפסה שוב את הכותרות בעקבות התמוטטותו של בעלה קורט קוביין מ"נירוונה"), אימצה את הושש המסים של אהדיה הדר-כיוזה שקונוונסיות ואינטליגנציה אינן בדיוק התכונות הבולטות שלה. בראיונות שהעניקה לאב באחרונה היא שמחה להשמיץ כל אשה שעמדה אי פעם על במה, משינייד אוקונור ועד ג'וני מי-טשל.

ושוב נפתח ויכוח רעשני, האם יש בכלל הבדל משותף לנשים ברוק. לאב הצליחה ליצור לעצמה לובי שלילי כל כך, עד שב"ניוזוויק" האחרון היא מתוארת כמקבילה העכשווית ליוקו אונו – אשה שמפרקת להקות כי היא "משתלטת יותר מדי על העניינים". גם לאב שמחה להשוות בין עצמה לבין אונו. "כולם כל כך אוהבים לשנוא אותי", היא אומרת, "אז ניתן להם את האפשרות לעשות את זה כמו שצריך".

●

הסממן הבולט ביותר של ה"באד גירלס" הוא ההופעה הזו-צנית של החברות בלהקות האלה. אולם בראווי, שבו התקיים פסטיבל הרוק-אינדי של NYU, הזכיר יותר מכל כנס שנתי של איגוד הספרניות. רוב הנגניות נראו כאילו נשלפו הרגע מאחורי שולחן הלימודים בעודן שקועות בקריאה, ונאלצו לעמוד על במה ולהופיע. כל זה נכון עד הרגע שבו הן מתחילות לנגן. אז מבינים עד כמה מטעה הסגנון הספרני, עם סיכות הראש והחצאיות, ועד כמה חוסר הפוזה לא מעיד כלל על יכולת הנגינה.

רוב הלהקות בפסטיבל הזה ניגנו רוק אלטרנטיווי מלא כוח ומרגש, שקים גורדון וקורטני לאב היו שמחות להיות האמהות הרוחניות שלו.

האלטרנטיווה הניו יורקית מורכבת יותר מהגראנג' של סיאטל, וגם הרכבים שמנגנים רוק כוחני, כמו "בייב דה בלו אוקס" או "סקספוד", נמנעים משירת איצטדיונים בנוסח אירודר מ"פרל ג'אם". "ורסוס", להקה המונהגת בידי ריצ'רד באלויוס, גיטריסט ממוצא פיליפיני, והבסיסטית פונטיין טופס היא להקה מוצלחת דיה כדי להיות הבשורה הניו יורקית הבאה ברוק.

●

בראיון למגזין "פייפר" מעידה קים גורדון על עצמה שהיא מבקרת קבועה במועדונים "ניטינג פקטורי" ו"סי-בי-ג'י-בי", שבהם משגשגת סצינת השוליים. "אם יש משהו שאני מחבבת בתנועות הרוק של הנשים, הרי שהמוזיקה שהן באמת שוות משהו", היא אומרת, "זאת הבחירה בשם 'גירלס'. יש בזה משהו תמים ומלא כוח. לכן גם קראנו לחברת הבגדים 'אקס גירל'".

גם לגורדון ברור שהשתנו כמה דברים במעמדן של הנשים ברוק מאז ימי כריסי היינד ופט בנאטאר. "אני יודעת, למשל, שהן הפסיקו להופיע אחרי שהפכו לאמהות", היא אומרת. "אבל גם המוסיקה שלהן ממילא לא אמרה לי כלום אף פעם".

לימודי חוץ של
האוניברסיטה הפתוחה

ומה עשית למען עצמך?

באפריל
יפתחו הקורסים הבאים:

יסודות האיסלאם הפונדמנטליסטי
– ד"ר רפי ישראלי 20.4.94

צמתים באדריכלות בהשתתפות אדריכלים: י.רכטר, י.ישר, א.שרון, מ. עצמון, א. פיבקו.

תחנות מרכזיות בקולנוע – נחמן אינגבר.

סדנה לחשיבה בפתרון בעיות (יצירתיות)

הסטוריה קולנוע ופוליטיקה – בסינמטק בימי שישי

מסע ליערות הכרמל בל"ג בעומר יום שישי 29.4.94

המרתון הבא יתקיים ביום רביעי, 4.5.94, בנושא:
הרשעות בפוליטיקה, בספרות, בקולנוע, באמנויות במשפחה.

נפתחה ההרשמה לקורס מורי דרך מוסמכים
בשיתוף ביה"ס לתיירות.

ההרשמה כבר החלה. מספר המקומות מוגבל
פרטים והרשמה טלפונים: 6460240, 6460453, 6460307
פקס: 6460452

קונצרט מיוחד
בשיתוף איגוד השידור האירופי

דוד שלון, מנצח
פליסיטי פאלמר, אלט
דונאלד ליטאקר, טנור

יוסף טל סימפוניה מס' 5
(בכורה בישראל)
גוסטאב מאהלר "השיר על הארץ"

אולם הנרי קראון
הערב, 10.4 בשעה 20:00
יום שני, 11.4 בשעה 21:30
בשידור ישיר לאירופה

חגיגת עצמאות
קלאסית תשנ"ד

דוד שלון, מנצח
איתמר גולן, פסנתר

סרג'ו נטרא פתיחה חגיגית
מוצארט קונצ'רטו בדו מז'ור לפסנתר, ק. 415
י.ס. באך קונצ'רטו בדו מינור ל-2 פסנתרים
איתמר גולן ורוברט קולק
יוהאן שטראוס ואלסים ופולקות

יום רביעי, 13.4 בשעה 21:00
אולם הנרי קראון

הקופה פתוחה בשעות 4 עד 8 בערב

אזהרה - משרד הבריאות קובע כי העישון מזיק לבריאות

גלריה

משקספיר בפארק עד רשת הביוב של ברייטון

מאת יעל ברויאר

קטע מההופעה של ג'ונתן בארו ולהקתו. הריקוד הופך לעתים לפנטומימה

ברייטון

פסטיבל האמנויות הבינלאומי הגדול ביותר באנגליה מתקיים השנה זו הפעם ה-28 בברייטון. הפסטיבל ייערך בין 6 ל-29 במאי, ויציג כ-800 אירועי מוסיקה, קולנוע, אופרה, תיאטרון, מחול וספרות.

נושא הפסטיבל השנה הוא kindered spirits, הוא נבחר בהשראת הכרזת האו"ם על 1994 כעל שנת המשפחה הבינלאומית. רבים מאירועי הפסטיבל יעסקו באופנים שונים במערכות יחסים בין אנשים, משפחות, מקומות ורעיונות אמנותיים, והשנה מציעה התוכנית אפשרויות בילוי גם לקהל צעיר במיוחד.

הפסטיבל ייפתח בתהלוכת ענק שבה ישתתפו אלפי ילדים מחופשים ומלווים בתזמורת, להטוטנים וזיקוקי דינור. בין מופעי התיאטרון שבפסטיבל יוצגו שלושה ממחזותיו של שקספיר באווירה לא שגרתית: "אילוף הסוררת" ו"חלום ליל קיץ" יוצגו בזמן השקיעה תחת כיפת השמים בפארק שבעיר, והצופים מוזמנים להביא איתם שמיכות וצידה לפיקניק.

תיאטרון ה"אודיאון" של בוקרשט יציג את "ריצ'רד השלישי" בהופעה שזכתה בתואר המחזה הטוב ביותר ברומניה, והעדר השפה השקספירית המקורית (המחזה מוצג ברומנית) לא מנע גם ממבקרי תיאטרון בריטים לכנות את האירוע "מחזה שקספירי במיטבו".

בין מופעי המחול בולטת השנה הופעתם של ג'ונתן בארו ולהקתו. ההפעה "Our" אכזרית ומרתקת, אבל גם קשה להגדרה משום שאינה עוסקת בנושא אחיד, היא מלאה ניגודים: הריקוד הופך לעתים לפנטומימה, והאווירה משתנה ללא הפסק והמסרים הם של אהבה ושנאה, יופי וכיעור, תקווה וכאב.

בין המוסיקאים שיופיעו השנה בולט פיטר אראמס שינגן בחלילית מיצירותיהם של ויוואלדי, שופן ומוסיקת בארוק של קורלי. אראמס נחשב לנגן הבכיר בעולם בתחומו, והצלילים שהוא מפיק מן החלילית, כמו גם הרפרטואר המגוון שהוא מפגין בהופעה, הופכים את הקונצרט לאירוע מיוחד.

עוד ינגן בפסטיבל דיוויד ג'ארט בן ה-13 מגרמניה, שנגינתו בכינור כבר הושוותה לזו של יהודי מנוחין. ג'ארט התגלה לראשונה כשהיה בן 10 על ידי הכנרית אידה הנדל, ומאז הופיע ברחבי אירופה עם טובי המנצחים התזמורות, כולל זובין מהטה ותזמורת הנוער הפילהרמונית הישראלית. בפסטיבל ברייטון ינגן ג'ארט יצירות של צ'ייקובסקי וסטרווינסקי עם הפילהרמונית של לונדון.

מועדון Zap בברייטון יקיים אירוע מסגנני בן 14 שעות של אמנות ייצוגית, מוסיקה אקספרימנטלית, סרטים, שירה ומשחה בסגנון הזה. הקהל מוזמן לקחת חלק פעיל באירוע, להגיע בתחפושות, לרקוד ולהשתתף ביצירת המוסיקה.

הסיורים הרגליים המתקיימים במסגרת הפסטיבל פופולריים במיוחד והם כוללים סיור לילי בבית הקברות הוויקטוריאני שמשלב שיטוט על הקרקע ומתחתיה, סיור ברשת הביוב התת־קרקעית של ברייטון וביקור במאבים בעלי ערך היסטורי וארכיטקטוני – כולל טעימת משקאות על חשבון הבית.

כדי לקבל את קטלוג הפסטיבל אפשר לכתוב לכתובת: 21/22 Old Stein, Brighton, BN1 1EL או בטל' 00-44-273-713875.

תשובות:
1. "הדר השחור" מ-1954; 2. שחקן הבייסבול יוגי ברה, שהתפרסם באמרותיו האוויליות.

משהו רע קרה לסוביניון של הר מירון

יקבי רמת הגולן, סדרת גולן: יין לא מיושן זה, הקרוי "גולן בלאן", מבוסס על 95% ענבי סוביניון בלאן ו-5% ענבי סמיון. הוא חסר אמנם משהו מניחוח הפרי וטעמו, האמורים לאפיין יינות כאלה, אבל זהו יין פשוט ולא מורכב, ויכול לספק שתייה קלה, גם אם לא מתוחכמת במידה. תמורה סבירה למחיר של 18-19.50 שקלים.

יין
דניאל רוגוב

כרמל מזרחי, סדרת גליל סלקטה: יין מיושן באלון זה קרוי אמנם "פומה בלאן", אבל הרכבו, 85% ענבי סוביניון בלאן ו-15% ענבי סמיון, מקנה לו את הזכות להיבחן עם שאר יינות סוביניון בלאן השנה. היין יבש וחד, אבל פגום באיזונו וחסר לו שמץ של עישון שמצפים מיין המכונה "פומה בלאן". בסך הכל זהו יין מימי במקצת וחסר אופי, ולדעתי מחירו – 25 שקלים – מופרז בהחלט.

כרמל מזרחי, סדרת סלקטה: יין זה, על בסיס 88% ענבי סוביניון בלאן, 7% קולומבאר ו-5% שנין בלאן, איננו מוצלח. זמן קצר אחרי שיצא לשוק, כתבתי (בנובמבר 93') שאין לו די ניחוח וכי הוא חריף מדי לשתייה נוחה. עלתה השערה שאולי היין סבל עדיין מ"מחלת הבקבוק" כשטעמתי אותו אז, כלומר טרם התגבר על הלם המעבר ממכלים לבקבוקים, ולכן שבתי וטעמתי אותו כמה פעמים. הטעימה האחרונה היתה לפני שבוע, ואם כי היין התרכך מעט בחודשים שחלפו, אינני מוצא שהוא מספק יותר עכשיו, ואני לא חושב שהוא משתלם, במחיר בין 18 ל-19 שקלים.

יינות ברקן, סדרות "ברקן רזרב": שני היינות האלה מבוססים לחלוטין על ענבי סוביניון בלאן, אף אחד מהם לא יושן באלון, וההבדלים ביניהם קטנים מאוד. אחרי כמה טעימות, אני יכול לאפיין את שניהם כנעימים. שניהם מאוזנים היטב, בעלי טעם נעים של העינב ורמז קל אבל נעים לתמציות. אף על פי שלשניהם יש גם הניחוח המסורתי, פריי ודעני, המקושר עם היינות הלבנים של ברקן, חסרים להם הניחוח החודר והטעם המשתנה שאני מקווה תמיד למצוא בסוביניון בלאן. המחיר שמוסר היקב לגרסת ברקן הוא 15.50 שקלים, אבל היין נמכר גם ב-12 שקלים בחנויות רבות, ובמחיר זה הוא בעל תמורה טובה לכסף. אם כי שני היינות עשירים היטב, ההבדלים ביניהם מועטים כל כך עד שנבצר מבינתי מדוע ישלם מישהו מחיר גבוה כמו 25 שקלים תמורת היין בסדרת רזרבה.

יקבי הר מירון: לא לגמרי ברור לי מה קרה ליין הזה. אולי הוא בילה פשוט זמן רב מדי בחביות עץ אלון, ואולי האלון שבו השתמשו היה ישן מדי והוסיף ליין גוונים לא רצויים, אך בנוסף לניחוח מושקי מדי ולא פריי דיו, היין תפל ואינו מפגין כל סימני מרץ או חיות. במחיר 31 שקלים הבקבוק, אני לא יכול להמליץ עליו.

יקבי אפרת, סדרת קוראל: יין זה, המיוצר כולו מענבי סוביניון בלאן ללא יישון באלון, הוא בעל צבע כהה יותר ומשך פחות מזה של רוב היינות האחרים מבציר זה. לדאבוני, אין בו שום דבר מתוחכם. הוא תפל, חסר פריות ונראה שאבד לו עוקצו. אפילו במחיר הסביר יחסית של 16 שקלים, יין זה איננו נותן תמורה טובה לכסף.

התזמורת הפילהרמונית הישראלית
נוסדה בתרצ"ו - 1936 בידי ברוניסלב הוברמן
מנהל מוסיקלי: זובין מהטה
תוכנית הקונצרטים השבועית
מספרי טלפון שלנו:
תל-אביב – מחלקת המנויים – 03-5251502
חיפה – מחלקת המנויים – 04-664167
ירושלים – משרד "בימות" – 02-240896
אורי סגל, מנצח
פמלה פרנק, כנרת
פרנסואז פולה, סופרן
קנט סקוט, בריטון
בתוכנית:
היידן: סימפוניה מס' 44 ("האבל")
ברוך: קונצ'רטו לכינור
זמלינסקי: סימפוניה לירית
קונצרט מס' 7
ת"א, סדרה ג', יום א', 10.4.94, 20:30, היכל התרבות
קונצרט מס' 6
חיפה, סדרה ב', יום ב', 11.4.94, 20:30, אודי' חיפה

הקונסרבטוריון הישראלי למוסיקה תל-אביב
המרכז למוסיקה קאמרית
עונה חמישית – קונצרט מס' 4
עורך ומנחה: משה אפשטיין
צ'ארלס אייבס – סונטה מס' 2 לכנור ולפסנתר
מנחם צור – "ארבעה לארבעה" לחליל, קלרינית, בסון וקרן
בכורה ישראלית
ג' רוסיני – רביעיה מס' 4 לכלי נשיפה מעץ בסי במול מז'ור
י' ברהמס – שלישיית הקרן, במי במול מז'ור אופ' 40
מבצעים:
מיכל טל ואירית רוב-לוי – פסנתר, אייל שילוח – כינור
משה אפשטיין – חליל
אילן שול-קלרנית, מאוריציו פאז-בסון, אוזה קונטי-קרן
מוצאי-שבת, 16.4.94, בשעה 20.30
אודיטוריום
רחוב שפרינצק 19, תל-אביב, טל: 03-5466228
המשרד פתוח בימים א'-ה', 10:00-13:00
ובערב הקונצרטים מ-19.30

מוזיאון תל אביב לאמנות
TEL AVIV MUSEUM OF ART
מוסיקה במוזיאון
רסיטל יחיד בארץ
טביאה צימרמן – ויולה
איתמר גולן – פסנתר
הינדמית – סונטה אופ. 11 מס. 4
מנדלסון – סונטה בדו מינור
פנדרצקי – קדנצה לויולה סולו
ברהמס – סונטה אופ. 120 מס. 2
יום שישי, 15 באפריל, 1994 שעה 14:00
מוצאי שבת, 16 באפריל, 1994 שעה 20:30
כרטיסים בקופת המוזיאון. טל. 03-6961297
שד' שאול המלך 27, ת"א

רדיו

קול המוסיקה
06.06 לקום עם מוסיקה
07.07 לקום עם מוסיקה – שעה שנייה. מוצרט: שני שירי לכת (פיל. ברלין/ קלאודיו אבאדו). בליאני: סיציליאנה, מתוך קונצ'רטו מס' 1 לגיטרה ולתזמ. (אנחל רומרו – גיטרה). בוקריני: קונצ'רטו ברה־מז'ור לצ'לו ולתזמ. (אנר בילסמה). בוקריני: קונצ'רטו ברה־מז'ור לצ'לו ולתזמ. (אנר בילסמה). י.כ.באך: סינפוניה ברה־מז'ור לתזמ. כפולה (הסינפונייטה הישראלית באר־שבע/ מנחם רודן)
08.05 לקום עם מוסיקה – שעה שלישית. "מקרוזו עד רוסיני". זמרי טנור מפורסמים שרים אריות מאת לאונקאוואלו, פונקיאלי, דוניצטי, פוצ'יני, בליני, ג'ורדאנו, ביזה, ורדי ומסנה (קרוזו, ג'ילי, סקיפה, בירלינג, די סטפנו, קורלי, ויקרס, ברגונזי, גדה, קרוס, פברוטי, דומינגו וכררס)
09.00 תוכניות הבוקר של קול המוסיקה. מיצירות באך, הנדל, ק.פ.ע. באך, מ. היידן, דבוז'אק, ברוך, סבנט, ניקולאי מיאסקובסקי, סוריאנו, פרנסס, פורה, וקוריליאנו ראוול
13.57 בימת שיר
14.06 מוסיקה לשעת צהריים
16.00 מוסיקה ליום ראשון. פרשנויות "סגבורה": פרקים מתוך תפילת יום השישי הקודש מאת מילוך/ ז'ראר לון/ אשו הרנקור/ ראול בנה/ איל סטיגריד מוזיקלט. סלנה הפסיון על פי ברוקס (מרטין קליסטון/ אישבל באטי/ מריה זוהר/ אמה בלאכמן/ פק. מנחלקת הלה/ קפלה סכאריה/ ניקולס מקינג)
19.05 צלילים בין ערביים. מיצירות אלגר: סרנדה במי־מינור לכלי קשת, אופ. 20 (הסינפונייטה מבורנמות'/ ג'ורג' הרסט). ליסט: פנטסיה הונגרית לפסנתר ולתזמ. (פיל. אבמרסקי/ תז. פילהרמונית הורשה/ ג. ארמטוה). בספר קואסאפה: סונטה במגנון ספרדי עתיק לצ'לו ולפסנתר (ז'ויאן סטאפגווהה – צ'לו/ אנגלה דה גרוש – פסנתר). ראליב פרלור, מוזיקה ובלדים, מתוך הבלט "קפליה" (תז. פילהרמונית הורשה/ צ'לו סקרס)
20.00 בימת שיר
20.03 מעולמי הקונצרטים שלנו. מהקלטות "קול המוסיקה הקאמרית בגליל העליון 1993"
23.00 צלילים לסיומו של יום

רשת א'
07.30 שירים עבריים
08.05 תפוז. בני הגדיל (ש.ח)
09.05 מעות וחסכון – השקעות. דם תרמור
10.05 סלדריה. משה טימור
11.05 חיים. בריאות, רווחה ופנאי
12.05 עיתונות בבוקר. יצחק אלון
13.00 הרשות תוכניות באנגלית בצרפתית
14.05 בראש צעיר
15.00 סיגמן
15.30 מוסיקה אתנית
16.05 מעין שעון הזהב
17.00 הרשות באנגלית ובצרפתית
17.05 פנים אל פנים
18.05 מנחת ערב. אקטואליה ומרשה
20.00 מבט לחדשות
20.50 אמור בשכונה. פיוטים
22.05 אשיר לאל. שירי מסורת
23.05 עיתונות בבוקר. (ש.ח)

רשת ב'
06.06 הבוקר הזה
08.05 עניין אחר. דליה יאירי
09.05 עשר עד עשר
10.05 הגל דיבורית. שלי יחימוביץ'
12.05 בחצי היום
14.05 רגעי קסם
15.05 יומן חוץ
15.45 עיתונות חוץ. יואל רפל
16.05 צבע הכסף. ענת דוליב
17.05 חמש אחרי הרשות. צבי ליר
18.05 היום הזה
19.05 שירים עבריים
20.05 אחד על אחד. משדר ספורט
21.05 כותרות מבט היום הזה
21.15 אחד על אחד (המשך)
23.05 אהבה עברית. מיכאלי ומגור
24.05 יומן חצות
24.30 אהבה עברית (המשך)
01.05 לתוך הלילה. דודו בוק

רשת ג'
06.06 סע לאט
07.09 מעורב ישראלי
09.05 בוקר בוקר. מנחם פרי
10.05 תוכנית עשר. אורנה יקיר
11.05 כל יום הוא יום יפה. עם יוסי סיאס
12.05 אהבה עצמית. גיל קסד
13.05 להבה. שש עשרי
14.00 עגולה. הרשות שש
14.05 חדש, חריש ומחורש. נועם גילאור
15.00 קופסת הלהיטים
17.05 מקום במצעד. מצעד הפזמונים הישראליים
20.05 פופ '93
21.05 כותל המזרח. שעה עם אמן
22.05 שיר לאומי. מנחם פרי

23.05 חולם בהקיץ. נאוה סבין

גלי צה"ל
05.02 בוקר טוב צה"ל
06.05 שש בבוקר. שירים עבריים
06.30 בוקר טוב ישראל
07.15 בוקר חדש. רזי ברקאי
08.00 בוקר טוב ישראל
09.05 יוצאים מהמסך. גיה עינב
10.05 חפלה. סיון רודן
10.49 בילוי היום. גידי אורשר
11.05 גבון לעכשיו. קובי מידן
13.00 בצהרי היום
13.15 משה לצהריים. אורלי יניב
14.05 העולם שבוע. אבירי גלעד
15.05 יש עם מי לדבר. יעקב אחימאיר
16.00 שעה לפני. רזי ברקאי
16.05 שעה קלה על כלכלה. כבוי רזנגר
18.45 חמש-עשרה קטנות. צבא וביטחון
19.05 המוסיקה במקום. דידי פייר ואייל פרידמן
20.00 מבט לחדשות
20.30 צעד חצי. בתיאטרון בשידור חי
23.05 24 – היום שהיה
24.00 יומן חצות
24.10 ביצורי לילה משותפות
02.00 לא רוצים לישון

גלגל"צ
07.05 מרינה בדרך
09.05 עברי בפקק
11.05 סמכו. אלי ישראלי
13.05 ביוגר אוזיר. אבי סכאי
14.05 בסריה
15.05 נוע תנוע. עם נועה יהו
16.05 חכם בכביש
18.05 גלגלאה. לאה עזו
20.05 אי תנועה. טומי קרויס
22.05 לילה טוב. רחגית כפיר

קולנוע

תל אביב
מרכז המחזות – אירופה, אירופה. 18.00. מסיבת נישואין. 20.00. המפתח קין. 22.00
העיר 1 – כמו המים. 14.30, 17.00, 19.30, 21.45
חן העיר 2 – החיים לפי משפחת אדאמס. 14.40, 17.10, 19.45. השיטה כפולה. 22.00
גת – שארית היום. 16.35, 19.15, 22.55
דיזנגוף 1 – הסיפור הכי יפה של חיי. 11.00, 13.05, 15.10, 17.15, 19.30, 21.50
דיזנגוף 2 – המסכה. 11.00, 13.05, 15.10, 17.15, 19.30, 21.50
דיזנגוף 3 – איש ללא פנים. 11.00, 15.10, 17.15, 19.30, 21.50. כחול. 13.05
הקל – פילדלפיה. 19.30, 21.50
הוד 1 – ללא פחד. 13.30, 16.45, 19.30, 22.00
הוד 2 – תיק שקנאי. 13.30, 16.45, 19.30, 22.00
הוד 3 – שלומי של ויין 2. 13.30, 17.00, 19.30, 21.45
הוד 4 – בני הג'ז. 13.30, 17.00, 19.30, 21.45
הקולנוע – גיישה מזהב. 19.30, 21.45
חן 1 – בכוונת זדון. 17.00, 19.30, 21.50
חן 2 – בית הרוחות. 19.15, 21.50. תהלים בצמרת. 17.00
חן 3 – גב' דאוטפייר. 17.00, 19.25, 21.55
חן 4 – תראו מי שמדבר עכשיו. 11.00, 14.30, 17.00, 19.30, 21.50. רק עד אחד לרצח. 19.30, 21.50
חן 5 – נזירות בלוז 2. 11.00, 14.30, 17.00, 19.30, 11.50
מילו 1 – בשם האב. 17.00, 19.30
מילו 2 – דרכו של קרליטו. 17.00, 19.30, 22.00
מילו 3 – שלום מושלם. 17.00, 19.30, 22.00
לב 1 – שלום לפילגש. 19.00, 21.40
לב 2 – עירום. 11.15, 14.00, 17.00, 19.30, 22.00
לב 3 – צער לא מחושב. 22.00. לב בחורף. 13.00, 15.00. אבסולוציה. 11.30
לב 4 – הדבאתי עלי חוזה. 13.10, 21.00, 22.20
מוזיאון – האהבה שלא תיאמן. 19.45, 22.00
מקסים הגדול – הבריחה מהמבצר. 19.30, 21.50
צפון – ברכה – עולם מושלם. 17.00, 19.30, 21.50
רב־אור 1 – חג שבועות המזל. 16.35, 19.15, 21.50
רב־אור 2 – תמונות קצרות. 17.30, 21.00
רב־אור 3 – סיכה, כמה זה כלל קטנה לאהבה. 17.00, 19.30, 21.55
רב־אור 4 – עידן התמימות. 16.40, 19.15, 21.50
רב־אור 5 – גב' דאוטפייר. 17.00, 19.25, 21.50
שחף 1 – רשימת שינדלר. 17.00, 20.45
שחף 2 – הבמלט. 17.00, 19.30, 22.00
תל־אביב 1 – על קרקע בוערת. 17.00, 19.30, 22.00
תל־אביב 2 – תיק שקנאי. 16.50, 19.30, 22.00
תל־אביב 3 – בשם האב. 17.00, 19.30, 22.00

חיפה
אורלי – פילדלפיה. 18.45, 21.15
גוריה – שלום לפילגש. 19.00, 21.30
סינמה קפה עמוס 1 – עידן התמימות. 19.00, 21.15
סינמה קפה עמוס 2 – כחול. 19.00, 21.15
עצמון 1 – על קרקע בוערת. 16.30, 19.00, 21.15
עצמון 2 – רשימת שינדלר. 17.00, 20.30
עצמון 3 – המסכה. 16.30, 18.50, 21.15
עצמון 4 – תיק שקנאי. 16.15, 18.45, 21.15
עצמון 5 – שלומי של ויין 2. 16.30, 19.00, 21.15
פנורמה 1 – בשם האב. 16.30, 19.00, 21.30
פנורמה 2 – ללא פחד. 16.30, 19.00, 21.30
פנורמה 3 – הסיפור הכי יפה של חיי. 16.30, 19.00, 21.30
רב אור 1 – שארית היום. 18.45, 21.15. תהלים בצמרת. 17.00
רב אור 2 – תמונות קצרות. 17.30, 21.00
רב אור 3 – בית הרוחות. 21.20. גב' דאוטפייר. 16.30, 19.00
רב חן 1 – בכוונת זדון. 16.45, 19.00, 21.20
רב חן 2 – נזירות בלוז 2. 16.45, 19.00, 21.15
רב מור 1 – נזירות בלוז 2. 17.00, 19.00, 21.20
רב מור 2 – רק עד אחד לרצח. 16.45, 19.00, 21.20
רב מור 3 – שארית היום. 16.30, 18.50, 21.25
רב מור 4 – בכוונת זדון. 16.45, 19.00, 21.20
רב מור 5 – פילדלפיה. 16.30, 18.55, 21.25
רב מור 6 – תראו מי שמדבר עכשיו. 17.00, 19.00, 21.30
רב מור 7 – בית הרוחות. 21.20. גב' דאוטפייר. 16.15, 18.45

ירושלים
גיל 1 – בשם האב. 15.30, 16.15, 19.00, 21.50
גיל 2 – על קרקע בוערת. 13.30, 16.30, 19.00, 21.50
גיל 3 – שלומי של ויין 2. 13.30, 16.30, 19.00, 22.30
גיל 4 – רשימת שינדלר. 15.30, 19.00, 21.00
גיל 5 – רשימת שינדלר. 17.00, 20.30. סוד הגן הנעלם. 13.30
גיל 6 – ברכה. 16.30, 19.00, 21.30. החיים לפי משפחת אדאמס. 13.30
גיל 7 – ללא פחד. 13.30, 16.15, 19.00, 21.50
גיל 8 – תיק שקנאי. 13.30, 16.15, 19.00, 21.50
חן 1 – נזירות בלוז 2. 17.00, 19.30, 21.50
חן 2 – בכוונת זדון. 17.00, 19.30, 21.50
חן 3 – גב' דאוטפייר. 17.00, 19.25, 21.50
חן 4 – שארית היום. 19.20, 21.50. תהלים בצמרת. 17.00
חן 5 – בית הרוחות. 16.30, 19.15, 21.55
חן 6 – תראו מי שמדבר עכשיו. 17.00, 19.30, 21.50
חן 7 – תמונות קצרות. 17.30, 21.00
רון 1 – פילדלפיה. 17.00, 19.15, 21.30
רון 2 – גברת דאוטפייר. 17.00, 19.15, 21.30
תיאטרון ים – שלום לפילגש. 21.00. הסיפור הכי יפה של חיי. 19.00

אור-יהודה
גיל 1 – הנזירות בלוז 2. 17.00, 19.15, 21.30
גיל 2 – תראו מי שמדבר. 17.00, 19.15, 21.30
גיל 3 – גברת דאוטפייר. 17.00, 19.15, 21.30
גיל 4 – הבריחה מהמבצר. 17.00, 19.15, 21.30

אשדוד
רון 1 – נזירות בלוז 2. 19.30, 21.30
רון 2 – הבריחה מן המבצר. 19.30, 21.30

אשקלון
חן 1 – על קרקע בוערת. 17.00, 19.30, 21.50
חן 2 – חג שבועות המזל. 16.30, 19.15, 21.50
חן 3 – בכוונת זדון. 17.00, 19.30, 21.50
חן 4 – נזירות בלוז 2. 17.00, 19.30, 21.50
חן 5 – תיק שקנאי. 16.30, 19.15, 21.55

באר-שבע
אמל – רשימת שינדלר. 17.00, 20.30
רב נגב 1 – בכוונת זדון. 17.00, 19.30, 21.50
רב נגב 2 – תיק שקנאי. 19.25, 21.50. תראו מי שמדבר עכשיו. 17.00
רב נגב 3 – שארית היום. 19.20, 21.50. גלשני [illegible]. 17.00
רב נגב 4 – על קרקע בוערת. 19.30, 21.30. נזירות בלוז 2. 17.00

בת-ים
חן 1 – על קרקע בוערת. 17.00, 19.30, 21.50
חן 2 – בכוונת זדון. 17.00, 19.30, 21.50
חן 3 – תיק שקנאי. 19.20, 21.55. תהלים בצמרת. 17.00
חן 4 – רשימת שינדלר. 17.30, 21.00
חן 5 – נזירות בלוז 2. 17.00, 19.30, 21.50
חן 6 – בית הרוחות. 21.55. גב' דאוטפייר. 17.00, 19.25
חן 7 – פילדלפיה. 19.25, 21.50. תראו מי שמדבר עכשיו. 17.00

הרצליה
דיאל – הסיפור הכי יפה של חיי. 19.15, 21.30
אביה – שלום לפילגש. 19.00, 21.50
מודיעין 1 – תמונות קצרות. 17.30, 21.00
מודיעין 2 – שארית היום. 19.00, 22.00
סטאר 1 – על קרקע בוערת. 19.30, 21.45
סטאר 2 – האהבה שלא תיאמן. 19.30, 21.45
סטאר 3 – תיק שקנאי. 19.15, 21.45

חולון
גל 1 – בכוונת זדון. 17.00, 19.30, 22.00
גל 2 – בכוונת זדון. 22.00. גלשני [illegible]. 17.00, 19.30
גל 3 – על קרקע בוערת. 17.00, 19.30, 22.00
גל 4 – תיק שקנאי. 16.30, 19.15, 22.00
גל 5 – נזירות בלוז 2. 17.00, 19.30, 22.00

כפר-סבא
גיל 1 – בכוונת זדון. 17.00, 19.30, 22.00
גיל 2 – בשם האב. 19.15, 22.00. סוד הגן הנעלם. 17.00
גיל 3 – בית הרוחות. 19.15, 22.00. תהלים בצמרת. 17.00
גיל 4 – רשימת שינדלר. 17.00, 20.30
גיל 5 – תיק שקנאי. 19.15, 22.00. גב' דאוטפייר. 17.00
גיל 6 – על קרקע בוערת. 17.00, 19.30, 22.00
גיל 7 – שארית היום. 19.15, 22.00. תראו מי שמדבר עכשיו. 17.00

כרמיאל
סינמה 1 – נזירות בלוז 2. 19.00, 21.30
סינמה 2 – רק עד אחד לרצח. 19.00, 21.30
סינמה 3 – החיים לפי משפחת אדמס. 19.00, 21.30

מגדל העמק
רב חן 1 – שלומי של ויין 2. 19.00, 21.30
רב חן 2 – בכוונת זדון. 19.10, 21.30
רב חן 3 – גב' דאוטפייר. 19.00, 21.30

נס-ציונה
גיל 1 – בשם האב. 16.30, 19.15, 22.00
גיל 2 – תיק שקנאי. 16.30, 19.15, 22.00
גיל 3 – רשימת שינדלר. 17.00, 20.30
גיל 4 – על קרקע בוערת. 17.00, 19.30, 22.00

נהריה
הוד – נזירות בלוז 2. 19.00, 21.15

נצרת-עילית
גיל 1 – חג שבועות המזל. 17.00, 19.15, 21.45
גיל 2 – עידן התמימות. 17.00, 19.15, 21.45
גיל 3 – רשימת שינדלר. 17.00, 20.30
גיל 4 – תיק שקנאי. 16.45, 19.15, 22.00
גיל 5 – הנזירות בלוז 2. 17.00, 19.15, 21.45
גיל 6 – על קרקע בוערת. 17.00, 19.15, 21.45
גיל 7 – שלומי של ויין 2. 17.00, 19.15, 21.45

נתניה
גיל 1 – רשימת שינדלר. 17.00, 20.30
גיל 2 – בשם האב. 16.45, 19.15, 22.00
גיל 3 – שלום לפילגש. 16.45, 19.15, 22.00
גיל 4 – על קרקע בוערת. 19.30, 22.00
גיל 5 – בשם האב. תיק שקנאי. 16.45, 19.15, 22.00
חן 1 – בכוונת זדון. 17.00, 19.30, 21.50
חן 2 – נזירות בלוז 2. 17.00, 19.30, 21.50
חן 3 – פילדלפיה. 16.50, 19.25, 21.55
חן 4 – רק עד אחד לרצח. 21.30. גב' דאוטפייר. 17.00, 19.20

פתח-תקוה
היכל 1 – רשימת שינדלר. 17.00, 20.30
היכל 2 – בשם האב. 17.00, 19.15, 22.00
היכל 3 – על קרקע בוערת. 17.00, 19.15, 21.45
רם 1 – תיק שקנאי. 17.00, 19.15, 22.00
רם 2 – בית הרוחות. 17.00, 19.15, 22.00
רם 3 – גב' דאוטפייר. 17.00, 19.15, 21.45

קרית-מלאכי
הקריה – ג'מאיקה מתחת לאפס. 19.30, 21.30
היכל התרבות – היומן הגנוב. 19.15, 21.30

קריות
קריון 1 – בשם האב. 19.00, 21.30
קריון 2 – גב' דאוטפייר. 16.45, 19.00
קריון 3 – על קרקע בוערת. 16.45, 19.00, 21.30
קריון 4 – סוד הגן הנעלם. 16.45. תיק שקנאי. 16.45, 19.00, 21.30
קריון 5 – רשימת שינדלר. 17.00, 21.15
קריון 6 – שלומי של ויין 2. 16.45, 19.00, 21.30
קריון 7 – תראו מי שמדבר עכשיו. 16.45. עידן התמימות. 19.00, 21.30
קריון 8 – פארק היורה. 16.45, 19.00
קריון 9 – המסכה. 19.00, 21.30. החיים לפי משפחת אדמס. 16.45

ראשון-לציון
הזהב 1 – רשימת שינדלר. 17.00, 20.30
הזהב 2 – עירום. 17.00, 19.15, 22.00
הזהב 3 – בשם האב. 16.45, 19.15, 22.00
חן 1 – בכוונת זדון. 17.00, 19.30, 21.50
חן 2 – נזירות בלוז 2. 17.00, 19.30, 21.50
חן 3 – פילדלפיה. 16.50, 19.25, 21.55
חן 4 – תמונות קצרות. 17.10, 21.00
עממי – הבריחה מהמבצר. 19.30, 21.50
סטאר 1 – גב' דאוטפייר. 19.30, 22.00
סטאר 2 – צער לא מחושב. 19.30, 22.00
סטאר 3 – שארית היום. 19.15, 21.50
סטאר 4 – זרה בסבכה. 22.00. תראו מי שמדבר עכשיו. 19.30
ראשון – הסיפור הכי יפה של חיי. 19.30, 21.50
רון 1 – עידן התמימות. 17.00, 19.15, 21.30
רון 2 – המסכה. 17.00, 19.15, 21.30
רון 3 – שלומי של ויין 2. 17.00, 19.15, 21.30

רחובות
חן 1 – רשימת שינדלר. 17.45, 21.15
חן 2 – נזירות בלוז 2. 16.45, 19.30. האהבה שלא תיאמן. 21.40
חן 3 – שלום לפילגש. 19.15, 22.00
חן 4 – בית הרוחות. 19.00, 21.30

רמת-השרון
כוכב – כחול. 19.30, 21.40

ר"ג-גבעתיים
אואזיס 1 – בכוונת זדון. 17.00, 19.30, 21.50
אואזיס 2 – תיק שקנאי. 16.30, 19.10, 21.50
אואזיס 3 – על קרקע בוערת. 17.00, 19.25, 21.50
רבגן 1 – רשימת שינדלר. 17.30, 21.00
רבגן 2 – שארית היום. 19.20, 21.55. תהלים בצמרת. 17.00
רבגן 3 – בית הרוחות. 19.10, 21.55. תראו מי שמדבר עכשיו. 17.00
רבגן 4 – בשם האב. 16.30, 19.10
עבים – המסכה. 19.15, 21.30

רעננה
סופיה – שלומי של ויין 2. 20.00
פארק 1 – פילדלפיה. 17.00, 19.30, 22.00
פארק 2 – בכוונת זדון. 17.00, 19.30, 21.45
פארק 3 – תיק שקנאי. 19.20, 22.00. תהלים בצמרת. 17.00
פארק 4 – רשימת שינדלר. 17.00, 20.30
פארק 5 – שארית היום. 19.20, 22.00. גב' דאוטפייר. 17.00

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

מכתבים למערכת הארץ

לא התאכסן בסוויטה

בתגובה על "כוונת השלום של חסן" מאת זאב שיף ("הארץ", 1.4)

שיף כותב כי בביקורו בעיר פז הציג לפניו מנהל המלון את הסוויטה המלכותית שהתאכסן בה הנשיא סאדאת בעת ועידת הפסגה בפז. אלא שיש כאן טעות כפולה. שום נשיא, ולא נציג מצרי אחר, לא השתתף בוועידות הפסגה הערביות מאז חתימת הסכם השלום הישראלי־המצרי ועד סוף שנות ה־80. כמו כן, גם אילו רצה לא היה סאדאת יכול להשתתף בוועידת פז כי בעת כינוסה לא היה עוד בין החיים. המושב הראשון של ועידת פז היה ב־25.11.81, המושב השני התכנס ב־6.9.82. סאדאת נרצח ב־6.10.81.

יעקב גולדברג
תל אביב

הקיץ יסתיים בקיץ

הסמכות לקבוע את מועדי שעון הקיץ מוקנית לשר הפנים, והואיל ומשרד הפנים נמצא כבר עשרות שנים בידי מפלגה דתית, מועדי שעון הקיץ נקבעים על פי שיקולים דתיים, כגון ימי הסליחות. ראש השנה חל השנה כבר בתחילת ספטמבר, וכך נוצר אבסורד: הקיץ, לפי שעון ישראל, מסתיים ב־27 באוגוסט – כאשר הקיץ בעיצומו.

יש להטיל על ועדה ציבורית לבחון את הנושא על כל צדדיו, כולל האספקט הדתי, ולהגיש לממשלה מסקנות והצעות.

משה בר אילן
תל אביב

חמושים באזורי סכנה

השר יוסי שריד, הקורא לסגור את ערוץ 7 בגלל הסתה, אינו מבחין בהסתה שבשידורי ישראל ובסתימת הפיות שם. ביום ראשון שעבר, בתוכנית "במבט שני" בטלוויזיה, עסקו בסתירות ובהתנגדות אפשרית של אוכלוסייה לממשלה ובהערכתה הקיימת כביכול בין צה"ל ובין האוכלוסייה היהודית החמושה. האם לא היתה זאת הסתה מכוונת נגד כל תושבי יש"ע?

ספקי התוכנית יוכלו לומר תמיד שהציגו מציאות בלבד. אך לא כן הוא. תחילה הציגו מרסים דעות של "כך" ו"כהנא חי", ואחר כך השליכו מזה על ההגנה המרחבית של יישובי יש"ע. נראה שהמראיינים והצלמים אינם מבינים את תפקידם של התושבים באזורי סכנה: הם ביקשו להציג אותם כאילו הם מפקדים על הצבא והם השליטים בשטח. גם בשנים הזוגות בבקעת בית שאן, בגבול הצפון ובאזורים רגישים אחרים בגליל, אנשי ההגנה המרחבית, כלומר אנשי הקיבוצים המקומיים, המכירים היטב את המצב, את האוכלוסייה ואת השטח בכללותו, סייעו לצה"ל בתפקידיו.

יהודה אריאל
נהריה

יתפנו מעצמם

זה כמה שבועות אין ראשי האופוזיציה חדלים מלזעוק נגד האפשרות שהממשלה תתחיל בפינוי מתנחלים, וכמה רבנים מן הימין הקיצוני כבר מיהרו להסית חיילים לסרב לפקודה להשתתף בפינוי כזה. והנה לפתע קמו תושבי התנחלות דוגית, ובלי שמישהו שלח אליהם חיילים פינו את עצמם מבתיהם. כל בקשתם ותחינתם היא, שהממשלה תסייע להם לצאת ותיתן להם דיור חלופי בתוך תחומי הקו הירוק.

בכך ניתנה לממשלת רבין הזדמנות פז להתמודד עם האופוזיציה. ברגע שיינתן לתושבי דוגית המבוקש, ימהרו ללכת בעקבותיהם עשרות אלפי מתנחלים אחרים. אפילו בקרית ארבע, ספינת הדגל של גוש אמונים, כבר נשמעו קולות של כאלה המבקשים להתפנות. בתוך זמן קצר יהיה פינוי המוני מן ההתנחלויות – בלי שימוש בכוח ובלי שום חייל. יישארו שם רק קומץ קיצוניים, חסרי משמעות וחסרי בסיס ציבורי.

יעקב פיק
תל אביב

קבורת הפרדסנות

אין ספק שגם דו"ח פקלמן לשיפור שיווק ההדרים ייגנז. כל ההמלצות שבו נדושו כבר בעבר – אבל בחינם. כאן קיבל פקלמן 100,000 דולר. ועל חשבון מי? על חשבון הפרדסנים.

יש לבדוק את כדאיות גידול ההדרים כאשר העובדים בענף אינם ישראלים, אלא פועלים המוסעים מרצועת עזה או מובאים מהמזרח הרחוק. עד היום הרוויחו כולם מהענף, פרט לפרדסנים.

שכרי לשווק עליהם לקבל מחיר תמורה משוקלל של 200 דולר לטונה לתפוז מזן שמוטי. היום הפרדסנים מקבלים חצי מסכום זה, ואין סיכוי שבמצור בשוק השיווק שלנו הם יקבלו את המגיע להם. נראה ששר החקלאות אינו מסוגל להרים את המשא.

יצחק פרי
שדה ורבורג

נסיגה בזיקה לישראל

בשנה האחרונה חלה נסיגה במידת זיקתם של ערביי ישראל למדינה. הדגמאות רבות לכך: הנפת דגלי פלשתין בכפרים הערביים, שריפת דגלי ישראל, יציאתה של משלחת מערביי ישראל לסוריה תוך כדי התקפות מגוכרות שמה של ישראל. היו גם מעשי האלימות הקיצוניים בערים המעורבות, שחשבנו שקיימת בהן אידיליה.

בעבר הגדירו ערביי ישראל את עצמם כערבים אזרחי ישראל, אחר כך היתה ההגדרה הנפוצה בקרבם ערבים בעלי לאום פלשתיני ואזרחות ישראלית. באחרונה אמרו כל המשתתפים בתוכנית "מפגש" של הטלוויזיה הישראלית בשפה הערבית, בהם ח"כ טאלב א־סנאע מהמפלגה הדמוקרטית הערבית, שהם ערבים בעלי לאום פלשתיני, אזרחים בתוך ישראל.

יש בכך משום זלזול באזרחות הישראלית. אני בעד שוויון בין כל אזרחי ישראל, ערבים ויהודים, אך בתנאי שכל אזרח ידע לכבד את אזרחותו. לא ייתכן שחבר כנסת יגדיר את עצמו כאזרח (זר?) החי בישראל. מי שמתבייש באזרחות הישראלית – תבוטל אזרחותו, על כל המשתמע מכך.

יצחק אלפרי
בת ים

בין הציון לציון המגן

בתגובה על "ציוני המגן מצמצמים את שיעור הנכשלים בבגרות" (מדור ליכורים, "הארץ", 29.3)

יש לראות בתמורה רבה את הדו"ח של ד"ר סרל קהאן בדבר ציוני המגן ובחינות הבגרות. אין כל הצדקה למתן תעודת בגרות לתלמידים שנכשלו בבחינות. על תלמידים כאלה לגשת לבחינות מחדש, ואם אכן הם תלמידים טובים, שאך במקרה נכשלו באופן חד פעמי בבחינה, חזקה עליהם שבניסיון נוסף יעברו אותה.

ציוני המגן יכולים לתקן עיוותים בציוניהם של תלמידים אשר נכשלו לחוץ בבחינה, או בשל ניסוח מקרי של שאלות, קיבלו ציון נמוך יותר מהשיגי הם לאורך זמן – כפי שהם אמורים להשתקף בציוני המגן שלהם. הואיל ותלמידים רעים כאלה ייפגעו כי לא ינסו לשפר את ציוניהם (אף שעברו את הבחינה בציון נמוך מהרגיל אצלם), יש הצדקה לקיום ציוני מגן בשבילם.

עם זאת, האפשרות שציוני המגן הם ש"יעבירו" תלמידים כושלים את בחינות הבגרות מקוממת, ופוגעת באמינות של התעודות ובמשמעותן. לכן יש לשנות את נוהלי בחינות הבגרות, כך שציוני המגן ייכנסו לשקלול הציון הסופי רק אם ציון הבחינה הוא ציון עובר. אם התלמיד נכשל בבחינה, יהיה עליו להיבחן שוב – עד שיעבור אותה.

מרדכי לב
חיפה

שיטה בירידה

בתגובה על "TQM במע"ץ" מאת דן לאופר ("הארץ", 25.3)

מנכ"ל מע"ץ, בן ציון סלמן, מצהיר שמע"ץ תהיה הגוף הממשלתי הראשון שיעבוד לשיטת ניהול האיכות TQM. קודם שיאמצו שם את הגישה הזאת ויקבלו עליהם הוצאות כספיות ניכרות, ראוי שראשי מע"ץ יעיינו שוב ברעיון.

השיטה הזאת, כידוע, היא פילוסופיה של ניהול, שבמקורה התנוחה ביפאן ונועדה לארגונים יצרניים העוסקים לרוב בשיטת פסי ייצור. כבר בשנות ה־40 המאוחרות ניסו מפעלים אמריקאיים לשחזר את ההצלחה של מפעלים יפאניים על ידי החלת שיטות ניהול יפאניות. אך להפתעת יוזמי הרעיון, התוצאות היו מאכזבות, ובדרך כלל הפוכות. בתחילת שנות ה־80 פירסם פרופ' ויליאם אוצ'י מחקר מקיף על הבעייתיות ביישומה של פילוסופיית ניהול יפאנית בארה"ב, ובו טען כי הגורם העיקרי לאי הצלחתו הוא השוני התרבותי.

כיום, כאשר קרנה של אופנת TQM נמצאת בירידה, אל לו לסלמן לעמוד כפני אותה שוקת שבורה כמו בעלי מפעלים בארה"ב וכמו מנכ"ל מפעל ציקלון, אשר לא קרא את הכתובת על הקיר. TQM היא שיטת ניהול ולא תרופת פלאים, ורצוי שמנכ"ל מע"ץ יבדוק את מערך הבקרה הביקורת אצלו ויקצה משאבים לארגון מחדש שלו, בלא לבזבז כספים על תרופה בעלת שם מרשים.

אלון קוהלני
חיפה

טלוויזיה

ערוץ 1 (11)

06.30 חדשות בעברית
06.31 מהדורת חדשות בערבית
06.45 פיף ותלתול
07.00 בוקר טוב ישראל
08.00 פיתום שידורי הבוקר
08.05 שפה כשר
08.15 הכרה. סיפורים מהודים. זכרונות מבוני המעלה הולנדו של הנרי
08.50 אנגלית
09.00 הבנת הנקרא. בסוד העניינים
09.20 יהדות. הלום ישן, כריכה חדשה
09.40 פרפר נחמד
10.07 משפט אמור לא
10.10 טלטקסט
10.15 קשר משפחתי. שיפור התקשורת בין גברים לנשים
10.45 צער גידול בנות. דנ ושמו פרסק
11.10 בעין מתמטית. הבנה רציונלית. מספרים עשרוניים
11.25 אנגלית
11.45 אנגלית
12.00 מדעי החיים. סביבת החיים
12.15 מתמטיקה. האליפסה
12.30 מתמטיקה לבגרות. המשוואות
13.00 צרפתית
13.10 מוסיקה. רביעיית פנושה מנגנת סונטת קרויצר
13.30 שלם ומלואו. אמנות האמנות בתימן העתיקה
13.40 שלם ומלואו. גישאר השמש והמים
14.00 רחוב סומסום. אוסקר הוריזוה
14.30 במצולות הים עם דולפי. פרק 6. המירוץ הגדול
15.00 זומביס
15.35 קסטון פלאגט. איכות הסביבה. תעתועי המזל
16.00 חדשות
16.20 הופה היי. הפעם בחוות הסוסים. כיטבונות. מנחים יגאל בשן, אבי ודור האחרון פרדה
17.00 ערב חדש. אמנון לוי
17.32 הוסס
18.15 חדשות באנגלית
18.30 תוכנית מיוחדת על הנביא שעייב
19.00 חדשות
19.30 עניין ראשון
20.00 מבט; שבשבת
21.00 מועדים בסמקה. יגאל שילה
21.50 מבט שני
22.30 אהבה ומלוכה. יישארו רק הסרטות
23.00 חדשות
23.10 הקצה החד. פרק 7
24.00 פיטר אוטול. סרט תעודה על פיטר אוטול, השחקן הבריטי. הסרט מלווה את השחקן בביקורו באנגליה, באוסטריה ובגרמניה. כמו כן משולבים בסרט קטעים מסרטים שהשתתף בהם
24.50 פסוק של מקום. מבט אל קריית אונו

ערוץ 2 (22)

14.00 מסע בין כוכבים – הדור הבא. מנ"מ רה
15.01 שובו של הסמיאר
15.30 גיבנץ בארץ הלוחמות. משלוח לוויתנים
16.00 אלשבור מנהר. רו קרב בנאשו קייק
16.30 פורליק עם רליק וליביץ
17.00 חדשות
17.05 דאג. דאג הוא איש הציבור
17.30 מוקש – אוחזים על הטוס. אודין זיבלין ועוזרת מגנים צעירים
18.01 הלום עליכם. עוזר הייטנן. ילדים מבשימים ולוצמות
18.30 תוף פרדייס
19.00 סטרץ. שעשושון עם איקי אבני
19.30 בילי בדרכים. בילי מוסקונהלרמן
20.00 חדשות
20.30 הבשש הדוהר
21.00 בשידור חי. דן שילון מארח
22.30 אין עם מי לדבר. יאיר גרבוז
23.30 חדשות
23.35 מקום קטן. פרופיל אנושי של ישוב קטן
24.05 התוצה. סכסוך משפחתי

כבלים

ערוץ 3 (03)

08.00 שידור מקומי
09.00 מגמות
09.45 לא יכול להיות
10.30 אדונים בנלוך
11.00 אבא הנמכר
11.30 עשירים ומפורסמים
12.15 הממבה של מסקואלי
12.40 מזימות ופיטסמוסים
13.35 יציאה חדש
15.00 חדר מיון, חטר אחריות
15.50 רצח כמשיכת קולמוס
16.40 הממש של בלק והשואב
17.05 דודין סיטמטי חברים
17.35 אזיות
18.20 שכנים, שכנים. פרק 510
18.45 צעירים חסרי מנוח. פרק 1037
19.30 שידור מקומי
20.00 אמגניבלה. פרק 38
20.50 מדינת החולות. הבנה ראשונה לסלובודלה הרשה, שנשדרו בערוץ 3
21.40 בשערים פלוס
22.05 המנית. מיניסדרה. חלק אחרון
24.30 עיטורים
24.55 ויטק לאותמל
01.45 הנסתר. תיגוק גולד

סרטים (04)

10.30 "דווה על הנילוס". אנגליה 78
12.50 "סכסכנית". אנגליה 88. 88 ד'
14.20 "עיניים שחורות". איטליה 87. מסע רומי על סיפונה של אניה מספר על אהבתו הנישואה לאשה. עם מרצ'לו מסטרויאני, סילבנה מנגנו, אלנה סופונובה ומרתה קלר. במאי ניקיטה מיכלקוב. 112 ד'
16.15 "פיגר. בקוקס". ארה"ב 88. קומדיה על כפרי בשם שויקר לו טבל והא חזר המתמר שלו. כשהוקים מגיע לעירה התוקבל בחשדנות והוא מסיך את האורחים להקים את אוהלם על אדמתו. עם פי די והיגן וכריס כריסטופרסון
17.40 סרט ערבי. אביר העיר. מצרים 92'
19.30 "הולגטים מהגל". ארה"ב 88. סרט תעודה. ריקוד קלסעי של המכסתרן

המלודר האנגרי, הלגיוס מהמן
21.00 "שוקלר להוג". אשת עסקים סקפנית סחה לשמרים לרכוש מפעל שוקולד כושל המשמגבת עם בנבנה של בעל המפעל. עם בר דדק
22.35 "שמן קטן שלי". ארה"ב 88. נער אמריקאי מתאהב בקרוש שרים. ברזאו הוא מגרש מגבנה של משרית שר תאב. חושש שיתגא איתו למסע העצבות בדובי העיר. עם הלסר מקאו
24.25 "הולות לבנים". ארה"ב 92'
02.05 "סוכרה". 87. 89 ד'

הצגה שניה (06)

20.30 יומני כרמל
20.35 לוסי אוהבים
21.00 המדש הולך יומי
21.30 "הנעקה". אנגליה 79. ג' שמגיע לעיירה קטנה משתלט על חייהם של זוג צעיר שהשגרים לקרבנות של כוחותיו העל טבעיים. עם אלן בייטס, סוזנה יורק, בזמן הרע ופיס קפרי
22.55 באטמן
23.25 משפחת אדמס (ש.ח)
23.50 "אנדריי רובלב". בריה"מ 66

ספורט (05)

16.00 אליפות ישראל בהתעמלות ודג ב'
16.50 יפרוסם
17.00 שידור ישיר. הגביע האנגלי. שלב הגרמני. מנצ'סטר יונייטד נגד אולדהם
19.10 מירוץ הסירות המסורתי בין האוניברסיטאות קיימברידג' ואוקספורד
19.40 זוהון הכדורגלאי
20.30 חמש באורה. משחק הבי גמר פליאוף בליגת קמקה קולה בשידור ח'. הפועל הרצליה נגד מכבי ת"א
22.15 כדורגל אנגלי (ש.ח)
24.25 חמש באורה. משחק הבי גמר

ילדים (06)

06.30 להתלבש עם סש. תמרורים
09.30 המוזג של בוילו (ש.ח)
10.05 החתולים המפוזרים. פרק 1 (ש.ח)

10.30 בגב השר מהבסטוק. פרק 50 (ש.ח)
11.05 בוזלי הילס 90210. פרק 86 (ש.ח)
12.00 שבות הקסם. פרק 76 (ש.ח)
12.30 הרפתקאות בארץ אגדות. פרק 18
13.00 שלמר של ביקש. פרק 19 (ש.ח)
13.30 המוזג של בוילו
14.05 מגודקמן. פרק 8
14.30 איש התחול
15.00 הבנה המשפחת
15.05 חתולי הרשה. פרק 102 (ש.ח)
15.30 אוחזי נם. פרק 14
16.00 סקס גליק. פרק 17 (ש.ח)
16.30 חן וקשת. פרק 44
17.00 ילדים מסביב לעולם
17.30 המוזג של בוילו (ש.ח)
18.00 ביות השפתות
18.05 החתולים המפוזרים. פרק 1 (ש.ח)
18.30 בגב השר מהבסטוק. פרק 50 (ש.ח)
19.00 קיבוים רוקדים מאוד
19.35 עכברים לשלטון
20.00 אחוזת הנאהבים

תרבות מדע וטבע (08)

06.00 תרבות האבנות
11.00 הדרום הפראי. הרוח המצפית מערבית (ש.ח)
12.00 בעקבות ההרפתקה. ממנשים באודיד
13.00 להיות ולחזות. פרק 26
13.30 גריעון של הנכנדים. נודד – המנגנה הגדול אבנה
14.00 אוניברסיטה פתוחה (ש.ח)
16.00 הדרום הפראי (ש.ח)
17.00 בעקבות ההרפתקה. ממנשים באודיד
18.00 בוזלי הצלחנים. בריא
18.55 5 דקות על כלכלה
19.00 מפגש עם אמן. מוסי פורדר
19.30 אוניברסיטה פתוחה. הוליאס פריס. צייט
20.00 צייד הכרזה. מסע בקלישודנייה
20.30 על גג העולם. קובה
21.00 גוף בריא. מבוין לעיניי בריאות
21.30 איפורי גבול. לשחרר את קסלוניה
22.00 ריסקרי. מעבר ל־2000. פרק 307
23.00 ריסקרי. להיות ולחזות. פרק 26
23.30 בריעון של הנכנדים. (ש.ח)
24.00 אוניברסיטה פתוחה (ש.ח)

הארץ ממליץ

קולנוע

♦ שלום לפילגש. סרטו של צ'ן קאיגה פורש את תולדותיה של סין בעשורים האחרונים דרך סיפור אהבתם של שני זמרי אופרה, והאשה שחודרת ביניהם. זהו סרט נוצץ, עשיר בראוותנות, שסמכה בעזרת עשייה מקצועית, כמעט הוליוודית זו, לשאת מסר קולנועי מהמזרח למערב. מעודד סקרנות ומצליח להרשים. לב, תל אביב; מוריה, חיפה; תיאטרון ירושלים.

♦ תמונות קצרות. סרטו רחב היריעה, המרגש והמפלא באמת של רוברט אלטמן, שעוצר בהשראה את תשעה מסיפוריו הקצרים של ריימונד קארבר. עם אוסף מכובד של שחקנים שמשרת את חזונו של אלטמן. אור, תל אביב; חן, ירושלים; אור, חיפה.

תיאטרון

♦ מבקר המדינה. אילן הצור העביר את "הרביזור" של גוגול לעיירה ישראלית, בדרום, זה השתלה כמעט הצליחה, אם היה לו ולכמאי אילן רונן האומץ להיצמד למחזה ולא להתאמץ כל כך להמחיש. יוסי גרבר הוא ראש העיר, דמי ברוך הוא הרביזור וההצגה מצחיקה למדי. הקאמרי. תיאטרון ירושלים, 20.30.

ענף האלומיניום בישראל עולה לרמה הגבוהה בעולם

קליל תייצר את סדרות HARTMANN בישראל

קליל תעשיות נבחרה כנציגתה הבלעדית בישראל של חברת HARTMANN גרמניה, מהמובילות בעולם בתכנון קירות מסך ומוצרי אלומיניום יוקרתיים לענף הבניה.

מגוון קירות מסך HARTMANN כוללים גם את הסדרה החדשה MODULFASSADE המאפשרת חזיתות זכוכית נקיות ללא פסי אלומיניום הנראים לעין (STRUCTURAL GLAZING).

קליל תציע למתכננים וליצרנים בישראל גם מוצרים נוספים של HARTMANN, שחסרונם הורגש במבני ציבור יוקרתיים, כמו חלונות ודלתות למעמסי רוח ומפתחים גדולים, כולל דלתות HEBESCHIEBE.

קליל תייצר את פרופילי סדרות המוצרים של HARTMANN בלווי אביזרים מקוריים, סיוע טכני והדרכה מקצועית.

קליל פרופילי אלומיניום

קליל תעשיות בע"מ ■ ת.ד. 210, קרית מוצקין 26114 ■ טל: 753044, 757914, 2-789110-04 ■ פקס: 04-757799

בתי חולים

תל אביב – רפה־איכילוב, טל' 6974504 וילדים: איכילוב, טל' 6974444 ופנימית, כירורגית
ירושלים – שערי צדק, טל' 555111 ופנימית, א.א.ג, בי־סר חולים, טל' 701111 וכירורגית; הדסה עין כרם, טל' 427427 ואורטופדית, ילדים, עיניים; הדסה הר הצופים, טל' 818111 (נשים)
באר שבע – המרכז הרפואי סורוקה, טל' 400111

בתי מרקחת

תל אביב – בן יהודה, בן יהודה 142, 5223535 (עד 03:00) פרפקארם, איינשטיין 40, רמת־אביב, 6415730; שלמה המלך, שלמה המלך 78, 5246461; אורטמה, יהודה הלוי 110, 5613010
ירושלים – סופר פארם, המשוררת 3, 246244
חיפה – ספורה, מסדה 30, 665806
באר שבע – הגשר, מרכז מסחרי ה', 422274
רמת גן – פארמה סלום רמב, דוסטויבסקי 65, 7514483
חולון – אוסין, הפרץ 52, 889153
בת ים – בני בת ים, הנביאים 3, 5515671
נתניה – קופ"ח כללית, (עד 24:00)
רחוב 8, 603549, (מ־24:00) מרוצקי 31, 628121
רחובות – כללית, רצו 8, 456456
רעננה – רוזה, באולה 6, 986084

הדרום

שירות רפואי בבית לקשישים חולים כרונים ע"י המוקד המיוחד לשירותי בית ביה"ח איכילוב ת"א. טל' 6974628, 6974627

מוקד לב במד"א שירות לחולי לב 177-0226699

עזרה ראשונה

ערן – עזרה ראשונה נפשית (24 שעות ביממה). ירושלים 610303 תל אביב 5461111 ילדים ונוער 6961113 חיפה 672222/3 נתניה 09-625110 באר שבע 281128 כרמיאל 988410 כפר סבא 974555 חדרה 353455
אנוש – העמותה הישראלית לבריאות הנפש. מרכז ייעוץ למשפחות נפגעי הנפש, לנפגעי מקצוע ולקהל הרחב. טל' 03-5400672, 03-5400474 בימים א'־ה' מ־09.00 עד 13.00 וביום ב' מ־15.00 עד 18.00
קו אלי"ו – האגודה להגנת הילד עצה לנפגעי אלימות, טל' 03-6961070, 03-6956763 א'־ה' 08.00–22.00. פניות בוחלות ביום ו' 18.00–22.00
יד עזרה השאלת ציוד רפואי תל אביב 815501 ירושלים 244242 חיפה 381704 בימים א'־ה' מ־09.00 עד 14.00 וביום ו' מ־09.00 עד 11.00
אוזן קשבת לילדים ולבני נוער מטעם ארגון ההורים הארצי. טל' 03-621515 אוטובוסמן ארצי לילדים ולנוער תלונות על פגיעה בזכויות ילדים ובני נוער. המועצה לשלום הילד. טל' 02-256099
הקו הלבן ייעוץ, עזרה ותמיכה ללסביות והומוסקסואלים. א'־ה' 19.30–23.30, טל' 03-292797
קו חירום לנשים במצוקה 09-505720 מרכז סיוע לקורבנות אונס (24 שעות ביממה), תל אביב טל' 5234819. קו טלפון מיוחד לסיוע לגברים ולנערים נפגעי תקיפה מינית טל' 5449191 בימים א', ג' וה' בשעות 18.00–22.00
ירושלים טל' 514455; חיפה טל' 382611, מצרי 1991
קו פתוח לנפגעות אלימות מינית, גופנית ונפשית במרכז לסיוע לנשים (עכו). טל' 07749071. בימים א'־ד' 08.30–12.00, בימים א'־ה' 16.00–19.00
ויצו 24 שעות קו אדום לנשים מוכות, טל' 03-5461133, 08-550506, 02-514111, 07-376310
ויצו סיוע משפטי ייעוץ בענייני משפחה, ימים א'־ה', 09.00–14.00, 03-5421791
מר"ס – משפחות נפגעי סמים. מתן סיוע ומידע. בימים א'־ה' מ־09.00 עד 14.00 שד' ירושלים 11, יפו, טל' 03-5170789/0
האגודה למניעת אלכוהוליזם 24 שעות 724128
החוג למלחמה באיידס הסברה וסיוע לחולים ובני משפחותיהם. בימים ב' ו־ה' מ־19.30 עד 22.30 טל' 5660580, 5604576, ת.ד. 33602, ת"א
האגודה לזכויות האזרח בישראל תל אביב ביאליק 12, טל' 5663162/3; ירושלים טל' 243984/5; חיפה טל' 348217; באר־שבע טל' 239094. בימים א'־ה' מ־09.00 עד 14.00

שיניים

מרפאת שיניים לעזרה ראשונה תל אביב: איכילוב. מרפאת שיניים לטיפולי חירום, רח' ויצמן 6. בימים א'־ה' מ־19.00 עד 24.00. בימי שישי מ־15.00 עד 24.00. בשבת מ־08.00 עד 24.00; ירושלים: הדסה עין כרם 16.00–22.00

24 שעות

חיוג חשמל ירושלים: 513188; תל אביב: 5633777; חיפה: 647647
מודיעין אגד 03-5375555, 02-3045555, 04-5495555
מודיעין דן 03-6394444
ממוסים בודיעות עבריות: 039731111, אנגלית: 039731122
רכבות: מרצים ודמי נסיעה. סלמנור: 03-5652200, 04-305133
תחזית מזג האוויר 03-9668855